ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ցրաճսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

DIMANCHE 1 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7867 — 31e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3278

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԱՌԱՒՕՏ ԼՈՒՍՈՑ

•

Ամէն Ամանոր չորչորուն հեւանկար – ներ կը բանայ, ի վերջոյ թաղուելու հա – մար մշուշին մէջ, մոայլ ու միօրինակ :

Մանաւանդ երբ արեւը կ'ողջունենք օ – տարութեան մէջ, ամմատախել եւ ծփուն :

Արդէն մեր կռնակն ունինք աւելի քան երեսուն տարուան բեռ, եւ սարսուռ մը կը համակէ մեզ, երբ կը մտածենք մնաց – եալի մասին :

Մինչեւ ե՞րբ : Ի՞նչպէս : Ինչո՞ւ այս – պէս ...

Իսկապէս լոյս կը ծագէր մեր գլխուն վերեւ, երբ կը լսէինք զարերէն բխած ե – զանակը — «Առաւօտ Լուսոյ» :

Հաւատքի եւ աշխատանքի արեւը ջեր – մութիւն կը ցանէր մեր բոլորտիքը :

Եւ կը քալէինք ու կը քալէինք, մեր հայեացքին ուղղած դէպի լեռները, — դէպ ի բարձունք եւ խորութիւն :

Այսօր մեր ծունկերը կը կթոտին լու – սացնուղ պողոտաներու զառիթափին վրայ եւ մեր աչքերը կը յոգնին օրը իր – կուն չեղած :

Եւ սակայն պիտի քալենք : Ճամբաները պիտի կտրենք անընդհատ ու անվհատ, միշտ ջահ ի ձեռին :

Ջահը գիտութեան, ստեղծագործու – թեան եւ ինքնապաշտպանութեան :

Մեր երգը պիտի ըլլայ միշտ — «Առա – ւօտ Լուսոյ» : Բոլոր ճակատներուն վրայ : Բոլոր ցամաքներուն վրայ : Ծովուն դի – մաց թէ լերան ստորոտը :

Որքան խուսափի «Աբեդարն արդար », այնքան պիտի դառնանք ժիր : Ըմբոստ ձե տակուն :

Նախ՝ մենք մեզի հանդէպ, որպէսզի կարենանք ուրիշէն իրաւունք պահանջել ճակատագրոց :

Պիտի ունենանք պայծառ տեսակէտներ եւ քաջութիւն՝ զանոնք պաշտպանելու :

Պիտի դիմանանք լողալ, որպէսզի կարե – նանք մէկ ափէն միւսն անցնիլ մեր սեփա – կան ուժերով :

Պիտի դիմանանք երիտասարդացման ա – րիւը ներարկել ցկրուցան բազմութեանց, որպէսզի կարենայ թօթափել հնութեան եւ թմրութեան փոշիները :

Ճամբան պիտի հարթենք յառաջապահ երիտասարդութեան մը համար, անոր ներշնչելով ազգային հպարտութիւն եւ հայրենասիրութիւն :

Պիտի կազմենք միացեալ ճակատ՝ յա – նուն տարրերը բազմութեանց ինքնա – պաշտպանութեան եւ ինքնուրոյն, բազ – մապոյն մշակոյթի :

Ոչ ծոյլ եւ նկուն համակերպում, ոչ ալ քարացած սովորամոլութիւն :

Երիտասարդացում՝ նա՛եւ զրահանու – թեան, զեղարուեստի, գիտութեան եւ հանրային գործունէութեան մէջ :

Թող Նոր Տարուան եւ բոլոր գալիք տա – րիներու ընթացքին մեր մաղթանքն ըլլայ միշտ «Առաւօտ Լուսոյ», բայց երբեք « Աչխարհ Ամենայն » :

Երէկ՝ օրուան պահանջն էր երթելով մեռնիլ :

Այսօր՝ ապրիլ երթելով : Աչխատանքի եւ ստեղծագործութեան երկի մը վերածելով մեր կեանքը :

Հայրենիքի կարօտն անդամ պէտք է պրկէ մեր ջիղերը, լաւագոյնս կազմակեր – պելու համար մեր ինքնապաշտպանու – թեան պայքարը, քայլ քայլ առ քայլ :

Լոյս, լո՛յս, մեր բոլոր ընդունակու – թեանց յաղթանակ եւ ներշնչանք զարգա – ցումով :

Յարատեւ ճիգ ու պրպտում՝ մեր ան – ցած ճամբաներուն վրայ : Ինչպէս երէկ՝ դժոխային պայմաններու տակ :

Մշուշը ուշ – կամ-ուշ պիտի փարատի մեր հորիզոնին վրայ, քանի կը մնանք հաւատարիմ՝ մեր արեւահամ երդերուն :

Շ.

1956

ՅԱՌԱՋ

Լաւագոյն օրեր կը մաղթէ իր բա – ժանորդներուն, ընթերցողներուն, աշխատակիցներուն եւ յարկերներուն : Նաեւ շնորհակալութիւն բոլոր անոնց որ շնորհաւորական նամակներ ուղ – ղեցին Նոր Տարուան առթիւ :

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐ ՆՈՐ ՏԱՐԻ

ՊԻՑՐՈՒԹ.— Համազգային Նշան Փա – յլանեան Ճեմարանի տեսչութիւնը, ու – սուցչական կազմը եւ աշակերտութիւնը ջերմօրէն կը շնորհաւորեն հաստատու – թեանս բարոյապէս եւ նիւթապէս օժան – դակող բոլոր բարեկամներու եւ համա – կիրներու Նոր Տարին եւ կը ցանկան ա – մէնուն առողջ եւ երջանիկ կեանք ու նը – պատակներու յաջողութիւն :

Կը մաղթենք, որ Նոր Տարին տեւական խաղաղութիւն բերէ մարդկութեան, Հայ Ազգին ու Հայ Հայրենիքին կատարեալ ա – զատութիւն ու բարօրութիւն :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՐԵՍՓ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՎԱՂԸ՝ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

•

Երէկ, չաբաթ, ընտրական պայքարի վերջին օրն էր : Կէս պիշերին վերջացաւ ժամկէտը եւ այսօր, կիրակի, 24 ժամ դադար է բոլոր թեկնածուներուն հա – մար : Ընտրութիւնները պիտի կատար – ուին վաղը, երկուշաբթի, 2 Յունուար : Ինչպէս գրած ենք արդէն, Սէնի եւ Սէնի է Ուազի նահանգներուն մէջ քուէարկու – թիւնը պիտի տեւէ մինչեւ ժամը 19 : Ու – րիշ 13 նահանգներու մէջ եւս պայմանա – ժամը երկարաձգուած է :

Քուէարկութեան դացած առեն, մի մոռնաք առաջել թէ ընտրողի տոմսը կամ արձանագրութեան վկայագիրը ու – նի՞ք : Միասին տանելու էք ձեր անձնա – գիրը, գինուորական տեսրակը, կամ ու – րիշ որեւէ վաւերագիր : Քուէարկութեան դրասենեակը մտած առեն ծանօթացէք ներկայացուած թեկնածուներուն ցանկե – րուն եւ առանձնարան քաշուեցէք, իրրեւ բացարձակ պայման, դաղտնի ձգելու հա – մար ձեր քուէն : Օրէնքը կ'արտօնէ որ, 1 · ընդէնք մէկ կամ քանի մը անուններ ցանկի մը վրայ, առանց ուրիշներ գինելու անոնց տեղ : 2·— Ընդէնք մէկ կամ աւելի անուն – ներ ցանկի մը վրայ եւ անոնց տեղ գինէք անուն մը՝ ուրիշ ցանկէ մը :

Միւս գիտելիքները հրատարակած ենք արդէն. (տես Յառաջ, 30 Դեկտ.) :

Օրէնքը բանտարկութեան կամ տու – գանքի պատիժներ կը նախատեսէ անոնց համար որ խարդախութիւններ կը կա – տարեն :

Ուրբաթ եւ չաբաթ ալ հազարաւոր ճա – ռեր խօսուեցան, յայտարարութիւնները եւ դէկոյցները հրատարակուեցան, մթնոլորտ ստեղծելու համար. բայց ելքը պարզ դու – շակութիւններէ անդին չանցնիր : Պայքա – րը ծայրագոյն սաստկութեան հասած էր նաեւ դաւառի մէջ եւ ընդհարումները, փոխադարձ խանդարումները յաճախա – դէպ էին : Այս առթիւ անուանարկու – թեան դառեր ալ բացուեցան : Փուժատի կուսակիցներէն Լէոն Տիւրան 400·000 ֆրանք տուգանքի դատապարտուեցաւ, անուանարկած ըլլալով Ազգ. Ժողովին նախագահը՝ Փիէռ Շնեթեր : Տիւրան, որ թեկնածու է Մառնի նահանգին մէջ, թռուցիկ մը հրատարակելով, պ. Շնեթե – ը մեղադրած կը համարէր «գործակից » կնոջ մը սպանութեան (1944) : Յետոյ կ'ըսէր թէ լուծեալ Ազգ. Ժողովին առե – նագործը խափանած է սպանութեան քըն – նութիւնը եւ թէ իր եղբայրը՝ դիմադրա – կան ճակատի հերոսներէն Անտոյ Շնե – թեր, որ գինուորական պետ Գերմանե – րուն կողմէ, «վեց միլիոն ֆրանք դոյ – ցած է» : Անուանարկութեան վճիռը պիտի հրատարակուի հինգ տեղական թերթերու մէջ եւ պատերը պիտի փակցուի նահան – գին բոլոր ընտրական շրջանակներուն մէջ :

Տուրքերու բարեփոխման նախագիծը, գրաւճառ Փուժատ, որուն կուսակիցնե – րը այնքան ժողովներ խանգարեցին, ինքն ալ արգելքի հանդիպեցաւ Նարպոնի մէջ : Լման երկու ժամ չկրցաւ խօսիլ, երբ 500 հակառակորդները խանգարեցին իր սար – քած ժողովը եւ «Փաչիստ» կոչեցին գին – քը : Փուժատ ի վերջոյ ստիպուեցաւ ոս – տիկանութեան դիմել, սրահէն դուրս եղ – լելու համար :

Վերջին կարեւոր ճառերէն մին խօս – քաւ Ալժերիոյ կուսակալը, Սուաթել, որ թեկնածու է Լիոնի շրջանին մէջ : Ըսաւ թէ համաչխարհայինը եւ իրենց մեղսակից – ները պատասխանատու են Ալժերիոյ խը – ռովութեանց, թէ ուզելով անջատել Ֆը – րանսան եւ Ալժերիան անոնք այդ երկրին տնտեսական վերազումը կը պատրաստեն դիտակցօրէն :

× Ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, Կի Մոլէ, դեկոյց մը հրատարակեց, մերժելով Ժողովրդական Շարժումին (կաթոլիկ) առաջարկը՝ կա – ռավարական ծրագիր մը կազմելու մա – սին :

Ընկերվարականները միացած են հան – րապետական ճակատին, որ կը յուսայ մեծամասնութիւն չահիլ : Գլխաւոր կու – սակցութիւնները կը յանձնարարեն քուէ տալ անոնց որ կրնան **օգտակար** ըլլալ երկրին բարգաւաճման համար : Հա – մակարգերը մէկ նշանախօսք ունին, —

(Շար. կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

*

ՁԱՅՆ ՄԸ ԺԸՆԵՒԻԷՆ

Քանի մը անգամ առիթ ունեցայ մատ – նանշելու Զուիցերիա հաստատուած երի – տասարդութեան «շէեղ մեկնաբանումը » :

Տարին քանի մը անգամ հազիւ ձայն կուտան, երբ երեկոյթ մը սարքուած, հոգեւոր հովիւ մը հանդիպած կամ մահ մը պատահած ըլլայ :

Առջի օր երկտող մը ստացայ տարեց բարեկամէ մը, փրանսերէնէ ազդի մը հետ :

Մեբեռագիր շրջաբերական մըն է, 1955 Նոյեմբեր 23 թուականով :

Շրջաբերականը կը ծանուցանէ թէ՝ «Զուիցերիոյ Հայկական Միութիւնը » ընդ առաջ երթալով գաղութի կարգ մը անդամներու թելադրութեանց, որոշած է թատերական երեկոյթ մը սարքել Դեկտ. 31ին :

Ներկայացումը պիտի ըլլար փրանսե – րէն, բայց քանի մը հայերէն տեսարան – ներ ալ պիտի պարունակէր, յօրինուած՝ Պ. Վահան Վարժապետեանի կողմէ :

Այս առթիւ հայերէն նախաբան մը պատրաստած է եղեր մեր աշխատակիցը, Պ. Պ. Նիկոլեան, իսկ փրանսերէն կտոր մըն ալ՝ բանաստեղծ Վահէ Կոտճ, — այն զուիցերիացի երիտասարդը որ հայերէնի թարգմանած էր Վարուժանի «Վահագն»ը եւ ուրիշ բանաստեղծութիւններ :

Շրջաբերականը մասնաւորապէս կը յի – շեցնէ թէ շէեղաց մըն ալ սարքած են, «ուր պիտի գտնէք բոլոր հայկական կե – րակուրները » :

Անշուշտ երեկոյթը պիտի վերջանար պարով :

Երբ խորհրդէք թէ իրկոյեան անցած է ե – րեկոյթը, լուր չունիմ... Թերեւս օր մը կ'իմանանք, անցորդի մը, ուրիշ բարե – կամի մը միջոցաւ :

Իրենք ժամանակ չունին մանրամաս – նութիւններով զբաղելու կամ քանի մը տող հայերէն գիր գրելու :

Տակաւին գոհ չէ՞ք որ բարեհաճեր են քանի մը հայկական տեսարաններ ալ կցել յայտագրին եւ հայկական «սփեսիալի – թէ»ներ հրամցնել :

Ի՞նչ մեղմս պահեմ, թէ խնդացի եւ թէ լացի :

Եւ որովհետեւ Նոր Տարի է, կարճ կը կապեմ, սպասելով որ իրենք բացատրեն թէ ի՞նչ բանեցաւ 1955ին, եւ ինչ առա – ջադրութիւններ ունին 1956ի համար, իբ – րեւ երիտասարդական կազմակերպու – թիւն :

ՀԱՅԿ

ԱՐԱՐԱՏԻՆ

•

Արարատի ծեր գմբէթից
Դար է եկել, վայրկեանի պէս
ու անցել :

Անհուն թուով կայծակների
Սուրն է բեկուել աղամանդին
ու անցել :

Մահախուճապ սերունդների
Աչքն է դիպել լոյս գագաթին
ու անցել :

Հերքը մի պահ՝ բոնն է հիմա,
Դու էլ նայիր սեգ կատարին
Ու անցիր :

ԱՒ. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

ԳԵՐԻ ԱԶԳԵՐՈՒ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒՄԸ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

ՊԻՏԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՀԵՏԱՊՆԴԵԼ ԽԱՂԱՂՕՐԷՆ

Մ. Նահանգներու նախագահական պա – լատին մամուլի վերատեսուչը դեկոյց մը հրատարակեց, ի պատասխան Խրուշչեւի վերջին բանախօսութեան, որ կոպիտ վե – րագրումներ եւ քաղաքական սպառնալիք – ներ կը պարունակէր : Զեկոյցը կ'ըսէ Մ. Նահանգները պիտի չարունակեն ի – րենց պայքարը, խաղաղօրէն ապատալրե – լու համար այն ազգերը որ բոլշեւիկեան տիրապետութեան տակ ինկած են Բ. աչ – խարհամարտէն ի վեր : Այդ դեկոյցին համաձայն, « ժըմնեւի ոգին» չի նշանա – կեր թէ ոչ – համակիրավար աշխարհը ըն – դունած է երբեմնի ազատ երկիրներու ներկայ դոյավիճակը կամ տեւական հա – մակիրավարացումը (Լեհաստան, Չեխո – սլովաքիա, Հունգարիա, Ռումանիա. Պուլկարիա, Ալպանիա եւն.) :

Այս յայտարարութիւնը, որ մամուլին յանձնուեցաւ Մ. Միութեան Գերագոյն Մարհուրդին փակումէն անմիջապէս վեր – ջը, նախագահին հաւանութեամբ, ի՛նչպէս բացորոշապէս.— «Գերի ազգերու խաղաղ ազատագրումը եղած է եւ պիտի չարու – նակէ ըլլալ Մ. Նահանգներու արտաքին քաղաքականութեան հիմնական մէկ նպա – տակը, մինչեւ յաջողութիւն » :

× Ուսչինկթընի պաշտօնական շրջա – նակներուն մէջ դիտել կուտան թէ Մ. Միութեան ազգ. պաշտպանութեան 1956ի եւմտացոյցը նորմէքան կարեւոր է եթէ ոչ աւելի՝ որքան 1955ին : Այս առթիւ մաս – նագէտներ կը բացատրեն թէ պինուորա – կան ծախքերու կրճատումը անուանական է, թէ չատ մը ծախքեր կրնան քաղար – կուիլ ուրիշ գլուխներու տակ եւն. :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՑԱՋՈՐԴ ԹԻՒԸ

լոյս կը տեսնէ չորեքշաբթի օր, երկու – շաբթին ազգային օր հռչակուած ըլլա – լով, ընտրութեանց առթիւ :

ԱՀ ՅԱՂԹԱՀԱՐ, ԱԾ ՅԱՂԹԱՀԱՐ...

Հեղինակ՝ Հովսեփ Խոտանցի

Գլ. ՂԱԶԱՐՈՍԻ (Հմր. ԿԵ. 2)

Տարին էին, տասներեք էին, տա-
սնչորս էին, ես էլ չգիտեմ ի վեր՝
ես էի ծառան Ղազարոսի տան։
Ծառա էի նրան։ Ուրիշ ոչինչ։ Ֆի-
զիական ուժս էր միայն ինձ հա-
մար։ Ես էի տանում ջուրը, ես էի
ջարդում փայտը, ես էի ճաշ եփում,
ես էի մաքրում ձիերի գոմաղբը,
ես էի ոտքերը լվանում տանտիրոջ
և նրա հյուրերի։ Ես էի ամեն ան-
հրաժեշտ և անհարկի գործ կա-
տարում։ Ես էի ամեն ինչ անում,
որովհետև ուրիշ ոչ ոք չկար, որ
դա անի։ Ես էի ամեն ինչ անում,
որովհետև ես ստրուկ էի։

Ես ստրուկ էի։ Ստրուկ։ Ստրուկ։
Ստրուկ։ Ես ստրուկ էի։ Ես ստրուկ
էի։ Ես ստրուկ էի։ Ես ստրուկ էի։
Ես ստրուկ էի։ Ես ստրուկ էի։ Ես
ստրուկ էի։ Ես ստրուկ էի։ Ես ստ-
րուկ էի

Ն. Ռ. Ֆ. pli. 312. P. L. Couchod

փրկիչ էր ձեռք և ծառայող Աստ – ուծոյ մարդկանց, եկած ի աշխարհ մեղ – քերը քավելու համար : Ծառայեց և ինքն էլ ամենայն հնազանդութեամբ մինչև մահ, մահ խաչի : Եւ ահա ինչ ասում է Պօղոս առաքեալը Փիլիպպեցիներին իր նամակում. «Ձեզանում եղիցի այն միտքը, որ եղաւ և Քրիստոսի Յիսուսի մէջ, որ թէպէտև գոյութիւն ունէր Աստուծոյ կերպարանքով, բայց չհամարեցաւ իր հաւասարութիւնը Աստուծոյ հետ իբրև մի բան, որ պէտք է պահել, այլ ինքն իրեն դատարկեց՝ ստանալով ծառայի կերպարանք, մարդկանց նմանութեամբ եղաւ և մարդկային կերպարանքով երևցաւ : Նա խոնարհեցաւ և հնազանդ եղաւ մինչև մահ, մինչև խաչի մահ : Այդ պատճառով էլ Աստուած նրան բարձրացրեց և շնորհեց նրան մի անուն, որ բոլոր անուններից վեր է, որպէսզի Յիսուսի անունի առաջ ծունկ չոքի ամէն մարդ երկնքում, երկրի վրայ և դժոխքում, և ամէն լեզու խոստովանի, որ Տէր Յիսուս Քրիստոս է Աստուծոյ Հօր փառքի համար : Ամէն :

●

Ինչպէս ասացինք, Յիսուս Քրիստոս ծնուեց Բեթղեհէմում, Հրէաստանի Յուդա նահանգում, Հերովդէս թագաւորի օրերում : Նրա ծնունդից առաջ Աստուած մարգարէների միջոցով խոստացել էր աշխարհ ուղարկել իր Միածին Որդուն, որ պիտի ազատէր մարդկանց իրենց մեղքերից : Եւ Աստուած իր խոստումը կատարեց : Նա ուղարկեց իր Որդուն, որ մարդացաւ Մարիամ Աստուածածին կոյսից : Ահա թէ ինչպէս եղաւ դա :

Մարիամ կոյսը Նազարէթ քաղաքում էր ապրում : Նա նշանուած էր Յովսէփ անունով մի երիտասարդի հետ, որ Դաւիթ թագաւորի ցեղից էր : Մի օր Մարիամի մօտ եկաւ Գաբրիէլ հրեշտակապետը և ասաց նրան. «Ուրախացիր, շնորհազարդ Մարիամ, Տէրը քեզ հետ է, դու օրհնեալ ես կանանց մէջ» : Մարիամը շատ զարմացաւ հրեշտակի խօսքերից և մտածում էր, թէ ինչ նշանակեցին նրանք : Հրեշտակը շարունակեց. «Մի վախեցիր, Մարիամ, որովհետև դու շնորհ գտար Աստուծոյ առաջ : Ահա դու յղի կը մնաս և մի որդի կը ծնես, որին Յիսուս կանուանես : Նա մեծ կը լինի և Բարձրեալի Որդի կը կոչուի : Տէր Աստուած կը տայ նրան իր հօր՝ Դաւթի գահը, և նա կը թագաւորի Յակոբի տան վրայ յաւիտեան, և նրա թագաւորութեան վերջ չի լինի» : Մարիամը հարցրեց հրեշտակին. «Ինչպէ՞ս կարող է այդ լինել, որովհետև ես կոյս եմ» : Հրեշտակը պատասխանեց. «Սուրբ Հոգին կը գայ քեզ վրայ, և Բարձրեալի զօրութիւնը կը ծածկի քեզ : Ուստի և ծնուելիք Որդին սուրբ կը կոչուի, Աստուծոյ Որդի : Եւ ահա քո ազգական Եղիսաբէթը, որ ծեր է, նա էլ յղի է մի որդու հետ, և այս վեցերորդ ամիսն է նրա համար, որ անպտուղ էր կոչւում : Որովհետև Աստուծոյ համար ոչ մի բան անկարելի չէ» : Մարիամը ասաց. «Ես Տիրոջ աղախինն եմ, թող ինձ համար այնպէս լինի, ինչպէս որ դու ասացիր» : Եւ հրեշտակը հեռացաւ նրանից :

●

Մարիամը գնաց Յուդայի լեռնային կողմերը, Եղիսաբէթի մօտ : Երբ Եղիսաբէթը լսեց Մարիամի ողջոյնը, նրա որովայնում մանուկը ցնծաց : Եղիսաբէթը լցուեց Սուրբ Հոգով և բարձր ձայնով ասաց. «Օրհնեալ ես դու կանանց մէջ, և օրհնեալ է քո որովայնի պտուղը : Ինչպէ՞ս եղաւ, որ իմ Տիրոջ մայրը գայ ինձ մօտ : Ահա երբ քո ողջոյնի ձայնը ականջներիս հասաւ, մանուկը ցնծութեամբ ցնծաց իմ որովայնում : Երանի՜ նրան, որ հաւատաց, որովհետև կատարուելու է այն, ինչ որ Տէրը նրան ասաց» : Մարիամը պատասխանեց. «Իմ հոգին մեծարում է Տիրոջը, և իմ ոգին ուրախանում է իմ Փրկիչ Աստուծով, որովհետև նա նայեց իր աղախնի խոնարհութեանը : Ահա այսուհետև բոլոր ազգերը երանի կը տան ինձ, որովհետև Հզօրն ինձ համար մեծ բաներ արաւ, և սուրբ է նրա անունը : Եւ նրա ողորմութիւնը յաւիտենական է նրանց համար, որ նրան երկնչում են : Նա զօրութիւն ցոյց տուեց իր բազկով, ցրուեց հպարտներին իրենց սրտի խորհուրդների մէջ : Գահերից վայր տուեց հզօրներին, և բարձրացրեց խոնարհներին : Քաղցածներին առատ բարիքներով յագեցրեց, իսկ հարուստներին ձեռնունայն ուղարկեց : Նա ընդունեց իր ծառայ Իսրայէլին, յիշելով իր ողորմութիւնը, ինչպէս որ խոստացել էր մեր հայրերին՝ Աբրահամին և նրա սերունդին յաւիտեան» : Մարիամը երեք ամիս մնաց Եղիսաբէթի մօտ, յետոյ վերադարձաւ իր տունը :

Մարիամի ծնողքի անունները մեզ յայտնի չեն, բայց մենք գիտենք, որ նրա հայրը Յովակիմ էր անունով, իսկ մայրը՝ Աննա : Նրանք ապրում էին Նազարէթ քաղաքում, Գալիլեայ նահանգում : Նրանք ունէին մի ուրիշ դուստր էլ, որի անունը Սողոմէ էր : Նա ամուսնացած էր Կղոպասի հետ, որ Յովսէփի եղբայրն էր : Նրանք ունէին երեք որդի՝ Յակոբոս, Յովսէս և Սիմոն անուններով : Նրանց մայրը Մարիամ էր անունով, և նա Մարիամ Աստուածածնի մտերիմ բարեկամն էր : Նրա որդիները Յիսուսի զարմիկներն էին : Նրանք ապրում էին Բեթսայիդա քաղաքում, Գալիլեայ ծովի ափին : Նրանց հայրը՝ Զեբեդէոս, ձկնորս էր : Նրա որդիները՝ Յակոբոս և Յովհաննէս, Յիսուսի առաքեալներն էին :

Մարիամ կոյսը ամուսնացած էր Յովսէփ անունով մի երիտասարդի հետ, որ Դաւիթ թագաւորի ցեղից էր : Նրանք ապրում էին Նազարէթ քաղաքում, Գալիլեայ նահանգում : Մի օր Մարիամը գնաց Եղիսաբէթի մօտ, որ նրա ազգականն էր : Եղիսաբէթը ամուսնացած էր Զաքարիա անունով մի քահանայի հետ, որ Երուսաղէմում էր ապրում : Նրանք ծեր էին, և չունէին զաւակ : Երբ Մարիամը եկաւ Եղիսաբէթի մօտ, նա յղի էր : Մարիամը երեք ամիս մնաց Եղիսաբէթի մօտ, յետոյ վերադարձաւ իր տունը : Մինչ Մարիամը Եղիսաբէթի մօտ էր, Զաքարիան Երուսաղէմում ծառայում էր Աստուծոյ տաճարում : Նա տեսիլ տեսաւ, որ Տիրոջ հրեշտակը կանգնած էր խունկի սեղանի աջ կողմում : Զաքարիան վախեցաւ, երբ տեսաւ հրեշտակին : Հրեշտակը ասաց նրան. «Մի վախեցիր, Զաքարիա, որովհետև քո աղաչանքը լսուեց, և քո կինը՝ Եղիսաբէթը, որդի պիտի ծնի քեզ համար, և դու նրան Յովհաննէս պիտի կոչես : Եւ նա քեզ համար ուրախութիւն և ցնծութիւն պիտի լինի, և շատերը պիտի ուրախանան նրա ծնունդով : Որովհետև նա մեծ պիտի լինի Տիրոջ առաջ, և գինի և ոչ մի գինեղէն խմիչք չպիտի խմի, և Սուրբ Հոգով պիտի լցուի իր մօր արգանդից : Եւ Իսրայէլի շատ որդիներ պիտի դարձնի դէպի Տէր Աստուած իրենց : Նա պիտի գնայ Տիրոջ առաջ՝ Եղիայի հոգով և զօրութեամբ, որպէսզի հայրերի սրտերը դարձնի դէպի որդիները, և անհնազանդներին՝ արդարների իմաստութեան, որպէսզի Տիրոջ համար պատրաստեալ ժողովուրդ պատրաստէ» : Զաքարիան հրեշտակին ասաց. «Ինչպէ՞ս կարող եմ ես այդ իմանալ, որովհետև ես ծեր եմ, և իմ կինս էլ ծեր է իր օրերում» : Հրեշտակը պատասխանեց. «Ես Գաբրիէլն եմ, որ Աստուծոյ առաջ եմ կանգնում, և ուղարկուած եմ քեզ հետ խօսելու և այս լաւ լուրը քեզ հասցնելու : Եւ ահա դու պիտի համր լինես և խօսել չկարենաս մինչև այն օրը, երբ այդ բաները կատարուին, որովհետև իմ խօսքերը չեն կատարուելու, որոնք իրենց ժամանակին պիտի կատարուին» : Ժողովուրդը սպասում էր Զաքարիային, և զարմանում էր, որ նա այդքան երկար մնաց տաճարում : Երբ նա դուրս եկաւ, չկարողացաւ նրանց հետ խօսել, և նրանք հասկացան, որ նա տեսիլ է տեսել տաճարում : Նա նշաններով էր խօսում նրանց հետ, և համր մնաց : Երբ նրա ծառայութեան օրերը լրացան, նա գնաց իր տունը : Յետոյ Եղիսաբէթը յղացաւ, և հինգ ամիս թաքուն մնաց : Նա ասում էր. «Այսպէս արաւ ինձ Տէրը այն օրերին, երբ նայեց ինձ, որպէսզի ինձանից հանի մարդկանց նախատինքը» :

Մարիամ կոյսը Յովսէփի հետ ամուսնանալուց առաջ յղացաւ Սուրբ Հոգուց : Յովսէփը չգիտէր այդ, և կամենում էր թաքուն բաժանուել նրանից : Բայց Տիրոջ հրեշտակը երազում երևաց Յովսէփին և ասաց. «Յովսէփ, Դաւթի որդի, մի վախեցիր Մարիամ կնոջդ ընդունել քեզ մօտ, որովհետև նրա յղացածը Սուրբ Հոգուց է : Եւ նա որդի պիտի ծնի, և դու նրան Յիսուս պիտի կոչես, որովհետև նա իր ժողովրդին պիտի ազատէ նրանց մեղքերից» : Յովսէփը արթնացաւ քնից, և արեց այնպէս, ինչպէս որ Տիրոջ հրեշտակը պատուիրեց նրան : Եւ նա ընդունեց իր կնոջը :

Մարիամ կոյսը Յովսէփի հետ Նազարէթում էր ապրում, երբ Օգոստոս կայսրը հրամայեց, որ ամբողջ աշխարհը գրուի : Այդ առաջին գրութիւնն էր, որ կատարուեցաւ Սուրիայի կառավարիչ Կիրենիոսի ժամանակ : Եւ բոլորը գնացին իրենց քաղաքները, որ գրուին : Յովսէփը Դաւթի ցեղից էր, ուստի նա գնաց Բեթղեհէմ քաղաքը, որ Դաւթի քաղաքն էր կոչւում, որովհետև Դաւիթ այնտեղ էր ծնուել : Յովսէփը գնաց Բեթղեհէմ, որպէսզի գրուի Մարիամ կնոջ հետ, որ յղի էր : Երբ նրանք Բեթղեհէմ հասան, Մարիամի ծննդաբերութեան ժամանակը հասաւ : Եւ նա ծնեց իր անդրանիկ Որդին, և փաթաթեց նրան մանկան հագուստներով, և պառկեցրեց նրան մսուրի մէջ, որովհետև տեղ չկար նրանց համար պանդոկում : Եւ հովիւներ կային այդ երկրում, որոնք գիշերով հսկում էին իրենց հօտերի վրայ : Եւ ահա Տիրոջ հրեշտակը երևաց նրանց, և Տիրոջ փառքը պայծառացրեց նրանց շուրջը, և նրանք մեծ վախ զգացին : Հրեշտակը ասաց նրանց. «Մի վախեցէք, որովհետև ահա ես ձեզ մեծ ուրախութեան լուր եմ բերում, որ բոլոր ժողովրդի համար պիտի լինի : Որովհետև այսօր ձեզ համար Փրկիչ ծնուեց Դաւթի քաղաքում, որ Քրիստոս Տէր է : Եւ ձեզ համար նշան այս պիտի լինի. դուք մանուկ պիտի գտնէք մսուրի մէջ պառկած, փաթաթուած մանկան հագուստներով» : Եւ յանկարծ հրեշտակի հետ բազմութիւն երկնային զօրքերի երևաց, որոնք օրհնում էին Աստուծոյ և ասում էին. «Փառք Աստուծոյ բարձունքներում, և երկրի վրայ խաղաղութիւն, մարդկանց հանդէպ բարեհաճութիւն» : Հրեշտակները հեռացան նրանցից դէպի երկինք : Հովիւները միմեանց ասացին. «Եկէք գնանք Բեթղեհէմ, և տեսնենք այդ բանը, որ եղաւ, և որ Տէրը մեզ յայտնեց» : Եւ նրանք շտապով գնացին, և գտան Մարիամին, Յովսէփին և մանուկին, որ մսուրի մէջ էր պառկած : Եւ տեսնելով՝ պատմեցին նրանց այն խօսքը, որ իրենց ասուել էր մանկան մասին : Եւ բոլոր լսողները զարմացան հովիւների խօսքերից : Մարիամը պահում էր այդ բոլոր խօսքերը և մտածում էր նրանց մասին իր սրտում : Եւ հովիւները վերադարձան, փառաւորելով և օրհնելով Աստուծոյ, ինչպէս որ իրենց ասուել էր :

Մարիամ կոյսը Յովսէփի հետ Նազարէթում էր ապրում, երբ Հերովդէս թագաւոր

ժողովրդական ճակատ :

Վերջին պահուն նոր ճեղք մը բացուեցաւ, ալժերիացի ըմբոստի մը սպանու – թեան վերաբերեալ չարժանկարի մը առ – թիւ, որ հրատարակուած էր Մենտէս – Ֆրանսի թերթին մէջ :

× Ընտրութեանց առթիւ թեկնածուննե – րու ցանկ մը կազմած են նաեւ «Աստուծոյ վկաները» :— Փարիզի կաթոլիկ եպիսկոպոսը զեկոյց մը հրատարակեց, պարզելով եկեղեցւոյ դիրքը :

ՆՈՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵԱԼԹԱՅԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Մ. Նահանգներու արտաքին նախարա – րութիւնը Դեկտ. 29ին կարդ մը վաւերա – դիրներ եւս հրատարակեց Եալթայի հա – մաձայնութեանց մասին : Այս թուղթերը նոր յայտնութիւններ կը պարունակեն, անդամ մը եւս լուսաբանելով Արեւելքի եւ Արեւմուտքի յարաբերութիւնները :

Այսպէս, Սթալինի կողմէ Րոզվէլթի ուղղուած «զաղտնի եւ անձնական» դիր մը բացորոշապէս կ'ապացուցանէ թէ Սթալին կ'ուզէր բոլորովին ազատ ըլլալ՝ խորհրդային կառավարութիւն մը հաս – տատելու համար Լեհաստանի մէջ : Ու – րիշ յուշագիր մը, որ 1945 Յունուար 20ին ուղղուած է Րոզվէլթի, Մոսկուայի ամերիկեան դեսպանին՝ Հէրրիմէնի կող – մէ, կը պատմէ Խ. Միութեան արտաքին փոխ – նախարարին՝ Մայսքիի հետ ունեցած տեսակցութիւնը : Մայսքի ան – հրաժեշտ կը դոնէր Գերմանիոյ բաժա – նումը, առանց մանրամասնութիւններ յի – շելու : Նոյն աղբիւրին համաձայն, Ռու – սերը այն առեն կ'ուզէին՝ Խ. Միութիւն փոխադրել 2–3 միլիոն գերման բանուոր – ներ, այլ թէ կին, որոնք պիտի աշխա – տէին տասնեակ մը տարիներ, փոխան պատերազմական հատուցումներու :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԿԻՊՐՈՍի պաշտօնական անթելը յայ – տարարութիւն մը հաղորդեց որուն համաձայն մեծապատիւը՝ Մակարիոս արք. կարդադրուած կը նկատէ ինքնորոշ – ման խնդիրը : Լոնտոնի մէջ վերապահու – թեամբ կ'ընդունին այս յայտարարու – թիւնը :

ՅՈՐԴԱՆԱՆ 2·250·000 սթերլինի վարկ մը պիտի տառնայ Անգլիային, տնտեսա – կան բարգաւաճման համար, ինչպէս կը ծանուցանէ Մեծն Բրիտանիոյ գլխատևան նախարարութիւնը : Անցեալ տարի ալ նոյնքան գումար մը տրամադրուած էր :

ՓՈՓՈՐԻԿՆԵՐԸ մեծ աւերներ գործե – ցին Ֆրանսայի կարգ մը մասերուն մէջ : Առջի օր ծառեր արմատախիլ եղան, կղմինարներ եւ ծխնելոյզներ փղոյց թա – փեցան նոյնիսկ Փարիզի մէջ : Մեծ վնաս – ներ կրեցին Պրեսթ, Քլերմոն Ֆեռան, Վիշի, Լիմոժ եւ ուրիշ քաղաքներ : Փո – թորիկը Իտալիոյ մէջ ալ ծանր աւերներ գործեց :

ՄԱՐՈՔի Սուլթանը նամակ մը ուղղե – լով Ֆրանսայի հանրապետութեան նախա – գահին, խնդրեց փութացնել բանակցու – թիւնները, նոր համաձայնութիւն մը կնքե – լու համար : Նոր ընդհարումներ պա – տահեցան Ռիֆի լերանին մէջ :

ԻՍՐԱՅԵԼԻ արտաքին նախարարը իր մօտ հրաւիրելով խորհրդային դեսպանը ցաւ յայտնեց Մրուշչեւի կողմէ եղած դի – տողութեանց առթիւ, որոնք Իսրայէլը կ'ամբաստանէին իրրեւ թշնամի արաբ ղեկավարներուն :

ԵԻՐՈՊԱՅի մէկ միլիոն Հրեաները ժո – ղով մը պիտի գումարեն Ժընեւի մէջ, յառաջիկայ փետրուարին : Օրակարգի գլխաւոր խնդիրն է քաղաքական եւ տըն – տեսական օգնութիւն Իսրայէլի : Միեւնոյն առեն ժողովները պիտի գումարուին Հիւս. եւ Հարաւ. Ամերիկայի մէջ :

ՊՈՒԿԱՐԻՈՑ արտաքին գործերու նա – խարարը տեղեկացուց Սոֆիայի յունա – կան գործակատարին թէ պատրաստ է կազդարելու երկու երկիրներուն միջեւ եղած խնդիրները, մէկն ըլլալով հատու – ցումներու հարցը :

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը չարու – նակուին Աժանթինի մէջ, իրրեւ հետե – ւանք նոր դաւերու :

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՑ նախագահը, Թիթօ, Գահիրէի մէջ տեսակցութիւն մը ունե – ցաւ Արաբական Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարին հետ : Ցետոյ սեղան մը տարքեց ի պատիւ Եգիպտոսի վարիչնե – րուն եւ Մեծ Ասպի պատուհանչանը յանձ – նեց գնդ. Կամալ Նասրի :

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Մլլանահայ բարեկամ մը իր բարեմաղ – թութիւններն ուղղելով «Յառաջ»ի, 5000 ֆրանք կը նուիրէ թերթին բարգաւաճման համար :

× Կաղանդի առթիւ Տիկին Պերճուհի Պօղոսեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ Պ. Մկրտիչ Արսլանեանի (Միլա – նօ) :

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Այրի Տիկին մը 2000 ֆրանք կը նուիրէ Փարիզի Աղքատախնամին, կարօտեալնե – րու համար :

Ստանալ «Յառաջ»էն :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Կապոյտ Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղի վարչութիւնը չնորհակալու – թեամբ ստացած է Վասպուրականի հայ – րենակցական Միութենէն 1000 ֆր. Պ. Մարտիրոս Վարդանեանի մահուան առ – թիւ, փոխան ծաղկեպսակի, ի նպաստ իր ղպրոցին :

TRICOTS VIENNA
40, Rue de Montmorency, Paris (2e)
Կ'ուզէ ձեռնարկուներ (անթրփրըճէօր) Թրիքոյի մօնթէօրներ : Ժերսէի մասնա – ղէտ (ռէյթ-իլիները) :
Դիմել ուղղակի հաստատութեան :

ՏՕՆԱԺԱՌ

Իսլի Խրիմեան ղպրոցի հոգաբարձու – թեան եւ աշակերտներու կողմէ կազմա – կերպուած է Նոր Տարուան առթիւ ղպր – ոցական հանդէս մը, կիրակի 8 Յուն – ուար ժամը 19·30ին :

Աշակերտներու կողմէ պիտի ըլլան սի – րուն անակնկալներ, «Կաղանդ Պապան եւ մանուկները» (տրամախօսութիւն) եւ նուէրներու բաշխում, արտասանութիւն, երգ, հայկական չուրջպար եւ ուրիշ անա – կընկալներ :

Կը հրաւիրուին բոլոր ծնողները անխը – տիր : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Էֆորիա Լանկաստան կը փնտռէ ժառան – գորդները Անտոն Յովհաննէս Քէրքճեանի կամ Քէսքճեանի, որ ինքնասպան եղած էր 1943 Օգոստոս 19ին, Լանկաստայի հը – նակարկատի իր խանութին մէջ :

Մանրամասնութեանց համար դիմել Տքթ. Խորէն Գայլեանին, Սթաւրոս – Խալքեսիքիս, Սթէյնք :

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

ՆԻՍ.— 5 Յունուար, Հինգշաբթի, Ճրա – գալոյց Ս. Ծնունդի :

Սկիզբ ժամերգութեան երեկոյ ժամը 4: Ս. Պատարագ ժամը 5 :

6 Յունուար Ուրբաթ, Ս. Ծնունդ :

Սկիզբ առաւօտեան ժամերգութեան ժամը 8ին :

Ս. պատարագ, ժամը 10ին :

*

Ս. ԽԱՉ

Ս. ԽԱՉ.— Այս կիրակի, ժամը 10·30ին ճաշնաւոր պատարագ :

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ»

Կազմակերպուած Ֆր. Կ. Խաչի Կեդր. վարչութեան եւ Փարիզի շրջանի մասնա – ճիւղերու կողմէ, Յունուար 2ին, ժամը ճիշդ 14ին :

Սոսիկեան Սավանթի թատերա – սրահին մէջ, 8 ռիւ Տանթօն, մեթրօ Սէն Միշէլ կամ Օտէոն :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին : Շար – ժանկար : Կաղանդ Պապա :

Մանուկներու Օրուան առթիւ Ֆ. Կապ. Խաչի Շաւիլի մասնաճիւղը վարձած է օթոքար մը դպրոցի աշակերտներուն փո – խադրութեան համար :

Օթոքարը կը մեկնի ժամը 1 — 1·15ին Փուէնթ սը Շաւիլէն : Աշակերտ – ներուն համար երթուղարձը ձրի է, իսկ անոնց ընկերացող մեծերուն համար 200 ֆրանք որոշուած է :

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ
ՆՈՒԷՐԻ ՅԱՐՄԱՐ ԳՐՔԵՐ
ԵՒ ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ, 1956, պատկ. 1200 ֆրանք :
ՆՈՐ ՔՆԱՐ ձայնագր. երգարան, լա – թակազմ, 1650 ֆրանք :
ԱՆԴԼ. ՀԱՅՑ. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ, Յ. Զագմագճեան, նոր տպ. 1955, լաթա – կազմ, 4000 ֆրանք :
ՀԱՅՑ ԴՈՂԳՈՐԱՆ, Գ. Վ. Պալաճեան, լաթակազմ 1000 ֆրանք :
ՍԻԱՄԱՆԹՕ ամբողջ. գործեր նոր տպ. 1500 ֆրանք :
ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԻՀԼԻՐԵԱՆ, Վերյիշումներ, 1250 ֆրանք :
ՍՊԻՏԱԿ ՁԻԱՒՈՐԸ, Համաստեղ, 2 հա – տոր, կազմ. 4000 ֆրանք :
ԳԻԻՂԸ, Համաստեղ, Պէյրութ, 1955, 700 ֆրանք :
ԹՇՈՒԱՌՆԵՐ, Վ. Հիւկօ, 3 հատոր, Պէյրութ, 1500 ֆրանք :
ՅՈՒ ԵՐԹԱՍ, Սէնճիէվիչ, 2 հատոր, 1400 ֆրանք :
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, Ա. Իսա – հակեան, 350 ֆրանք :
ՋՐՈՑՑ, Կ. Փոլատեան, Գահիրէ, 400 ֆրանք :
ՎԵՐԱԴԱՐՁ, Կ. Փոլատեան, 1955, 500 ֆրանք :
ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐ, Նոր տպ. 300 ֆրանք :
ԴԱՁԱՆԸ ԱՍՏՈՒԱԾ ՄԸ Կ'ՈՒԶԷ, Տիրազան, 600 ֆրանք :
ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՁՈՒՆԵՑՈՂ ՄԱՐԴԻԿ, Ա. Ծառուկեան, Պէյրութ, 1955, 700 ֆր :
ՅՈՒՇԵՐ ՇԱՊԻՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԷՆ, Ս. Տէօվլէթեան, Փարիզ, 1954, 500 ֆրանք :
Դիմել՝
Librairie H. SAMUELIAN, 51, Rue Mr.-le-Prince, Paris 6e. C.C.P. 1278—35.

PLISSEES d'ART (Tous genres et dernières nouveauttés).
JOURS et BRODERIES (Confection de trousseaux).
BOUTONS - BOUCLES
CEINTURES (Tissus).
(*Tarif spécial à couture*)
Venez voir nos collections
« *AUX DOIGTS DE FEE* »
Professionel - Fabricant
19,rue Nationale (Côté Crs Belzunce)
MARSEILLE

Օր. ԱՆԱՀԻՏ ՆՈՒՐԵԱՆ (Նոր Սերունդ)
Պ. ՏԻԳՐԱՆ ԹՈՐՈՍԵԱՆ (Ն. Սերունդ)
Նշանուած
Փարիզ, 25 Դեկտ. 1955

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

Հ. Ց. Դ. Ուսանողական «Սեւակ» խումբի ժողովը այս չորեքշաբթի իրի – կուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատե – ղին :

ԼԻՈՆ.— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամու – հիները՝ այս Հինգշաբթի, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, ընկերուհի Բերուզ Արմազա – նի բնակարանը, 194 ռիւ Վանտօմ, Լիոն : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ
ԳԻՐՔԵՐ ՆՈՒԻՐԵՑ�էՔ
ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ
46, RUE RICHER - PARIS (9e)
Tél.: PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66
Մանկութիւն չունեցող մարդիկ, Ա. Ծառուկեան, մասնաւորաբար «Համազգային» Պէյրութ, 1955, գինը 700 ֆրանք :
Դանիէլ Վարուժան, Դ. Ճիւմկճեան, (Դպրոցական կեանքը, Անտիպ նամակնե – րը, Գրականութիւնը), մասնաւորաբար «Ցուսարեր», Գահիրէ, 1955 գինը՝ 700 :
Ընտանիքին բարեկամը եւ ընդարձակ երազահան, կազմեց՝ Կ. Կիլիկեցի, տպ. Կ. Տօնիկեան, Պէյրութ, գին 1000 :
Նոր Քնար երգարան, կազմեց՝ Կարօ Գէորգեան, Պէյրութ, 1954, կազմուած՝ 1650 ֆր. Թղթակազմ՝ 1400 ֆրանք :
Քաջն Նազար եւ ուրիշ 13 պատմուածք – ներ, Համաստեղ, Գահիրէ 1955: Գինը՝ կազմուած 1000, Թղթակազմ 700 ֆր. :
Սիամանթոյի ամբողջական գործը, Գահիրէ, կազմուածը՝ 1800 ֆրանք :
Վերադարձ, Կ. Փոլատեան, Գահիրէ 1955, գինը 500 ֆրանք :
Զրոյց, Կ. Փոլատեան, (Ահարոնի, Է – լիւարի, Շ. Նարդունիի, Օ. Պէրպէրեա – նի, Հ. Ս. Տէր Մովսէսեանի եւ Լիւք Անտրէ Մարսէլի հետ) Փարիզ, 400 ֆր.: Վէրք Հայաստանի, Խ. Աբովեան (նոր տպագրութիւն), Պէյրութ 1954, (կազ – մուած) 700 ֆրանք:
Ամէնուն տարեգիրքը, Կարօ Գէորգեան, Գ. տարի, 1956, պատկերազարդ, 616 էջ, գինը՝ 1200 ֆրանք :
Գիւղը, Համաստեղ, Բ. տպ. Ազգակի, Պէյրութ, 1955: Գինը՝ 600 ֆրանք:
Պատմութիւն Հայ Գաղթականութեան, Բ. հատոր, 722 էջ, Գահիրէ, 1955: Գինը՝ 1500 ֆրանք :

MORY et Cie
SERVICE VAUQUELIN
Միակ արտօնուած տունն է ծրարները
ղրկելու համար ՀԱՅԱՍՏԱՆ
(U. R. S. S.)
Հաստատութիւնը արտօնուած է ՄԻ – ԱՅՆ ՆՈՐ ԶԳԵՍՏՆԵՐԸ ղրկելու, պաշտօնական հաշուեցոյցներով, իսկ գործածուած հագուստներ՝ շատ լաւ վիճակի մէջ :
3, RUE ST.-VINCENT DE PAUL
Paris 10e, Tél.:TRU. 72-60(Poste 89)

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ
Գեղեցիկ կապանդչէմ մը եւ օգտակար նուէր մը
ՄԱՅԻՍԵԱՆ ԾԱՂԻԿՆԵՐ
ՄԱՐԵՄԵԱՆ ԺՊԻՏՆԵՐ
568 էջնոց հետաքրքրական գիրքը
Գեղեցիկ տպագրութեամբ, բազմաթիւ պատկերներով : Աստուածածնի չարչարան – ներուն վրայ խորհրդածութիւններով, վաւերական պատմութիւններով ու բա – նաստեղծութիւններով :
Գինն է 1000 ֆրանք :
Ստանալու համար դիմել հեղինակին՝ Մխքայէլ Վ. Մոմճեանի,
78, Rue Rabelais, Lyon (Rhône)
Նոյն հեղինակէն՝ Լուսոյ հրաշալի տե – սիլճներուն պատմութիւնը :
Գինն 300 Ֆրանք :

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ
ՊՈՍՓՈՐ
ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵՒ ԼՈՔՈՒՄԸ, բժիշկներու կարծիքով հէլվան եւ լո – քումը կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (խլորի) :
ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ՝ մանուկներու աճումին.
ՕԳՏԱԿԱՐ՝ չափահասներու եւ ծերերու, որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ :
ՊՈՍՓՈՐի արդիական պատրաստութիւնը կը գերազանցէ Արեւելքի մէջ իսկ պատրաստուածները :
Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ :
2, RUE LOUIS ASTOIN, MARSEILLE

M 3272
3278
3272 / 3302
M 378
42
D 172

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
4
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
4 JANVIER
1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7868 — 32e ANNEE

խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3279

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԲԱՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ՓՈԽՈՒԻ՞

•

Հիմա որ նոր տարի մը թեւակոխեցինք, քան մը պիտի փոխուի՞ մեր հանրային գործունէութեան, մեր բարքերուն եւ ըմբռնումներուն մէջ :

Փորձ մը պիտի կատարուի՞, ուժերը համախմբելու, ինքնապաշտպանութեան օղակները ամրապնդելու համար :

Տարեգլուխի առթիւ, սեան ու ճերմակը հաւասնցի պատրաստ առէն, բացատրե – ցինք թէ ի՛նչն է որ կը պակսի մեր դատին մէջ :

Կազմակերպութեան տարրական կորիզները կան, — եկեղեցի, Ազգ. Մխիթարեան, եւայլն :

Բայց, կը պակսի հակառակը, — կեդրոնաձիգ իշխանութիւն մը, որ վարէ ամբողջ դաշտը :

Ցիլուպան կղզիները ու կղզեակները ուր – ինչ ամբողջ Ֆրանսայի տարածութեան վրայ, եւ սահմանները դուրս ալ, ամբողջ արեւմտեան Եւրոպայի մէջ :

Իւրաքանչիւրը իրաւարէտ մը հաստատեր է ինքզինքի համար, բոլորովին անջատ : Եւ կը դիմանայ համաձայն իր կարողութեան կամ աշխատանքին :

Ինչ որ ունինք, մեծ մասով եկեղեցական կազմակերպութիւններն են : Տեղ մը աւանդական թաղ. խորհուրդով, այլուր կրօն. Ընկերակցութեանց Թոյլատրած պայմաններով :

Ամէնքն ալ առօրեայ գործերով կը զբաղին : Մէկուն չունին պատուհանէն, լեռնէն կամ դեաղն անդին նայելու :

Այս տեսակէտէն բացառութիւն չեն կազմեր ոչ Փարիզը, ոչ ալ Մարսէյլը :

Եւ յետոյ, կան շրջաններ որոնք մեծ – ամբոխ թելով մը անդամ կապուած չեն որ եւ է հայաշատ կեդրոնի կամ ազգ. մարմնի հետ :

Սոխպուած էք երկար պատյտ մը կատարել հիւրընկալ երկրին մէկ ծայրէն միւսը, եղեռնն հանելու համար ցիրուցան բեկորները : Ոչ թէ անհատներ, այլ իրաւունքներ :

Եւ վերջապէս, կազմակերպուած կեդրոնի մը շուրջն ալ բացականեր կան :

Օրինակ, Լիոնը ունի Ազգ. Մխիթարեան, որուն մաս չեն կազմեր հարեւան Վիէննն ու Տէսինը :

Տրակինեանի կամ Հիւս. Ափրիկէի հայկական համրանքները ինչո՞վ կապուած են Մարսէյլի ազգ. իշխանութեանց հետ :

Բոլոր պահանջները զոհացո՞ած կ'ըլլան, եթէ պատահաբար տէրտէր մը ղրկուի, հարսնիքի կամ թաղումի առթիւ :

Անհրաժեշտ է վերակազմութեան ճիգ մը, մեծէն մինչեւ փոքրը :

Տարրական պայման է որ երեք ծանօթ կեդրոնները, Փարիզ, Լիոն եւ Մարսէյլ վերաքաղ մը կատարեն, թէ իրենց պահանջները լրացնելու, եւ թէ գործակցութեան ուղեգիծ մը հաստատելու համար :

Միամտութիւն է կարծել թէ ամէն պարտականութիւն կատարած կ'ըլլանք, բանկարները չէն պահելով եւ աւանդական արարողութիւնները կատարելով :

Գաղութը պիտի ունենայ կեդրոնական հասցէ մը : Պիտի ունենայ աչք ու միտք, չարն ու բարին դատելու եւ հաւաքական գործունէութիւն մը ապահովելու համար :

Տարրական պահանջ մըն է այս : Ոչ միայն ամենօրեայ հոգերը դիմաւորելու, այլ եւ ծանրակշիռ հարցեր լուծելու համար :

Երեսուն այսքան տարի անցած է արդէն, եւ համրանքն անդամ ճշդած չենք, Փարիզէն մինչեւ Մինէսոթայի ափերը :

Ոչ չահը դիտենք, ոչ ալ կորուստը : Ամէն հոգ ձգած ափ մը վաստակեալներու վրայ :

Բան մը պիտի փոխուի՞ մէկ տարիէն միւսը :

Կ'ամբանե՞նք թէ զառիթափի մը վրայ կանգնած ենք :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

*

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՇԱՀԱԾ ԵՆ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԹԵՒԵՐԸ

Երկուշաբթի օր, 2 Յունուար, տեղի ունեցան Ազգ. ժողովի ընտրութիւնները, արտակարգ ոգեւորութեամբ : Մասնաւորապէս ուշադրաւ էր ընտրողներու թիւին յաւելումը : Արձանագրուած էին 26·871·688 այրեր եւ կիներ, ընտրելու համար 544 երեսփոխաններ 627ի վրայ (Ալժերիան դուրս ձգելով) : Պաշտօնական տեղեկութեանց համաձայն քուէարկութեան մասնակցած են 80 առ հարիւր :

Առաջին տեղեկութեանց համաձայն, նշանակելի յաջողութիւններ չահած են երկու ծայրագոյն հոսանքները, — համայնավարները եւ Փուժատի կուսակիցները : Առաջին տեղեկագիրը կ'ըսէր թէ Սէնի եւ Սէն է Ուազի շրջաններէն դուրս, ընտրուած էին 383 երեսփոխաններ, որոնց 107ը համայնավար (նախապէս 60), Փուժատի կուսակիցները (բոլորովին նոր) 35, կեդրոնականները 71 (նախապէս 74), արմատականները 32 (41), կոլեժանները 7 (10), ժողովրդական Շարժումը 41 (59), անկախները 63 (87) եւայլն : Ծանր կրնան կրած են զօր. որ Կոլի նախկին կուսակիցները որոնք այժմ կը կոչուին ընկերային հանրապետական, ինչպէս եւ կեդրոնի հոսանքները (չափաւոր) եւ ժողովրդական Շարժումը (կաթոլիկ) : Ընկերվարականները չահած էին 56 աթոռ : Վերընտրուած են Մարսէյլի ընկերվարական թեկնածուները, — Կասթոն Տէֆէր, Լէհնհարտ եւ Ժան Մաս :

Թերթերը արձանագրելով նախկին կոալիցիոնէրու պարտութիւնը, դիտել կուտան թէ զօրավարը լիք նոյնիսկ յորդութիւն կրած չէր քուէարկութեան մասնակցելու :

Ընտրութեանց արդիւնքը լմնալու համար դիւերը ներքին գործերու պաշտօնատան մէջ լուսցուցած էին 450 պաշտօնաներ եւ 250 լրագրողներ : Ահա թէ ինչպէս տեղի կ'ունենար գործողութիւնը. — Քաղաքապետները նահանգապետութեանց կը հեռաձայնէին իրենց շրջաններուն քուէարկութեան արդիւնքը : Նահանգապետութիւններն ալ հեռաձայնով կը հաղորդէին ներքին գործերու նախարարութեան : Արդիւնքը կ'արձանագրուէր երկու օրինակ, մէկը՝ վարչապետ էտ. Ֆորի համար որ առժամապար կը վարէ ներքին գործերու նախարարութիւնը, միւս պատճէնը արամադրուած էր լրագրողներուն, մասնաւոր սրահի մը մէջ : Երկու խոսնակները վայրկեանը վայրկեանին անթե – լով կը հաղորդէին արդիւնքը : Լրագրողները չարք – չարք սեղաններու առջեւ նստած իրենց թելեթերոմն կը հաղորդէին չահուած քուէները եւ ընտրուած երեսփոխաններուն անունները : Միեւնոյն ատեն կը գործէր հեռատեսիլը (թելեվիզիոն) :

× Քուէարկութեան մասնակցելու համար մասնաւոր կառախումբեր փարիզ կը փոխադրէին բազմաթիւ քաղաքացիներ որոնք առժամապէս հեռացած էին ծննդավայրերու առթիւ : Կարեւոր թիւ մը կը կազմէին ընտրութեանց մասնակցող հայ քաղաքացիները :

Վերընտրուած են Պ. Պ. էտ. Ֆոր (Փիւռա), ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը՝ Կիմոլէ (Փա տը Քալէ : Նոյն շրջանին մէջ վերընտրուած են ուրիշ չորս ընկերվարականներ եւ երեք համայնավարներ : Վերընտրուած է նաեւ մեր բարեկամը, Պ. էտ. Տէփրէօ :

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԸ

Ընտրութեանց առթիւ թեկնածու նե – կայացած էին 2 Հայեր, Բժ. Լեւոն Ճովհաննեան եւ Տիրան Ստեփանեան (կոլեան հոսանքէն) : Առաջինը, անդամ արմատական կուսակցութեան, ընտրուած է Սէն է Ուազի Ա. շրջանէն (Հոթվիլ) : Նորընտիր երեսփոխանը Առանացի է, ծնած 1920ին, իր երկրորդական ուսումը ստացած՝ Ֆրանսայի մէջ : Քանի մը տարիէ ի վեր կը զբաղէր իր շրջանին քաղաքական եւ նահանգային գործերով :

× Իրապէսներու մեծ փոփոխութիւններ չեն սպասեր Ազգ. ժողովին մէջ : Կը կարծուի թէ հին եւ նոր վարչապետները, Մենդէս – Ֆրանս եւ էտ. Ֆոր, որոնք բուռն պայքար մը կը մղէին իրարու դէմ, պիտի փորձեն մերձենալ, դիմադրելու համար ծայրագոյն աջ եւ ձախ թեւերու ճնշումին :

Քուէարկուներու թիւը 1·200·000 աւելի էր այս անգամ, որոնց 500·000ը 21 տարին թեւակոխած այրեր եւ կիներ : Թեկնածուներու թիւն էր 5381, բաժնուած 27 մեծ ու փոքր կուսակցութիւններու :

Նորընտիր Ազգ. ժողովին 596 անդամներէն 544ը ընտրուած են մայր երկրէն, յիսունը անդրծովեան երկիրներէ : Ցառաջիկայ կիրակի եւ Յունուար 29ին պիտի ընտրուին քանի մը հեռաւոր դպրոցներու ներկայացուցիչները : Ասկէ կը մնայ Ալժերիոյ 30 ներկայացուցիչներուն ընտրութիւնը : Ազգ. ժողովին ան – դամներու ընդհ. թիւն է 627 :

× Երկրորդ տեղակապրի մը համաձայն ընտրուած են 484 երեսփոխաններ, — 130 համայնավար, 82 ընկերվարական, 44 արմատական, 63 ժողովրդական Շարժում, 90 անկախ, 12 կոլեան, 44 Փուժատեան (ախոյեան տուրքերու բարեփոխման) :

ՀՐԴԵՀ ՔՕՇՆԻԼԻ ԱՇՏԱՐԱԿԻՆ ՄԷՋ

Երկկ առաւ հրդեհ ծագեցաւ էյֆէլի աշտարակին Գ. յարկէն, ուր հաստատուած է հեռատեսիլի կայանը : Մեքենան լուրերը կը հաղորդէր մինչեւ առաւտան ժամը 3·30, երբ հրդեհը տարածուած էր արդէն, ելեկտրական հոսանքի մը խանգարման հետեւանքով : Հրշէջները հասան ժամը 8ին, վերելակներէն բարձրանալով : Հրդեհը կը չարունակուէր թերթը մամուլին յանձնուած առեն :

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԿՐԵՄԼԻՆԻ ՄԷՋ

ԶՈՐՍ ՄԵԾԵՐՈՒ ՄԱՂԹԱՆՔՆԵՐԸ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Յ. Մխիթեան վարիչները ցնծութեամբ ոտնեցին Նոր Տարին, Կրեմլինի պալատին մէջ : Կեդր. Կոմիտէին քարտուղարը, Խրուշչեւ, ոչ նստած էր մառեչալ Բուլկանինի քով, տեսնելով որ մառեչալ Ժուկով առանձին մնացած է, իր քով հրաւիրեց Յ. Մխիթեան Ազատովութեան վերատեսուչը՝ զօր. Սերով, նստա էր ամերիկեան դեսպանին մօտ : Միւս օտար հիւրերը մեծ մասով համախմբուած էին 24 սեղաններու առջեւ : Ձիշդ կէս գիշերին մառեչալ Վորոշիլով — Յ. Մխիթեան նախագահը — հետեւեալ ուղերձը կարդաց · — « Ժրնեւի ոգին կ'ապրի ժողովուրդներուն մէջ եւ պիտի չարունակէ ապրիլ » : Ցեաոյ հինգ սկզբունքներ պարզեց :

Մառ. Բուլկանին բաժակաճառ մը արտասանեց, մաղթելով որ 1956ը աւելի բախտաւոր ըլլայ քան 1955ը, հակառակ բոլոր դժուարութեանց : «Արդէն յաղթած ենք չատ մը արտաքին եւ ներքին թշնամիներու եւ ուրիշ յաղթանակներ ալ պիտի չահինք» :

Ճաշէն վերջ, բոլոր ներկաները սկսան պարել աշխոյժ ոգեւորութեամբ պետական նուագախումբի մը : Այս առթիւ ալ փայլեցան Բուլկանին, Միկոյեան, Խրուշչեւ եւ միւս երեւելիները, ժողովրդական եւ արեւմտեան պարեր պարելով : Բուլկանին ռուսական մենապար մը կատարեց, շրջապատուած՝՝ խումբ մը երիտասարդ աղջիկներով, իսկ Ա. Միկոյեան մեծ խանդավառութիւն պատճառեց հայկական պարով մը :

Օտար հիւրերը զոհունակութեամբ դիտեցին որ ամէն ինչ անցաւ փափկանկատութեամբ, առանց որ եւ է անհաճոյ ակնարկի :

× Տարեգլուխի առթիւ Բուլկանին ան – դամ մը եւս չեչտեց թէ կը հաւատան խաղաղ համակեցութեան : Էտ. Ֆոր յիշեցուց թէ պէտք է չարունակենք հետեւիլ Ժընեւի ձայնին : Ամերիկեան թերթ մը աղօթել խաղաղութեան համար : Անգլիոյ վարչապետը, Իդըն, — Ամէնքս մըն ալ չարտասանենք պատերազմ բառը :

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐ ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԷՋ

•

Կիպրոսի կուսակալը եւ պինուորական հրամանատարը, մառեչալ Հարտինկ յունուար 1ին ճայնասփիւռ ազդարարութիւն մը ուղղեց յոյն ըմբոստներուն, ըսելով թէ այս տարի պիտի դադրի «բռնութեան դարչնալի մթնոլորտը» : Այս ազդարարութեան անմիջապէս պատասխանեց յնդա – փոխական կազմակերպութեան՝ Էօքայի առաջնորդական վարիչը, Տիլիռիս, Նոր Տարուան պատգամով մը որ կը խոստանայ – նայ ցմահ չարունակել պայքարը Անգլիացիներուն դէմ :

Կուսակալը իր ազդարարութեան մէջ կ'ըսէր ահաբեկիչներուն. — «Ձեր օրերը համրուած են, ապահովութեան ուժերը ցանց մը կը գաչեն դաւադիր կազմակերպութեան չուրջը : Ինչ առժամայ յաջողութիւններ ալ չահիք մարդասպանութեամբ, արշաւանքով կամ դաւադրութեամբ, պիտի քանջնուիք : Ամբողջ կղզին կ'ապրի բռնութեան, սպանութեան եւ երկիւղի դաչնալի մթնոլորտին մէջ : Ես կը հաւատամ թէ Կիպրոսի բնակչութեան 99 առ հարիւրը կ'ուզէ որ վերջնայ իրերու այս տխուր վիճակը : Կոիները երբեք հաճելի չեն. իսկ բանակամներու մէջնէ կռիւները խիստ ողբալի են : Անոնք որ բռնութիւն եւ ոճիր բերին Կիպրոսի մէջ մեծ վնաս պատճառեցին ժողովուրդին» :

Տաճկերու հազար անդլիացի պինուր – ներ կազմ եւ պատրաստ կը սպասէին Նոր Տարուան տօնին առթիւ : Ցրախճանքները արդիլուած էին, ճաչարանները եւ պանդոկները փակուած : Անգլիացի ընտանիքները իրենց տուներուն մէջ քաչուած էին եւ պահակներ կը հսկէին դուրսը : Մահարիս արք. քարոզ մը խօսելով Նիկոսիոյ օրթոտոքս եկեղեցիին մէջ ըսաւ թէ «Կիպրոսի ժողովուրդը երբեք պիտի չընդունի որեւէ կարգադրութիւն որ կը ժխտէ ինքնորոշման իրաւունքը եւ պատրաստ է կրելու ամէն զոհողութիւն» : Հազարի մօտ հաւատացեալներ, այր, կին եւ մանուկ, պատասխանեցին զղրդոդին ծափերու մէջ. — «Պատրաստ ենք ընդունելու ամենամեծ զոհողութիւնները, յաղթանակը չահելու համար » :

Մեթրոպոլիտը առաջին անդամ ըլլալով հաստատեց թէ կուսակալին հետ տեսակցած է Նոյ. 21ին : Ցետոյ ըսաւ թէ կուսակալը թէեւ կ'ընդունէր ինքնորոշման իրաւունքը, բայց ինք մերժեց, պատճառելով որ եւ է ատեն այդ սկզբունքին գործադրութեան համար : Արդ – յադատնալով անցեալ տարուան դէպքերուն, ըսաւ. — «1955ը դաժան պայքարի եւ զոհողութեանց տարի մը եղաւ, բայց նաեւ իրական յաջողութիւններու տարի մը » :

Պատարագի պահուն թուրքիկներ կը գրաւէին վերնատունէն : Ցեղ. կոմիտէին Նոր Տարուան պատգամն էր որ «աւելի մեծ զոհողութեանց» կը հրաւիրէր ժողովուրդը :

ՄՈՍԿՈՒԱ. — Փերիին երկաթուղին սկսաւ բանիլ յունուար 1ին, ուղղակի կապելով երկու կարմիր մայրաքաղաքները :

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԱՎԱՑՈՒՑ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

ՍԵՓ. ՀՈՑՈՑ ՄԱՔՈՑՀԱՆԴԵՍ
ՎԱՀՈՍԻԿՈՒՀԻ ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻՆ

Ա

— Ես չասացի քեզ որ դուրս գաս իմ տնից, իմայի՛ր ու գնա՛ր ինձնից... Ինչու դուրս մնացիր ու ես չեմ ուզում որ դու ներս գաս։ Ես չեմ ուզում որ դու ինձ տեսնես։ Ես չեմ ուզում որ դու ինձ խոսես։ Ես չեմ ուզում որ դու ինձ մոտենաս։ Ես չեմ ուզում որ դու ինձ դիպչես։ Ես չեմ ուզում որ դու ինձ համբուրես։ Ես չեմ ուզում որ դու ինձ ծիծաղես։ Ես չեմ ուզում որ դու ինձ լացես։ Ես չեմ ուզում որ դու ինձ ներես։ Ես չեմ ուզում որ դու ինձ սիրես։ Ես չեմ ուզում որ դու ինձ ատես։ Ես չեմ ուզում որ դու ինձ հիշես։ Ես չեմ ուզում որ դու ինձ մոռանաս

Ս. ԹԱՐԱԼԻ ՊԵՏ ՍԱՐԳՍՅԱՆԸ ԱՐՁԱԿԱԽՈՍՈՒՄ ԵՒ ԿԱՊԱՐԱՆՈՒՄ

•

Թ. ՄԱՍ

«Մ՛ԿԵ ասր տայբինքն ձեռ պիեն ու պատրաստեցնէ ձեռքը տարու դարձ իսկ ինչ ալ ըլլայ, ինչպէս տեսանք, Թաստէր մեր է, ինչ որ ուզէ կրնայ ընել, ինչ որ ուզէ կրնայ ըսել, ինչ որ ուզէ կրնայ գրել, ինչ որ ուզէ կրնայ ընել, ինչ որ ուզէ կրնայ ընել, ինչ որ ուզէ կրնայ ըն

ՍՈՒՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՀՌՉԱԿՈՄԸ

Յունուար 1ին հանդիսաւորապէս հրա–չակուեցաւ Սուտանի անկախութիւնը : Ամէն կողմ կը ծածանէր երկրին դրօշը , որուն կապոյտը խորհրդանշանն է Նեղո–սի , կանանչը երկրագործութեան , իսկ դեղինը՝ անապատի աւազին : Այս առթիւ կառավարական պալատին ճակատէն վար առնուած էին անգլիական եւ եգիպտա–կան դրօշները :

Մեծն Բրիտանիոյ թագուհին , վարչա–պետը եւ Մ . Նահանգներու նախագահը շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած էին , պաշտօնապէս հաստատելով անկա–խութեան ճանաչումը : Խորհրդարանի բացառիկ նիստին մէջ կարդացուեցան Անգլիոյ , Մ . Նահանգներուն եւ Եգիպտո–սի ճանաչման գիրերը : Հինգ հոգինոց յանձնախումբ մը կազմուեցաւ , իբրեւ վարիչ նորակազմ պետութեան : Հինգ անդամները թափօրի մը գլուխն անցնելով անգլիացի կուսակալին պալատը գացին : Վարչապետը ճառ մը խօսելով մասնաւո–րապէս շնորհակալութիւն յայտնեց Անգ–լիոյ եւ Եգիպտոսի : Յետոյ Սուտանի ազգ·դրօշը պարզելով , Անգլիոյ եւ Եգիպտոսի ներկայացուցիչներուն վերադարձուց ի–րենց դրօշները : Շնորհաւորական հեռա–գիրները կը հասնին աշխարհի բոլոր մա–սերէն : Մ . Նահանգները որոշեցին դիւա–նագիտական յարաբերութիւններ հաստա–տել անյապաղ :

ԿԱՐՄԻՐՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐԱՆԻ ՄԷՋ

Թեհրանի զինուորական կառավարիչը , զօր· Թեյմուր Պախթիար , կը ծանուցանէ թէ կիրակի օր ձերբակալուեցան մօտ հա–րիւր անձեր Թուտեհ կուսակցութեան տե–ղեկատու ճիւղին անդամներէն : Իր յայ–տարարութեան համաձայն այս կազմա–կերպութեան վարիչը էր նախկին սպայ մը , Բուզպեհ : Կեղր· Կոմիտէին հետ կապ կը պահէր Տոքթ· Եազտի որ ձերբակալ–ուեցաւ անցեալ մարտին եւ մահուան դա–տապարտուեցաւ Նոյեմբերին , բայց յե–տոյ պատիժը վերածուեցաւ ցկեանս բան–տարկութեան : Թեհրանի թերթերը կը դրեն թէ Տոքթ· Եազտի կառավարու–թեան յայտնած էր իր բոլոր տեղեկու–թիւնները Թուտեհի կազմակերպութեան մասին , որուն ընդհ· քարտուղարն էր : Այս տեղեկութեանց շնորհիւ էր որ ռազի–կանութիւնը յաջողեցաւ երեւան հանել բոլոր դաշտնիքները :

Կը կարծուի թէ ուրիշ ձերբակալու–թիւններ ալ պիտի կատարուին , քանի որ տեղեկատու կազմակերպութիւնը վեց հա–րիւր գործակալներ ունի , իսկ իր գլխա–ւոր վարիչները եւ մասնաւորապէս Բուզ–պեհ , որ տասը տարիէ ի վեր թաքստոցի մէջ կ'ապրի , այս անգամ ալ յաջողած են փախչիլ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՕԴԱՆԱՅԻՆ գործադուլը վերջացաւ : Ե–րկկէ բոլոր մասնագէտները վերսկսան աշ–խատանքը Օրլիի եւ Պուրժէի մէջ : Գոր–ծադուլը տեւած էր 54 օր , անհաշուելի վնասներ պատճառելով :

ԱԼԺԵՐԻՈՑ պաշտօնական չրջանակնե–րէն կը հաղորդեն թէ ըմբոստները գէնք կը ստանան Եգիպտոսի եւ Լիբիոյ մէջո–ցէ :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ծրագրեալ բանակին առաջին երկու հազար սպաները եւ ենթասպաները Յունուար 1ին ներկա–յացան իրենց յատկացուած զօրանոցները : Պիտի կազմակերպեն վեց զումարտակ–ներ , զանազան մարզիչներու հետ , ար–դիական պատերազմի մեթոտները սոր–վեցնելով : Ուրիշ զերման զինուորներ ալ պիտի մարզուին Գերմանիոյ եւ Մ . Նա–հանգներու զինուորական եւ օդանաւային զօրակայաններուն մէջ :

ԻՍՐԱՑԼԻ վարչապետը , Պէն Կիւրիոն ճառ մը խօսելով խորհրդարանին առջեւ , յայտարարեց ·— « Սխալ պիտի ըլլար կարծել թէ պատերազմը անխուսափելի է· բայց մեր համբերութիւնն սպառած է : Մենք սիրով դինակցութիւն մը պիտի կազմէինք մեր դրացիներուն հետ , ապա–հովելու համար Միջին Արեւելքի բարօրու–թիւնը , ամրապնդելով աշխարհի խաղա–ղութիւնը : Բացի Թուրքիայէն եւ Իսրա–յէլէն — երկու ազգեր որոնք հաստատուն դիրք ունին Միջին Արեւելքի մէջ — միւս ազգերը քաոսային կացութիւն մը կը ներ–կայացնեն , հակառակ ընդհանուր խաղա–ղութեան չահերուն » : Զինուորութեան չրջանը , որ 2ուկէս տարի էր , 3ուկէսի բարձրացաւ Իսրայէլի մէջ :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Ֆանթընէյէն ընկ· Յարութիւն Փափազ–եան ցաւակցութիւն յայտնելով ընկերները Պեյրութ եւ Յովիկ Եղիազարեաններուն , իրենց սիրելի հօրաքրոջ ԴՈՀԱՐ ԵՂԻԱ–ԶԱՐԵԱՆի մահուան առթիւ , փոխան ծաղկեպսակի 1000 ֆրանք կը նուիրէ Վե–թերաններու Ֆոնտին եւ 1000 ֆրանք Հ· Յ· Դ· Թանգարանին :

Ստանալ «Յառաջ»էն :

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵԼԵՑԻ

Տօնական օրերու ժամանակացոյց·— 5 Յունուար երէ· ձրագալոյց Ս· Ծննդեան , առաւ· ժամը 9ին , իրիկ· 4·30ին , Ս· Պատարագ 5,30ին : 6· Յունուար Ուր–բաթ , Ս· Ծնունդ եւ Աստուածայայտնու–թիւն , սկիզբ ժամերգ· 8ին , Ս· Պատարագ 10ին : 8 Յունուար կիրակի , Յիշատակ Մեռելոց եւ Զօրհնէք , սկիզբ ժամերգ· 8,30ին , Ս· Պատարագ (երգեցողութեամբ երկսեռ խումբի) 10ին , Հոգեհանդիստ ժամը 11,30ին :

ՆԻՍ·— 5 Յունուար , Հինգշաբթի , ձրա–գալոյց Ս· Ծնունդի :

Սկիզբ ժամերգութեան երեկոյ ժամը 4 : Ս· Պատարագ ժամը 5 :

6 Յունուար Ուրբաթ , Ս· Ծնունդ :

Սկիզբ առաւօտեան ժամերգութեան ժամը 8ին :

Ս· պատարագ , ժամը 10ին :

★

ՊՕՄՈՆ

5 Յունուար Հինգշաբթի , ձրագալոյց Ս· Ծննդեան , սկիզբ երեկոյեան ժամեր–գութեանց ժամը 3·30ին :

Ս· Պատարագ ժամը 5ին :

6 Յունուար , Ուրբաթ , Ծնունդ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

Սկիզբ առաւօտեան ժամերգութեան ժամը 7·30ին , Հանդիսաւոր պատարագ Եկմալեան , ժամը 10ին :

7 Յունուար , Շաբաթ Յիշատակ Մեռելոց :

Սկիզբ առաւօտեան ժամու ժամը 8ին :

Ս· Պատարագ ժամը 10ին :

Հոգեհանգիստ ժամը 11·45ին :

Ս. ԽԱՉ

8· Յունուար , Կիրակի :

Ժամը 8·45ին Փարիզի Ճայնասփիւռէն Ճայնաւոր պատարագ , Սէն Վէնսան տը Փոլի եկեղեցին , (Փլաս Լաֆայէթ) :

Ժամը 10·30ին պատարագ եւ Զօրհնէք (10 պլաս , Ռիւ Թուէն) :

ՏՕՆԱԾԱՌ ԼԻԼԱՑԻ ՀԱՅԵՐԷՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻՔ

Հովանաւորութեամբ Առաջնորդ Սերով–բէ Եպիսկ· Մանուկեանի : Կիրակի 8 Յունուար դպրոցի սրահին մէջ , 32–34 Ավընիւ Փորթ ոէ Լիլա : Արտասանու–թիւն , ներկայացում , երգ ու պար դպրո–ցի աշակերտութեան կողմէ :

Ժամը 19ին հացկերոյթ :

ԼՈՑՄ ՏԵՍԱՒ

ՄԱՅԻՍԵԱՆ ԾԱՂԻԿՆԵՐ ՄԱՐԵՄԵԱՆ ԺՊԻՏՆԵՐ

568 էջնոց հեռտաթրբական գիրքը

Գեղեցիկ ապագրութեամբ , բազմաթիւ պատկերներով : Աստուածածնի չարաչա–ներուն վրայ խորհրդածութիւններով , վաւերական պատմութիւններով ու բա–նաստեղծութիւններով :

Գինն է 1000 ֆրանք :

Ստանալու համար դիմել հեղինակին՝ Մխիթարէ Վ· Մոմճեանի ,

78, Rue Rabelais, Lyon (Rhône)

Նոյն հեղինակէն՝ Լուսոյ հրաշալի տե–սիլքներուն պատմութիւնը :

Գինն 300 ֆրանք :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Էֆորիա Լանկաստան կը փնտռէ ժառան–գորդները Անտոն Յովհաննէս Քէրքճեանի կամ Քէսքճեանի , որ ինքնասպան եղած էր 1943 Օգոստոս 19ին , Լանկաստայի հը–նակարկատի իր խանութին մէջ :

Մանրամասնութեանց համար դիմել Տքթ· Խորէն Գայլեանին , Սթաւրոս – Խալքիտիքիս , Աթէնք :

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրլ Տիկ· Իւղարեր Արապեան կը ծա–նուցանէ թէ իր ամուսնոյն՝ Ամասիացի ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՊԵԱՆի մահուան քա–ռասունքին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի 8 Յունուար կիրակի առաւօտ Փարիզի Հայոց եկեղե–ցին , 15 ռիւ Ժան-Կուժոն : Կը հրաւիրուին հանդուցեալին յիշատակը յարգող ամա–սիացի հայրենակիցներ եւ բարեկամներ :

Նոյնպէս իր զաւակը՝ Դաւիթ Արապեան կը ծանուցանէ թէ՝ նոյն ժամուն հոգե–հանգիստ պիտի կատարուի իր անուերհօր՝ ՁԱՐԵՀ ԳԼՐՔՔԻՍԼԵԱՆի մահուան ե–րորդ տարելիցին առթիւ :

× Տէր եւ Տիկին Կարապետ Կազուրեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգե–հանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի , Փարիզի Հայոց եկեղեցին իրենց հօր՝ Ալեքսանդրի , մեծ հօր՝ Գրի–գորի , ինչպէս նաեւ նահատակուած մեծ մօր՝ Վերոնիկի եւ եղբօրը՝ Աբրահամի համար :

Կը հրաւիրուին ողբացեալներու յիչա–տակը յարգողները :

ՏՕՆԱԾԱՌ

Իսիի Մրիմեան դպրոցի հոգաբարձու–թեան եւ աշակերտներու կողմէ կազմա–կերպուած է Նոր Տարուան առթիւ դպըր–ոցական հանդէս մը , կիրակի 8 Յուն–ուար ժամը 15·30ին :

Աշակերտներու կողմէ պիտի ըլլան սի–րուն ասմկնկալներ , «կաղանդ Պապան եւ մանուկները» (տրամախօսութիւն) եւ նուէրներու բաշխում , արտասանութիւն , երգ , հայկական չուրջպար եւ ուրիշ անա–կընկալներ :

Կը հրաւիրուին բոլոր ծնողները անխը–տիր : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

ԲԻԻԹԱՆԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Ալիէտ , Փորթ տ'Իթալի , Պիէթրը , Պուա Քոլոմպ , Իսի լէ Մուլինօ , Քլամար , Ամնուվիլ լէ Կոնէս , Սարսէլ , Էպանվիլ , Պանեէօ , Քրէթէյ , Շաւիլ , Ժիւվիզի , Լիվ–րի – Կարկան , Սեւռան , Սէնթ Ուէն եւ այլուր բնակող բոլոր Մեծ Նոր գիւղացի–ներէն , կը խնդրուի հաղորդել իրենց ա–նունն ու մականունը , հասցէն եւ ընտա–նեկան պարագաներուն թիւը՝ անձ գլուխ , նաեւ ամուսնացած զաւակներուն եւ փե–սաներուն անունն ու հասցէն՝ Պ· Թագ–ւոր Մ· Այվազեանի , 194 ռիւ վանտօմ , Լիոն , Ռօն :

ՄԱՐՍԷՅԼ «ԱՐՄԻՒ»Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

Այս շաբաթ իրիկուն , ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ , Սալոն Ալհամպարյի մէջ , 340 Պուլվար Շաւ :

Կը նուագէ «ՐՈՃԷ ԿՈՄԷՍ»Ը եւ իր նչա–նաւոր նուագախումբը :

Ռոթիյոն , պիւֆէ մատչելի գիներով եւ անակնկալներ :

Կը խնդրուի սեղանը նախապէս ապա–հովել :

Այս ազգը կոչ մըն է բոլոր հեռաւոր Արծուականներուն :

Օր· ԺԱՊԼԻՆ ՀԷՔԻՄԵԱՆ

MICHEL GUILLOUT

Ամուսնացած

Փարիզ , 29 Դեկտ· , 1955

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ· Յ· Դ· Ուսանողական «Մեսակ» խումբի ժողովը այս չորեքշաբթի իրի–կուն ժամը 9ին , սովորական հաւաքատե–ղին :

ԼԻՈՆ·— Ֆ· Կ· Խաչի մասնաճիւղը ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամու–հիները՝ այս Հինգշաբթի , կէսօրէ վերջ , ժամը 3ին , ընկերուհի Բերուզ Այվազե–ան բնակարանը , 194 ռիւ Վանտօմ , Լիոն : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԱՆՊԱՅՄԱՆ

ՊԱՇԱՏՈՒԻՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Իր յարգելի հայրենակիցները եւ յաճա–խորդները կը հրաւիրէ Տօնական օրերու առթիւ իրենց ապսպրանքները ընել մե–ծաքանակ եւ փոքրաքանակ , դիներու ըզ–գալի զեղչով :

Կը ներածենք մեր մասնագիտութեան յատուկ ուտելիքներ միշտ թարմ , համեղ եւ ընտիր , որոնք միշտ զոհ կը ձգեն մեր այցելուները :

Ունինք քահիճ ու հէլվա , եալանճի տօլ–մա եւ տերեւ , ձիթապտուղ յունական , կալամաթա , տեղական ու թրքական զուտ ձէթ , Ամասիայի չոր պաստրմա եւ Հա–լէպի կարմիր ոսպ , ճերմակ պանիր , քաշ–քաւալ պալքանեան , պաստրմա եւ ամէն տե–սակ ֆրանսական պահածոներ , կեսարիոյ ընտիր ապուխտ , եւ սուճուգ , որ միայն մեր գով պիտի գանէք : Ծիրանի պաստեղ , պիստակ եւ միջուկը նաեւ փխտաշ 700 ֆրանք քիլօն եւ միջուկը , ֆիշնիշ եւ փի–նիճօն , սալեպ , մահլեպի , սումաք , սա–գըզ , պահար , բիմիճօն , չաման , բոլոր հա–մեմները Ֆրանսայի ամէն կողմը 24 ժամ–ուան մէջ ղրկելու պայմանաւ , նաեւ Պել–ճիքա , Զուիցերիա , եւ այլուր :

Մանաւանդ մեր ՇԻՐԱԿ ՕՂԻՆ , զուտ խաղողէ պատրաստուած , անպակաս չըլ–լայ ձեր սեղանէն , իսկ քաշուած համեղ զուտ սուրճը , կը մոռցնէ ձեր բոլոր յոգ–նութիւնը : 20 Rue Villeroy et 244 Rue Vendôme, *LYON*

MORY et Cie

SERVICE VAUQUELIN

Մէկ արտօնուած տունն է ծրարները ղրկելու համար ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(U. R. S. S.)

Հաստատութիւնը արտօնուած է Մի–ԱՑՆ ՆՈՐ ԶԳԵՍՏՆԵՐԸ ղրկելու , պաշտօնական հաշուեցոյցներով , իսկ գործածուած հագուստներ՝ շատ լաւ վիճակի մէջ :

3, RUE ST.-VINCENT DE PAUL

Paris 10e, Tél.: TRU. 72-60(Poste 89)

TRICOTS VIENNA

40, Rue de Montmorency, Paris (2e)

Կ'ուզէ ձեռնարկուներ (անթրփրըճէօր) *Թրիքոյի մօնթէօրներ : Ժերսէյի մասնա–գէտ* (ռէֆթիլիները) :

Դիմել ուղղակի հաստատութեան :

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ՊՈՍՖՈՐ

ՀՈՋԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵՒ ԼՈՔՈՒՄԸ, բժիշկներու կարծիքով հէլվան եւ լո–քումը կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (ֆլորի) :

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ՝ մանուկներու աճումին .

ՕԳՏԱԿԱՐ՝ չափահասներու եւ ծերերու , որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ :

ՊՈՍՖՈՐԻ արդիական պատրաստութիւնը կը գերազանցէ Արեւելքի մէջ իսկ պատրաստուածները :

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ :

2, RUE LOUIS ASTOIN, MARSEILLE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

JEUDI 5 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7869 — 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3280

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՁՕՐԱՑՆԵԼ ՁԱՆՁԸ

•

— Երիտասարդութիւն, նոր սերունդ, մեր վաղուան յոյսը, մեր պարծա՛նքը…

Ամէնէն համբակն ալ կրնայ կրակոտ ճառ մը խօսիլ, իբրեւ թնաբան ընտրելով այս նիւթը: Կրնայ ոգեւորել սրահի մը բազմութիւնը, ծափեր խլելով:

Եւ սակայն, ի՞նչ կընենք մեծերս, այդ երիտասարդութեան համար: Ի՞նչ կ'ընենք երիտասարդութիւնը ինք, իր իսկ փրկութեան եւ զարգացման համար:

Ազգային իշխանութեան մը հաստատումէն եառ, անոր զուգընթաց՝ անհրաժեշտ էր ստեղծել երիտասարդական կուռ, ծաւալուն ցանց մը, իբրեւ խարիսխ եւ ապաւէն:

Անհրաժեշտ էր համախմբել զանոնք, հոգ չէ թէ քանի մը թեւերու կամ ճակատներու բաժնուած ըլլան:

Ի՞նչ կը տեսնենք, իրականին մէջ, նկատի առնելով միայն արեւմտեան Եւրոպան:

Դաշնակցութիւնը կը հովանաւորէ Նոր Սերունդը, տրամադրելով ամէն միջոց, որպէսզի կազմակերպուի, ուճգնայ եւ աղատօրէն վարէ իր ճակատագիրը:

Այս առաջադրութեամբ, մշակած է մանաւանդ ծրագիր – կանոնագիր մը, որ կ'ապահովէ Միութեան ինքնավարութիւնը: Անոր անդամներուն ներշնչակ զարգացումը:

Ո՛չ մէկ ճնշում՝ անոր գործունէութեան վրայ: Այլ միայն բարոյական հովանի մը: Մշակուած ուղեցոյցը կը բաւէ իրենց ճամբան գտնելու, գործելու համար անկաշկանդ:

Միութիւնը կազմուեցաւ 1945ին:

Անոր առաջին անդամները դիտեն թէ ինչ դաւդաւրանք եւ հոգածութիւն կը վայելէին, առանց դաւանանքի խտրութեան:

Ամէնքս ալ նոյն մտահոգութիւնն ու նկինք, — մթնոլորտ ստեղծել եւ աշակցիլ, որպէսզի համախմբուին եւ կազմակերպեն իրենց ինքնապաշտպանութիւնը

Այդպէս ալ կը շարունակուի մինչեւ այսօր:

Շատերը չրջանաւարտ կը համարուին արդէն, ոգեւորելով նորահասները: Ուրիշներ կ'աշխատին դասարան փոխել:

Ամէն պարագայի մէջ, չարժումը կը պահանջէ լուրջ եւ յարատեւ աշխատանք, որպէսզի կարենայ համապատասխանել օրուան պահանջին, — կարելին փրկել՝ բոլոր տրամադրելի միջոցներով:

Անհրաժեշտ առաջադրուած նպատակներէն մէկն ալ մայրենի լեզուին ուսուցումն է, դրական եւ պատմական դիտելիքներով:

Միութիւնը կորիզներ ունի Ֆրանսայի բոլոր հայաշատ կեդրոններուն մէջ, եւ կրնայ դառնալ մաղնիսական ուժ մը, եթէ «չրջանաւարտները» խանդավառութեամբ կատարեն իրենց պարտականութիւնը:

Կան ուրիշ երիտասարդական կազմակերպութիւններ ալ, դաղութի մէջ, — յառաջդիմական, եկեղեցասէր եւ այլն:

Առաջինը (ԺաՖ) որոշ անցեալ մը ունի արդէն, իր հաստատածական հոդերանութեամբ եւ Ֆրանսերէնն քարոզչութեամբ Երկրորդը բաղդատաբար նոր է, եւ իբրեւ խորհրդանիշ ունի Հայ. Եկեղեցին:

Երեքը միասին մեծ ուժ մը չեն կազմեր, բաղդատելով Ֆրանսահայ նոր սերունդին բազմութեան հետ:

Դարձեալ կը մնան ժպտոյն, եթէ հաշուենք նաեւ կարգ մը ուսանողական, հին կամ նոր սաներու Միութիւններ եւ հայրենակցական ճիւղեր:

Մինչդեռ օրուան պահանջն է կուռ եւ ծաւալուն, յարաճուն ցանց մը, իբրեւ ամուր պատնէշ այլասերման եւ կազմալուծման դէմ:

Այդպիսի ցանց մը կրնար ոգեւորել, նաեւ, հարեւան դաղութներու երիտասարդութիւնը, որուն ձայնը միայն հանդիսաւոր առիթներու մէջ կը լսուի:

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶՆ ՈՒ ՁԱԽԸ

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

*

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ՇԱՀԱԾ ԵՆ 145 ԱԹՈՌ, ՆՈՐ ՀՈՍԱՆՔԸ (ՓՈՒԺԱՏ) 51· — ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ՝ 88·— ԶԳԱԼԱ – ՊԷՍ ՏԿԱՐԱՑԱԾ ԵՆ ՁԱՓԱԻՈՐ ՀՈ – ՍԱՆՔՆԵՐԸ (ԿԵԴՐՈՆ)

Ներքին գործերու պաշտօնատունը հեռաձայնական կեդրոնը հրատարակած է, 542 աթոռի վրայ.— Համայնավարները եւ ուղեկիցները չահած են 145 աթոռ: 1951ին ունէին 93, ուրեմն 52 աթոռ աւելի: Ընկերվարականները՝ 88 (նախապէս 94), արմատականները՝ իրենց ուղեկիցներով՝ 71 (նախապէս 82), Ժողովրդական Շարժումը՝ 70 (83), չափաւորները՝ 94 (122), կոլեանները՝ 16 (57, կորուստ 41), Փուժաատի կուսակիցները՝ 51 (նախապէս ո – չինչ):

Տակաւին յայտնի չէ կարգ մը չրջաններու եւ դաղթավայրերու ընտրութեանց արդիւնքը:

Քուէներու մասին ալ հեռաձայնական տեղեկութիւնները կը հաղորդուին,— Աբեմա – նագրուած էին 23·484·193 քաղաքացի – ներ, այսինքն 1·716·336 աւելի, բաղդա – տելով 1951ի հետ: Քուէարկողներու թիւն էր 19·382·596 հոգի, այսինքն ար – ձանագրուած քաղաքացիներու 82·5 առ հարիւրը: Չեղնպահներու թիւն է 4·105–597, այսինքն 17·4 առ հարիւր: Քուէարկութեան մասնակցած են 18·805·662 հոգի, այսինքն 80 առ հարիւր:

Համայնավարները չահած են 4·711·077 քուէ (25 առ հարիւր), ընկերվարական – ները՝ 2·927·173, (15·5 առ հարիւր), արմատականները՝ 2·438·183, Ժողովրդական Շարժումը 2·130·044, չափաւոր – ները՝ 2·660·982, Փուժատի կուսակից – ները՝ 2·126·575 եւայլն:

Նախորդ վարչապետ Մենդէս Ֆրանսի ճակատը (ձախ – կեդրոն) կը յուսար չահիլ 125–150 աթոռ, վարչապետ Լոր. Ֆորի հոսանքը (աջ – կեդրոն) 180–200: Մինչ – դեռ երկուքն ալ չատ կարեւոր կորուստ – ներ կրած են:

Իրազեկներու կարծիքով, եթէ երկու վարչապետները համաձայնութեան դե – րին մը չգտնեն, իրենց ուժերը միացնե – լու համար, թեթեւօրէն դէպի աջ կամ ձախ հակելով, կեդրոնը դժուար թէ կա – րենայ հաստատուն մեծամասնութիւն մը կազմել համայնավար եւ փուժատեան ճնշումին դիմաց:

Ընտրութեանց արդիւնքը սակարանին վրայ ազդեց անմիջապէս: Տոլարը, որ ուրբաթ օր 385ի փակուած էր սեւ չուկային մէջ, Գշ· օր բարձրացաւ 395ի: (Պաշտօնական սակն է 350 ֆրանք): Ջոյլ ոսկին ալ 445·000 ֆրանքէն բարձրացաւ 400·000ի: Բազմաթիւ արժեթուղթեր եւս եւեւէջներ կրեցին: Մասնաւորապէս բա – նուկ էր ոսկիի առեւտուրը, որ 458 մի – լիոն ֆրանքէն 2130 միլիոնի բարձրացած էր Գշ· օր:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Անգլիական կառավարութիւնը ծանր կացութեան մը մատնուած է, Միջին Ա – րեւելքի տագնապին հետեւանքով: Բոլոր դեսպանները Լոնտոն հրաւիրուած են խորհրդակցելու համար: Նախապէս օրա – կարգի ղլխաւոր խնդիրն էր Ցորդանանի ժխտական դիրքը Պաղտատի Ուխտին հանդէպ: Բայց վերջերս ծանրակչիռ հարց մը եւս երեւան ելաւ: Աւելորդ չինամը – թերքի պահեստէն մաս մը պաղտնօրէն փոխադրուած է Միջին Արեւելք: Ընդդի – մադիրները խստօրէն քննադատեցին կա – ռավարութիւնը: Վարչապետը խոստացաւ Սպիտակ Տետրակ մը հրատարակել, բայց մերժեց ժամանակէն առաջ նիստի հրաւիրել խորհրդարանը, ինչպէս կը պահանջէին ընդդիմադիրները:

Լիվերփուլի մէջ քննութիւնները կը տարուին, ստուգելու համար թէ ինչպէս եղիպտոս փոխադրուած էին պահեստի զէնքերը: Թնդանօթի, հրասայլի եւն. կտորներ գտնուած են նաւահանգստին եւ նաւու մը մէջ: Պաշտօնապէս հրահան – գուած էր հրասայլերը բոլորովին անդոր – ծածելի դարձնել, մինչդեռ Անվերս փո – խադրուած են իբրեւ երկաթեղէն եւ հոն վերակազմուելով ծախուած են եդիպ – տական բանակին:

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ԲՈՒԺԱՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Օրուան անակնկալը ոչ այնքան ծայրագոյն ձախին յաջողութիւնն է որքան բո – լորովին նոր հոսանքի մը մուտքը Ազգ. ժողովին մէջ:

Վերջնապէս հաստատուեցաւ թէ գաւառացի գրավաճառը, Փիէռ Փուժատ, որ այնքան մեծ աղմուկ հանեց անցեալ տարի, տուրբերու ծանրութեան դէմ սար – ճած պայքարով, յաջողեր է երեսփոխան ընտրուիլ ուրիշ 50 կուսակիցներու հետ:

Ընտրական պայքարի օրերուն, առիթ ունեցանք պարզելու այս նոր հոսանքին սարճած խաղերը՝ ծանօթ կուսակցու – թեանց եւ անոնց վարիչներուն դէմ:

Ամէն տեղ էին փուժատականները եւ միշտ նոր հնարքներ կը մտածէին, իրենց ուժը զգացնելու համար:

Ո՛ր կուսակցութիւնն ալ կազմակերպած ըլլար ժողովը, իրենց մարտական ուժերը որոշեալ ժամուն հասնելով, կը գրաւէին «ռազմագիտական» դիրքերը:

Ցաճախ բռնութեան ալ կը դիմէին, ժողովը խափանելու համար:

Վերջին շաբթուն Փիէռ Փուժատ ինք անձնի մատնուեցաւ ամբողջ երկու ժամ, Նարպոնի մէջ: Եւ ստիպուեցաւ բեմէն վար իջնել ոստիկանութեան միջամտութեամբ:

Հիմա որ երեսփոխան է, ամէնքն ալ շրջապատած են զինքը եւ հարցումներ կ'ուղղեն: Ինք եւս լրագրական ասուլիս մը սարճած է փարիզի մէջ, — «պրէս կոնֆերանս», ըստ պետականին հայերէնի:

Առջի օր, խումբ մը բարեկամներու առջեւ կը բացատրէր թէ ինչպէս պիտի գործեն, իրրեւ երեսփոխան.

— Երբ Ազգ. ժողով մտնենք, ինչ որ խօսուի եւ կատարուի պիտի հաղորդենք հանրութեան, մանաւանդ այն բաները զոր գաղտնի պահելու վարժուած էին: Եթէ տեսնենք որ երկրին շահերուն դէմ կը գործեն, պիտի չվարանինք դրակոծեանի միջոցներ գործադրել, — գործադուլ, մերժում տուրբերու եւայլն:

— Ազգ. ժողովին ո՞ր կողմը պիտի նըստիք, հարցուց ունկնդիր մը:

= Կարեւորութիւն չունի, աջ կողմը, ձախ կողմը, սանդուղին աստիճաններուն վրայ …

— Ձեր անձնական ծրագի՞րը.

= Սպասեցէք, երկու շաբաթէն կ'իմանաք:

Այսպէս, ուրեմն, նոր հով մը պիտի փչէ Ազգ. ժողովին մէջ, յանուն մանր առեւտրականներու եւ արհեստաւորներու:

Անշուշտ «զգայացունց» տեսարաններ պակաս պիտի չըլլան, երբ դէմ դիմաց ելլեն ծայրագոյն աջն ու ծայրագոյն ձախը, կեդրոնի չարախինդ ծափերուն մէջ …

Վ.Ա.Էֆ

ԱՆՇԱՃՈՑ ՏՈՒԱՀՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

•

Ծերակոյտ Թերթերը կը հաստատեն թէ ընտրութեանց արդիւնքը անհաճոյ տպաւորութիւն գործած է մասնաւորապէս դաշնակից երկիրներու պաշտօնական շրջանակներուն մէջ: Անգլիա եւ Մ. Նահանգները չեն ծածկեր իրենց յուսախաբութիւնը, տեսնելով ծայրագոյն ձախ եւ ծայրագոյն աջ հոսանքներուն յաղթութիւնը: Լոնտոնի թերթերը համայնավարներուն յաղթութիւնը կը վերագրեն կեդրոնի կուսակցութեանց պառակտում – ներուն: Զօր. սը Կոլլ հոսանքին ձախ – ձախիչ պարտութիւնը արձանագրած ա – տեն, նոյն թերթերը վրդովիչ կը դանեն փուժատեան հոսանքին աճումը: Անգլ. մէջ այդ հոսանքը նախապէս կը համարէին իբրեւ բողոքի ցոյց մը հարկային խըստութեանց դէմ, բայց այժմ անոր յաղթութիւնը կը նկատեն ծանրակչիռ ախտանչան մը եւ ազդարարութիւն մը: Իրենց կարծիքով, Ազգ. ժողովը կրնայ անկարողութեան դատապարտուիլ նորէն, ծանրակչիռ հարցեր լուծելու համար:

Յոռետեսութիւն կը տիրէ նաեւ Մ.Նահանգներուն մէջ: Թերթերը կը կարծեն թէ Ազգ. ժողովը երկու ծայրագոյն թեւերու ճնշումին տակ իյնալով, պիտի չկրնայ արդիւնաւորապէս գործել: Կարգ մը թերթեր «սանտուիչ–ժողով» կը նկատեն նորընտիր խորհրդարանը:

Պելժիոյ մէջ, ուր միայն հինգ համայնավար պատգամաւորներ կան 212 երեսփոխաններու վրայ, տհաճութեամբ կը դիտեն Ֆրանսայի համայնավարներուն յաղթութիւնը, իսկ Փուժատի չարժումը կը նկատեն յարդի մերձաւոր ժամանակին առաջ նիստի հրաւիրել խորհրդարանը, ինչպէս կը պահանջէին ընդդիմադիրները:

Լիվերփուլի մէջ քննութիւնները կը կատարուին, ստուգելու համար թէ ինչպէս եղիպտոս փոխադրուած էին պահեստի զէնքերը: Թնդանօթի, հրասայլի եւն. կտորներ գտնուած են նաւահանգստին եւ նաւու մը մէջ: Պաշտօնապէս հրահանգուած էր հրասայլերը բոլորովին անդործածելի դարձնել, մինչդեռ Անվերս փոխադրուած են իբրեւ երկաթեղէն եւ հոն վերակազմուելով ծախուած են եդիպտական բանակին:

դի բոց մը, բաղդատելով իրենց երբեմնի ֆաշական վարիչին՝ Լէոն Տէկրէյլի չարժումին հետ:

Մոսկուայի անթելը Ֆրանսական ընտրութեանց արդիւնքը աւետեց իբրեւ «մեծ յաղթանակը ժողովրդավար ուժերու եւ պարտութիւնը Սալանտեան քաղաքականութեան կարգ մը ականաւոր կազմակերպիչներուն: «Ընտրական պայքարին առեն յեղափոխական մամուլը փորձեց հաւատացնել թէ համայնավարները կը կորսնցնեն իրենց ազդեցութիւնը զանգուածին վրայ: Արդիւնքը ճիշդ հակառակը կ'ապացուցանէ: Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութիւնը երկրին առաջին կուսակցութիւնն է թէ չահած քուէներով եւ թէ երեսփոխաններու թիւով»:

Ընտրութիւնները արեւմտեան Գերմանիոյ մէջ ալ յուսախաբութիւն պատճառեցին:

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԵՆ ՕՐՈՒԱՆ ՎԱՐԻՉՆԵՐԸ

Վարչապետը, Պ. Էմ. Ֆոր խօսելով ընտրութեանց արդիւնքին վրայ, դիտել տուաւ թէ համայնավարներու յաջողութիւնը չի նշանակեր թէ ընտրողները փոխած են իրենց բազձանքները: Իր կարծիքով, Փուժատի չարժումն ալ մեծ արժէք չունի: Ինք աւելի քան երբեք անհրաժեշտ կը դանէ օրէնքներու բարեփոխումը:

Նախորդ վարչապետը, Մենդէս Ֆրանս, դժգոհացուցիչ կը դանէ հանրապետական ճակատին յաջողութիւնը: Կի Մոլէ, ընկերվարական կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղարը, նոյնպէս դոհ կ'երեւայ, ըսելով թէ 500·000 ձայն աւելի չահած են այս անգամ եւ թէ լուծեալ Ազգ. ժողովին մեծամասնութիւնը չախ – չախիչ պարտութիւն մը կրեց:

Ուրիշ կարեւոր դէմքեր ալ, հին եւ նոր երեսփոխան կամ նախաբար, կը կարծեն թէ ժողովրդապետութիւնը վտանգուած է: Համայնավար կուսակցութիւնը պանծացնելով իր չահած յաջողութիւնը, կ'առաջարկէ անմիջապէս ձեռնարկել ժողովրդական ճակատի մը կազմութեան, ապահովելու համար «ընկերային յառաջդիմութիւնը եւ ժողովրդապետութիւնը, ազգային անկախութիւնը եւ աշխարհի խաղաղութիւնը»:

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ առթիւ 485 հոգի մեռած են Մ. Նահանգներուն մէջ, ինքնաշարժի եւ ուրիշ արկածներու հետեւանքով:

(Շար. կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵՆՔԸ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ընդունուած է Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Գերագոյն Խորհուրդի կողմէ 1937 թուականի Դեկտեմբեր 5-ին։

Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Գերագոյն Խորհուրդը որոշում է.

1. Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Ժողովրդական Կոմիսարներու Խորհուրդի առաջարկութիւնը հաստատել հետեւեալ կազմով Հայկական Սովետական Հանրապետութեան Աշխատաւորական Ուժերը կազմակերպելու Կոմիտէ։

Նախագահ՝ Ա. Ի. Միկոյեան։

Անդամներ՝ Ա. Ա. Ալեքսանդրով, Ա. Ա. Ալիխանեան, Ա. Ա. Ամատունի, Ա. Ա. Ասլանեան, Ա. Ա. Բաբաջանեան, Ա. Ա. Գրիգորեան, Ա. Ա. Գրիգորեան, Ա. Ա. Գրիգոր

Ս. ՓԻՇԱԿԻ ՏԵՍ ՍԱՐՖՈՒՆ ՀԱՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՒ ԿԱՄՈՒՆԱՑԻՆԵՐԸ

●

Ա. ՍՍԱՆ

— Ֆեհմի Ալիշան կատարելապէս ճիշդ ըսած է, ապահով ենք անոր տեսածին վրայ։ Ֆրանսացի մը չէ։ Ան ամէն բանէ առաջ Սարֆունի հայ ազգաբնակչութեան ներկայացուցիչն է։ Ինչպէս կը տեսնէք, ան ունի սեւ մազեր, սեւ աչքեր, ձիթագոյն մորթ, ուրեմն ամէն կողմէ հայ տիպարի մը նմանութիւնը կը կրէ։

Ֆրանսացի ոստիկանական սպան, որ կը խօսէր, ակնարկեց ձեռքի ժեստով մը դէպի Ս. Փիշակի տեսը, որ կանգնած էր ոստիկանական պահակատան դռան առջեւ։

— Ինչպէս կ՚երեւի, ան ալ ձեզ նոյն կարծիքին վրայ է, որ ես եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ ձերբակալեցիք զինք։

— Ֆեհմի Ալիշան ինծի ըսաւ, որ ան ալ հայ է, ինչպէս ես եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ ձերբակալեցիք զինք։

— Ան ինքզինքը ներկայացուցած է որպէս Ս. Փիշակ, Սարֆունի հայոց ազգաբնակչութեան ներկայացուցիչ։ Ես ալ ինքզինքս ներկայացուցած եմ որպէս Ս. Փիշակ, Սարֆունի հայոց ազգաբնակչութեան ներկայացուցիչ։ Ինչո՞ւ ան կրնայ ներկայացնել հայ ազգաբնակչութիւնը, իսկ ես չեմ կրնար։

— Ֆեհմի Ալիշան ըսաւ, որ ան հայ է, ինչպէս ես եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ ձերբակալեցիք զինք։

— Ան ինքզինքը ներկայացուցած է որպէս Ս. Փիշակ, Սարֆունի հայոց ազգաբնակչութեան ներկայացուցիչ։ Ես ալ ինքզինքս ներկայացուցած եմ որպէս Ս. Փիշակ, Սարֆունի հայոց ազգաբնակչութեան ներկայացուցիչ։ Ինչո՞ւ ան կրնայ ներկայացնել հայ ազգաբնակչութիւնը, իսկ ես չեմ կրնար։

Ս. Փիշակ ոչինչ կրցաւ պատասխանել։ Ան ինքզինքը ներկայացուցած էր որպէս Սարֆունի հայոց ազգաբնակչութեան ներկայացուցիչ, առանց ունենալու համապատասխան լիազօրութիւն։ Ան ինքզինքը ներկայացուցած էր որպէս Սարֆունի հայոց ազգաբնակչութեան ներկայացուցիչ, առանց ունենալու համապատասխան լիազօրութիւն։

Ս. Փիշակ ոչինչ կրցաւ պատասխանել։ Ան ինքզինքը ներկայացուցած էր որպէս Սարֆունի հայոց ազգաբնակչութեան ներկայացուցիչ, առանց ունենալու համապատասխան լիազօրութիւն։ Ան ինքզինքը ներկայացուցած էր որպէս Սարֆունի հայոց ազգաբնակչութեան ներկայացուցիչ, առանց ունենալու համապատասխան լիազօրութիւն։

Ֆրանսացի ոստիկանական սպան, որ կը խօսէր, ակնարկեց ձեռքի ժեստով մը դէպի Ս. Փիշակի տեսը, որ կանգնած էր ոստիկանական պահակատան դռան առջեւ։

— Ինչպէս կ՚երեւի, ան ալ ձեզ նոյն կարծիքին վրայ է, որ ես եմ։ Ուրեմն ինչո՞ւ ձերբակալեցիք զինք։

— Ան ինքզինքը ներկայացուցած է որպէս Ս. Փիշակ, Սարֆունի հայոց ազգաբնակչութեան ներկայացուցիչ։ Ես ալ ինքզինքս ներկայացուցած եմ որպէս Ս. Փիշակ, Սարֆունի հայոց ազգաբնակչութեան ներկայացուցիչ։ Ինչո՞ւ ան կրնայ ներկայացնել հայ ազգաբնակչութիւնը, իսկ ես չեմ կրնար

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ 84րդ խորհրդարանը, որ արձակուրդի մէջ էր հինգ ամիսէ ի վեր, նիստ դումարեց երէկ, լսելու համար նախագահ Այզընհաուըրի տարեկան պատգամը: Ընթերցումը պիտի կատարուի այսօր, հինգշաբթի: Խորհրդարանին յաջորդ գործը պիտի ըլլայ նախապատրաստել նախագահական նոր ընտրութիւնները:

ԷՅՋԷԼի ԱՇՏԱՐԱԿԻՆ հրդեհը դժուարութեամբ մարեցին բազմաթիւ հրշէջներ, թէեւ ամբողջ հաստատութիւնը կը գտնուի անդլիական ձեռնարկութիւններ ու բանք եգիպտոսէն փոխադրուած են:

ՄԵՏԱՂԱԴՈՐԾԱԿԱՆ բանուորները երեք շաբաթ վճարովի արձակուրդ եւ ուրիշ առաւելութիւններ պիտի վայելեն Լիոնի եւ Լոռէնի շրջաններուն մէջ, ինչպէս Ռընոյի բանուորները:

ՄՈՍԿՈՒԱՅի երիտ. կազմակերպութեանց պաշտօնաթերթը կը գրէ թէ անթեանց պաշտօնաթերթը կը գրէ թէ անչափահասներու առեւանգումը կը չարունակուի Քրկրզնեներու երկրին մէջ: Վեր ջերս քանի աղջիկներ առեւանգուած են միայն Ճալալապատի շրջանին մէջ եւ շրջանային կոմիտէին քարտուղարը անպատիժ ձգած է յանցաւորները:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ նախկին վարչապետներէն Եոզէֆ Վիրթ, որ Սթալինի խաղաղութեան վերջ, մեռաւ Զուիցերիոյ մէջ: 76 տարեկան էր եւ Ռափալոյի դաշնագիրը սատրաքեց 1922ին: Երբ Նացիները եկան (1933), արտաստահման անցաւ եւ ընդհանրապէս Զուիցերիա կը բնակէր: Հանրային վարչապետը կը համարուէր միացեալ Գերմանիոյ:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ ՊԻՒԷՒՌի ՄԷՋ

(Մաքուկներու օրուան առթիւ)

Նախաձեռնութեամբ Ս. Սահակ Մեսրոպ դպրոցի հոգաբարձութեան:

Այս կիրակի, հէս օրէն վերջ ժամը 3ին, «Գեղուհի» սրահին մէջ:

Ղեկավարութեամբ ուսուցչուհի Տիկին Սոնա Թորոսեանի: Մանկական եւ դեղջկական երգեր, արտասանութիւններ:

Մենախօսութիւններ, հայկական տարազով պարեր աշակերտներու կողմէ:

Եւ զուարճ մը, «Անկուտիները», կը դանդ Պապան, պուտուղ եւ չաքարեղէն պիտի բաժնէ բոլոր պզտիկներուն:

Մուտքը ազատ է:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՓԼԻՍԷՆԵՐ

(Ամէն տեսակ, վերջին նորաձեւութիւններով)

ԿՈՃԱԿ — ՊՈՒԿԻ

ԳՕՏԻ (կերպաս)

(Մանաւանդ պին կարի համար)

նկէք տեսէք մեր ֆոլեֆսիոնները

« AUX DOIGTS DE FEE »

Professionel - Fabricant

19,rue Nationale (Côté Crs Belzunce)

MARSEILLE

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

Ս. ՅՈՎՀ. ՄԿՐՏԻՉ. ՓԱՐԻԶ

Յունուար 5·— Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան հինգշաբթի երեկոյեան, սկիզբ ժամերգութեան ժամը 15·30ին, Ս. պատարագ ժամը 17ին:

Յունուար 6, Տօն Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան, ուրբաթ, սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, Ս. պատարագ ժամը 10ին:

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Սեբովբէ եպիսկ. Մանուկեան:

Յետ պատարագի Զբօրհնէքի արարողութիւն:

Յունուար 7, Բ. օր Ս. Ծննդեան, յիշատակ Մեռելոց շաբաթ, Ս. պատարագ ժամը 10ին:

Յունուար 8, Հանդիսաւոր քառաճայն Ս. պատարագ, ղեկավարութեամբ՝ Պ. Աբա Պարթեւեանի: Ս. պատարագ ժամը 10ին:

Ժամերգութենէն եառ հոգաբարձութիւնը կամմակերպած է Դպրաց Դասու ի պատիւ ընդունելութեան խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ կաթող. Պատուրակ Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի:

*

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Տօնական օրերու ժամանակացոյց·— 5 Յունուար Եչ. Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան, առտ. ժամը 9ին, իրիկ. 4·30ին, Ս. Պատարագ 5,30ին: 6· Յունուար Ուրբաթ, Ս. Ծնունդ եւ Աստուածայայտնութիւն, սկիզբ ժամերգ. 8ին, Ս. Պատարագ 10ին: 8 Յունուար կիրակի, Ցիշատակ Մեռելոց եւ Զբօրհնէք, սկիզբ ժամերգ. 8,30ին, Ս. Պատարագ (երգեցողութեամբ երկսեռ խումբի) 10ին, Հոգեհանգիստ ժամը 11,30ին:

●

ՆԻՍ·— 5 Յունուար, Հինգշաբթի, Ճրագալոյց Ս. Ծնունդի:

Սկիզբ ժամերգութեան երեկոյ ժամը 4: Ս. Պատարագ ժամը 5:

6 Յունուար Ուրբաթ, Ս. Ծնունդ:

Սկիզբ առաւօտեան ժամերգութեան ժամը 8ին:

Ս. պատարագ, ժամը 10ին:

★

ՊՕՄՈՆ

5 Յունուար Հինգշաբթի, Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան, սկիզբ երեկոյեան ժամերգութեանց ժամը 3·30ին:

Ս. Պատարագ ժամը 5ին:

6 Յունուար, Ուրբաթ, Ծնունդ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Սկիզբ առաւտեան ժամերգութեան ժամը 7·30ին, Հանդիսաւոր պատարագ Եկմալեան, ժամը 10ին:

7 Յունուար, Շաբաթ Յիշատակ Մեռելոց:

Սկիզբ առաւտեան ժամու ժամը 8ին:

Ս. Պատարագ ժամը 10ին:

Հոգեհանգիստ ժամը 11·45ին:

Այս կիրակի, սկիզբ ժամերգ. ժամը 8ին: Ս. Պատարագ (Կոմիտասեան) ժամը 10ին: Զբօրհնէքի արարողութիւնք ժամը 11·30: «Ով զարմանալի» եւ «Այսօր ձայնն հայրական» տաղերը պիտի երգէ Տիկին Ատրինէ Յ. Փափազեան:

ԼԻՈՆ

Լիոնի եւ Շրջ. Ազգ. Միութեան վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տօնակատարութեան արարողութիւնները պիտի կատարուին հետեւեալ ժամանակացոյցի համաձայն·—

Ճրագալոյց·— 7 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 4ին:

Ս. Պատարագ ժամը 5ին:

Ս. Ծնունդ·— Կիրակի առաւօտ, ժամը 7·30ին: Ս. Պատարագ 10·30ին, Զբօրհնէք ժամը 11·30ին:

Գիրքերու ընթերցումը պիտի կատարեն դպրոցական աշակերտները:

Ս. ԽԱՉ

8· Յունուար, Կիրակի:

Ժամը 8·45ին Փարիզի ձայնասփիւռէն ձայնաւոր պատարագ, Սէն Վէնսան տը Փոլի եկեղեցին, (Փլաս Լաֆայէթ):

Ժամը 10·30ին պատարագ եւ Զբօրհնէք (10 պիս, Ռիւ Թուէն):

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

Տէր եւ Տիկին Թիւրայր Մինթաճեան, Տէր եւ Տիկին Նուպար Մինթաճեան եւ զաւակները՝ Շաքէ եւ Վարուժան, ինչպէս նաեւ բոլոր ազգականները խորին ցաւով կը ծանուցանեն իրենց հօր, մեծ հօր եւ ազգականին՝

ԱՐՏԱՇԷՍ ՄԻՆԹԱՆՃԵԱՆի

մահը, որ տեղի ունեցաւ Յունուար 2ին, 82 տարեկանին:

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, հինգշաբթի, առաւտեան ժամը 8·30ին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Իվրիի գերեզմանատունը:

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկ. Իւղաբեր Արապեան կը ծանուցանէ թէ իր ամուսնոյն՝ Ամասիացի ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՊԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի 8 Յունուար կիրակի առաւօտ Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15 ռիւ ժան-կուժոն: Կը հրաւիրուին հանգուցեալին յիշատակը յարգող ամբողջ հայրենակիցներ եւ բարեկամներ:

Նոյնպէս իր զաւակը՝ Դաւիթ Արապեան կը ծանուցանէ թէ՝ նոյն ժամուն հոգեհանգիստ պիտի կատարուի իր աներհօր՝ ՂԱԶԱՐՈՍ ԳԼՐՔՐԻԼԵԱՆի մահուան երրորդ տարելիցին առթիւ:

ՄԱՐՍԷՅԼ

«ԱՐՏԻԻ»Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

Այս շաբաթ իրիկուն, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ, Սալոն Ալհամպարյի մէջ, 340 Պուլվառ Շառ:

Կը նուագէ «ՐՈՅԱԼ ԿՈՄԻՍ»Ը եւ իր նշանաւոր նուագախումբը:

Քոթիյոն, պիւֆէ մատչելի գիներով եւ անակնկալներ:

Կը խնդրուի սեղանը նախապէս ապահովել:

Այս ազդը կոչ մըն է բոլոր հեռաւոր Արծուականներուն:

ՏՕՆԱՓԱՌ - ԳԻՆԵՁՕՆ

(Մաքուկներու օրուան առթիւ)

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Տէսլինի Ազգ. դպրոցին հոգաբարձութեան կողմէ: Մասնակցութեամբ դպրոցին աշակերտներու: Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ:

Հանդէսը պիտի ըլլայ արտակարգ իր ձեւով ու յայտագրի պէսպիսութեամբ: Սիրուն անակնկալներ: Եղեւնահատ պատկերներ, զաւեշտ, մեներգ, խմբերգ եւ արտասանութիւններ:

Կը հրաւիրուի ամբողջ գաղութը:

Բոլորին պարտականութիւնն է իրենց ներկայութեամբ քաջալերել մեր փոքրերը:

Մուտքը ազատ է

ՏՕՆԱՓԱՌ

Իսիկ Աբիմեան դպրոցի հոգաբարձութեան եւ աշակերտներու կողմէ կազմակերպուած է Նոր Տարուան առթիւ դպրոցական հանդէս մը, կիրակի 8 Յունուար ժամը 15·30ին:

Աշակերտներու կողմէ պիտի ըլլան սիրուն անակնկալներ, «Կապանդ Պապան եւ մանուկները» (տրամախօսութիւն) եւ նուէրներու բաշխում, արտասանութիւն, երգ, հայկական չուրջպար եւ ուրիշ անակընկալներ:

Կը հրաւիրուին բոլոր ծնողները անխտիր: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ՏՕՆԱՓԱՌ

ԼԻԼԱՑի ՀԱՑԵՐԷՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻՒ

Հովանաւորութեամբ Առաջնորդ Սերովբէ Եպիսկ. Մանուկեանի: Կիրակի 8 Յունուար դպրոցի սրահին մէջ, 32–34 Ավընիւ Փորթ տէ Լիլա: Արտասանութիւն, ներկայացում, երգ ու պար դպրոցի աշակերտութեան կողմէ:

Ժամը 19ին հայկերոյթ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱՐՍԷԼ·— Հ. Ց. Դ. Վարդան եղբայր կոմիտէին ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Առնուվիլի, Կուսէնվիլի եւ Սարսէլի բոլոր ընկերները այս կիրակի ժամը 3ին Սարսէլի ծանօթ հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԼԻՈՆ·— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամուհիները՝ այս հինգշաբթի, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, ընկերուհի Բերուզ Այվազեանի բնակարանը, 194 ռիւ Վանտօմ, Լիոն: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ·— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն, Մարսէյլի եւ շրջանի բոլոր ենթակոմիտէներու եւ խումբերու կողմէ խորին յաւակցութիւներ կը յայտնէ ընկերներ Ցովիկ եւ Պետրոս Եղիազարեանի, իրենց հօրաքրոջ Գոհար Եղիազարեանի կսկծալի մահուան առթիւ:

●

ՓԱՐԻԶ·— Հ. Ց. Դ. Եղիպտացի կոմիտէն յաւակցութիւն կը յայտնէ ընկերներ Պետրոս եւ Ցովիկ Եղիազարեաններու, իրենց հօրաքրոջ՝ Գոհար Եղիազարեանի մահուան առթիւ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ. Պետրոս Եղիազարեան,
Պ. Յովիկ Եղիազարեան,
Օր. Կատարինէ Եղիազարեան,
Պ. Միհրան Եղիազարեան

շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, դրաւոր, ծաղկեպսակով, փոխան ծաղկեպսակի նուէրներով եւ մամուլով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրեցեալ հօրաքրոջ եւ քրոջ՝

ԳՈՀԱՐ ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆի

կսկծալի մահուան առթիւ:

●

Այս սիրուն առթիւ Եղիազարեան ընտանիքը հետեւեալ նուէրները կը տրամադրէ·

Մշակոյթի Տան Ֆոնտին	10·000
Նոր Սերոմնդի Կեդր. վարչութեան	5000
Կաթ. Խաչի Շրջ. վարչութեան	5·000
(Այս դումարները ստանալ Յառաջէն):	
Ս. Խաչ եկեղեցւոյ	10·000
Տրապիզոնի Հայր. Միութեան	5·000

ՅԱՐԳԱՆՔ ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒ

Մոնմորանսիի Հ. Ց. Դ. Վ. Խորէնի խումբի նախաձեռնութեամբ, այս շաբաթ օրը, տեղի կ'ունենայ այց Ա. Գիլ-խանդանեանի, Ա. Ատոմեանի եւ Մ. Գաբրիէլեանի զերեզմաններուն:

Կը հրաւիրուին ընկերներու յիշատակը յարգողները:

Կառ ուր Նորէն կառախումբ, ժամը 2·30ին, իսկ Անկէնի կայարանէն օթոքար՝ 3·05ին, իջնել կրօլէ:

ԾՆՈՒՆԴԸ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Ալֆորվիլի Ս. Պ. Պ. եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ս. Ծննդեան տօնին արարողութիւնները պիտի կատարուին այսօր, հինգշաբթի, ժամը 18ին, իսկ պատարագը՝ ժամը 19ին: Ծննդեան տօնին առթիւ հանդիսաւոր պատարագ եւ Զբօրհնէք պիտի կատարուին այս կիրակի ժամը 10ին:

ԼՈՒՍԱՒՈՐԶի ԴՊՐՈՑԻՆ ԾՆՈՒՆԴԻ ԵՒ ԱՄԱՆՈՐի ՀԱՆԴԷՍԸ

ԼԻՈՆ·— Լուսաւորչի դպրոցին աշակերտութիւնը հաճոյքով կը հրաւիրէ զաւակները իր Ծնունդի եւ Ամանորի առթիւ սարքած հանդէսին:

Այս կիրակի ժամը 15ին, Ֆուայէ Սապլը Իմաֆիվէ նորակառոյց սրահին մէջ, 24 ռիւ Տիւնուար:

Արտասանութիւններէ, պարերէ, թատերախաղերէ եւ աւանդական Կաղանդ Պապայի այցելութենէ վերջ պիտի բաժնուի Արիւնոտ Թաշկինակը, տարբերութեան կեանքէն ողբերգութիւն մը աշակերտներու կողմէ:

Մանուկներու այդ տօնին առթիւ ջերմիկ սրահի մը մէջ, հայկական ճերմակ մթնոլորտ:

Մուտքը ազատ է

ՅՆՁՈՑՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Համախարբերդցիական Հայր. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղը նոր տարուան առթիւ կազմակերպած է ինջոյք մը:

Այս շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3էն կէս պիչեր, Ցոյներու սրահին մէջ, 5 ռիւ Պօնֆուա:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ 6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

VENDREDI 6 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7870 32e ANNEE — Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3281

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՆՈՅՆ ՍԵՒ ԱՄՊԵՐԸ

●

Այն բոլոր միջազգային խնդիրները ո – րոնք մտահոգութիւն կը պատճառէին 1955ի վերջացքին, նոր տարուան փոխան – ցուեցան իրենց ամբողջ ծանրութեամբ :

Կարելի չեղաւ համաձայնութեան մը յանգիլ ոչ զերմանական հարցին, ոչ զի – նաթափութեան, ոչ ալ միւս ծանրակշիռ հարցերու լուծման համար :

Կրնանք ըսել թէ մթնոլորտը աւելի թանձրացաւ, հեռաւոր յիշատակի մը վե – րածելով Ժընեւի ոգին որ այնքան յոյսեր ներշնչած էր բարեմիտներու :

Երկու ճակատներէն իւրաքանչիւրը ա – մուր կառչած կը մնայ իր տեսակէտնե – րուն, բոլոր հիմնական հարցերուն մէջ :

Այսպէս, գերմանական թնճուկին լուծ – ման համար Արեւմուտքը անհրաժեշտ կը զտնէ երկրին երկու մասերուն միացու – մը, եւ ամբողջական կառավարութիւն մը՝ ազատ քուէարկութեամբ :

Մ. Միւնթիւնը, որ նախապէս տար – տամ խօսքեր կ'արտասանէր, Ժընեւի երկ – րորդ ժողովին մէջ բացորոշապէս հա – կադուց թէ երբեք թոյլ պիտի չտայ որ իր չինծու պետութիւնը՝ արեւելեան Գերմա – նիան կցուի մայր երկրին, վերակաղմելով միացեալ Գերմանիան :

Մոսկուայի համար արեւելեան Գերմա – նիան խարիսխ մը, մեկնակէտ մըն է, զէպի արեւմուտք արշաւելու համար խա – զաղ համակեցութեամբ, ինչպէս կ'ըսեն ընթացիկ բառաճեւով :

Աւելորդ է բացատրել թէ այս վիճակին չբարենպաստութիւնը իրական վտանգ մը կը կաղմէ արեւմտեան Եւրոպայի ապահովու – թեան համար :

Ամէնէն չափաւոր դիւանագէտն ալ պատրանքներ չի տածուցաներ այս մասին :

Մոսկուայի կեդր. Կոմիտէին լեզուանի քարտուղարը՝ Խրուշչեւ բրտօրէն վա – րատեց ամէն լաւատեսութիւն՝ հրապա – րակային ելոյթներու ընթացքին :

Ինք եւս սակաւախօս վարչապետը, Բուլ – կանին, Ասիոյ լեռներուն եւ տափաստան – ներուն մէջ չանթեր արձակեցին Արեւ – մուտքի դէմ, աւելորդ անդամ մը եւս ա – պացուցանելով թէ երբեք հրաժարած չէն իրենց հիմնական նպատակէն,— տարա – ծել իրենց աղանդը՝ խաղաղ թափանցու – մով :

Անոնք իրենց սլաքները կ'արձակէին չեշտակի, Մ. Միւնթիւնը ներկայացնելով իբրեւ փրկիչը Ասիոյ եւ Ափրիկէի ժողո – վուրդներուն :

Միեւնոյն առեն կը փորձէին զործնա – պէս ապացուցանել իրենց ռազմական եւ տնտեսական ուժը, զրամական եւ ճար – տարագործական օգնութիւնները խոստա – նալով իրենց այցելած երկիրներուն :

Այս ճամբուն վրայ, մեծագոյն յաջո – ղութիւնը չահեցան, զինամթերք ճարե – լով Եգիպտոսի, ուղղակի կամ արբանեակ երկրի մը միջոցաւ :

Նոյն յանձնառութիւնը առաջարկուե – ցաւ ուրիշ արաբական երկիրներու ալ, ստեղծելով այլապէս վրդովիչ կացութիւն մը Արեւմուտքի համար :

Արդէն իսկ նոր զինարշաւ մը սկսած է արեւմուտքէն արեւելք, առեւտուրի քո – ղին տակ, աւելի պղտորելով յարաբերու – թիւնները :

Մինչ այս մինչ այն, ռազմական ուժի յաւելումը կը չարունակուի երկու ճա – կատներուն միջեւ, նոր եւ աւելի դժոխա – յին զէնքերու արտադրութեամբ :

Այլեւս զաղնիք չէ մնացած հիւլէա – կան մրցակցութեան մէջ եւ պարբերաբար կը լսենք վտանգաւոր սպառնալիքներ. — « Մենք ալ ունինք եւ դեռ աւելի ահար – կուն կը պատրաստենք ....» :

Կարճ խօսքով՝ նոյն սեւ ամպերը հորի – զոնին վրայ : Եւ ծուռ նայուածքներ՝ դէմ դիմաց :

Քննենք ուրիշ երեւոյթներ ալ :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄԷ ՆՈՐ ԴԱՒԼԻՃԸ

●

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵ՞Տ ՄԸ

Այժմ որ վերջնապէս ճշդուած է երեսփ. ընտրութեանց արդիւնքը, բացի մէկ – երկու չրջաններէ եւ զաղթավայրերէ, պաշտօնական չրջանակները եւ մամուլը անձկութեամբ կը սպասեն նոր դահլիճին կազմութեան :

Նորընտիր Ազգ. ժողովին մէջ կեդրոնի խմբակցութիւնները կը ներկայացնեն 339 երեսփոխանները, առանց հաշուելու ուրիշ 50 անդամներ որոնք պիտի ընտրուին զաղթավայրերէն : Կարծողներ կան թէ կարելի է միջին դահլիճ մը կազմել, հա – կակշռելու համար երկու ծայրագոյն թե – ւերը, համայնավար եւ փուժատեան, ո – րոնք աւելի քան 200 աթոռ ունին :

Այս առթիւ հաւանական վարչապետները կը համարուին Պ. Լտ. Ֆոր, որ 48 տա – րեկան է եւ Մենդէս Ֆրանս, 49: կը խօսուի նաեւ կի Մոլէի մասին : Ընկեր – վարական կուսակցութեան ընդհ. քար – տուղարը, որ 50 տարեկան է, Հանրապե – տական ձախատը կազմած էր Պ. Մենդէս Ֆրանսի հետ, ընդդէմ Պ. Ֆորի եւ չահե – ցաւ 88 աթոռ : Հաւանական թեկնածու մը կը համարուի նաեւ արտաքին գործերու նախարարը, Պ. Ալթուան Փինէ որ 64 տարեկան է եւ անկախ : Իր խմբակցու – թիւնը չհաճ է 94 աթոռ : Դեռ կը յիշեն ուրիշ թեկնածուներ, — Ռոպէր Շուման (69 տարեկան), անդամ ժողովրդական Շարժումին, նախկին վարչապետ եւ ար – տաքին նախարար, Պ. Պիմոլէն (47 տա – րեկան), նախորդ եզմտական նախարարը, նոյնպէս անդամ ժողովրդական Շարժու – մին եւ մասնաղէտ : Իրենց կուսակցու – թիւնը, որ երբեմն կարեւոր ուժ մը կը ներկայացնէր, այս անդամ չհաճ է 70 աթոռ : Կը յիշուին, վերջապէս, ուրիշ երկու ընկերվարական դէմքեր, Քրիս – թիան Փինօ (52 տարեկան), նախկին նա – խարար եւ Փոլ Ռամատիէ (68 տարե – կան), նախկին վարչապետ որ համայնա – վարները դուրս ձգեց իր դահլիճէն :

Ընկերվարական կուսակցութեան վար – չական խորհուրդը նիստ դումարեց առջի օր եւ յանձնարարեց ընդհ. քարտուղարին խորհրդակցիլ Պ. Մենդէս Ֆրանսի հետ, Ազգ. ժողովի անմիջական դումարման մասին, փոխանակ սպասելու մինչեւ Յունուար 19: Մենդէս Ֆրանս պիտի խորհրդակցէր նաեւ հանրապետական ձա – կատի միւս վարիչներուն հետ, ձմեռնա – յին արձակուրդի երթալէ առաջ : Ընկեր – վարականները անհրաժեշտ կը զտնեն պատասխանատու կառավարութիւն մը կազմել օր առաջ, «յաջորդելու համար առժամեայ զահլիճի մը որ պարտուեցաւ ընտրութեանց մէջ » :

× Յարդ ընտրուած երեսփոխաններուն թիւը կը հաշուէ 596 : Ամբողջական թիւն է 627 : Պաշտօնական տեղեկագրին մէջ համայնավար երեսփոխաններուն թիւը կը հաշուէ 145, քուէները՝ 5·426·803 : Կուսակցութեան պաշտօնաթերթը, «Իւ – մանիթէ », երէկ խոշոր վերնագիրներով կը ծանուցանէր թէ մայր երկրին մէջ չհաճ են 146 աթոռ եւ 5·514·945 քուէ : Մար – թինիքի մէջ՝ երկու աթոռ (46·744 ձայն), Ռէյնիոնի մէջ եւս երկու աթոռ (36·741 ձայն), միայն Կուատալուպի քուէները ճշդուած չեն, բայց մէկ աթոռ ունին : Բոլոր քուէները եւ աթոռները հաշուելով «Իւմանիթէ» կ'ըսէ թէ չհաճ են 5·598·430 ձայն եւ 151 աթոռ, թէ քուէ – ները 600·000ի առաւելութիւն մը կը ներ – կայացնեն բաղդատելով 1951ի հետ :

Լիբիա. որոշեց առեւտրական զրասեն – եակ մը բանալ, արդիլելու համար Իսրա – յէլի ապրանքներուն սպառումը :

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԸ՝ ՓԱՒԼԷ ՊՈՒՐՊՈՆԻ ՄԷՋ

Անշուշտ ուրախութեամբ իմացաք որ Յունուար 2ին Ֆրանսայի Ազգ. ժողովին անդամ ընտրուած է առաջին Հայը, Բժ. Լեւոն Յովհաննեան, շահելով 25·690 ձուէ իր շրջանին՝ Սէն է Ուազի մէջ :

Արձանագրուած էր արմատական ընկերվարական կուսակցութեան ցանկին գլուխը, իբրեւ առաջին թեկնածու :

Անծամբ չեմ ճանչնար զինքը, սակայն ծանօթներ կը վկայեն թէ միշտ եղած է բարեացակամ՝ ամէն անգամ որ դիմած են իր աջակցութեան :

Ծնած՝ Ատանա, 1920ին, Ֆրանսա փոխադրուած է 1922ին : Յաճախած է Լիսէ Ռոլէն, յետոյ Փարիզի Բժշկական Համալսարանը, յաջողութեամբ լրացնելով շրջանը (1945) :

Վերջին աշխարհամարտին զինքի տակ առնուած էր 1940ին : Յետոյ իբրեւ կամաւոր մասնակցած է գերմանական ճակատամարտին, «Հոճոս – Դանուբ» զօրաբանակին մէջ :

Իր արժանիքներուն շնորհիւ, յաջողած է սերտ կապեր հաստատել իր շրջանի բանակապետական եւ ճահանգային շրջանակներուն հետ, միշտ օգտակար ըլլալով իր հայրենակիցներուն :

Այժմ իր առջեւ կը բացուի լայն ասպարէզ մը, ծառայելու համար իր երկրորդ հայրենիքին եւ իր հարազատ ժողովուրդին :

Որո՞ւն սիրտը չուռիր արդար հպարտութեամբ, տեսնելով տարագիր ծողո – վուրդի մը զաւակը՝ Պուրպոնեան պալատին կամարներուն տակ :

Ահա կենդանի օրինակ մը՝ այն երիտասարդութեան համար որ կը տառապի ստորակայութեան հոգեկնճիռէն :

Ո՞վ կը ստիպէ մեզ ինքնուրացման ճամբան բռնել, վիզը ծուռ եւ նկուն, սպասելով որ մարդիկ բարեհաճին իրենց շուքին տակ առնել մեզ :

Երբ ունենաս իրական արժանիք եւ ա – ռոր գիտակցութիւնը, ճամբան ինքինքի կը բացուի : Եւ կը դառնաս ուժ, գործելով հաւասարէ հաւասար : Բարձրանալով կա – տարէ կատար, համաձայն կարողու – թեանդ : Մանաւանդ երբ ունիս իտէալ մը — ծառայել հայրենիքիդ եւ համայն մարդկութեան :

Արդէն իսկ շխլոմբ մը կը կազմեն այն օտարածին դէմքերը որոնք տիրական դիրքերու հասած են այս երկրին մէջ :

Ո՞ր փայլուն հեռանկարը կը պակսի մեր տարագիր երիտասարդութեան հա – մար : Կը բաւէ որ ունենայ վաւերական տաղանդ եւ հաւատայ իր կոչումին :

Առաջին հայ երեսփոխանին ընտրու – թիւնը կը զուգադիպի Նոր Տարուան մը :

Պիտի մաղթէի որ դառնար նոր խթան մը՝ մեր տարագիր եւ խոստմնալից երի – տասարդութեան համար : **ՎԱՀԷ**

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՏԵՍԱԿԷՏՆԵՐԸ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Օտար մամուլի ընկերակցութիւնը Դէ. օր սեղան մը սարքած էր Լատինական Ա – մերիկայի չգիտ սրահներուն մէջ, ի պա – տիւ վարչապետ Լտ. Ֆորի : Բացառաբար կը մասնակցէր նաեւ անգլեւսաքսոն մա – մուլի ընկերակցութիւնը : Ներկայ էին աւելի քան երկու հարիւր խմբագիրներ եւ թղթակիցներ : «Յառաջ»ն ալ ունէր եր – կու ներկայացուցիչներ :

Վարչապետին առաջին հրապարակային ելոյթն էր այս, երեսփ. ընտրութիւննե – րէն ետք, այնպէս որ մեծ ուշադրութիւն դրաւած էր միջազգային քաղաքական շրջանակներու մէջ :

Պ. Լտ. Ֆոր նախ եւ առաջ յայտարա – րեց թէ աւելի քան երբեք համոզուած է որ անհրաժեշտ էր Ազգ. ժողովին լուծու – մը, «որ ամէն բանէ առաջ սահմանուած էր պարզելու կացութիւնը» : Յետոյ դի – տել տուաւ թէ բոլոր դուշակները սխալե – ցան : «Բայց եթէ նախատեսուած չէր փուժատեան չարժումին վերելքը, պատ – ճառը այն է որ դժդոհութիւնը չարտա – յայտուեցաւ մեր իրաւակարգին աւան – դական միջոցներով,— քաղաքապետա – կան խորհրդականներ, քաղաքապետներ, երեսփոխաններ, հետեւաբար դժուար է ճշդել թէ որքան կարեւորութիւն կը վա – յելէ հանրային կարծիքին մէջ : Կ'ըսեն թէ լուծեալ ժողովին մեծամասնութիւնը պարտուած է : Այդպիսի մեծամասնու – թիւն չկար, քանի որ ես պարտուեցայ 100 ձայնով, Ազգ. ժողովին լուծումը որոշելէ առաջ : Միւս կողմէ, կը տեսնեմ որ աւելի շատ պարտուած երեսփոխաններ կան մեր հակառակորդներուն քան մեր կուսակից – ներուն մէջ» :

Նորէն անդրադառնալով երկու ծայրա – գոյն թեւերուն չհաճ յաջողութեանց, բացատրեց թէ մեր օտար բարեկամները պատճառ չունին յոռետես եզրակացու – թեանց յանգելու, թէ այդ չհաները այն – քան ազեատալի չեն որքան կ'երեւակայուի : Այսօր հիմնական խնդիրը հետեւեալն է . — Ի՞նչ պիտի ընեն անոնք որ համայնա – վար չեն : Այժմ ժամանակն է կազմելու ճչմարիտ հանրապետական ճակատ մը, վասն զի եթէ թոյլ տանք որ մեր սահ – մանադրական հաստատութիւնները ներ – կայ վիճակին մէջ մնան, պիտի խորա – սուզուին» :

Ամերիկացի թղթակից մը հարցուց թէ պիտի ուզէ՞ մերձեցում հաստատել «կաթ – ոլիք ժողովներուն» հետ (կ'ակնարկէ Մենդէս Ֆրանսէ եւ անոր կուսակիցներուն) :

Վարչապետը պատասխանեց .

— կաթոլիք չատ կը սիրեմ, բայց չեմ կը – նար մարսել ...

Իր ճառին մէջ, վարչապետը մասնա – ւորապէս բացատրեց թէ կարելի չէ վե – րաշինել Ֆրանսան կուսակցութիւն մը ուրիշ կուսակցութեան մը դէմ հանելով : Նախորդ Ազգ. ժողովը իր հարիւր հա – մայնավար եւ 120 կոլեան երեսփոխաննե – րով աւելի շատ ծայրայեղ թշնամիներ ունէր ներկայ կարգուսարքին դէմ քան նորը : Իրրեւ եղրակացութիւն, չեշտեց թէ հարկ է դադրեցնել այն «ջարդը» որ կը կատարուի կառավարութեանց դէմ, դահլիճ տապալելով ամէն վեց ամիսը ան – դամ մը : Անմիջական լուծում կը պահան – ջեն նաեւ Ալժերիոյ հարցը եւ ուրիշ կարգ մը ներքին խնդիրներ : Կառավարու – թիւնը կը մնայ հաւատարիմ իր կնքած դինադադարին եւ Ալճանտեան դաշ – նագրին :

× Դաշնակից երկիրներու մամուլը կը չարունակէ կծու քննադատութիւններ հը – րատարակել ընտրութեանց արդիւնքին առթիւ : Լոնտոնի «Թայմզ»ը դիտել կու – տայ թէ արդիւնքը «աւելի չարաչուք է քան կը սպասուէր» : «Նիւ Եորք Թայմզ » ալ կը զրէ թէ «Ֆրանսան ողբալի վիճակի մը մատնուած է» : Բայց կը չարունակէ . — « Կարելի է որ Ֆրանսան իր պատմու – թեան տագնապալի մէկ չրջանը անցընէ յառաջիկայ ամիսներու ընթացքին : Ֆը – րանսական նկարագրին ճչմարիտ յատ – կութիւնները փորձի պիտի ենթարկուին, վասն զի նոր «դիմադրական ճակատ» մը պէտք է ծնի, փրկելու համար Ֆրանսայի մեծութիւնը :»

Անգլիոյ աշխատաւորական օրկանը, « Տէյլի Հէրըլտ», կը զրէ .— Միշտ մէ – ծագոյն պատմութիւնն է Ֆրանսայի հա – մար,— հեռանկարը բազմաթիւ յաջոր – դական կառավարութեանց, բոլորն ալ անկարող՝ կառավարելու » : «Տէյլի Մէյլ» կը զրէ թէ «փուժատ Հիթլէրը կը յիշե – ցընէ» : (Միջանկեալ ըսենք թէ այս զրա – վաճառ – թղթավաճառը ինք թեկնածու չէր, թէեւ իր հոսանքը 51 աթոռ չա – հած է) :

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

«ՀԱՏՂՆՏԻՐ» ԳԻՐՔ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

●

ԼՈՆՏՈՆ, (Յառաջ).— Այս տեղի ամերիկեան ընթերցարանին մէջ տեսայ նոր գիրք մը Թուրքիոյ մասին եւ երեք ժամ վատնեցի կարդալու այս հատընտիր աննշան ստեղծագործը, մի ոմն, Կ. Լ. Լուիս, աւագ դասախօս իսլամական ուսումնարանի մը մէջ, հրատարակուած 1955ին: Խորագիրն է Թըրքի (Թուրքիա):

Զարմութեան եւ նենգութեան անիւը դեռ կը բոլորէ իր շրջանը եւ հակառակ իր կիսակործան խարխափումներուն, դեռ ունի վճռաւարար փոած ակռաներ եւ այդ պատճառով մեր քաղաքական ղեկավարները պէտք է ուշադրութեամբ կարդան այս գիրքը:

Անուրանալի է որ գրքին հեղինակը մըտադիր չէ եղած բոլորովին հաճոյանալու Թուրքերուն: Ան իրատես եւ փաստասէր կերպով կը վերաքննէ Թուրքերու եւ Թուրք պետութեան վիճակը մանաւանդ 1926էն ի վեր: Էջ 156ի վրայ ան Հայերու թիւը Թուրքիոյ մէջ դոյց կուտայ իբրեւ 56·179, Յոյներունը 88·680, Քիւրտերունը 1·476·562, Արաբներունը 247·204, իսկ Թուրքերունը՝ 16 միլիոն 598·037: Այս ծիծաղելի թիւերուն կրնան հաւատալ միայն չարախնդ «Մեծերը»:

Հեղինակը իր առաջին գլուխը կը սկսի «Օսմանեան կայսրութեան» պատմութիւնով: «Թուրքերու ամենահին հայրենիքը, կ'ըսէ, կը գտնուէր Թիէն Շան լեռներու եւ Արալ ծովի միջեւ: Վեցերորդ դարուն, երբ անոնք Թողուցին իրենց Հայրենիքը (ըստ առասպելին առաջնորդ ուներնալով դորշ գայլ մը) անոնք խուժեցին դէպի Արաբ կայսրութիւնը եւ եկան ազդեցութիւններու տակ բազմաթիւ կրօներու, Պուտտայականութեան, Մանիքէականութեան եւ Քրիստոնէութեան ...»

Այս քանի մը տողերուն մէջ կան այքան սուտեր եւ սխալներ որչափ կան բառեր: Առանց առաջին եւ գլխաւորն է որ չկայ որեւէ ստոյգ տեղեկութիւն Թուրքերու ծագման մասին, միայն ստոյգ է որ բոլոր եւ անօթի անոնք մտան Պաղտատի Արաբ խալիֆայութեան ծառայութեան մէջ իբրեւ սուրհանդակներ՝ կատարելու արաբ կայսրութեան ամէնէն ստորին գործերը, ինչպէս վերջէն իբրեւ պարզ սուրհանդակներ անոնք ծառայեցին Բիւզանդիոնի կայսրութեան եւ ինչպէս այսօր, դուրկ ազգային նկարագրէ եւ ինքնուրոյնէ, յօժար են ծառայելու բարձրագոյն վճարողին: Սակայն պիտի ըլլար հիմնական սխալ մը՝ հաշուի չառնել այսօրուան Թուրքիոյ երեւութապէս նպաստաւոր դիրքը:

Այս գրքի հեղինակը՝ Լուիս ուղիղ կերպով կ'ուրուագծէ Թուրքիոյ ներկայ կացութիւնը եւ անոր դժուարին դիրքը երկու մեծ պետութիւններու հակամարտութեան մէջ: Երկար պիտի ըլլար մանրամասնօրէն յառաջ բերել իր փաստարկութիւնը: Հոս բաւական է յիշել քանի մը ակնարկներ Հայերու մասին: Ինչպէս Անգլիացիները, մանաւանդ Անգլ. Հրեաները մնայուն սովորութիւնն է յիշել ամէնէն փնթի եւ սորին հէքեաթները եւ ներկայացնել զանոնք խեղաթիւրուած ձեւով: Էջ 23ի վրայ հեղինակը կը գրէ.— «Կայսրութեան առեւտուրը ոչ – իսլամ – ներու ձեռքն էր: Անոնք ունէին նաեւ մենաշնորհը բժշկական պիտութեան, այդ պատճառաւ իշխանութիւնը հարկ չհամարեց միլլէթներու կեանքը անմտանելի դարձընել: Կառավարութիւնը կրնար նոյնիսկ միջամտել պաշտպանելու միլլէթը իր կրօնապետին դէմ: Մասնաւորապէս չահեան օրինակ մը կը տեսնենք Սուլթան Մուրատ Դ.ի (1623 – 1640) հետեւեալ հրովարտակին մէջ.— «Հայ ժողովուրդը տուած է խնդրագիր մը յուս իմ երանութեան սեմին՝ յայտնելով հետեւեալ իրողութիւնը.—Նուաճումէն մինչեւ այսօր իրենց սովորութիւնն է որ երբ անոնք կը հաւաքուին իրենց եկեղեցիներուն մէջ կատարելու իրենց ունայն ծէսերը, իւրաքանչիւր մարդ դրամ կը դնէ ափսէի մը մէջ ըստ իր կարողութեան եւ այս դրամը կը հաւաքուի եւ կը գործածուի օգնելու կարօտեալներուն եւ հիւանդներուն: Ա–նոնց ներկայ պատրիարքը այս վկայականի մէջ նշանակուած սովորական տուրքէն զատ, գործած է անիրաւութիւնը պահանջելով որ ժողովուրդէն աւելի դրամ, «պաղի» անուան տակ — տուրք մը որ դանձուի եկեղեցիներու կից պարտէզնե–րու վրայ: Այս ֆէրմանով կը հրամայեմ որ պատրիարքին թոյլ չտրուի անտեսել հաստատուած սովորութիւնը, որբազան օրէնքը եւ կամ կայսերական հրամանը՝ պահանջելով աւելին քան սովորական տուրքերը»:

Հոս պարզամիտ Անգլիացին եւ նոյնչափ կակա իր Թուրք տեղեկատուն, հեղինելու համար Հայերը, չունին ուրիշ ըսելիք, այլ միայն այս եպերելիթիւրիմացութիւն, նը ... Անոնց քաղաքակիրթ մտքէն չատ վեր է հասկնալ մեր ազգային տուրքը պտղին բազմաթիւ դարերու սրբազանագործին աւանդութիւնը: Անոնք կը յիշեն Սուլթան Մուրատ Դ.ն Հայերը պնահատող մեծ Սուլթանը, որ անճամբ եկաւ Հայաստան Սվազի, Երզնկայի, Կարնոյ մէջ՝ Հայերու խնդրանքով ալ եւ իր իսկ ձեռքով պիսատեց Իսմայիլ փաշան, Աբազա–բաշան, մի ուրացած վրացի անատնաբա–րոյ աւազակ, եւ Վանայ մէջ եւ շրջակայքը հայ գիւղացիներու եւ մեծաւորներու տուաւ թարխանութեան ֆէրմաններ:

Թող ստեն եւ խեղաթիւրեն որչափ որ կ'ուզեն, մինչեւ որ Հարութեան անիւը լրացնէ իր վերջնական շրջանը:

ԱՐԳՈՍ

ԿԱՐԴԱՑԵՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ «ՅԱՌԱՋ»Ը

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՍՏԵՂԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ

●

Մէկզի դնելով Խորհրդային Միութեան դաղափարական աշխարհահայեացքը ու իր բռնատիրական կարգերը, պէտք է ըսել թէ գիտական գետնի վրայ արձանագրած է փայլուն արդիւնքներ: Արդար է ակնարկ մը նետել խորհրդ. աստեղագէտներու գնահատելի աշխատանքներուն վրայ:

Ինչպէս «Յառաջ» գրած էր իր ժամանակին, մեր հռչակաւոր, գիտուն հայրենակիցը, ակադեմական Վիքթոր Համբարձումեան, որ Բիւրականի գիտարանի վարիչն է ու խորհրդային աստեղագիտութեան չողչողուն աստղերէն մին, Անդրկով Արքայական ընկերութեան հրաւէրով վեց դասախօսութիւններ տուաւ, Օքսֆորտի, Քէմպրիճի եւ Մանչեսթրի մէջ: Նպատակն էր տեղեկութիւններ հաղորդել Անգլիոյ գիտական շրջանակներուն եւ անոնց միջոցաւ ամբողջ Արեւմտեան աշխարհին, խորհրդային աստեղագիտութեան նուաճումներուն մասին, եւ միեւնոյն առիթով ստուգումներ կատարել մանրագիտական հաշիւներու եւ տեսութեանց շուրջ:

Այժմ, տեսնենք թէ որոնք են խորհրդային աստղաբաշխներու տեսակէտներն ու կատարած գիւտերը աստղերու կարգ մը երեւոյթներու մասին:

Ծանօթ է Ֆրանսացի աստղաբաշխ Լը Վէրիէի յանդուգն գիւտը անցեալ դարուն: Ան մաթեմատիքական հաշիւներու վրայ հիմնուած տրամաբանօրէն երեւան հանեց Նեպտուն մոլորակը: Սակէ քանի մը տարի վերջ, ոչ նուազ արժէք կը ներկայացնէին Մոսկուայի աստղադէտներուն Գուրարկիի եւ Փարենկոյի նախատեսութիւնները աստղերու զործունէութեան մասին, որոնք երկար պրպտումներու արդիւնք էին եւ որոնցմէ մաս մը իրականացաւ ասկից տասնեակ մը տարիներ առաջ: 1866ին հիւսիսային երկնակամարին հասարակ աստղերէն մին յանկարծ կը պայթէր, իր փայլը կը զօրանար ծնունդ տալով լուսատուի (նովա) մը: Ցետոյ, աստիճանաբար իր փայլը կը կորսնցնէր ու կը վերադառնար իր սովորական վիճակին: Երկու պիտուններըը ուսումնասիրելով այս երեւոյթը եկած էին այն եզրակացութեան թէ 1966էն առաջ այդ աստղը դարձեալ պիտի պայթի: Եւ իրօք 1946ին իրականացաւ այդ նախատեսութիւնը եւ աստղը բոլորեց գործունէութեան նոյն շրջանը ինչպէս 1866ին: Այստեղ անցողակի ըսենք թէ աստղերը յաճախ կը պայթին, կը բազմապատկեն իրենց փայլը եւ ժամանակէ մը վերջ, որ կը տարբերի աստղէ աստղ, հետզհետէ կը վերադառնան իրենց նախկին վիճակին: Աստղ լուսատու անունը կը տրուի:

Մինչեւ այժմ, դասական տիեզերաբանութիւնը կը հիմնուէր վերոյիշեալ երկու ենթադրութիւններուն վրայ: Ըստ այդ տեսութեան, տիեզերքը կը դիմէ դէպի ջերմային մահ: Աստղերը, իբրեւ աստիճանական սպառում: Աստղերը, միլիոնաւոր տարիներ չողալէ վերջ կը վերջին: Անոնց բազկացուցիչ նիւթը կը կուտակուի ինքն իր մէջ ու այնուհետեւ կը վերածուին մարած, անտեսանելի աստղերու: Անշուշտ աստղ փոխարէն տիեզերքի նիւթի հսկայական պաշարը որ կը ներկայացնէ միզուածեւ կաղային նօսր վիճակ մը եւ հեռու է տակաւին ամբողջութեամբ խաւցեալ ձեւ մը ստանալէ, պարբերաբար ծնունդ կուտայ նոր աստղերու: Այսուհանդերձ, տակն մը պիտի գայ որ տիեզերական նիւթը պիտի սպառի, եւ գոյութիւն ունեցող աստղերու չիջումով տիեզերքը պիտի վերածուի մեռեալ տարրի մը: Բայց մի սարսափիք, ատիկա պիտի պատահի քանի մը տասնեակ միլիառ տարիներ վերջ ...

Այս յոռետես վարկածին դիմաց խորհրդային դիտուններըը տիեզերքին կը պարզեւեն շատ աւելի երկար կեանք մը: Ըստ անոնց տեսակէտներուն, տիեզերքը չի կրնար նիւթը միշտ ալ բանտարկուած չէ աստղերուն մէջ: Առանց պայթիւններըը զարձեալ աստղամիջեան տարածութեան կը յանձնեն ոչ զանցառելի նիւթի քանակութիւն մը որուն կուտակումով կը կազմուին նոր աստղեր, փոխարինելով չիջող աստղերու կորուստը: Խորհրդային աստղաբաշխները եկան հաստատելու թէ աստղերու պայթումները պատահական երեւոյթներ չեն, այլ յաւուրկ՝ բոլոր աստղերուն, որոնց իւրաքանչիւրը ունի պայթիւնի իր յատուկ ժամանակամիջոցը որ համեմատական է լուսատուին պայթիւնի զօրութեան աստիճանին: Այսինքն՝ որքան պայթիւնը զօրաւոր ըլլայ այնքան երկար կ'ըլլայ երկու պայթիւններ իրարմէ բաժնող ժամանակամիջոցը: Անոնք իրե՞ց այս տեսութիւնը կը հիմնեն փոփոխական աստղերու երեւոյթին վրայ: Երբ երկինքը դիտենք պարզ աչքով, աստղերու մեծամասնութեան ցոլքը երեթէ անփոփոխ կ'երեւայ մինչդեռ բազմաթիւ աստղեր ցոլքի եւ ծաւալի փոփոխութիւններ կը կրեն կանոնաւոր յաճախականութեամբ մը: Առանց լոյսը պարբերաբար կը զօրանայ, ինչպէս իրենց ծաւալը եւ յետոյ աստիճանաբար անոնք կը սառանան իրենց բնականոն վիճակը: Այս երեւոյթին յաճախականութիւնը եւս համեմատական է աստղին ցոլացման աստիճանին: Ինչպէս կը տեսնուի նմանութեան եզրեր կան աստղ եւ պայթուցիկ աստղերուն մէջեւ:

Աստղերու պայթիւններըը հետեւանք են հիւլէական ներքին հակազդեցութեանց, ինչպէս օրինակ պէրիի նշանաւոր բոլորումը որ ծնունդ կուտայ հելիումի եւ ահռելի ջերմութեան: Պայթուցիկ փոփոխներուն նման լուսատուներն ալ կը հետեւին տիեզերական նոյն օրէնքներուն: Եթէ աստղ յաճախականութիւնը աննշմարելի զարձած է մինչեւ այժմ, պատճառը այն է որ պայթիւններըը իրարմէ բաժնող ժամանակամիջոցները չափազանց մեծ են մեր ժամանակի համեմատութեամբ: Ամեն իրիկուններուն, շատ անգամ մեր լեռներուն հովերը սուր ու կճան կ'ըլլան ու մեզ կը հրէին, կը հաւաքէին դէպի ակումբին դողը, բոլորտիքը, որ կը ճարճատէր դէպ – դէպ ու հատաբեստ կաղնի փայտերով ու կոճղերով, վրան կաթին խալկինը՝ հսկայ, չորս հոգիով վերցուած ու տեղաւորուած:

●

Այն տարին, «հայրիկիս աղբիւրը» չինած տարին, տակաւին «վերի օպա» չէինք եղած: Գոմի եղանակը չէր վերջացած ու ուրերն ալ նոր միաժամած էինք, հայրիկս արդէն վերի օպայէն վայրը որոշած էր, ու յայտնած պերուրներուն, հովիւներուն ու նաեւ մեզի՝ պզտիկ ու լարածներուս: Վայրը դեղատեսիլ հովիտի մը՝ Ախմչասին ալ կողին վրայ, անտառներուն մէջ թաղուած Սալընճախն էր: Այդտեղ մենք արտ մըն ալ ունէինք բահական լայն, չուրջ երկու լծվարնոց, ո–րուն հարաւային թումբին վրայ կար նաեւ լայնատարած վայրի խնճորենի մը: Ահա այդ արտին ուսին՝ կաղնի անտառներու ցովանիին տակ պիտի լարուէին, չինուէին մեր կէս երկվեցեակ մը օպաները:

Եթէ վերի – օպա ելլէինք ուրերը բոլորովին ծծէ, կաթէ կը կորչէինք: Այդ օրը հեռու չէր, հազիւ երկու չաբաթ կար, մեր ուրախութիւնը երթալով կ'աւելնար, կ'ուռէր ...:

Օպաները: Այնտեղ կեանքը տարբեր էր ու ես պիտի գիշերի պերուր նէնէիս կամ հարսայիս ծոցը: Գոմի եղանակին, երբ – կունները պերուրները դեղ կը վերադառնային յաջորդ առաւս արեւադալին նորէն գոմ ըլլալու:

Մանուկ էինք ու ամէն պահու՝ կարօտը մեր կուրծքին տակ: Երբ իրկուն կ'ըլլար, պերուրները դեղին ճամբան կը բռնէին, մենք, մանուկ ուլարածներս երկար կը դիտէինք զանոնք, մինչեւ որ դիմացիը լեռնէն կործէին, անհետանային մեր աչքերէն ...

Գեղին ու մեր մանուկ խաղընկերներու կարօտը մեզ կը տիրեցնէր անհունօրէն:

Երբ ուլերը արածել կը սկսէին այլեւս, ուլարածներս քուրդ հովիւներուն քով՝ գոմերը կը մնայինք, առաւս, այդը բացուելուն հետ ուլերը դէպի արօտավայր քշելու, չարաճճիները ...:

Այն օրը «Փռիկ»ի օր էր: Հայրս ալ հոն գտնուելով օգնեց՝ մեր աչխատանքին: Երբ տասը, տասներհինգ օրը անցնէր ու «Փռիկ»ը ուշանար, մեր չար ու ցաւոտ տուն ուլիկները տխորժակէ կը գաղթէին ..., ալ աւելի չար կը գառնային: Ամէն բոյսի, տերեւի ու ծաղիկի չեմ – չուս կ'ընէին մեզ չարչարելով ու բոպէ մը՝ վայրի մը վրայ հանգիստ չառնելով:

ՆԵՐՍԷՍ ՇԻՆԱԿԱՆ
(Մնացեալը յաջորդով)

ՀԱՑՐԻԿԻՆ ԱՂԲԻՒՐԸ

●

Մայրիկիս յիշատակին՝

Լեռներ, լեռներ բարձրագագաթ, թեւանցիկ, ծաղկաւէտ ու դալարուն: Ան – տառներ բարձրուղէշ, արքենի ու բիւրաւոր պտղատու ծառեր վայրի, խիտ թըփաստաններ ծորենիի, մասրենի, լու – սնուտերեւի, ալոճենի, խնձորի ու տան – ձի, ու տակաւին բազմաթիւ տեսակները՝ բեռնաւորուած ամէն գոյնի պտուղներով:

Լեռներ, երբեմն՝ երկնամերձ, երբեմն ուս ուսի հեծած կը ցածնան ու կը բաժնուին թեւերու, բազուկներու ու նոյնիսկ՝ մատերու: Ցետոյ՝ բլրակներ, սարահարթեր, ամառանոց գոմերու վայրեր՝ լայնատարած արօտներով: Ցորենի արտեր այս լեռներուն մէջ տեղ – տեղ, ո–րոնք այծերու հօտերուն մակաղատեղի կ'ըլլային օպաներն իրենց առընթեր: Ու երբ հունձքը բարձրանար, պուկ տալով ու հասկ կապելով, ձիւտորը մէջը կը թաղուէր ...:

Լեռներ, որոնք կ'երկարին ամէն դիի վրայ մղոններով, երբեմն բաժնուելով իրարմէ դետակներով, խորունկ հովիտներով, ձորերով ու ծործորներով: Ու նորէն, ահա հանդիպակաց կողմէն դլուխ, դագաթ ցցելով, բարձրանալով մինչեւ ամպեր, մինչեւ Սիբիւս ...:

Ու ձորակները, ու ծործորները ջրաբեր, ջրառատ: Աղբիւրները, աղբիւրներ ամէն կողէ, դագաթէ, սարահարթէ ու սորոտէ, արեգիէ ու ծմակէ: Աղբիւրներ՝ բըխան, հոսուն, կարկաչուն: Աղբիւրներ, բիւրեղի պէս, արցունքի պէս խստակ, անուշահամ ու պաղուկ:

●

Ես ուլարած էի մանուկ հասակէս, այս աղուոր, սիրելի լեռներուն մէջ, «տուլ – լուս» գօտիկս խրած:

Պաշարս կ'ըլլար էղով – բաղարջ – կարաղէնէ գանած էի ...—, մեծ մայրի – կիս կամ հարսայիս ձեռքովը չաղուտած ու եփուած, օպայինէ՝ սալ քարերով ա–կուռին կողերուն վրայ: Նախաճաշս՝ չոր սեր – մածունին մէջ բրդուած, իսկ իրի–կուները՝ կորմաս – եփկաթին ու մածունը խառնուած: Երբ օպան ըլլայէ կը խմէի անոյշ, օրուան թարմ թան, լեռներուն մէջ՝ պաղուկ ջրերը բիւրեղ, մեղրահամ:

Ու երբ արեգակը կուզար, կ'ելլէր ու կը բարձրանար կիսելով կապտաւուն եր–կինքը մէջտեղէն ու հրեղէն մախաթներով մեզ եւ մեր չարաճճի ուլիկները աղջնէր, կը գառնայինք, կ'իջնէինք հովիտներըը կամ գետեղերք, որոնք ստուերոտած կ'ըլլային բարձրիկ լեռներով ու իրենց արքենի անտառներովը: Երբ կարօտնայի դեղը, հարազատներս, տուն կը ճամբուէի մէկ օրուան համար, կարօտս առնելու ու յաջորդ առաւս իսկ վերադառնալու:

Ա. ՔԱՋԱԼԻ ՊԱՏՄՎԱԾՔԸ ՄԱՐՏԻՆ ՎԱՂԱՐՇՅԱՆԻ ԲԵՐԱՆԸ

•

Ա. ՄԱՍՆ

Մի առտուց որ մեր հին իրերի մեջ ման էի գալիս, հանկարծ աչքս ընկավ մի հին տետրակի վրա, որի վրա գրված էր՝ «Ամենայն ինչ ունի իր ժամանակը»։ Ես ինձ ասացի՝ ինչ հետաքրքիր բան կարող է գրված լինել այդ տետրակում, որ հեղինակը այդ խոսքերով է սկսել։ Բացեցի տետրակը և սկսեցի կարդալ։

Մի քանի էջ կարդալուց հետո ինձ համար պարզ դարձավ, որ տետրակի հեղինակը մեր հարևան Ղազարն է եղել։ Ես հիշեցի, որ Ղազարը մի ժամանակ ուսուցիչ է եղել, հետո ծառայել է գյուղական խորհրդում, իսկ վերջին տարիներին ապրել է միայնակ։ Ես հիշեցի նաև, որ Ղազարը մահացել է մի քանի տարի առաջ։ Ինչպես երևում է տետրակից, նա սկսել է գրել իր հուշերը 1920 թվականից, այսինքն՝ այն ժամանակից, երբ ինքը 20 տարեկան երիտասարդ է եղել։ Հետաքրքրությունս ավելի մեծացավ, երբ տեսա, որ հեղինակը գրել է իր հուշերը ոչ թե կանոնավոր կերպով, այլ ինչպես որ հիշողության մեջ են գալիս տարբեր դեպքեր, անձինք և իրադարձություններ։ Ես որոշեցի կարդալ տետրակը մինչև վերջ, որպեսզի հետո ասեմ իմ կարծիքը նրա մասին։

Ղազարը գրել է, որ ինքը ծնվել է 1900 թվականին։ Նրա հայրը՝ Ավետիսը, եղել է աղքատ գյուղացի։ Ղազարը մանկությունն անցկացրել է հոր հետ միասին հողը մշակելով։ Նա գրում է, որ իրենց գյուղում ամենամեծ հարստությունը հողն է եղել, և ամբողջ գյուղը կռվել է հողի համար։ Ղազարի հայրը ունեցել է ընդամենը մի դեսյատին հող, որի վրա նա ամեն տարի աշխատել է կարիքի մեջ։ Ղազարը գրում է, որ իր մանկության ամենավատ հիշողությունը հոր մահն է եղել։ Ավետիսը մահացել է տիֆից, երբ Ղազարը 12 տարեկան էր։ Այդ ժամանակ նրանք ոչ մի դեղ չեն ունեցել, և հայրը մեռել է տանը՝ մոր և երեխաների գրկում։

Ղազարը գրում է, որ հոր մահից հետո ընտանիքը մնացել է առանց հացի։ Մայրը՝ Աննան, ստիպված է եղել աշխատել ուրիշների տանը՝ լվացք անելով և հատակ սրբելով։ Ղազարը գրում է, որ ինքը 13 տարեկանից սկսել է աշխատել հարուստների արտերում՝ որպես մշակ։ Նա գրում է, որ օրական վաստակում էր 15 կոպեկ, իսկ ձմռանը՝ 10 կոպեկ։ Այդ գումարով ընտանիքը չէր կարող ապրել, և Ղազարը ստիպված էր գողանալ հարևանների այգիներից։

Ես կարդացի այն էջերը, որտեղ Ղազարը գրում է իր առաջին սիրո մասին։ Նրա սերը եղել է Մարիամ անունով աղջկա հանդեպ, որը նույնպես աղքատ ընտանիքից էր։ Նրանք հանդիպել են միայն գյուղի ջրհորի մոտ, որտեղ աղջիկները գնում էին ջուր բերելու։ Ղազարը գրում է, որ նա ամեն առավոտ վաղ արթնանում էր, որպեսզի կարողանա տեսնել Մարիամին։ Սակայն նրանց սերը երբեք չի իրականացել, քանի որ Մարիամի հայրը նրան ամուսնացրել է մի հարուստ գյուղացու հետ, երբ աղջիկը դեռ 16 տարեկան էր։

Ղազարը գրում է, որ այդ օրը ինքը երկար ժամանակ նստել է ջրհորի մոտ և լաց եղել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ հասկացել է, որ աղքատությունը ամենամեծ թշնամին է մարդու երջանկության։ Նա գրում է, որ այդ օրվանից որոշել է ամեն ինչ անել, որպեսզի դուրս գա աղքատությունից։

Ղազարը գրում է, որ 1917 թվականին, երբ հեղափոխությունը սկսվել է, նա միացել է բանվորական շարժմանը։ Նա գրում է, որ հեղափոխությունը նրա համար նշանակել է հնարավորություն՝ փոխելու իր կյանքը։ Նա գրում է, որ սկզբում չի հասկացել հեղափոխության իմաստը, բայց հետո սկսել է կարդալ գրքեր և թերթեր, որոնք բացատրել են նրան, թե ինչ է կատարվում երկրում։

Ղազարը գրում է, որ 1918 թվականին նա անդամագրվել է կուսակցության։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ կուսակցությունը շատ փոքր է եղել, և նրա անդամները հիմնականում աղքատ գյուղացիներ և բանվորներ են եղել։ Նա գրում է, որ կուսակցությունը նրան տվել է առաջին հանձնարարությունը՝ կազմակերպել գյուղացիների ժողովը։

Ես կարդացի այն էջերը, որտեղ Ղազարը գրում է իր առաջին ելույթի մասին։ Նա գրում է, որ շատ է վախեցել, երբ ելույթ է ունեցել ժողովի առաջ, քանի որ երբեք նախապես չի պատրաստվել։ Նա գրում է, որ ելույթի ընթացքում շատ է շփոթվել, բայց հետո սկսել է ավելի ազատ խոսել։ Նա գրում է, որ այդ օրվանից սկսել է ավելի վստահ զգալ իրեն։

Ղազարը գրում է, որ 1919 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի անդամ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1920 թվականին նա ստիպված է եղել գնալ ռազմաճակատ։ Նա գրում է, որ չի ցանկացել գնալ, բայց չի կարողացել հրաժարվել, քանի որ կուսակցությունը որոշել է, որ նա պետք է գնա։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ է վախեցել, որ չի վերադառնա։

Ես կարդացի այն էջերը, որտեղ Ղազարը գրում է ռազմաճակատի մասին։ Նա գրում է, որ տեսել է շատ մահ, շատ արյուն, շատ տառապանք։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ սկսել է հասկանալ, որ պատերազմը ոչ մի լավ բան չի բերում մարդկանց։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ սկսել է ատել պատերազմը։

Ղազարը գրում է, որ 1921 թվականին նա վերադարձել է գյուղ։ Նա գրում է, որ գյուղում շատ բան է փոխվել։ Նա գրում է, որ շատ գյուղացիներ մահացել են սովից և հիվանդություններից։ Նա գրում է, որ իր ընտանիքը ողջ է մնացել, բայց շատ աղքատացել է։ Նա գրում է, որ մայրը շարունակում է աշխատել ուրիշների տանը, իսկ քույրերը՝ Հասմիկն ու Նվարդը, դեռ փոքր են եղել։

Ղազարը գրում է, որ վերադառնալուց հետո նա շարունակել է աշխատել գյուղական խորհրդում։ Նա գրում է, որ 1922 թվականին ընտրվել է խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1923 թվականին նա ամուսնացել է Աստղիկ անունով աղջկա հետ։ Նա գրում է, որ Աստղիկը եղել է շատ աշխատասեր կին։ Նա գրում է, որ Աստղիկը օգնել է նրան շատ գործերում։ Նա գրում է, որ Աստղիկը նույնպես աշխատել է գյուղական խորհրդում։

Ղազարը գրում է, որ 1924 թվականին նրանց առաջին երեխան՝ Արամը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Արամը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Արամին։

Ղազարը գրում է, որ 1925 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1926 թվականին նրանց երկրորդ երեխան՝ Նվարդը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Նվարդը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Նվարդին։

Ղազարը գրում է, որ 1927 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1928 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1929 թվականին նրանց երրորդ երեխան՝ Հասմիկը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Հասմիկը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Հասմիկին։

Ղազարը գրում է, որ 1930 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1931 թվականին նրանց չորրորդ երեխան՝ Գագիկը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Գագիկը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Գագիկին։

Ղազարը գրում է, որ 1932 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1933 թվականին նրանց հինգերորդ երեխան՝ Լուսինեն, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Լուսինեն շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Լուսինեին։

Ղազարը գրում է, որ 1934 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1935 թվականին նրանց վեցերորդ երեխան՝ Տիգրանը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Տիգրանը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Տիգրանին։

Ղազարը գրում է, որ 1936 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1937 թվականին նրանց յոթերորդ երեխան՝ Արտակը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Արտակը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Արտակին։

Ղազարը գրում է, որ 1938 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1939 թվականին նրանց ութերորդ երեխան՝ Ռուբենը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Ռուբենը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Ռուբենին։

Ղազարը գրում է, որ 1940 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1941 թվականին նրանց իններորդ երեխան՝ Վարդանը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Վարդանը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Վարդանին։

Ղազարը գրում է, որ 1942 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1943 թվականին նրանց տասներորդ երեխան՝ Անահիտը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Անահիտը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Անահիտին։

Ղազարը գրում է, որ 1944 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1945 թվականին նրանց տասնմեկերորդ երեխան՝ Սոսեն, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Սոսեն շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Սոսեին։

Ղազարը գրում է, որ 1946 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1947 թվականին նրանց տասներկուերորդ երեխան՝ Լիանան, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Լիանան շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Լիանային։

Ղազարը գրում է, որ 1948 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1949 թվականին նրանց տասներեքերորդ երեխան՝ Արմենը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Արմենը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Արմենին։

Ղազարը գրում է, որ 1950 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1951 թվականին նրանց տասնչորսերորդ երեխան՝ Նարեկը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Նարեկը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Նարեկին։

Ղազարը գրում է, որ 1952 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1953 թվականին նրանց տասնհինգերորդ երեխան՝ Մարինեն, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Մարինեն շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Մարինեին։

Ղազարը գրում է, որ 1954 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1955 թվականին նրանց տասնվեցերորդ երեխան՝ Գոհարը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Գոհարը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Գոհարին։

Ղազարը գրում է, որ 1956 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1957 թվականին նրանց տասնյոթերորդ երեխան՝ Վահանը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Վահանը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Վահանին։

Ղազարը գրում է, որ 1958 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1959 թվականին նրանց տասնութերորդ երեխան՝ Լիլիթը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Լիլիթը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Լիլիթին։

Ղազարը գրում է, որ 1960 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1961 թվականին նրանց տասնիններորդ երեխան՝ Տիգրանը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Տիգրանը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Տիգրանին։

Ղազարը գրում է, որ 1962 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1963 թվականին նրանց քսաներորդ երեխան՝ Ռուզանը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Ռուզանը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Ռուզանին։

Ղազարը գրում է, որ 1964 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1965 թվականին նրանց քսանմեկերորդ երեխան՝ Արսենը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Արսենը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Արսենին։

Ղազարը գրում է, որ 1966 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1967 թվականին նրանց քսաներկուերորդ երեխան՝ Մանեն, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Մանեն շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Մանեին։

Ղազարը գրում է, որ 1968 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1969 թվականին նրանց քսաներեքերորդ երեխան՝ Հրաչը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Հրաչը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Հրաչին։

Ղազարը գրում է, որ 1970 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1971 թվականին նրանց քսանչորսերորդ երեխան՝ Սիրանուշը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Սիրանուշը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Սիրանուշին։

Ղազարը գրում է, որ 1972 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1973 թվականին նրանց քսանհինգերորդ երեխան՝ Գևորգը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Գևորգը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Գևորգին։

Ղազարը գրում է, որ 1974 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1975 թվականին նրանց քսանվեցերորդ երեխան՝ Լիանան, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Լիանան շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Լիանային։

Ղազարը գրում է, որ 1976 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1977 թվականին նրանց քսանյոթերորդ երեխան՝ Արամը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Արամը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Արամին։

Ղազարը գրում է, որ 1978 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1979 թվականին նրանց քսանութերորդ երեխան՝ Նարեկը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Նարեկը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Նարեկին։

Ղազարը գրում է, որ 1980 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1981 թվականին նրանց քսանիններորդ երեխան՝ Գոհարը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Գոհարը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Գոհարին։

Ղազարը գրում է, որ 1982 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1983 թվականին նրանց երեսուներորդ երեխան՝ Վահանը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Վահանը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Վահանին։

Ղազարը գրում է, որ 1984 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1985 թվականին նրանց երեսունմեկերորդ երեխան՝ Լուսինեն, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Լուսինեն շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Լուսինեին։

Ղազարը գրում է, որ 1986 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1987 թվականին նրանց երեսուներկուերորդ երեխան՝ Արտակը, է ծնվել։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ շատ ուրախ է եղել։ Նա գրում է, որ Արտակը շատ առողջ երեխա է եղել։ Նա գրում է, որ Աստղիկը շատ է սիրել Արտակին։

Ղազարը գրում է, որ 1988 թվականին նա ընտրվել է գյուղական խորհրդի նախագահ։ Նա գրում է, որ այդ ժամանակ գյուղում շատ գործ կար անելու։ Նա գրում է, որ պետք է կազմակերպեր հացի հավաքումը, պետք է պայքարեր սպեկուլյանտների դեմ, պետք է հոգար աղքատների մասին։ Նա գրում է, որ շատ դժվար է եղել, քանի որ շատ գյուղացիներ չեն ցանկացել հացը տալ պետությանը։

Ղազարը գրում է, որ 1989 թվականին նրանց երեսուներեքերորդ երեխան՝ Ռուբենը, է ծնվել։ Նա

Արեւմտեան Գերմանիոյ թերթերը դի – տել կուտան թէ «Փրանսա Ալպանտեան ճակատին տակաւ կէտը կը մնայ»: Մոս – կուայի կուսակցական պաշտօնաթերթը , « Փրաւտա» կը բացատրէ թէ «համայնա – վարութեան դէմ սարքուած պայքարը կատարեալ ձախողանքի մը մատնուե – ցաւ»: Կառավարական օրկանն ալ, «Իզ– վեստիա», կը փառաբանէ կարմիրներուն չհաց յաղթանակը :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Լիբանանի եւ Սուրիոյ յարաբերու – թիւնները ծանր տագնապի մը մատնուած են: Լիբանան կը մերժէ մասնակցիլ ե – գիպտոսի եւ Սուրիոյ միջեւ կնքուած զի– նակցութեան: Տրամադիր չերեւալ վեր – սկսելու տնտես. բանակցութիւնները : Դիւրութիւններ կ'ընծայէ Լիբանան ա – պաստանած սուրիացի փախստականնե – րուն, ինչպէս կը պրեն Սուրիոյ թեր – թերը :

ՄԻՋԻՆ ԱՐեւԵԼՔի բրիտանական դես– պաններու ժողովին առթիւ, որ կը չա – րունակուի Լոնտոնի մէջ, արտաքին նա – խարարը յոռետես տեղեկագիր մը կար – դաց: Բացատրեց թէ չատ յոյս չկայ կար– գադրելու խորհրդ –արաբական վէճը , թէ կ'աւելնայ Ի. Միւլթեան ազդեցու – թիւնը Միջին Արեւելքի մէջ եւ թէ Ցոր– դանան տրամադիր չէ մխանալու Պաղտա– տի Ուխտին :

ԿՈՒԻՆԵՐԸ կը չարունակուին Ալժե – րիոյ եւ Մարոքի մէջ: Առաջին երկրի լեռ– ներուն վրայ 13·000 զինուորներ կը կըռ – ուին երեք հազար ըմբոստներու դէմ : — Ֆրանսական զօրքը ետ առաւ Ռիֆի մէկ պահականոցը (Մարոք):

ԹԵՀՐԱՆի զինուորական աւեանը յա – ուան զաւակալարեց չորս Խրհրդներ, այն ամբաստանութեամբ թէ դաւ մը սարքած էին, վարչապետը սպաննելու համար : Ուրիշ չորս հոգի ալ երեքչէն վեց տարի բանտարկութեան դատապարտուեցան : Առնք նոյնպէս մահափորձ մը ծրագրած էին, երբ վարչապետը Պաղտատ կ'եր – թար, թուրքերէրաքեան ուխտի ժողովին մասնակցելու համար :

ՄԻՍԹԷՆԿԻԹ, հաչակաւոր արուեստա – դիտուհին մեռաւ երէկ, տաժանելի հո – դեվարքէ մը վերջ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Կարօ Երանեան եւ հա – մայն Երանեան ընտանիքը ու բոլոր պա– րագաները խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն «Ցառաջ»ի եւ «Հայաստան»ի վարչութեանց, Հ. Ց. Դ. կեդր. Կոմի – տէին, Նոր Սերունդի կեդր. վարչու – թեան եւ Նոր Սերունդի Առնուվիլի մաս– նաճիւղին, Նախկին Հայ Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութեան, Օտար կա– մաւորական Լեգէոնի կազմակերպութեան Պատուոյ Լեգէոնի, զինուորական չքանը – չաւ ստացած ընկերակցութեանց եւ բոլոր բարեկամներու եւ ընկերներուն, որոնք վշտակցեցան նամակով , հեռագրով , անձամբ կամ ծաղկեպսակով, Պատուոյ Լեգէոնի սպայ իրենց քաջամարտիկ եղ– բօր եւ հօր՝

ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԱՆեԱՆի

զառնակսկիծ մահուան առթիւ :

Այս առթիվ Տէր եւ Տիկին Կ. Երան – եան ի յիշատակ իրենց սիրելի եղբօր , հազար ֆրանք կը նուիրեն «Ցառաջ»ի բարգաւաճման , հազար ֆրանք ալ Փա – րիզի Մշակութային Տան Ֆոնտին :

Այրի Տիկին Մաքրուհի Մինասեան իր թանկագին եւ տարաբախտ եղբօր՝ Մկր – տիչ Երանեանի յիշատակին փոխան ծաղ– կեպսակի հազար ֆրանք կը նուիրէ Կա – պոյտ Խաչի կազդուրման կայանին :

Ստանալ «Ցառաջ»էն :

●

Այրի Տիկին Կարապետ Ազաճանեան եւ Ազաճանեան ընտանիքը շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք մասնա – կից եղան իրենց սուգի վրոփ. Կարապետ Ազաճանեանի Յահուան առթիւ :

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Իրենց տան մէջ աշխատող չըմիգիէ կա– րող գործաւորուհիներ :

Դիմել

COUTURE FLORE, 40, Rue de Flore,
Alfortville, ou 19, Bd. St. Denis.

●

Շատ լաւ ֆիլօթիէններ այր մարդու համար (չափի վրայ): Ներկայանալ նը – մոյշով :

Maison DERYS
11, Rue le Marois, Paris (16)
Métro Porte de St. Cloud

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

Ս. ՅՈՎՀ. ՄԿՐՏԻՉ, ՓԱՐԻԶ

Յունուար 6, Տօն Ս. Ծննդեան եւ Աստ– ուածայայտնութեան, ուրբաթ, սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, Ս. պատա – րագ ժամը 10ին:

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Սե – բովբ եպիսկ. Մանուկեան :

Ճետ պատարագի Ջրօրհնէքի արարո – ղութիւն :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Տօնական օրերու ժամանակացոյց.— Ս. Պատարագ 5,30ին: 6· Յունուար Ուր– բաթ, Ս. Ծնունդ եւ Աստուածայայտնու– թիւն, սկիզբ ժամերգ. 8ին, Ս. Պատարագ 10ին: 8 Յունուար կիրակի , Ցիշատակ Մեռելոց եւ Ջրօրհնէք, սկիզբ ժամերգ. 8,30ին, Ս. Պատարագ (երգեցողութեամբ երկսեռ խումբի) 10ին, Հոգեհանգիստ ժամը 11,30ին:

●

6 Յունուար Ուրբաթ, Ս. Ծնունդ :

Սկիզբ առաւօտեան ժամերգութեան ժամը 8ին:

Ս. պատարագ, ժամը 10ին:

★

ՊՕՄՈՆ

6 Յունուար , Ուրբաթ, Ծնունդ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

Սկիզբ առաւուան ժամերգութեան ժամը 7·30ին , Հանդիսաւոր պատարագ եկմալեան, ժամը 10ին:

7 Յունուար, Շաբաթ Ցիշատակ Մե – ռելոց :

Սկիզբ առաւօտեան ժամու ժամը 8ին :

Ս. Պատարագ ժամը 10ին:

Հոգեհանգիստ ժամը 11·45ին :

Այս կիրակի, սկիզբ ժամերգ. ժամը 8ին: Ս. Պատարագ (Կոմիտասեան) ժամը 10ին: Ջրօրհնէքի արարողութիւնք ժամը 11·30: «Ով զարմանալի» եւ «Այսօր ձայնն հայ – րական» տաղերը պիտի երգէ Տիկին Ատ – րինէ Յ· Փափազեան :

ԼԻՈՆ

Լիոնի եւ Շրջ. Ազգ. Միութեան վար – չութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տօնակատա– րութեան արարողութիւնները պիտի կա – տարուին հետեւեալ ժամանակացոյցի հա– մաձայն .—

Ձրագալոյց.— 7 Յունուար, Շաբաթ ե– րեկոյ ժամը 4ին:

Ս. Պատարագ ժամը 5ին :

Ս. Ծնունդ .— Կիրակի առաւօտ, ժամը 7·30ին: Ս. Պատարագ 10·30ին, Ջրօրհ – նէք ժամը 11·30ին:

Դիրքերու ընթերցումը պիտի կատարէն դպրոցական աշակերտները :

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ ՎԻՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Փր. Կ. Խաչի վար– չութեան, իր երեք դպրոցներու միացեալ հանդէսին առթիւ, որ տեղի պիտի ունե – նայ Յունուար 8ին կիրակի ժամը 2,30ին, Կաթողիկէ սրահին մէջ:

Կը հրաւիրենք դաղութը տեսնել եւ լսել մեր մանուկներու երգերը, արտասանու – թիւնները եւ պարերը, հայկական տարազ– ներով, միեւնոյն տեսն քաջալերելով Կա– պոյտ Խաչը, որ արժանի է ամէն դնահա– տանքի:

Ի ՆՊԱՍՏ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ

Դպրոցասէր Տիկնոջ Վարժարանի վար– չութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները, 1 Հոկտ. – 26 Դեկ– տեմբեր 1955 .— Գալուստ Կիւլպէնկեանի Ֆոնտէն, Հ. Բ.Ը. Միութեան միջոցով 50 հազար ֆրանք, Մխիթար Օզանեան, Նիւ Եորք 41·287 ֆրանք: Բարեկէն վրդ. Վարժապետեան, Թրոյ Նիւ Եորք, 35·000 : Պ. Գէորգ Պաղըճեան քսան հազար , Պ. Ժիրայր Ֆրէնկեան տասը հազար, Պ. Պերճ Զաքըճեան տասը հազար ֆրանք :

Պ. Թեւանեան (Եար) հինգ հազար Ֆր., Պ. Պօշնաքեան Մարսէյլ, երկու հազար , Պ. Ժիրայր Ժամկոչեան (Անգլիա) իր մօ– րը մահուան առթիւ, 1500 Ֆր., Տիկին Տ. Կարապետեան հազար ֆրանք: Պ. Գա– բրաչեան հազար, Պ. Սահակեան Թէրզեան քսան հատ բուրդէ ժիլէ: Տիկին Վահա – նուշ Զրայաչեան վեց բաքէթ թուղ, վեց բաքէթ չամիչ, չորս տուփ անանաս, Պ. Ադամ Ճանճիկեան երեսուն քիլօ նարինջ, Պ. Հրաչեան Կազանդի առթիւ նուշ, կա – ղին, ընկոյզ, չամիչ եւ պիստակ, Պ. Վա– հէ Իչքալացեան կաղին, նուշ եւ չամիչ: Պ. Սահակեան Մարզպարեան երկու քիլօ չա– ղարեղէն : (Կնիք)

Տէր եւ Տիկին Շաւարշ Ֆէրմանեան , Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Փափազեան , Օր. Մարզրիտ Փափազեան, Տէր եւ Տի – կին Րիչըրտ Հըտսըն, Շանթալ Հըտսըն , Տիկին Մարի Շահրիկեան եւ բոլոր պա – րագաները խոր ցաւով կը ծանուցանեն լու– րենց մօր, պոքանչին, մեծ մօր եւ ազգա– կանին՝

ՏԻԿ. ՆՈՒԱՐԴ ՄԱՆՈՒԷԼ ՖԷՐՄԱՆԵԱՆի

մահը որ տեղի ունեցաւ իր բնակարանը :

Թաղումը կը կատարուի այսօր ուրբաթ, ժամը 11ին: Հասցէ իր բնակարանը՝ 88bis, Rue de la Solidarité, Montreuil s/bois,

ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Մօնթ– րէյօյի գերեզմանատունը :

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Շահինեան, ինչպէս եւ Շահինեան ընտանիքը (Պոլիս) կը ծանու– ցանեն թէ հոգեհանդստեան պաշտօն պի – տի կատարուի այս կիրակի 8 Յունուար , Փարիզի Հայոց եկեղեցին, իրենց սիրելի զաւկին եւ ազգականին

Տիկին Ալիս Լաթիֆեանի
(Մինաւլ Շահինեան)

յիշատակին, իր մահուան քառասունքին առթիւ: Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգող ազգականներն ու բարեկամները:

●

Սիմոն Օհանեան եւ զաւակները կը ծա– նուցանեն թէ հոգեհանդիստ պիտի կա – տարուի այս կիրակի Փարիզի Հայոց եկե– ղեցին իրենց ողբացեալ կնոջ եւ մօր

Աղաւնի Օհանեանի

յիշատակին, անոր մահուան չորրորդ տարեդարձին առթիւ: Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգողները :

●

× Տէր եւ Տիկին Կարապետ Կազուբեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգե – հանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, Փարիզի Հայոց եկեղեցին իրենց հօր՝ Ալեքսանդրի, մեծ հօր՝ Գրի – գորի, ինչպէս նաեւ նահատակուած մեծ մօր՝ Վերոնիկի եւ եղբօրը՝ Աբրահամի համար:

Կը հրաւիրուին ողբացեալներու յիշա – տակը յարգողները:

ՄԱՐՍԷՅԼ

«ԱՐՇԻՒ»Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

Այս չաբաթ իրիկուն, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ, Սալոն Ալհամպարյի մէջ, 340 Պուլվառ Շաւ:

Կը նուագէ «ՐՈԺԻ ԿՈՄԷՍ»Ը եւ իր նշա – նաւոր նուագախումբը:

Քոքթէյլ, պիւֆէ մատչելի գիներով եւ անակնկալներ:

Կը խնդրուի սեղանը նախապէս ապա – հովել:

Այս աղը կոչ մըն է բոլոր Արժուականներուն:

ՏՕՆԱՏԱՌ - ԳԻՆԵՋՕՆ

(Մանուկներու օրուան առթիւ)

Կազմակերպուած Փ. Կ. Խաչի Տէսիի Ազգ. Վարչութեան կողմէ: Մանուկներու Վարչութեամբ: Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ :

Հանդէսը պիտի ըլլայ արտակարգ իր ձեւով ու յայտագրի պէսպիսութեամբ : Սիրուն անակնկալներ: Ընդհատ պատ– կերներ, զաւեշտ, մեներգ, խմբերգ եւ արտասանութիւններ :

Կը հրաւիրուի ամբողջ դաղութը :

Բոլորին պարտականութիւնն է իրենց ներկայութեամբ քաջալերել մեր փոքրե – րը: Մուտքը ազատ է

ԱՂՕԹԱԺՈՂՈՎ

Պուլվար Օտտոյի Լուսաւորչական ե – կեղեցիին մէջ :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Պոմոնի Լուսաւորչական հոգեւոր քայրերը այս կիրակի կէս օրէն վերջ ժամը 2·30ին աղօթաժողովի կը հր– աւիրեն հայ հաւատացեալ ժողովուրդը , Պուլվար Օտտոյի եկեղեցիին մէջ : Պիտի քարոզէ քոյր Տիգրանուհի Մեսրոբեան :

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

Օր. ՄԱՔՐՈՒՀի ԱԲՈՑԵԱՆ (Պոլիս)

Պ. ԱՆԴՐԱՆիԿ ՄԱՆՈՒԿԼԵԱՆ (Մարսէյլ)

Ամուսնացած

Մարսէյլ, 18 Դեկտ. 1955

Կնքահայրութեամբ՝ Տէր եւ Տիկին Յովհ. Յակոբեանի :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ.—

Ակնունի ենթկ. այս չաբաթ ժամը 9ին:

Համազասպ ենթկ. այս չաբաթ ժամը 9ին.

Քրիստափոր այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3·30ին :

Նիկոլ Դուման այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3·30ին:

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորա– կան հաւաքատեղիներուն մէջ: Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. Կոմիտէին ներկայացուցիչ– ները :

ՍԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Ց. Դ. Վարդան ենթա – կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Առ– նուվիլի, Կուսէնվիլի եւ Սարսէլի բոլոր ընկերները այս կիրակի ժամը 3ին Սար – սէլի ծանօթ հաւաքատեղին: Բոլոր ըն – կերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

«ՅԱՌԱՋ» ԿՂ ՆՈՒԻՐԵՆ

Իսիէն ընկեր Սարգիս Եղիազարեան մէկ տարեկան «Ցառաջ» կը նուիրէ Պ. Աւետիս Մարզարեանի (Իսի) :

ՅԱՐԳԱՆՔ ՀԱՆԴՈՒՅՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒ

Մոնմորանսիի Հ. Ց. Դ. Վ. Խորէնի խումբի նախաձեռնութեամբ , այս չա – բաթ օրը, տեղի կ'ունենայ այց Ա. Գիւլ – խանդանեանի, Ա. Ատոմեանի եւ Մ. Գաբրիէլեանի գերեզմաններուն :

Կը հրաւիրուին ընկերներու յիշատակը յարգողները :

Կառ տիւ Նորէն կառախումբ, ժամը 2·30ին, իսկ Անկէնի կայարանէն օթա – քար՝ 3·05ին, իջնել կրօլէ :

ԾՆՈՒՆԴԸ ԱԼՖՈՐՎԻլի ՄԷՋ

Ալֆորվիլի Ս. Պ. Պ. եկեղեցւոյ հոգա – բարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ հանդիսաւոր պա– տարագ եւ Ջրօրհնէք պիտի կատարուին այս ուրբաթ ժամը 10ին :

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԴՊՐՈՑԻՆ ԾՆՈՒՆԴԻ ԵՒ ԱՄԱՆՈՐԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԼԻՈՆ.— Լուսաւորչի դպրոցին աշա – կերտութիւնը հաճոյքով կը հրաւիրէ դա– դաթը իր Ծնունդի եւ Ամանորի առթիւ սարքած հանդէսին :

Այս կիրակի ժամը 15ին, Ֆուայէ Սապ– լը Իմաքիւլէ նորակառոյց սրահին մէջ , 24 ռիւ Տիւնուար :

Արտասանութիւններէ, պարերէ, թա – տերախաղերէ եւ ասմունքական կազմած պատկերէ այցելութենէ վերջ պիտի բե – մադրուի Արիւնոտ Թաշկինակը, տարա – դրութեան կեանքէն ողբերգութիւն մը ա – շակերտներու կողմէ :

Մանուկներու այդ տօնին առթիւ ջեր – միկ սրահի մը մէջ, հայկական ճերմակ մթ– նոլորտ : Մուտքը ազատ է

ԽՆԶՈՑԻ ԼԻՈՆի ՄԷՋ

Համախարբերդցիական Հայր. Միու – թեան Լիոնի մասնաճիւղը նոր տարուան առթիւ կազմակերպած է խնջոյք մը :

Այս չաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3էն կէս պիչեր, Ցոյնէրու սրահին մէջ, 5 ռիւ Պօնֆուա :

Salles de séjour Penderies - literie
Chambres - cosys Cuisines laquées
Salons-tapisserie Fauteuils-canapés lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ

LARGES FACILITES de PAIEMENT
Livraison gratuite dans toute la France
185, Bd. Jean Jaurès
Boulogne - Billancourt
Métro MARCEL SEMBAT

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 7 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

SAMEDI 7 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7871 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3282

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՄԵԾԵՐՈՒ ԿՌՓԱՄԱՐՏԸ

•

Արեւելքն ու Արեւմուտքը նորէն կռփամարտի բռնուած են ոչ միայն Եւրոպայի, այլ եւ Ասիոյ եւ մասամբ Ափրիկէի մէջ :

Նոյն հակամարտութիւնը բոլոր ճակատներուն վրայ : Գերազանցութեան եւ դերակշռութեան պայքար մը որ երբեմն կը մեղմանայ, բայց երբեք չանհետանար :

Եթէ համաձայնութիւն գոյացած ըլլար գոնէ զերմանական հարցի մասին, թերեւս ճամբան կը հարթուէր միւս խնդիրներու լուծման համար :

Մինչդեռ, չարունակ նոր կնճիռներ կը բարդուին : Նոր ամպեր կը կուտակուին, մթագնելով միջազգային հորիզոնը :

Երբեմն մթնոլորտը այնքան կը թանձրանայ որ, լուրջ մտահոգութեան կը մատնուին խաղաղութեան քարեկամները :

Եթէ ցարդ կարելի եղաւ կանխել նոր վտիտիկ մը, պատճառը այն է որ երկու կողմերն ալ չեն համարձակիր արհամարհել միլիոնաւոր զանգուածներու ընդդիմութիւնը :

Միւս կողմէ, զժոխային զէնքերու բազմազանութիւնը եւ զերարտաքոյս թիւնը վախ կը պատճառէ, փոխադարձ ճաբար :

Այս միջոցին սպառողական վիճակ մը կը տիրէ Եւրոպայի մէջ, եւ բոլորին ուշադրութիւնը կեդրոնացած է Ասիոյ վրայ, Միջին Արեւելքէն մինչեւ Ծայր Արեւելք :

Ի. Միութիւնը լարած է իր յարձակի եւ դաշնի ցանցերը, սարսելու համար Արեւմուտքի տիրապետութիւնը այդ աշխարհամասին վրայ, սկսելով Միջերկրականի ափերէն :

Եւ չի զոհանար միայն բարոյական քարոզչական ձեռնարկներով, այլ եւ չափելի օգնութիւններ կը տրամադրէ մեծին ու փոքրին, — զրամ, զէնք, ճարտարագործական եւ հողագործական արտադրութիւններ եւն. :

Տեսանելին եւ չօշափելին անմիջական դեր կը կատարեն մասնաւորապէս ասիական ժողովուրդներուն մէջ :

Բոլշեւիկները վարպետ են այս հնարամտութեան մէջ, եւ երբ չանթեր կը տեղան զաղթաթիրութեան դէմ, պիտեն որ բազմութեանց սրտին կը խօսին :

Այն ատեն, ամբոխը կը մոռնայ որ զաղթաթիրութեան նոր եւ աւելի զաժան կարգադրութ մը հաստատած է Մոսկուան Եւրոպայի սրտին վրայ, անոր արեւելեան սահմաններն ալ անցնելով :

Ահա թէ ինչո՛ւ անգլեսաքսոն ճակատը չարունակ նոր ծրագիրներ կ'որոճայ, պահելու համար իր դիրքերը Միջին Արեւելքի մէջ եւ աւելի անդին :

Ճիշդ այս միջոցին Լոնտոնի մէջ ժողովի նստած են Միջին Արեւելքի դեսպանները, քննելու համար կացութիւն մը որ կրնայ անակնկալներ յառաջ բերել :

Ծանր փորձի մը ենթարկուած է Իրանի կառավարութիւնը : Ճորդանանի վերջին դէպքերը լուղ լեցուցին կրակին վրայ, նոր հոսանք մը ստեղծելով Պաղտատի Ուխային դէմ, որուն այնքան ամուր կառչած է Մեծն Բրիտանիա :

Մ. Նահանգներն ալ ազդուած են այս նորոշ կացութենէն, բայց աւելի շատ իրենց չահերով կը զբաղին, ինչ որ յաճախ կը հակասէ անգլիական քաղաքականութեան :

Մինչ այս մինչ այն, ժամանակը յայտնապէս կը բանի Ի. Միութեան համար : Իր պաշտօնական եւ անպաշտօն զործակալները ամէն տեղ վարպետօրէն կ'օգտուին բոլոր պատեհութիւններէն, նոր ճեղքեր բանալով, ի հեճուկս Արեւմուտքի :

Խաղալ թափանցումը դարձած է նոր ուղեգիծ, այլազան ձեւերով :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Ա՞Ջ ԹԷ ՁԱԽ ԴԱՀԼԻՃ

•

ԳԼԽԱՒՈՐ ՀՈՍԱՆՔՆԵՐԸ ԿԸ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԻՆ

Խորհրդակցութիւնները կը չարունակուին պէսպէս կուսակցութեանց վարիչներուն միջեւ, նոր դահլիճին կազմութեան մասին : Մինչդեռ ատեն իւրաքանչիւր կուսակցութիւն արտակարգ ժողով կը գումարէ, իր նոր դիրքը ճշդելու համար :

Առաջամեայ վարչապետը, պ. էտ. Ֆոր առջի օր կը թելադրէր ազգային միութեան դահլիճ մը կազմել, հակազդելու համար ծայրագոյն աջ եւ ծայրագոյն ձախ թեւերուն, որոնք բազմաթիւ աթոռներ չահած են : Ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, կի Մոլէ, որ հանրապետական ճակատը կազմած է Մենդէս Ֆրանսի հետ, անմիջապէս ժխտական դիրք բռնեց : Ըսաւ թէ Մենդէս Ֆրանսի ձախ կեդրոնը չի կրնար համաձայնիլ աջ կեդրոնին հետ, որուն դլուխը կը դտնուի առաջամեայ վարչապետը՝ էտ. Ֆոր, արտաքին նախարարը՝ Ան թուան Փինէ եւ ժողովրդական Շարժումին (կաթոլիկ) առաջնորդները, Ռոպէռ Շուման եւ Ժորժ Պիտօ : Վարչապետին նախատեսած կառավարութիւնը պիտի ընդդիմէ ընկերվարականներէն մինչեւ անկախները, ապահովելով 350 երեսփոխաններու մեծամասնութիւն մը ընդդէմ երկու ծայրայեղ թեւերուն : Պ. կի Մոլէ խօսելով յանուն իր կուսակցութեան, Մենդէս Ֆրանսի եւ միւս չափաւոր ձախակողմեան խմբակցութեանց, յայտա – րեց բայէ ի բայ .

— Մենք չենք ուզեր մոլորիլ եւ չափաթուքեան մառնուիլ կարգ մը խմբակ – ութեանց կողմէ, ազգային միութեան ընկերակցութիւն մը կազմելու համար : Մառնաւորապէս յայտնի են հանրապետական ճակատին եւ նախկին կառավարական մեծամասնութեան միջեւ եղած հիմնական տարբերութիւնները ալժերիական քաղաքականութեան մասին : Երկ – րորդ, կը փորձենն մեզ իրարու դէմ հանել, թէ մարդիկը եւ թէ կուսակցութիւնները : Մենք վճռած ենք թոյլ չտալ որ պառակտեն մեզ եւ նոյն իսկ որոշած ենք միասին երթալ ի հարկին մինչեւ կառավարական պատասխանատուութիւններ ստանձնելով : Եւ վերջապէս մենք նկատի առած ենք Ազգ. ժողովը ժամանակէն առաջ նիստի հրաւիրելու հնարաւորութիւնը : Եթէ այդ կարելի չըլլայ, պիտի կազմակերպունք, որպէսզի կարենանք ան – միջապէս զոյծի ձեռնարկել Յունուար 19ին իսկ» :

Ընդհ. քարտուղարը յետոյ չեշտեց թէ անհրաժեշտ է կարելի եղածին չափ շուտ կազմել նոր կառավարութիւնը : Մ. Ֆրանս հաւանութիւն յայտնեց այս յայտարարութեանց : Պ. կի Մոլէ կը խօսէր միացեալ ճակատի մը համար որ 157 աթոռ չահած է Բ. օրուան ընտրութեանց մէջ : Իր կուսակցութիւնը ունի 88 երեսփոխան եւ կը զերազանցէ Մենդէս Ֆրանսի ար – մատականներուն թիւը : Պ. էտ. Ֆորի նախատեսած խառն դահլիճը պիտի ապահովէր 182 երեսփոխան,—18 ձախ հանրապետական, 70 ժողովրդական եւ 94 ան – կախ – պիւղպիական, որուն մաս կը կազմէ Պ. Փինէ : Ընկերվարական կուսակցութեան համար հրատապ հանգամանք մը կը ներկայացնէ Ալժերիոյ խընդիրը : Ֆրանսա միշտ մայր երկրին մարդկային մասը կը նկատէ Ալժերիան եւ իր պատասխանատուութիւնը առաւ քալեց անցեալ աշնան, երբ ազգաժողովը կ'որոչէր օրակարգ անցընել այս հարցը :

ԱԼԺԵՐԻՈՑ ԹՆՃՈՒԿԸ

Ընտրական պայքարին ատեն չեչ – տուեցաւ այս պարագան, բոլոր կուսակցութիւնները ալ կ'ըսէին—«խաղաղութիւն Ալժերիոյ մէջ», առանց գործնական մի – ջոցներ առաջարկելու : Ալժերիոյ ընդհ. ժողովին 61 իսլամ անդամները կոչ մը հրատարակեցին որով կը պահանջեն . — 1· Ընդունիլ ալժերիական ազգութեան մը ակզբունքը . — 2· Բանակցիլ կառավարական ատիճանի վրայ, իսլամ բնակչութեանց բոլոր ներկայացուցիչներուն հետ : Իսլամ երեսփոխանները պիտի հրաժարին իրենց պաշտօնէն, եթէ իրենց պահանջները գոհացում չտրուի Ֆրանսայի նոր կառավարութեան կազմութեան մէկ ամիս վերջը :

× Հրատարակուած տեղեկութեանց համաձայն, Ֆրանսական զօրքը խիստ հետապնդումներ կը կատարէ լեռնային շրջանին մէջ, Ալժէ քաղաքէն քանի մղոն հեռու : Առջի օր յօշոտուած Ֆրանսայի զինուորի մը դիակը եւս գտնուեցաւ : Մէկ օր առաջ ալ յինապատի մը եւ երկու զինուորներու մարմինները գտնուած էին : Բոլորն ալ վիրաւորուած էին դանակներով, բայց դեռ կը շնչէին եւ անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցան : Դեռ կը փնտռուին զօրախումբին հրամանատարը, տեղակալ մը եւ վեց Ալժերիացի զինուորներ : Զօրախումբը կը բաղկանար 13 Ֆրանսացիներէ եւ վեց Ալժերիացիներէ, երբ մութին մէջ յարձակում կրեց երկուշաբթի օր : Ֆրանսացիներէն մէկը, որ իրեւ առաջնորդ կը ծառայէր, տեղն ու տեղը սպանուեցաւ, ուրիշ մը յաջողեցաւ փախչիլ եւ լուր տալ : Երկու հաղար զինուորներ ղրկուեցան, ըմբոստները հետապնդելու համար :

Եշ· օր երեք ուսուցիչներ առեւանգուեցան ըմբոստներուն կողմէ նոյն շրջանին մէջ : Տասներեք ըմբոստներ սպանուեցան Օրանի նահանգի մէջ, Մարտքի սահմանապահին մօտ :

ԲԺ· ԼԵՒՈՆ ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ

Ֆրանսայի Ազգ· ժողովին առաջին հայ անդամը :

ՕՐ ԸՍՏ ՕՐԻՆ

*

«ՎԱՂԸ ԱՄԷՆԸՍ ԱԼ ՊԻՏԻ ԼԱՆՔ»

Պալսոյ թերթերէն կ'իմանամ թէ կարկուտի պէս ճնշադատութիւններ կը տեղան Թուրքիոյ Ազգ· ժողովին մէջ, իրրեւ հետեւանք ելմտական եւ տնտեսական տագնապին, որ հետզհետէ կը սաստկանայ :

Մենտերէսի նոր դահլիճին ելմտական նախարարը իր զեկուցման մէջ կը խոստովանէր թէ պետական գանձը 300 – 900 միլիոն ռսկի պարտք ունի օտարներու : Միւս կողմէ, ապրուստի սղութիւնը այնքան ծանրացած է որ, կառավարութիւնը կը խորհի պարտաւորիչ սակագին հաստատել երեսուն տեսակ ուտեստներու վրայ :

Հասարակ լուրիան, բրինձը, սիսեռը, ձէթը եւ ձիթապտուղը անգամ դարձեր են թանկագին ապրանք, ծաղկեցնելով սեւ շուկան :

Այս տագնապը եւ եւ ուրիշ ծանրակշիռ պարագաներ նկատի առնելով, կառավարական կուսակցութեան անդամներէն մին անցեալ շաբթու կը պոռար դահլիճին երեսին .

— կառավարութիւն մը երբ չի հրաժարիր Սեպտ· վեցի դէպքերուն հետեւանքով, հապա ո՞ր ատեն պիտի հրաժարի ...

Ցետոյ կը հառաչէր·

—Եթէ այսպէս շարունակուի, վաղը ամէնքս պիտի լանք ...

Այո՛, պայ Պալըք, լացնողը ուշ–կանուխ պիտի լայ :

Ո՛վ որ մոխիրի վրայ կը նստեցնէ ուրիշը, օր մը մոխիր պիտի ցանէ իր գլխուն :

Այսպէ՞ս է աշխարհի օրէնքը :

Համիտները եւ Թալէաթ – Էնվէրները չըմբռնեցին այս տարրական ճշմարտութիւնը, երբ կ'անիծուէին ամբողջ ժողովուրդ մը, եօթնէն մինչեւ եօթանասուն տարեկան :

Իմաստութիւնը կը պահանջէր որ յաջորդները դարձ մը փորձէին :

Մինչդեռ պատմութիւնը կը շարունակուի նոյն միօրինակութեամբ : Միշտ հալածելով, տրորելով, հարստահարելով ու լացնելով տկարը ու անճարը :

Ուճեւորութեան տուրք, Սեպտ· վեց, «լճեալ գոյք» :

Բայց, անողոք է պատմութեան վճիռը, «վաղը պիտի լանք :

Ի՜նչ յանդգնութիւն՝ այս ելոյքը՝ Թուրքի մը համար :

Թերթերը կը գրեն թէ ճշմարտախօս եւ բեսպոխանը յաջորդ օրն իսկ վտարուեր է իր կուսակցութենէն, իրրեւ անկարգապահ :

Ո՞ճչ օգուտ : Լալու առիթներ միշտ ալ պիտի պատահին :

Բռնութիւնը, կեղեքումը, արիւնածարաւ ախորժակները կրնան յաջողութիւններ ապահովել առժամապէս· բայց ի վերջոյ պիտի յանգին տրամաբանական վախճանի մը :

Վկայ՝ Օսմանեան պատմութիւնը , իր դղրդագին փլուզումներով, որոնց վրայ ի զուր ողբեր կը հիւսեն այսօր :

Ուշ – կանուխ պիտի լան, պիտի լա՛ն անոնք որ չեն սորվիր Արդարութեան այբուբենը : **ՎԱՀԷ**

ԱՑՋԸՆՇԱՒՈՒԵՐԻ ՊԱՏԳԱՄԱԳԻՐԸ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ ԽԻՍՏ ԲԱՐԳԱ – ԽԱՃ.— ՊԻՏԻ ՁՕՐԱՑՆԵՆ ԱՏԼԱՆՏԵԱՆ ՃԱԿԱՏԸ.— ՊԻՏԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿՆԵՆ ՊԱՑ – ՔԱՐԻԼ ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԽԱՂԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Մ. Նահանգներու նախագահին ատենադպրական պատգամագիրը կարդացուեցաւ Յունուար 5ին, երեսփ. ժողովին եւ ծերակոյտին մէջ, դիւանագիրներու կողմէ : Բժիշկները չէին արտօնած որ ան ճամբը ներկայ ըլլայ : Ահաւասիկ հիմնական մասերը .

— « Մեր երկիրը կ'աշխատի խաղաղ – ըէն : Մեր ապահովութեան դրութիւնը յարգանք կը պարտադրէ : Մեր ազգային կեանքը ցոյց կուտայ հոդեկան կորով : Մեր տնտեսութիւնը բարգաւաճման ան – հաւասար մակարդակի մը հասած է : Վարչութիւնը յաջողեցաւ պետական ծախքերը աւելի քան տասը միլիառ տոլար զեղչել երեք տարուան ընթացքին : Կը նախատեսենք թէ ելեմտուքը պիտի հաւասարակշռուի մինչեւ ելմտական տարեշրջանը որ կը վերջանայ Յունիս 30ին եւ թէ կարելի պիտի ըլլայ հաւասարակշիռ ելմտացոյց մը ներկայացնել յառաջիկայ տարի եւ տուրքերը կրճատել » :

Ակզնհաւուբր կը հաստատէ թէ ընդհա –

(Շար·ը կարդալ Դ· էջ)

«ՔԵՌԻՆ ԲԱՐԵԻ ՉԻ ՏԱՐ»

●

Առենէ մը ի վեր, Սովետ Միութիւնը իր քաղաքական գործունէութեան կեդրոնը դէն մէկը կ'աշխատի դարձնել արաբական աշխարհը, յատկապէս կարգ մը արաբական երկիրներ, որոնք Արեւմուտքի հետ վէճի մէջ են :

Նիւթական օգնութեան չռայլ խոստումներով՝ կը փորձէ շլացնել անոնց աչքը՝ միամիտ զանգուածները խաբելու ակընկալութեամբ :

Բարեբախտաբար, առողջ դատողութեան տէր մարդիկ կ'աշխատին երեւան հանել Մոսկուայի թաքուն նպատակները եւ ցոյց տալ Քրեմլինի մարդոց իսկական դիմագիծը :

Այդ առողջ դատողութեան արտայայտութիւնը կը գտնենք սուրիական « Էլ Իթթիհատ» թերթի հետեւեալ տողերուն մէջ :

— « Համաձնավար պետութիւնները արաբական պետութեանց պարապ խոստումներ, հազար եւ մէկ դիւերներու առասպելներուն նմանող օժանդակութիւններ կը խոստանան : Բայց անոնք չեն դիտեր թէ մենք համոզուած ենք որ «Քեռին» մարդու բարեւ տալ չուզեր, եթէ անոր փոխարէն հոգին դողնալու նպատակ չունենայ : Շատ բաներ կորսնցուցինք, բայց մեր հոգիի ազնուութիւնը պահեցինք : Զայն կորսնցնելու նպատակ չունինք Քրեմլինցիներու «ժպիտ»ին արժանանալու համար ...» :

Սուրիական թերթին այս յօդուածը շատ յատկանշական է մանաւանդ այս օրերուն, երբ արաբական աշխարհին ներս քաղաքականապէս թափանցելու հսկայական աշխատանքի մը լծուած է Մոսկուան, մէկ կողմէ եգիպտոսի դէնք ղրկելով, միւս կողմէ ելմտական օժանդակութեան խոստումներ չռայլելով :

« Էլ – Իթթիհատ »ի յօդուածը ցոյց կու տայ որ Մոսկուայի այս ձեռնարկները պարզ քարոզչութեան մը սահմանին չեն անցնիր, ու այս իրողութիւնը ամէնէն աւելի ըմբռնած են ենթակաները, որոնք շատ լաւ գիտեն թէ Մոսկուա ինչ կը հետապնդէ մեղրածորան խօսքերով իրենց ազգային զգացումները փայփայելով :

« Քեռին բարեւ իսկ չի տար, եթէ իր նպատակը չըլլայ հոգիդ հանել» : Բոլոր այն ժողովուրդները, որոնք ժամանակին Քեռիին բարեւը ընդունելու պատիւին արժանացան, տեսան թէ այդ պատիւը որքան սուղ արժեց իրենց, մանաւանդ երբ այդ բարեւներէն ետք, տեսան ռուսական սուիններուն տողանցքը իրենց հայրենի ճամբաներուն վրայէն :

Անշուշտ կան տակաւին միամիտ զանգուածներ որոնք իրենց ազգայնականութեան մէջ, յուսախաբ Արեւմուտքէն, որոշ հակում ցոյց կուտան հաւատք ընծայելու Մոսկուայի խօսքերուն :

Սուրիական այլ թերթեր արձագանգ կը հանդիսանան նաեւ ուրիշ դէպքի մը : Մոսկուայի իշխանութիւնները սթալին – եան խաղաղութեան մրցանակը չնորհած են սուրիացի անձնաւորութեան մը , որ մինչեւ ուղն ու ծուծը դրամատէր մըն է :

Սուրիական մամուլը այս իրողութեան մէջ կը տեսնէ համայնավար վարչակարգի տարօրինակութիւններէն մէկը : Մենք՝ մեր կարգին զայն կը նկատենք «միջոցներու մէջ խտրութիւն չդնելու» մաքիաւելեան սկզբունքին հետեւող Մոսկուայի հիմնական վարդապետութեան մէկ արտայայտութիւնը :

Պարագան մինչ նոյնը չէ՞ եղած բոլոր այն երկիրներուն մէջ, որոնք վերջին տասնամեակի ընթացքին ճաշակեցին սովետական բարիքները : Մոսկուա միշտ փնտռած է գործակցութիւնը երկրի ոչ – ժողովրդավար տարրերուն, ընդհանրա – պէս ունեցած է դրամատէր գործակալներ, որոնք իրենց աւատապետական ցանկութիւններուն նեցուկ նկատած են Մոսկուան եւ հլու հնազանդ կամակատարը հանդիսացած անոր հրահանգներուն :

Բարեբախտաբար այս ճշմարտութիւնը – ները այսօր սեփականութիւնը դարձած են լայն զանգուածներուն, որոնք թերա – հաւատութեամբ կը մօտենան Մոսկուայի քայլերուն :

(Ա.ԶՈՒԱԿ)

ԵՐԵՒԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ

●

Երեւանի պետական թանգարանը որ կը կոչուի նաեւ Մշակոյթի Տուն, կը գտնուի Լենինեան հրապարակին վրայ : Կամարակապ եւ սիւնազարդ մեծանիստ շէնք մըն է :

Թանգարանին մէջ կան պեղումներէ եւ այլ աղբիւրներէ ստացուած գինական , կենցաղային, աշխատանքի եւ այլ առարկաներ, անտառ քարի շրջանէն մինչեւ մեր օրերը, դասաւորուած ըստ նախնական համայնքի, ստրկատիրական, ճորտատիրական եւ այլ իշխանութեանց յաջորդող շրջաններու :

Հնագիտական պեղումները մեր անցեալէն մեզի փոխանցուած անգին ժառանգութեան ուսումնասիրութիւնն են, գիտնալու համար հայ ժողովուրդի կազմաւորման փուլերը եւ համաշխարհային քաղաքակրթութեան անոր բերած նպաստը : Կարմիր Բլուրի եւ Դուինի պեղումները կրեւան հանած են կարգ մը այնպիսի իրեր, որոնք նոր լոյս կը սփռեն մեր անցեալ պատմութեան վրայ՝ որովհետեւ – նոր են :

Տաչուած քարէ շրջանէն մնացած առարկաները ունին հինգ հազար տարուան հնութիւն, կը հասնին մինչեւ Ուրարտացիներու օրերը եւ ամէնէն հինն են մարդոյ մը : Միութեան մէջ, իսկ պղնձէ շատ մը առարկաներ կը փաստեն թէ այդ մետաղի գործածութիւնը Հայաստանի մէջ ունեցած է նոյն հնութիւնը որքան Վոլգայի շրջանին, Վրաստանի եւ Փոքր Ա. – սիոյ մէջ :

Կարմիր Բլուրի պեղումներէն հանուած չատ մը կաւաչէն թասեր, կարասներ եւ պղնձեայ առարկաներու արձանագրութիւնները մեզ կը տանին 2800 տարի դէպի ետ :

Ելեկտրակայաններու ցանցին շինութեամբ Սեւանայ լճի մակերեսը իջաւ, եւ երեւան եկան չորցած հողամասեր, ուր կը տեսնուին բնակութեան հետքեր եւ ձեռք բերուած են գինական ու տնային առարկաներ, որոնք երկու հազար տարուան հնութիւն ունին եւ միեւնոյն տեղն կը հաստատեն նաեւ այն կարծիքը թէ չատ դարեր առաջ Սեւան եղած է լճակ մը եւ միայն աշխարհագրական փլուզումներու հետեւանքով նուազած է հոսանքի ի վար հոսող ջուրի քանակը, որով ջուրը հետզհետէ բարձրացած եւ ծածկած է շրջակայ բնակութիւնները եւ դարձած է 1416 քառ. քիլոմեթր մեծութեամբ ընդարձակ լիճ մը :

Շահեկան է ազգագրագէտ եւ հնագէտ Ե. Լալայեանի կողմէ մէկտեղ ելած դամբարան մը, որ ցուցադրուած է իր ամբողջութեամբ : Այս դամբարանը կը ներկայացնէ մեռած ցեղապետ մը, որ թաղուած է կառքի մէջ լծուած երկու եզնե – րով, իր չուրջը ունենալով 12 ծառաներ, որ ողջ ողջ թաղուած են, ըստ հինաւուրց սովորութեան :

Ուշագրաւ է Արտաշէս Ա.ի արամէական լեզուով արձանագրութիւնը, գրուած 2100 տարի առաջ, որ կը նկատուի այդ լեզուով գրուածներու հնագոյնը :

Կան Գառնիի հեթանոսական տաճարէն մնացած խոյակները, իսկ Դուինի պեղումներէն երեւան հանուած են բազմաթիւ ապակեղէն, խեցեղէն եւ ուրիշ տեսակ առարկաներ, որոնք որոշ գաղափար կու – տան 9 – 10 դարեր առաջ հայ ժողովուրդի արտադրութիւններուն եւ կենցաղին մասին : Կայ նաեւ փայտէ խոյակ մը, որ կը կրէ 874 թուականը :

Մեծ վարպետութեամբ շինուած պատմական վերակառուցումներէն յիշատակութեան արժանի է Անի քաղաքի մեծագիր «մաքէթ»ը որ դիտողին վրայ կը ձգէ խոր ազդեցութիւն իբրեւ մեր հոյակապ անցեալին խօսուն փաստը :

Կ'արժէ երկարօրէն դիտել Մխիթար Գոշի տապանաքարը, որ հրաշալի գործ մըն է, մխակուռ քարի մը վրայ փորուած, ժանեակի մը չափ նուրբ փորագրութիւններով : Նմանօրինակ գործեր են նաեւ Տաթեւի վանքին փայտէ եւ էջմիածնի տաճարին երկու փղոսկրազարդ դռները :

Մեր մեծ աշուղ Սայաթ Նովայի նշանաւոր «քամանչան» ունի իր պատուոյ անկիւնը :

Բոլոր իրերը թուագրուած են եւ բաժնուած տասը սրահներու մէջ, որոնք ճշգրիտ պատկերը կուտան դարերու ընթացքին հայ ժողովուրդի կտրած երկար ուղղին եւ իր ստեղծագործական կարողութիւններուն, մշակոյթին մէջ :

(«Ն. Կ.»)

Վ. ԵՐԻՑԵԱՆ

ԿԱՐԴԱՑԻՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԻՔ «ՅԱՌԱՋ»Ը

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

*

« ՎԱՂԸ ԱՄԷՆԻՍ ԱԼ ՊԻՏԻ ԼԱՆՔ »

Թուրքիոյ Ազգ. ժողովին Դեկտ. 27ի նիստին մէջ շատ կծու ճշմարտութիւններ եղան, երկրին տնտեսական կացութեան մասին, եւ մտահոգիչ նախարարին կողմէ կուգումէնի վերջ :

Ուրիշ տեղեկութիւններ ալ կը հաստատեն թէ ապրուստի սղութիւնը անտանելի չափերու հասած է :

Ստորեւ՝ Ազգ. ժողովին վիճաբանութեանց ամփոփումը :

Նոր կուսակցութեան՝ Հիւրրիյէթի անդամներէն Ֆեթհի Չէլիքպաշ ըսաւ .

— *Միայն պիւտճէի վերաբերեալ բացատրութեանց անդրադառնալով, յայտնեմ թէ գոհացուցիչ չէին, որովհետեւ նախարարը պէտք է իր ամբողջ մտերիմութեամբ մէջտեղ դնէ մեր ելմտական ու տնտեսական կացութիւնը որպէսզի մեր բոլոր հայրենակիցները լաւ ու դէշ կողմերը տեսնեն եւ ընդդիմադիրներ աւելի դիւրութեամբ տեղեկանան : Առտուան նիստին ըսուեցաւ թէ մեր արտաքին պարտքը երեք հարիւր միլիոնէն ինը հարիւր միլիոնի բարձրացած է . ո՞րն է ճիշդը, չենք գիտեր : Որքան տեսնենք այս մասին եւ տակաւին ելմտական ու տնտեսական այլ հարցերու մասին բաւարար տեղեկութիւն չունենանք, չենք կրնար հաւատալ կառավարութեան հետապնդած քաղաքականութեան :*

Մինչդեռ կառավարութիւնը պէտք է ազգին վստահութիւնը չահի : Ապահովութեան մթնոլորտ մը ստեղծելու է : Քաղաքական եւ տնտեսական մարզերու մէջ լուրջ միջոցներ ձեռք առնելու է :

Օրինակ մը տամ : Երկրին բնականոն արտածումը չի բաւեր ներածման . արդէն ստիպուած ենք քիչ ծախել եւ շատ առնել . այս կացութիւնը կը չարունակուի : Մեր երկիրը բերուած իւրաքանչիւր քամիոնին համար ինքնաբերաբար պահեստի կտոր ալ ներածելու է : Երբ այս է կացութիւնը, դիւրին բան չէ դիմաւորել բնականոն ներածումը, երբ ձեռք բերուած «տըվիզ»ներուն մէկ մասը պարտքերուն հաշուէ յարդարին կը գործածուի , պետական պարտքերը կը տրուին :

Ահաւասիկ այս քաղաքականութիւնն է որ արտաքին աշխարհի առջեւ մեր վայելած վստահութիւնը կը խախտէ :

Արտաքին փոխառութիւն մը կարելի է , միայն պէտք է արագ միջոցներ ձեռք բերել . այլապէս մեր տնտեսական եւ ելմտական կացութիւնը պիտի վատթարանայ . վերջը պիտի ստիպուինք մեր դրամը արժեզրկել :

Երեսփոխան Քենան Ափմանլար աւելի ղրաղեցաւ ներքին հրապարակի դիներով ու պահանջեց խիստ միջոցներ ձեռք առնել դիներու բարձրացման դէմ : Բաշխուի մի մեթոտին անդրադառնալով, մատնանշեց թէ Բ. Աշխարհամարտէն մնացած հինգտա ձեւով կը կատարուի ան եւ պահանջեց վերակազմել Առեւտրական նախարարութիւնը :

Ազբիւրին կողերէն մասրենիի ու ծորենիի թփիկները իրար կը դրկէին, ու ամէն գարնան իրենց նարնջագոյն ծաղիկներովը եւ, ամառն ալ կարմրակուն պտուղներով կը զարդարէին հայրիկիս աղբիւրը՝ անոյշ :

Ծմակին երկայնքն ու լայնքը կաղնիի անտառներով պատած էր : Ու անոնց խիտ ճիւղերուն, կանանչ, կապտորակ տերեւներուն չնորհիւ արեգակին բարկութիւնը կը մեղմանար, ու իրենց զովասուն ըստուերներուն մէջ մեր ուղերուն ու դառներուն հօտը կը մակաղէինք օրհարսակին :

Ու այնուհետեւ, երբ «ֆռիկ» ընկնինք այդ հովտին մէջ, կամ թէ այդ շրջաններէն երթայինք արածելու մեր չարաճճի հօտը, օրհարսակի մակաղատեղին հոն էր ու մենք անպայման հօրս նոր բացած աղբիւրին քով կ'ըլլայինք մեր եղով բաղարջ պաշարովը միասին :

Կը խմէինք անկշտում, անյագօրէն սառնորակ, արցունքի պէս խտակ աղբիւրէն, մեր ընտրեալ ուլիկներուն հետ միասին, ծնկըվար, բերան բերանի ...:

Ով «հայրիկիս աղբիւրը» անոյշ, արդեօք գոյութիւն ունի՞ս մինչեւ այսօր, թէ՝ դուն ալ ցամքեցար, ցամքեցար մեր հարատեւներուն պէս ...:

ՆԵՐՍԷՍ ՇԻՆԱԿԱՆ

ՀԱՑՐԻԿԻՆ ԱՂԲԻՒՐԸ

●

(Բ. եւ վերջին մաս)

Երբ վիրենք ծծէ կարէինք ու օպանները ելլէինք, ալ «ֆռիկ» չկար իրենց : Իրենք ալ՝ իրենց մայրերուն պէս «աղկէզ»ներէն աղ պիտի լզէին :

Հիմակ ու հիմակ դեռ «մանուկ էին » , չփացած, պէտք էր ֆռիկ ուտէին «ուշ – տուր» ըրած մատղաշ ու դալար թուփե – րուն վրայ ու անդադար փռնգտալով ...:

Ֆռիկը : Աղբրով օծուած կաղնիի թուփերը մերկացած էին արդէն քանի մը ժամուան ընթացքին , եւ, աղուոր մը կլորցած իրենց փորիկները : Անոնք ժա – մերով «ուշտուր» ըրած կը ճարակէին անխնայ, չուտ – չուտ, ցատկռտելով ու օդին մէջ կոտրտուելով ծմակէն դէպի ճոթակ ջրուելու ու նորէն դառնալու արագօրէն :

Ու այժմ, արեգակը եկած, հասած էր հովիտին հաւասարութեանը, ու չիկացած ոսկեզունը կախած մեր վրայ : Ուլերը կշտացած, կալ եղած, քաշուած ու մակաղուած են յաջորդ անգամներու , պահեստ ֆռիկնոցներու ստուերներուն մէջ : Հիմակ պահն է, անդադար չարժտելու իրենց մանտրոիկ կզակները, որո – ճալով հաւաքաբար : Իսկ մենք, ուլարածներս, մեր ընտրեալներուն հետ կողկողի ու մեր թեւերէն մին անոնց ճիտերը նեւտած, բացած ենք մեր պաշար եղով բաղարջները ու կը լափենք, պահ պահ մենք ալ ուլերուն պէս, հանդիսակաց, արեգունդիւն՝ ճամբուն վրայի պաղուկ աղբիւրէն երթալ ծծելու, իւղոտ պաշարին առթած ծարաւը յագեցնելու :

Հայրիկս, ծմակին երկայնքին վրայ ու մեզմէ չուրջ յիսուն քայլ անդին անտառին մէջ կը պտըտէր, գլխարկը եռեւօք՝ ծոծրակին վրայ ու փալփլուն ճակատը ծմակի զովարար սիւքին առջեւ, բայ : Այդ պահուն, ահա մեզի կը հասնի իր քաղցրահնչուն ձայնը, վիս կը կանչէր .

— Ներսիկ, ճանիկս ...:

Հօրս ձայնն առնելս ու քովը հասնելս քանի մը երկվայրկեան կը տեւէ :

— Գնա, մանչս, չուշտ գնա աղբէրն Թին ու փեսատը առ եկո :

Ես կը ցատկեմ, կը սուրամ ուրախութեամբ, ընտրեալ ուլիկս՝ Վարդուկը ինձմէն անբաժան :

— Սատկիս դուն, սատկիս, չան պէս տղուն փէշը չի ձգեր .— Հօրս ձայնն էր, որ ինծի կը հասնէր : Ետքը Վարդուկի մասին էր :

Վարդուկը եռեւէս կը վազէր մէկէկ – լով, չորս ոտքերը մէկ դեռին խփելով ու զապանակի պէս օդը նետուելով : Կոտրտուելով կը դառնար օդին մէջ, կը վազվզէր իր առաջ, բայց մէյա քղանցքէն անբաժան : Մեր դամ հասնելը հազիւ տասը վայրկեան մը առաւ : Հեռու չէինք : Հասնելուս պէս, «խնճիկ»ին դուռնէն ձայն կուտամ հարսայիս .

— Տոռուխ հարսա ...

— Հարսան մեռնի արեւուտ, ի՞չ կայ :

— Հայրիկս Թին ու փեսատը կ'ուզէ :

Նոյնքան արագ վերադարձանք, միչտ Վարդուկիս հետ, իրարմէ անբաժան :

Զորակէն քանի մը քայլ վերոք փորեց , պեղեց ու նոր, առատահոս աղբիւր մը բացաւ հայրս :

Գեղացին լեռներուն մէջ ըլլայ թէ դաշտերուն, երբ կաթիլ մը ջուրի բխումը տեսնէ, կամ թէ՝ նշմարէ խոնաւութիւն մը, կը փորէ, նոր աղբիւր կը բանայ :

Ու հայրիկս ալ, այդ օրը, ծմակին կողին վրայ բացաւ նոր աղբիւրը : Հեռուէն բերաւ սալքարեր, թաղեց, զետեղեց չորս դիներուն վրայ ու տուաւ անոր ակունքի մը ձեւը : Ու նաեւ կապեց տանիք, կամար, սալքարով մը՝ սեղանի պէս լայնատարածած :

Աղբիւրին կողերէն մասրենիի ու ծորենիի թփիկները իրար կը դրկէին, ու ամէն գարնան իրենց նարնջագոյն ծաղիկներովը եւ, ամառն ալ կարմրակուն պտուղներով կը զարդարէին հայրիկիս աղբիւրը՝ անոյշ :

Ծմակին երկայնքն ու լայնքը կաղնիի անտառներով պատած էր : Ու անոնց խիտ ճիւղերուն, կանանչ, կապտորակ տերեւներուն չնորհիւ արեգակին բարկութիւնը կը մեղմանար, ու իրենց զովասուն ըստուերներուն մէջ մեր ուղերուն ու դառներուն հօտը կը մակաղէինք օրհարսակին :

Ու այնուհետեւ, երբ «ֆռիկ» ընկնինք այդ հովտին մէջ, կամ թէ այդ շրջաններէն երթայինք արածելու մեր չարաճճի հօտը, օրհարսակի մակաղատեղին հոն էր ու մենք անպայման հօրս նոր բացած աղբիւրին քով կ'ըլլայինք մեր եղով բաղարջ պաշարովը միասին :

Կը խմէինք անկշտում, անյագօրէն սառնորակ, արցունքի պէս խտակ աղբիւրէն, մեր ընտրեալ ուլիկներուն հետ միասին, ծնկըվար, բերան բերանի ...:

Ով «հայրիկիս աղբիւրը» անոյշ, արդեօք գոյութիւն ունի՞ս մինչեւ այսօր, թէ՝ դուն ալ ցամքեցար, ցամքեցար մեր հարատեւներուն պէս ...:

ՆԵՐՍԷՍ ՇԻՆԱԿԱՆ

Ս. ՔԱՐՄԼԻԿ ՈՒԵՒ ՍԱՐԳԱՆԸ ԱՂՈՎՅՈՒՐՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Բ. ՄԱՍ

— Ես ան՝ որ էի։

— Հա՛, հա՛, Թղթափո՛խ Ոսկի։ Ա՛հ, ինչպե՛ս կրնայ ըլլալ։ Եթէ դուն ինքնաթիռով իջած ըլլայիր, գէթ կրնայի հասկնալ։ Բայց դուն ինչպէ՞ս ելար այդ ժայռին վրայ։

— Ձեր ասկառները ինծի տուին։ Ես, որ ամբողջ կեանքս անոնց հետ անցուցած եմ։ Ես, որ անոնց համար ամէն բան ըրած եմ։ Ես, որ անոնց համար ամէն բան կրած եմ։ Ես, որ անոնց համար ամէն բան կորսնցուցած եմ։ Ես, որ անոնց համար ամէն բան կորսնցնելու վտանգին տակ

նուր բարգաւաճումէն չեն օգտուիր միայն հողագործները։ Յետոյ ցաւով կը յայտնէ թէ կարգ մը շրջաններու մէջ սեւամորթ քաղաքացիները տակաւին ղրկուած են քուէարկութեան իրաւունքէն եւ անտեսական անարդար ճնշումներու կ'ենթարկուին։ Կառավարութիւնը միջոցներ պիտի առնէ, ապահովելու համար իրա-ւունքներու հաւասարութիւնը, « առանց դոյնի, ցեղի եւ կրօնի խտրութեան »։

Նախագահը հետեւեալ ձեւով կ'ամփոփէ միջազգային կացութիւնը.— «Բացարձակ է որ միջազգային համագործակցութեան եւ ազատութեան պայքարը նոր եւ բեւեռի մը առացած է։ Գիտենք որ համայնավար վարիչները յաճախ նահանջի եւ ղեկզակի ռազմավարութեան կը դիմեն։ Այժմ իրենց ռազմավարութիւնը բռնութեան եւ սպառնալիքի տեղ կը փորձէ պահպանել, հրապարակի խայծեր եւ երկխօսութիւն։ Պէտք է պատրաստ ըլլանք դիմագրաւելու այս ռազմախաղերը որոնք նոյնքան վտանգաւոր թէեւ նուազ ակնբախ սպառնալիքներ կը պարունակեն։ Պէտք է զօրացնել ապահովութեան ցանցը։ Մ. Նահանգները պիտի աշխատին զօրացնել Ատլանտեան ճակատը ոչ միայն ռազմական տեսակէտով, այլ եւ քաղաքական միաբանութեամբ եւ համամտութեամբ »։

Թերթերը դիտել կուտան թէ պատգամաւորը յայտնապէս տոգորուած է լաւատեսութեամբ եւ հաւատարմութեամբ։ Պատգամաւորը հետեւեալ յայտարարութիւնը կը պարունակէ Միջին Արեւելքի մասին.

— « Որ եւ է ջանք պիտի չխնայենք, արդարութեամբ լուծելու համար արաբական պետութեանց եւ Իսրայէլի միջեւ ծագած վէճը։ Մ. Նահանգները պատրաստ են իրենց դերը կատարելու, որպէս դի տեւական խաղաղութիւն մը հաստատուի այդ շրջանին մէջ։ Կը յուսանք թէ երկու կողմերն ալ անհրաժեշտ աջակցութիւնը պիտի նուիրեն այս նպատակին իրագործման »։

Նախագահը մասնաւորապէս կը յիշէ թէ Մ. Նահանգները երբեք պիտի չվարանին աշխարհի մէջ տիրող անարդարութիւնները, — ըսած է Ժողովուրդ/ բաժանեալ վիճակը, միլիոնաւոր անձեր ու դերութիւնը, ճափոնի բացակայութիւնը Ազգաժողովէն »։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Միջին Արեւելքի անգլիական զեսպաններու ժողովէն վերջ, Անգլիոյ վարչապետը պիտի առաջարկէ որ Մ. Նահանգներն ալ միանան Պաղտատի Ուխտին եւ մեծագումար վարկեր արամադրեն արաբական երկիրներուն։

Ռոմբ մը պայթեցաւ Միլանի արքեպիսկոպոսարանին մէջ, եշ. օր, խորտակելով մէկ մասը։ Արքեպիսկոպոս Ճիովաննի Մոնթինի կը կարծէ թէ խելագարի մը գործն է այս ոճիրը։ Շատ մը պատեր փլան եւ ապակիները խորտակուեցան։ Մարդկային կորուստ չկայ։ Ոստիկանութիւնը երկու միլիոն լիր (3200 տոլար) պարգեւ խոստացած է, ոճրագործները երեւան հանելու համար։

Թանձր մշուշ մը մութի մէջ թաղեց Լոնտոնը, ջլատելով օդանաւային եւ ծովային երթեւեկը։ Կառախումբերը չեն բանիր։ Արկածներ ալ պատահեցան։ Փարիզի մէջ ալ մշուշ։

Արեւմտ. Գերմանիոյ վարչապետին, Տոքթ. Առընաուերի ծննդեան 80ամեակը առնուեցաւ արտակարգ չքեղութեամբ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի կեդր. վարչութիւնը չըննորհակալութեամբ ստացած հօգափոխութեան կայանի չէնքին ի նպաստ Տիկին Անիկ Սարաճեանէ հազար ֆրանք եւ Պ. Ա. Վաչեանցէ հինգ հարիւր ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Յակոբեան իրենց աղջկան ամուսնութեան առթիւ երկու հազար ֆր.։

Մանուկներու օրուան առթիւ նուէրներ ըրած են նաեւ.— Տէր եւ Տիկին Խաչատուրեան 1500, Տէր եւ Տիկին Ներկարարեան հազար, Տիկ. Հօժէնի Շապիկեան 500։

Տիկին Ա. Ազնաւարեան ինչպէս ամէն տարի այս տարի եւս նուիրած է վեց քիլօ պոնպոն։ Պ. Մատոյեան այս տարի եւս նուիրած է մանկական կառք մը որ վիճակահանութեան դրուած է։ Տիկին Գալիկեան երկու թոխfo եւ Տիկին Գրիգոր Հանէ կաշիէ դրամապանակ մը, վիճակահանութեան համար։

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՅՈՎՀ. ՄԿՐՏԻՉ, ՓԱՐԻԶ

Յունուար 7, Բ. օր Ս. Ծննդեան, յիշատակ Մեռելոց չաբաթ, Ս. պատարագ ժամը 10ին։

Յունուար 8, Հանդիսաւոր քառաձայն Ս. պատարագ, ղեկավարութեամբ՝ Պ Արա Պարթեւեանի։ Ս. պատարագ ժամը 10ին։

Ժամերգութենէն ետք հոգեպարծանութիւնը կատմակերպած է Դպրաց Դասու ի պատիւ ընդունելութեան խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ կաթող. Պատուիրակ Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի։

ՏՕՆԱԾԱՌ

Իսիլ Արմենեան դպրոցի հոգեպարծանութեան եւ աշակերտներու կողմէ կատարուած է Նոր Տարուան առթիւ դպրոցական հանդէս մը, կիրակի 8 Յունուար ժամը 15·30ին։

ՏՕՆԱԾԱՌ
ԼԻԼԱՑԻ ՀԱՑԵՐԷՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԻ

Հովանաւորութեամբ Առաջնորդ Սերովբէ Եպիսկ. Մանուկեանի։ Կիրակի 8 Յունուար դպրոցի սրահին մէջ, 32–34 Աւընիւ Փորթ տէ Լիլա։ Արտասանութիւն, ներկայացում, երգ ու պար դպրոցի աշակերտութեան կողմէ։

Ժամը 19ին հացկերոյթ։

ՀՆԴՈՑԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Համախարբերդցիական Հայր. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղը նոր տարուան առթիւ կազմակերպած է խնջոյք մը։

Այս չաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին կէս պիչէր, Ցոյներու սրահին մէջ, 5 ռիւ Պօնֆուա։

Ս. ԽԱՉ

8 Յունուար, Կիրակի։

Ժամը 8·45ին Փարիզի ձայնափիւռէն ձայնաւոր պատարագ, Սէն Վէնսան տը Փոլի եկեղեցին, (Փլաս Լաֆայէթ)։

Ժամը 10·30ին պատարագ եւ Ջրօրհնէք (10 պիս, Ռիւ Թուէն)։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ ՎԻՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի վարչութեան, իր երեք դպրոցներու միացեալ հանդէսին առթիւ, որ տեղի պիտի ունենայ Յունուար 8ին կիրակի ժամը 2,30ին, կաթողիկէ սրահին մէջ։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՊԻՎԷՌԻ ՄԷՋ
(Մանուկներու օրուան առթիւ)

Նախաձեռնութեամբ Ս. Սահակ Մեսրոպ դպրոցի հոգեպարծանութեան ;

Այս կիրակի, կէս օրէն վերջ ժամը 3ին, «Գեղուհի» սրահին մէջ ։

Ղեկավարութեամբ ուսուցչուհի Տիկին Սոնա Թորոսեանի։ Մանկական եւ դեղջկական երգեր, արտասանութիւններ ։

Մենախօսութիւններ, հայկական տարազով պարեր աշակերտներու կողմէ ։

Եւ դաւեշա մը, «Անկուտիները» , կազմող Պապա, պատուղ եւ չաքարեղէն պիտի բաժնէ բոլոր պզտիկներուն ։

Մուտքը ազատ է ։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տէր եւ Տիկին Արշակ Փաչայեան (Փարիզ) իրենց հօր՝ կարապետ Խճճէեանի մահուան 4րդ տարելիցին եւ Արտաշէս Մինաթանեանի մահուան առթիւ քանի քիլօ չաքար կը նուիրեն Մոնմորանսիի Հանդստեան տան ։

Ստանալ «Ցառաջ»էն ։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ
ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Նախաձեռնութեամբ Համաչարանճադի Հայր. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղին ; 8 Յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին, Ցոյներու սրահը, 5 ռիւ Պօֆուա։ Կը խնդրուի նկատի ունենալ այս թուականը ։

Սիրով կը հրաւիրուին բարեկամներ եւ հայրենակիցներ անխտիր։

Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ ։

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ՍԻՓԱՆ - ԿՈՄԻՏԱՍ

Ս. Ծնունդի առթիւ պարանոցիկ հաւաքոյթ մը, կազմակերպուած Սիփան - Կոմիտաս երգչախումբին կողմէ։

Կիրակի 8 Յունուար ժամը 3էն 10, Ազգ. տան թատերասրահը ։ Ջերմութիւնը ապահովուած է ։

Կը հրաւիրենք բոլոր անդամները եւ համակիրները ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Շահինեան, ինչպէս եւ Շահինեան ընտանիքը (Պոլիս) կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի 8 Յունուար, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, իրենց սիրելի զաւկին եւ ազգականին

Տիկին Ալիս Լաթիֆեանի
(Ծնեալ Շահինեան)

յիշատակին, իր մահուան քառասունքին առթիւ։ Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգող ազգականներն ու բարեկամները։

●

Սիմոն Օհանեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի այս կիրակի Փարիզի Հայոց եկեղեցին իրենց սիրելի

Ադաւնի Օհանեանի

յիշատակին, անոր մահուան չորրորդ տարեդարձին առթիւ։ Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգողները ։

ՄԱՐՍԷՅԼ
«ԱՐՏԻԻ»Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

Այս չաբաթ իրիկուն, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ, Սալոն Ալհամպրայի մէջ, 340 Պուլվառ Շառ։

Կը նուագէ «ՐՈՃԷ ԿՈՄԼԷՍ»Ը եւ իր նշանաւոր նուագախումբը։

Քոքիյոն, պիւֆէ մատչելի գիներով եւ անակնկալներ։

Կը խնդրուի սեղանը նախապէս ապահովել։

Այս ազդը կոչ մըն է բոլոր հեռաւոր Արծուականներուն։

ՏՕՆԱԾԱՌ - ԳԻՆԵՋՕՆ

(Մանուկներու օրուան առթիւ)

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Տէսթիի Ազգ. դպրոցին հոգեպարծանութեան կողմէ։ Մասնակցութեամբ դպրոցին աշակերտներու ։ Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ ։

Հանդէսը պիտի ըլլայ արտակարգ իր ձեւով ու յայտագրի պէսպիսութեամբ ։ Սիրուն անակնկալներ։ Երգախառն պատկերներ, զաւեշա, մեներգ, խմբերգ եւ արտասանութիւններ ։

Մուտքը ազատ է

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Գասպար Իփէկեան յաւակցութիւն յայտնելով ընկերներ Պետրոս եւ Յովիկ Եղիազարեաններու իրենց հօրաքրոջ՝ Գոհար Եղիազարեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի հազար ֆր. կը նուիրէ Ֆ. Կ. Խաչի օգափոխութեան կայանի չէնքին Փոնտէն եւ 500 ֆրանք «Ցառաջ»ի։

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՄԱՐՍԻԼ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ.—

Ակնունի ենթկ. այս չաբաթ ժամը 9ին։

Համազասպ ենթկ. այս չաբաթ ժամը 9ին։

Քրիստափոր այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3·30ին ։

Նիկոլ Դուման այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3·30ին։

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորական հաւաքատեղիներուն մէջ։ Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. Կոմիտէին ներկայացուցիչները ։

ՍԱՐՍԻԼ.— Հ. Ց. Դ. Վարդան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Առնուվիլի, Կուրնէվիլի եւ Սարսէլի բոլոր ընկերները այս կիրակի ժամը 3ին Սարսէլի ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԱՆԻԷՌ ՊՈՒԱ ԲՈԼՈՄՊԻ Հ. Ց. Դ. Ա-րամ ենթակոմիտէի, Ֆ. Կ. Խաչի եւ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի վարչութիւնները ժողովի կը հրաւիրուին այս երկուշաբթի ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին ։ Կարեւոր կարգադրութիւն ։

ՑԱՐԳԱՆՔ ՀԱՆԴՈՒՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒ

Մոնմորանսիի Հ. Ց. Դ. Վ. Խորէնի խումբի նախաձեռնութեամբ, այս չաբաթ օրը, տեղի կ'ունենայ այց Ա. Գիւլխանդանեանի, Ա. Ատամեանի եւ Մ. Գաբրիէլեանի ներեցմանները։

Կը հրաւիրուին ընկերներու յիշատակը յարգողները ։

Կառ տիւ Նորէն կառախումբ, ժամը 2·30ին, իսկ Անկէնի կայարանէն օթա-քար՝ 3·05ին, իջնել կրօլէ ։

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Տրամադրելի հայ կին մը կ'ուզէ խնամել առանձին տարիքոտ այր կամ կին մը։ Դիմել «Ցառաջ»ին վարչութեան ։

ԿՈՒԶՕՒԻՆ

Իրենց տան մէջ աշխատող չըմփիկէ կարող գործաւորուհիներ ։

Դիմել

COUTURE FLORE, 40, Rue de Flore,
Alfortville, ou 19, Bd. St. Denis.

●

Շատ լաւ բիլօթիէներ այր մարդու համար (չափի վրայ)։ Ներկայանալ նոյնով ։

Maison DERYS
11, Rue le Marois, Paris (16)
Métro Porte de St. Cloud

ՊԷԱԹՐԻՍ

Հաստատութիւնը Ամերիկայէն ստացած է մեծ բանակութեամբ այր մարդու եւ պատանիներու հագուստ

Complet deux piéces

2000ԷՆ — 4500 ՖՐԱՆՔ

Նոյնպէս զանազան կերպասեղէններ

Մեծաքանակի եւ դպրոցական ա-չակերտներու

ԱՌԱՆՁԻՆ ՁԵՂՉ

Անվարան դիմել՝

97, Rue de Richelieu Paris (2)
Tél. RIC, 57-57

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԻՒԱՆԵԱՆ

★

Ֆրանսական – Հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ

4, Rue Robert - Estienne

(Rue Marbeuf) PARIS (8e)

Téléphone BAL. 31 - 21

(Métro: F. D. Roosevelt)

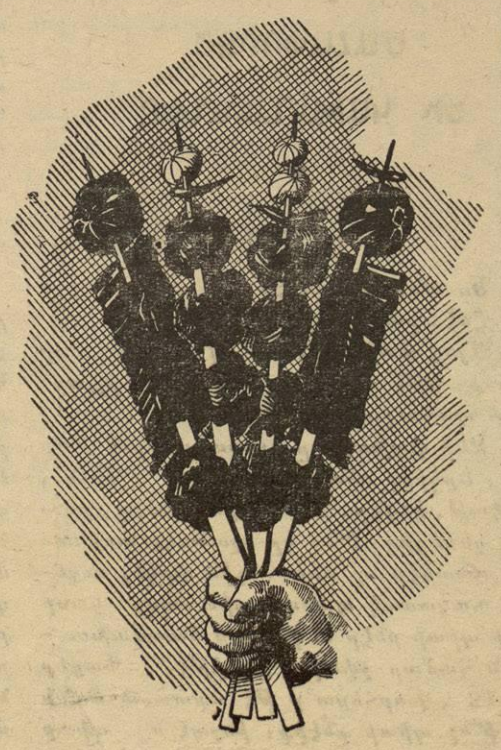
★

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված-ներ, «շաշլիք», «քարսքի»

★

BAR AMERICAIN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIENARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

DIMANCHE 8 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7872 32e ANNEE — ԽՄԲԱԳԻՐ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3283

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՆՈՐ ՏԵՐԵՒԱԹԱՓ

●

Նոր տարուան առթիւ, բացառիկ թիւեր հրատարակուեցան Մերձին Արեւելքի մէջ :

Զանազան յօդուածներու կարգին, ա – մէնքն ալ կը չօշափեն «հայ գլխի տապ – նակը», ուղղակի կամ անուղղակի :

— Հրատարակութիւնները կը չարու – նակուին. գլխիկը կ՚ուզուին, բայց կարգացող չկայ ....

« Ցուսաբեր » պատկերալից բացատրու – թիւն մը ունէր, այս առթիւ .

— « Հարցում մը ընենք .— Շաբաթը անգամ մը շարժանկարի ներկայացման կ՚երթաք : Շաբաթը անգամ մը գիրք մը կը կարդա՞ք : Ոչ, չէք կարդար : Թերեւս ամիսը անգամ մը, գուցէ տարին անգամ մը հայերէն գիրք մը չէք կարդար» :

Ապա նոյն սրատեսուչ պատմութիւնը .

— « Անապատի աւազներուն վրայ հայ – կական այբուբեն կը սորվինք ու կը սոր – վեցնենք, սակայն այդ անապատէն դուրս, հանգստաւէտ եւ ազատ պայմաններու մէջ, այդ այբուբենն իսկ կը մոռնանք եւ այդ այբուբենով գրուած գիրք չենք կար – դար» :

Երեսուն այսքան տարի վերջը, այլա – պէս վարակիչ երեւոյթ մը կը պարզուի մեր աչքերուն առջեւ :

Ցարդ կը դանդաղէինք թէ գլխք չեն դներ կամ չունին որ կարդան :

Այժմ հետզհետէ կը ծաւալի ուրիշ մո – լութիւն մը, — գլխք ունեցողն ալ չի կարդար :

Եթէ «ազգասիրաբար» գնած է, անկիւն մը կը նետէ եւ կը մոռնայ : Եթէ մէկէն փոխ առած է, քանի մը էջ կը թղթատէ, յետոյ չհնդալից «ռոման»ի մը մէջ թաղ – ուելու համար :

Ամէն տեղ ալ ունինք աւելի կամ նուազ ճոխ գրադարաններ :

Շաբաթը քանի՞ հոգի կը գիմեն : Եւ ի՞նչ տեսակ հրատարակութիւններ կը պահանջեն :

Աչք մը նետեցէք ձեր բոլորտիքը եւ պիտի տեսնէք որ չափազանց մեծամաս – նութեան համար հայերէն կարդալ՝ կը նշանակէ ժամանակէն ետ մնալ : կը նշա – նակէ դառնալ պահպանողական :

Մի հարցնէք թէ այս երեւոյթները ու – րի՞ւ բան կը կարգա՞ն : Ոչ թէ գուարճա – նալու, այլ զարգանալու համար :

Ցաճախ հասարակ բանուորներ իրենց համեստ վաստակէն բաժին մը կը վերա – պահեն, նոր հրատարակութիւններ գնե – լու եւ կարդալու համար :

Անդին, գոյնզգոյն «ուսումնականներ» ոչ կը հետաքրքրուին, ոչ ալ կը կարմրին իրենց տգիտութեան համար :

Այս պատճառով ալ, երբեք մի զարմա – նաք, երբ կ՚ըսենք թէ հազարաւոր ընտա – նիքներ կան ուր երեք հայերէն գլխք մտած չէ երեսուն տարուան ընթացքին :

Մինչդեռ, այդ բազմութեան առ նուազն հարիւրին յիսունը կընար գրադարան մը կազմել, ամիսը մէկ հատոր գնելով :

Այսպէս, հայերէն կարդալու վարժու – թիւնն ալ զարձեր է տաղտուկ՝ նոյն իսկ ազգային կրթութիւն ստացած բանգէտ – ներու համար :

Այսպէս, ազգային գիտակցութեան ա – ռուները կը ցամքին, սիրտերը կը դեղնին եւ նոր սերեւաթափ մը կը սպառնայ այ – քան փառաբանուած մշակոյթին :

Արդէն ունինք խորշակահար սերունդ մը եւ «չարքերը կը խռնանդ» սրընթաց, առաջնորդութեամբ տարեց ուսումնա – կաններու :

Անհոգութեան, ուծացման, ինքնու – բացման աչունը սառ կը կապէ տունէ տուն, ձմրան սառնամանիքէն առաջ :

Սգասա՞ծ են մեր բոլոր միջոցները, դոնէ սահմանափակելու համար այս նոր սերեւաթափին աւերները ...

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ ՊԻՏԻ ԲԱՑՈՒԻ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 19ԻՆ

●

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ՄԻԱՑԵԱԼ ՁԱԿԱՏ Կ՚ԱՌԱՋԱՐԿԵՆ

ՁԱԿ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ Հ Ա Մ Ա Ր

Սահմանադրական համաձայն, Ազգ. ժողովը պիտի գումարուի ընտրութեան երրորդ հինգշաբթի օրը, որեմն յառա – ջիկայ Յունուար 19ին : Ընկերվարական – ները կ՚ուզէին աւելի կանուխ գումարել, բայց օրէնքը բացորոշ է եւ տառապէս պիտի դրծադրուի :

Երկու կուսակցութեանց վարիչներուն միջեւ ղոյացած համաձայնութիւնը պիտի քննուի յառաջիկայ շաբթու, յատկապէս գումարուած ժողովներու մէջ : Երկուքն ալ կը մերժեն բանակցիլ ալեկոծմեան կեդրոնին հետ, որ կը բաղկանայ չափա – ւոր հոսանքներէ : Այս վերջիններէն հետեւ – եալ պատասխանը տուին .— «Ձախակողմ – եան յաղթանակ չկայ առանց նկատի առ – նելու համայնավարները : Հանրապետա – կան ճակատը կընայ ընտրութիւնները չա – հած համարիլ եթէ ընդունի դառնալ ժո – ղովրդական ճակատ » :

Ուրեմն, չափաւորներն ալ պատրաստ են նոր կառավարութիւնը կազմելու, եւ հանրապետական ճակատին վրայ կը ձգէ մերժումի մը պատասխանատուութիւնը :

Այս երկդիմի կացութեան մէջ, համայ – նավար կուսակցութիւնը փութաց նամակ մը ուղղել ընկերվարական եւ արմատա – կան կուսակցութեանց, առաջարկելով որ երեքը միասին քննեն համաձայնութեան մը պայմանները, ձախակողմեան կառա – վարութիւն մը կազմելու համար :

Ընկերվարական կուսակցութեան վ/ բարերեալ նամակը ուղղուած է ընդհ. քարտուղարին, Պ. Կի Մոլէի, արմատա – կան կուսակցութեան նամակը՝ Պ. Էռիո – յի : Երկուքն ալ նոյն բովանդակութիւնն ունին եւ կը բացատրեն թէ ընտրութեանց արդիւնքը կ՚ապացուցանէ որ ընտրողնե – րու մեծամասնութիւնը կ՚ուզէ գործերու ղեկավարութիւնը յանձնել ձախակողմեան կառավարութեան մը, ուրեմն, երեք կու – սակցութիւնները պարտաւոր են կարելին փորձել, որպէսզի այդպէս ըլլայ : Ցետոյ կ՚ըսեն թէ ձախակողմեան կառավարու – թիւն մը կրնայ մանաւանդ խաղաղո – րէն կարգադրել Ալժերիոյ խնդիրները, բանակցութիւններ կատարելով : Կրնայ բարւոքել քաղաքներու եւ գիւղերու աշ – խատաւոր բնակչութեան կենցաղը, գոր – ծադրել աշխարհական օրէնքները, յաղ – թականօրէն ընդդիմանալ որեւէ խռովա – յոյզ ձեռնարկի, մեղմացնել միջազգային յարաբերութիւնները, յանգելու համար վինաթափութեան :

× Հանրապետութեան նախորդ նախա – գահը, Պ. Վենսան Օրիոլ յայտարարեց թէ կարելի չէ թուանշաններու հետ խա – ղալ : Ինչ խորշանք ալ ունենան մէկը մի – սին դէմ, միայն մէկ մեծամասնութիւն կարելի է թուապէս .— Ընկերվարական – ները (94 երեսփոխան), զանազան ձախ հո – սանքներ (չորս), ձախ հանրապետական – ներ, արմատականներ եւն. (71), ժողո – վրդական Շարժում (72), անկախներ (96), եւ կամ անոնց մէկ մասը եւ ընկե – րային հանրապետականները (կոլեան), համագումար 337 ձայն :

Այժմ կը սպասուի համայնավար կու – սակցութեան ուղղած նամակներու պա – տասխանին :

Մինչ այս մինչ այն, խորհրդակցու – թիւնները կը շարունակուին կուսակցա – պետներու միջեւ : Առջի օր տեսակցեցան Պ. Պ. Էռ. Ֆոր եւ Ա. Փինէ : Հանրապե – տութեան նախագահը իր մօտ հրաւիրեց Ազգ. ժողովին եւ ծերակոյտին նախա – գահները : Կ՚ըսուի թէ Մենդէս Ֆրանս եւ Փուժատ եւս պիտի տեսակցին ձմեռնա – յին կայանի մը մէջ : Փուժատ պատասխա – նելով զանազան հարցումներու, յայտա – րարեց .— « Մենք միտք չունինք տապա – լելու ներկայ կարգուսարքը » :

«Ֆիկարօ» կը գրէ թէ համայնավար կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, ժաք Տիւքլօ, փորձած է տեսակցիլ Փու – ժատի հետ : Նոյն աղբիւրին համաձայն, Տիւքլօ գաղտնի ղեկուցում տալով ըսած է թէ «փուժատականները ամէն բանէ առաջ դժգոհները են եւ Ֆաշական տեսակէտ չունին : Ժամանակը եկած տեսնն կրնանք պայթեցնել » :

× Նորընտիր Ազգ. ժողովին մէջ կան 19 կին երեսփոխաններ (նախապէս 21) Ա – նոնց 15ը համայնավար են, երկուքը ընկերվարական, երկուքը ժողովրդական :

⁂ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ⁂

*

ՆԱՀԱ՞ՆՋ ԹԷ ՔՄԱՑՔ

Լոնտոնի Համայնական խորհուրդը տե – ղեկութիւններ կը հրատարակէ պարբե – րաբար, լուրեր տալով իր գործունէու – թեան եւ ուրիշ ձեռնարկներու մասին : Նոր ստացայ 1955 Դեկտեմբերի թիւը :

— Անշուշտ հայերէն կը խմբագրեն :

= Ո՛չ· անգլերէն, եւ յաճախ վսե՛մ ոճով :

— Ի՞նչ տրամաբանութեամբ : կարծեմ վարչութեան անդամները լաւ հայերէն գիտեն, գաղութին մեծագոյն մասն ալ գիտէ ...

= Թերեւս նորահասներուն համար է, որպէսզի տեղեկութիւն ունենան հայկա – կան անցուդարձէն :

— Ուրեմն կը բաջալերեն ափ մը նորա – հասներու մեծամտութիւնը կամ ծուլու – թիւնը, ի վնաս ազգային արժանապատ – ւորութեան :

= Ի՞նչ ընեն, բանի որ տղաքը հայերէն չեն գիտեր : Ցետոյ տարեցներ ալ կան ո – րոնք մոռցած են մայրենի լեզուն :

— Թող սորվին : Թող սորվեցնեն : Այս – տեղ Հայերու հետ ամուսնացած Ֆրան – սուհիներ կան որոնք շաբաթական դա – սընթացքներու կը տանին իրենց զաւակ – ները, նոյն իսկ Մուրատեան վարժարան կը դրկեն :

— Այդպիսիները մատի վրայ կը համ – րուին, ուրիշներ ալ կան որ թոյլ չեն տար մէկ բառ հայերէն արտասանել, ինչպէս Անգլիոյ մէջ ալ :

= Խնդիրը այն է որ այդ անգլերէն տեղեկատուն պարզապէս անփառունակ նահանջ մըն է, երբ ոչ իմայք : Եւ այս՝ նիշդ այն պահուն երբ հայերէնի դասըն – թացք մըն ալ բացուած է Լոնտոնի Արե – ւելեան եւ Ափրիկեան Լեզուներու վար – ժարանին մէջ :

— Վերջերս գրած էիք թէ հանգանա – կութիւն կը կատարուի, Ակումբ մը հաս – տատելու համար Լոնտոնի մէջ : Այն ա – տեն շատ մը պակասներ կը լրացնեն :

= Պայմանաւ որ անգլերէն տեղեկա – տուն շաբաթականի չվերածեն, հանոյք պատճառելու համար դաս մը սալոնա – կաններու :

— Շատ յոռետես էք :

= Զերմապէս գնահատելով հանդերձ իրենց հայրենասիրութիւնը, կը կարծեմ թէ ամէն բանի յարմարելու բաղաբակա – նութիւնը կը մարէ մեր մտքը : Ոչ ոք ի – րաւունք ունի մայրենի լեզուն համարելու « ի միջի այլոց» բան մը, տարեց ըլլայ թէ երիտասարդ :

— Այժմ բաւական թիւով հայ ուսա – նողներ կան : Անշուշտ անոնք ալ օգտա – կար կ՚ըլլան :

= Անոնց ճիտին պարտիզ է ճնացողնե – րը արտնցնել, վանելով ստորակայու – թեան զգացումը : Այլապէս, Լոնտոնի եւ Մանչեսթրի գաղութները պարզապէս հին ազգաց պատմութիւն պիտի դառնան :

Վ.Ա.Հէ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ
ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

●

Անգլիոյ վարչապետը՝ Իտըն, մօտերս Ուաշինկթըն պիտի երթայ, խորհրդակցե – լու համար նախագահ Այզընհաուըրի հետ : Այս առթիւ իրազեկ աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ պիտի առաջարկէ տնտե – սական օգնութիւն մը կազմակերպել Մի – ջին Արեւելքի համար, Մարշըլի ծրագրին ձեւով : Այս օգնութիւնը անհրաժեշտ հա – մարած է Միջին Արեւելքի ութ երկիրնե – րու անգլիական դեսպաններու ժողովը, որ գումարուեցաւ Լոնտոնի մէջ : Դես – պանները բացատրած են թէ աւելի քան առիպողական է այդ օգնութիւնը, զարկ տալու համար արաբական երկիրներու տնտեսութեան :

Երկու տեսակէտներ կան այս օգնու – թեան կազմակերպութեան մասին .— Ա – ռաջին՝ օգտագործել Պաղտատի Ուխտը, այդ միութեան տնտեսական յանձ – նախմբին մէջ առնելով բոլոր արաբա – կան պետութիւնները, առանց միւնուրա – կան եւ քաղաքական յանձնառութիւններ պահանջելու : Երկրորդ՝ ստեղծել բոլորո – վին նոր կազմակերպութիւն մը Միջին Ա – րեւելքի տնտեսական զօրակցութեան հա – մար, իրրեւ կեդրոն ընտրելով Գահիրէն, փարատելու համար Եգիպտոսի մտավա – խութիւնները :

ՄԵՐ ԱՑՑԵԼՈՒՆԵՐԸ

Երէկ պատիւ ունեցանք մեր խմբագրա – տան մէջ ընդունելու Հ. Յովհաննէս Վ. Մըսըրեանը, վարիչ Պէյրութի Սէն Ժո – զէֆ համալսարանի հայագիտութեան ամ – բիոնին :

Անխոնջ բանասէրը Փարիզ պիտի մնայ երկու շաբաթ, կարգ մը ուսումնասիրու – թիւններ կատարելու համար : Հայագի – տութեան ամբիոնին 1955–1956 տարեշըր – ջանի դասընթացքը վերաբացուած է անց – եալ Նոյեմբեր վեցէն ի վեր եւ կը պա – րունակէ չարք մը շահեկան դասախօսու – թիւններ :

ԵԳԻՊՏՈՍ ԵՒ ԵՒԿՈՍԼԱՒԻԱ

Եւկոսլաւիոյ նախագահը, մաուէչալ Թիթօ, որ Եգիպտոս կը գտնուէր տասը օրէ ի վեր, վերադարձաւ իր երկիրը, իր ղբօսանաւը նստելով Ալեքսանդրիայէն : Այս առթիւ միացեալ ղեկոյց մը հրատա – րակուեցաւ որ կը հաստատէ թէ կատա – րելապէս համաձայն են միջազգային կա – ցութեան մասին, թէ պատերազմի վտան – գը նուազած է, բաղդատելով անցեալ տարուան հետ : Ցետոյ, անհրաժեշտ կը գտնեն միջազգային խնդիրները կարգա – դրել Ազգաժողովին միջոցաւ եւ գիտել կուտան թէ զինուորական դաշինքները եւ համագործակցութիւնները զինաթափի եւ անվ – տանգութեան կ՚առաջնորդեն, խան – չարելով միջազգային յարաբերութիւն – ները :

Երկու պետութեանց համաձայնութեան հիմնական միտքն է հետու մնալ երկու դլխաւոր ճակատներէն, միեւնոյն ատեն դործօն դեր մը կատարելով միջազգային հարցերու մէջ : Գնդ. Նասրի կարծիքով էչզոքութեան համագործակցութիւնը կը նե – կայացնէ Հնդկաստանը՝ Ասիոյ մէջ, Եգիպտոսը՝ Ափրիկէի մէջ, Եւկոսլաւիան՝ Եւրոպայի մէջ : Այս կացութեամբ, Եգիպտոսի վարչապետը կը յուսայ թէ պի – տի զօրանայ իր դիրքը՝ ընդդիմանալու համար Պաղտատի Ուխտին որուն անդամ են Թուրքիա, Իրաք, Փաքիստան եւ Անգ – լիա :

Թիթօ Աղեքսանդրիա գնաց կառախում – բով, աչքէ անցընելու համար Տավվարի

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍԻ ՄԷՋ

(Հայկական Գրադիւրաններ Նոր Աշխարհի Մէջ)

Ա.

Ամէն ինչ սկսաւ Մխիթար Սեբաստացիի հետ։ Ան էր, որ 1811 թուականին Վենետիկի Սան Ղազար կղզիին վրայ հաստատեց հայկական առաջին տպարանը, որ ետքը դարձաւ հայ մշակոյթի ամենամեծ կեդրոններէն մէկը։ Ան էր, որ հայ գիրքը տարածեց ամբողջ աշխարհի մէջ։ Ան էր, որ հայ գրականութեան համար ստեղծեց նոր ոճ, նոր ոգի, նոր ուղղութիւն։ Ան էր, որ հայ գրականութիւնը դուրս հանեց միջնադարեան մթնոլորտէն եւ ներկայացուց նորագոյն ժամանակներու ոգին։

Մխիթար Սեբաստացիի ստեղծած միաբանութիւնը, որ կոչուեցաւ Մխիթարեան Միաբանութիւն, հիմնադրուեցաւ 1701 թուականին Կոստանդնուպոլսոյ մէջ։ Ան ալ իր հերթին հիմնադրեց Վենետիկի Սան Ղազար կղզիին վրայ։ Ան ալ իր հերթին հիմնադրեց Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութիւնը։ Ան ալ իր հերթին հիմնադրեց Վենետիկ

Ս. ՓԵՏՐՈՍԵԱՆ ՊԱՐԶ ՍԱՀՄԱՆԸ

ԵՒ ԱՆԽՈՒՍՓԱՒԱԿ ՀԱՅ

Ա. ՄԱՍՆ

Ֆրանսերէն տառ առ տառ թարգմանեց ցրեր-
տագիր՝ Ճեմարանական : Ցանկալի էր, որ
տարեգրութեան մէջ ամփոփուած ըլլար նաեւ
ամէն մէկ ուսանողի ծնունդի թուականը, ինչպէս
նաեւ անոր հայրենի գաւառը, ինչպէս նաեւ
ուսանողական տարիներուն անոր ընթացքին
մասին տրուած տեղեկութիւնները :

Ամէն մէկ անունին դիմաց կը գտնենք
հետեւեալ տուեալները :

1865ին Եղիսաւոս
1872ին Հաւար
1876ին Մկրտչեան Ղեւոնդ
1877ին Մուրատեան
1882ին Գրեգոր («Գրօշակ»)
1892ին Մկրտիչ («Անահիտ»)
1892ին Ալիշան, Ներսէս, Պետրոս, Վահան, Կիւլէսէրեան, Ծատուր, Գէորգ, Գասպար, Գրիգոր, Ղեւոնդ, Լեւոն Մնձեան, Տիգրան, Ֆրիքեան եւ այլ ջուանները մեր հայրենի կուսակցական գործին :

1908ին, Օսմանեան Սահմանադրու -
թեան հռչակման տօնակատարութեան առիթով, Տաճկահայ Յեղափոխական Կոմիտէն մեզի տրամադրեց Ս. Փետրոսեանի Սահմանադրութիւն մը, որ ամբողջութեամբ կը հրատարակուի հոս :

«Գիրքեանց տան» (1935) հրատարակած մեր նշանաւոր հատորին մէջ Ս. Փետրոսեան կը գրէ, թէ Ս. Մելիքեանի հետ ան 1918 Մայիս 28ին Հայաստանի Հանրապետութեան հռչակման օրը Ծիրանաւոր Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մայրավանքին մէջ կատարած ուխտագնացութեան ընթացքին, Ս. Մելիքեան ըսած է Ս. Փետրոսեանին, որ ինք ամէն տարի Ս. Լուսաւորիչի տօնին կ՚այցելէ Խոր Վիրապ, ուր Լուսաւորիչ 13 տարի բանտարկուած մնացած է եղեր, եւ որ ինք ամէն անգամ Խոր Վիրապէն ետք կ՚այցելէ Տարօնի Մանազկերտ, ուր Լուսաւորիչ ապրած է եղեր 13 տարի, եւ որ ինք ամէն անգամ Մանազկերտէն ետք կ՚այցելէ Կեսարիա, ուր Լուսաւորիչ ձեռնադրուած է եղեր Կեսարիոյ Արքեպիսկոպոս Լեոնտիոսի ձեռամբ :

Ս. Փետրոսեան կը գրէ, թէ Ս. Մելիքեան ինքն ալ Լուսաւորիչի նման 13 տարի բանտարկուած է եղեր Ռուսիոյ բանտերուն մէջ, եւ որ ինք ամէն տարի Ս. Լուսաւորիչի տօնին կ՚այցելէ Ս. Էջմիածին, ուր Լուսաւորիչ ձեռնադրուած է եղեր Կեսարիոյ Արքեպիսկոպոս Լեոնտիոսի ձեռամբ :

Ս. Մելիքեան ըսած է Ս. Փետրոսեանին, որ ինք ամէն տարի Ս. Լուսաւորիչի տօնին կ՚այցելէ Ս. Էջմիածին, ուր Լուսաւորիչ ձեռնադրուած է եղեր Կեսարիոյ Արքեպիսկոպոս Լեոնտիոսի ձեռամբ :

Ս. Փետրոսեան կը գրէ, թէ Ս. Մելիքեան ինքն ալ Լուսաւորիչի նման 13 տարի բանտարկուած է եղեր Ռուսիոյ բանտերուն մէջ, եւ որ ինք ամէն տարի Ս. Լուսաւորիչի տօնին կ՚այցելէ Խոր Վիրապ, ուր Լուսաւորիչ 13 տարի բանտարկուած մնացած է եղեր, եւ որ ինք ամէն անգամ Խոր Վիրապէն ետք կ՚այցելէ Տարօնի Մանազկերտ, ուր Լուսաւորիչ ապրած է եղեր 13 տարի, եւ որ ինք ամէն անգամ Մանազկերտէն ետք կ՚այցելէ Կեսարիա, ուր Լուսաւորիչ ձեռնադրուած է եղեր Կեսարիոյ Արքեպիսկոպոս Լեոնտիոսի ձեռամբ :

Ս. Փետրոսեան կը գրէ, թէ Ս. Մելիքեան ինքն ալ Լուսաւորիչի նման 13 տարի բանտարկուած է եղեր Ռուսիոյ բանտերուն մէջ, եւ որ ինք ամէն տարի Ս. Լուսաւորիչի տօնին կ՚այցելէ Խոր Վիրապ, ուր Լուսաւորիչ 13 տարի բանտարկուած մնացած է եղեր, եւ որ ինք ամէն անգամ Խոր Վիրապէն ետք կ՚այցելէ Տարօնի Մանազկերտ, ուր Լուսաւորիչ ապրած է եղեր 13 տարի, եւ որ ինք ամէն անգամ Մանազկերտէն ետք կ՚այցելէ Կեսարիա, ուր Լուսաւորիչ ձեռնադրուած է եղեր Կեսարիոյ Արքեպիսկոպոս Լեոնտիոսի ձեռամբ :

Ս. Փետրոսեան կը գրէ, թէ Ս. Մելիքեան ինքն ալ Լուսաւորիչի նման 13 տարի բանտարկուած է եղեր Ռուսիոյ բանտերուն մէջ, եւ որ ինք ամէն տարի Ս. Լուսաւորիչի տօնին կ՚այցելէ Խոր Վիրապ, ուր Լուսաւորիչ 13 տարի բանտարկուած մնացած է եղեր, եւ որ ինք ամէն անգամ Խոր Վիրապէն ետք կ՚այցելէ Տարօնի Մանազկերտ, ուր Լուսաւորիչ ապրած է եղեր 13 տարի, եւ որ ինք ամէն անգամ Մանազկերտէն ետք կ՚այցելէ Կեսարիա, ուր Լուսաւորիչ ձեռնադրուած է եղեր Կեսարիոյ Արքեպիսկոպոս Լեոնտիոսի ձեռամբ :

ՅԱՒԱՀ ՇԻՐԱԶԻ ՄԱՀՈՒԱՆ 40ԱՄԵԱԿԸ

(Խմբագրած Ս. Հայաստան աւագրէնէ)

Մոսկուայի Հայ Գրողներու Միութեան մէջ
տեղի ունեցաւ Շիրազի մահուան 40ամեակին
նուիրուած հանդիսութիւն մը, որուն ներկայ
էին նաեւ բազմաթիւ ուսանողներ, որոնք
ուսումնասիրած են Շիրազի ստեղծագործութիւնը :
Հանդիսութեան սկիզբը «Հայրենիք» երգը
կատարեց Հայ Երաժշտական Ընկերութեան
Նորայր Ստեփանեանի անուան Պետական
Երաժշտանոցի ուսանողական երգչախումբը :

Ապա ելոյթ ունեցաւ Ս. Հայաստանի խմբագիր Ա. Ղազանչեան, որ ներկայացուց Շիրազի կեանքի եւ գործունէութեան ուղին : Ան ըսաւ, որ Շիրազ ծնած է 1901ին Ալեքսանդրապոլի մօտ գտնուող Ղարաքիլիսա գիւղաքաղաքին մէջ : Ան ուսումը ստացած է Ալեքսանդրապոլի Ներսիսեան դպրոցին մէջ, ուր ուսանած է 1918-1920 տարիներուն : Ան ուսումը շարունակած է Մոսկուայի Գրական Ինստիտուտին մէջ, ուր ուսանած է 1925-1930 տարիներուն : Ան մասնակցած է Հայրենական Մեծ Պատերազմին եւ զոհուած է 1943ին Ուկրաինայի մէջ, Ռուսաստանի Դաշնային Սովետական Հանրապետութեան տարածքին վրայ :

Ա. Ղազանչեան ըսաւ, որ Շիրազ սկսած է գրել դեռ դպրոցական տարիներուն : Ան հրատարակած է «Ոսկի եղջիւր» (1922), «Ալեր երկիր» (1938), «Հայրենի հող» (1942), «Լերկիա» (1946) :

Ան նշեց նաեւ Շիրազի «Ոսկի եղջիւր» (1922), «Ալեր երկիր» (1938), «Հայրենի հող» (1942), «Լերկիա» (1946) : «Երկու աղբիւր» (ողբերգութիւն, 1945), «Ծաղկեպսակ» (պատմական 1945) : «Ալեքսանդր Ծանկեցի» (վէպ, 1939), «Հայրենի հող» (1942), «Լերկիա» (1946) :

Ան նշեց նաեւ Շիրազի «Ոսկի եղջիւր» (1922), «Ալեր երկիր» (1938), «Հայրենի հող» (1942), «Լերկիա» (1946) : «Երկու աղբիւր» (ողբերգութիւն, 1945), «Ծաղկեպսակ» (պատմական 1945) : «Ալեքսանդր Ծանկեցի» (վէպ, 1939), «Հայրենի հող» (1942), «Լերկիա» (1946) :

Ան նշեց նաեւ Շիրազի «Ոսկի եղջիւր» (1922), «Ալեր երկիր» (1938), «Հայրենի հող» (1942), «Լերկիա» (1946) : «Երկու աղբիւր» (ողբերգութիւն, 1945), «Ծաղկեպսակ» (պատմական 1945) : «Ալեքսանդր Ծանկեցի» (վէպ, 1939), «Հայրենի հող» (1942), «Լերկիա» (1946) :

Ան նշեց նաեւ Շիրազի «Ոսկի եղջիւր» (1922), «Ալեր երկիր» (1938), «Հայրենի հող» (1942), «Լերկիա» (1946) : «Երկու աղբիւր» (ողբերգութիւն, 1945), «Ծաղկեպսակ» (պատմական 1945) : «Ալեքսանդր Ծանկեցի» (վէպ, 1939), «Հայրենի հող» (1942), «Լերկիա» (1946) :

մանարանը · իսկ դնդ· Նասը Ազէքսան – դրիա իջաւ օգնաւուով: Քանըմէկ ֆըլն – դանօթ արձակուեցաւ, երբ Եուկոսլաւիոյ նախագահը կը մեկնէը նաւահանգիստէն: Մառեշալը ջերմօրէն սեղմելով եղիպտոսի վարչապետին ձեռքը, ըսաւ .— կը յուսամ թէ չուտով նորէն կը տեսնուինք Պելկրա– տի մէջ եւ կը շարունակենք մեր խօսակ – ցութիւնները » :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

100·000 ԳԵՐՄԱՆ դերիներ անհետացած են Ռ· Միութեան մէջ, ինչպէս կը ծա – նուցանէ արեւմտեան Գերմանիոյ կառա – վարութիւնը: Այս առթիւ կ'աւելցնէ թէ բանակցութիւնները պիտի կատարուին Մոսկուայի հետ, երբ վերջնանայ դեսպան– ներու փոխանակութիւնը : Տարաձիրնե – րու նախարարը յայտարարեց թէ մինչ ուր հազար դերիներ վերադարձուած են վերջին երեք ամիսներու մէջոցին : Դեռ 1626 հոգի կը սպասուին: Ռուսերը խոս– տացած էին վերադարձնել 9626 դերիներ, ըսելով թէ ուրիշները չկան· մինչդեռ առ նուազն հարիւր հազար դերիներ արձա – նագրուած են անուններով :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Գերմանիայէն արեւմտ – եան չրջանը ապաստանած են 252·870 Գերմանիներ, 1955ի ընթացքին: Նախըն – թաց տարի (1954) փախստականներուն թիւը կը հաշուէին 184, 198:

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՑ դրամը արժեզրկուե – ցաւ յունուար վեցին : Տոլարը կ'արժէ 400 մինար (նախապէս 300): Գիները ան– միջապէս բարձրացան, այս գործողու – թեան հետեւանքով: Կառավարութիւնը արդիլեց կարգ մը հողագործական ար – տադրութեանց արտածումը եւ տահմա – նափակեց ներածումները, զօրացնելու համար ներքին չուկան :

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆի մէջ երկու նոր կուսակ – ցութիւններ կազմուեցան, մէկը՝ նախկին նախարար Սթեֆանուիուլոսի , միւսը՝ Աթէնքի քաղաքապետ զօր· Քացոթասի նախագահութեամբ: Մառեշալ Փափագոսի խմբակցութիւնը կազմալուծուած է :

ԿԻՊՐՈՍԻ կառավարիչը, մառեշալ Հարտինկ կը ծանուցանէ թէ անգլ· ուժե– րը կարեւոր յաղողութիւններ չհաց են վերջին ամսուան ընթացքին: Գերի ինկած են յեղ· կոմիտէի անդամներ եւ մեծ քա– նակութեամբ զէնք բռնուած է: Ի պա – տասխան հարցումի մը, կառավարիչը բացատրեց թէ կիպրոսի խնդիրը տեղա – կան հարց չէ եւ թէ անհրաժեշտ է նկա– տի առնել Միջին Արեւելքի ռազմավիտա– կան պահանջը եւ չհակիրճ պետութեանց յարաբերութիւնները :

ԹԵՀՐԱՆի զինուորական ատեանը մահ– ուան դատապարտեց «Ֆեդայանը Իսլամ» կազմակերպութեան պետը՝ Նաւաբ Սա Ֆաւի, ինչպէս եւ երեք անդամներ :

ԼՈՆՏՈՆի Թերթերը կը գրեն թէ կառա– վարութիւնը որոշած է սահմանափակել մառեշալ Բուլկանինի եւ Խրուշչեւի խո – սելիք ճառերը, երբ Անգլիա այցելեն ապ– րիլին: Այս կարգադրութիւնը անհրա – ժեշտ համարուած է, նկատի առնելով որ մամուլորպէս Խրուշչեւ գրգռիչ եղոյթ– ներ կատարեց Հնդկաստանի եւ ուրիշ ե– կիրներու մէջ :

ՄՈՆԱՔՈՅի Ռ·Նիէ իշխանը նշանուե – ցաւ Հոլիուուտի նշանաւոր աստղերէն մէկուն՝ Կրէյս Քելլիի հետ, որ խոստա – ցած է բոլորովին քաշուիլ դերասանական ասպարէզէն :

ՄԻԼԱՆի արքեպիսկոպոսարանին դէմ արձակուած ռումբը խելագարի մը գործը կը համարուի: Հազարաւոր քաղաքացի – ներ համակրանքի ցոյցեր կատարեցին հաստատութեան առջեւ: Ոճրագործը չէ ձերբակալուած տակաւին :

Մ· ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ 725·000 տոլար պա– հանջեցին Ռ· Միութենէն, իբրեւ հատու– ցում անցեալ յունիսին խորտակուած ա – մերիկեան օդանաւի մը :

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ընդհ· քարտուղարը քննական պատյա մը պիտի կատարէ Մի – ջին եւ Ծայր· Արեւելքի մէջ :

ՄԱՐՍԷՅԼ

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1956

Մ· Ռ· Ն· Ա· ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

CLUBի մէջ

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Կրընոպլէն Պ· Գ· Քիւրակեան մէկ տա – րեկան «Յառաջ» կը նուիրէ Պ· Սարեանի (Ֆոնթէն, Իգէր) :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք մեր հին բաժանորդներէն Պ· Զալլաքեանէ (այժմ Ամերիկա), տասը տոլար, Թերթին ե – ռանամեակին առթիւ :

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՎԱԼԱՆՍ, Ա· Պ·— Ուշ մնացած է եւ նախընթաց կը ստեղծուի :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Շահինեան, ինչպէս եւ Շահինեան ընտանիքը (Պոլիս) կը ծանու– ցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պի – տի կատարուի այս կիրակի 8 Յունուար , Փարիզի Հայոց եկեղեցին, իրենց սիրելի զաւկին եւ ազգականին

Տիկին Ալիս Լարիվէի

(Ծնեալ Շահինեան)

յիշատակին, իր մահուան քառասունքին առթիւ: Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգող ազգականներն ու բարեկամները:

ԵԹԷ ՏԱԿԱՒԻՆ ՉԷՔ ԿԱՐԴԱՑԱԾ
ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՒԻԹԷՆ
Սակաւաթիւ օրինակներ կան միայն

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐի

երկու վէպերէն՝

«ՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ» ԵՒ
«ՅՈՐԱԼԷՋՆԵՐՈՒՄ ԴԱԻԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆԸ»

Երկու հատորը միասին 1500 ֆր· :
Դիմել՝ «Յառաջ»ի :

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, RUE RICHER - PARIS (9e)

Tél.: PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Մանկութիւն չունեցող մարդիկ, Ա· Ծառուկեան, մասնաւորաբար «Համազգայինի» Պէյրութ, 1955, գինը 700 ֆրանք :

Դանիէլ Վարուժան, Դ· Ճիզմէճեան , (Դպրոցական կեանքը, Անտիպ նամակնե– րը, Գրականութիւնը) , մասնաւորաբար «Ծուսաբեր», Գահիրէ, 1955 գինը՝ 700 :

Ընտանիքին բարեկամը եւ ընդարձակ երազահան, կազմեց՝ Կ· Կիւլիկեցի, տպ· Կ· Տօնիկեան, Պէյրութ, գին 1000 :

Նոր Քնար երգարան, կազմեց՝ Կարօ Գէորգեան, Պէյրութ, 1954, կազմուած՝ 1650 ֆր· Թղթակազմ՝ 1400 ֆրանք :

Քաջն Նազար եւ ուրիշ 13 պատմուածք– ներ, Համաստեղ, Գահիրէ 1955: Գինը՝ կազմուած 1000, Թղթակազմ 700 ֆր· :

Սիամանթոյի ամբողջական գործը, Գահիրէ, կազմուածը՝ 1800 ֆրանք :

Վերադարձ, Կ· Փօլատեան , Գահիրէ 1955, գինը 500 ֆրանք :

Զրոյց, Կ· Փօլատեան, (Ահարոնի, Է – լիւարի, Շ· Նարդունիի, Օ· Պէրպէրեա – նի, Հ· Ս· Տէր Մովսէսեանի եւ Լիւֆ Անտրէ Մարսէլի հետ) Փարիզ, 400 ֆր· : Վէրք Հայաստանի, Ռ· Արովեան (նոր տպագրութիւն), Պէյրութ 1954, (կազ – մուած) 700 ֆրանք:

Ամէնուն տարեգիրքը, Կարօ Գէորգեան, Գ· տարի, 1956, պատկերազարդ, 616 էջ, գինը՝ 1200 ֆրանք :

Գիւղը,, Համաստեղ, Բ· տպ· Ազէմկի, Պէյրութ, 1955: Գինը՝ 600 ֆրանք:

Պատմութիւն Հայ Գաղթականութեան , Բ· հատոր, 722 էջ, Գահիրէ, 1955: Գինը՝ 1500 ֆրանք :

Լոյս տեսաւ առաջին հատորը
ՄԻՆԱՍ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆի

ԴԱՐ ՄԸ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

1850—1950

ԳՈՐԾԻՆ

736 մեծադիր էջ, տպագրութիւն տո – ղաշարով «Յուսաբեր»ի:

Կ'ընդգրկէ 1850 – 1920 թուականներու գրականութիւնը, հեռեւեալ բաժանում – ներով :

1·— ՋԱՐԹՕՆՔԻ ՍԵՐՈՒՆԴ (1850–1885)
2·— ԻՐԱՊԱՇՏ ՇԱՐԺՈՒՄ (1885 – 1900)
3·— ԳԵՂԱՊԱՇՏ ՍԵՐՈՒՆԴ (1900–1920)

Գինը Ֆրանսայի համար 750 ֆրանք :

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐԸ, որ կ'ընդգրկէ 1950 1955 թուականը, Սփիւռքի եւ խորհրդա – հայ գրականութեան պատմութեամբ, լոյս կը տեսնէ 1956 Յունուարի վերջը :

ՍԻՓԱՆ - ԿՈՄԻՏԱՍ

Ս· ԾՆՈՒՆԴԻ առթիւ պարանցիկ հա – լածքի մը, կազմակերպուած Սիփան – կոմիտաս երգչախումբին կողմէ :

Կիրակի 8 Յունուար ժամը 3ին 10, Ազգ· տան թատերասրահը : Ջերմութիւ – նը ապահովուած է :

Կը հրաւիրենք բոլոր անդամները եւ համակիրները :

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Ֆ· Կ· Խաչի Լիոնի մասնաճիւղը՝ «Մա– նուկներու Օր»ը կը տօնէ, Յունուար 15– ին, կիրակի օր, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Յոյներու սրահը, 5 ռիւ Պօնըֆուա, Լիոն:

Պզտիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգ, արտասանութիւն , անակնկալներ եւ չարժանկար: Նուէրները պիտի բաժնուին մանուկներուն :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ· Կ· Խաչի Կեդր· վարչութիւնը իր ջերմ շնորհակալութիւնները կը յայտնէ Պ· Թաթուլ Ինճէեանի որ ինչպէս միշտ «Մանուկներու Օրուան» առթիւ եկաւ իր չարժանկարով լրացնել մեր յայտագիրը :

Շնորհակալութիւն նաեւ Պ· Ն·Ալէյմ– ճեանի որ իր գնահատելի օժանդակու – թիւնը բերաւ այդ գործին :

Տոքթ· Համբարձի , որ մէկ տարեկան «Մեծան» նուիրեց վիճակահանութեան հա– մար :

***

ՄԱՐՍԷՅԼ .— Ողբացեալ Պօղոս Տէր – տէրեանի մահուան տարելիցին առթիւ հանդուցեալին եղբայրները Պ· Պ· Սերոբ եւ Նշան Տէրտէրեան կը նուիրեն հինգ հազար ֆրանք, Համախոբերդց· Միու – թեան Մարսէյլի մասնաճիւղին : կը յայտնենք մեր խորին շնորհակալութիւնը:

Վարչութիւն

***

ԼԻՈՆ .— Յակոբեան եւ Մարզարեան ընտանիքները խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք հեռա – գիրով , նամակով կամ անձամբ իրենց խնդակցութիւնը յայտնեցին Օր· Շուշա – նիկ Յակոբեանի եւ Պ· Վազարշակ Մար – գարեանի ամուսնութեան առթիւ , որ տեղի ունեցաւ Յունուար 2ին, կնքահայ – րութեամբ Տէր եւ Տիկին Մուշեղ Մու – րատեանի (Վիէն) :

***

ՄԱՐՍԷՅԼ . — Տէր եւ Տիկին Ա· Պետիկեան իրենց ջերմագին շնորհաւորութիւնները կը յայտնեն Գուլումեան եւ Նազաչեան ընտանիքնե – րուն իրենց զաւակներուն ամուսնութեան առթիւ եւ փոխան ծաղկեփունջի հազա – րական ֆրանք կը նուիրեն Կապ· Խաչի Ս· Լուի եւ Պոմոնի մասնաճիւղերուն , ինչպէս նաեւ 500 ֆրանք «Յառաջ»ի բար– գաւաճման :

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԱՆՊԱՅՄԱՆ

ՊԱՇՏՕՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Իր յարգելի հայրենակիցները եւ յաճա– խորդները կը հրաւիրէ Տօնական օրերու առթիւ իրենց ապսպրանքները ընել մե – ծաքանակ եւ փոքրաքանակ, գիներու ըզ– գալի զեղչով :

Կը ներածենք մեր մասնաւորութեան յատուկ ուտելիքներ միշտ թարմ, համեղ եւ ընտիր, որոնք միշտ պոհ կը ձգեն մեր այցելուները :

Ունինք թահին ու հէլվա, եալանճի տօլ– մա եւ տերեւ, ձիթապտուղ յունական, կալամաթա , տեղական ու թրքական դուա ձէթ, Ամասիայի չոր պաղինա եւ Հա– լէպի կարմիր ոսպ, ճերմակ պանիր, քաչ– քավալ պալքանեան, պաղինա եւ ամէն տե– սակ ֆրանսական պահածոներ , կեսարիոյ ընտիր ապուխտ, եւ սուճուգ, որ միայն մեր քով պիտի գտնէք: Միրանի պատեղ, պիստակ եւ միջուկը նաեւ փխտաշ 700 ֆրանք քիլօն եւ միջուկը , ֆիշնիշ եւ փի– նիօճ, սալեպ, մահլեպի, սումաք , սա – գըզ, պահար, ֆիմիօճ, չամանճ, բոլոր հա– մեմները ֆրանսայի ամէն կողմը 24 ժամ– ուան մէջ ղրկելու պայմանաւ, նաեւ Պել– ճիքա, Զուիցերիա, եւ այլուր:

Մանաւանդ մեր ՇԻՐԱԿ ՕՂԻՆ, զուտ խաղողէ պատրաստուած, անպակաս չըլ – լայ ձեր սեղանէն, իսկ քաչուած համեղ դուա սուրճը, կը մոռնէ ձեր բոլոր յոգ– նութիւնը : 20 Rue Villeroy et
244 Rue Vendôme, *LYON*

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ· Ց· Դ· Շրջ· Կոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ.—

Քրիստափոր այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3·30ին :

Նիկոլ Դուման այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3·30ին:

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորա– կան հաւաքատեղիներուն մէջ: Ներկայ կ'ըլլան Շրջ· Կոմիտէին ներկայացուցիչ– ները :

ԱՆԻԷՌ ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊ Հ· Ց· Դ· Ա– րամ ենթակոմիտէի, Ֆ· Կ· Խաչի եւ Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի վարչութիւնները ժողովի կը հրաւիրուին այս երկուշաբթի ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին : Կարեւոր կարգադրութիւն :

ՀԱՅ — ԲՈՅԺ

ԺՈՂ· ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Լոյս կը տեսնէ 1934էն ի վեր: Բժշկա – կան, պատմական, գրական , լեզուական ուսումնասիրութիւններով ու պրպտում – ներով՝ միշտ հետաքրքրական: Առողջա – պահական, գործնական ծանօթութիւննե– րով ու նորութիւններով՝ միշտ օգտա – կար :

Ամէն մէկ բաժանորդ եթէ մէկ բաժա – նորդ բերէ, լաւագոյն վարձատրութիւնը կ'ընդունի :

Տարեկան բաժնեգինը 1000 ֆրանք : Արտասահման 1200 ֆրանք:

Հասցէ· — Շ· Նարդունի ,
32, Rue de Trévise, Paris (9)

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական հաւաքոյթը տեղի կ'ունե – նայ այս չորեքշաբթի երեկոյ, Քառէ ա– ճարանի վերնայարկը : Դասախօս Պ· Հայկ Պէրպէրեան : Նիւթը՝ «Դ· Դարու հայկական բարքերը » :

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Տրամադրելի հայ կին մը կ'ուզէ խնա– մել առանձին տարիքոտ այր կամ կին մը: Դիմել «Յառաջ»ին վարչութեան :

PLISSEES d'ART (Tous genres et dernières nouveauttés).
JOURS et BRODERIES (Confection de trousseaux).
BOUTONS - BOUCLES
CEINTURES (Tissus).
(*Tarif spécial à couture*)
Venez voir nos collections

« *AUX DOIGTS DE FEE* »
Professionel - Fabricant
19,rue Nationale (Côté Crs Belzunce)

MARSEILLE

Հրապարակ ելաւ

ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆի
1956
ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ
616 էջ

Եւ հարիւրաւոր նկարներ անհամար նիւթերով :

Գինը 1200 ֆրանք
(Թղթատարի ծախք 100 ֆրանք)

Դիմել ՅԱՌԱՋի եւ Փարիզի հայ դրավաճառներուն :

Մարսէյլի համար դիմել՝
A. Chahbaghlian, 49, Rue des Petites Maries, Marseille. Tél. CO. 76-47

MORY et Cie

SERVICE VAUQUELIN

Միակ արտօնուած տունն է ծրարներ ղրկելու համար ՀԱՅԱՍՏԱՆ
(U. R. S. S.)

Հաստատութիւնը արտօնուած է ՄԻ – ԱՅՆ ՆՈՐ ՉԳԵՍՏՆԵՐԸ ղրկելու, պաշտօնական հաշուեցոյցներով, իսկ գործածուած հագուստներ՝ շատ լաւ վիճակի մէջ :

3, RUE ST.-VINCENT DE PAUL
Paris 10e, Tél.:TRU. 72-60(Poste 89)

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIENARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

MARDI 10 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7873 — 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3284

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԵՐԵՔ ՆՈՐ ՈՒԺԵՐ

Երեք նոր ուժեր հետզհետէ կը չեշտեն իրենց ներկայութիւնը՝ միջազգայի՛ քաղաքականութեան մէջ :

Առաջինը կը ներկայացնէ Եւրոպան. — Եուկոսլաւիա, երկրորդը՝ Ափրիկէն, — Եգիպտոս, երրորդը՝ Ասիան — Հնդկաստան :

Այս պարագան անգամ մը եւս հաստատեցաւ, անցեալ շաբթու, երբ ե – պիսկոպոս կը դառնար Եուկոսլաւիոյ նախագահը, Թիթօ, իբրեւ տասնօրեայ հիւրը վարչապետ Կամալ Նասրի :

Բացատրութեան չի կարօտիր մէյ – եալ զեկոյցը, որ հրատարակուեցաւ Թիթոյի մեկնումէն վերջ :

Պարզապէս քաղաքական դաւանանքի յայտարարութիւն մըն է այդ զեկոյցը, որ կը հաստատէ թէ երկու վարիչները նոյն տեսակէտն ունին միջազգային հարցերու կարգադրութեան համար :

Երկուքն ալ հակառակ են ծանօթ զին – ուորական խմբակցութեանց : Կը մերժեն յարիլ մէկուն կամ միւսին :

Երկու ճակատներուն հանդէպ ալ չէզոք մնալով հանդերձ, կ'ուզեն գործօն դեր կատարել միջազգային վէճերու մէջ, իբրեւ երրորդ ուժ :

Այս է պատճառը որ Եուկոսլաւիա չուղեր միանալ Ատլանտեան դաշինքին, իսկ Եգիպտոս ոչ միայն կ'ընդդիմանայ Պաղտատի Ուխտին, այլ եւ ամէն միջոց կը փորձէ, որպէսզի արաբական աշխարհը չհետեւի նոր ազդեցութեան տակ :

Այդ առաջադրութեամբ, արդէն, իսկ դինակցութիւն կնքած է Սուրիոյ եւ Արաբիոյ հետ եւ կ'աշխատի Լիբանանն ուղղանայն ալ առնել ցանցին մէջ :

Իսկ Եուկոսլաւիա ունի չորրանային յանձնառութիւն մը պալքանեան դաշինքով, որ երեքուն վիճակ մը կը ներկայացնէ Սեպտ. 6ի դէպքերէն ի վեր, իբրեւ հետեւանք Ցունաստանի եւ Թուրքիոյ մերձեւ ծաղած վէճին :

Գալով Հնդկաստանի, որ քանի մը տարուան անկախ պետութիւն է, յաճախ ցոյց կուտայ իր ինքնուրոյն դիծը, ամէն անդամ որ միջազգային տագնապ մը ծագի կամ հանդիպումներ տեղի ունենան :

Իր վարչապետը, Նեհրու, չատ մը դիտելիքներ ժառանգած է հոչակաւոր Կանտիէն, եւ չի վարանիր դիրք բռնել իրաւարար, հիմնական հարցերու քննութեան առթիւ :

Իր ձայնը միշտ կը լսուի, երբ նոր ճեղք մը բացուի Զորս Մեծերուն միջեւ : Կը ներկայացնէ 370 միլիոն ժողովուրդ, որ թէեւ երեւութապէս հանդարտ, կրնայ փոթորիկ յարուցանել ճակատագրական պահու մը :

Տակաւին հում է այդ ժողովուրդը, իբրեւ քաղաքական ազդակ : Եւ զարմանալի չէ որ պահ մը համայնացաւ, երբ Խրուշչեւ կրակոտ ճառեր կը խօսէր միջազգային դաշինքներու եւ աշխարհակալութեան դէմ :

Սխալ է վճռական եզրակացութեանց յանգիլ, դատելով երեւոյթներէն :

Մոսկուայի հիւրերուն այցելութենէն անմիջապէս ետք, Նեհրու ճառ մը խօսեցաւ Հնդկաստանի համայնավարներուն դէմ, ձայնկելով անոնց սարկամտութիւնը եւ կապկութիւնը :

Ինչպէս ամէն տեղ, Հնդկաստանի մէջ ալ այդ աղանդը կը փորձէ նոյնութեամբ գործադրել ինչ որ կատարուած է Ռուսիոյ մէջ, առանց նկատի առնելու միջավայրին պահանջները :

Տարակոյս չկայ թէ երեք նոր ուժերը պիտի դառնան վճռական ազդակներ՝ տարբերներու ընթացքին, հաւասարակշռութիւն հաստատելու համար երկու հակամարտ ճակատներուն միջեւ :

Մանաւանդ որ, երեքն ալ ունին ձեռներէց ոգի եւ թաքուն ուժեր :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԲՈԼՈՐ ՀՈՍԱՆՔՆԵՐԸ ԿԸ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԻՆ

ԱՋՆ ՈՒ ՋԱԽԸ ԴԷՄ ԴԻՄԱԾ

Բոլոր կուսակցութիւնները, մեծ թէ փոքր, բացառիկ ժողովներ սարքած են այս շաբթու, ճշդելու համար իրենց դիրքը նոր ղահլիճին կազմութեան մասին :

Համայնավար կուսակցութիւնը կ'ուզէ մասնակցիլ նոր կառավարութեան, ժողովրդական ճակատ պահանջելով : Ինչ – պէս գրած էինք արդէն, կեդր. կոմիտէն մասնաւոր նամակներ ուղղած է ընկերվարական եւ արմատական կուսակցութեան նախագահներուն, չհետեւիլով թէ քանի որ ընտրողներուն 25 առ հարիւրը քուէ տուած են իրենց, անհրաժեշտ է ձախակողմեան կառավարութիւն մը կազմել համայնավարներու մասնակցութեամբ :

Հրատարակուած տեղեկութեանց համաձայն, ընկերվարական եւ արմատական կուսակցութեանց մէջ կան զօրաւոր դէմքեր որոնք վճռակամ կ'ընդդիմանան համայնավարներու մասնակցութեան : Կը յիշուի թէ համայնավարները 1947ին դուրս ձգուեցան Ռամատիէի դահլիճէն, նկատելով որ թէ կառավարութեան կը մասնակցին եւ թէ գործադուլ կը սարքեն պետական ձեռնարկներու մէջ :

Համայնավարներու մասնակցութեան ընդդիմացողներէն մէկն է հանրապետութեան նախորդ նախագահը, Պ. Վ. Ինան Օրիոլ : Իրեն համաձայն են չատ մը ընկերվարականներ, որոնք դիտել կուտան թէ Ֆրանսա պիտի հարկադրուի դիրք բռնել Ատլանտեան դաշինքին դէմ, եթէ համայնավարները մասնակցին կառավարութեան : Արմատականներն ալ նոյն տեսակէտն ունին մեծ մասով . բայց Մեն – տէս Ֆրանսի թերթը, «Էքսփրէս», չաբաթ առաւ առաջին էջին վրայ տեղ տուած էր համայնավարներու կոչին, աստակացնե – լով պայքարը էտ. Ֆորի խմբակցութեան դէմ : Այս վերջինը չհետաքրքրուիր կը հարցնէ Մենդէս Ֆրանսի բացորոշապէս պատասխանել թէ համաձա՞յն է որ համայնավարները կառավարութեան, կամ դահլիճ մը կազմուի՝ ապաւինելով անոնց աջակցութեան վրայ :

Մինչ այս մինչ այն, կարգ մը թերթեր բուռն պայքար մը կը մղեն նախորդ վարչապետին դէմ, մեղադրելով անոր ծագումը : «Ռիվարոլ» յարձակելով «Ֆրանս»ը, Մենդէսը կ'անուանէ « չարաչուք դէմք, դաւաճան, թշնամական » եւայլն :

Բոլոր տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ կացութիւնը պիտի պարզուի այս շաբթու : Արդէն իսկ չորս հակամարտ հոսանքներ կ'երեւան նորընծաի Ազգ. ժողովին մէջ : Այնպէս որ, կը կարծուի թէ նոր կառավարութիւնը փոքրամասնու – թեան մէջ պիտի մնայ : Հաւանական է որ հանրապետութեան նախագահը ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարին՝ Պ. Կի Մոլէի յանձնէ նոր դահլիճին կազմութիւնը, եթէ միջին ճամբայ մը չգտնուի :

Այս վերջինը հարցումի մը պատասխանելով յայտարարեց .

— Մենք մեր դիրքը պարզեցինք առանց երկդիմութեան, ի դերեւ հանելու համար այն խաղերը որ կը փորձուին ի նպաստ ազգային միութեան մը : Այդպիսի միութիւն մը պիտի նշանակէր անգամ մը եւս ընկրկիլ օրուան պահանջներուն եւ պատասխանատուութենէ առջեւ : Մենք պարզ չենք կարդար ջլակոդմեան հոսանքին, այլ կը յիշեցնենք իրենց պատասխանատուութիւնները, — ժողովուրդը իր դժգոհութիւնը յայտնեց անոր վրայ քաղաքականութեան դէմ : Մենք չատ լաւ գիտենք որ մեծամասնութիւն չունինք : Եթէ մեզի դիմում կատարուի, Ազգ. ժողովին առջեւ պիտի ներկայանանք որոշ կազմով մը եւ ծրագրով մը եւ պիտի յայտարարենք թէ սակարկութիւն չենք ընդունիր : Եթէ կը մերժենք ազգային միութիւնը, պատճառը այն է որ այդպիսի բանաձեւ մը պարզապէս անչարժութեան պիտի յանգի : Մենք չենք ուզեր մեղսակիցներ դառնալ : Միւս կողմէ ընկերվարական նախարարներու մասնակցութիւնը այդպիսի կառավարութեան մը, որ դատապարտուած է անշարժութեան, պիտի ստեղծէ ընդդիմադիր հոսանք մը որ պիտի յանգի այսպէս կոչուած «ժողովրդական ճակատին» : Արդ, կը կրկնեմ, — ցորչափ համայնավար կուսակցութիւնը կը մնայ այն ինչ որ է, մեզի արդիլուած է որեւէ գործակցութիւն «սնոր հետ » :

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ՀՐԱԿԷՋԸ ԵՒ ՍԱՌՈՒՑԵԱԼԸ

Թերթերը գրեցին թէ Խ. Միութեան նախագահը, մառեշալ Վորոշիլով, որ առընթեր Գերմանիա կը գտնուէր անցեալ շաբթու, այցելեր է Պուխընվալտի երբեմնի դժոխքը, ուր հրէշային բարբարոսութիւններ կը գործուէին անհամար կալանաւորներու վրայ :

Մառեշալը յատկապէս աչքէ անցընելով երբեմնի կիզարանը եւ ներկայ թանգարանը, ծաղկեպսակ մը դրեր է հիթլերականն վայրագութեանց 56·000 զոհերու յիշատակարանին վրայ :

Անշուշտ ջերմապէս շնորհաւորելի գործ մը կատարած է, անգամ մը եւս վերակոչելով ահաւոր սարսափները :

Ձեմ գիտեր թէ թաֆուն խղճահարութիւն մըն ալ զգա՞ց, յիշելով նոյնիսկ Խտմնելի պարագաներ :

Օրինակ, անդրադարձա՞ւ թէ երկրորդ աշխարհամարտը տեղի չէր ունենար, եթէ Խ. Միութիւնը չարաշուք դաշինք մը կնքած չըլլար հիթլերական իշխանութեան հետ, յայտնի եւ գաղտնի տրամադրութիւններով (1939 Օգոստ. 23) :

Ցետոյ, արդեօք պահ մը միտէն անցա՞ւ թէ Խ. Միութեան անծայրածիր տարածութեանց վրայ եւս կան — մինչեւ այսօր ալ կան — բազմաթիւ արգելարանները, այլապէս հրէշային կարգուսարքով :

Ճիշդ է, այդ արգելարանները կիզարանները կամ կազարձակ խցիկներ չունին, կալանաւորները ողջ ողջ այրելու կամ խեղդելու համար :

Բայց, ունին սառնարաններ, Հիւս. Սառուցեալ գօտիէն մինչեւ Սիպերիա :

Ունին բռնի եւ տաժանակիր աշխատանքի կայաններ, ուր առ նուազն երկու միլիոն զոհեր կը ծիւրին տարիներէ ի վեր, համաձայն միջազգային տեղեկագիրներու եւ հրաշէջով փրկուած վկաներու :

Վերջին տասը տարիներու ընթացքին մօտաւորապէս ճշդուեցաւ հիթլերական բարբարոսութեանց զոհերուն թիւը :

Նոյն տասը տարիներու ընթացքին վոնբոշիլովները ուզեցի՞ն կամ կրցա՞ն հաշուել իրենց սառնարաններու մէջ ոչնչացած զոհերուն թիւը :

Ձեմ ուզեր աւելի հեռուն երթալ, սկսելով 1917էն :

Քանի մը տարիէ ի վեր սովորութիւն դարձեր է շատ մը դժոխային չարիքներու մեղքը բարդել հրէշային տիպարի մը՝ Լաւրենտի Բերիայի վրայ :

Նոյն իսկ մեր հայրենակիցներէն աւռնիք որ Հայաստան գացին անցեալ տարի, նոյն պատմութիւնը կը կրկնեն :

Լաւ. հիմա որ «լպրծուն օձը» գնդակահարուած է, եւ «Հանճարեղ»ն ալ մեռած, վորոշիլովներու համար տարբերակ մը պարտականութիւն մը չէ՞ր անձամբ ստուգել թէ ի՞նչ եղած են անոնց հարիւր հազարաւոր անմեղ զոհերը :

Յարմար չէ՞ր պտոյտ մըն ալ դէպի հիւսիս՝ ռուսական Սառուցեալ գօտին եւ դէպի արեւելք՝ Սիպերիա, մեռածներուն վրայ ծաղկեպսակ դնելու եւ աղջերուն որպիսութիւնը հարցնելու համար :

Զոհը զոհ է ամէն տեղ, կիզարան յանճնուած ըլլայ թէ սառնարան, կազով բնաջնջուի թէ խարազանով, հրացանով կամ «եաթաղան»ով :

Ո՞ւր է տարբերութիւնը կարմիր, դեղին, սեւ կամ գորշ բռնակալութեանց :

Վ.Ա.Հէ

ՆՈՐ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ԱՄԲՈՒՄԸ ԿԸ ՀՐԿԻՋԷ ԱՆԳԼԻԱՄԵՐԻԿ – ԵԱՆ ՀԱՄԱՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շաբաթ օր նոր եւ աւելի ծանր խռովութիւններ ծագեցան Ամմանի եւ հին Երուսաղէմի մէջ (Յորդանան) : Սաղաւարտաւոր զինուորներ կը շրջին փողոցները, բարեկարգութիւնը պահպանելու համար : Հեռագիրը կ'ըսէ թէ ձերբակալուած են բազմաթիւ համայնավարներ որոնք մասնակցած էին անկարգութեանց : Օգանաւերը թռիչքներ կատարեցին Ամմանի վրայ : Բացառիկ վիճակ յայտարարուեցաւ երկրին մէջ :

Ցոյցերը ուղղուած էին Պաղտատի Ուխտին դէմ, որպէս զի Յորդանան չմասնակցի այդ գինակցութեան : Անկարգութիւնները սկսան դպրոցականներու ցոյցով եւ արագօրէն ծաւալեցան : Ցուցարարները հրկիզեցին անգլիական եւ ամերիկեան չէնքեր եւ կառքեր : Միեւնոյն առեն կը քարկոծէին մասնաւորաբար հաստատութիւնները : Այդ պահուն պանդոկ մը ներս խուժելով հրկիզեցին զրասենեակը : Ոստիկանութիւնը բերերով դուրս

ՏԵՐՈՒՆԻ.— ՀԱՄԲ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ

Վերջին պահուն «Ցուսաբեր»ի Ցունուար 3ի թիւէն ցաւով կ'իմանանք թէ Դեկտ. 31ին մեռած է ընկեր Համբարձում Տէրտէրեան : Թաղումը կատարուած է Ցունուար 2ին, Թեհրանի մէջ :

Ողբացեալ ընկերը վաստակաւոր Դաշնակցական մըն էր եւ անդամ՝ Կ. Շանթի պատուիրակութեան որ Մոսկուա գնաց 1920 Մայիսին : Անցեալ տարի հրատարակեցինք իր յուշերը՝ այդ առաքելութեան մասին :

Պիտի անդրադառնանք իր կեանքին եւ գործին :

հանեց հրձիգները : Խորհրդարանական անդրլիական հաստատութեան մը ապակիները : Մինչեւ Արեւելքի բրիտանական դրամատունը եւ ուրիշ քանի մը անգլիական խանութներ քարկոծուեցան : Ամերիկեան մասնագիտական օգնութեան կեդրոնը կրակի տրուեցաւ :

× Պէյրութի հասած լուրերու համաձայն, հարիւրաւոր Արաբներ ապակիները խորտակեցին եւ կառքեր հրկիզեցին Ամմանի եւ հին Երուսաղէմի մէջ, թշնամական կանչեր արձակելով : Արաբական Լեգէոնը կրակ բացաւ երկու քաղաքներուն մէջ ալ : Հազար ցուցարարներ քարկոծեցին Երուսաղէմի ամերիկեան հիւպատոսարանը : Պահակները արտասուաբեր կապարձակեցին եւ կրակ բացին, ամբոխը ցրուելու համար : Ամմանէն կը հեռագրեն թէ 800 հոգինոց ամբոխ մը, որ զինուած էր քարերով եւ բիրերով, վառեց ամերիկեան օգնութեան կեդրոնը : Ցետոյ խորտակեց կառավարական կառք մը եւ հրկիզեց հրշէջ մեքենայ մը :

Կառավարութիւնը հրաժարեցաւ : Միեւնոյն առեն զործադուլներ տեղի ունեցան :

Ցուցարարները Երուսաղէմի ամերիկեան հիւպատոսարանին պարտէզը խուժելով վար առին դրօշը եւ քարկոծեցին ապակիները :

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

●

ԽՄԲ.— Հատուած մը եւս Էջմիածնի Հոգեւոր Գերագոյն Խորհուրդի զեկուցումէն, որ կարդացուած է կաթող. ընտրութեան առթիւ:

ՄԻԻՍ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցին հոյ դարաւոր եւ պատմական կեդրոնը Ս. Էջմիածնի Ամենայն Հայոց Հայրապետութիւնը իր պատմութեան ընթացքին չար-ժած է քրիստոնէական լայնախոհութեան, փոխադարձ սիրոյ եւ յարգանքի, ներո-ղամտութեան ոգիով հանդիպ գոյր եկե-ղեցիներու:

Կրօնական բռնապետութիւնը, միւս եկեղեցիներու վրայ իշխելու, անոնց ներքին գործերուն խառնուելու փառասիրական ձգտումները, խորթ են Ամենայն Հայոց Հայրապետներուն:

Հայաստանեայց Առաքելական եկեղե-ցին քրիստոնեայ միւս եկեղեցիներու հետ փոխ յարաբերութեանց մէջ, առաջնոր-դուած է հետեւեալ սկզբունքով.— «Մի-ութիւն ի կարեւորս, ազատութիւն՝ յերկբայս, եւ ամէն՝ յամենայնի»:

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղե-ցին միշտ ալ կանգնած է քրիստոնէական եկեղեցիներու միասնութեան, եկեղեցի-ներու միջեւ համերաշխութեան, համա-գործակցութեան վրայ, յանուն քրիստո-նէական վեհ իդէալներու:

Այդ դաշտին վրայ առաջնորդուած Մայր Աթոռը վերջին տարիներուն սերտ-ցին փոխյարաբերութիւններ մշակած է Ռուս Պրավոսլաւ եկեղեցիին հետ: Հայ եւ Ռուս եկեղեցիներու երկու գերագոյն Պետերը՝ Նորին Ս. Օծութեան Գէորգ Զ.ի եւ Մոսկուայի համայն Ռուսիոյ Պատրիարք Նորին Սրբազնութիւն Ալեքսին ի-րարու հետ կապուած էին սերտագոյ յա-րաբերութեամբ մը, որ կը բնորոշէ նաեւ մեր ազգային – եկեղեցական միասնու-թիւնը:

Մայր Աթոռի եւ մեր թեմերու փոխ յա-րաբերութեան հարցը միշտ ալ ազգային եկեղեցական ժողովը եւ Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին շահագրգռող կեդրոնական խնդիրներէն մէկն է եղած:

Վերջին տարիներուն կապը Սփիւռքի մեր թեմերու եւ նուիրապետական միւս Աթոռներու հետ աւելի քան երբեք ամրա-պնդուած է, սերտացած երջանկայիշա-տակ Գէորգ Զ.ի օրով:

Մեր ազգային – եկեղեցական թեմերու թեմակալ սրբազան բոլոր եկեղեցիներու, կրօնա-կան դաստիարակութեան մէջեւ:

Կաթողիկոսին գահակալութեան օրե-րուն չարունակուեցաւ եւ սրտագին բա-րեկամութեան հասաւ հայ եւ անգլիական եկեղեցիներու փոխյարաբերութիւնը: Այդ մասին կը վկայէ հանդուցեալ Հայր սրբա-զան եւ Քէնթըրպըրիի արք. Ջէոֆրիի թղ-թակցութիւնը, որ տակաւին անտիպ է եւ լոյս կը սփռէ հայ եւ անգլիական դէկեղե-ցիներու անկեղծ, բարեկամական, քրիս-տոնէական յարաբերութեանց վրայ:

Կաթողիկոսին գահակալութեան տա-ղին տարիներուն, ցաւ ի սիրտ պէտք է խոստովանիլ թէ Մայր Աթոռի եւ վաստա-կանի յարաբերութեան մէջ կը զգացուէր սառնութիւն, այն պարզ պատճառով որ կարգ մը բարձրաստիճան հոգեւորական-ներ անբարեացակամ տրամադրութիւն ունէին դէպի Մայր Աթոռը եւ ելոյթներ ունեցան մեր եկեղեցիին դէմ:

Ամենայն Հայոց հայրապետները միշտ ալ հանդիսացած են համայն հայ ժողո-վուրդի հովուապետն ու Ազգապետը: Հանդուցեալ Հայրապետը նոյն հոգեւոր հօր անաչառ աչքով կը նայէր քաղաքա-կան ու տնտեսական տիւրը պայմաններու բերումով եւ հարկադրանքով հայ ազգի միասնութենէն եւ Հայաստանեայց Առա-քելական եկեղեցիի ընդհանրութենէն բաժնուած իր հայ կաթոլիկ եւ հայ բողո-քական զաւակներու վրայ: «Զի՞ըդ հա-մահարք եւ միոյ մօր որդիք երկպառակք լիո՛ւ իսկին եւ ոչ միաբանք»:

Մայր Աթոռի, Ամենայն Հայոց Հայ-րապետութեան եւ բովանդակ հայութեան մեծագոյն ու անխարդախ ուրախութիւն-ներէն մէկը պիտի ըլլար, եթէ մեր օրե-րուն իրականանար հայ կաթոլիկ եւ հայ բողոքական եղբայրներու եւ զաւակներու աւելի սերտ փոխ յարաբերութիւնը մայր աթոռի հետ:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԸ ԵՒ ՍՓԻՒՌՔԸ

Մայր Աթոռը եւ մեր ազգային – եկեղե-ցական թեմերը կը կազմեն օրգանական անքակտելի միասնութիւն: «Ծառն այր – մատով է ծառ, տունն հիմամբ է տուն»: Մեր ազգային – եկեղեցական միասնու-թիւնը արտայայտուած է եւ կ'արտայայ-տուի Մայր Աթոռի եւ թեմերու փոխ յա-րաբերութեամբ, որ կը բնորոշէ նաեւ մեր ազգային – եկեղեցական միասնու-թիւնը:

Մայր Աթոռի եւ մեր թեմերու փոխ յա-րաբերութեան հարցը միշտ ալ ազգային եկեղեցական ժողովը եւ Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին շահագրգռող կեդրոնական խնդիրներէն մէկն է եղած:

Վերջին տարիներուն կապը Սփիւռքի մեր թեմերու եւ նուիրապետական միւս Աթոռներու հետ աւելի քան երբեք ամրա-պնդուած է, սերտացած երջանկայիշա-տակ Գէորգ Զ.ի օրով:

Մեր ազգային – եկեղեցական թեմերու կազմակերպութիւնը եւ սրտագին, կեն-դանի կապը Մայր Աթոռի հետ, միշտ ալ Հայրապետի ուշադրութեան կեդրոն է ե-ղած: Այդպիսի վերաբերմունք կը բխէր Հայրապետի «Եկեղեցական միասնակա-նութեան եւ ազգային միասնութեան գա-ղափարախօսութենէն»:

Մեր ազգային – եկեղեցական թեմերը կը կազմեն մեր եկեղեցական միասնակա-նութեան օղակները, որոնք կոչուած են կենդանի եւ գործարար կապ պահպանել Մայր Աթոռի հետ, որովհետեւ «մի է հայրն մեր, մի եւ միակրօն ազգն Հայոց»:

Այս բոլորէն կը բխի փոխադարձ կապի պահպանում Մայր Աթոռի եւ Սփիւռքի միջեւ, պէտք եղած յուշմունքներն ու հրահանգները ստանալու համար, որպէս զի մեր թեմերը ի վիճակիըլլան պահպա-նելու դաւանաբանական, ծիսական, պաշտամունքային, եկեղեցական կարգա-պահութիւնը, օրինապահութիւնն ու միա-ձեւութիւնը, հանդամանք մը որ դարերէ ի վեր զօրավիգ հանդիսացած է հայ եկե-ղեցիի հոգեւոր – ազգային նկարագրի անաղարտ պահպանման, մեր Եկեղեցիի ինքնուրոյնութեան:

Գոհունակութեամբ պէտք է նշել որ Սփիւռքի մեր հայրենասէր թեմակալները իւրացուցած են Հայրապետի եկեղեցական միասնականութեան եւ ազգային միաս-նութեան սրբազան պատգամը:

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղե-ցին քաղաքական կազմակերպութիւն չէ: Մայր Աթոռը միշտ հեռու կանգնած է քաղաքականութենէն, անոր նշանաբանն է եղած «Տուք ղկայսերն՝ կայսեր, եւ ղԱստուածոյն՝ Աստուծոյ»: Հանդուցեալ Հայրապետը իր կոնդակներով եւ կոչերով խրատած է մեր թեմերը հեռու պահել Հայաստանեայց Եկեղեցին քաղաքական գործունէութենէ եւ կուսակցական ազդե-ցութենէ, օրինապահ մնալ օտար երկիր-ներու իրաւակարգի հանդիպ:

Մայր Աթոռի խաղաղասիրական ըն-թացքը, որ արտայայտուեցաւ հանդուց-եալ Հայրապետին միջոցով վերջին տա-րիները, կապուած խաղաղութեան մի-ջազգային շարժման հետ, բնական ու տրամաբանական հետեւութիւնն էր Հա-յաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ ժողովրդանուէր ոգիին, ազգային նկա-րագրին, մարդասիրական վեհ նպատա-կներուն:

Մայր Աթոռի խաղաղասիրական դոր-ծունէութիւնը ընդհանուր ոչինչ ունի քա-ղաքականութեան հետ:

ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԸ ԵՒ ՆՈՐԸ

●

ԽՄԲ.— Ամփոփում դասախօսու-թեան մը որ տրուեցաւ Փրանսահայ Լսա-րանին մէջ (14 Դեկտ.).—

Նոր դաստիարակութիւնը ժԶ. դարէն սկիզբ առած է, իբրեւ հակազդում սխո-լաստիք ընթացի կրօնական – վերացական կրթութեան: Էրազմ, Ռապլէ, Մոնթէյն, Քոմէնիուս, Լոք, Ռէյքըն, այս շարժումին յառաջապահներն են: Ժ.Ը. դարու կէսին Ժ. Ժ. Ռուսօ յայտնութիւն մը եղաւ իր «Էմիլ» հատորով ուր մանուկի մը ֆի-զիքական եւ հոգեկան ճաման զուգընթաց տրուելիք դաստիարակութեան խնդիրը կը չօշափէ: Այսօրուան նորագոյն դաստիա-րակութեան գրեթէ բոլոր սկզբունքները, իրենց սաղմն ու սերմերն ունին Ռուսոյի քարոզած վարդապետութեան մէջ: Ոչ մէկ դիրք «Էմիլ»ի չափ արձագանգ գտած եւ աղմուկ յարուցած է մանկավարժական աշխարհին մէջ: Ռուսօ կը հրահանգէ՝ «ո-չինչ մի ուսուցանէք մանուկին, առանց նախապէս այդ սորվելիքի պահանջը իր մէջ արթնցնելու»:

Մանկավարժութեան պատմութեան մէջ կեդրոնական դէմք է Զուիցերիայի Հան-րի Փեսթալոցին: Ան ալ, ինչպէս Ռուսօ, կը ձգտի ուսուցումը հիմնել աշակերտին անձնական դիտողութիւններու եւ փորձի վրայ: Մանկի զարգացման հետ մեծ կարե-ւորութեամբ կը մօտենայ բարոյական կր-թութեան: Ամէն ուսուցման վերին նպա-տակը պէտք ըլլայ բարոյական մարդը կերտել, եւ զարձեալ՝ փորձի եւ կեանքի կենդանի օրինակներու միջոցաւ է որ պէտք է պատուաստուին առաքինութիւն-ները: Փեսթալոցիի մայրերու դիրքը մանկավարժական աւետարան մըն է: Ոչ ոք կրցած է աւելի թափանցել մօր եւ կր-նոջ դաստիարակչական առաքելութեան մեծ խմաստին, քան Փեսթալոցի: Փես-թալոցիով կը սկսի իգական սեռի կրթու-թեան կարեւորութիւնը, մինչ այդ կնոջ կրթութիւնը անկարեւոր նկատուած էր ու կինը կը նկատուէր իբրեւ այր մարդուն սորացաս՝ երկրորդական մէկը: Փես-թալոցիով, կրթական դեռնի վրայ կինը դարձաւ այրերուն հաւասար, սակայն բնոյթով տարբեր:

Փեսթալոցիականութեան հարազատ հե-տեւորդն է դերմանացի Հէրպարթ: Առա-ջինն է որ կը թելադրէ անհրաժեշտու-թիւնը մանկավարժութիւնը հիմնելու մարդկային հոգու խոր ճանաչողութեան վրայ, այսինքն հոգեբանութեան:

Ի վերջոյ փորձնական հոգեբանութիւնը եկաւ մանկավարժութեան տեսաբանու-թիւնը դործնական դեռնի վրայ փոխա-դրելու: Մանուկը փորձնական ուսումնա-սիրելու դործը սկսաւ:

Նոր մանկավարժութեան իսկական հիմնադիրները եղած են չորս դաստիա-րակ բժիշկներ՝ Իթար, Սէկէն, Մոնթէ-սորի եւ Տըքրոլի: Այդ բժիշկ – դաստիա-

ARCHIVE
http://Archivebeta.Sakhmet.com

ՓԱՌՔ ՋՈՒՐԻՆ ԵՒ ՀՈՂԻՆ

(Փոխսացութիւն՝ իրիկուան պահերուն)

●

(Բ. եւ վերջին մաս)

Արդի դէպքերու ընդհանրական ուժգնութիւնը իրարու խառնելու սրբութիւնը Նուաստ-նեցի եւ անով օծեցի մայրութիւնը Նուար-դին, բան մը՝ որ ժառանգ մնաց հայ մայրերուն:

Ես՝ հիմա կը վերադառնամ մայրու-թեան սրբատաճարէն, փառաւորելու հա-մար հայ տունն եւ անոր մէջ երկունքի նստած հայ մայրութիւնը:

Թորոն ըսաւ.

— *Երբ կը քնանամ դեռնին վրայ եւ դեռի մը ափը, հազար երազներ կ'ար-թննան մտքիս մէջ: Երազ հողի եւ ջուրի, որոնք՝ աղքատը թագաւոր կ'ընեն եւ հի-ւանդը՝ կենսառոյգ ու արի:*

Վայ անոնց որ հող ու ջուր չունին, այսպիսիները կը նմանին աղտոտ լաթե-րով եւ այլանդակ դէմքով գինւոի: Բարե-կամ, ամէն ինչդ ծախէ սուղ կամ ժա՛ան, ջուր եւ հող գնէ անոր փոխան:

Սիմաճ ըսաւ.

Երբ փետաոս կը զարնեմ դեռնին, հո-ղըն կը քրքրուի, վեր կը ցատկէ փոշին, այդ փոշին՝ կ'իյնայ խորը իմ ծոցին, ուրկէ կ'ելլէ մայրութեանս սրբազնացած գոլորշին ...:

Իսկ երբ կը ծռիմ երդող աղբիւրին, որ չուրթս դնեմ անոր ակին, որ ջուրն ու զովն իմեմ միասին, ջուրը դէս կը համ-բուրէ, ես ալ զայն՝ ես հարս կ'ըլլամ, ջուրը՝ փեսայ, կը սիրուրտինք, սիրոյ դինով ճամբուն վրայ ...:

Կը խնդամ ես, կը բերկրիմ, վասն դի՝ սիրահարն եմ ջուրին եւ հողին...: Ապա՝ դինով, ծարի զարնելով, կը կենամ տակն արեւին, կ'երգեմ փառքը յաւերժական մեր հողին ու ջուրին:

Թորոն ըսաւ.

Երբ կը նստիմ դեռնին, հացս կ'ուտեմ եւ հացիս հետ՝ ներմուծիչը քրտինքին, արքայ կ'ըլլամ եւ փառք կուտամ իմ դա-հին:

Երբ ջուր կը խմեմ, սափոր դպցուցած եմ պապակ չուրթին՝ սիրտս թռչուն, կը թառի հաւատութեանս անմատչելի կա-տարին, ու երգն կ'երգէ ազատութեան դրոհին:

Կեանք չկայ առանց հողի եւ ջուրի, ես՝ այս գիտեմ, ամէն բանէ աւելի:

Սիմաճ ըսաւ.

— *Թորոյ, դուն արքայ, ես՝ թագուհի, մեր պալատը՝ հիւղակը մեր պապենի, ապրինք միասին հաշտ ու սիրով՝ մեր ջուրին եւ հողին քով.*

Մեր դիւղն ըլլայ, մեր կայսրութեան մայր – քաղաք, անոր վրայ՝ արեւն ըլլայ քաղցր ու տաք:

Ես հարս եղայ, երդուընցայ չհեռանալ մեր հայրենի հող ու ջուրէն, իսկ դուն գիտայ՝ երդում ըրիր սիրել զանոնք չզատուիլ անոնցմէն, այնպէս՝ ինչպէս կրեան իր պատեանին:

Թորոն ըսաւ.

— *Հողն ծնանք՝ հողին համար, թէ ապրեցանք՝ ապրեցանք միայն մեր սրբա-զան հողին համար:*

Հողը՝ բառ ու լեզու, ջուրը՝ ոգի հան-ճարատու, հողը՝ խորհուրդ եւ աւանդու-թիւն մեր տուներու, ջուրը՝ կարկաչ մեր երգերու:

Հողն՝ մեր ազգին հիմն հաւատքին, հողն՝ հայելի մեր անցեալին. ջուրը սուրբ է եւ սրբութիւն, որուն դպաւ չըր-թունքը սուրբ արիական Արմէնիներուն:

Հողը՝ օրրոց ու դերեզման, որոնց մէ-ջէն միշտ եւ անվախճան՝ հնչեց երգը մեր դոյութեան:

Ջուրը՝ անցեալ ու պատմութիւն, պե-ղատնդուր ու երազաչէն մեր պապերուն, ջուրն՝ յաղթանակ ու մարտնչում, ջուրն՝ յաղթական արշաւ մեր, դէպի կատարն բարձունքներուն:

Սիմաճ ըսաւ.

— *Հողը՝ մեզի հետ, մենք՝ հողին հետ, դարեր առաջ եւ դարեր ետք, մենք ուխտ ունինք յաւերժական մաերմութեան, մենք՝ պիտի տանք մեր տաք քրտինք, իսկ հողը իր՝ տաք ծոցն ու դիրկ, պիտի ներ-տինք մենք երկունքի, ցորեն հասցնենք համակ ոսկի, ապա՝ թխենք հացը բարի, մեղրի պէս քաղցր եւ արեւու պէս հա-ճելի ...:*

Թորոն ըսաւ.

— *Հողն ու ջուրն են մեր պապենի տուն ու տեղիք, մեր ճրագալոյս, թոնիրն, կրակ եւ հարսանիք ...:*

Ջուրն ու հողը՝ մեր ժամն ու վանք, մեր չարական ու պատարագ, մեր այր ու բեն, մեր գոյութեան անսասան վէմ:

Սիմաճ ըսաւ.

— *Փառք տամ, օհ՛, մեր հայրենի հո-ղին, ջուրին, այսերս քսեմ անոնց կա-խարդ սրբազնութեան, անոնց գաղտնի եւ անչօշափ իշխանութեան ...:*

Մեր կեանքն եղաւ տառապալից, ունե-ցանք վէրք, ցաւ ու կսկիծ, բայց անսար-սափ մենք քալեցինք խաչի ճամբէն՝ ար-դարութիւն որոնելով, ի՞նչն էր արդեօք որ մեզ դինեց յանդգնօրէն, ու մեզ քշեց արգելքներէն, տարաբ, հացցուց յաղթա-նակին, անկախութեան հաւատամքին ...:

Կ'ըսեմ, կ'ըսեմ ու կը կանչեմ, հայրե-նիքի հողին, ջուրին անմահ ոգին ...:

Թորոն ըսաւ.

— *Փառք մեր հողին, աստուածարոյր անոր կաղմին, ուր ամէն ժամ՝ խաչ մը կ'երգէ փառքը խաչին:*

Սիմաճ ըսաւ.

— *Փառք մեր ջուրին, անոր մէն մի սուրբ կաթիլին, որուն մէջէն կ'առնես ճայնը մեր յարութեան հնչուն կանչին:*

Թորոն ըսաւ.

— *Հայրենիքը հող ու ջուր է, վայ անոր որ՝ անկէ զուրկ է:*

Սիմաճ ըսաւ.

— *Հայրենիքը փրկութիւն է. առանց հողի, առանց ջուրի՝ կեանք չկայ, ոչ ալ շողը արեւի ...:*

Հայրենիքը եթէ չունիս, քեզի կ'ըսեմ անվախօրէն, մեռնիլն լաւ է հազար ան-դամ, այսպիսի խեղճ ապրելէն:

ՍՕՍ – ՎԱՆԻ

Ո՞Վ Է ՌՈՒ ՏԸ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

*

Վերջերս կարդ մը թերթեր գրեցին թէ Լուսինեան գերդաստանին վերջին շառաւիղներէն Ռու կ՚ուզէ արժեցնել իր ժառանգական իրաւունքները Կիպրոսի վրայ։ Այս առթիւ հետեւեալ դիտելիքները՝ տեղական թերթէ մը Սիլվա Բիսէրի ստորըւթեամբ ։

Լուսինեաններուն, որոնք իշխեցին Երուսաղէմի, Կիպրոսի եւ Փոքր Հայքի վրայ, Փուաթիեցի (Միջին Ֆրանսա) ազնուական հին ընտանիք մըն են ։

Անոր ծագումը գտնելու համար պէտք է ետ երթալ մինչեւ Ափրիճասիրան Ռիչառ, Ֆաշկիրներու չորրանը։

Այդ թուականներուն, Կիպրոս որ մաս կը կազմէր Բիւզանդիոնի, Իսահակ Կոմնենոսի տիրապետութեան տակ էր։ Պատժելու համար նախատինք մը զոր ըրած էր ան իր քրոջ եւ իր նշանածին, ինչպէս եւ անոր ոչ բարեկամական վերաբերմունքին համար, Ափրիճասիրան Ռիչառ պատերազմ յայտարարեց անոր դէմ, գայն Սուրիա ղրկեց եւ կղզին տը ւաւ Տաճարականներուն ։

Այս նոյն թուականին Ասպետական կարգը Երուսաղէմի թագը կուտար Սիպիլլին, որ ժառանգորդն էր Երուսաղէմի թագաւորներուն։ Սիպիլլ սիրահարեցաւ Փուաթիեցի ազնուականԴուխտն ու Լուսինեանի եւ ամուսնանալով անոր հետ, գայն թագաւոր կարգեց։ Սակայն անյարմար ամուսնութիւն մը նկատուելով, Սիպիլլ – ու Լուսինեան ամոլը մեծ նեղութեանց մատնուեցաւ, բայց յետոյ ատուեցաւ, դնելով Կիպրոս կղզին Տաճարականներէն հարիւր հազար սարակոնէս բիւզանդական ոսկիով ։

Կիպրոսի մէջ մեռաւ Գուիտոն Լուսինեան որուն յաջորդեց իր եղբայրը՝ Ամորի ։

Երկար տեն խաղաղութիւն տիրեց Կիպրոսի մէջ եւ բնակիչները սերտօրէն կապուեցան Ս. Տեղեաց աւանդութեանց եւ Լուսինեան ընտանիքին։ Ամորի Լուսինեանի յաջորդները՝ Գուիտոն ու Լուսինեաններն ապրեցան խաղաղութեան եւ բանութեան մէջ, մինչեւ կղզին գրաւուեցաւ 1570ին Սուլթան Սելիմ Բ.ի կողմէ ։

Այսօրուան Լուսինեանները չառաւիղն են Ֆեպիւս ու Լուսինեանի՝ Թոռը Գուիտոնի ։

Ֆեպիւս Եւրոպա եկաւ քրիստոնեայ պետութեանց օժանդակութիւնը խնդրելու ի նպաստ Կիպրոսի Թագաւորութեան, որուն կը սպառնային իր դրացիները։ Ֆեպիւս Լուսինեան վերադարձաւ, խոստումներ ստանալէետք։ Ան կը յուսար թէ պիտի կրնար ապահովել իր տղուն Հիւկի եւ իր Թոռան Ռիչառի իրաւունքները ։

Հիւկ Թագաւորեց խաղաղօրէն, սակայն Նիքոլա կրեց Թրքական սարսափները ։

1570ին խուճապը սկսաւ, եւ Քրիստոնեաները փախան հալածուելով Թուրքերէն ։

Նիքոլա Լուսինեան երկու տղայ ունէր, Թոմաս եւ Զաքարիա։ Առաջինը Սպանիա գնաց, երկրորդը հաստատուեցաւ Քիոս, Արշիպելագոսի մէջ Քրիստոնեայ կղզի մը, ուր կը կարծուի թէ ծնած է Հոմերոս ։

Զաքարիայի թոռներէն մէկը, Վէնսան Լուսինեան, 1735ին Ֆրանսա եկաւ եւ ներկայանալով Լուդովիկոս ԺԵ.ի, թագաւորէն ձեռք ձգեց արտօնութիւնը, որով պիտի քննէին եւ հաստատէին օրինաւորութիւնը Կիպրոսի Թագաւորներուն եւ անոնց ժառանգական իրաւունքը ։

Քննութիւնը երկար տեւեց, որովհետեւ պէտք էր որ Պոլսոյ, Իմմիրի եւ Քիոսի դեսպաններուն եւ հիպատոսներուն տեղեկագիրները քննէին։ Քննութիւնը հաստատեց օրինաւորութիւնը Վէնսանի եւ իր յաջորդականութիւնը։ Դատաթուղթեւ այս հարցին մասին ուրիշ թուղթեր կը պահուին Փարիզ։

Վէնսան տը Լուսինեան, սիրելի Լուդովիկոս ԺԵ.ի՝ բանտապահ նշանակուեցաւ Թագաւորին կողմէ եւ Մարի Լեքզինսքա Թագուհիին կողմէ ալ ախոռապետ ։

Լուդովիկոս ԺԴ. Վէնսան Լուսինեանը կը կոչէր Կիպրոսի գահին թեկնածու եւ «մեր զարմիկը»։

Վէնսան Լուսինեան մեռաւ իր տղոցմէն առաջ եւ կը թուէր թէ Լուսինեան ընտանիքը վերջացաւ։ Վէնսանի եղբայրը, Փիէռ Լուսինեան երկու զաւակ ունեցաւ մէկը մանչ՝ Ժաք եւ միւսը աղջիկ՝ Անտոնիատն, որ ամուսնացաւ Պ. Սիմոն Ռուի հետ։ Առնց զաւակը Շարլ Ռու որպէս դրուեցաւ իր մօրեղբօր կողմէ եւ անոր մահուընէ ետք իշխան Շարլ Ռու տը Լուսինեան տիտղոսը առաւ ։

ԼՍԱՐԱՆ ԱՅՆՃԱՐԻ ՄԷՋ

ԱՅՆՃԱՐ (Լիբանան), 24 Դեկտ.— Այնճարի մէջ կազմուած է մշակութային յանձնախումբ մը, որ ձմրան շրջանին պիտի սարքէ պարբերական լսարաններ, վիճաբանական ժողովներ եւ եթէ կարելի լուսաբիւն ըլլայ, նաեւ ներկայացումներ ։

Առաջին լսարանը տեղի ունեցաւ Դեկտ. 18, Ս. Յակոբի կիրակին, եւ Հ. Յ. Դ. «Բարկէն Սիմոն» ակումբին մէջ։ Կը նախագահէր հայ կաթոլիկ համայնքի հովիւը Հ. Յովհ. Կամսարական։ Վարդապետը իր բացման խօսքով բացատրեց թէ հայ ազգը, իր զարաւոր կեանքին ընթացքին, միշտ մէկ գերագոյնմտահոգութիւն ունեցած է, ազգապահպանումը։ Հայերէնէ յարձակող չէ եղած, բայց միշտ ինքնապաշտպանութեան դիմած է հերոսականօրէն։ Երբ Թուրքիա էինք, միշտ մտահոգ էինք փիլիքական կեանքի ապահովութեամբ, ձուլումի վտանգը մեզ չէր զբաղեցներ, որովհետեւ մեր շրջակայ ժողովուրդները մշակոյթի տեսակէտով մեզմէ վար մակարդակի վրայ կը գտնը ւէին ։

Եկաւ ահաւոր աղէտը, աշխարհի չորս ծագերուն ցրուեցանք. հայրենիքէն ոչ մէկ հարստութիւն բերինք, բացի մեր ազգային դիմագծէն։ Արտասահմանի մէջ այդ դիմագիծը անաղարտ պահելու աշխատանքին մէջն ենք հիմա։ Եթէ մեր փիլիքական կեանքը սպառնալիքի տակ չէ՝ մեր ազգային դիմագիծը վտանգի տակ է։ Մշակոյթը միակ միջոցն ու զէնքն է մեր ազգային գոյութիւնը պահպանելու եւ պաշտպանելու համար։ Եթէ Այնճարի մէջ ձուլման վտանգը սպառնական չէ, այնուամենայնիւ ան կայ, բայց որո՞ւ ծանօթ է իւրաքանչիւրիս ճակատագիրը։ Ինչպէ՞ս կարելի է պիտնալ թէ մեզմէ ո՞վ աշխարհի ո՛ր անկիւնը պիտի իյնայ։ Մենք պարտաւոր ենք նորահաս սերունդը մեր մշակոյթով զինելու՝ ապագայի փորձութեանց դէմ պաշտպանուելու համար։ Ձմրան 3–4 ամիսը բաւարար հանգստի շրջան է ձեզի համար. այդ դադարը պէտք է օգտագործէք՝ միտք ու հոգի զարգացնելով։ Ահա այս է մշակոյթային յանձնախումբին նպատակը։

Ջութակի դեղեցիկ նուագով մը յայտագրի բացումը կատարեց Պ. Յովհաննէս Տումանեան։ Աշաղուրկ պատանի մը, որուն նուագները մեր մշակոյթային ձեռնարկներուն զարդն են։ «Ճառագ» վարժարանի Դ. դասարանի աշակերտներէն Բրիսատփոր Թասլաղեան յուզումով արտասանեց Ց. Շիրազի «Հայաստանի աղջիկները»։ Պ. Պետրոս Հապէչեան երգեց Սայաթ Նովայի «Դուն էն գլխէն»ը, ուժեղ ու զգայուն ձայն՝ կարօտ կրթութեան։ Պ. Տիգրան Փանոսեան յաջող կերպով նուագեց (ակորտէոնով) Ց. Թումանեանի «Բարձր սարեր»։ Ապա խօսքը տրուեցաւ «Ճառագ» վարժարանի ուսուցիչներէն Պ. Թովմաս Հապէչեանի, որ մանրամասն դասախօսութիւն մը կարդաց։ Պ. Անդրանիկ Քէնտիրճեան տեղեկութիւններ հաղորդեց ազգային եւ մի ջազգային անցուգարձերու մասին։

Փակումը կատարեց Հ. Կամսարական ։

Տօնական օրերու պատճառով, յառաջիկայ լսարանը տեղի կ՚ունենայ քանի մը շաբաթ վերջ։

Այնճարցի

երկու հակադիր կողմեր, ուսուցիչ եւ աշակերտ, զէմ առ զէմ կը գտնուին, մէկը միւսը պարտադրելու մարմաջէն բըռնուած, յաճախ անհաղորդ, միւսը վախով լեցուած ու կեղծելու հակամէտ ։ Անյաջողութիւններու պարագային՝ աշակերտը ծոյլ է, անուշադիր, անընդունակ, միտքը ժան եան։։ Որով պէտք է պարտադրել, սաստել, սեղմումներու ենթարկել, պատիժներ սահմանել, հետապնդել՝ անոր մէջ անձնականութիւնը, արժանապատուութիւնը մեռցնելու ասպիճան եւ ինչ որ ամէնէն աւելի աղետալի է, արժեզրկել, զարձնելով ենթական կասկածոտ, ան հասւատ զէպի իւր արժէքն ու կարողութիւնները ։

Ինչեր չարտայայտեր Ֆրանսուա Մօրիաքի տուած պատկերը. «Թերեւս սարսուռ զգացած էք այն զաղափարէն թէ զրաստախտակի առջեւ պիտի կանչուիք որ ամարհոտ, ճարպիկ ուսուցիչի մը կողմէ որ ձեզի զասարանի աչքին պիտի վերածէ ապուշ եւ ծիծաղելի մէկու մը»։

Հոդեկան Ատլէր կ՚ըսէ. « Մարդ զատնալ կը նշանակէ ստորագրաս վիճակէ մը զերազանցիլ անցնիլ, յաղթահարելով ի քէ իրեն ընկերացող ստորակայութեան զգացումին եւ այս ձեւով հաստատել իր ինքնութիւնը ։ ԷԼԻԶ ԱՑՎԱՉԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

Մ. ՔԷՄԱԼԻ ԴԷՄ ՍԱՐՔՈՒԱԾ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ ԵՒ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐ

●

Բ. ՄԱՍ

— Էնվէր փաշա ձեռնարկներ կը կատարէր Վրանկէլի բանակը օգտագործելու համար Հելլէններուն դէմ։ Այս նպատակով Վրանկէլի հետ յարաբերութեան մէջ մտած եւ կարծեմ անոր հաւանութիւնն ալ առած էր։ Միւս կողմէ Պէհաէտտին Շաքիր պէյն ալ Պալքանները զրկած էր, որպէսզի Թուրք կանդնի Բուլկլիցիներու չարժումին դէմ։ Այդ միջոցին, Նախմ ձեվատ պէյը Անատոլու զրկեց, որպէսզի Մուսթաֆա Քէմալ փաշայէ արտօնութիւն առնէ, Վրանկէլի բանակը Անատոլու անցընելու եւ օգտակար ըլլալու համար։ Բայց երբ չարժանաւը մօտեցաւ Անատոլուի եզերքին, Նախմ ձեվատ պէյ ձերբակալուեցաւ։ Էնվէր փաշա երբ լսեց այս դէպքը, չատ ցաւեցաւ։ Իր սրտը զելուն պատճառն ալ այս է եւ այն ատեն Մոսկուայի մէջ իր զգացած ցաւն ալ յայտնած էր Ալի Ֆուատ փաշայի։

— Միայն ա՞յսչափ։ Ինչո՞ւ չես յիշեր որ քու այդ Նախմ ձեվատ ձերբակալուեցաւ անոր համար որ Անատոլուի եւ զերքներուն վրայ խեղճ գիւղացիները կը խաբէր եւ կը թունաւորէր, ձեր ժողովրդային Խորհուրդներու կուսակցութեան ծրագիրները ցրուելով։

— Իմ գիտցածս այս է, Էնվէր փաշա այսքանը ըսաւ ։

— Վե՞րջը ։

— Մինչեւ Օգոստոսի վերջ Մոսկուա մնացինք։ Այդ շրջանին Ռուսերու կողքին կ՚աշխատէինք, Անատոլուի օժանդակելու եւ մանաւանդ զէնք եւ ռազմանիւթ ապահովելու համար։ Իր այս ձեռնարկներու կարգին, Էնվէր փաշա ըսած էր ռուս արտաքին կոմիսար Չիչէրինի.— « Դուք հեծելազօրք ունիք, ահագին ուժ մը։ Զայն Անատոլու զրկեցէք, մեծ օգտակարութիւն կ՚ունենայ »։

— Էնվէր փաշա ի՞նչ հանգամանքով, ի՞նչ իրաւասութեամբ կ՚ըսէր այդ խօսքերը։ Մենք հոն դեսպան ունէինք, եթէ բան մը ըսել պէտք ըլլար, ան պիտի ը ւսէր։ Էնվէր փաշան ո՞վ կ՚ըլլայ որ ...

— Օժանդակութիւն մը ապահովելու նպատակով եւ իրրեւ այս երկրին մէկ զաւակը։ Երբ Էնվէր փաշա քանիցս կրկնեց այս յանկերգը, օր մըն ալ Չիչէրին սա պատասխանը տուաւ փաշային. « Դուք Անգարայի մասին ինչ կը մտածէք։ Անգարան ի՞նչ կը խորհի ձեր մասին »։ Ես այդ պահուն իրենց քովն էի։ Ես ալ ըսի. «Անգարա որքան ատեն որ մաքառի էմ – փերիալիզմի դէմ, ի՞նչ կ՚ուզէ խորհի մեր մասին, մենք պարտաւոր ենք օգնել իրեն »։

«Այդ միջոցին, Էնվէր փաշան Տրիպոլիս հրաւիրեցին, որպէսզի Պէնկազիին զինարանի մը վերածէ եւ պայքարի ձեռնարկէ։ Մտածեց եւ առաջարկը անպատեհ գտաւ։ Մինչ այդ, դէշ լուրեր կուգային երկրէն։ Օր մը, Էնվէր փաշա ըսաւ ինծի. «Անատոլուէն եկած լուրերը կ՚իմանաս ։ Քիւթահիոյ եւ Թավչանլը գիւղերը ինկան, Զաքարիայի թոռներէն մէկը, Վէնսան Լուսինեան, 1735ին Ֆրանսա եկաւ եւ ներկայանալով Լուդովիկոս ԺԵ.ի, թագաւորէն ձեռք ձգեց արտօնութիւնը, որով պիտի քննէին եւ հաստատէին օրինաւորութիւնը Կիպրոսի Թագաւորներուն եւ անոնց ժառանգական իրաւունքը ։

Քննութիւնը երկար տեւեց, որովհետեւ պէտք էր որ Պոլսոյ, Իմմիրի եւ Քիոսի դեսպաններուն եւ հիպատոսներուն տեղեկագիրները քննէին։ Քննութիւնը հաստատեց օրինաւորութիւնը Վէնսանի եւ իր յաջորդականութիւնը։ Դատաթուղթեւ այս հարցին մասին ուրիշ թուղթեր կը պահուին Փարիզ։

Վէնսան տը Լուսինեան, սիրելի Լուդովիկոս ԺԵ.ի՝ բանտապահ նշանակուեցաւ Թագաւորին կողմէ եւ Մարի Լեքզինսքա Թագուհիին կողմէ ալ ախոռապետ ։

Լուդովիկոս ԺԴ. Վէնսան Լուսինեանը կը կոչէր Կիպրոսի գահին թեկնածու եւ «մեր զարմիկը»։

Վէնսան Լուսինեան մեռաւ իր տղոցմէն առաջ եւ կը թուէր թէ Լուսինեան ընտանիքը վերջացաւ։ Վէնսանի եղբայրը, Փիէռ Լուսինեան երկու զաւակ ունեցաւ մէկը մանչ՝ Ժաք եւ միւսը աղջիկ՝ Անտոնիատն, որ ամուսնացաւ Պ. Սիմոն Ռուի հետ։ Առնց զաւակը Շարլ Ռու որպէս դրուեցաւ իր մօրեղբօր կողմէ եւ անոր մահուընէ ետք իշխան Շարլ Ռու տը Լուսինեան տիտղոսը առաւ ։

Էնվէր փաշա ձեռնարկները կը կատարէր Վրանկէլի բանակը օգտագործելու համար Հելլէններուն դէմ։ Այս նպատակով Վրանկէլի հետ յարաբերութեան մէջ մտած եւ կարծեմ անոր հաւանութիւնն ալ առած էր։ Միւս կողմէ Պէհաէտտին Շաքիր պէյն ալ Պալքանները զրկած էր, որպէսզի Թուրք կանդնի Բուլկլիցիներու չարժումին դէմ։ Այդ միջոցին, Նախմ ձեվատ պէյը Անատոլու զրկեց, որպէսզի Մուսթաֆա Քէմալ փաշայէ արտօնութիւն առնէ, Վրանկէլի բանակը Անատոլու անցընելու եւ օգտակար ըլլալու համար։ Բայց երբ չարժանաւը մօտեցաւ Անատոլուի եզերքին, Նախմ ձեվատ պէյ ձերբակալուեցաւ։ Էնվէր փաշա երբ լսեց այս դէպքը, չատ ցաւեցաւ։ Իր սրտը զելուն պատճառն ալ այս է եւ այն ատեն Մոսկուայի մէջ իր զգացած ցաւն ալ յայտնած էր Ալի Ֆուատ փաշայի։

— Միայն ա՞յսչափ։ Ինչո՞ւ չես յիշեր որ քու այդ Նախմ ձեվատ ձերբակալուեցաւ անոր համար որ Անատոլուի եւ զերքներուն վրայ խեղճ գիւղացիները կը խաբէր եւ կը թունաւորէր, ձեր ժողովրդային Խորհուրդներու կուսակցութեան ծրագիրները ցրուելով։

— Իմ գիտցածս այս է, Էնվէր փաշա այսքանը ըսաւ ։

— Վե՞րջը ։

— Մինչեւ Օգոստոսի վերջ Մոսկուա մնացինք։ Այդ շրջանին Ռուսերու կողքին կ՚աշխատէինք, Անատոլուի օժանդակելու եւ մանաւանդ զէնք եւ ռազմանիւթ ապահովելու համար։ Իր այս ձեռնարկներու կարգին, Էնվէր փաշա ըսած էր ռուս արտաքին կոմիսար Չիչէրինի.— « Դուք հեծելազօրք ունիք, ահագին ուժ մը։ Զայն Անատոլու զրկեցէք, մեծ օգտակարութիւն կ՚ունենայ »։

— Էնվէր փաշա ի՞նչ հանգամանքով, ի՞նչ իրաւասութեամբ կ՚ըսէր այդ խօսքերը։ Մենք հոն դեսպան ունէինք, եթէ բան մը ըսել պէտք ըլլար, ան պիտի ը ւսէր։ Էնվէր փաշան ո՞վ կ՚ըլլայ որ ...

— Օժանդակութիւն մը ապահովելու նպատակով եւ իրրեւ այս երկրին մէկ զաւակը։ Երբ Էնվէր փաշա քանիցս կրկնեց այս յանկերգը, օր մըն ալ Չիչէրին սա պատասխանը տուաւ փաշային. « Դուք Անգարայի մասին ինչ կը մտածէք։ Անգարան ի՞նչ կը խորհի ձեր մասին »։ Ես այդ պահուն իրենց քովն էի։ Ես ալ ըսի. «Անգարա որքան ատեն որ մաքառի էմ – փերիալիզմի դէմ, ի՞նչ կ՚ուզէ խորհի մեր մասին, մենք պարտաւոր ենք օգնել իրեն »։

«Այդ միջոցին, Էնվէր փաշան Տրիպոլիս հրաւիրեցին, որպէսզի Պէնկազիին զինարանի մը վերածէ եւ պայքարի ձեռնարկէ։ Մտածեց եւ առաջարկը անպատեհ գտաւ։ Մինչ այդ, դէշ լուրեր կուգային երկրէն։ Օր մը, Էնվէր փաշա ըսաւ ինծի. «Անատոլուէն եկած լուրերը կ՚իմանաս ։ Քիւթահիոյ եւ Թավչանլը գիւղերը ինկան, թշնամին էսկիշէհիրը գրաւեց, այս կացութեան մէջ անիմաստ բան է հնդկահանն կամ ուրիշ տեղ երթալ, աշխատելու համար։ Երկրին սահմաններուն վրայ զտնուինք, Պաթում երթանք»։ Ես ալ պատասխանեցի. « Դուք երբ սահմանին վրայ ըլլաք, ալ չէք կրնար համբերել, կը ցատկէք, կանցնիք։ Մի մոռնաք որ խոստում մը ունինք, որուն համար ենք, առանց Մուսթաֆա Քեմալ փաշայի յօժարութեան, Անատոլու պիտի չմտնենք»։ Էնվէր փաշա առարկեց . — «Դուն գինուոր չես, ըսաւ, չես կրնար ըմբռնել կացութիւնը, անպատճառ պէտք է մօտիկ զտնուինք սահմանին, կացութիւնը այս կը պահանջէ ... »։ Ես ալ ըսի իրեն . — « Մէկ պայմանով կրնանք երթալ, Անատոլուի մէջ կառավարութիւնը կը կորսընդունէ իր ունեցած ազդեցութիւնը բանակին եւ ժողովուրդին վրայ, կը տես նենք թէ ալ կացութեան տէրը չէ, այն ատեն միայն կ՚անցնինք Անատոլու »։ Էնվէր փաշա այս խօսքերուս վրայ մտածել եւ հաւանութիւն յայտնեց ։

(Շար.)

ՍՈՒՐԻԱ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆ ՁԵՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻՐ

*

« Լը Մանա »ի Դամասկոսի թղթակիցը կը բացատրէ թէ ինչո՛ւ լարուած են Սուրիոյ եւ Լիբանանի յարաբերութիւնները, հետզհետէ ծանրանալով :

Նախ՝ սուրիական կառավարութիւնը եգիպտոսի եւ Արաբիոյ հետ համախոհ – հուրդ՝ յարաճուն ճնշում մը կը բանեցնէ Լիբանանի վրայ, որպէս զի ճշդէ իր դիրքը՝ իրեն եղած առաջարկներու մասին որոնք անպատասխանի մնացած են :

Այդ առաջարկները կը տրամադրուին նախ ներդաշնակել Սուրիոյ եւ Լիբանանի տնտեսութիւնը, յետոյ զինուորական գործակցութիւն մը հաստատել Իսրայէլի դէմ :

Լիբանան միշտ կը ձգձգէ իր պատասխանը : Տնտեսական միութեան բանակցութիւնները չհամոզեցան կը շարունակուին նակուին հինգ տարիէ ի վեր, եւ յոյս չկայ որ եզրի մը յանգին, վասն զի տրամադրութիւնները հակառակ տեսակէտներ ունին երկու երկիրներէն : Լիբանան երբեք չուզեր սահմանափակել իր արտաքին առեւտուրը, որուն կը պարտի իր բարգաւաճումը, չուզեր մաքսային միութիւն հաստատել Սուրիոյ հետ որ ունի ղեկավարեալ տնտեսութեան եւ ուր խստօրէն բաժնելչափի կ'ենթարկուին ներածումները :

Գալով զինուորական գործակցութեան, որուն նախաձեռնութիւնն սառնձնած է Սուրիա՝ եգիպտոսի հետ կնքած պին ակցութենէն ի վեր, Լիբանան կը վարանի ընդունիլ, վասն զի առով իսկ պիտի դառնայ թիաքի հակառակորդներէն մին եւ պիտի չկրնայ պահել իր չեզոքութիւնը Արաբական Դաշնակցութեան երկու խմբակցութեանց հանդէպ : Միւս կողմէ, Պաղտատի դաշինքին կուսակիցները, ո – րոնք տակաւին զինաթափ եղած չեն Պէյրութի մէջ, կը ճգնին խափանել որեւէ չարժուձ որ կրնայ զինուորական եւ քաղաքական գործակցութիւն հաստատել Սուրիոյ, եգիպտոսի եւ Արաբիոյ հետ : Եւ վերջապէս չատեր կը վախնան արտ – ւելի սերտօրէն կապուելով Սուրիոյ հետ, Լիբանան ուղղակի պիտի թշնամացնէ Իսրայէլը որ ցարդ կը զգուշանայ ճնշել Լիբանան – Իսրայէլեան սահմանագլուխին վրայ :

Երեւոյթներէն պատելով, եթէ Լիբան – նան չարունակէ ականջները խլել Սուրիոյ առաջարկներուն հանդէպ, Սուրիա կանգ պիտի չառնէ վճռական քայլի մը առջեւ, մինչեւ իսկ խզելով իր տնտեսական յարաբերութիւնները : Դամասկոսի մէջ զայրացած են նաեւ անոր համար որ Լիբան – նան կրաւորական դիրք մը բռնած է Սուրիոյ ժողովրդական կուսակցութեան հանդէպ, որուն անդամներէն չատեր իր երկիրը ապաստանած են դնդ. Մալիքի սպանութենէն ի վեր : Հակառակ հրատարակած հերքումներուն, Դամասկոսի մէջ կը պնդեն թէ այդ փախստականները կը չարունակեն իրենց գործունէութիւնը Սուրիոյ դէմ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ կը հեռագրեն թէ օրթոդոքս Ծնունդին առթիւ ահռելին բազմութիւն մը խռնուած էր մայր եկեղեցին եւ չատեր դուրսը մնացած էին : Պատարագը կեց Համայն Ռուսիոյ պատրիարքը, Ա – լեքսի արք. : Ներկայ էին չատ մը դեսպաններ եւ դիւանագէտներ : Նոյն առթիւ արարողութիւններ կատարուեցան Մոսկուայի 56 եկեղեցիներուն եւ Ս. Մուրթեան քսան հազար եկեղեցիներուն մէջ :

ՊԱՂՏԱՏԻ ՈՒԽՏԻՆ տնտեսական մասնագէտները ժողով գումարելով, որոշեցին երեք յանձնախումբեր կազմել : Առաջինը պիտի զբաղի հիւղական ուժի օգտագործումով, երկրորդը՝ զինակից երկիրներու հաղորդակցութիւններով, երրորդը՝ տնտեսական փոխանակութիւններով : Պաղտատի Ուխտին մնայուն կապ մակերպութեան ընդհ. քարտուղարը պիտի ըլայ իրաքցի մը, օգնականը՝ Անգլիացի մը, լոյտ Ճելիքօ : Զինուորակ մանագէտներու ժողովը պիտի գումարուի յունուար 15ին, զբաղեալ Պաղտատի մէջ :

ԼԻԲԱՆԱՆԻ դահլիճը հրաժարեցաւ :

ԱՌԱՏ ՋԻՒՆ տեղաց, կիրակի դիշեր, Փարիզի եւ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ : Երկհարիւր տուն ձիւնը հալած կամ սրբուած էր մայրաքաղաքին մէջ :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Տիկին Ազնիւ Գազազեան հազար ֆր. կը նուիրէ «Յառաջ»ի, իր եղբօրորդւոյն Ճան Օտի Օտապաշեանի յիշատակին առթիւ Լոս Անճելոսի մէջ :

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ, 1956, պատկ. 1200 ֆրանք :

*ՆՈՐ ՔՆԱՐ ձայնագր. երգարան, լաթակազմ, 1650 ֆրանք :

ԱՆԳԼ. ՀԱՑ. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ, Ց. Զագմագճեան, նոր տպ. 1955, լաթակազմ, 4000 ֆրանք :

ՀԱՑ ԴՈՂԴՈՐԱՆ, Գ. Վ. Պալաճեան, լաթակազմ 1000 ֆրանք :

ՍԻՄԱՆԹՕ ամբողջ գործեր նոր տպ. 1500 ֆրանք :

ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԷՀԼԻՐԵԱՆ, Վերյիշումներ, 1250 ֆրանք :

ՍԳԻՏԱԿ ՋԻԱՒՈՐԸ, Համաստեղ, 2 հատոր, կազմ. 4000 ֆրանք :

ԳԻԻՂԸ, Համաստեղ, Պէյրութ, 1955, 700 ֆրանք :

ԹՇՈՒԱՌՆԵՐ, Վ. Հիւկօ, 3 հատոր, Պէյրութ, 1500 ֆրանք :

ՑՈՒ ԵՐԹԱՍ, Սենճիէվիչ, 2 հատոր, 1400 ֆրանք :

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, Ա. Իսահակեան, 350 ֆրանք :

ՋՐՈՑՑ, Կ. Փոլատեան, Գահիրէ, 400 ֆրանք :

ՎԵՐԱԴԱՐՁ, Կ. Փոլատեան, 1955, 500 ֆրանք :

ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐ, նոր տպ. 300 ֆրանք :

ԳԱԶԱՆԸ ԱՍՏՈՒԱԾ ՄԸ ԿՈՒԶԷ, Տիրազան, 600 ֆրանք :

ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՉՈՒՆԵՑՈՂ ՄԱՐԴԻԿ, Ա. Ծառուկեան, Պէյրութ, 1955, 700 ֆր :

ՑՈՒՇԵՐ ՇԱՊԻՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԷՆ, Ս. Տէօվլէթեան, Փարիզ, 1954, 500 ֆրանք :

Դիմել՝
Librairie H. SAMUELIAN, 51, Rue Mr.-le-Prince, Paris 6e. C.C.P. 1278—35.

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԱԾՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆՔԼՆԷԻՆ Տ�էր եւ Տիկին Յարութիւն Փափազեան կը նուիրեն երկու հազար ֆր. Դպրոցասէրին եւ երկու հազար ֆր. Համազգայինին, իրենց ողբացեալ մօր՝ Տիկին Նուարդ Ֆերմանեանի (Ծնեալ Նազարեան) յիշատակին առթիւ :

Տեղեկացած «Յառաջ»էն :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՄԱԿԻ

Մարօ Մտեփանեան եւ Սաթօ Յակոբեան փոխան ծաղկեպսակի հազար ֆր. կը նուիրեն Ֆ. Կ. Խաչի կայսրի չէնքին, համաստրիմ Խաչուհի Գոհարիկ եղիազարեանի յիշատակին առթիւ :

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՄԸ

5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1956ԻՆ

«LES AMBASSADEURS»

Մանրամասնութիւնները յառաջիկային :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

LES MEMOIRES DE MGR. JEAN NASLIAN. Evèque de Trébizonde, sur les événements politico-religieux en Proche Orient de 1914 à 1928.

Երկու մեծադիր հատորներ, կուռ եւ փաստերի բովանդակութեամբ, քարտէսներով եւ բազմաթիւ փաստաթուղթերով, առաջինը 607, երկրորդը 1030 էջ : Տպ. Վիէննա, 1955 :

Դիմել Պ. ՕՒՐՈՆ ՀԷՔԻՄԵԱՆԻ,
74 Ռիւ տը Լուրմէլ, Փարիզ (15) :

●

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Հայաստան» ամսագրին նոր շրջանի (1956) առաջին թիւը, ճոխ բովանդակութեամբ :

Բաժնեգինն՝ Ֆրանսա, տարեկան 450 Ֆրանք : Արտասահման՝ 500 Ֆր. : Դիմել Գրիգոր Փափազեանի՝
Rue Martial Boudet, Chaville (S.O.)

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ»

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Ց. Կ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղը՝ «Մանուկներու Օր»ը կը տօնէ, Յունուար 15ին, կիրակի օր, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Յոյներու սրահը, 5 ռիւ Պօնըփուա, Լիոն :

Պզտիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգ, արտասանութիւն, անակնկալներ եւ չարժանկար : Նուէրներ պիտի բաժնուին մանուկներուն :

Ժամը 6էն վերջ պիտի ըլլան եւրոպական պարեր : Ձոխ պիւֆէ եւ խմիչք : Փութացէք ուրախացնել պզտիկները՝ քալելերելով կապ. Խաչի այս համեստ ձեռնարկը :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ եկեղեցաչէն յանձնախումբի եռանդուն անդամներէն Պ. Փիլիպոս Եսայեանի դուստր Օր. Սիւզանի նշանախօսութեան առթիւ ընդ Պ. Ժակ Սէմէրճեանի՝ չնորհակալութեամբ սոա – ցած ենք հետեւեալ նուէրները :—

Պ. Փիլիպոս Եսայեան հինգ հազար, Ս. Անդրէասեան երկու հազար, Տիկին Թոմազեանց երկու հազար, Օ. Քէլէչեան երկու հազար, Ց. Սէմէրճեան, Ա. Փիլեան, Գէորգեան, Հ. Պօյաճեան, Տիկ. Էմմասեան, Պ. Մորիս, Զ. Զաուիկեան, Տիկին Մխիթարեան, Այրի Տիկին Էմմաեան, Մ. Գարակէօզեան հազարական Ֆր : Ընդհ. գումար 21 000 ֆրանք :— (Յանձնախումբ) :

★

Տէր եւ Տիկին Պերճ Սուճուքճեան եւ զաւակները, ինչպէս նաեւ բոլոր պարագաները չնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, դրաւոր կամ ծաղկեպսակով յաւակցութիւն յայտնեցին իրենց մօր, մեծ մօր եւ աղդականին՝

Հայկուհի Սուճուքեանի

մահուան առթիւ :

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԱՆՊԱՅՄԱՆ

ՊԱՀԱՍՈՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Իր յարգելի հայրենակիցները եւ յաճախորդները կը հրաւիրէ Տօնական օրերու առթիւ իրենց ապսպրանքները ընել մեծածանակ եւ փոքրաքանակ, զիներու ըզգալի զեղչով :

Կը ներածենք մեր մասնագիտութեան յատուկ ուտելիքներ միշտ թարմ, համեղ եւ ընտիր, որոնք միշտ գոհ կը ձգեն մեր այցելուները :

Ունինք թահին ու հէլվա, եալանճի տօլմա եւ տերեւ, ձիթապտուղ յունական, կալամաթա, տեղական ու թրքական զուտ ձէթ, Ամասիայի չոր պամիա եւ Հալէպի կարմիր ոսպ, ճերմակ պանիր, քաշքաւալ պալքանեան, պամիա եւ ամէն տեսակ ֆրանսական պահածոներ, Կեսարիոյ ընտիր ապուխտ, եւ սուճուգ, որ միայն մեր գով պիտի գտնէք : Միրանի պաստեղ, պիստակ եւ միջուկը նաեւ փիստաշ 700 ֆրանք քիլօն եւ միջուկը, ֆիշնիշ եւ փինիօճ, սալեպ, մահլեպի, սումաք, սագրզ, պահար, ֆիմիօճ, չաման, բոլոր համեմները ֆրանսայի ամէն կողմը 24 ժամուան մէջ ղրկելու պայմանաւ, նաեւ Պելճիքա, Զուիցերիա, եւ այլուր :

Մանաւանդ մեր ՇԻՐԱԿ ՕՂԻՆ, գուտ խաղողէ պատրաստուած, անպակաս չըլլայ ձեր սեղանէն, իսկ քաշուած համեղ գուտ սուրճը, կը մոռցնէ ձեր բոլոր յոգնութիւնը :

20 Rue Villeroy et
244 Rue Vendôme, *LYON*

ՀԱՑ — ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Լոյս կը տեսնէ 1934էն ի վեր : Բժշկական, պատմական, գրական, լեզուական ուսումնասիրութիւններով ու պրպտումներով՝ միշտ հետաքրքրական : Առողջապահական, գործնական ծանօթութիւններով ու նորութիւններով՝ միշտ օգտակար :

Ամէն մէկ բաժանորդ եթէ մէկ բաժանորդ բերէ, լաւագոյն վարձատրութիւնը կ'ընդայ խմբագրին :

Տարեկան բաժնեգինը 1000 ֆրանք : Արտասահման 1200 ֆրանք :

Հասցէ. — Շ. Նարդունի,
32, Rue de Trévise, Paris (9)

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՀԱՒԱՔԱՏԵՂԻՆ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի ՀԱՑԱՍՏԱՆ թերթին համար ամէն չաբաթ ժամը 15էն 18, 17 ռիւ Պէօ :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ այս չորեքչաբթի երեկոյ, Քատէ սճարանի վերնայարկը : Դասախօս Պ. Հայկ Պէրպէրեան : Նիւթը՝ «Դ. Դարու հայկական բարքերը» :

Հրապարակ ելաւ

ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ
1956
ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ
616 էջ

Եւ հարիւրաւոր նկարներ անհամար նիւթերով :

Գինը 1200 ֆրանք
(Թղթատարի ծախք 100 ֆրանք)

Դիմել ԵԱՌԱՋի եւ Փարիզի հայ դրավաճառներուն :

Մարսէյլի համար դիմել՝
A. Chahbaghlian, 49, Rue des Petites Maries, Marseille. Tél. CO. 76-47

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԴԱՐ ՄԸ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ (1850 – 1950. Ա. հատոր) : Գրեց՝ Միհաս Թէօլէեան. 732 մեծադիր էջ, պատկերազարդ : Տպ. «Ծուսարեր», 1955 : Գին Ֆրանսայի համար 750 ֆրանք : Լաւագոյն նուէրը ձեր զաւակներուն եւ բարեկամներուն համար :

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՑՑ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Երու – սաղէմի մասնաճիւղին :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ.— Մարթա Քէլիքեան կը փնտռէ իր զուգընկերը՝ Մելքոն Քէլիքեանը, որ կը կոչուի նաեւ Համի պէյ : Փնտռողին հասցէն.—

Keklikian Artakis. 5bis, Rue le Vieux Nimes - Gard

Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

Այս նոր գիրքը

ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Նուիրուած է 1915ի քառասնամեակին : Ընդարձակ Պոէմա մը, ուր ինքնատիպ ձեւով մը տրուած է մեր ազգային ահաւոր տառամը :

Կարելի է գտնել բոլոր հայ դրավաճառներու մօտ : Գին՝ 500 ֆրանք : Ընտիր տպագրութիւն, 150 էջ : Հեղինակին հասցէն՝ G. POLADIAN,
53, Chemin de St. Julien
Marseille (B. du R.) France

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԻՔ

ՊՈՍՓՈՐ

ՀՈՋԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵՒ ԼՈՔՈՒՄԸ, բժիշկներու կարծիքով հէլվան եւ լոքումը կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (խլորի) :

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ՝ մանուկներու աճումին.

ՕԳՏԱԿԱՐ՝ չափահասներու եւ ծերերու, որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ հոսանդ :

ՊՈՍՓՈՐԻ արդիական պատրաստութիւնը կը գերազանցէ Աբեւելքի մէջ իսկ պատրաստուածները :

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ :

2, RUE LOUIS ASTOIN, MARSEILLE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIENARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

MERCREDI 11 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7874 — 32e ANNEE

ԽՄԲԱԳԻՐ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3285

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

«ԱՆԿԱՌԱՎԱՐԵԼԻ»Ն

●

Այսպէս կոչուեցաւ Ֆրանսայի նորընտիր Ազգ. ժողովը, առաջին տպաւորու-թեամբ :

Կացութիւնը պիտի պարզուի Յունուար 19ին եւ ետք, երբ ժողովը բացուի, առեն-կան գործողութիւնները կատարուին եւ ձեռնարկուի զահլիճին կազմութեան :

Ընտրական պայքարին մասնակցած էին աւելի քան 27 մեծ ու փոքր հոսանքներ : Գլխաւոր կուսակցութիւններէն ոչ մէկը ջախջախիչ մեծամասնութիւն մը չունի, առանձին կազմելու համար նոր կա-ռավարութիւնը :

Ալժերիոյ երեսուն ներկայացուցիչները դուրս ձգելով, 627ի վրայ ընտրուած են 597 երեսփոխաններ :

Համայնավարները իրենց թիւը կը հաշ-ուեն 151 : Ընկերվարականները չունեցած են 88 աթոռ, իսկ ամբողջ հանրապետական ճակատը՝ 157 : Էս. Ֆոր կը յուսայ ապա-հովել 182 երեսփոխան, ժողովրդական եւ դիւզացիական տարրերով :

Նոր կառավարութիւնը կրնայ կազմել հանրապետական ճակատը, գլխաւորու-թեամբ ընկերվարական վարչապետի մը կամ Մենդէս Ֆրանսի եւ կամ աջ կեդ-րոնը, վարչապետութեամբ Է. Ֆորի :

Որ եւ է հաւանականութիւն չկայ որ հանրապետութեան նախագահը համայ-նարի մը յանձնէ զահլիճին կազմութիւնը :

Ուստի, այս վերջին հոսանքը ամէն մի-ջոց կը փորձէ, որպէս զի Ժողովրդական ճակատ մը կազմուի, յարեւմտեան 1936ի :

Այդ պարագային, այսինքն երբ Թունդ ձախակողմեան գահլիճ մը կազմուի, այն ատեն համայնավարներն ալ կրնան մաս-նակցիլ :

Արդ, մինչեւ հիմա երկու կողմերն ալ, այն ու ձախը, երբեք տրամադիր չեն դործակցութեան հրաւիրելու համայնա-վարները :

Ձախաւորները վտանգաւոր կը դանեն որեւէ դործակցութիւն, քանի որ համայ-նավարները բոլորովին տարբեր տեսա-կէտներ ունին Ատլանտեան դաշինքին, կէտեր ունին Ատլանտեան դաշինքին, արեւմտ. Գերմանիոյ միացման եւ վերա-զինման եւ ուրիշ արտաքին խնդիրներու մասին :

Ներքին քաղաքականութեան մէջ ալ եր-կու թեւերը տրամադիծօրէն հակառակ են, սկսելով Ֆրանսական Միութեան (դաշ-նակցական) բարեփոխման հարցէն :

Հանրապետական ճակատն ալ իր դիրքը ճշդեց, քանի մը անդամ :

Ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, Կի Մոլէ, ընտրութիւնէն ետք անմիջապէս եւ բացորոշապէս յայ-տարարեց թէ չեն կրնար միացեալ ճակատ կազմել կուսակցութեան մը հետ որ կը ծառայէ օտար պետութեան մը :

Հակառակ այս յայտարարութեան, հա-մայնավար կուսակցութեան ընդհ. քար-տուղարը նամակներ ուղղեց թէ ընկերվա-րական եւ թէ արմատական կուսակցու-թեանց, անհրաժեշտ դանելով ժողովրդա-կան ճակատը, այսինքն իսկապէս ձա-խակողմեան կառավարութիւն մը միաց-եալ ուժերով :

Ինչպէս դիտեցիք, Յունուար 2ի քուէ-արկութեան արդիւնքը մեծ յուսախաբու-թիւն, նոյնիսկ վրդովում պատճառեց դաշնակից երկիրներու մէջ :

Այս առթիւ կծու քննադատութիւններ հրատարակեցին մասնաւորապէս անդ-լիական եւ ամերիկեան թերթերը, ինչպէս եւ արեւմտեան Գերմանիոյ մամուլը :

Յունուար 2ի մեծագոյն անակնկալն ե-ղաւ Փուժատի հոսանքին յաղթանակը, 51 երեսփոխաններով, երբ ոչ մէկ աթոռ ունէր :

Աւելի մեծ անակնկալներ կը սպասուին, երբ այդ հոսանքը սկսի դեր կատարել, իբրեւ օրէնսդրական ուժ :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍՈՒՐ ՊԱՅՔԱՐ ԱՋԻՆ ԵՒ ՁԱԽԻՆ ՄԻՋԵՒ

●

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿՐ ԽՈՐՀՐԴԱԿՅԻ

Հանրապետութեան նախագահը սկսաւ կիսապաշտօնական խորհրդակցութիւններ կատարել : Պաշտօնական խորհրդակցու-թիւնները պիտի կատարուին Ֆորի դահ-լիճին հրաժարումէն ետք : Նախագահը կ'ուզէ ուսումնասիրել կացութիւնը, եզ-րակացութեան մը յանդելու համար Ազգ. Ժողովին գումարումէն առաջ : Տեղական թերթերը կը գրեն թէ նախագահը կ'ուզէ որ միութեան բանաձեւ մը դտնուի, մեր-ձեցում հաստատելու համար զանազան հոսանքներու միջեւ : Ընդհանուր կար-ծիքն այն է թէ ընկերվարականի մը պիտի առաջարկուի վարչապետութիւնը : Բայց Ժողովրդական Շարժումը (կաթոլիկ), որ նախապէս տրամադիր էր աջակցելու ընկերվարական դահլիճի մը, այժմ կը նախընտրէ արմատական վարչապետ մը (բայց ոչ Մենդէս Ֆրանսը), ճամբան հարթելու համար դէպի երրորդ ուժի մը կազմութիւնը : Իր գլխաւոր մտահոգու-թիւնն է յուսախաբութեան չմասնուիլ Ալժերիոյ հարցին մէջ, ինչպէս եղաւ Հնդկաչինի պարագային :

Ամէն պարագայի մէջ, կը կարծուի թէ երկար պիտի տեւէ նախարարական տագ-նապը : Այս առթիւ կարեւոր դեր մը կը նախատեսուի Հանրապետութեան Նոր-հուրդին համար (Ժերակոյա) :

× *Մինչ այս մինչ այն, սուր պայքար մը բացուած է նախորդ վարչապետ Մեն-դէս Ֆրանսի եւ 35 տարեկան Թղթակա-ցած Փիէռ Փուժատի հետեւորդներուն մէջեւ : Հարկային բարեփոխման ախոյ-եանը խիստ քննադատութիւն մը հրատա-րակած էր իր չաբաթաթերթին՝ «Ֆրան-սական Եղբայրութեան» մէջ : Մենդէս Ֆրանսի թերթը՝ «Էքսփրէս», պատաս-խանեց նոյն ուժգնութեամբ, փուժատա-կանները վերագրելով «Ֆաշականո-թեան մեթոտները, — անուանարկում, ցեղապաշտութիւն, հակահանրապետա-կան ձգտում» : Մեւեռնյն ատեն անկարելի կը դտնէ որեւէ իրաւախոհութիւն վար-չապետ Ֆորի խմբակցութեան հետ որ կ'առաջարկէ ազգային միութեան դահլիճ մը կազմել : «Իմաստութիւնը կը պահան-ջէ անհաշտութիւն, նկատի առնելով մե-ծագոյն հանրապետութեան չահը : Իրաւա-խոհութիւնը յիմարութիւն է» : Թերթը կը մերժէ նաեւ Հանրապետութեան նախորդ նախագահին՝ Վենսան Օրիոլի տեսակէ-տը, որ միայն մէկ մեծամասնութիւն կա-րելի կը դտնէր, ընկերվարականներէն մինչեւ աջ թեւը, միասին առնելով ան-կախները եւ նախկին կոլեաններէն, հա-մագումար 337 ձայն : «Էքսփրէս» դիտել կուտայ թէ խնդիրը որեւէ դնով կառա-վարութիւն մը կազմել չէ, այլ ամէն դնով փրկել ընտրութիւններէն ծնած միակ առողջ քաղաքական ուժը » :*

Միւս կողմէ, երկու ականաւոր ընկեր-վարականներ, որոնք նախապէս վարչա-պետ եղած են եւ որոնք այժմ ալ թեկնա-ծու կը համարուին, Փոլ Ռամատիէ եւ Բրիսթիան Փինօ, գործնական չեն դտներ ազգային լայն ճակատ մը : Պ. Ռամատիէ կ'ըսէ թէ այդպիսի մեծամասնութիւն մը պիտի յանդի Ազգ. Ժողովին լուծման, ծանր վտանգ մը դառնալով ազատութեան համար : Իսկ Փինօ կը կարծէ թէ այդպի-սի մեծամասնութիւն պիտի դառնայ «ա-նողնայար եւ անչարժ», ինչպէս եղաւ իր նախորդը :

Այս երկու ընկերվարականներն ալ չա-փաւոր դէմքեր են եւ կրնան նպաստաւոր ընդունելութիւն դտնել Էտ. Ֆորի եւ Ա. Փինէի խմբակցութեան կողմէ : Այս պա-

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

■ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ■

*

ԱԽԱՆԴԱՊԱՇՏ ԱԼՊԻՈՆԸ

Անգլիոյ պետական, դատական, ընկե-րային եւ կրօնական կարգուսարքին մէջ աւանդութիւններ կան որոնք տառապէս կը գործադրուին, դարերէ ի վեր :

Շատ մը սովորութիւններ ծիծաղելի կը համարուին այսօր : Լորտերու ժողովն անգամ ժամանակավրէպ հաստատութիւն մըն է :

Եւ սակայն, աշխատաւորական կու-սակցութիւնն իսկ դեռ չի կրնար բար մը խախտել :

Բանգէտներ կ'ըսեն թէ այդ է պատճա-ռը որ «արեւը երբեք մայրը չի մտներ բրիտանական կայսրութեան մէջ» : Թէեւ յաճախ կը մթագնի :

Այսպէս, դարաւոր աւանդութեան մը համաձայն, երեսփոխան մը պարտաւոր է բարձրադիր գլխարկ մը (ho տը փորմ) դնել գլուխը, երբ հարցում պիտի ուղղէ ատենապետին, օրինական ձեւակերպու-թեան մը առթիւ :

Ցարդ գործածուած գլխարկը մաշելով եւ իւղոտելով դարձեր է անպէտ եւ ան-պատշաճ :

Բանի մը շաբաթ է ի վեր, խնդիրը կ'արծարծուէր մամուլին մէջ : Շատ մը գլխարկավաճառներ յանձն առած էին նոր գլխարկ մը նուիրել ձրիաբար :

— Ո՛չ. պատասխանեց իրաւասու իշ-խանութիւնը : Երեսփ. ժողովը չի կրնար որեւէ ձեւով *ռեքլամ* ընել առեւտրական տան մը, նոյնիսկ անուղղակի :

Անցեալ շաբթու փոխ – ատենապետը հանդիսաւորապէս աւետեց թէ ելիք մը գտեր են :

« ՃԷնթլմէն» մը, որ իր անունը գաղտ-նի կը պահէ, որոշեր է երեսփ. ժողովին ձգել պատերազմէն առաջ գնուած գլխարկ մը : Փոխարժէքը՝ երկու ոսկի, թէեւ իճ-վնարած է եռապատիկը, առանց գործա-ծելու գլխարկը :

Ուրեմն գներ են, երկու ոսկին արձա-նագրելով երեսփ. ժողովի ելիի բաժնին մէջ :

Այս միջոցին ուրիշ խնդիր մը եւս կը յուզուի Լոնտոնի մէջ, շատ աւելի բարդ եւ փափուկ, բանի որ կապ ունի կիներու հետ :

Կանոնի մը համաձայն, մերկ աղջիկներ եւ կիներ կրնան երեւալ կարգ մը անգ-լիական բեմերու վրայ, պայմանաւ որ երբեք չշարժին :

Արդ, վերջերս գիշերային հաստատու-թեան մը տնօրէնը բեմ կը հանէ մերկանա-դամ գեղուհի մը, պատուիրելով ոչ մի-այն երեւալ հանդիսաւորապէս, այլ եւ երգել :

Ի՞նչ գայթակղութիւն :

Ջեռնհաս իշխանութիւնը — գրաքննու-թիւն ենթ. — անմիջապէս սաստ մը կ'ուղ-ղէ եւ դատ կը բանայ, պնդելով թէ կա-նոնը խախտած են :

— Բայց երգելը շարժո՞ւմ է, պարոն գրաքննիչ :

— Անշո՛ւշտ, լայն շունչ մը առնելու եւ հնչուն, սահուն ձայն հանելու հա-մար, կուրծքը ելեւէջներ կ'ունենայ, խանգարելով պատշաճութիւնը : Հետեւա-բար եւ բնականաբար ...

Խնդիրը մասնագէտներու բննութեան յանձնուած է :

ՎԱՀԷ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՅՕՐԴԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Ամմանէն կը հեռագրեն թէ նոր կառա-վարութիւն մը կազմուեցաւ, — երբոր-դը՝ Պաղտատի Ուխտին դէմ սարքուած բուռն ցոյցերէն ի վեր : Վարչապետն է Սամիր էլ Ռիֆա : Նոյն աղբիւրէն կը հա-ղորդեն թէ նոր անկարգութիւններ պա-տահեցան Նաբլուսի մէջ, որ կը դտնուի Ամմանէն յիսուն մղոն դէպի հիւսիս – ա-րեւմուտք : Արաբական լեգէոնը կը չա-րունակէ չրջիլ Ամմանի փողոցներուն մէջ :

Հիւսէյնին թագաւորը անմիջապէս վա-ւերացուց նոր դահլիճը : Վարչապետը պի-տի վարէ նաեւ ներքին գործերու նախա-րարութիւնը : Իպրահիմ Հաշիմ, որ հա-պիւ 18 օր կրցաւ չարունակել առաջադեմ կառավարութիւնը, նշանակուած է փո-վարչապետ : Հիւսէյնին թագաւորը յայ-տարարութիւն մը հրատարակեց, յանձ-նարարելով նոր դահլիճին որ վերահաս-տատ օրէնքը եւ կարգապահութիւնը : «Ցորդանան կ'ուզէ բարեկամական յա-րաբերութիւններ մշակել բոլոր արաբա-կան երկիրներուն հետ, մասնաւորապէս Պաղտատի հարցի մասին» : Յայտարա-րութիւնը որեւէ բառ չի պարունակեր Պաղտատի դաշինքի մասին :

× *Ամերիկեան կառավարութիւնը ուժ-դին բողոքագիր մը ուղղեց Ցորդանանի, Ամմանի եւ Երուսաղէմի վերջին խռովու-թեանց առթիւ : Աւտաքին նախարարը ան-ձամբ Ուոլթինկթընի յորդանանեան դոր-ծակատարին յանձնեց բողոքագիրը, իր բնակարանը հրաւիրելով զայն : Այս առ-թիւ հրատարակուած գեկոյցը կ'ըսէ թէ Ցորդանանի կառավարութիւնը անհրա-ժեշտ միջոցները ձեռք չէր առած, զսպե-լու համար անցեալ չաբաթ եւ կիրակի օ-րերու խռովութիւնները :*

× *Անգլիոյ արտաքին գործերու պաշ-տօնատունը կը ծանուցանէ թէ Ցորդա-նանէն հասած տեղեկութեանց համա-ձայն, « համայնավարական որոշ դոր-ծունէութիւն մը տեղի ունեցած է Ամմա-նի եւ Երուսաղէմի անկարգութեանց կազմակերպութեան մէջ» եւ թէ ամէն պատճառ կայ հաւատալու թէ որոշ դու-մար մը ծախսուած է այս նպատակով . դումար մը որ միայն համայնավարական*

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ

Ինչպէս դուժած էինք երէկ, Դեկտեմ-բեր 31ին Թեհրանի մէջ մեռած է մեր վաստակաւոր ընկերներէն Համբարձում Տէրտէրեան :

Ողբացեալ ընկերը, աւելի քան հօթա-նասուն տարեկան, ծնած էր Նոր Նախի-ջեւանի Թոփալ գիւղը : Աւարտած էր Պետերբուրգի համալսարանը, իբրեւ լրա-ւագէտ : Եղած է հանրային կեանքի վարիչ դէմքերէն թէ իր ուսանողական շրջանին, թէ Հիւս. Կովկասի մէջ եւ թէ հանրապետական Հայաստանի մէջ, ուր անդամ էր խորհրդարանին : Մոսկուա դնաց 1920ին, Լ. Շանթի պատուիրակու-թեան հետ, բանակցելու համար Հայաս-տանի պահանջներու մասին : Վերադառ-նալով Երեւան, դարձեալ նշանակուեցաւ բանագնաց եւ ընկերը Դրօյի հետ ստորա-գրեց 1920 Դեկտ. 2ի պայմանագիրը , ո-րով Հայաստանը կը համակերպէր կար-դասարքի փոփոխութեան : Այդ վաւե-րագիրը հրատարակուած է Ա. Միու-թեան արտաքին գործերու նախարարու-թեան դաշինքներու ժողովածուին մէջ (Մոսկուա, 1922, էջ 14 – 15) :

Փետր. 18ի ապստամբութեան խոր-տակումէն ետք (1921 Ապրիլ 2) Համբար-ձում Տէրտէրեան եւս հազարաւոր տարա-գիրներու հետ անցաւ Իրան, ուր կը մը-նար մինչեւ իր մահը, միշտ մասնակից ե-ղած հանրային գործունէութեան : Վեր-ջին տարիներս նշանակուած էր «Ալիք»ի վարչական անօրէն :

» Հայրենիք » ամսագիրը անցեալ տա-րի սկսաւ հրատարակել իր յուշերը՝ բոլ-շեւիկեան յեղափոխութեան առաջին չրջա-նէն :

աղբիւրէ չէր եկած : Իրազեկներ կը հա-ւատան թէ դրամը ղրկուած է մասնաւո-րապէս Արաբիայէն :

Անդլիական կառավարութիւնն ալ բո-ղոքագիր մը ուղղեց, իր հպատակներուն դէմ կատարուած բռնութեանց առթիւ :

× *Ցորդանանի նոր կառավարութիւնը կազմուած է չափաւոր տարրերէ եւ պիտի հետեւի աւանդական քաղաքականու-թեան :*

ՀԻՆ ԱՂՈՒԷՍԸ ՆՈՐԻՆ ԴԷՄ

●

Շատ ուշագրաւ է Հալէպ կուսակցու – թեան նախագահ Ինէօնիւի ճառը, թուր – քիոյ երեսփ. ժողովի 16 Դեկտեմբերի նիստին մէջ :

Ինչպէս յայտնի է, վարչապետ Ատնան Մենտերէս, իր նոր դահլիճի գործունէու– թեան ծրագիրը ներկայացուց այս ժողո– վին , եւ ստացաւ անոր վստահութիւնը՝ 58ի դէմ 398 ձայնով :

Զենք ուզեր մխրճուիլ մանրամասնու – թիւններու մէջ, արձագանգ հանդիսանա– լու համար այն բուռն քննադատութիւննե– րուն, որոնց առարկայ դարձաւ Մենտե – րէս — անձնապէս — , եւ որոնք ուղ – ղուած էին մասնաւորաբար նոր կառավա– րութեան առեւտրական, տնտեսական եւ ֆինանսական քաղաքականութեան :

Ցարմար առիթով կը խօսինք այդ բո – լորի մասին, — որովհետեւ, ինչպէս ցոյց կուտան դէպքերը, այսուհետեւ չատ աւե– լի շեշտուած ձեւով պայքար պիտի մղուի Մենտերէսի ու իր կուսակցութեան դէմ, նկատելով որ Դեմոկրատներէն անջատ – ուած 19 կարկառուն դէմքերու նախա – ձեռնութեամբ կազմուած է նոր կուսակ– ցութիւն մը, «Հիւրիյէթ» :

Դեմոկրատներու հանդէպ ստեղծուած ընդհանուր անվստահութիւնը՝ կը խրա – խուսէ Հալէպի ղեկավարները, որոնք, Մենտերէսի եւ իր ընկերներու առաւելա – պէս տնտեսական եւ առեւտրական սխալ– ները խնդրոյ առարկայ դարձնելէ ետք , կը ձգտին մասնաւորաբար փոքրամաս – նութեանց եւ Ցոյներու տեսլութիւնը դր– դռել կառավարութեան դէմ :

Ինչպէս, որ հին աղուէս մըն է, եւ ո– րուն խղճին վրայ կը ծանրանայ «վար – լըք»ի — Ունեւորութեան տուրքի — ող – ջերդութեան պատասխանատուութիւնը , առիթը դտած է չափահասնելու Սեպտեմ– բերի 6 – 7ի դէպքերը, եւ չեշտակի ամ – բաստանելու վարչապետ Մենտերէսը, զոր հրաժարելու կը հրաւիրէ՝ իր 16 Դեկտեմ– բերի ճառով :

Խմդէթ յանդած է այն եղրակացու – թեան, որ Ցոյներու, Հայերու եւ Հրեա – ներու վրայ գործուած վանդալական յար– ձակումները, Սեպտեմբերի 6 – 7ի դիւե– րը, կանխամտածուած էին եւ ծրագրը – ուած, եւ թէ իսկական պատասխանա – տուն այդ ազէտին, նոյնինքն Մենտերէսն է :

Այս առթիւ՝ ծանր ու կծու խօսքերէ ետք, որոնց խտացումը պիտի տանք քիչ վարը, Ինէօնիւ բառ առ բառ կը յայտա – րարէ .

— « ... Այս դէպքերուն հետ այնքան մօտէն առնչակից, համապատասխան պա– տասխանատուութիւններ ունեցող, ու հա– ւանօրէն մեզակից Պ. Ատնան Մենտե – րէս՝ այսօր կը վարէ այդ խնդիրին քննու– թիւնը ... Ասիկա անբնական, վտանգա – ւոր նկատուելու չափ սխալ ուղղութիւն մըն է : Ահա թէ ինչու, հակառակ երեք ամսուան քննութիւններուն, ամէն ճիգ ա– մուլ ու անպտուղ մնացած է : Պ. Ատնան Մենտերէս, որ գլխաւոր պատասխանա – տուն է վեց եօթը Սեպտեմբերի դէպքե – րուն, պէտք է հեռանայ կառավարու – թեան պետի իր պարտականութենէն » :

Այս բառերը կ'արտասանուին մէկուն կողմէ, որ նոյնքան արիւն քամած է : Եւ սակայն, տրամաբանօրէն՝ արդար ու տե– ղին է առաջարկը : Բազմաթիւ պատճառ– ներ դոյութիւն ունէին, որպէս զի Մեն – տերէս հրաժարէր վարչապետութենէ : Եւ սակայն, որոշ է որ Պայար եւ կարդ մը դէմքեր յարմար չնկատեցին վարչապե – տութիւնը թողուլ ուրիշին, այն մտավա– խութեամբ՝ որ Դեմոկրատներու դիրքը կրնայ չատ աւելի տկարանալ :

Ոչ միայն Մենտերէս, այլեւ Պոլսոյ թէ Իզմիրի կուսակալները՝ մնացին իրենց պա– հոններուն վրայ, հակառակ անոր որ — ինչպէս արդարօրէն դիտել կուտայ նաեւ Ինէօնիւ — առաջին հրաժարողները եւ հեռացուողները անոնք պէտք է ըլլային : Պոլսոյ կուսակալ կէօթայ, անձնապէս ու– ղեց լքել այդ պաշտօնը, քանի մը չաբաթ առաջ : Սակայն, Պայար, միջամտեց ու առժամապար յետաձգել տուաւ այդ մտա– դրութեան դործի վերածումը : Ինչպէս– եւս այն կարծիքը ունի, որ կէօթայի եւ Իզմիրի կուսակալին հրաժարումի խու – սափումը՝ առանց պատճառի չէ : Կը տի– րէ այն կարծիքը, որ Մենտերէս, Ֆուատ Քէօփրիւլիւ եւ Իզմիրի ու Պոլսոյ կուսա– կալները՝ միասնաբար դեր եւ բաժին ու– նեցած են Սեպտեմբեր վեց եօթի դիւերը – ուան աղէտին մէջ, եւ եթէ չեն հրաժարե– ցուած կամ չեն հրաժարած , պատճառն այն է, որ, այդ պարագային, ենթակա – ները կրնային այս կամ այն ձեւով կարդ մը մանրամասնութիւններ հրապարակելու հարկին առջեւ դտնուիլ :

Ինչպէս, չատ հետաքրքրական կարդ մը մանրամասնութիւններու կարդին, ե – րեսփ. ժողովի մէջ յայտնած է, թէ՝ դէպքին օրը, երեկոյեան, Իզմիրի հրշէջ դունդը հրահանգ ստացած է Իզմիրի տօ – նավաճառին յատկացուած վայրը փու – թալու : Եւ երբ հարց տրուած է հրշէջնե– րէն մէկուն, թէ ինչ կը փնտռեն տօնա – վաճառի մուտքին, միամիտ հրշէջը պա – տասխանած է .

— « Հրդեհ պիտի ծագի ... ու մենք ե– կած ենք այդ հրդեհը մարելու » :

Դարձեալ, Ինէօնիւի համաձայն, Սեպ– տեմբեր վեցի իրիկունը, երբ Մենտերէս եւ Քէօփրիւլիւ կը մեկնէին Պոլսէն. դի – տէին՝ ինչ որ պիտի պատահէր, քանի մը ժամ ետք : Սակայն, չէին ենթադրեր որ դէպքերը այդքան ծանրակշիռ համեմա – տութիւն պիտի ստանային : Մինչեւ Սա – պանճա, անոնք լուր ստացած էին թէ ծայ– րայեղութիւններ դործուած չեն. սա – կայն, երբ անցած են Սապանճայի կայա– րանը ու լսած՝ թէ աղիտալի դէպքեր տե– ղի ունեցած են, անմիջապէս վերադար – ձած են Պոլիս :

(ԱՐԵՒԵԼՔ)

ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԸ ԵՒ ՆՈՐԸ

●

(Բ. եւ վերջին մաս)

Աշակերտը իրրեւ աշակերտ՝ իր վիճա– կին իսկ բերումով արդէն աւելի կամ պա– կաս ենթակայ է ստորակայութեան դա – ցումին, սակայն այս դադացումը անոր մէջ իր հակաբեւեռն ալ ունի, աշակերտը կը ձգտի միշտ իր տկարութիւններն ու թե – րիները չէզոքացնել, սրբագրել ու ամէն կերպ ինքզինքը իր շուրջիններուն պար – տադրելով՝ տիրանալ իր արժէքին : Հե– տեւաբար ինչ որ ալ ըլլայ աշակերտին ի – մացական կարողութիւններու աստիճանը, վարժարանը նկատի ունենալով անոր հո– գեկան տրամադրութիւնները , պէտք է դդուշանայ նուաստացումի վիճակներ ըս– տեղծելէ : Ուսուցիչին կողմէ կատար – ուած նսեմացումի պարագային, աշակեր– տը բնականաբար պիտի փնտռէ միջոցներ իր «ես»ը փրկելու այդ տաժանելի կացու– թենէն : Փրկութեան մէկ եղանակն է խուսափիլ դիմագրութենէ եւ փախուս – տի ճամբան բռնել, ինչ որ ի վերջոյ վհա– տութեան դուռ կը բանայ եւ աշակերտը հեռուհեռ կորսնցնելով իր կորովը , կ'երթայ վերածուելու կրաւորական եւ ի– րաւազուրկ էակի մը, եւ կամ ընդհակա – ռակն իր խախտուած դիրքը վերահաս – տատելու համար՝ անդուսպ ընթոստն է որ կը ծնի իր մէջ :

Ամէն անդամ աշակերտին դպրոցական ձախողանքի պատճառը պէտք չէ կապել անպայման մտային որակի եւ կամ ըմբռ– նումի աստիճանի թերութեան հետ, այլ պէտք է փնտռել բուն իսկ դաստիարակու– թեան սխալ կառուցուածքին մէջ : Կա – տարուած մանրազնին վիճակագրութիւն – ները ցոյց կուտան որ 95 առ հարիւր ա – շակերտները վարժարանը կը սկսին սքան – չելի տրամադրութիւնով, բայց յետագա– յին դպրոցը կը դադրի իրենց սիրելի ըլ – լալէ ու աշակերտի մէջ կը ծագի անբար– եացակամութիւն հանդէպ վարժարանին , հետեւաբար սորվիլը կը դառնայ տաժա – նակիր պարտադրանք :

Մանուկը գերազանցօրէն դործօն էակ մըն է : Պէտք է մանուկը ճանչնալ , ծա – նօթանալ անոր ֆիզիքական եւ մտային զարդացման մեքենականութեան կրթա – կան դործը պատշաճեցնել շրջան առ շըր– ջան՝ ըստ տարիքի պահանջքներուն , հե– տաքրքրութիւններուն, փնտռելով համա– պատասխան մեթոտներ անոր դործուն – նէութիւնը արծարծելու եւ արդիւնաւորե– լու : Աշակերտը իր սորվելիքները փնտռո– ղի եւ անոնց դիւտը ընողի դերին մէջ պէտք է մտցնել : Դաս մը կազմ ու պատ– րաստ սորվելիք բան մը չէ, այլ կառուց – ուածք մը որ աշակերտը պիտի յօրինէ կտոր առ կտոր, անշուշտ ուսուցիչին ա – ռաջնորդութեամբ :

Նոր եւ հին դպրոցներու ուսման ծրա – գիրները դրեթէ միեւնոյնն են, միայն ու– սուցողական եղանակներն են որ հիմնո – վին կը տարբերին : Կան բազմատեսակ մեթոտներ եւ սակայն ամէնքն ալ նոյն սկզբունքին չուրջ կը դառնան : Դասական հին դպրոցներու կանոնաւոր անշարժ դասարանական դրութիւնը դոյութիւն չունի նորին մէջ : Շարժական դասարան– ներ են , այսինքն աշակերտ մը կրնայ քանի մը դասարաններու պատկանիլ ըստ որոշ ճիւղերու մէջ ունեցած իր պատ – րաստութեան, օրինակ, կրնայ 6րդ դա– սարան ըլլալ Ֆրանսերէնի համար , իսկ չորրորդ՝ մաթեմատիքի մէջ : Իւրաքան– չիւր աշակերտ անհատական դասացու – ցակ մը ունի, հետեւանք չարժական դա – սարանները դրութեան : Դասաժամերու տեւողութիւնը ընդհանրապէս 45 վայր – կեան է , բայց ըստ յարմարութեան ի հարկին ուսուցիչը կրնայ աւելի երկարել կամ պակսեցնել : Իրարու առնչակից ճիւղերու կեդրոնացում կամ, իրար ամ – բողջացնելու սկզբունքի վրայ, օրինակ՝ քնագիտութիւն, քիմիագիտութիւն, նոյն– պէս աշխարհագրութիւն, պատմութիւն , երկրաբանութիւն եւն. եւն. : Օրեր, չա – բաթներ, չարունակաբար լայն ժամա – նակ կը յատկացուին այս կամ այն ճիւ – ղերու խոմբին ուսումնասիրութեան եւ դասաւանդութեան միջեւ՝ որոշուած ծը – րագրին վախճանը :

Այս դպրոցներուն ներքին կեանքը ա – ռաջին տպաւորութեան կրնայ օտարոտի երեւալ անվարժներուն : Ամբողջ դպրոցը աշխատանոց մըն է, փեթակի պէս կը բզզայ, ամէն ինչ կը յորդի եռանդուն դործունէութեամբ : Դասարաններու , աշ – խատանոցներու մէջ, աշակերտները խում– բերու բաժնուած, ուսուցիչներու ընկե – րակցութեամբ եւ կամ աւելի բարձր դա– սարաններու աշակերտներով առաջնոր – դուած՝ կ'աշխատին որոշ նիւթերու չուրջ, կը վիճին, կը խօսին, փորձեր կը կատարեն : Գիրք, դործիք, պատկեր , քարտէս , բոյս, կենդանի եւն. չորս կող– մը լեցուցած են : Քանի մը ժամուան այ – ցելութիւն բաւական է ընտելանալու կա – ցութեան եւ հետեւելու :

Մեր օրերու մանուկը երէկուանին նը– մանը չէ, նոր տեսակի մանուկ մըն է , կանխահաս, վաղաժամօրէն արթնցած , պահանջկոտ եւ հրամայող : Պատմու – թեան մէջ նախընթացը չունեցող իրակա– նութեան մը առջեւ կեցած ինք այսօր , մեծերու եւ փոքրերու չարաբերութիւն – ները վեր ի վայր շրջած են, փոքրերը դարձած են իշխող, հրահանգող եւ մեծե– րը ենթարկուող ու կամակատար : Այս դժուարակիրթ եւ դժուարակերտ սերուն– դի դաստիարակութեան պատասխանա – տու դործը գլուխ հանելու համար ընտա– նիք, հայր, մայր պէտք է սերտ օժան – դակները հանդիսանան վարժարաններուն : Մանաւանդ որ Ֆրանսայի մէջ ներկայիս ծնունդներու անհամեմատ բազմացումը եւ աշակերտներու արտակարգ խուժումը դէպի դպրոց լուրջ խոչընդոտներու առ – ջեւ դրած է դաստիարակութեան ընթաց– քը տպրերը եւ անոնց կանանչ քող – քով հարսերը: Շատ կը խշխշար մայրի – կիս համար՝ իր տղուն աննման հարսին : Հայրիկէս մնացած ժառանգ ես էի մնա – ցած, իմ վրաս կը դուրդուրար, վարդի նման կը խնամէր, օհ, անոր սիրտը ... :

Հակառակ ինծի չսայլուած այս դըդ – ումներուն չփացած չէի, բայց հօրեղ– բօրս ընթացքը անբացատրելի մնացած է ինծի համար մինչեւ այսօր: Անոր ան – հաշտ ընթացքը, հալածանքը ինծի հան – դէպ մայր եւ որդի անհաշտ ու անհան – դուրժելի էին դարձուցած իրարու, միշտ վէճ եւ յանդիմանանք կար անոնց մի – ջեւ իմ պատճառաւ :

Ցաճախ իր զաւկին կը կրկնէր .

— Ինչո՞ւ կը ծեծես, կը հալածես այս բողբոջ մանկիկը, չէ՞ որ եղբօրդ զաւակն է, արդէն Աստուած անոր դլխուն զար – կած է, անմեղուկս քեզի ի՞նչ վնաս հաս– ցուցած է :

Ցետոյ բորբոքած , մայր վագրի մը կա– տաղութեամբ, որ բնաւ հաւատալի չէր այս բարի եւ քրիստոնեայ կնոջմէն, կ'ը– սէր .

— Աչքերդ խաւարին, Ամենակալէն վախցիր, Անկէ պիտի դանես ... :

Ց. ՀԻՍԱՑԵԱՆ

(1) (Շար.)

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՈՐԲԻ ՄԸ ԳՈՂԳՈԹԱՆ

●

— Եկեղեցիէն կուգամ ...

Մեծ մայրիկս, Ֆուլիկ հանըմ, բարի քրիստոնեայ, իր ապաւէնն ու ուժը եկե – ղեցին ու կրօնքն էին : Հազիւ տասնըվինդ տարեկան՝ պատանի փոքր հասակէս որ – բացած հօրմէ եւ մօրմէ, հօրեղբօրս Աբի– կին հալածանքներէն խոյս տուած էի եւ անոր չարմարանքէն ազատելու համար մեծ մայրիկիս քով ապաստանած էի :

Տիրամօր անմեղունակ դէմքով, սիրա – լիր արտայայտութեամբ մեծ մայրիկս համակ սէր էր, ոսկի սիրտ ունէր բոլոր հայ մամիկներուն պէս միակպաչտպանը սրբուկիս :

Այդ օրը եկած էր գիս հօրենական տունս տանելու :

Նախքան մօրաքրոջս այցելութիւնը, քա– նի քանի անդամ խաչակնքած էր ջերմե – ռանդութեամբ, հաւատքին փարած, որ – քան խնդրած էր Աստուածամօր, որ մայ– րական դութը չարժէր մօրաքրոջս ու մեկ– նած եկեղեցի, անոր հոդեպարար շարա – կաններուն, օրհնուած խունկի ու կնդրու– կի անուշահոտութեամբ պարուրուելու : Քանի քանի անդամ խոնարհած էր մինչեւ դետին, ծունկի եկած, աղաչելով, երկըր– պադելով, լալագին պաղատելով սուրբե – րուն անոնց պաղ մարմարեայ պատուան – դաններէն, բոլոր սրտով խնդրած՝ որ մօ– րաքրոջս սիրտը մեղմացնեն :

— Ով Աստուածամարս, դուն ինծի ու– րախացնես, Թոռնիկս, հոգեհատորս ինծի վերադարձնես, խելք ու չնորհք տաս իմ սիրունիկ Մարտիկիս, մօրաքրոջը խիղճը արթնցնես, որ մեղաւորիս տառապակէզ հոգին դոհանայ, քու չնորհիդ հրճուի : Մեծ մայրիկ մըն եմ ընկճուած, չարչար– ուած, միայն իմ Թոռնիկովս է որ կ'ապ – րիմ :

Ինքն ալ վիզը ծուռ, դինուած անխոր – տակելի հաւատքով կուգար վստահ ու յու– սալի սուրբերէն առած ուժով գօտեպնդ – ուած : Ներս մտաւ լինքնավստահ եւ առա– ջին խօսքը եղաւ .

— Եկեղեցիէն կուգամ ...

Ցաղթական, հաւատքի դերագոյն գէն – քով, կարծես ինքզինքը պարտադրելու համար մասն ու նչխարը երկիւղածու – թեամբ. սրտին վրայէն կը հանէր, տասն անդամ խաչակնքելով, աղօթքներ մրմըն– ջելով կը բաժնէր մեզի. անոր մատուցումը իրեն նայելով նոյն ջերմեռանդութեամբ արարողութիւն մը կը դառնար. մենք ալ կ'աղօթէինք :

Քանի՛, քանի՛ անդամ մեր տան մէջ կախուած Տիրամօր պատկերին առջեւ կե– ցուցած է գիս, ինքն ալ յուշարարի մը ճշդութեամբ կրկնել տուած է «Հաւատով խոստովանիմք», «Հայր մեր»ը եւ ուրիշ աղօթքներ ու միշտ վերջացուցած, աչքե– րը երկինք, բազկատարած .

— Ով Տէր, դուն իմ Մարտիկիս խելք ու չնորհք տաս, իմ ամբարիշտիս, մեղա– սրիս ձայնը լսես, երեւելի եւ աներեւոյթ փորձանքներէ պահպանես, քո անհաս – նելի ողորմութեանդ եւ անդուլական խնամատարութեան կը յանձնեմ, Ամենա – կալ Տէր, ընդունէ խնդրանքս :

Աննման մեծ մայրիկ մըն էր, ինքն իր էութեամբ աղօթագիրք մըն էր, ամէն օրուան ժամասացութիւնը ծայրէ ի ծայր գիտէր ու կը հետեւէր թէ պատարագիչ քահանային եւ թէ երգեցողութեան :

Ֆուլիկ հանըմ՝ Հաճի հանըմ անունին էր արժանացած, բախտաւոր կը զդար ինքզինքը այդ երանութեան հասած ըլ – լալուն համար, դի քանի մը անդամ Երու– դաղէմ դացած էր եւ Ցիսուս Քրիստոսի լուսեղէն դերեզմանն էր համբուրած եւ ջարդերէն փրկուած :

Հանիս, լուսահոդի մայրիկիս հետ, իրենց երիտասարդութեանը ճոխ կեանք էին վարած : Ամուսնութենէն ետք են – թարկուած էր անչափելի տառապանքնե – րու, իր ամուսինէն զատ թաղած էր իր էօթը տպրերը եւ անոնց կանանչ քող – քով հարսերը: Շատ կը խշխշար մայրի – կիս համար՝ իր տղուն աննման հարսին : Հայրիկէս մնացած ժառանգ ես էի մնա – ցած, իմ վրաս կը դուրդուրար, վարդի նման կը խնամէր, օհ, անոր սիրտը ... :

Հակառակ ինծի չսայլուած այս դըդ – ումներուն չփացած չէի, բայց հօրեղ– բօրս ընթացքը անբացատրելի մնացած է ինծի համար մինչեւ այսօր: Անոր ան – հաշտ ընթացքը, հալածանքը ինծի հան – դէպ մայր եւ որդի անհաշտ ու անհան – դուրժելի էին դարձուցած իրարու, միշտ վէճ եւ յանդիմանանք կար անոնց մի – ջեւ իմ պատճառաւ :

Ցաճախ իր զաւկին կը կրկնէր .

— Ինչո՞ւ կը ծեծես, կը հալածես այս բողբոջ մանկիկը, չէ՞ որ եղբօրդ զաւակն է, արդէն Աստուած անոր դլխուն զար – կած է, անմեղուկս քեզի ի՞նչ վնաս հաս– ցուցած է :

Ցետոյ բորբոքած , մայր վագրի մը կա– տաղութեամբ, որ բնաւ հաւատալի չէր այս բարի եւ քրիստոնեայ կնոջմէն, կ'ը– սէր .

— Աչքերդ խաւարին, Ամենակալէն վախցիր, Անկէ պիտի դանես ... :

Ց. ՀԻՍԱՑԵԱՆ

(Շար.)

Ս. ՓԱՓԱԶԼԱՆ ՍԱՀԱՐԻ ՁՈՒԱՐԹԸ

ՄԱՇՏՈՑԻ ՀԱՅՐԸ

Ա. ՄԱՍՆ

Երեսո՛ւ մեծ ճամբայ կ՚ելլայ, գիշեր ու ցերեկ կ՚երթայ, մինչեւ որ հասնի Մաշտոցի հայրենի գիւղը։ Ճամբան կը հանդիպի ծանօթ ու անծանօթ մարդիկ։ Ամէնքն ալ կը հարցնեն իրեն, թէ ո՞ւր կ՚երթայ։ Ան ալ կը պատասխանէ, թէ Մաշտոցի հայրենի գիւղը կ՚երթայ։ Ամէնքն ալ կը զարմանան, թէ ինչո՞ւ կ՚երթայ Մաշտոցի հայրենի գիւղը։ Ինչո՞ւ կ՚ուզէ տեսնել

ըպան նկատի առնելով, իրազեկները կը կարծեն թէ վարչապետութիւնը պիտի առաջարկուի կամ Պ. Կի Մոլէի եւ կամ Մենդէս Ֆրանսի :

Փուժատեսական չաբաթաթերթը Մենդէ – սի կուսակիցները եւ «էքսփրէս»ը կ'ան – ուանէ «չնազայլեր», որոնք վերջերս վարկաբեկիչ պատկեր մը հրատարակե – ցին Ալժերիոյ ֆրանսական ոստիկանու – թեան մասին: Թերթը պայքար կը մղէ նաեւ նախորդ Ազգ. ժողովի նախագահին՝ Շնեթերի դէմ, որ անուանարկութեան դատ բանալով այդ խմբակցութեան ան – դամներէն մէկուն դէմ, 400·000 ֆրանք հատուցում ստացաւ: Նախորդ նախագա – հը այժմ դատ բացած է Փուժատի դէմ, միեւնոյն ամբաստանութեամբ : Թերթը կը խոստանայ մերկացումներ հրատարա – կել, ինչպէս եւ ղրքոյկ մը՝ « անցեալ գայթակղութեանց մասին»: «էքսփրէս» կ'ըսէ թէ Փուժատ այժմ կը զործածէ այն մեթոտները զոր կը զործադրէին Մուսո – լինի Իտալիոյ, Հիթլէր՝ Գերմանիոյ մէջ:

× Վարչապետը՝ էտ. Ֆոր առջի օր զե – կուցում տալով քաղաքական կացութեան մասին, յայտարարեց թէ «անհրաժեշտ է որ Ալժերիոյ խնդիրներուն լուծումը ստա – նայ խորհրդարանին չատ լայն մեծամաս – նութեան հաւանութիւնը, որպէսզի վի – ճակը չզառնայ եւ կուսակցական բանավէ – ճերու դուռ չբանայ »:

ԻՍՐԱՑԷԼ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ Կ'ՈՒԶԷ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ Իսրա – յէլի խորհրդարանը 31ի դէմ 69 ձայնով քուէարկեց վարչապետին բանաձեւը որ կը տրամադրէ խաղաղութեան քաղաքա – կանութիւն մը վարել: Վարչապետը եւ արտաքին նախարարը« Մոչէ Շարեթ անցեալ չաբթու ճառեր խօսելով բա – ցատրեցին թէ «աւելի լաւ է պահպանել խաղաղութիւնը քան թէ յաղթանակ մը չահիլ պատերազմի մէջ»: Պ. Շարեթ մասնաւորապէս չեշտեց .

— Պէտք է ամէն բան ընենք խաղաղու – թիւնը պահպանելու համար: Մենք պատ – րաստ ենք ամէն կարելի միջոց ձեռք առ – նելու այս ուղղութեամբ. սակայն յոյս – ղութիւնը միայն մեզմէ կախում չունի » :

Երեսփոխան մը կ'առաջարկէր ներս առ – նել մաս մը արաբ տարագիրները, իբրեւ բարեացակամութեան ապացոյց: Պ. Շա – րեթ պատասխանեց թէ Իսրայէլի քաղա – քականութիւնն է վերստին միացնել ըն – տանիքները. բայց որոշ թիւով տարագիր – ներու վերադարձը ինքնին չի լուծեր բուն հարցը :

× Ազգաժողովին Ապահովութեան խոր – հուրդը նիստի հրաւիրուած էր երէկ, նո – րէն քննելու համար Սուրիոյ բողոքը՝ Դեկտեմբեր 11ի յարձակման առթիւ: Սուրիա կը պահանջէ Ազգաժողովէն վտա – րել Իսրայէլը :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

114 ԱՆԳԼ. ՀԻՆ հրատարակեր հասան Ա – ղեքսանդրիա, Ալեքսոսի ճամբով: Նաւ մըն ալ ճամբայ ելած է Լիվըրփուլէն, վինա – մթերք փոխադրելով: — Զուիցերիա եւս կը չարունակէ ղենք ճարել արաբական եր – կիրներուն :

ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ամենազօրաւոր ռումբը չինած են Ամերիկացիները եւ պիտի պայթեցնեն յառաջիկայ մայիսին :

ԹՈՒՐՔԻԱ հասաւ խոտլոցի եղեսփո – խանները կազմուած պատուիրակութիւն մը, որ հրաւիրուած է Անգարայի Ազգ. ժողովին կողմէ :

ԿԻՊՐՈՍԻ կառավարիչը, մտածել Հարտինկ, վերսկսաւ իր խօսակցութիւն – ները Մակարիոս արք.ի հետ: Առաջին դաշտնի տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ Նեկոսիա, անկիլքան տէրտէրի մը տան մէջ, որ կը գտնուի յունական հիւպատոս – արանին դիմացը: Կառավարիչին հինգի – րորդ տեսակցութիւնն է այս, իր անուա – նումէն ի վեր: Կը յուսան համաձայնու – թեան մը յանդիլ, ինքնորոշման իրաւուն – քի թուականը ճշդելու համար: Մակա – րիոս արք. յայտարարեց թէ ժողովուրդ տեղեակ պիտի պահուի եւ վերջին խօսքը ժողովուրդին պիտի մնայ :

ՁԻՒՆԸ վերսկսաւ երէկ Փարիզի եւ ամ – բողջ Ֆրանսայի մէջ, սաստիկ ցուրտով մը:Շատ մը ճամբաներ վտանգաւոր դար – ձած են: Կը կարծուի թէ ձմեռը պիտի սաստկանայ ամբողջ Եւրոպայի մէջ :

ՄԱ՞ՆԶ ԹԷ ԱՂՋԻԿ.— Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ երեք իսրայէլեան բժիշկներ մեթոտ մը գտած են որուն շնորհիւ կարե – լի է ճշդել թէ ծնելիքը մա՞նչ է թէ աղ – ջիկ :

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Նոր տարուան առթիւ Մեկէն Պ. Գա – լուստ Թիւքեան մէկական տարի «Յառաջ» կը նուիրէ Պ. Գալուստեանի (Մարսէյլ) եւ Պ. Ս. Տամպուաճեան (Ռոման) :

ԵՒԱՋԱՑՆ ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի հանդիսաւոր Ս. Պատա – րագ կը մատուցուի Շաւիլի մատրան մէջ: Երգեցողութիւնները պիտի կատարուին եկմալեանի եռաձայն եղանակով, մաս – նաւորապէս հրաւիրուած դպիրներու կող – մէ , ղեկավարութեամբ երաժշտապետ Պ. Նշան Սերոյեանի: Ցաւարտ պատարա – գի, հոգեհանգստեան պաշտօն , ողբացեալ Օր. Զարուհի Գալֆաեանի մահուան 3րդ տարելիցին առթիւ :

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ ՊՈՒՏՈՑԻ ՄԷՋ

ՊՈՒՏՕ.— Ֆ. Կ. Խաչէ դպրոցական հանդէսը այս կիրակի ժամը 3·30ին կը – ղերականներու սրահը , 22 ռիւ թէ Պա – յիւթիէ :

Ցայտագիր.— Խմբերգ, մեներգ, ար – տասանութիւն, տրամախօսութիւն: «Ե – րեք որբերը» (տրամ), «Հիւանդ Պուպրի – կը» (տրամ), «Ամէն բան չուտող տղան» (տրամ): Կը հրաւիրուին բոլոր ծնողները եւ բարեկամները :

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1956ԻՆ

«LES AMBASSADEURS»

Մանրամասնութիւնները յառաջիկայիճ:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Հայաստան» ամսագրին նոր չրջանի (1956) առաջին թիւը, ճոխ բովանդակութեամբ:

Բաժնեգին՝ Ֆրանսա, տարեկան 450 Ֆրանք: Արտասահման՝ 500 Ֆր.: Դիմել Գրիգոր Փափազեանի՝

25 Rue Martial Boudet, Chaville (S.O.)

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, RUE RICHER - PARIS (9e)

Tél.: PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Մանկութիւն չունեցող մարդիկ, Ա. Ծառուկեան, մատենաչար «Համազգային» Պէյրութ, 1955, գինը 700 ֆրանք :

Դանիէլ Վարուժան, Դ. Ճիզմէճեան, (Դպրոցական կեանքը, Անտիպ նամակնե – րը, Գրականութիւնը) , մատենաչար «Ցուսաբեր», Գահիրէ, 1955 գինը՝ 700 :

Ընտանիքին բարեկամը եւ ընդարձակ երազահան, կազմեց՝ Կ. Կիլիկեցի, տպ. Կ. Տօնիկեան, Պէյրութ, գին 1000 :

Նոր Քնար երգարան, կազմեց՝ Կարօ Գէորգեան, Պէյրութ, 1954, կազմուած՝ 1650 Ֆր. Թղթակազմ՝ 1400 Ֆրանք :

Քաջն Նազար եւ ուրիշ 13 պատմուածք – ներ, Համաստեղ, Գահիրէ 1955: Գինը՝ կազմուած 1000, Թղթակազմ 700 Ֆր. :

Սիամանթոյի ամբողջական գործք, Գահիրէ, կազմուածը՝ 1800 Ֆրանք :

Վերադարձ, Կ. Փօլատեան , Գահիրէ 1955, գինը 500 Ֆրանք :

Զրոյց, Կ. Փօլատեան, (Ահարոնի, Է – լիւարի, Շ. Նարդունիի, Օ. Պէրպէրեա – նի, Հ. Ս. Տէր Մովսէսեանի եւ Լիւթ Անտրէ Մարսէլի հետ) Փարիզ, 400 Ֆր.: Վէրք Հայաստանի, Խ. Աբովեան (նոր տպագրութիւն), Պէյրութ 1954, (կազ – մուած) 700 Ֆրանք:

Ամէնուն տարեգիրքը, Կարօ Գէորգեան, Գ. տարի, 1956, պատկերազարդ, 616 էջ, գինը՝ 1200 Ֆրանք :

Գիւղը,, Համաստեղ, Բ. տպ. Ազդակի, Պէյրութ, 1955: Գինը՝ 600 Ֆրանք:

Պատմութիւն Հայ Գաղթականութեան . Բ. հատոր, 722 էջ, Գահիրէ, 1955: Գինը՝ 1500 Ֆրանք :

Խենթութիւն Սրբազան (ասմունք քեր – թուածները) Բիւզանդ Կռանեան, տպ. « Ցուսաբեր«, Գահիրէ 1955: Գինը՝ 500 :

Մթին Մանկութիւն, Վազգէն Շուչան – եան, հրատ. դպրոցին Գեղամ Սեւանի , 1956, Պէյրութ, 215 էջ: Գինը՝ 400 Ֆր.:

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ» ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Ֆ. Կ. Խաչէ Լիոնի մասնաճիւղը՝ «Մա – նուկներու Օր»ը կը տօնէ, Յունուար 15 – ին, կիրակի օր, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Յոյներու սրահը, 5 ռիւ Պօնըփուա, Լիոն:

Պղտիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգ, արտասանութիւն, անակնկալներ եւ չարժանկար: Նուէրներ պիտի բաժնուին մանուկներուն :

Ժամը 6էն վերջ պիտի ըլլան եւրոպա – կան պարեր: Ճոխ պիւֆէ եւ խմիչք : Փութացէք ուրախացնել պզտիկները՝ քա – ջալերելով Կազ. Խաչէ այս համեստ ձեռնարկը :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պ. Մովսէս Ժամկոչեան կը ծանուցանէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կա – տարուի իր եղբօր՝ Մեսրուժան Ժամկոչ – եանի (մեռած Պոլիս)մահուան Բ.տարելի – ցին առթիւ: Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները:

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Այրի Տիկին Մավեան իր ամուսնոյն՝ Մկրտիչ Մավեանի մահուան 11րդ տարե – լիցին առթիւ երկու հազար Ֆր. կը նուի – րէ Մշակոյթի Տան Ֆոնտին, երկու հա – զար Ֆրանք Կազոյա Խաչէ կայանի չէն – քին : Սառնալ «Յառաջ»էն :

Հ. Ց. Դ. Վարդան Ենթակոմիտէին ըն – կերները յատակութիւն յայտնելով ընկ. Կարօ Երանեանի եւ իր պարագաներուն իրենց եղբօր Մկրտիչ Երանեանի տխուր մահուան առթիւ, 3200 Ֆր. կը տրամա – դրեն Մշակոյթի Տան Ֆոնտին: Տա – նալ «Յառաջ»էն :

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ ԱԶԳ. ՍՐԱՀԻՆ չինութեան չնորհակալութեամբ ստաց – ուած են հետեւեալ գումարները .—

Տիկին Մարիամ Ակոնդյանի միջոցաւ հաւաքուած 8000 Ֆրանք , Պ. Վահէ Ֆը – ըչկեան 500, Տէր եւ Տիկին Նիքոթ եւ Արաքսի Նիքոթեան ամուլէն 5000 Ֆրանք: Գումար 18·000 Ֆրանք :

× Կիւլպէնկեան զերդաստանին ար – ուարձանիս չքաւորներուն զրկած 50·000 Ֆրանքը բաժնուած է Թաղիս աղքատնե – րուն :

ԴԵՐԱՄԱՆ Ա. ՇԱՀՄԱՐՈՒՆԻԻՆ ՀԱՄԱՐ

Սան – Փաւլոյէն «Ազամեան» թատերա – խումբը 80 տոլար կը տրամադրէ դերա – սանապետ Աչօ Շահխաթունեի Փոնտին, « Յառաջ » ի միջոցով :

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՓԼԻՍԷՆԵՐ

(Ամէն տեսակ, վերջին նորա – ձեւութիւններով)

ԿՈՃԱԿ — ՊՈՒԿԼ

ԳՕՏԻ (կերպաս)

(Մասնաւոր գին կարի համար)

Եկէք տեսէք մեր էոլեէսիոնները

« AUX DOIGTS DE FEE »

Professionel - Fabricant

19,rue Nationale (Côté Crs Belzunce)

MARSEILLE

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Պ. Օհանիկ Օհանեան, բը – նիկ Աֆիոն Գարահիսարցի: Կը կարծուի թէ Մարսիլիա գտնուած է 1937ին: Տեղե – կութիւն ունեցողները կը խնդրուի խոս – տանել «Յառաջ»ի :

●

Պրիւսէլէն Անդրանիկ Ղազարեան–Սեդ – րակեան կը փնտռէ իր երկու եղբայրները Յակոբ եւ Աբրահամ Սեդրակեանները , որոնք 1941–42ին գինուոր եղած են Մ.Միութեան բանակին մէջ եւ Հայաստան չեն վերա – դարձած : Որեւէ պաշտօնական տեղեկու – թիւն ստացուած չըլլալով իրենց կացու – թեան մասին, կը խնդրուի հաղորդել ի – րենց եղբօր «Յառաջ»ի միջոցաւ: Ջերմա – պէս կը խնդրուի արտասահմանի թերթե – րէն, մասնաւորապէս «Հայրենիք»էն արտատպել :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ.— Մարթա Քէլքլիքեան կը փնտռէ իր զուգէնը՝ Մելքոն Քէլքլիք – եանը, որ կը կոչուի նաեւ Հաճի պէյ : Փնտռողին հասցէն.—

Keklikian Artakis. 5bis, Rue le Vieux Nimes - Gard

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՀԱՒԱՔԱՏԵՂԻՆ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի ՀԱՅԱՍՏԱՆ թերթին համար ամէն չաբաթ ժամը 15էն 18, 17 ռիւ Պէօ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

Պ. Ղեւոնդ Մելոյեանէ կը խնդրուի խմբագրատուն հանդիպիլ :

ԷՔՍ ԱՆ ՓՐՈՎԱՆՍ, 3000 Ֆր. մանտա չէքը (6 Յունուար) ղրկող բաժանորդէն կը խնդրուի իր անունը տեղեկացնել վար – չութեան :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական հաւաքոյթը տեղի կ'ունե – նայ այս չորեքշաբթի երեկոյ, Քատէ սա – ճարանի վերնայարկը : Դասախօս Պ. Հայկ Պէրպէրեան : Նիւթը՝ «Դ. Դարու հայկական բարքերը » :

ՅԱՒԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

Համա – Խաբեթերդ. Միութեան Մար – աչյլի մասնաճիւղին վարչութիւնը իր խո – րին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հայրե – նակից Այրի Տիկին Աբշալոյս Մալէմազ – եանի եւ եղբօրը՝ Պ. Շաւարշի եւ բոլոր պարագաներուն, իրենց ամուսինին եւ եղ – բօրը Պ. Վահան Մալէմազեանի մահուան առթիւ :

ՄԱՐՍԷԻԼ

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1956

Մ. Ռ. Ն. Ա. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

CLUBի մէջ

Հրապարակ ելաւ

ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ 1956 ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ

616 էջ

Եւ հարիւրաւոր նկարներ անհամար նիւթերով :

Գինը 1200 ֆրանք

(Թղթատարի ծախք 100 ֆրանք)

Դիմել ՅԱՌԱՋի եւ Փարիզի հայ դրավաճառներուն :

Մարսէյլի համար դիմել՝

A. Chahbaghlian, 49, Rue des Petites Maries, Marseille. Tél. CO. 76-47

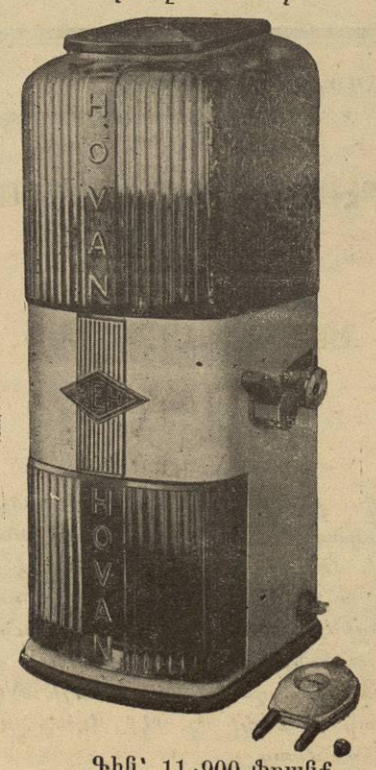
Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ՕԳՏԱԿԱՐ ԳՆՈՒՄ ՄԸ ԸՆԵԼ

Ապահովեցէք լաւագոյն եւ կատարելագործուած սուրճի էլեկտրական աղօրիք մը՝

ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ

ՄԻՇՏ ՀԱՄՈՎ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ թէ ֆրանսական սուրճ խմելու համար՝

Գին՝ 11·900 ֆրանք

Դիմեցէք ձեր էլեկտրապէտին կամ՝

APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE

14, Rue Rochambeau, Paris (9)

Գաւառի համար կը ղրկուի

Contre Remboursement

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIENARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

JEUDI 12 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7875 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3286

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՔԱՐ ԳԱՁԹԱԿՂՈՒԹԵԱՆ

●

Երկու անգամ է որ բուռն ցոյցեր կը սարքուին Ծորդանանի մէջ, բողոքելու համար Պաղեստաի Ուխտին դէմ, որ զարձած է քար գայթակղութեան :

Առաջինը տեղի ունեցաւ Դեկտ. 18-20-ին, մայրաքաղաքին՝ Ամմանի եւ Երուսաղէմի հին քաղաքամասին մէջ, տա-ռապծուելով ուրիշ քաղաքներ :

Յարձակումները մանաւորապէս ուղղուած էին անգլեամերիկեան հաստատութեանց դէմ : Ցուցարարները քարկոծեցին նաեւ Թրքական եւ Ֆրանսական հիւպատոսարաններուն դէմ :

Նոյն առեն Սուրիոյ մէջ ալ թափօրներ կը կազմուէին, ուժ տալով ցոյցերուն :

Դէպքը այնքան ծանր էր որ երիտասարդ վեհապետը հարկ դատեց լուծել խորհրդարանը :

Երկրորդ դէպքը դեռ քանի մը օրուան պատմութիւն է :

Անցեալ շաբաթ եւ կիրակի օր խռովութիւններ ծագեցան դարձեալ Ամմանի եւ Երուսաղէմի մէջ, միշտ նոյն ուղղութեամբ :

Այս անգամ ցոյցը նոյն ծանրութիւնը չունէր : Բայց եւ այնպէս, անգամ մը եւս հաստատեց թէ ամուր ճակատ մը կազմուած է, թոյլ չտալու համար որ Ծորդանան եւս միանայ Պաղեստաի Ուխտին :

Շարժումին խորութիւնը չափելու համար, կը բաւէ ըսել թէ չորս անգամ դադարեցուած :

Վերջինը դեռ նոր կազմուեցաւ, միշտ առժամեայ, սպասելով նոր ընտրութեանց :

Առաջին լուրերու համաձայն, նոր վարչապետը, Սամեր Րիֆայի, յայտարարած է թէ միտք չունի միանալու «նոր դաշինքի մը, ինչ որ ալ ըլլայ» :

— « Պիտի շարունակենք ամրապնդել մեր գործակցութիւնը եւ աւելի սերտացնել մեր բարեկամութեան եւ եղբայրութեան կապերը արաբական միւս երկիրներուն հետ » :

Լաւատեսները կը կարծեն թէ առ այժմ չարը խափանուած է եւ թէ Ծորդանան պիտի կրնայ պահել իր չէզոքութիւնը, եթէ ոչ միանալ Եգիպտոս - Արաբիա - Սուրիա դինակցութեան :

Աւելորդ է ըսել թէ այս նոր տագնապը մեծ արտնեղութիւն պատճառեց Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն մէջ, որոնք ամիսներ ուած են նոր ելքեր փնտռել :

Անցուդարձը ծանր պարտութիւն մըն է բրիտանական դիւանագիտութեան համար, որ մինչեւ Ամման դրկած էր իր սպարապետը, Ծորդանանն ալ կապելու համար Պաղեստաի դաշինքին :

Մեծն Բրիտանիան ստեղծեց այս պետութիւնը, մասնաւոր լեգէոն մըն ալ կազմակերպելով եւ տարեկան 8 - 10 միլիոն սթերլին նպաստ յատկացնելով :

Եւ մինչ քանեւէորս ժամուան խնդիր կը նկատէր անոր միացումը Պաղեստաի Ուխտին, ահա կ'ընդհարի արիւնալի ընդդիմութեան մը :

Պաղեստաի Ուխտը առաջին անգամ կնքեցաւ Իրաքի եւ Թուրքիոյ միջեւ : Ցետոյ անգամ արձանագրուեցան Անգլիա - Փաքիստան եւ Իրան :

Ուխտին կազմակերպիչները ամէն միջոց փորձեցին, յառաջ քշելով Թուրքիան, որպէս զի միւս արաբական երկիրներն ալ միանան դինակցութեան :

Թուրքիոյ վարչապետը եւ հանրապետութեան նախագահը անցեալ տարի հրապիւ կրցան քանի մը խօսք փոխանակել Դամասկոսի մէջ, որ առաջին օրէն ժրտակաան դիրք բռնած էր : Իսկ Եգիպտոսի դուռները մինչեւ այսօր ալ դոց են իրենց առջեւ :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԵՐՔԻՆ ՀՈԳԵՐԸ

●

ԵՆԹԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՆՈՐ ԴԱՇԼԻՃԻ ՄԱՍԻՆ

Տեղական թերթերը կը չարունակեն զանազան ենթադրութիւնները ընել նոր դահլիճին կազմութեան մասին : Տիրող անորոշութիւնը աղդած է նաեւ սակարանին վրայ : Տոլարը չորս հարիւր Ֆրանքի բարձրացաւ առջի օր, սեւ չուկային մէջ, իսկ ձոյլ ոսկին 463·000 Ֆրանքի, այսինքն 2000 Ֆրանք աւելի, բաղդատելով Բ. օրուան գինին հետ : Տնտեսագէտները զարմանալի կը գտնեն այս պարագան, նկատելով որ Ֆրանսայի աղդային եկամուտը մէկ երրորդ համեմատութեամբ աւելցած է 1949էն ի վեր, եւ կը պատրաստուին կրկնապատիկ բարձրացնել ապրուստի մակարդակը՝ յառաջիկայ տասը տարիներու ընթացքին :

Իրագեկներ տոլարի սակին եւեւէջները կը վերագրեն այն ենթադրութեան թէ նոր դահլիճը ձախակողմեան հոսանքներէ պիտի կազմուի : Տոլարին պաշտօնական սակն է 350· մինչդեռ երկուշաբթի օր 397 էր, իսկ անցեալ ուրբաթ օր՝ 395 : Թերթերը եւ քաղաքական շրջանակները միշտ այն կարծիքն ունին թէ վարչապետութիւնը պիտի առաջարկուի ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարին՝ կի Մոլէի, որ իբրեւ փոխ - վարչապետ պիտի հրաւիրէ Պ. Մենդէս Ֆրանսը : Բոլոր հոսանքներուն համար ամէնէն հրատապ խնդիրն է Ալժերիոյ թնճուկը : Կարգ մը իրագեկներ կը կարծեն թէ այս կազմով դահլիճ մը հազիւ երկու - երեք ամիս պիտի կրնայ դործել, չարք մը անմիջական կարդադրութիւններ ընելով : Այդ ժամանակաշրջանին պիտի պարզուի թէ ինչ դեր պիտի կատարէն 145 - 150 համայնավար եւ 51 փուժատեան երես - փոխանները :

Պ. կի Մոլէ նորէն մերժեց Պ. Էտ. Ֆորի առաջարկը աղդային ճակատի կառավարութեան մը մասին, դիտել տալով թէ այդպիսի դահլիճ մը պիտի նշանակէ «ոչինչ անել» (անշարժութիւն), ի վերջոյ յանգելով ժողովրդական ճակատի մը, մասնակցութեամբ համայնավարներու : Այս յայտարարութեամբ, կ'ուղեն վերատահութիւն ներշնչել Ամերիկացիներուն, ի նպաստ Մոլէ - Մենդէս Ֆրանս դահլիճի մը :

Երբ դիտել տուին թէ կարմիրները կրնան աջակցիլ այդպիսի կառավարութեան մը, կարգ մը խնդիրներու մէջ, կի Մոլէ պատասխանեց .

— *Կրնան, եթէ կ'ուզեն : Մեր դործը չէ փնտռել կամ մերժել իրենց քուէները : Մենք անոնց հետ պիտի վարուինք այն - պէս ինչպէս միւս կուսակցութեանց հետ : Մենք սակարկութիւն պիտի չկատարենք, մեր պարտութեան հաւանականութիւնները պակսեցնելու համար » :*

Գալով Ալժերիոյ հարցին, որ երկկ նորէն քննութեան նախարարական խորհուրդին կողմէ, կի Մոլէ համաձայն է իր դաշնակցին՝ Մենդէս Ֆրանսի : Ինքն ալ անհրաժեշտ կը դտնէ լուծել Ալժերիոյ ներկայ ընդհ. ժողովը եւ նոր ընտրութիւն կատարել, ազատութիւն տալով բոլոր կուսակցութեանց : Ինչպէս Մարոքի, նոյնպէս Ալժերիոյ խնդիրները լուծելու համար լաւատես միջոցը կը համարուի բանակցիլ : Բայց տարբերութիւն մը կայ երկու խնդիրներուն միջեւ : Մարոքի մէջ բանակցութիւնները պիտի կատարուին ներկայացուցչական կառավարութեան մը հետ, իսկ Ալժերիան չատ մը Ֆրանսայիներու համար Ֆրանսայի ամբողջական մասը կը կազմէ : Պ. կի Մոլէ անհրաժեշտ կը նկատէ նաեւ մեծաքանակ ուժեստ բաժնել Ալժերիոյ մէջ, անջատել կրօնական դործերը, հողային բարենորոգում կատարել եւ դիւրացնել արաբերէնի ուսուցումը :

Այս բոլոր խնդիրներու մասին պիտի խօսուի դանազան կուսակցութեանց բացառիկ ժողովներուն մէջ :

× *Ընկերվարական մասնաճիւղ մը նկատելով որ կարելի չէ որեւէ միջամտութիւն ապահովել նորընտիր Ազգ. ժողովին մէջ, կ'առաջարկէ բարեփոխել ընդհանրական օրէնքը եւ նոր ընտրութիւններ կատարել յառաջիկայ ապրիլին կամ մայիսին :*

× *Բանակցութիւնները կը չարունակուին Մարոքի Ֆրանսական եւ սպանիական մարզպանութիւններուն միջեւ : Իրագեկ աղբիւրէ կը հաղորդուի թէ համաձայնութիւն մը դոյացած է արդէն Մարոքի սպայակի մասին : Կ'ըսուի թէ Սպանիա եւս պատրաստ է ճանչնալու Մարոքի անկախութիւնը եւ պիտի մասնակցի ընթացքին նորու դէմ կատարուած դործողութեանց :*

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

« ԵՍ ԼՍԵՑԻ ՄԻ ԱՆՈՒՇ ՁԱՅՆ »...

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին ընտրութեան առթիւ կարդացուած գեկուցման մէջ, Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը եղբայրութեան կոչ մը կ'ուղղէր կաթողիկէ եւ բողոքական Հայերուն :

Յիշելով թէ «կաթողիկոսական գահա - կալութեան առաջին տարիներուն ցաւ ի քիրտ պէտք է խոստովանիլ թէ Մայր Ա - թոռի եւ վատիկանի յարաբերութեանց մէջ կը զգացուէր սառնութիւն», գեկուցումը կը յայտարարէր .

— « *Մայր Աթոռ, Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան եւ բովանդակ հայութեան մեծագոյն ու անխարդախ ուրախութիւններէն մէկը պիտի ըլլար, եթէ մեր օրերուն իրականանար հայ կաթոլիկ եւ հայ բողոքական եղբայրներու եւ քահանաներու աւելի սերտ փոխ - յարաբերութիւնը Մայր Աթոռի հետ* » :

Նոյն օրերուն կը հասնէր Բազմավէպի 1955 Օգոստոս - Հոկտեմբերի թիւը, ուր Վենետիկի Միաբանութեան անդամներէն Հ. Ն. Տէր Ներսէսեան ջերմագին տողեր կ'ողջունէր նոր կաթողիկոսին ընտրութիւնը :

Գրութեան խորագիրն էր «Վեհ. Տ. Տ. Վազգէն Ա. Պալճեան, Ծորընտիր կաթողիկոս ամենայն Հայոց» եւ կը սկսէր այսպէս .

— « *Կռունկը այս աշնան ուրախ լուրեր կը բերէ մեր աշխարհէն, մինչ կը լսուին աւետաւոր ղօղանջները էջմիածնի դանգակատուն՝ ողեւորելով հայ սփիւռքի վայրա - վատին բեկորները : Ցնծութեան յորձան - քը ալիք ալիք կը ծաւալի Արարատի ծեր դմբեթէն, որ ինչպէս անհաս փառքի պերճանք՝ յաւերժօրէն կը համայն ու կ'առնչնքէ համայն հայութիւնը* » :

Յօդուածագիրը յետոյ ջերմապէս շը - նորհաւորելով ընտրութիւնը եւ խնդակ - ցելով «բովանդակ հայ ժողովուրդին հետ, կրօնական ու եկեղեցական նոր վերելքի մը համար», կարգ մը կենսագրական տեղեկութիւններ կը հաղորդէ նորընտիր կաթողիկոսի մասին, որուն աշակերտն է եղած Պուէնոս Այրէսի մէջ, «շուրջ երկու տարի » :

Հայր Ներսէս նշանակալից կէտ մը համարելով նորընտիր կաթողիկոսին « արտասահմանեան ծագումը » , կը յիշէ անոր մէկ խորհրդածութիւնը «Մուսա լեռան Հայերը » գրքին մէջ, գաղթահայ տիպարի մասին, եւ կ'եզրակացնէ .

— « *Թող դաղթահայ ծագիկն ըլլայ Ան, որ ահա կը բացուի Արարատի լանջին . Թող ըլլայ նաեւ խորհրդանիշը աղդային սերտ միութեան, Սփիւռքի եւ Հայրենիքի* » :

Երանի թէ աւելի յաճախ լսէինք այս - պիսի ձայներ, երկու կողմէն ալ ...

Վ.Ա.Հ.

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Ծորդանանի նոր վարչապետը, Սամեր Էլ Րիֆայի, որ սերտ կապեր ունէր Ա - մերիկայի, Անգլիոյ եւ Պաղեստինի Ազգ. Ժողովին անդամներուն հետ, պաշտօնի ձեռնարկելէն անմիջապէս յայտարարեց թէ իր քաղաքականութեան մաս չի կազմեր յարիլ որեւէ նոր դաշինքի : Կը նշանակէ թէ չէզոք պիտի մնայ Պաղեստաի Ուխտին հանդէպ, որ տեղի տուած էր վերջին խռովութեանց :

Ուրիշ լուրի մը համաձայն, նոր դահլիճը կասկածոտ է նաեւ Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հանդէպ :

Բարեկարգութիւնը վերահաստատուած է, սակայն բացառիկ վիճակը ջնջուած չէ տակաւին Ամմանի, Երուսաղէմի եւ ուրիշ մեծ քաղաքներու մէջ : Ծորդանան կղզեացած է : Արաբական Լեգէոնը կը չարունակէ հսկել շրջանի պահակախումբերու մէջ - տեղ : Փողոցները ամայի են եւ բնակիչներուն միայն երկու ժամ արտաքերուած է, պնումներ կատարելու համար : Վերջին դէպքերու հետեւանքով ծանրացած է վաթսուն հազար տարագիրներու վիճակը, քանի որ Ամերիկացիներն ալ վնասուեցան ցոյցերէն : Միւս կողմէ Իսրայէլ պինուր կը համախմբէ սահմանադլուխին վրայ :

ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԷ ՍՈՒՐԻԱՆ

Ապահովութեան Խորհուրդի առջեւ ուան նիստին մէջ, Ս. Միութիւնը առաջարկեց որ Իսրայէլ հատուցում վճարէ Սուրիոյ, Դեկտ. 11ի յարձակման առթիւ որուն զոհ ցացին 56 սուրիացի զինուորներ : Ռուսերը իրենց բանաձեւը ներկայացուցին Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներու ներկայացուցիչներէն առաջ :

Իրագեկներ դիտել կուտան թէ առաջին անգամ է որ Ս. Միութիւնը բանաձեւ մը կը ներկայացնէ Պաղեստինի մասին, թէեւ թեր ու դէմ քուէներ տուած էր 1954 - ին, զանազան հարցերու քննութեան առթիւ : Ս. Միութեան բանաձեւը հիմնուած էր Սուրիոյ բողոքագրին վրայ որ կը պահանջէր Ազգ. Ժողովէն վտարել Իսրայէլը : Բանաձեւը չիւրացներ այս վերջին կէտը, բայց անհրաժեշտ կը դտնէ հատուցումը մարդկային եւ նիւթական կորուստի համար : Կը մերժէ նաեւ տնտեսական պատիժներ տնօրինել Իսրայէլի դէմ :

Արեւմտեան պետութեանց բանաձեւը պիտի քննուի այսօր, հինդշաբթի : Կ'ըսուի թէ այս բանաձեւը դոհացում չի տար երկու կողմերուն, բայց կը թելադրէ վճռական միջոցներ ձեռք առնել :

× *Երուսաղէմէն կը հետապրեն թէ Իսրայէլի վարչապետը եւ արտաքին նախարարը ամերիկեան դեսպանին ներկայանալով, դէնք խնդրեցին ինքնապաշտպանութեան համար : Այս առթիւ դիտել տուին թէ ծանր կացութիւն մը յառաջ պիտի դայ, եթէ Ապահովութեան Խորհուրդը դատապարտէ Իսրայէլը Դեկտ. 11ի յարձակման առթիւ, առանց պարտաւելու Սուրիոյ ընթացքը :*

× *Անգլիական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ նոր զօրք եւ մասնաւորապէս օդաչուներ պիտի ղրկուին Կիպրոս, նկատի առնելով Միջին Արեւելքի խռովայոյզ վիճակը : Այս օդնական զօրքին թիւը կը հասնի 1500 հոգի : Իրագեկներու կարծիքով, սոսկ ուղղակի կապ չունին Կիպրոսի հետ, ուր 12·000 անգլիացի զին - ուորներ կան արդէն, այլ հետեւանք են Ծորդանանի վերջին դէպքերուն : Շատ մը անգլիացի ընտանիքներ եւ կիներ կը բնակին այդ երկիրը, եւ վերջերս մեծ վնասներ կրեցին անգլիական եւ ամերիկեան առեւտրական տուները :*

(Շար. ը կարդալ Դ. էջ)

ԱՐԵՒԵԼԱՀԱՅ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻՆ ՍԿԶԲՆԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

●

«Յառաջ», Կիրակի օրուան թիւով, հրատարակեց հայկական առաջին տպագրութեանց թուականները՝ քաղաքներու անուններով։

Ստուգումի կարօտ չատ կէտեր կան հրատարակուած այդ տեղեկութեանց մէջ, զորս խմբագրած էր ընկերը Գ.Լ.(*)։

Այսպէս, սխալ է Շուշիի առաջին հայկական տպարանին հիմնադրութեան թուականն ցոյց տալ 1832 տարին։ Շուշիի տպագրութիւնները աւելի հին են։

Օրինակ, 1829ին Շուշիի մէջ տպուած է հայերէն կրօնական գիրք մը, կարեւոր է մանաւանդ՝ աշխարհաբար լեզուով։ Այդ գիրքին աշխարհաբարէն նմոյշ մը.—

«Գրված է թէ մենակ հացով չի ապրիլ մարդ, բայց ամեն խօսքովն, որ Աստու֊ծոյ բերանից դուրս է գալիս» (Մատ. Դ. 4)։

Այժմ քննենք այս վաքրիկ տուգումին մեծ հետաքրքրութիւնները։

Մօտ մէկ դար եղաւ, որ կը պնդուի թէ Ա. Աբովեան հիմնադիրն է արեւելահայ աշխարհաբարին։ Դարձեալ, կը պնդուի թէ Աբովեան հալածուեցաւ Հայ. Եկեղեցիին իշխանութեան կողմէ, այն մեղադրանքով թէ կ'աշխատէր տարածել աշխարհաբարը՝ աշխարհաբար հրատարակութիւններով, (ոմանք Ղ. Ալպայեանի կը կը վերագրեն այս մեղադրանքին բանաձեւումը)։

Առասպելները այս ամէնը, որոնց կը հաւատայ, ի մէջ այլոց, Թումանեան, որքան դիւրահաւան, նոյնքան ռուսահաւան։

Արդարեւ, ինչպէս Մուշեղ Նարեան կը դրէր վերջերս (Սով. Հայաստան, Հոկտ. 1955), «Թումանեան հանճարեղ վիպասանի մեծ արժանիքներից մէկը համարել է այն, որ իր վէպով (Աբովեան) անխնայ կռիւ է յայտարարում դրաբարի դէմ»։ Իրրեւ յաւելուած այս առասպելին, իր կարգին՝ կարբեցի արքեպիսկոպոսը եւս «անխնայ կռիւ է յայտարարում» Աբովեանի դէմ, այլ խօսքով աշխարհաբարի դէմ։

Արդ, կը հաստատուի թէ արեւելահայ աշխարհաբար մը գոյութիւն ունէր եւ այդ աշխարհաբարով նոյնիսկ կրօնական գիրքեր կը հրատարակուէին Կովկասի մէջ՝ երբ Ա. Աբովեան դեռ պզտիկ էր եւ չէր Դորբատ, ուսանելու։

Արեւելահայ այդ աշխարհաբարէն նմոյշ մը եւս, այս անգամ Մոսկուայի մէջ հրատարակուած դիրքէ մը.—

«Համառօտ քննութիւն քրիստոնէական հաւատոյ եւ մահմեդական կրօնի, յաշխարհաբառ լեզուի չարադրեալ յումեմնէ հոգեսիրէ ի պէտս պարզամտաց, տպ. ի Մոսկով 1831։ Ի տպագրատան ճեմարանի Հայոց տեառն Լազարեանց։ Դատաքննիչ դրող Մխքայէլ Ծ. Վրդ. Սալլանթեանց վանական եւ նուիրակ սրբոյ էջմիածնի»։ Սալլանթեանց վարդապետին առաջաբանը դրութեամբ՝ կրօնական դիրքին հրատարակութեան արտօնութեան թուականն է «ի 6 Սեպտեմբերի 1830 ի Մոսկով»։

Այս դիրքին աշխարհաբարէն նմոյշ մը.— «Եւ Յիսուս ասաց. Հայր, թողու֊թիւն տուր դորանից՝ ինչու որ չեն գիտում թէ ի՛նչ են գործում, եւ նորա շորերն որ բաժանում էին վիճակ էցեցին»։

Երբ այս աշխարհաբարով հրատարակութիւն կ'ըլլար Մոսկուայի մէջ, Ա. Աբովեան մէկ տարի առաջ միայն մեկնած էր դէպի Դորբատ, նոյնիսկ կարելի է պնդել, իր մէկ նամակին թուականէն դատելով, թէ նոր հասած էր Մոսկուա, իր ճամբուն վրայ։

Մաքուր եւ պարզ աշխարհաբար մը։ Դրաբար Աստուածաշունչ Մատեանը թարգմանելու ի վիճակի դարձած հայե֊րէն մը արդէն։ Երբ Ա. Աբովեան վերադարձաւ Կովկաս եւ ժամանակ մը եաքը, ինք ալ իր կարգին, փորձեց գրել «աշխարհաբար», արեւելահայ տպագրեալ աշխարհաբարը առ նուազն տասը տարեկան էր՝ եթէ ոչ քան։

Ցովհ. Թումանեան, կը շարունակէ Մուշեղ Նարեան (Սով. Հայաստան, Հոկտ. 1955), «Աբովեանի լեզուն նմանեցնում է ճոխ, Հայաստանի կլիմային յատուկ՝ փարթամ ու չքեղ, կենդանի ծաղկի»։ Ու չափազանց կը վրդովի՝ երբ ուրիշներ, ընդհակառակն, «Աբովեանի լեզուն համարում են կիսաթրքերէն լեզու»։

Պէտք է, այստեղ, արձանագրել թէ 1839ին Աբովեան կը դիմէ պատկան նախարարութեան՝ թեկնածու ներկայանալով Բաղանի համալսարանին հայ լեզուի եւ գրականութեան աթոռին, իր կարգադրութեան իրրեւ վկայական՝ կը գրկէ Տաբերէ արդի հայերէնի, ինչպէս նաեւ գեղարուեստական մէկ գործիք մը։ Մահու չափ ազդեց վրաս ու սար֊սափահար մեծ մայրիկիս քով վազեցի, խեղճ պառաւը դողդողալով իմ մեռելային վիճակէս՝ երբ հասկցաւ պատահարը, անմիջապէս ինձ հանդարտեցուց, դաւաճ մը ջուր տուաւ որ վախէս չհիւանդանամ, ու պատուիրեց ամէն երեկոյ հօրեղբայրս տալն չեկած անկողին մտնել, մինչեւ որ կտրած գործիքը նորոգելու ճար մը դանէր։ Խեղճը կը մտածէր.— քնացած պզտիկը արթնցնել եւ յանդիմանել վտանգաւոր է, կրնայ վախէն հիւանդանալ, խենդենալ եւ ինչու չէ յանկարծամահ ըլլալ։

Աբեւելքը իր պեղեցկութեան հմայքներն ունի, կը կրկնեն ուրիշներ, ու կը կըլլեն անոնք որ ընդունակ են կաւածի, տաբիններէ՛ է վեր,— ինչո՞ւ, չեմ գիտեր։ Թումանեան, որ կը գրէ թէ Աբովեանի վէպը «մի ոգեւորուած ջատագովութիւն է ռուս ազդին ու նրա պետական ուժին» (Սով. Հայաստան, Թիւ 10, Հոկտ. 1955), Հայ Գրականութեան Պատմութեան տեսակէտներէն տարբեր մտածելու պատճառներ ունի՞, այդ ալ չեմ գիտեր։

Իմ գիտցածս այն է թէ ճո՛ւր ստուգումներու կարօտ է ինչ որ ըսած եւ ատանդած են մեզի 150 տարի առաջուան դէմքերու, դէպքերու եւ քաղաքական միջավայրին մասին, Կովկաս կամ այլուր։ Չիս չի գիտցեր՝ եթէ կան մարդիկ, որոնք կը սիրեն ճիւթ ծամել, մանաւանդ ուրիշին բերնին մէջ ծամուած ճիւթը։ Քննել, բաղդատել, ստուգել,— ահա փորձ մը։ Ուրիշ չափանիշ, որ գիտական ըլլայ եւ միանգամայն պարկեշտ, անծանօթ է ինձ։

Փոխան մատենագոյցի.— Մ. Ցարուեանի կը քննադատէ այն տեսակէտը թէ արեւելահայ աշխարհաբարին հիմնադիրն է Աբովեան, (Գործ ամսագիր, Թիւ 6 – 7)։ Հակառակ տեսակէտն ունին Լ. Մանուէլեան, Գրիգոր Վանցեան, Կարապետ Կուսիկեան։ Երկրորդ, Սեբէոս Ռոկան խիստ քննադատական մը ունի «Վէրք Հայաստանի» վէպին գրական ու լեզուական արժէքին մասին (Արեւմուտք, 1859, Թիւ 6)։ Մ. Տէր֊Ազարեանց, ուսումնասիրութեան մը մէջ, (Կռունկ, Բ. տարի, 1861, էջ 531 – 553), կը ներկայացնէ Ա. Բովեանի հակասական դիրքը հանդէպ դրաբարի եւ աշխարհաբարի։ — Մ. Տէր֊Ազարեանցի այս ուսումնասիրութիւնը հետաքրքրական է նաեւ իր դիտողութիւններով, երբ ցոյց կուտայ պատմական դէպքերու նկարագրութեանց մէջ Աբովեանի չափազանցութիւնները, իրականութեան անհամապատասխան։ Այդ մասին կը վկայէ նաեւ Հաստատուպէն։ Պարսկաստանի տիրապետութեան պատմութիւնը ուսումնասիրելու համար կ'արժէ կարդալ նաեւ Շահան Ջրպետի պրպտումները, որոնց արձագանգ կուտար վաւերական Ջուղայեցին, Հանդեան (Յուսաբեր, 8 Դեկտ. 1955), եւ իրրեւ պատկերազարդութիւն՝ հայ կաթոլիկոսներու զգուելի եւ ամօթալի աթոռամարտը, ռուսասէր եւ պարսկասէր հայ կուսակցութեանց մտանակցութեամբ (Ազգապատում, Բ. հատոր, Դաւիթ եւ Դանիէլ կաթողիկոսներու կեանքը)։

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԼԵԳԷՈՆԸ

●

Ամմանի եւ հին Երուսաղէմի մէջ պատահած խռովութեանց առթիւ, կ'արժէ կարդ մը տեղեկութիւններ հաղորդել Արաբական լեգէոնի մասին, որ կը կազմէ Յորդանանի պինուորական ուժը։

Օտարականին ուշադրութիւնը կը դրաւեն հին Երուսաղէմի եւ Ամմանի, ինչպէս եւ Յորդանանի ուրիշ վայրերուն մէջ այժմաքուր հագուած անգլիական պինուորականներուն համազգեստով եւ արաբական պաւրանուագով պինուորական ոստիկանները, որոնք կը շրջագային փողոցներուն եւ շուկաներուն մէջ։

Մօտ քսան հազար է թիւը այս պինուորական ոստիկաններուն որ միշտ կազմ եւ պատրաստ է խաղաղութեան թէ պատերազմի առեն։ Այս լեգէոնը չարունակութիւնն է արաբական այն բանակին զոր կազմեցին զնդ. Լորէնս եւ ուրիշներ Ա. Աշխարհամարտին, օգնելու համար Դաշնակիցներուն, որպէսզի ազատեն Միջին Արեւելքը Թրքական բռնապետութենէն։

1920ին կազմուեցաւ այս Լեգէոնը Անդրյորդանանի Ամիրայութեան կողմէ, անգլիական կառավարութեան օժանդակութեամբ։ Լեգէոնը յաջողապէս վերականգնեց կարգ կանոնը այդ խառնակ երկրին մէջ, ուր թշնամութեանց դարուէն ետք, զանազան ցեղախումբեր վերադառնալով իրենց դարաւոր աւանդապետական սկզբունքներուն, իրարու դէմ եւ իրենք իրենց մէջ կը պայքարէին եւ աւարի կուտային ազարակապաններու եւ քաղաքացիներու ինչքերը։

Այս լեգէոնը միշտ ալ իր պինուորները հաւաքած է Պետէլ ցեղախումբերու մէջէն, որ ժողովուրդին մէկ տասներորդն է եւ որուն նախնիքները ազնայարն էին աբարական բանակներուն։ Անոնք ցրուած էին Միջերկրականի շրջանին եւ Սպանիոյ մէջ է։ գարուն։

Լեգէոնին նիւթականը կը հոգայ Մեծն Բրիտանիա։ 1939էն ի վեր կը գտնուի զօր. Կլուբ փաշայի հրամանատարութեան տակ։ անգլիացի մը որ Անգլիոյ Արքայական Ակադեմիայէն շրջանաւարտ է եւ 1920էն ի վեր կը բնակի արաբական երկիրներու մէջ։ Երկու աշխարհամարտներու միջեւ շրջանին՝ բանակը ոչ միայն ոստիկանական գեր կը կատարէր Յորդանանի մէջ, այլեւ կը զսպէր հրոսակները, որոնք զրդուած արաբ ազգայնական վարիչներու կողմէ, լուրջ ըմբոստութիւն կը հրահրէին Պաղեստինի մէջ՝ անգլիական հոգատարութեան դէմ եւ կ'աշխատէին տապալել Անդրյորդանանի կառավարութիւնը։

Վերջին աշխարհամարտին միանալով անգլիական զօրքին, Լեգէոնը մեծ օգտակարութիւն ունեցաւ, Իրաքի մէջ, ուր ազգայնականները, որոնց կ'օգնէին նացիները, ըմբոստութեան մէջ էին, եւ կը ապահնային քարիւղին հայթայթման։ Այդ թուականին անկարգութեան ոչ մէկ տեսակէտ մըն է, զոր կը պաշտպանէ Թումանեան, կը կրկնեն ուրիշներ, ու կը կըլլեն անոնք որ ընդունակ են կաւածի, տաբիններէ՛ է վեր,— ինչո՞ւ, չեմ գիտեր։ Թումանեան, որ կը գրէ թէ Աբովեանի վէպը «մի ոգեւորուած ջատագովութիւն է ռուս ազդին ու նրա պետական ուժին» (Սով. Հայաստան, Թիւ 10, Հոկտ. 1955), Հայ Գրականութեան Պատմութեան տեսակէտներէն տարբեր մտածելու պատճառներ ունի՞, այդ ալ չեմ գիտեր։

Իմ գիտցածս այն է թէ ճո՛ւր ստուգումներու կարօտ է ինչ որ ըսած եւ ատանդած են մեզի 150 տարի առաջուան դէմքերու, դէպքերու եւ քաղաքական միջավայրին մասին, Կովկաս կամ այլուր։ Չիս չի գիտցեր՝ եթէ կան մարդիկ, որոնք կը սիրեն ճիւթ ծամել, մանաւանդ ուրիշին բերնին մէջ ծամուած ճիւթը։ Քննել, բաղդատել, ստուգել,— ահա փորձ մը։ Ուրիշ չափանիշ, որ գիտական ըլլայ եւ միանգամայն պարկեշտ, անծանօթ է ինձ։

Փոխան մատենագոյցի.— Մ. Ցարուեանի կը քննադատէ այն տեսակէտը թէ արեւելահայ աշխարհաբարին հիմնադիրն է Աբովեան, (Գործ ամսագիր, Թիւ 6 – 7)։ Հակառակ տեսակէտն ունին Լ. Մանուէլեան, Գրիգոր Վանցեան, Կարապետ Կուսիկեան։ Երկրորդ, Սեբէոս Ռոկան խիստ քննադատական մը ունի «Վէրք Հայաստանի» վէպին գրական ու լեզուական արժէքին մասին (Արեւմուտք, 1859, Թիւ 6)։ Մ. Տէր֊Ազարեանց, ուսումնասիրութեան մը մէջ, (Կռունկ, Բ. տարի, 1861, էջ 531 – 553), կը ներկայացնէ Ա. Բովեանի հակասական դիրքը հանդէպ դրաբարի եւ աշխարհաբարի։ — Մ. Տէր֊Ազարեանցի այս ուսումնասիրութիւնը հետաքրքրական է նաեւ իր դիտողութիւններով, երբ ցոյց կուտայ պատմական դէպքերու նկարագրութեանց մէջ Աբովեանի չափազանցութիւնները, իրականութեան անհամապատասխան։ Այդ մասին կը վկայէ նաեւ Հաստատուպէն։ Պարսկաստանի տիրապետութեան պատմութիւնը ուսումնասիրելու համար կ'արժէ կարդալ նաեւ Շահան Ջրպետի պրպտումները, որոնց արձագանգ կուտար վաւերական Ջուղայեցին, Հանդեան (Յուսաբեր, 8 Դեկտ. 1955), եւ իրրեւ պատկերազարդութիւն՝ հայ կաթոլիկոսներու զգուելի եւ ամօթալի աթոռամարտը, ռուսասէր եւ պարսկասէր հայ կուսակցութեանց մտանակցութեամբ (Ազգապատում, Բ. հատոր, Դաւիթ եւ Դանիէլ կաթողիկոսներու կեանքը)։

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՈՐԲԻ ՄԸ ԳՈՂԳՈԹԱՆ

●

Ես ալ ունէի իմ չարութիւններս բոլոր մանուկներուն նման, սակայն այս առաքինի հակառակութեան արժանի չէի։ Իմ չարութիւնս դէմքիս դրոշմուած էր։ Տխրութիւն, տառապանք փոքր հասակիս ժամանակէն առաջ ընկճած էին զիս եւ տեսնողը ալառայայուրթեան, չարժումներուս հեռեւելով կը հասկնար այն աւերը որուն ենթարկուած էի։ Իսկ մեծ մայրիկս, միակ պաշտպանս ու ապաւէնս, հայ տառապող մայրիկի մը քնքշութեամբ ինծի համար կը մաչէր, կը հիւծէր, կը դուրգուրար աչքին լոյսին, գերդաստանին վերածնման միակ ապաւէնին վրայ որ ես էի մնացած, ազազուն տունկ մը ...

Պատանի անմեղունակ մտքիս մէջ մէկ բան համոզում դարձած էր թէ հօրեղբայրս սիրած էր, բայց ամուսնացած չէր, զաւակի սէրն ու հոգը անծանօթ էին իրեն։ Որոշապէս թափանցած էի մեծ մայրիկիս այն արդար առելութեան որ ունէր դէպի իր հարստատը։ Անոր այս ամօթալի ընթացքով դերդաստան մը պիտի մահանար առանց ժառանգի, հանիւս համար մեծ կսկիծ ու անբուժելի ցաւ էր, ու այս պատճառաւ անոր ապագայ յոյսը ես էի եւ անվերապահ խնամքի եւ զգուանքի առարկայ։

Բայց Աբիկ հօրեղբօրս սիրտը դիւներուն խաւարի պէս անթափանց էր, չըրջապատած սուգերով ու մահերով, ա֊նոր հոգեկան ապրումները մռայլ, արդեօք մահուան ուրուականէն չէ՞ր հալածուեր ...

Մօրաքրոջս տունէն վերադարձիս ամէն բան իր բնական ընթացքով կ'ընթանար։ Իմ չար բախտիս քանի մը օր եաք պատահեցաւ աննախատեսելի փորձանք մը։ Հօրեղբայրս ունէր փոքրիկ սենեակ մը ուր կ'աշխատէր իր պարապոյ ժամերուն՝ չինելով դործիքներ։ Վարպետ կահագործ էր։ Ես ալ փորձեցի նաւակ մը չինել, ընկերներուս հետ ղբօսնելու համար, նաւաշինութեան մէջ կատարեալ դործիք մը։ Մահու չափ ազդեց վրաս ու սար֊սափահար մեծ մայրիկիս քով վազեցի, խեղճ պառաւը դողդողալով իմ մեռելային վիճակէս՝ երբ հասկցաւ պատահարը, անմիջապէս ինձ հանդարտեցուց, դաւաթ մը ջուր տուաւ որ վախէս չհիւանդանամ, ու պատուիրեց ամէն երեկոյ հօրեղբայրս տալն չեկած անկողին մտնել, մինչեւ որ կտրած գործիքը նորոգելու ճար մը դանէր։ Խեղճը կը մտածէր.— քնացած պզտիկը արթնցնել եւ յանդիմանել վտանգաւոր է, կրնայ վախէն հիւանդանալ, խենդենալ եւ ինչու չէ յանկարծամահ ըլլալ։

Աբեւելքը իր պեղեցկութեան հմայքներն ալ ունէր, մարդիկ նախապաշարումներով շրջապատուած էին, քնացողը յանկարծ արթնցնել եւ յանդիմանել չարքերը, կամ պահապան հրեշտակներու հարուածին ալ կրնար հանդիպիլ։ Հիմնականը այս բոլոր մտորումներուն՝ ժամանակ չունէի էր, մինչեւ որ գործիքը նորոգուէր կամ նոր մը պնելով տեղը դնէինք։

Այս դէպքը կը պատահէր 1915ի չարաբաստիկ տարուան գարնան։ Հայոց աշխարհը արեան մէջ կը խեղդուէր, ամէն կողմէ դուժական լուրեր կը հասնէին ...

Արկածը պատահելէն ետք, ամէն երեկոյ երբ փողոցին ղրան բացուիլը լսէի, անմիջապէս վեր կը ցատկէի եւ կ'ապասանէի վերմակիս տակ։ Քանիցս առաջին յարկ սուրացի, ամէն անգամ ծանօթ բարեկամներ, ղրացիներ էին։ Հօրեղբայրս կ'ուշանար, այդ դիշեր տուն չեկաւ, ես ուրախ էի, իմ մանկական անմեղունակ հոգիս չէր երեւակայեր ժամանակի ահաւորութիւնը, ուրուական մը կը դառնար Հայոց դժբախտութիւնը բազմապատկելու, իսկ ես կը հրճուէի, թէ այսօր ալ ծեծէն ազատուեցայ։ Յաջորդ օր ալ չերեւցաւ, ես աւելի ազատօրէն եւ ուրախ կը վազվզուէի փողոց, պարտէզ եւ ամէն տեղ։ Չէի անդրադառնար որ մեծ մայրիկս անսահման թախիծի մը ենթարկուած էր։

Հօրեղբայրս ձերբակալուած էր, իբրեւ յեղափոխակա՞ն, թէ անբաղձալի անհատ, չեմ դիտեր, միայն կարծեմ թէ քաղաքական կուսակցութեան մը անդամ էր, բայց ի այդ, այդօրերումիմայնՀայրլալըկը պատ կուսիկեան։ Երկրորդ, Սեբէոս Ռոկան խիստ քննադատական մը ունի «Վէրք Հայաստանի» վէպին գրական ու լեզուական արժէքին մասին (Արեւմուտք, 1859, Թիւ 6)։ Մ. Տէր֊Ազարեանց, ուսումնասիրութեան մը մէջ, (Կռունկ, Բ. տարի, 1861, էջ 531 – 553), կը ներկայացնէ Ա. Բովեանի հակասական դիրքը հանդէպ դրաբարի եւ աշխարհաբարի։ — Մ. Տէր֊Ազարեանցի այս ուսումնասիրութիւնը հետաքրքրական է նաեւ իր դիտողութիւններով, երբ ցոյց կուտայ պատմական դէպքերու նկարագրութեանց մէջ Աբովեանի չափազանցութիւնները, իրականութեան անհամապատասխան։ Այդ մասին կը վկայէ նաեւ Հաստատուպէն։ Պարսկաստանի տիրապետութեան պատմութիւնը ուսումնասիրելու համար կ'արժէ կարդալ նաեւ Շահան Ջրպետի պրպտումները, որոնց արձագանգ կուտար վաւերական Ջուղայեցին, Հանդեան (Յուսաբեր, 8 Դեկտ. 1955), եւ իրրեւ պատկերազարդութիւն՝ հայ կաթոլիկոսներու զգուելի եւ ամօթալի աթոռամարտը, ռուսասէր եւ պարսկասէր հայ կուսակցութեանց մտանակցութեամբ (Ազգապատում, Բ. հատոր, Դաւիթ եւ Դանիէլ կաթողիկոսներու կեանքը)։

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

(*) Սովորութիւն է ըսել թէ մատենագոյցերու եւ նման աշխատութեանց խմբագրութիւնը կարելի է միայն վաճէրու կամ արդի Հայաստանի մատենադարան֊ներուն մէջ։ Ճիշդ չէ,—ծանօթ են Զարպհանէլեանի, Ղազիկեանի եւ Երեւանի նըմման գործերը, — այդ բոլորը պակասաւոր։ Մէկ վաճէի գործ չէ, մէկ անձի գործ չէ, անհրաժեշտ է գործակցութիւն վաճէրու եւ Հայաստանի մատենադարաններուն միջեւ։

(2) (Շար.)

Ա. ՔԱՋԱՐԵՆԻ ԱՆՏԵՍ ԿԱԼՎԱԾՆԵՐԸ

ՄԱՇՏՈՑԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԻՒՂԵՐՈՒՄ

ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽՈՀԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՔԱՋԱՐ

Գիւղի հոգեւոր եւ աշխարհական ազնուականութիւնը, որ ամբողջ գիւղի հողերուն տէրն էր, իր ստրուկներուն վրայ կը տիրապետէր ոչ միայն իր ունեցած հողերուն, այլեւ անոնց անձերուն վրայ։ Գիւղացին ստրուկ էր, ան կը պատկանէր հողին, ինչպէս անասունը։ Ան կրնար ծախուիլ, նուիրուիլ, գրաւուիլ, ինչպէս որ ուզէր տէրը։ Ան չէր կրնար ամուսնանալ առանց տիրոջ հաւանութեան։ Ան չէր կրնար ազատիլ հողէն, որ կը պատկանէր տիրոջ։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական հող։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական տուն։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական անասուն։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական գործիք։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական հագուստ։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական կերակուր։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական ընտանիք։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական կին։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական զաւակ։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական կեանք։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական մահ։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական գերեզման։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական յիշատակ։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական անուն։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական ինքնութիւն։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական էութիւն։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական գոյութիւն։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական ոչինչ։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական ամէն ինչ։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական ամէնինչ։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական ամէնինչ։ Ան չէր կրնար ունենալ սեփական ամէն

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹԱՓՈՒՐ ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐԸ կամ աւելորդ սենեակները ղրաւելու համար խիստ հետապնդումներ կը կատարուին : Անոնք որ չատ մեծ յարկաբաժիններ վարձած են, ի հարկին դուրս պիտի հանուին, եթէ չեն լրացներ կարգ մը պայմանները :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱ Մոսկուայի դեսպան նշանակեց Վիլհելմ Հասը : Դեսպանութիւնը պիտի բաղկանայ 80 անդամներէ, որոնց ութը պիտի մեկնին մէկ չաբաթէն : Պ. Հասը Անգարայի դեսպան էր երեք տարիէ ի վեր : Պոնի դեսպանն էր երեք տարիէ ի վեր : Պոնի խորհրդային դեսպանը, Պ. Զորին, պաշտօնի ձեռնարկած է արդէն : Կը հետքուի թէ Բուլգանինն եւ Խրուշչեւ Պոն հրաւիրուած են :

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ մեկնեցաւ արեւմտեան Գերմանիոյ փոխ – վարչապետը, տարբեր նախարարութեանց վեց ներկայացուցիչներուն հետ, տնտեսական ուսում – նասիրութիւններ կատարելու համար : Անցեալ հոկտեմբերին ալ արեւելեանգերմանիան պատուիրակութիւն մը ղրկած էր, միեւնոյն առաքելութեամբ, իսկ Արեւմտեան Գերմանիոյ տնտեսական նախարարը այցելեց Եթովպիա եւ Եգիպտոս : Գլխաւոր նպատակներէն մէկն է ընդունիլ տալ սա սկզբունքը, — միայն մէկ օրինաւոր Գերմանիա կայ, — արեւմտեանը :

ԳԵՐԻ ԱՋԳԵՐՈՒ ազատագրման մասին խօսելով, Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարը, Ֆ. Տըլլըս կրկնեց թէ իրենք «պիտի չընդունին որ եւ է իրաւախոհու – թիւն որ կը նշանակէ ճանչնալ խորհրդային տիրապետութիւնը արբանեակ երկիրներու վրայ » : Այս յայտարարութիւնն ըրաւ ունկնդրութեան ընդունելով Եւրոպայի ինը ղերի ազգերու ընդհ. ժողովին անդամները : Կը յիշուի թէ Այզընհաուըր եւս նոյնիսկ յայտարարու – թիւն մը ըրած էր Դեկտ. 30ին, ըսելով որ «ղերի ազգերու խաղաղ ազատագրումը է եւ կը մնայ Ամերիկայի արտաքին քաղաքականութեան գլխաւոր նպատակներէն մէկը » :

ՍԱՐի երեսփ. ժողովը վերջապէս վարչապետ ընտրեց Տոքթ. Նէյը, որ 68 տարեկան իրաւագէտ մըն է եւ նշանակուած էր անցեալ չաբթու : Ստացած էր 50 ե – րեսփոխաններէն 32ին քուէները : Ձեռնպահ մնացած էին 15 հոգի : Վարչապետը խառն կառավարութիւն մը կազմած է դերմանասէր կուսակցութիւններէ, ա – նոնց ներկայացուցիչներուն յանձնելով եօթը նախարարութիւններէն հինգը : Իր գլխաւոր նպատակն է փոխզիջնել Սարի միացումը Գերմանիոյ :

ԱԼԺԵՐԻԱՑԻՆ հասած վերջին լուրերու համաձայն ահաբեկումները կը չարու – նակուին կարգ մը քաղաքներու մէջ : Քանի մը օր առաջ սպանուեցան 36 Ֆրան – սացիներ եւ բնիկներ : Ըմբոստներէն ալ չատեր սպանուած կամ դերի բռնուած են :

ԵԳԻՊՏՈՍ խաղաղութիւն կ'ուզէ, ըսաւ Եուկոսլաւիոյ նախագահը, մասնաւել Թիթօ, որ վերջերս հոն այցելած էր : «Եդիպտոս պատերազմ չուզեր· բայց ժողովուրդը վճռած է թոյլ չտալ որ դուրսէն մարդիկ խռովութիւն սերմանեն իր չարքերուն, ինչպէս եւ Մօսաւուր ու Միջին Արեւելքի մէջ : Սխալ է թէ Եգիպտոս պատնէշից դերք մը կը բռնէ չարունակ սպառազինուելով : Եգիպտոս կ'ուզէ խաղաղութեամբ ապրիլ, պահել իր անկախութիւնը, եւ երբեք չէ յինդալ որեւէ տիրապետութեան տակ : Եգիպտոսի ժողովուրդը իրաւունք ունի իր ճակատագիրը վարելու եւ յարաբերութիւններ հաստատելու միւս ժողովուրդներուն հետ հիմնուելով հաւասարութեան սկզբունքին վրայ, խաղաղ համակեցութեամբ եւ միջազգային գործակցութեամբ : Արաբ ազգերը Եուկոսլաւիան կը նկատեն կենդանի օրինակ մը իրենց հիմնական նպատակին, — Ազատութիւն առանց օտար տիրապետութեան » : Թիթօ դովեց նաեւ Եթովպիան, որ կ'ուզէ իր անկախութիւնը պահել ամէն գնով :

ՁԻՒՆ - ՁՄԵՌԸ մեծ աւերներ կը դործէ Ֆրանսայի եւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ : Ողողումներ պատահեցան Անգլիոյ կարգ մը նահանգներուն մէջ եւ երկրաչարժի ցնցումներ տեղի ունեցան : Ցուրտը հետ – զհետէ կը սաստկանայ Ֆրանսայի լեռնային չրջաններուն մէջ : Երկու մեթր ձիւն տեղացած է Շարթը–Տրէօ ճամբուն վրայ : Հաղորդակցութիւնները խանգարուած են Հոլանտայի, Պելժիոյ եւ Նորվեկիոյ մէջ :

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Պ. Գէորգ Աւետիքեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ իր քեռայրին՝ Աւգուստոս Ներկարարեանի, իսկ լէ Մուլինօ :

ԵՌԱՁԱՁՆ ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱԻԻԼԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի հանդիսաւոր Ս. Պատարագ կը մատուցուի Շաւիլի մատրան մէջ : Երգեցողութիւնները պիտի կատարուին Եկմալեանի եռաձայն եղանակով, մասնաւորապէս հրաւիրուած դպիրներու կողմէ, ղեկավարութեամբ երաժշտապետ Պ. Նշան Սերոբեանի : Ցաւարտ պատարագի, հոգեհանգստեան պաշտօն, ողբացեալ Օր. Զարուհի Գալֆաեանի մահուան 3րդ տարելիցին առթիւ :

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ ՊՈՒՏՈՑԻ ՄԷՋ

ՊՈՒՏՕ.— Ֆ. Կ. Խաչի դպրոցական հանդէսը այս կիրակի ժամը 3·30ին կը ներկայանայ երաժշտական սրահը, 22 ռիւ թէ Պայիւիէ :

Յայտագիր.— Խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն, տրամախօսութիւն : «Երեք որբերը» (տրամ), «Հիւանդ Պուպրիկը» (տրամ), «Ամէն բան չուտող տղան» (տրամ) : Կը հրաւիրուին բոլոր ծնողները եւ բարեկամները :

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1956ԻՆ

«LES AMBASSADEURS»

Մանրամասնութիւնները յառաջիկայիւ :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՀԱՒԱՔԱՑԵԼԻՆ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի ՀԱՑԱՍՏԱՆ թերթին համար ամէն չաբաթ ժամը 15էն 18, 17 ռիւ Պէօ :

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ԷՔՍ ԱՆ ՓՐՈՎԱՆՍ, 3000 ֆր. մանտա չէքը (6 Յունուար) ղրկող բաժանորդէն կը խնդրուի իր անունը տեղեկացնել վարչութեան :

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Նոր Տարուան առթիւ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Սէն Շամոնի Նոր Սերունդի «Վարդվէտ» խումբին եւ մասնակցութեամբ Սէնթ Էթիէնի, Լիոնի, Վիէնի խումբերուն :

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին :

Գեղարուեստական բաժին.— Արտասանութիւն, երգ, խմբերգ, պանդան ա – նակնկալներ, հայկական եւ եւրոպական պարեր :

Սիրով կը հրաւիրուին Սէն Շամոնի բոլոր Հայերը :

Ճոխ պիւֆէ Մուտքը ազատ է

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Վիէն.— Կարապետ Անտոնեան, Տէր եւ Տիկին Մարտիրոս Անտոնեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Զոհրապ Անտոնեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Սիմոն Անտոնեան եւ զաւակները (Փարիզ) եւ բոլոր պարագաները կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի առաւօտ, Վիէննի Ս. Մարթէնի եկեղեցին մէջ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի իրենց կնոջ, մօր, մեծ մօր, ողբացեալ ՆՈՒԱՐԴ ԱՆՏՈՆԵԱՆի յիշատակին, մահուան քառասունքին առթիւ :

Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգողները :

× Անտոնեան ընտանիքը իր չնորհակալութիւնները կը յայտնէ Համաչարսան – ճաքի Հայր Միւթեան Լիոնի եւ Մարսէյլի մասնաճիւղերուն, որոնք ցաւակցութիւն յայտնած էին իրենց կնոջ եւ մօր Նուարդ Անտոնեանի մահուան առթիւ :

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Հայ սպասուհի մը նոր տարուան առթիւ հետեւեալ համեստ նուէրները կ'ընէ· — 500 ֆրանք «Յառաջ»ին, 500 ֆր. Գըրաչարիներուն, հազար ֆր. զերեսան Ա. Շահխաթունիի, երկու հազար ֆր. Հանպատեան տուներուն, հազար ֆր. Կապ. Խաչի կայանին, հազար ֆր. Կարմիր Խաչին, հազար ֆր. Աղքատախնամին :

Աւանալ «Յառաջ»էն :

ՀԱՅ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Լոյս կը տեսնէ 1934էն ի վեր : Բժշկական, պատմական, դրական, լեզուական ուսումնասիրութիւններով ու պրպտում – ներով՝ միշտ հետաքրքրական : Առողջապահական, դործնական ծանօթութիւններով ու նորութիւններով՝ միշտ օգտակար :

Ամէն մէկ բաժանորդ եթէ մէկ բաժանորդ բերէ, լաւագոյն վարձատրութիւնը կ'ընդունի խմբագրէն :

Տարեկան բաժնեդինը 1000 ֆրանք : Արտասահման 1200 ֆրանք :

Հասցէ.— Շ. Նարդունի,

32, Rue de Trévise, Paris (9)

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ»

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Ֆ. Կ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղը՝ «Մանուկներու Օր»ը կը տօնէ, Յունուար 15ին, կիրակի օր, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Ցոյներու սրահը, 5 ռիւ Պօնըֆուա, Լիոն :

Պզտիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգ, արտասանութիւն, անակնկալները եւ չարժանկար : Նուէրներ պիտի բաժնուին մանուկներուն :

Ժամը 6էն վերջ պիտի ըլլան եւրոպական պարեր : Ճոխ պիւֆէ եւ խմիչք : Փութացէք ուրախացնել պզտիկները՝ քալելերով կապ· Խաչի այս համեստ ձեռնարկը :

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ - ՊՈՄՈՆ

13 Յունուար,, ուրբաթ, ժամանակացոյց, Տօն Անուանակոչութեան Տեառն, սկիզբ առաւտուն ժամերգութեանց ժամը 8ին, Ս. պատարագ ժամը 10ին :

15 Յունուար, Ա. Կիրակի յետ Ծննդեան հանդիսաւոր Ս. պատարագ եւ հոգեհանգիստ, ըստ հանդուցեալ Տիկին Վարդանիկ Զամպաճեանի կտակին :

ԲԻԹՈՒՆԱՑԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Այս կիրակի մասնաւոր հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Նիկոմի – դիոյ բազմավաստակ առաջնորդ՝ Հանդուցեալ Տէր Ստեփաննոս արք. Յովհաննէսի մահուան 21րդ տարելիցին առթիւ :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Անդրանիկ ազարեան – Սեդրակեան կը փնտռէ իր երկու եղբայրները Յակոբ եւ Արամ Սեդրակեանները, որոնք 1941–42ին զինուոր եղած էին Մ.Միութեան բանակին մէջ եւ Հայաստան չեն վերադարձած : Որեւէ պաշտօնական տեղեկութիւն առացուած չըլլալով իրենց կացութեան մասին, կը խնդրուի հաղորդել իրենց եղբօր «Յառաջ»ի միջոցաւ : Ջերմապէս կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն, մասնաւորապէս «Հայրենիք»էն արտատպել :

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԱՆՊԱՅՄԱՆ

ՊԱՇԱՏՈՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Իր յարդելի հայրենակիցները եւ յաճախորդները կը հրաւիրէ Տօնական օրերու առթիւ իրենց ապսպրանքները ընել մեծածաքանակ եւ փոքրաքանակ, դիներու ըզդալի զեղչով :

Կը նեղածենք մեր մանուածքեան յարուկ ուտելիքները միշտ թարմ, համեղ եւ ընտիր, որոնք միշտ պոհ կը ձգեն մեր այցելուները :

Ունինք թահիճ ու հէլվա, եալանճի տօլմա եւ տերեւ, ձէթապատուղ յունական, կալամաթա, տեղական ու թրքական զուտ ձէթ, Ամասիայի չոր պամիա եւ Հալէպի կարմիր ոսպ, ճերմակ պանիր, քաշքաւալ պալքանեան, պամիա եւ ամէն տեսակ Ֆրանսական պահածոներ, կեսարիոյ ընտիր ապուխտ, եւ սուճուգ, որ միայն մեր քով պիտի գտնէք : Միրանի պատեղ, պիստակ եւ միջուկը նաեւ փիստաշ 700 ֆրանք քիլօն եւ միջուկը, ֆիշնիշ եւ փինիճօն, սալեպ, մահլեպի, սումախ, սագզըզ, պահար, ֆիմիօն, չաման, բոլոր համեմները Ֆրանսայի ամէն կողմը 24 ժամուան մէջ ղրկելու պայմանաւ, նաեւ Պելճիքա, Զուիցերիա, եւ այլուր :

Մանաւանդ մեր ՇԻՐԱԿ ՕՂԻՆ, զուտ խաղողէ պատրաստուած, անպակաս էլլայ ձեր սեղանէն, իսկ քաչուած համեղ զուտ սուրճը, կը մոռնէ ձեր բոլոր յոգնութիւնը :

20 Rue Villeroy et
244 Rue Vendôme, *LYON*

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՄԱՐՍԷՑԻ Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Մուրատ խումբը այս կիրակի ժամը 3ին : Թաքուլ խումբը երկուշաբթի ժամը 21ին :

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորական հաւաքատեղիները : Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչները :

(Շար.)

ՎԻԷՆ.— Հ. Ց. Դ. « Անի » կոմիտէն բոլոր ընկերները ժողովի կը հրաւիրէ այս չաբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին : Ակումբին մէջ : Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

ՎԱԼԱՆՍ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընդհ ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Ահարոնեան ակումբը : Խիստ կարեւոր օրա – կարգ :

ՀԱՄԱՁԳԱՅԻՆ

Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ երկուշաբթի, 23 Յունուար, ժամը 21ին, Քառէ սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ Քառէի դէմ : Օրակարգ· —

1· Վարչութեան բարոյական եւ նիւթական համարատուութիւնը :

2· Հրաժարական վարչութեան :

3· Ընտրութիւն նոր վարչութեան :

Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներկայ ըլլալ այս կարեւոր ժողովին :

ԴԻՒԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՑԻ

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1956

Մ. Ռ. Ն. Ա. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

CLUBի մէջ

ԵԹԷ ՏԱԿԱՒԻՆ ՁԵՐ ԿԱՐԴԱՑԱԾ
ՕԳՏՈՒԵՑԵՐ ԱՌԻԹԵՆ
Սակաւաթիւ օրինակներ կան միայն

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐԻ

երկու վէպերէն՝

«ՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ» եւ
«ՅԱՐԱՒ ԷՋՆԵՐՈՒ ԴԱՒԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆԸ»

երկու հատորը միասին 1500 ֆր. :
Դիմել՝ «Յառաջ»ի :

Հրապարակ ելաւ

ԿԱՐՕ ԳԵՈՐԳԵԱՆԻ

1956

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ

616 էջ

Եւ հարիւրաւոր նկարներ անհամար նիւթերով :

Գինը 1200 փրանճ

(Թղթատարի ծախք 100 փրանճ)

Դիմել ՅԱՌԱՋի եւ Փարիզի հայ ղրավաճառներուն :

Մարսէյլի համար դիմել՝

A. Chahbaghlian, 49, Rue des Petites Maries, Marseille. Tél. CO. 76-47

ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԿԱՇԻ ԵՒ ՄՕՐԹԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆ Է

Տ Ի Ր Ա Ն

Արագ սպասարկութիւն
վճարման դիւրութիւններ
6, Rue Beaurepaire
24, Rue des Marais, PARIS (X^e)
Téléphone : BOT. 13-48
Métro : République

ԾԱՆՕՒ ԵՆ

Թրիֆոյի մեքենաներ,
Rectiligne (stholl) 1m20 avec carton g. 10
Rectiligne (schaffouse) 1m moteur g. 7 & 8
Bobinoire 8 broches.
պանոի եւ ուրիշ մեքենաներ : Դիմել՝
Mme. Azarian, 42, rue de l'Abbé Glatz
Bois-Colombes, Tél. CHA. 05-04

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIENARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ 13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

VENDREDI 13 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7876 32e ANNEE — Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3287

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՓԻՉ ՄԸ ՇԱՐԺՈՒՄ

•

Տարուան առաջին ամիսը կէս եղաւ, եւ սակայն ոչ մէկ նախանշան՝ որ ապացուցանէր թէ նոր շրջան մը պիտի բացուի, հանրային գործունէութեան տեսակէտով :

Աւանդական տօնակատարութիւնները, զպրոցական հանդէսներ եւ հայրենակցական խնջոյքներ իրարու կը յաջորդեն ամբողջ գաղութին մէջ, աշխուժացնելով սիրտերը :

Իսկ մի՞թը : Ապագայ մտահոգութիւնը՞ը : Նոր ճիղ մը փորձելու տրամադրութի՞ւնը :

« Աղգային բեռ»ը կը մնայ միեւնոյն սերունդին ուսերուն վրայ : Եւ բեռնակիր աշխատանք է որ կը կատարուի, ընդհանրապէս, առանց հիմնական հեաք մը ձգելու :

Անշուշտ պատկերը աւելի պիտի սեւ – նար, եթէ այդ «բեռնակիրները»ն ալ չէին նուէրին կամ... գործադուլ մը սարքէին :

Արդէն չափազանց նօսրացած է իրենց թիւը, եւ հերթափոխներ դժուար կը ճարուին :

Բուն ցաւը այն է որ գաղութը չունի ընդհանուր ղեկավարութիւն : Եղած կազմակերպութիւնները ալ իրենք իրենց մէջ ամփոփուած են, իւրաքանչիւրը իր մասնաւոր բանկալով :

Կը սպասուէր որ երեք հայաչատ շրջանները, Փարիզ, Լիոն եւ Մարսէյլ, առաջնորդ հանդիսանային, ընդհանուր խորհրդակցութիւն մը կատարելու եւ գործունէութիւն ուղեղիծ մը պատրաստելու համար :

Այսպիսի խորհրդակցութիւն մը անհրաժեշտ է աւելի քան երբեք :

Մանաւանդ որ, երեք շրջաններն ալ կը կարօտին լուրջ վերակազմութեան, ինչպէս եւ սերտ գործակցութեան :

Քանիցս բացատրած ենք եւ անդամ մը եւս կը յիշեցնենք,— չափազանց ժժդոյն է եւ թոյլ՝ ինչ որ ունինք իրրեւ ազգային գործունէութեան ցանց, Փարիզէն մինչեւ Միջերկրականի ափերը :

Կաթող. պատուիրակը կամ Փարիզի Առաջնորդարանը ձեռքի տակ ունի՞ն ամբողջական պատկերը՝ գաղութին ազգային, կրթական, ընկերային կացութեան : Գոնէ ճշգրա՞ծ են մօտաւոր համրանքը : Յաւելումը կամ նուազումը :

Լիոնի Աղ. Միութիւնը ունի՞ վիճակագրական պատկերը ամբողջ Միջին Ցրանսայի (Վիչի, Տէսին, Սէն Շամոն, Սէնթ Էթիէն, Վալանս, Կրընոպլը) :

Նոյն հարցումը՝ Մարսէյլի Աղ. Վարչութեան, որ վերակազմութեան կը կարօտի երկար տարիէ ի վեր :

Կարելի՞ է ապահովել գաղութին ինքնապաշտպանութիւնը եւ արդիւնաւոր գործ կատարել, երբ անոր կեդրոնական դրասենեակներուն մէջ կը պակսին տարրական դիտելիքներ, վիճակագրական տեղեկութիւնները եւ ընդհանրական ուղեղիծ մը :

Եթէ նոյն իսկ իւրաքանչիւր հայաչատ քաղաք առանձին թեմ ըլլար, ներելի չէր այսքան թուղութիւն՝ փոխադարձ յարաբերութեանց մէջ :

Մեր գաղութին կը սպասուէր ոչ միայն կուռ եւ ամբողջական կազմակերպութիւն ինքն իր մէջ, այլ եւ առաջնորդի դեր՝ ամբողջ արեւմտեան Եւրոպայի համար :

Մինչդեռ, ինչպէս Փարիզը, Լիոնը եւ Մարսէյլը, նոյնպէս հարեւան գաղութները իրենց մէջ կծկուած են տարրներէ ի վեր : Իրենք իրենց մէջ կը տապկուին, առանց նորոգելու իւղն ու կրակը :

Հովուական այցելութիւնները չեն որ պիտի դարմանեն այս անհրաժեշտութիւնը :

Անհրաժեշտ է խորհրդակցութիւն, գործակցութիւն եւ յարաճուն գործունէութիւն, ամէն տեղ եւ բոլոր ճակատներուն վրայ :

Այլապէս, վաղը բեռնակիր ալ պիտի չգտնէք :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

•

ՕԳՆԱԿԱՆ ՈՒԺ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Էտ. Փորի պահլիճը, որ պիտի հրաժարի երբ նորընտիր Ազգ. ժողովը գումարուի Յունուար 19ին, առջի օր կարգ մը նոր միջոցներ ձեռք առաւ, Ալժերիոյ բարե – կարգութիւնը վերահաստատելու համար : Որոշուեցաւ փութացնել 60.000 նոր զին – ուորներու առաքումը եւ միացեալ զին – ուորական եւ քաղաքային հրամանատա – րութիւն հաստատել Քապիլի շրջանին մէջ ուր ըմբոստները մեծ գործունէութիւն կը ցուցնէին : Այս առթիւ նկատի առնուեցան կուսակալին՝ Սուսթելի տեղեկագիրը, որ կը պաշտպանէ Ալժերիան Ֆրանսայի կապուած պահելու տեսակէտը, եւ գօր. Ժաքոյի տեղեկագիրը՝ զինուորական դրութերու մասին :

Նկատելով որ դահլիճը հազիւ մէկ շաբաթուան կեանք ունի եւ չի կրնար քաղաքական կարգադրութիւններ ընել, նախընտրութիւն տրուեցաւ զինուորական տեղեկագրին : Գօր. Ժաքօ Ալժերիա ղրկուած էր մանաւանդ քննութիւն մը կատարելու համար, յունուար 2ի ընտրութիւններէն առաջ : Պաշտօնական աղբիւրէ կը հաստատեն թէ զօրավարը թելադրած է նոր դասաւորում մը կատարել եղած ուժերուն մէջ քան 60.000 նոր զինուոր ղրկել :

Կառավարութիւնը մանրամասն թղթածրար մը կազմած է Ալժերիոյ մասին, իր յաջորդին յանձնելու համար :

× Ընդհանուր կարծիքն այն է թէ նոր դահլիճին կազմութիւնը պիտի առաջարկուի Պ. Կի Մոլէի : Ժողովրդական Շարժումը եւ միւս չափաւոր հաստնքներն ալ արդէն կ'երեւան ձգելու որ Հանրապետական ձախակողմը փորձէ իր բախտը ընկերվարական վարչապետով մը եւ աջակցութեամբ համայնավարներու : Այս վերջիններուն պաշտօնաթերթը, « Իմանի – թէ», երէկ դիտել կուտար թէ «նոր խաղ մը կը սարքուի ժողովրդական ճակատին դէմ, — նոր ընտրութիւններ կատարել՝ շրջանային քուէարկութեամբ » :

Ամէն պարագայի մէջ, անհամբեր կը սպասուի Յունուար 19ին, երբ տեղի կ'ունենայ Ազգ. ժողովին բացումը : Համայնավարները կը շարունակեն ժողովներ սարքել, կոչեր ուղղել եւ հանրագրութիւններ հաւաքել, ժողովրդական ճակատի կառավարութիւն մը կազմելու համար : Միեւնոյն ատեն մանաւանդ նամակներ կ'ուղղուին ընկերվարական եւ արմատական կուսակցութեանց, որոնք վերջապահ դիրք մը բռնած են, սկիզբէն ի վեր, ինչպէս բացատրած ենք օրը օրին :

« ՖՐԱՆՍԱՆ ՄԵԾ ԱԶԳ Է ԿՐՆԱՐ ԸԼԼԱԼ ԱՅԼԵՒՍ», կ'ըսէ ամերիկեան չաբաթաթերթ մը, «Նիւզուիք», այս երկրին կացութիւնը պարզելով վեց էջի վրայ : Յօդուածը ունի յատկացուած մը, հետեւեալ բովանդակութեամբ . — « Յետպատերազմեան մեծ պատրանք մը խորտակուեցաւ բուն իսկ Ֆրանսայի ժողովուրդին կողմէ : Ֆրանսայի վարիչները կը սնուցանէին այդ պատրանքը : Իրենց արեւմտեան բարեկամներն ալ կը հաւատային թէ Ֆրանսան տակաւին կը մնայ առաջին կարգի պետութիւն մը ... Այս անգամ չըմեղանք չկայ : Նորընտիր Ազգ. ժողովը Ֆրանսայի ճշդիւթ պատկերն է » :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ փոխվարչապետը, Պլումըը, որ Նոր Տելհի կը դանուի, յայտարարեց թէ իր երկիրը պատրաստ է օգնելու Հնդկաստանի տնտեսական եւ ճարտարագործական զարգացման :

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ՅՆՆԱ՛, ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ ...

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ բաղաքացիները — անշուշտ ուսեւտրները — արտակարգ մոլեգնութեամբ տօնած են Նոր Տարին :

Բուն բառն ալ կը գործածեն.— «Վո՛ւր փաթլասըն, չա՛լ օյնասըն» :

Արեւելքի ու Արեւմուտքը իրար խառնուեր են կաղանդի գիշերը, ամէնէն գռեհիկ եւ լպիրշ տեսարանները պարզելու համար բաղաքին առաջնակարգ պանդոկներուն եւ զբօսավայրերուն մէջ :

Միայն ամերիկեան Հիլթընը պանդոկին մէջ կէս միլիոն ոսկի ծախսուեր է, ըսուի գիշերը :

Խրախճանքի՝ փողոցէ փողոց, զբօսարանէ զբօսարան : Ինֆեռնաշարժները կ'երթան – եկէին անընդհատ :

Թուրք թերթի մը խմբագիրը, որ շրջած էր թաղէ թաղ, կը գրէ .

— « Աւելուն մարդ չկար այդ գիշերը, բոլորն ալ գինով էին : Բազմութիւնը ինքն իրմէ ելած խելագարի պէս կը պարէր, կ'ոստոստէր ու կը մռնչէր, մասնաւորա – պէս Հիլթընի եւ ուրիշ չքեղ զբօսավայրերու մէջ : (Մարմարա, 2 Յունուար) :

Նոյն աղբիւրին համաձայն , « բաղաքին կուռ եւ ամբողջ գրեթէ բոլոր մեծահարուստները, այրեր – ը՝ «սմոքինկ»ով, կիները՝ պերճաշուք արդուզարդով, գրեթէ կիսամերկ, ժա – մադրուած էին Հիլթընի մէջ : Հոն էին Թուրքիոյ գեղեցկուհեան թագուհիները, սինեմայի արուեստագէտներ , երգչուհիներ եւ պետական դէմքեր » :

Մուտքը՝ 270 ոսկի, ճաշով միասին : Հազար երկու հարիւր հոգի խռնուած էին այդ գիշերը :

Մարդ մը կը ճչար .

— Վարդի պէս կինս մէկ ժամ կորսըն – ցուցի ...

Պատկերազարդ պատմութիւն մը եւս , իրրեւ բարի վարուց վկայական.

— Ձեռքով, մատներով, չօշափումով կամ քսուելով կիները անհանդիստ ընդոց արարքներուն միայն Պէյօղլուի, Գասըմ – փաշայի կամ հանրակառքերու մէջ չէ որ կը հանդիպինք : Աչխարհահռչակ Հիլթընի մէջ ալ նմանօրինակ անհաճոյ եւ անվա – յել դէպքեր պատահած են կաղանդի դի – շերով ... Բարձր դասու պատկանող ֆը – րաքաւոր, սմոքինկաւոր չորս պէյեր եւ պերճազգեստ հանդիմ մը առտուան ժամը 3–4ին պահականոց փոխադրուեցան , այդ կարգի արարքներու համար : Քառասուն տարեկան հարուստ յանճնառու մը ապ – տակեց հաշուակալ Սատրքը, որուն ձեռքը անպատշաճօրէն քանիցս հպած էր մեծահարուստ Աւելի զեղանի կնոջ կողերուն, սիրավառ խօսքերով » :

Եւ այս թրքաբարոյ բարեկենդանը տեղի կ'ունենայ Ֆրանսիոյ մը մէջ ուր այլապէս կատղած խուժան մը ահուսարսափի մատնած էր ոչ – թուրք փոքրամասնութիւնները, 1955 Սեպտ. 6ի գիշերը, մոխիրի վրայ ցնտեցնելով հազարաւորներ ...

Հին Բիւզանդիոնն է, բազմապատկուած՝ մոնկոլեան մոլեգնութեամբ եւ տաճկացած տուփանիով :

Ո՞վ հարցուց մխխուած գումարներուն աղբիւրը :

Ո՞վ համարձակեցաւ հրապարակաւ պատժել Սեպտ. 6ի բարբարոսութեանց կազմակերպիչները :

Եւ այսօր իսկ, ո՞վ կ'երաշխաւորէ թէ նոր անակնկալներ չեն պատրաստուիր ...

ՎԱՀԷ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՅՈՅՑԵՐ ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԷՋ

Նիկոսիայէն կը հեռագրեն թէ ոսկերկանութեան պաշտօնեաներէն թուրք վիճնապետ մը սպաննուեցաւ Յունուար 11ի առտուն : Ցիմնապետը, Ապտուլլահ Ալի Բիլա, 40 տարեկան, ղէմաւոր վկան էր ուժանակի մաքսանենգութեան դէպքի մը որ տեղի ունեցած էր անցեալ մայիսին : Սպաննուեցաւ փողոցը քալած առեն, կուրծքէն զարնուելով : Արիւնաթաթախ վիճակի մէջ հեռապնդեց ահաբեկիչը, չորս գնդակ արձակելով, բայց ի վերջոյ դեռին փութացաւ անշունչ : Ամուսնացած էր եւ ունէր հինգ զաւակներ : Շքանշան մը ստացած էր անցեալ կառավարութենէն :

Սպաննութեան լուրին վրայ, վեց հարիւր Թուրքեր խուժեցին Թուրքերէն «Հայքըն Սէսի » (ժողովուրդի Ձայն) թերթին խմբագրատունը, ղէմ պահանջելով, բայց ոստիկանութիւնը ցրուեց : Թերթին տէր եւ տնօրէնը, Տոքթ. Քիւչիւք, նախազահն է «Կիպրոսը Թուրք է» կուսակցութեան :

Նիկոսիոյ Թրքական խանութները փակուեցան, իբրեւ բողոքի ցոյց սպանութեան դէմ : Ապահովութեան պաշտօնեաները կ'ըսեն թէ Թուրքերը զայրացած են եւ թէ ծանր դէպքեր կրնան պատահիլ :

Թուրքերու դաղանի կազմակերպութիւնը , «Վոլքան» սպառնալիքներ կ'ուղղէ , պրպտելով ամբոխը : Ցամակուսթայի մէջ, ուր մեծ մասով Թուրքեր կը բնակին, ցուցարարները փորձեցին յունական թաղը մտնել , թշնամական կանչեր արձակելով : Ոստիկաններ եւ զինուորներ յաջողեցան եւս մղել խուժանը : Թրքական խանութները փակուեցան ոչ միայն Նիկոսիոյ, այլ եւ Լառնաքայի, Ցամակուսթայի եւ Պաֆոսի մէջ : Զինուորները կը շրջէին այս վերջին քաղաքին մէջ, երբ սպաննուած վիճնապետին յուղարկաւորութիւնը կը կատարուէր : Նոյն իրիկունը կարճ կռիւ մը ծագեցաւ երիտասարդ Յոյներու եւ Թուրք ցուցարարներուն մէջ : Ձեւ : Այս վերջիններէն չիչերու եւ քարե –

ՏԱՐՈՒՆԻ.— ՊԻՄԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Պոլսոյ Թերթերէն ցաւով կ'իմանանք ծանօթ գրավաճառ եւ բանասէր Պիմէն Զարդարեանի մահը : Թաղումը կատարուած է Յունուար 8ին : Իր մեծ եղբայրն ալ, Վահան, որ «Ցիչատակարաններ » կը հրատարակէր պարբերաբար, Բ. աչխարհամարտէն առաջ մեռած էր Գահիրէի մէջ :

տու տեղատարափի մը ենթարկուեցան : Երեք հոգի վիրաւորուեցան : Ոստիկանութիւնը միջամտելով իրարմէ բաժնեց երկու հակառակորդ խումբերը :

× Թուրք վիճնապետին սպանութենէն անմիջապէս վերջ երկու անգլիական ջոկատներ փութացին Նիկոսիոյ Աթաթիւրք հրապարակը, ուր համախմբուած էին Թուրքերը : Շարժանկարի լուսանկարիչ մը խոչոտանդուեցաւ, մինչեւ որ հասատատեցին թէ Ցոյն չէ, այլ Անգլիացի : «Վոլքան» կոմիտէն Թուրքիներէ կը ցրուէ Ցոյներուն դէմ :

Անգլ. Թերթերը 80.000 կը հաշուեն Կիպրոսի Թուրքերուն Թիւը, իսկ Ցոյներուն Թիւը՝ 361.000 :

× Վերջին լուրերու համաձայն , անգլիական կառավարութիւնը պատրաստ է ընդունելու Կիպրոսի բնակիչներուն ինքնորոշման իրաւունքը : Ցոյն ազգայնականներն ալ արդէն պատրաստ են դործակցելու անգլ. իշխանութեանց հետ, պայմանաւ որ համաձայնութիւն դոյանայ ինքնորոշման իրաւունքի Թուականի մասին : Կ'ըսուի թէ Մակարիոս արք. ցարդ պահանջած է առ առաւելն երեք կամ հինգ տարի : Անգլիացիները կ'առաջարկեն տասը տարի, սկսելով ներկայացուցչական կառավարութեան մը կազմութենէն :

ՏԱՍԸ ՀԱՋԱՐ ՖՐ.ի դոհարեղէն Թըռցուց դող մը, Յունաստանի էլիզապէթ աթդուհիին ննջարանէն : Յաջողած էր սենեակ մտնել պատուհանէն, սանդուղ մը դնելով :

ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՍՐՏԱԳԻՆ ԿՈՉ ՄԸ

•

ԽՄԲ.— Ինչպէս գրած ենք, այս միջոցին Հիւս. Ամերիկա կը գտնուի Վիէննայի Մխիթարեանց աբբահայրը, գերապայծառ Մեսրոպ արք. Հապոզեան, հաւաքելու համար տոլարի հանգանակութիւն մը կատարելու համար:

Այս առթիւ Հայրենիք հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ խմբագրականի մը մէջ. —

Առաջին անգամն է որ Վիէննայի բազմակողմանի գործունէութիւն մը ունի.— կրթական, հրատարակչական ու գրական – բանասիրականի, եւ ընդհանուր մշակոյթին :

Շատ հին օրերէն, ան դպրոցներ բացած է հայկական զանազան կեդրոններու մէջ: Անոնցմէ մէկը՝ Պոլսոյ Մխիթարեան վարժարանը՝ կը գործէ 130 տարիէ ի վեր, հարիւրաւոր ջրջանաւարտներ տալով հայ ժողովուրդին, հայ լեզուին ու մշակոյթին մասին լայն ծանօթութիւններով եւ հայ ոգիով ու զգացումներով տոգորուած: Այսօր, ինչպէս կը վկայէ Աբբահայրը, դպրոցը ունի 680 աշակերտներ, որոնք մեր լեզուն ու պատմութիւնը կը սորվին :

Միաբանութիւնը ունի Գահիրէի եւ Պէյրութի մէջ ուրիշ դպրոցներ, որոնք նուիրական նոյն գերը կը կատարեն, նիւթական զոհուածներու պայմաններու մէջ :

Կրթականին հետ, Վանքին հրատարակչական գործունէութիւնը եղած է նոյնքան բեղնաւոր, եւ բացառիկ արժէքով: Անոր հրատարակութիւնները սովորական գործեր չեն, այլ գիտական ու բանասիրական գործեր, որոնք հայկական դիտութիւններու չեմարաններ են, եւկատեւ պրպտումներու, ստուգումներու և վստահելի փաստարկութիւններու արդիւնք : Այս գործով, Վիէննայի Ազգային Մատենադարանը հրատարակած է 180 պատկառելի հատորներ, 68 տարիներու ջրջանի մը մէջ: Այդ թուականէն ի վեր կը հրատարակէ նաեւ «Հանդէս Ամսօրեայ»ն, հայ բանասիրութեան անմրցելի օրկանը :

Հրատարակչականը կը չարունակէ իր գիտական – հրատարակչական գործունէութիւնը, հարստացնելով հայ միտք ու մշակոյթը: Կը բաւէ յիշել քանի մը հին անուններ միայն, Գաթըրճեան, Այտընեան, Մենեվիշեան, Տաշեան, որոնք մեր պատմութեան, լեզուին, բանասիրութեան համար անվիճելի հեղինակութիւններ եւ գրած են եւ իրենց թանկագին գործերով գիտական խարիսխներու վրայ դրած Հայոց լեզուն ու մատենագրութիւնը, Հայոց պատմութիւնն ու բանասիրութիւնը :

Շնորհիւ այս եւ բազմաթիւ այլ վաստակաւոր գործերուն, Վիէննայի Մխիթարեան Հաստատութիւնը վերածուած է հայկական բանասիրական գիտութեանց կեդրոնի մը, որուն խօսքն ու վճիռը յարգանքով կը լսուին հայ ու օտար գիտականներուն հաստատութեանց ու կառոյցներու կողմէ :

Այս գործերուն գործը կը չարունակուի այսօր ալ, Հ. Ներսէս Ակինեանի, Հ. Համազ. Ոսկեանի եւ Հ. Եփ. Պօղոսեանի եւ ուրիշներու կողմէ, գլխաւորութեամբ Աբբահայր Հապոզեան Արք.ի, որ իր աշխուժով ու նուիրումով, ինչպէս նաեւ վանականներու համագործակցութեամբ, վանքը կանգնած ու գործունէութեան մէջ կը պահէ :

Ցիշենք այս առթիւ, որ Հ. Ներսէս Ակինեանի բազմաթիւ ու արժէքաւոր գործերուն մէջ մասնաւոր տեղ մը կը գրաւէ Հայ Մատենագրութեան Պատմութեան նուիրուած մեծածաւալ գործը, որ տասրիներէ ի վեր անհրիժեշտ կը մնայ, սպասելով մեկենասի մը ...

Արդ, այս մեծանուն, վաստակով ու գործունէութեամբ բազմարդիւն Հաստատութիւնն է որ կուզայ ըսելու Ամերիկահայութեան, թէ նիւթական զոհուածութեան մէջ է, պէտք ունի օժանդակութեան՝ իր թանկագին գործունէութիւնը չարունակելու համար :

Ոչ միաբանութեան ապրուստի լայն միջոցներուն մասին կը մտածէ հաստատութիւնը, ոչ ալ ընդհանուր բարօրութեան: Եւրոպայի ամէնէն զարգացած, արուեստի ու մշակոյթի կեդրոնին՝ Վիէննայի մէջ հաստատուած, Մխիթարեան Միաբանութիւնը համեստ ու մեկուսի կեանք մը կ'ապրի, լուռ աշխատանքի նուիրուած :

Ոչ մէկ ժողովուրդի մէջ վանքերը այն դերը կատարած են, որքան հայ ժողովուրդին: Եւ ոչ մէկ հայ Միաբանութիւն այնքան լուռ ու մնայուն արժէքով ազգային գործ տեսած է, որքան Մխիթարեան Միաբանութիւնը, իր երկու թեւերով :

Վիէննան այսօր կուզայ ըսելու, թէ պատերազմի տարիներուն Հաստատութիւնը աղէտներու ենթարկուած է. ռումբերու հետեւանքով տպարանը վնասուած է, մեքենաները խորտակուած, պատերը փլած, Մատենադարանի 155·000 գիրքերն ու ձեռագրերը անպատսպար մնացած : Պէտք կայ նիւթական միջոցներու ոչ միայն նորոգութիւններ ընելու, այլեւ Միաբանութեան գործունէութիւնը չարունակելու համար :

Յետոյ, օգնութեան կարիք ունի ան, իր կրթական գործունէութիւնը չարունակելու համար, յարմարագոյն չէնքերով : Եւ այս բոլորին համար կը խնդրուի քանի մը տասնեակ հազար — չիտուն հազար, միայն Վիէննայի համար :

« Միջոցները ձեզմէ, աշխատանքը մեզմէ », կը յայտարարէ գերյարգելի Աբբահայրը, իր սրտառուչ կոչին մէջ:

Կարելի՞ է լուռ մնալ :

Խնդրուած գումարը քանի մը ունեւորներու կողմէ տրուելիք գումար մըն է :

Զունինք, գժբախտաբար, այդ ունեւորները: Սակայն ունինք սրտով ունեւոր, հարուստ մեր ժողովուրդը, որուն կը դիմէ Աբբահայրը վստահութեամբ : Կը միանանք իրեն, ըսելու համար մեր ժողովուրդին, որպէսզի իր նուէրներով ընդառաջ երթայ յուղիչ կոչին :

Որպէսզի Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութիւնը չարունակէ իր ազգային գործը :

Որպէսզի հայկական գիտութեանց այդ կեդրոնին ջահը վառ մնայ եւ իր գրական ցանցը չարունակէ հայեցի ուսում ու կրթութիւն տարածել :

Մենք պատրաստ ենք արձագանգ ըլլալու բոլոր նուիրատուութիւններուն եւ արձանագրելու զանոնք: Ամերիկահայ գաղութը, վստահ ենք, անտարբեր չի մնար :

Աղգապահպանման պայքարի մէջ ենք. իսկ Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութիւնը մեկէ աւելի ճակատներու վրայ կը պայքարի :

Եթէ մենք գրով կամ գրոցներու ցանցով չենք կրնար պայքարիլ, գոնէ նիւթական միջոցներու հայթայթումով ապահովենք պայքարողները :

Չենք տանք գինուորներու, որոնք բարձր կը պահեն հայութեան անունն ու դրօշը :

Վստահենք այս բոլորանուէր հաստատութեան հինաւուրց ջահը՝ որ հայ մշակոյթի եւ հայկական ոգիի ջահն է :

(Խմբագրական ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ)

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԸ· ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

•

Ցիսունըհինգ տարի առաջ ծնունդ առաւ: Ոչ ոք, այդ սկզբնական շրջանին կը մտածէր թէ գիւտը այսքան պիտի ծաւալէր, դառնալով արդի ճարտարարուեստի կարեւոր սիւներէն մէկը :

Ֆրանսացի գիտնական Մարէյն, որ առաջինը դասաւ չարժուն պատկերներ տալու գործիքը, կը կարծէր թէ ան՝ պիտի ծառայէր մի միայն իր բնագիտական պրպտումներուն: Ամերիկացի էխիսընն էր որ գիւտին մէջ տեսաւ աւելի լայն գործածութեան կարելիութիւնները : Այդպէս մէջտեղ եկաւ ֆիլէք-nuսfոփը զոր շրջուն վաճառորդներ, բացօթեայ շուկաներուն մէջ կը ցուցադրէին :

Ֆինէթոսքոփը պարզ տուփի մը երեւոյթը ունէր որուն մէջ իրարու կը յաջորդէին պատկերներ, չարժումի պատրանքը տալով դիտողին որ տեսնելու համար ըստիպուած էր իր աչքը փակցնել տուփին վրայ դանուղ ծակին :

Ֆրանսացի Լիւմիէրը 1895ին կրցաւ կատարելագործել այս գիւտը եւ մէջտեղ բերաւ իր սինեմատօկրաֆը որուն շնորհիւ պատկերները տուփէն կը փոխադրուէին ուղղակի պատառին վրայ: Այս ձեւով մարդիկ ստիպուած չէին ալ կարզի կենալու, ծակէն դիտելու համար: Մէկ խօսքով չարժանկարի ցուցադրութեան նեկայ ձեւը կը պարտինք Լիւմիէրին: Հակառակ այս իրողութեան Ամերիկացիները իրենց կը վերապահեն չարժանկարի հայրութիւնը, դիտել տալով թէ էխիսընն է առաջին հնարիչը այդ գործիքին, իսկ Լիւմիէրին ըրածը կը նկատեն չնչին բան մը: Իսկ Ֆրանսացիները օրինակ բերելով Քոլոմպոսի հաւկիթը, կ'ըսեն թէ պէտք է մտածել այդ աննշան բանին մասին :

Լիւմիէրի սինեմատօկրաֆին յարեւ – նմանը չհնեցին նաեւ Ամերիկացիները նոյն թուականներուն, իսկ Անգլիացին աւելի ուշ, շատ փոքր փոփոխութիւնով, մացնելով ֆրանսական գիւտին վրայ: Այս ամէնը կը ծառայէին բնականաբար առեւտրական մրցակցութեան եւ ոչ թէ բուն գործիքին կատարելագործութեան, քանի՜ան՝ իր ստեղծումէն մինչեւ այսօր ոչ մէկ հիմնական փոփոխութիւն կրած է :

Ներկայիս ալ նոյն պայքարը կը տեսնուի, երբ սինեմասոփին կը յաջորդէն վիսթավիզիօնը, սիներաման, կամ էբրան փանորամիքը :

Շարժանկարի աստպարէզին մէջ, մեծ եղած է Ֆրանսացի Մելիէսի բերած աշակերտութիւնը: Այս համեստ աշխատաւորին կը պարտինք «Թրիւքաժ»ը զոր հնարեց 1900ական թուականներուն : Շնորհիւ այս մարդուն չարժանկարը դասուեցաւ արուեստներու կարգին: Իր գիւտը մեծ հնարաւորութիւններ ընծայեց չարժանկարիչներուն որոնք ցարդ առօրեայ դէպքեր (աքթիւալիթէ) կը նկարէին :

Անոնք իրենց առջեւ բացուած դաշտ ընտեղծագործութեան լայն հորիզոններ : Մելիէս ոչ միայն «Թրիւքաժին» հայրն է, այլ եւ լաւ թեմադիր: 1906ի իր պատրաստած «Դէպի լուսին ճամբորդութիւն»ը կրնայ մրցիլ, — եթէ ոչ արհեստագիտական տեսակէտով, գէթ իբրեւ ստեղծագործական յղացում, ներկայիս պատրաստուած փիքսիօն ժապաւէններու հետ: Ան ունի հարիւրէն աւելի գործեր որոնք համր չարժանկարներու ճիւղին կը պատկանին :

Մինչեւ 1903 չարժանկարը արհեստագործութեան (արթիզանա) մաս կը կազմէր: Ֆրանսացի Շ. Փաթէին շնորհիւ ան դարձաւ այն առեւտուր ամէնէն հզօր ճարտարարուեստը :

1926ին Շ. Փաթէն կը յայտարարէր, թէ «չկայ ճարտարարուեստ մը որ այնքան չուտ զարգացած ըլլայ, որքան մեր բիզնը: Իր խոկ հաստատումով չարժանկարը այդ թուականներուն աւելի հզօր եղած է քան ամերիկեան պղինձի ճարտարարուեստը :

Շ. Փաթէն՝ որուն հիմնած ընկերութիւնը մինչեւ այսօր ալ գոյութիւն ունի, մեծ դեր կատարած է նաեւ չարժանկարի լուրջ մատնագէտներ պատրաստելու համար : Ատոր շնորհիւ ժապաւէնին ծառայող ինքնուս արհեստաւորները հետզհետէ անհետացան, տպարէզը ձգելով հմուտ մասնագէտներուն :

Մինչեւ 1924 Ֆրանսացիները առաջնակարգ տեղ գրաւած են չարժանկարի ապարէզին մէջ: Բայց անսպասելի նորութիւն մը տակնուվրայ, ըրաւ այս վիճակը: Այդ թուականներուն էր որ ամերիկեան խօսուն ժապաւէնները յաղթական օրէն մուտք կը գործէին համաշխարհային շուկայիին մէջ, իբրեւ մահացու մրցակիցներ համր չարժանկարին: Պէտք է ըսել որ ձայնի մուտքը չարժանկարին մէջ, — հակառակ լայն խաւերուն մէջ յարուցած հետաքրքրութեան, չկրցաւ գրաւել ու խանդավառել չարժանկարի բուն արուեստագէտները, որոնք զայն կը նկատէին աւելի չուտ իբրեւ հասոյթի աղբիւր մը, քան արուեստին ծառայող ազդակ մը :

Ամերիկայէն վերջ Անգլիան ալ տեղ տը-

ՈՐԲԻ ՄԸ ԳՈՂԳՈԹԱՆ

•

Առաջին օրերուն ունեցայ մեծ յաջողութիւն, վարպետներու չարաթական տուածը գրեթէ մէկ ժամէն կը չահէի, ուրախ էի եւ հպարտ փոքր հասակիս ունեցած յաջողութենէն :

Վոսփորի զեղածիծաղ ափերը, միշտ գուարթ՝ աղիճներու նման, այդ օրերուն զարձած էին թախծոտ: Քանի մը օր առաջ կիրք եւ սէր կը սփռէին, իսկ հիմա ամայացած էին եւ չարագուշակ ուրուական մը արիւն եւ նախճիր, հալածանք եւ սոսկում կը տարածէր ամէն կողմ :

Մանաւանդ հայ ժողովուրդի գլխուն կոտորածի սարսափը զարանակալ կը սպասէր, արիւն կզակ զահիճը ժանիքը քաց, առամները սրած, պատրաստ էր արիւն լակելու :

Այս ահաւոր մթնոլորտին մէջ կեանքը իր անխուսափելի պարտադրանքներով ապրելու կը մղէր մարդը, հակառակ որ զահիճին սուրը իրեն կը հետեւէր ամէն քայլափոխ ...

Իմ անփորձ պատանիի յաւակնոտութեամբս չէի կրնար երեւակայել թէ ինչ զրկանքներ ու տառապանք կը սպասէին : Զունէի ոչ մէկ խորհրդատու կամ առաջնորդ բացի մեծ մայրիկէս: Արհեստակիցներս կը նախանձէին խարուսիկ, ժամանակաւոր յաջողութիւններէս, ես ալ շլացած էի զործիս յառաջացումէն :

Յարդ զրկուած որբուկս դրամ կը շահէի, բոլոր անցեալս մոռցած, ոսկի եւ բաղներու մանեակ մը կազմած, կը սառնէի երանութեան թեւերուն մէջ, հը պարտ էի ու անխորտակելի կորովով զրահաւորուած: Չէի կրնար դատել որ Թուրքիոյ մէջ կ'ապրէի եւ Հայ էի :

Կ. Պոլսոյ մէջ փորագրութիւնը այն աստիճան զարգացած էր, որ անոր նուրբ, ճաշակաւոր գրերը դիմանկարներով իրար գործելու համար անհրաժեշտ էր մեծ վարպետութիւն, մանաւանդ արաբական գրերու մանուածապատ ու իրարու մէջ ընդելուզուած ձեւերը չափազանց հնարամտութիւն կը պահանջէին : Ճաճանչ խորդներու մոլեռանդութիւնը աւելի կը բարդացնէր աշխատանքը : Գեղեցկուհի սիրելիներուս անունները իրեն կը հետեւէր մինչեւ գերեզման ...

*Ամէն ինչ կը յիշեցնէ ինծի անոնց անունները,

Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ ՆԵՐ ՍԱՀՄԱՆԸ

ՄԱՆԿԱՊԱՐՋԸ

ԵՒ ԿԱԽԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՄԱՍՆ

— Իմ՞չ կրնայ ըլլալ ասոր պատճառը, ըսաւ ան ինքնիրեն։ Ինչո՞ւ ես ասոնց հետ այսքան ժամանակ կորսնցուցի։ Ինչո՞ւ ես ինքզինքս ենթարկեցի այս ամէն նուաստութեանց, որոնք ինծի համար անտանելի էին։ Ինչո՞ւ ես ինքզինքս ստրկացուցի այս մարդոց, որոնք ինծի համար ոչ մէկ արժէք ունին։ Ինչո՞ւ ես ինքզինքս ստիպեցի ամէն օր ստորնացնել զիս, որպէսզի կարենամ ապրիլ։ Ինչո՞ւ ես ինքզինքս ստիպեցի ամէն օր ստորնացնել զիս, որպէսզի կարենամ ապրիլ։

Ան ոտքի ելաւ, ուզեց քալել, բայց ոտքերը չկրցան զինք կրել։ Ան նորէն նստեցաւ։

— Ես ինծի համար ոչ մէկ արժէք ունիմ, ըսաւ ան։ Ես ինծի համար ոչ մէկ արժէք ունիմ։ Ես ինծի համար ոչ մէկ արժէք ունիմ։

Ան ձեռքերը դրաւ գլխուն, որ կարծես պիտի պայթէր։ Ան ուզեց մտածել, բայց միտքը չկրցաւ կեդրոնանալ։ Ան ուզեց մտածել, բայց միտքը չկրցաւ կեդրոնանալ։

— Ես ինծի համար ոչ մէկ արժէք ունիմ։ Ես ինծի համար ոչ մէկ արժէք ունիմ։ Ես ինծի համար ոչ մէկ արժէք ունիմ։

Ան ոտքի ելաւ, ուզեց քալել, բայց ոտքերը չկրցան զինք կրել։ Ան նորէն նստեցաւ։

— Ես ինծի համար ոչ մէկ արժէք ունիմ

ԿԸ ԽՈՍՏԱՆԱՆ ՕԳՆԵԼ ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ

Սուրիա, Եգիպտոս եւ Արաբիա Ցուն – ուար 11ին ծանուցին թէ զրամական օգ – նութիւն խոստացած են Ցորդանանի, որ – պէս զի այդ երկիրը չմիանայ Պաղտատի Ուխտին: Սուրիոյ կառավարական չըր – ջանակներէն կը հաստատուին թէ երեք ազ – դերը պատրաստ են տարեկան դումար մը վճարելու Ցորդանանի, որպէս զի պէտք չունենայ Անգլիոյ սահմանած նպաստին (տարեկան 22·400·000 սթերլին) : Երեք պետութիւնները խնդրած են Հիւսէյին թագաւորէն ժամանակ եւ հաւաքաւեղի նշանակել, խորհրդաժողով մը գումարե – լու համար Արաբիոյ թագաւորին, Սու – րիոյ նախագահին եւ Եգիպտոսի վարչա – պետին հետ: Այդ ժողովին մէջ պիտի ճշդուի առաջարկուած գումարին վճար – ման ձեւը: Սուրիական դեկուցումը կ'ըսէ թէ երեք պետութիւնները համաձայն են առաջարկուած օգնութեան մասին, պայ – մանաւ որ Ցորդանան հրաժարի անդլիա – կան նպաստէն :

×Իրաքի կառավարութիւնը խնդրած էր Եգիպտոսէն եւս կանչել Պաղտատի դին – ուորական կցորդը, մինչեւոյն ատեն ծա – նուցանելով թէ ձերբակալուած է անոր սպասաւորը: Կցորդը Գահիրէ վերադար – ձած է արդէն:

ԱՆԳԼԵԻԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԽՈՐ ՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մ. Նահանգներուն արտաքին նախարա – րը, Ֆ. Տըլըս պահանջեց ուժեղցնել Միջին Արեւելքի եւ հարաւ – արեւելեան Ասիոյ սահմանուած օգնութիւնը, հակազդելու համար Խ. Միութեան տնտեսական ար – շաւին, որ հետզհետէ կը չեչուռի : Նա – խարարը միեւնոյն ատեն անհրաժեշտ կը դտնէ ուեղցնել անժառանգ եւ յեռամնայ երկիրներու սահմանուած օգնութիւնը, զարկ տալով անոնց ճարտարագործու – թեան եւ տնտեսութեան: «Այս ճակատին վրայ պարտութիւն մը նոյնքան աղետալի կրնայ ըլլալ որքան պարտութիւն մը զի – նարշաւի մէջ: Մենք պիտի կորնչնենք այս տնտեսական փորձին մէջ եթէ մեր երկիրը ամբողջովին չըմբռնէ օրուան պա – հանջը »:

Նախարարը լրագրական տեսակցու – ղեան մը առթիւ յայտարարեց թէ երեք անդամ քիչ մնաց որ պատերազմ յայտա – րարէին: Առաջին անդամ՝ 1953 Ցունի – սին, Քորէայի հարցին առթիւ: Երկրորդ անդամ՝ 1954 ապրիլին, երբ ծանրացաւ Հնդկաչինի կացութիւնը եւ Ֆրանսա ա – մերիկեան օգնութիւն կը խնդրէր: Եր – րորդ անդամ՝ 1954ի աշնան, Ֆորմոզայի համար :

× Պ. Ֆ. Տըլըս իր լրագրական ասու – լիսին առթիւ հաստատեց թէ նախագահ Այզընհաուըր եւ Անգլիոյ վարչապետը մասնաւորապէս պիտի քննեն Միջին Արե – ւելքի խնդիրները: Մ. Նահանգները ի հարկին պիտի միանան Պաղտատի դաշին – քին, եթէ տեսնեն որ այդպիսի քայլ մը կրնայ նպաստել Միջին Արեւելքի խաղա – ղութեան :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ Խորհուրդը սկսաւ քննել Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Մ. Նա – հանգներուն բանաձեւը՝ Իսրայէլի կողմէ կատարուած յարձակման մասին որուն զոհ գացին 56 Սուրիացիներ : Բանաձեւը պիտի չպահանջէր որ Իսրայէլ հատուցում չի պահանջէր որ Խ. Մի – ութիւնը, բայց կ'ապդարարէ Իսրայէլի թէ «նոր միջոցներ» ձեռք պիտի առնեն, եթէ մերժէ համակերպիլ Ապահովութեան խորհուրդին հրահանգներուն :

ԳՈՆԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ նոր դեսպանը, Պ. Ժոքս, ճառ մը խօսելով, գոհունակու – թեամբ յայտարարեց թէ չատ լաւ են ե – կու երկիրներուն յարաբերութիւնները եւ թէ « Գերմանիոյ վերամիացումը Ֆրան – սայի արտաքին քաղաքականութեան գըլ – խաւոր նպատակներէն մին կը կազմէ »:

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ուսուցչուհի մը, Մարըլ սպաննուած էր անցեալ տարիօդանաւին, Ամիէնի ճամբուն վրայ: Ոստիկանութիւնը 16 կասկածելիներ հարցաքննելէ ետք, առջի օր յայտնեցաւ խոստովանցնել վեր – ջին ամբաստանեալը : Ռոպէռ Սվրիլ, 45 տարեկան: Կալանաւորը նախ կ'ըսէր թէ պղտցած է աղջկան պայուսակը, բայց ինք չէ մարդասպանը: Բայց ի վերջոյ խոստո – վանեցաւ թէ չուանով մը խեղդած է աղ – ջիկը, որ կը դիմադրէր իր կամքին :

Թէ ՀՐԱՆԻՆ կը հեռադրեն թէ 25 ակա – նաւոր դէմքեր պիտի դատուին մօտերս , նաւոր դէմքեր պիտի վարչապետ դօր. Ռոլ – իրեւ մեղսակից վարչապետ դօր. Ռոլ – մարայի սպանութեան, որ տեղի ունեցաւ 1951ին :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Մար – սէյլէն, «Յառաջ»ի հին ընթերցողներէն Տէր եւ Տիկին Զթճեանէ 4000 ֆրանք:

× Ընկեր Ազատ Պալեանէ (Վալանս) 500 ֆրանք: (Նոյնքան ալ «Հայ-Բոյժ»ին համար):

ԵՒԱԶԱՑՆ ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱԻԻԼԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի հանդիսաւոր Ս. Պատա – րագ կը մատուցուի Շաւիլի մատրան մէջ: Երգեցողութիւնները պիտի կատարուին եկմալեանի եռաձայն եղանակով, մաս – նաւորապէս հրատիրուած դպիրներու կող – մէ , ղեկավարութեամբ երաժշտապետ Պ. Նշան Սերոյեանի: Ցաւարտ պատարա – գի, հոգեհանդստեան պաշտօն , ողբացեալ Օր. Զարուհի Գալֆաեանի մահուան 3րդ տարելիցին առթիւ :

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ ՊՈՒՏՈՑԻ ՄԷՋ

ՊՈՒՏՕ.— Ֆ. Կ. Խաչի դպրոցական հանդէսը այս կիրակի ժամը 3·30ին կը – ղերականներու սրահը , 22 ռիւ թէ Պա – յիւթիէ :

Ցայտագիր.— Խմբերգ, մեներգ, ար – տասանութիւն, տրամախօսութիւն: «Ե – րեք որբերը» (տրամ), «Հիւանդ Պուպրի – կը» (տրամ), «Ամէն բան չուտող տղան» (տրամ): Կը հրաւիրուին բոլոր ծնողները եւ բարեկամները:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՀԱՒԱՔԱՏԵՂԻՆ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի ՀԱՑԱՍՏԱՆ թերթին համար ամէն չաբաթ ժամը 15էն 18, 17 ռիւ Պէօ:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԶՈՑՔ ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Նոր Տարուան առթիւ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Սէն Շամոնի Նոր Սերունդի «Վարդվէտ» խումբին եւ մասնակցութեամբ Սեզք է – թիէնի, Լիոնի, Վիէնի խումբերուն :

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին :

Գեղարուեստական բաժին.— Արտա – սանութիւն, երգ, խմբերգ, պանազան ա – նակնկալներ, հայկական եւ եւրոպական պարեր:

Սիրով կը հրաւիրուին Սէն Շամոնի բո – լոր Հայերը :

Ճոխ պիւֆէ Մուտքը ազատ է

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՍ

Այրի Տիկին Ցակոբ Սէմէրճեանի եւ զա – ւակները՝ Արամ եւ բոլոր ազգականները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանդստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, 15 Ցուն – ուար, Փարիզի Ս. Յովհաննէս-Մկրտիչ եկեղեցին, յետ պատարագի, իրենց ա – մուսնոյն, հօր եւ ազգականին՝

ՑԱԿՈԲ ՍԷՄԷՐՃԵԱՆԻ (Ֆէպիւս)

մահուան քառասունքին առթիւ:

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակ – յարգողները:

Վիէն.— Կարապետ Անտոնեան, Տէր եւ Տիկին Մարտիրոս Անտոնեան եւ զաւակ – ները, Տէր եւ Տիկին Զոհրապ Անտոնեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Սիմոն Ու – զունեան եւ զաւակները (Փարիզ) եւ բո – լոր պարագաները կը ծանուցանեն թէ այ – կիրակի առաւօտ, Վիէնի Ս. Մարթէնի ե – կեղեցիին մէջ հոգեհանգիստ պիտի կա – տարուի իրենց կնոջ, մօր, մեծ մօր, ող – բացեալ ՆՈՒԱՐԴ ԱՆՏՈՆԵԱՆի յիշատա – կին, մահուան քառասունքին առթիւ :

Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգող – ները :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Պ. Ղեւոնդ Շալճեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ՝ այս կիրա – կի, Պոմոնի եկեղեցւոյ մէջ հոգեհանգըս – տեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց հանգուցեալ կնոջ եւ մօր՝ Տիկին Եւտո – սիա Շալճեանի յիշատակին:

Կը հրաւիրուին հանդուցեալին յիշատակը յարգողները:

ՑԵՏԱՋՈՒՄ

ԻՄԻ.— Խրիմեան դպրոցի հոգաբար – ձուհեան սարքած վիճակախաղը, որ ու – ղի պիտի ունենար Ցունուար 8ի հանդէ – սին օրը, յետաձգուած է յունիս ամսուն:

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Վարձու է կահաւորուած սենեակ մը, կերակուր եփելու դիւրութեամբ, կնոջ մը կամ երիտասարդ օրիորդի մը համար:

Հեռաձայնել՝ POR. 27-55 *դրա – սենեակի ժամերուն, բացի կիրակիէ եւ երկուշաբթիէ :*

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ»

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Ֆ. Կ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղը՝ «Մա – նուկներու Օր»ը կը տօնէ, Ցունուար 15 – ին, կիրակի օր, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Ցոյներու սրահը, 5 ռիւ Պօնըփուա, Լիոն:

Պզտիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգ, արտասանութիւն , անակնկալներ եւ չարժանկար: Նուէրներ պիտի բաժնուին մանուկներուն :

Ժամը 6էն վերջ պիտի ըլլան եւրոպա – կան պարեր: Ճոխ պիւֆէ եւ խմիչք : Փութացէք ուրախացնել պզտիկները՝ քա – ջալերելով կապ. Խաչի այս համեստ ձեռնարկը :

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ - ՊՈՄՈՆ

13 Ցունուար, , ուրբաթ, ժամանակա – գոյց, Տօն Անուանակոչութեան Տեառն , սկիզբ առաւտեան ժամերգութեանց ժամը 8ին, Ս. պատարագ ժամը 10ին:

15 Ցունուար, Ա. Կիրակի յետ Ծննդեան հանդիսաւոր Ս. պատարագ եւ հոգեհան – գիստ, ըստ հանդուցեալ Տիկին Վալան – թին Զամպաճեանի կտակին:

ԲԻԻԹԱՆԱՑԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Այս կիրակի մասնաւոր հոգեհանգստա – եան պաշտօն պիտի կատարուի Նիկոմի – դիոյ բազմամատակ առաջնորդ՝ Հան – դուցեալ Տէր Ստեփաննոս արք. Ցովա – կիմեանի մահուան 21րդ տարելիցին առ – թիւ Փարիզի Ս. Ցովհաննէս Մկրտիչ ե – կեղեցին :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Անդրանիկ Ղազարեան – Սեդ – րակեան կը փնտռէ իր երկու եղբայրները Ցակոբ եւ Արամ Սեդրակեաններ , որոնք 1941–42ին զինուոր եղած էին Մ.Միութեան բանակին մէջ եւ Հայաստան չեն վերա – դարձած: Որեւէ պաշտօնական տեղեկու – թիւն ստացուած չըլլալով իրենց կացու – թեան մասին, կը խնդրուի հաղորդել ի – րենց եղբօր «Յառաջ»ի միջոցաւ: Ջերմա – պէս կը խնդրուի արտասահմանի թերթե – րին, մասնաւորապէս «Հայրենիք»էն ար – տատպել :

ԱՂՕԹԱԺՈՂՈՎ ԿԱՐՏԱՆ ՊԻՎԷՐ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

Պոմոնի լուսաւորչական հոգեւոր քոյ – րերը այս կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 2,30ին աղօթաժողովի կը հրաւիրեն հայ հաւատացեալ ժողովուրդը Կարտան Պի – վէր ակումբին մէջ: Պիտի քարոզէ քոյր Տիգրանուհի Մեսրոբեան:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ, 1956, պատկ· 1200 ֆրանք :

ՆՈՐ ՔՆԱՐ ձայնագր· երգարան, լա – թակազմ, 1650 ֆրանք :

ԱՆԳԼ· ՀԱՑ· ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ , Ց. Զագմագճեան, նոր տպ· 1955, լաթա – կազմ , 4000 ֆրանք :

ՀԱՑ ԴՈՂԴՈՐԱՆ, Գ· Վ· Պալաճեան , լաթակազմ 1000 ֆրանք :

ՍԻԱՄԱՆԹՕ ամբողջ դործեր նոր տպ– 1500 ֆրանք :

ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԻՀԼԻՐԵԱՆ, Վերյիշումներ , 1250 ֆրանք :

ՍՊԻՏԱԿ ՁԻԱՒՈՐԸ, Համաստեղ, 2 հա – տոր, կազմ· 4000 ֆրանք :

ԳԻԻՂԸ, Համաստեղ, Պէյրութ, 1955 , 700 ֆրանք :

ԹՇՈՒԱՌՆԵՐ, Վ· Հիւկօ, 3 հատոր , Պէյրութ, 1500 ֆրանք :

ՑՈ՞ ԵՐԹԱՍ, Սէնճիէվիչ, 2 հատոր , 1400 ֆրանք :

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, Ա· Խա – հակեան, 350 ֆրանք :

ՁՐՈՑՑ, Կ· Փոլատեան, Գահիրէ, 400 ֆրանք :

ՎԵՐԱԴԱՐՁ, Կ· Փոլատեան, 1955, 500 ֆրանք :

ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐ, նոր տպ· 300 ֆրանք :

ԳԱԶԱՆԸ ԱՍՏՈՒԱԾ ՄԸ Կ'ՈՒԶԷ , Տիրազան, 600 ֆրանք :

ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ԶՈՒՆԵՑՈՂ ՄԱՐԴԻԿ , Ա· Ծառուկեան, Պէյրութ, 1955, 700 ֆր:

ՑՈՒՇԵՐ ՇԱՊԻՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԷՆ, Ս· Տէօվլէթեան, Փարիզ, 1954, 500 ֆրանք :

Դիմել՝
Librairie H. SAMUELIAN, 51, Rue Mr.-le-Prince, Paris 6e. C.C.P. 1278—35.

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ

Հ· Ց· Դ· Մարսէյլի եւ շրջանի արտա – կարգ ժողովը տեղի կ'ունենայ Ցունուար 21ին, շաբաթ իրիկուն, ժամը ճիչտ 9ին, «Ահարոնեան» ակումբին մէջ: Ներկայ կ'ըլլան Կ· Կ·ի ներկայացուցիչները: Կը հրաւիրուին բոլոր ենթակոմիտէներու ներկայացուցիչները եւ վարչութիւնները:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ· Ց· Դ· Շրջ· կոմիտէն ընկերական ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ Մուրատ խումբը այս կիրակի ժամը 3ին: Թաքուլ խումբը երկուշաբթի ժամը 21ին: Գէորգ Զավուշ խումբը հինգշաբթի 19 Ցունուար ժամը 21ին:

Խաժակ խումբը հինգշաբթի, 19 Ցուն – ուար ժամը 21ին:

Արամ խումբը չորեքշաբթի:

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովոր – կան հաւաքատեղիները : Ներկայ կ'ըլլան Շրջ· կոմիտէի ներկայացուցիչները :

ՎԱԼԱՆՍ.— Հ· Ց· Դ· Շրջ· կոմիտէն ընդհ ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերնե – րը այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Ահա – րոնեան ակումբը: Խիստ կարեւոր օրա – կարգ :

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Մարսէյլէն Տիկին Եղսա Ահարոնեան այս տարի եւս մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ իր բարեկամին Պ. Սարգիս Նա – հապետեանի, Լոս Անճելոս:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհ· ժողովը տեղի պիտի ունենայ եր – կուշաբթի, 23 Ցունուար, ժամը 21ին, Քատէ սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ Քատէի դէմ: Օրակարգ· —

1· Վարչութեան բարոյական եւ նիւ – թական համարատուութիւնը :
2· Հրաժարական վարչութեան :
3· Ընտրութիւն նոր վարչութեան :

Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներ – կայ ըլլալ այս կարեւոր ժողովին :

ԴԻՒԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ
11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1956
Մ· Ռ· Ն· Ա· ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
CLUBի մէջ

Հրապարակ ելաւ
ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ
1956
ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ
616 էջ
Եւ հարիւրաւոր նկարներ անհամար նիւթերով :
Գինը 1200 ֆրանք
(Թղթատարի ծախք 100 ֆրանք)
Դիմել ՅԱՌԱՋի եւ Փարիզի հայ դրավաճառներուն :
Մարսէյլի համար դիմել՝
A. Chahbaghlian, 49, Rue des Petites Maries, Marseille. Tél. CO. 76-47

Salles de séjour Penderies - literie
Chambres - cosys Cuisines laquées
Salons-tapisserie Fauteuils-canapés lit
ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
LARGES FACILITESdePAIEMENT
Livraison gratuite dans toute la France
185, Bd. Jean Jaurès
Boulogne - Billancourt
Métro MARCEL SEMBAT

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

SAMEDI 14 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7877 32e ANNEE — Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3288

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋ ՄԸ

•

Յաճախ կը լսենք հետեւեալ հարցումը.

— Տարիներէ ի վեր կը թելադրէք ա – ւելի սերտ կապեր, բուն բառով զոր – ծակցութիւն հաստատել զաղութներու միջեւ, սկսելով արեւմտեան Եւրոպայէն : Յօրոք չէ՞, նկատի առնելով բազմազան դժուարութիւնները :

Իրրեւ սկզբունք, տարրական ուրա – բանութիւնը կը պահանջէ բարոյական կապ հաստատել բոլոր զաղութներուն մի – ջեւ, մօտաւոր թէ հեռաւոր :

Միայն մենք չենք որ տարակիր բազ – մութիւններ ունինք աշխարհի բոլոր ցա – մաքներուն վրայ :

Մեծ թէ փոքր, աւելի կամ նուազ բախ – տաւոր ազգեր, նոյնիսկ պետութիւններ կան որոնց զաւակներէն միլիոնաւորներ հայրենիքէն դուրս կ'ապրին :

Եթէ բախտաւորները սերտ կապեր ու – նին իրենց պետութեանց հետ, ուրիշներ կը գտնուին մեր վիճակին մէջ : Ուրեմն կարելին կը փորձենք, իրենց ինքնուրոյն զոյութիւնը ամրապնդելու համար :

Անոնք ալ ունին իրենց ներքին կազմա – կերպութիւնները, — ազգային, ընկերա – յին, կրթական կամ քաղաքական :

Անոնց մէջ ալ կան տարբեր զաւառնակ – ներ եւ հոսանքներ :

Մեր եւ անոնց տարբերութիւնը այն է որ տեսակ մը անկիր համաձայնութիւն կը տիրէ իրենց մէջեւ, հիմնական հար – ցերու մասին :

Եւ յաճախ, որքան ալ իրարմէ հեռու գտնուին, անոնք միջոցները կը փնտռեն, սերտ յարաբերութիւններ հաստատելու համար, փոխադարձաբար :

Անոնք պարբերաբար ազգային կամ ընդ – հանուր ժողովներ ալ կը գումարեն, ի – րենց չարն ու բարին քննելու համար :

Դեռ անցեալ տարի տեղի ունեցաւ հայ – րենիքէն հեռու բնակող Ֆրանսացիներու համագումարը :

Զանազան թելադրութիւններ ըրած ա – տեն, մենք երբեք չենք անտեսեր իրակա – նութիւնը իր բազմազիսի խոչընդոտնե – րով : Գիտենք գանազանել ցանկալին եւ կարելին : Անմիջականը եւ հեռաւորը :

Օրինակ, բնական կամ արամաբանա – կա՞ն է որ Ֆրանսահայ զաղութը կղզինե – րու բաժնուած ըլլայ ազգային կազմա – կերպութեան տեսակէտով, մէկը միւսէն պեխսպէր :

Ո՞վ կ'արդիլէ հաստատել կեդրոնական իշխանութիւն մը, Փարիզէն մինչեւ Մի – ջերկրականի ափերը, յարգելով իւրա – քանչիւր շրջանի տեղական պայմանները :

Այս տարրական պահանջը գոհացնելէ ետք, մեր չահն իսկ չի՞ պահանջեր սերտ յարաբերութիւններ ստեղծել հարեւան զաղութներուն հետ, — անգլիական, պել – ժիական, իտալական, գերմանական, զուիցերիական, աւստրիական եւայլն :

Ցիշուած բոլոր համբանքներն ալ ունին իրենց ներքին կազմակերպութիւնները, ոմանք՝ նաեւ եկեղեցի եւ ակումբ :

Որքան ալ տարբեր երկիրներու մէջ գտնուին, ո՞վ կ'արդիլէ գոնէ բարոյական կապեր, փոխադարձ մերձեցում հաստա – տել բոլորին հետ :

Այդպիսի կապակցութիւն մը պիտի գո – րացնէր ինքնապաշտպանութեան պայքա – րը, մեր գերմաղրական կորովը :

Մինչդեռ, ներկայ վիճակով, իւրաքան – չիւր համբանք ինքն իր մէջ պիտի հալի, դառնալով գանցառելի քանակութիւն :

Փոխադարձ մերձեցումը կրնայ զոր – ծակցութեան յանգիլ, ճակատագրական պահերու մէջ :

Ի վերջոյ ո՞րն է այն կեդրոնը որ պիտի կրնար խօսիլ յանուն Ֆրանսայի կամ ա – րեւմտեան Եւրոպայի հայութեան, եթէ բացառիկ դէպք մը պատահէր, այստեղ կամ այլուր :

Դեռ ուրիշ պարագաներ ալ կան :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐ ՃԱԿԱՏԻՒ ԾՐԱԳԻՐԸ

•

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆ

Ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, Կի Մոլէ, որ հանրապե – տական ճակատը կազմած է Մենդէս – Ֆրանսի հետ եւ որ վարչապետութեան առաջին թեկնածուն կը համարուի, առ – ջի օր ճաշի հրաւիրուած էր Անգլեամե – րիկեան մամուլի ընկերակցութեան կող – մէ : Այս առթիւ պարզեց իր տեսակէտնե – րը ներքին եւ արտաքին քաղաքականու – թեան մասին : Մասնաւորապէս ծանրա – նալով Ալժերիոյ տագնապին վրայ, ըսաւ թէ ո՛վ որ ալ ըլլայ վաղուան վարչա – պետը, պէտք է անմիջապէս օգնաւ մը նաեւ եւ Ալժերիա երթայ, կարգադրելու համար «Ֆրանսայի ամէնէն սոսկալի խնդիրը» : Թէ ինք եւ թէ Մենդէս Ֆրանս անհրաժեշտ կը դտնեն ազատ ընտրու – թիւններ կատարել Ալժերիոյ մէջ, յետոյ բանակցելու համար չահող կուսակցու – թեանց հետ :

Աւելորդ է բացատրել թէ ներկայիս Ալ – ժերիոյ հարցը նոյնքան հրատապ հանդա – մանք ունի Ֆրանսայի համար որքան ու – նէր Հնդկաչինը՝ 18 ամիս առաջ : Ամէնքն ալ սոսկալական կը դտնեն լուծումը, բայց չատ քիչերը համաձայն են կար – գադրութեան ձեւի մասին : Պ. Կի Մոլէ եւս առանց բացորոշ բանաձեւ մը առա – ջարկելու, յայտարարեց :— « Ոչ միայն պէտք է լուծենք Ալժերիոյ մէջ ուրիշներ – րու կողմէ առեղծուած խնդիրները, այլեւ պէտք է նմանօրինակ ելքեր դտնենք սեւ Աֆրիկէի մէջ » :

Գանի մը թղթակիցներ հարցուցին թէ պիտի ընդունի՞ համայնավարներուն ա – ջակցութիւնը, գանի որ բաւարար մեծա – մասնութիւն չերեւար Մոլէ – Մենդէս Ֆրանս գահլիճի մը համար : Կի Մոլէ պա – տասխանեց. — «Մենք բաւական քուէներ ունինք եւ այդ պարագան չենք նախատե – սած : Մենք մեր ծրագիրը պիտի պարզենք Ազգ. ժողովին առջեւ : Անոնք որ համա – ձայն են թեր պիտի քուէարկեն, անոնք որ համաձայն չեն դէմ պիտի քուէարկեն : Մենք միեւնոյն գծին վրայ կը գտնենք հա – մայնավարները եւ միւս կուսակցութիւն – ները : Իմ կարծիքս չէ փոխուած համայ – նավարներու մասին : Ես իրենց ընտրողնե – րը կը համարիմ ձախակողմեան, բայց ի – րենց ընտրեալները ոչ ձախ են, ոչ ալ աջ, այլ Արեւելքցի, ինչպէս ըսած եմ անդամ մը : Մեր հանրապետական ճակատը ունի 150 երեսփոխան : Անկարելի է որ չգտ – նուին մարդիկ՝ մեզի միանալու եւ երկ – րին սպասած լուծումներն ընդունելու համար : Բայց կառավարութեան անդամ – ները պիտի ընտրուին Հանրապետական ճակատէն : Ես անձնապէս հակառակ եմ հնախարարներ փնտռելու տարբեր չարք – րու մէջ» :

Երբ հարցուցին թէ ո՛վ պիտի ըլլայ Հանրապետական ճակատին վարչապետը, Կի Մոլէ ժպտելով պատասխանեց .

— Ընկերվարական համագումարը իր կարծիքը պիտի յայտնէ չարաթ եւ կի – րակի : Կը մաղթեմ որ պահանջները չգնէ : Արմատական կուսակցութիւնն ալ կրնայ պահանջ մը դնել : Ամէնէն իմաստուն ճամբան է ընդունիլ Հանրապետութեան նախագահին առաջարկելիքը : Վատահ է – ղէք որ մեր մէջ պատահում պիտի չծա – դի այս հարցին առթիւ :

Ուրիշ հարցումներու ալ պատասխանե – լով, Կի Մոլէ յայտարարեց .—

1· Մեր ծրագիրը կը նախատեսէ նուա – զադոյն օրագահիկի յաւելում, շրջանա – յին տարբերութեանց ջնջում, յաւելում ծերութեան թոշակի, օդնութիւն ուսա – նողներու : « Բայց այս բոլորը անարժէք

▪ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ▪

*

ԾՈՒԽՆ ՈՒ ՇԻՏԱԿԸ

Լեզուական դասերը կը շարունակուին : *Յառաջ*, *Յուսաբեր*, *Արմենիա* (Պուէնոս Այրէս), *Բազմավէպ* եւ ուրիշ թերթեր ապերախտ աշխատանքի մը ձեռնարկած են, գոնէ կոպիտ եւ աններելի սխալները ուղղելու համար :

Ի՞նչ օգուտ : Անուսով, տեղով նշա – նակուած խմբագիրներն ու յօդուածագիր – ներն անգամ ոչ դասարան կը փոխեն, ոչ ալ տան կամ բառ :

Թերեւս չեն ալ կարդար, վախնալով որ իրենց գիտցածն ալ կը մոռնան :

Եւ այսպէս, տգիտութիւնն ու ծուլու – թիւնը մամուռ կը կապեն շատ մը թեր – թերու մէջ, Փարիզէն մինչեւ Միջին Ա – րեւելք եւ Ամերիկա՝ :

Տակաւին թերթեր կան «փառայեղ » խորագիրներով (փառահեղ) : Եւ ուրիշ – ներ՝ «կայսերապաշտ», «կայսերապաշ – տութիւն » կոչուած այլանդակութիւննե – րով : (Աշխարհակալ, աշխարհակալու – թիւն) :

Իսկ փաթթոցաւոր թրխաբանութիւննե – րը մրցումի ելած են Պոլսէն մինչեւ Սու – րիա – Լիբանան, առաջնորդութեամբ *Ժա – մանակի* եւ նոյն դպրոցէն հասակ նետած խմբագիրներու կամ լրաբերներու :

Բարեբախտաբար, երբեմն ընթերցող – ներ կան որոնք աւելի ուշադրութեամբ կը հետեւին իրենց կարդացած թերթին քա – ղաքականութեան, ուղղութեան, նոյնիսկ ... ուղղագրութեան :

Այսպէս, երէկ աշխատակից մը կը զար – մանար որ *Յառաջ* գլաբարի գործածու – թեան դէմ ըլլալով հանդերձ, հին կանոնի մը կը հետեւի ատենէ մը ի վեր, գրելով *Դոկտոր*, *պրոֆեսոր*, *բիւրօ* եւայլն :

Այս առթիւ կը յիշէր տատադարմութեան հին եւ նոր ձեւերը, բաղդատելով արեւ – մտահայ եւ արեւելահայ հնչարանութեան տարբերութիւնները :

Դանի մը բառով յայտնեմ *Յառաջի* տե – սակէտը, առանց մանրամասնութեանց մէջ մտնելու :

Արեւելահայերը (եւ վիէննայի Մխի – թարեաններ) հաւատարմօրէն կը հետե – ւին դասական ուղղագրութեան, որ ճիշդ է, գիտականօրէն :

Մենք, արեւմտահայերս (վենետիկցի – ներն ալ) կը հետեւինք տառերու արտա – սանութեան ձեւին, իբրեւ հետեւանք զա – նազան ազդեցութեանց եւ կանոնի մը որ բոլորովին անհիմն չէ :

Այսպէս դասական տատադարմութեամբ կը գրենք *Իտալիա*· բայց երբ նոյնանուն շոգենաւ մը արկածի հանդիպի, կը գրենք «*Իթալիա*» :

«Դաւիթ»ը ճիշդ է հին թէ նոր ուղղա – գրութեամբ, մանաւանդ իրրեւ միջազ – գային անուն :

Բայց, եթէ այսօր նոյն անունով օտա – րական մը մեռնի կամ ձերբակալուի , կը գրենք «Տավիտ» :

Ինչո՞ւ : Պատասխանը շատ հեռուները պիտի տանէր մեզ :

« Զամալեան »ը, «ձեմալ» բառին արե – ւելահայերէնն է : Այդպէս գրուելով , մինչեւ այսօր ալ շատեր կ'արտասանեն « Զամալեան » :

« *Յառաջ* » նկատելով որ նոր ֆաս մը պիտի բացուի, երբ միանգամ ընդ միշտ հետեւինք դասական ուղղագրութեան , միջին ճամբան բռնած է ·—

1· Հաւատարմօրէն պահել դասական ուղղագրութիւնը, — դիկտատոր, դրա – կոնեան, թատրոն, լատինական, պղատո – նական, բրիտանական, Ատլանտեան եւն :

2· Դասական ուղղագրութեամբ գրել կովկասեան եւ առհասարակ ռուսական անուններն ու բառերը, ինչպէս եւ կարգ մը միջազգային բառեր :

3· Մնացեալը՝ այնպէս ինչպէս որ կ'արտասանեն արեւմտահայերը :

Անշուշտ ցնոր տնօրինութիւն ...

ՎԱՀԷ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

•

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՊԻՏԻ ՕԳՆԵՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ

Գրած էինք թէ Սուրիա, Եգիպտոս եւ Արաբիա խոստացած են տարեկան գու – մար մը վճարել Յորդանանի, որպէսզի չկարօտի Անգլիոյ, որ ամէն տարի խոշոր գումարներ կը յատկացնէ այդ երկրին :

Նոր տեղեկութեանց համաձայն, արա – բական երեք երկիրները կը նախատեսեն տարեկան հարիւր միլիոն ոսկիի գումար մը, որուն 45 առ հարիւրը պիտի վճարէ Եգիպտոս, 40 առ հարիւրը Արաբիա, իսկ մնացեալ 15 առ հարիւրը Սուրիա : Այս օգնութեան չնորհիւ Յորդանան պիտի կր – նայ հոգալ մանաւորապէս արաբական լեգէոնին ծախքերը : Միւս կողմէ ծրա – գիրը կը նախատեսէ հաստատել «Ա.րա : բական դրամատուն մը տնտեսական բար – դաւճման համար, արտօնելով որ չորս երկիրներուն մէջ ծախուին Յորդանանի կառավարութեան կողմէ հանուած պար – տատոմսերը : Եգիպտոս, Արաբիա եւ Սուրիա յանձն կ'առնեն գնել անվաճառ մնացած բոլոր պարտատոմսերը :

× Օգնութեան այս ծրագիրը մեծ մը – տահոգութիւն պատճառեց Անգլիոյ մէջ : Կ'ըսուի թէ պաշտօնական շրջանակներէ ազդարարութիւն ուղղուած է Յորդանա – նի : Բայի 3·500·000 սթերլինի բացառիկ վարկէ մը, Անգլիա ամէն տարի շատ ա –

պիտի դառնան, երբ գինները աւելնան : Հետեւաբար անիմաստ է խօսիլ Ֆրանքի արժեզրկման մասին որուն առաջին զո – րը պիտի ըլլան աշխատաւորները » :

2· Արտաքին քաղաքականութեան մէջ ,

(Շար.ը կարդալ Դ· էջ)

ւելի մեծ գումար մը կը վճարէ արաբա – կան լեգէոնին համար, ուղղակի Լոնտո – նէն : Այդ վարկը ինը միլիոն սթերլինէ բարձրացած էր անցեալ տարի :

× Ապահովութեան խորհուրդին յուն – ուար 12ի նիստին մէջ, Անգլիոյ, Ֆրան – սայի եւ Մ· Նահանգներու պատուիրակ – ները առաջարկեցին միաձայնութեամբ դատապարտել Իսրայէլը՝ դեկտեմբեր 11ի արշաւին համար եւ խիստ ազդարարու – թիւն մը ուղղել, ապագայ յարձակում – ներու դէմ : Ամերիկեան պատուիրակը դիտել տուաւ թէ Միջին Արեւելքի կա – գութիւնը ծանրացաւ երբեւ հետեւանք չորս իսրայէլեան արշաւներու, երկու տարուան մէջ : Ըսաւ թէ նախապէս եղած դիտողութիւնները չկրցան կասեցնել իս – րայէլեան յարձակումները : Անգլիական պատուիրակն ալ ձայնակցեցաւ, ազդա – րարելով թէ աւելի խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին : Նոյնպէս Ֆրանսայի ներկայացուցիչը :

Ա· Միութեան բանաձեւը աւելի խիստ է եւ կը պահանջէ որ Իսրայէլ հատուցում վճարէ, իրրեւ պատասխանատու Դեկտ· 11ի դէպքին : Նիստը յետաձգուեցաւ, միացեալ բանաձեւ մը պատրաստելու հա – մար :

× Իսրայէլի վարչապետը յորդոր մը ուղղելով սեփքաներու ընդհ· դաշնակ – ցութեան, բացատրեց թէ աշխատավարձ – քի յաւելում պահանջելու ժամանակ չէ , վասն զի Միջին Արեւելքի կացութիւնը մեծապէս կ'աղդէ ազդ· պաշտպանութեան ծախքերուն վրայ : «1956ը կրնայ ճակա – տագրական ըլլալ Իսրայէլի համար, ան – խուսափելի դարձնելով պատերազմը : Այդ պարագային հարկ պիտի ըլլայ դէնքի տակ առնել 250·000 դինուորներ եւ ոչ թէ հարիւր հազար հոգի, ինչպէս վերջին ընդհարման առեն » :

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԱՅՐԸ

Ասատուր Պետրոսի Մկրտչյանը ծնվել է 1900 թվականին Ղարաբաղի Ջրաբերդ գավառի Ղարաղուշ գյուղում։ Նրա հայրը՝ Պետրոս Մկրտչյանը, ինչպես գավառի շատ հայ գյուղացիներ, զբաղվում էր երկրագործությամբ և անասնապահությամբ։ Ասատուրը մանկուց օգնում էր հորը տնային գործերում։ Նա սիրում էր հոր հետ դաշտ գնալ, ձիով ման գալ, ոչխարների հոտը արածեցնել։ Հայրը նրան սովորեցրել էր ձի հեծնել, ոչխարների հոտը քշել, ցանքսի ժամանակ հերկել։ Ասատուրը հոր հետ ամռանը հնձում էր, խոտ հավաքում, ցորենը կալսում։

Ասատուրը սկզբնական կրթությունը ստացել է գյուղի դպրոցում։ Դպրոցը նա ավարտել է 1917 թվականին։ Այդ ժամանակ նա 17 տարեկան էր։ Ասատուրը ուզում էր շարունակել ուսումը, բայց հայրը չէր կարողանում նրան ուղարկել քաղաք, որովհետև ընտանիքը մեծ էր, և հայրը միայնակ չէր կարող ապրուստ հայթայթել։ Ասատուրը ստիպված էր մնալ գյուղում և հոր հետ աշխատել։

Ասատուրը ամուսնացել է 1921 թվականին։ Նրա կինը՝ Մարիամ Ղազարյանը, նույնպես Ջրաբերդ գավառի Ղարաղուշ գյուղից է։ Ասատուրի ընտանիքում ծնվել են 5 երեխաներ՝ 3 աղջիկ և 2 տղա։ Ասատուրը ամուսնանալուց հետո ևս շարունակում էր հոր հետ աշխատել։ Հայրը ծերացել էր, և ընտանիքի հոգսերը գլխավորապես Ասատուրի ուսերին էին ընկել։

Ասատուրը ամուսնանալուց հետո ևս 3 տարի ապրել է հոր տանը։ Հետո նա ընտանիքով տեղափոխվել է Ղարաղուշ գյուղի ծայրամասում գտնվող մի ամայի տեղ և սկսել է այնտեղ տուն շինել։ Ասատուրը ինքն է քարերը կրել, ինքն է տունը շինել։ Նա ինքնուրույն ապրելու համար ստիպված էր ավելի շատ աշխատել։ Ասատուրը ամուսնանալուց հետո ևս 3 տարի ապրել է հոր տանը։ Հետո նա ընտանիքով տեղափոխվել է Ղարաղուշ գյուղի ծայրամասում գտնվող մի ամայի տեղ և սկսել է այնտեղ տուն շինել։ Նա ինքնուրույն ապրելու համար ստիպված էր ավելի շատ աշխատել։

Ս. ՓԱՐԱՋԱՆՈՎԻ ԱՆՈՒՆԸ ԱՇՀԱՓՈՐՁ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԲԱՐԻ ՀԱՄԱՐԱԿՈՉԸ

Ի. ՍԱՍՆ

Իայց Մեկը ինչպես ոչ թարգմանուեցաւ ամենայն ազգաց, նոյնպես եւ ոչ մի մարդ եւ ոչ մի գիտութիւն կարող չէ իսկ ամբողջապէս ներկայանալ ուրիշ մարդկանց կամ ազգերի առջեւ, այլ միայն մասամբ, ըստ որում ամէն մարդ եւ ամէն ազգ ունի իր յատուկ հոգեբանական կազմուածքը, որ ստեղծուած է իր ապրած միջավայրի, իր ունեցած պատմական անցեալի եւ իր ներկայ պայմանների ազդեցութեան տակ։ Ամէն մարդ եւ ամէն ազգ ունի իր յատուկ ձիրքերը, որոնք ուրիշ ոչ մի մարդու եւ ոչ մի ազգի չեն տրուած նոյն չափով եւ նոյն ձեւով։ Ամէն մարդ եւ ամէն ազգ ունի իր յատուկ թերութիւնները, որոնք ուրիշ ոչ մի մարդու եւ ոչ մի ազգի չեն տրուած նոյն չափով եւ նոյն ձեւով։ Ամէն մարդ եւ ամէն ազգ ունի իր յատուկ ուղղութիւնները, որոնք ուրիշ ոչ մի մարդու եւ ոչ մի ազգի չեն տրուած նոյն չափով եւ նոյն ձեւով։ Ամէն մարդ եւ ամէն ազգ ունի իր յատուկ ոճը, որ

նոր ճիգ պիտի թափուէին եւ ապահովութեան համար, զարկ տալ միացեալ Եւրոպայի ծրագրին, համաձայնութիւն հիւլէական ուժի խաղաղ օգտագործման համար։

× Տեղական թերթերը կը կարծեն թէ համայնավարները քուէ պիտի տան հանրապետական ճակատի կառավարութեան մը, եթէ նոյնիսկ զահլիճէն դուրս ձգուին։

Գալով Ալժերիոյ հարցին լուծման, հետզհետէ զեղին կը շահի զաշնակցային կարգադրութեան մը գաղափարը։ Կուսակալը, Սուսթել, իր վերջին ծրագրին մէջ կ'առաջարկէր ամբողջական միացում Ֆրանսայի հետ, հարիւր անոռ յատկացնելով Ազգ. ժողովին մէջ եւ լուծելով Ալժերիոյ ընդհ. ժողովը։ Այդ ծրագիրը մեծ զարմանք պատճառեց Ֆրանսայի մէջ, իրրեւ «յեղափոխական» ձեռնարկ մը։

× Արիւնալի դէպքերը կը շարունակուին Ալժերիոյ մէջ։ Զորս Ֆրանսայի պինուորներ սպաննուեցան, եօթը հոգի ալ վիրաւորուեցան վերջին 24 ժամուան ընթացքին։ Ըմբոստներէն սպաննուած են 17, վիրաւորուած՝ 30, գերի բռնուած 14։ Քաղաքական սպանութիւնները յաճախած են զինուորներու մէջ։ Լեռնային շրջաններու մէջ ըմբոստութիւնը կը շարունակուի 15 ամիսէ ի վեր, հակառակ վարչական եւ պինուորական դործողութեանց։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐԲԻՈՅ Ազգ. ժողովը որոշեց քանի նութիւն կատարել երեք նախկին նախարարներու գործունէութեան մասին։ Ա-սոնք են նախկին փոխ-վարչապետ եւ արտաքին նախարար Ֆաթին Զորլու, ազգ. անտեսութեան եւ առեւտուրի նախարար Սըրաջը Երճալի, ելմտական նախարար Հասան Փոլատքան։ Երեքն ալ միեւնոյն տանն անդամ էին դրամներու փոխանակութեան դրասենեակի վարչութեան։ Անցեալ տարի թերթերը դրեցին թէ Փոլատքանի մէկ ազգականը անպէտ «լատիկ»ներ ներածած էր արեւելեան Գերմանիայէն եւ ծախելով ահագին հարստութիւն դիզած էր։ Նախկին նախարարները տաիպտուեցան հրաժարիլ Նոյ. 29ին, դեմոկրատ կուսակցութեան փոթորկալի մէկ նիստէն վերջ։ Այդ օրէն ի վեր պայքարը կը շարունակուի եւ ուրիշ ականաւոր դէմքեր ալ ամբաստանութեան տակ ինկած են, հրաժարելով կամ վտարուելով կառավարական կուսակցութենէն։

ԵԳԻՊՏՈՍի դահլիճը վաւերացուց նոր սահմանադրութեան նախագիծը, 12 ժամուան ժողովէ մը ետք։ Այդ սահմանադրութեամբ խորհրդարանի դրութիւնը պիտի վերահաստատուի Եգիպտոսի մէջ, որ երեք տարիէ ի վեր կը գտնուի պինուորական վարչութեան մը տակ։

ԲՈՒՌՆ ՓՈԹՈՐԻԿ ՄԸ մեծ աւերներ գործեց Լիոնի շրջանին մէջ։ Քամին կը տուրբար ժամական հարիւր քիլոմեթր ա-րագութեամբ։ Պատ մը փլաւ Կարիպալ-ու փողոցին մէջ։ Բեռնատարձ մեքենայ մը, որ կը ծառայէր եօթը յարկով չէնքի մը կառուցման, ինկաւ երկու կառքերու վրայ։ Բարեբախտաբար երկուքն ալ պարապ էին։ Պրոնի օդակայանին մէջ վնասեցան 17 ամերիկեան օդանաւեր, իրարու վրայ նետուելով։ Վնասը կը հաշուեն եօթը միլիոն ֆրանք։

ՀԻԹլԷՐի եւ Եւա Պրաունի մահուան մասին նոր վկայութիւն մը տուաւ Ռուսիայէն զարձած զերի սպայ մը, պատմելով թէ ինչպէս ինք եւ ուրիշ չորս հոգի հրկիզեցին երկուքին մարմինները, 1945 Ապրիլ 30ին։ Եւ աւելցուց.— «Բաւարար էսաճս չգտնուելով, երկուքին ալ մէյմէյն սրունքները բոլորովին վառեցան, մինչ կուրծքերը ճանաչելի կը մնային, երբ Թաղուեցան պարտէզին մէջ»։

ՊԷԱԹՐԻՍ

Հաստատութիւնը Ամերիկայէն ստացած է մեծ բանակութեամբ այր մարդու եւ պատանիներու հագուստ

Complet deux piéces

2000Է — 4500 ՖՐԱՆՔ

Նոյնպէս զանազան կերպասեղէններ *Մեծաքանակի եւ զպրոցական ա-չակերտներու*

ԱՌԱՆՁԻՆ ՁԵՂՉ

Անվարաձ դիմել՝

97, Rue de Richelieu Paris (2)

Tél. RIC. 57-57

ԵՌԱԶԱՁՆ ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱԻԻԼԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի հանդիսաւոր Ս. Պատարագ կը մատուցուի Շաւիլի մատրան մէջ։ Երգեցողութիւնները պիտի կատարուին եկմալեանի եռաձայն եղանակով, մաս-նաւորապէս հրաւիրուած դպիրներու կող-մէ, ղեկավարութեամբ երաժշտապետ Պ. Նշան Սերոյեանի։ Ճաւարա պատարագիչ, հոգեհանդստեան պաշտօն, ողբացեալ Օր. Զարուհի Գալֆաեանի մահուան 3րդ տարելիցին առթիւ։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ ՊՈՒՏՈՑԻ ՄԷՋ

ՊՈՒՏՕ.— Ֆ. Կ. Խաչի դպրոցական հանդէսը այս կիրակի ժամը 3·30ին կը տեղականներու սրահը, 22 ռիւ բէ Պայիւթիէ։

Ցայտագիր.— *Խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն, տրամախօսութիւն։ «Երեք որբերը» (տրամ), «Հիւանդ Պուպրիկը» (տրամ), «Ամէն բան չուտող աղան» (տրամ)։ Կը հրաւիրուին բոլոր ծնողները եւ բարեկամները։*

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ

Նոր Տարուան առթիւ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Սէն Շամոնի Նոր Սերունդի «Վարդվէտ» խումբին եւ մասնակցութեամբ Սէնթ Ք-բիէնի, Լիոնի, Վիէնի խումբերուն։

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին։

Գեղարուեստական բաժին.— Արտա-սանութիւն, երգ, խմբերգ, զանազան ա-նակնկալներ, հայկական եւ եւրոպական պարեր։

Սիրով կը հրաւիրուին Սէն Շամոնի բո-լոր Հայերը։

Ճոխ պիւֆէ Մուտքը ազատ է

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՍ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Պ. Ղեւոնդ Շալճեան եւ դաւակները կը ծանուցանեն թէ՝ այս կիրա-կի, Ռոմոնի եկեղեցւոյ մէջ հոգեհանգըս-տեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց հանգուցեալ կնոջ եւ մօր՝ Տիկին Եւտոք-սիա Շալճեանի յիշատակին։

Կը հրաւիրուին հանգուցեալին յիշատակը յարգողները։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Խորապէս ղգացուելանք իմանալով մա-հը հանրապետական Հայաստանի Խորհր-դարանի նախկին պատգամաւոր սիրելի Համբարձում Տէրտէրեանի։ Մեր ցաւակ-ցութիւնները ընտանիքին։

Նախկին պատգամաւորները՝

Գ. Բալայեան Հ. Սարգսեան

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ - ՊՈՄՈՆ

15 Ճունուար, Ա. Կիրակի յետ Ծննդեան հանդիսաւոր Ս. պատարագ եւ հոգեհան-գիստ, ըստ հանդուցեալ Տիկին Վալան-թին Զամպաճեանի կտակին։

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԱՆՊԱՅՄԱՆ

ՊԱՇՏՕՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Իր յարգելի հայրենակիցները եւ յաճա-խորդները կը հրաւիրէ Տօնական օրերու առթիւ իրենց ապսպրանքները ընել մե-ծաքանակ եւ փոքրաքանակ, գիներու ըզ-գալի զեղչով։

Կը ներածենք մեր մանածագործութեան յատուկ ուտելիքները միշտ թարմ, համեղ եւ ընտիր, որոնք միշտ գոհ կը ձգեն մեր այցելուները։

Ունինք թահին ու հէլվա, հալաճի տօլ-մա եւ տերեւ, ձիթապտուղ յունական, կալամաթա, տեղական ու Թրքական դուտ ձէթ, Ամասիայի չոր պամիա եւ Հա-լէպի կարմիր ոսպ, ճերմակ պանիր, քաշ-քավալ պալքանեան, պամիա եւ ամէն տե-սակ Ֆրանսական պահածոներ, կեսարիոյ ընտիր ապուխտ, եւ սուճուկ, որ միայն մեր քով պիտի գտնէք։ Միրանի պատառիկ, պիստակ եւ միջուկը նաեւ փխտաշ 700 ֆրանք քիլօն եւ միջուկը, բիշնիշ եւ փի-նիճօն, սալեպ, մահլեպի, սումաք, սա-գըզ, պահար, բիմիօն, չաման, բոլոր հա-մեմները Ֆրանսայի ամէն կողմը 24 ժամ-ուան մէջ ղրկելու պայմանաւ, նաեւ Պել-ճիքա, Զուիցերիա, եւ այլուր։

Մնաւանդ մեր ՇԻՐԱԿ ՕՂԻՆ, զուտ խաղողէ պատրաստուած, անպակաս էլլ-լայ ձէր սեղանէն, իսկ քաշուած համեղ դուտ սուրճը, կը մոռնէ ձեր բոլոր յոգ-նութիւնը։

20 Rue Villeroy et
244 Rue Vendôme, *LYON*

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Այս չորեքշաբթի ժամը ճիշդ 9ին, Քա-ֆէ Քաուէի վերնայարկը։ Դասախօսն է Պէյրութի Սէն Ժոզէֆ համալսարանի հա-յագիտութեան Ամբիոնի վարիչ՝

Հ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Վ. ՄԸՍԸՐԵԱՆ

Նիւթ՝ «Ազգային եւ հայագիտական լու-րեր Մերձաւոր Արեւելքէն»։

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ»

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Ֆ. Կ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղը՝ «Մա-նուկներու Օր»ը կը տօնէ, Ճունուար 15-ին, կիրակի օր, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Ճոյներու սրահը, 5 ռիւ Պօնըփռուա, Լիոն։

Պզտիկներու կողմէ պիտի ըլլան երգ, արտասանութիւն, անակնկալներ եւ չարժանկար։ Նուէրներ պիտի բաժնուին մանուկներուն։

Ժամը 6ին վերջ պիտի ըլլան եւրոպա-կան պարեր։ Ճոխ պիւֆէ եւ խմիչք։ Փութացէք ուրախացնել պզտիկները՝ քա-ջալերելով կապ. Խաչի այս հաճոյ ձեռնարկը։

ԲԻԹԱՆԱՅԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Այս կիրակի մասնաւոր հոգեհանգստա-նան պաշտօն պիտի կատարուի Նիկոմի-դիոյ բազմավաստակ առաջնորդ՝ հան-դուցեալ Տէր Սահակ Սրբ. Ճովա-կիմեանի մահուան 21րդ տարելիցին առ-թիւ Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ ե-կեղեցին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները.— Պ. Պուճաղեանէ 5000 ֆր., Պ. Գրիգորեանէ երկու հազար ֆր., իր տարեկան պարահանդէսի ճաշակաւոր կո-չիկներու մրցանակի առթիւ։

Ի ՆՊԱՍՏ ԽՐԻՄԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻՆ

ԻՍԻ.— Ֆ. Կ. Խաչի Խրիմեան զպրոցի հոգաբարձութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները կազան-դի առթիւ։

Տէր եւ Տիկին Թոփալեան 2000 ֆրանք, Պ. Վ. Սերոբեան, Տէր եւ Տիկին Ճով-սկիեան, Պ. Պ. Ճ. Խոտեան, Ա. Սերոբ-եան, Ճ. Զաքարեան, Տիկիններ՝ Բալը-եան, Շէրպէթճեան, Պապիկեան, Գէօչ-քէրեան, Աւետեան հազարական ֆրանք, Տիկին Ֆէրատեան 500, Պ. Պ. Փանոսեան, Մանուկեան հազարական, Պ. Փաշապէզ-եան 1500, Զաւուշեան, Փէհլիվանեան, Գիւրճմիճեան, Պ. Սահիան Սերոբ-եան, Ըմբատեան, Շիրվանեան, Փարամ-եան հազարական ֆրանք, Ժամկոչեան, Ղարիպեան, Գալուստեան, Դարբինեան 500ական ֆրանք, Համբեան երկու հա-զար, Գալեան, Սէֆէրեան հազարական, Տէրտէրեան 500, Պալեան հազար, Սու-պիա Պապիկեան երեք հազար, Գճրեան հազար, Պէնկեան հազար, Տիկին Խմիր-զեան հազար, Տիկին Խաչատուրեան 500, Բարեկամ մը 500, Պ. Պ. Ն. Գչիկեան, Կ. Աշնամեան, Կօճիկեան հազարա-կան, Եաղճեան 500, Ընդհ. դումար 41 հազար ֆրանք։

Նոյնպէս եւ զպրոցի վիճակահանու-թեան համար թրիքօ մը Տիկին Կ. Մի-սաքեանի կողմէ։

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի եւ շրջանի արտա-կարգ ժողովը տեղի կ'ունենայ Ճունուար 21ին, շաբաթ իրիկուն, ժամը ճիշտ 9ին, «Ահարոնեան» ակումբին մէջ։ Ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ի ներկայացուցիչները։ Կը հրաւիրուին բոլոր ենթակոմիտէներու ներկայացուցիչները եւ վարչութիւնները։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Մուրատ խումբը այս կիրակի ժամը 3ին։ Թաթուլ խումբը երկուշաբթի ժամը 21ին։

Գէորգ Զաւուշ խումբը հինգշաբթի 19 Ճունուար ժամը 21ին։

Խաժակ խումբը հինգշաբթի, 19 Ճունուար ժամը 21ին։

Արամ խումբը չորեքշաբթի։

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորա-կան հաւաքատեղիները։ Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչները։

ՎԱԼԱՆՍ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընդհ ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերնե-րը այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Ահա-րոնեան ակումբը։ Ներկայ կարեւոր օրա-կարգ։

ՀԱՄԱՁԳԱՅԻՆ

Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ եր-կուշաբթի, 23 Ճունուար, ժամը 21ին, Քառէ սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ Քառէի դէմ։ Օրակարգ.—

1. *Վարչութեան բարոյական եւ նիւ-թական համարատուութիւնը։*
2. *Հրաժարական վարչութեան։*
3. *Ընտրութիւն նոր վարչութեան։*

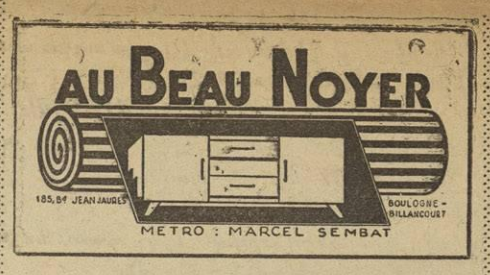
Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներ-կայ ըլլալ այս կարեւոր ժողովին։

ԴԻՒԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

Մասնագէտ մեքենագէտ
Մեքենաներու նորոգութիւն
ԳՆՈՒԻՄ, ՎԱՃԱՌՈՒԻՄ և ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ

Surjeteuses, raseuses, R. BLOT, 9. Rue Clignancourt Paris (18), Tél. MON. 80-72, Métro Barbès

Salles de séjour — Penderies - literie
Chambres - cosys — Cuisines laquées
Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵԾ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԶՐԻ ՑԱՆԶՆԵԼԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

185, Bd. Jean Jaurès
Boulogne - Billancourt
Métro MARCEL SEMBAT

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Հիմնադիր–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

★

Ֆրանսական – Հայկական եւ Կովկաս-եան ընտիր էբրակուրներ

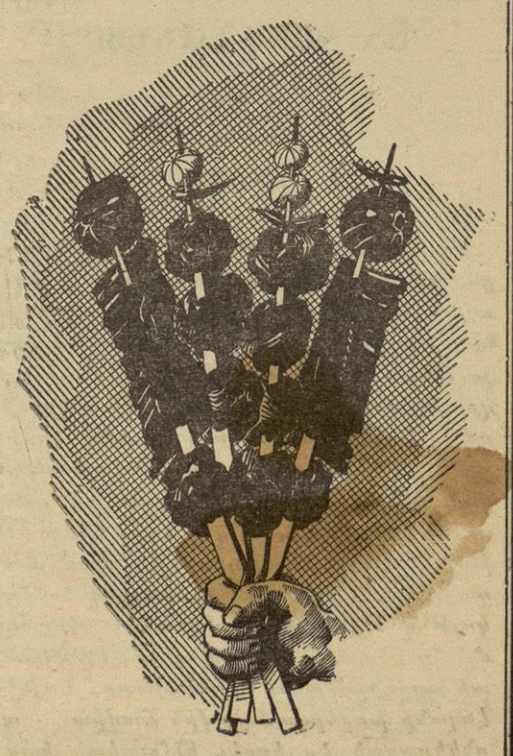
ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ
4, Rue Robert - Estienne
(Rue Marbeuf) PARIS (8e)
Téléphone BAL. 31 - 21
(Métro: F. D. Roosevelt)

★

Հաճելի մթնոլորտ
Առաջնակարգ կովկասեան խորոված-ներ, «չաշլիք», «քարսքի»

★

BAR AMERICAIN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

DIMANCHE 15 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7878 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3289

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՄԵՐ ՎԱՆՔԵՐԸ

•

Ամանդութիւն մը կ'ըսէ թէ մեր վանքերը եղած են վառարան մշակոյթի եւ խոր, ոգեշունչ աշխատանքի :

Արդարեւ, եղերական թէ սովորական չրջաններու մէջ անոնք մատուցած են թանկագին ծառայութիւնները, ճոխացնելով մայրենի գանձարանը :

Անոնք եղած են թանգարան եւ մատենադարան, կորուստէ փրկելով անփոխարինելի ժառանգութիւնները :

Ունեցած են «դրիչներ», որոնք իրենց կեանքն անդամ զոհած են, դիրք մը, ձեռագիր մը աւելի փրկելու համար, երբ վայրենի արշաւանքներ կ'աւերէին մեր երկիրը :

Տակաւին լման չէ գրուած այդ «դրիչ»-ներուն պատմութիւնը, որ կլնար ոսկեմատեան մը կազմել որեւէ ժողովուրդի համար :

Ճիշդ է որ մեր վանքերը եղած են նաեւ ծուլարան եւ անղաստան չարաչահութեան, ապիւսութեան, անհոգութեան :

Որքան գանձեր փճացած են անտիրութեամբ կամ գողցուած եւ ծախուած են միջազգային չուկաներու վրայ :

Եւ վերջապէս, ինչ որ կարելի եղած էր փրկել գարերու ընթացքին, գարձաւ ճարակ՝ 1915ի Արհաւիրքին :

Աւելի քան մէկ միլիոն ժողովուրդի անճիտման հետ, աւարի կամ կրակի տըրուեցան անոր մշակոյթին գանձերն ալ, անձարձակ բարբարոսներու չարախինդ քրքիջներուն մէջ :

Իսկ այժմ «յաղթական» թշնամին կը փորձէ իւրացնել ու թրքացնել մեր երգերն ու հէքեաթներն անդամ, վիճելի գարձնելով անոնց հեղինակներուն ինքնութիւնը :

Կը բաւէ յիշել միայն Կոմիտասի պարագան՝ գրագիտուհի Խալիտէ Էտիպի ցնդրանութեամբ, ըմբռնելու համար սար-քուած կեղծիքը :

Արդ, ինչ որ կարելի եղած է փրկել արեւմտեան Հայաստանէն, իրրեւ վանք եւ գանձարան, այժմ կը գտնուի արտասահման :

Ամէնքն ալ ունին բաղդատաբար տանելի վիճակ՝ ապահովութեան տեսակէտով : Կը ներկայացնեն ամէն յարմարութիւն՝ պրպտելու, ուսումնասիրելու, արտագրելու :

Առաջին երկուքը՝ Վենետիկի եւ Վիէննայի մայրավանքերը, կը վայելեն չորք մը առաւելութիւններ՝ իրենց հնութեամբ եւ ճոխութեամբ :

Երկուքն ալ ունին անփոխարինելի վաստակ մը՝ իրրեւ մշակուած կամ հնութիւ : Բոլորն ալ արդիւնք՝ տաժանակիր աշխատանքի, ուսումնասիրութեան եւ յարատեւութեան :

Միւս երկուքէն Երուսաղէմի վանքն է միայն հին, իսկ Անթիլիասը՝ բոլորովին նոր :

Առաջինը ունի թանկագին ձեռագրատուն մը եւ մատենադարան մը, որ հետզհետէ կը ճոխանայ, յատկապէս չինուած չէնքի մը մէջ : Միւսը դեռ նոր կը կազմակերպուի, ամէն բան ծայրէն սկսելով :

Զորս վանքերն ալ ունին իրենց պարբերական հրատարակութիւնները, — Բազմավէպ (Վենետիկ), Հանդէս Ամսօրեայ (Վիէննա), Սիոն (Երուսաղէմ) եւ Հասկ (Անթիլիաս) :

Անոնցմէն չորսն ալ ամսաթերթ են, բայց կը հրատարակուին շատ անկանոն : Ընդհանրապէս քանի մը թիւ միացնելով :

Նիւթական անճկութի՞ւն թէ աչխատանքի թուլացում :

Զորսն ալ ունին իրենց յատուկ հրատարակութիւնները, պատմական, բանասիրական, դրական :

Ինչո՞ւ գրի առնինք այս հարեւանցի տեղեկութիւնները :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ԲԱՑՕՒԻ ԱՅՍ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

•

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Նորընծաի Ազգ. Ժողովը կը բացուի այս հինգշաբթի, 19 Յունուար : Այս առթիւ արտակարգ ժողովներ սարքած են դլխաւոր կուսակցութիւնները, ճչդելու համար իրենց ուղեգիծը եւ դիրքը՝ նոր դահլիճին կազմութեան մասին :

Երէկ բացուեցաւ ընկերվարական կուսակցութեան բացառիկ համագումարը եւ կը վերջանայ այսօր, կիրակի : Այս ժողովին տալիք որոշումներէն կախում ունի կուսակցութեան բռնելիք դիրքը՝ նոր դահլիճին կազմութեան համար : Վաղը, երկուշաբթի, նիստի հրաւիրուած է արմատական կուսակցութեան գործադիր կոմիտէն : Չորեքշաբթի օր բացառիկ նիստ մը պիտի դումարէ համապատասխան կուսակցութեան կեդր. Կոմիտէն : Ազգ. ժողովին բացումէն վերջ, ուրբաթ օր պիտի վաւերացուին նոր ընտրութիւնները : Ուրբաթ օր բացառիկ նիստ ունի ժողովրդական Շարժումը : Յառաջիկայ երկուշաբթի պիտի ընտրուի Ազգ. ժողովին դիւանը, իսկ յաջորդ օրը, 24 Յունուար, էմ. Փորի դահլիճը իր հրաժարականը պիտի ներկայացնէ Հանրապետութեան նախագահին :

Համապատասխան պաշտօնաթերթը երէկ ալ խմբագրական մը դրած էր, պահանջելով ձախակողմեան կառավարութիւն : Եւ կ'ապդարարէր խոշոր խորագիրներով, ընկերվարական կուսակցութեան բացառիկ համագումարին առթիւ .— « Դէպի ձախ. անոնք որ կ'ընդդիմանան չատ ծանր պատասխանատուութիւն մը կը սառնձնեն » :

Վարչապետը, Պ. էմ. Փոր առջի օր իր պաշտօնատան մէջ ընդունելով օտար թղթակիցները, մասնաւորապէս ծանրացաւ երեք հիմնական կէտերու վրայ .—

1. Ֆրանսայի եւ Մ. Նահանգներուն յարաբերութիւնները լաւ են եւ երբեք աւելի լաւ եղած չեն : 2.— Չեմ դիտեր որ ատիպուեցայ լուծել Ազգ. ժողովը եւ նոր ընտրութիւններ կատարել Յունուար 2ին : 3.— Զինաթափութիւնը բանալին է Եւրոպայի խաղաղութեան եւ ապահովութեան եւ եթէ ընկերվարական – արմատական կառավարութիւն մը ասպարէզ չգայ որոշ ծրագիր մը մշակելով այս մասին, իրեն դէմ պիտի գանէ դինքը : (Պ. Փոր երեսփոխան ընտրուած է Փիւռայի շրջանէն) :

Վարչապետը հեգնեց Պ. Կի Մոլէի այն տեսակէտը թէ հանրապետական ճակատը դահլիճ մը պիտի կազմէ միայն իր շարքերէն, եւ յետոյ պիտի սպասէ որ ուրիշներ թեր քուէարկեն տաղնապալի պահերու մէջ, առանց ներկայացուցիչ ունենալով դահլիճին մէջ : «Նոր եւ տարօրինակ տեսակէտ մըն է այս : Հանրապետական ճակատը կը հաւատայ թէ ինք յաղթական հանդիսացած է ընտրութեանց մէջ եւ թէ մենք մեղաւոր ենք : Ցետոյ, կը կարծեն որ եթէ կառավարութիւն մը կազմեն, մենք պէտք է զղջում յայտնենք եւ թեր քուէարկենք, մեր մեղքերը քաւելու համար » :

Պ. Փոր չի հաւատար որ համապատասխանները ընդունուին նոր կառավարութեան մը մէջ : Ցետոյ, եթէ Կի Մոլէ – Մենդէս Ֆրանսի դահլիճ մը յաղթանակ չհռչակէ Ազգ. ժողովին մէջ, պատահական աջակցութեամբ, «անկարելի է որ հաստատուն մեծամասնութիւն մը վայելէ. իսկ փոքրամասնութեան վրայ հիմնուած կառավարութիւն մը արտաքին խմբակցութեան մը աջակցութեամբ, ամէնէն դէշ ելքն է» :

Վարչապետը տրամաբանական կը գտնէ որ ժողովրդական Շարժումը մերժած է քուէ տալ Մոլէ – Մենդէս Ֆրանս դահ-

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ԳԱՆՁԱՐԱՆ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Գիտէ՞ք թէ այս միջոցին բանի տեսակ հանգանակութիւններ կը կատարուին Հիւս. Ամերիկայի մէջ, «ի սէր ազգութեան » :

Արձանագրեմ ինչ որ իմացած կամ կարդացած եմ.—

1. Նիւ Եորքի մէջ կը շարունակուի մեծ հանգանակութիւն մը, եկեղեցի, առաջնորդարան եւ դպրեվանք մը հաստատելու համար : Նախատեսուած գումարը՝ մէկ միլիոն տոլար :

2. Տիքրոյթի մէջ ալ ձեռնարկած են մէկ միլիոն տոլարի հանգանակութեան մը, փառաւոր եկեղեցի մը կառուցանելու համար, յարակից յարմարութիւններով, իբրեւ ազգային կեդրոն :

3. Երուսաղէմի միաբանութիւնը վարդապետ մը ղրկած է Մ. Նահանգները, ցպաստ հաւաքելու համար : Հանգանակութիւնը սկսած էր անցեալ տարուան սկիզբը եւ դեռ կը շարունակուի :

4. Վիէննայի Մխիթարեանց վանահայրը, Հապոգեան գերապայծառ անձամբ Ամերիկա երթալով, կոչ մը ուղղած է, որպէս զի հարիւր հազար տոլար ցարեն, կէսը՝ վանքին նորոգութեան, մնացեալը վարժարանի մը շինութեան համար (Լի – բանան) :

5. Վենետիկի աբբահայրն ալ, Ուղուհոնեան գերապայծառ, Ամերիկա գացած է եւ հանգանակութիւն մը պիտի կատարէ, ի նպաստ վանքին ընդարձակման եւ ուրիշ ձեռնարկներու :

6. Եթէ չեմ սխալիր, Բարեգործականն ալ 300·000 տոլարի հանգանակութիւն մը կը կատարէ, յատկապէս ամերիկահայ գաղութին կրթական պէտքերուն համար :

7. Նոր կազմակերպութիւն մը, Հայագիտական ընկերութիւն, ցոյզնէս 300000 տոլար կը հաւաքէ, հայագիտական ամբիոն մը բանալու համար Հարվըրտի համալսարանին մէջ : (Նոյնիսկ այդ հաստատութիւնը պիտի տրամադրէ) :

Տակաւին չեմ հաշուեր հերթական հանգանակութիւնները, — Օգնութեան խաչ, կրթասիրաց, Ուսումնասիրաց, Հայրենակցական, Աւետարանականաց, եկեղեցասիրաց, հիւանդաց, անկելոց, ապահասց, եւայլն :

Այսպէս, ո՛վ որ ցեղը մնայ, ամերիկահայ հօրեղբօր դուռը կը զարնէ : Ինչպէս որ, միջազգային կեանքի մէջ ալ, բոլոր անցքերը միշտ Ամերիկան կը յիշեն, այս կամ այն ձեռնարկը կատարելու, իրենց բացը գոցելու համար :

Բարեմիտներ կ'ըսեն թէ ամերիկահայ հօրեղբօր բեռը պիտի թեթեւնայ, շնորհիւ Գ. Կիւլպէնկեանի Փորթուկալեան Հիմնարկութեան, որուն բացումը պիտի լսենք Լոնտոնէն կամ Լիզպոնայէն :

Բեռ մըն ալ եւրոպահայ թոռը չի՞ կըրնար շալկել ...

Վ.Ա.Հէ

ՍՈՒՐԻԱ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆ ԿԸ ՁԻՆԱԿՑԻՆ

Դամասկոսէն կը հեռագրեն թէ Սուրիա եւ Լիբանան որոշած են դինուորական համաձայնութիւն մը կնքել : Այս որոշումը արուած է Դամասկոսի մէջ դումարուած ժողովէ մը վերջ որուն կը մասնակցէին երկու երկիրներուն վարչապետները եւ պզգ. պաշտպանութեան նախարարները, ինչպէս եւ բարձրաստիճան սպաներ :

Կնքուած դաշինքով պիտի միացուին երկու պետութեանց դինուորական ուժերը Իսրայէլի սահմանին վրայ եւ հաւաքարար պիտի դործեն, եթէ յարձակում կատարուի Սուրիոյ կամ Լիբանանի դէմ : Երկու ամիսէ ի վեր բանակցութիւններ կը կատարուէին այս համաձայնութեան մասին, որ նոր յաղթանակ մը կը համարուի Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ համար : Երկու պետութիւնները համբերատար աշխատանքով յաջողեցան դինակցութիւններու ցանց մը կազմել Արաբներու միջեւ : Մասնաւորապէս կարեւոր կը համարուի Լիբանանի մուտքը այս ցանցին մէջ, քանի որ այդ երկիրը ցարդ վերապահ դիրք մը բռնած էր : Այժմ Եգիպտոս եւ Սուրիա կ'աշխատին բոլորովին ջուրը ձգել Յորդանանի միացումը Պաղտատի Ուխտին, նոյն իսկ դրամական օդնութիւն խոստանալով :

ԼՈՒՐԵՐ ԵԿԵՂԵՑԻԷՆ

ՄՄԲ.— Փարիզի եկեղեցւոյ դիւանէն ստացանք հետեւեալ զեկոյցը .—

Հայրապետական պատուիրակ եւ Փարիզի Առաջնորդ Գեր. Տ. Սերովբէ եպիս. Մանուկեանի հրաւէրով եւ նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ 12 Յունուար, ժամը 7ին խորհրդարանին մէջ, Փարիզի եկեղեցւոյ կրօն. Ընկերակցութեան ներկայացուցչական ժողովի, վարչութեան եւ նորընծաիր հոգաբարձութեան դիւաններու խառն նիստը, մշակելու համար գործունէութեան ընդհանուր նախագիծ մը եւ պրպտելու ընթացիկ հարցերով եւ տուաւ համապատասխան որոշումներ :

Մասնաւորապէս նկատի ունեցաւ նորահաս սերունդի կիրակնօրեայ կրօնական դասախօսութիւն մը հաստատելու պարագան :

× Այս տարուան Ծնունդի տօնական օրերուն Փարիզի եկեղեցին լեցուած էր հաւատացեալներու հոծ բազմութեամբ : Սրբազան Հայրը կարդաց Ամանորի եւ Ս. Ծննդեան համար Ն. Ս. Օծութիւն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին հեռագիրը, քարոզեց, բարեմաղթութիւններ եւ չինիչ թելադրութիւններ ըրաւ Նոր Տարուան առթիւ :

ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

Վաղը, երկուշաբթի, Եգիպտոսի վարչապետը՝ պզգ. կամալ Նասր պիտի հռչակէ Եգիպտոսի նոր սահմանադրութիւնը, Հանրապետութեան հրապարակին վրայ : Աւելի քան հարիւր հազար հոգի պիտի համախմբուին, ողջունելու համար սահմանադրական կարգերու վերահաստատումը : Սահմանադրութեան նախագիծը մշակած էր Յեղափոխական Խորհուրդը եւ կառավարութիւնը վաւերացուց չորեքշաբթի օր : Պատրաստութիւններ կը տեսնուին, երեսփ. ընտրութիւններ կատարելու համար քանի մը ամիսէն : Նախ պիտի կազմուի սահմանադիր ժողով մը, նշանակովի անդամներով, նախապատրաստելու համար բուն խորհրդարանական կեանքը :

Երբ եգիպտական բանակը գրաւեց իշ-

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԴԱՒԱՃԱՆԱՑ ԱՌ ՎԱՃԱ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐԱՒՈՏԱՏՈՒՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԱԾ)

Բ·

Մեր հաստատութիւնն է միայն ան հայկական հաստատութիւնը, որ չունի տարեկան որոշ նպաստ կամ ապահովութիւն։ Մենք ապրում ենք միայն մեր ձեռքի աշխատանքով։ Մեր հաստատութեան մէջ կան 70 հոգի մեր տղաները, որոնք իրենց ամբողջ ժամանակը նուիրում են գործին։ Մեր տղաները ամէն առաւօտ ժամը 8-ին գալիս են գործարանը, ուր մինչեւ ժամը 5-ը կամ 6-ը կատարում են իրենց պարտականութիւնները։ Ամէն մի տղայ ստանում է շաբաթական 18 տոլար։ Ուսանողները, որոնք գործարանում աշխատում են միայն կէս օր, ստանում են 9 տոլար։ Ամէն մի տղայ ունի իր առանձին սենեակը, որտեղ նա կարող է հանգստանալ իր աշխատանքից յետոյ։ Ամէն մի սենեակ ունի իր լուացարանը, ինչպէս նաեւ ամէն մի սենեակում կայ մի հեռաձայն։ Ամէն մի տղայ ունի իր անկողինը, սպիտակեղէնը, սրբիչները եւ այլն։ Ամէն մի տղայ ունի իր պահարանը, որտեղ նա կարող է պահել իր հագուստները։ Ամէն մի տղայ ունի իր գրքերի դարակը։ Ամէն մի տղայ ունի իր սեղանը, որի վրայ նա կարող է գրել իր նամակները։ Ամէն մի տղայ ունի իր աթոռը։ Ամէն մի տղայ ունի իր լամպը։ Ամէն մի տղայ ունի իր հայելին։ Ամէն մի տղայ ունի իր սրբիչները։ Ամէն մի տղայ ունի իր սանրը։ Ամէն մի տղայ ունի իր օճառը։ Ամէն մի տղայ ունի իր ատամի խոզանակը։ Ամէն մի տղայ ունի իր ատամի մածուկը։ Ամէն մի տղայ ունի իր գրիչը։ Ամէն մի տղայ ունի իր թանաքը։ Ամէն մի տղայ ունի իր թղթերը։ Ամէն մի տղայ ունի իր ...

Լիրաստանը ...։

Ես ոչ մի բան չեմ ասում այդ մասին։ Ես միայն ասում եմ, որ ես ինձ համար ոչ մի բան չեմ ուզում։ Ես ուզում եմ միայն, որ մեր տղաները ունենան այն, ինչ որ ես ասացի։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց սենեակները, իրենց լամպերը, իրենց հայելիները, իրենց սրբիչները, իրենց սանրերը, իրենց օճառները, իրենց ատամի խոզանակները, իրենց ատամի մածուկները, իրենց գրիչները, իրենց թանաքները, իրենց թղթերը ...

Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց սենեակները, որ նրանք կարողանան հանգստանալ իրենց աշխատանքից յետոյ։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց լամպերը, որ նրանք կարողանան կարդալ իրենց գրքերը։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց հայելիները, որ նրանք կարողանան նայել իրենց երեսները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց սրբիչները, որ նրանք կարողանան չորացնել իրենց երեսները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց սանրերը, որ նրանք կարողանան սանրել իրենց մազերը։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց օճառները, որ նրանք կարողանան լուանալ իրենց ձեռքերը։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց ատամի խոզանակները, որ նրանք կարողանան մաքրել իրենց ատամները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց ատամի մածուկները, որ նրանք կարողանան մաքրել իրենց ատամները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց գրիչները, որ նրանք կարողանան գրել իրենց նամակները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց թանաքները, որ նրանք կարողանան գրել իրենց նամակները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց թղթերը, որ նրանք կարողանան գրել իրենց նամակները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց աթոռները, որ նրանք կարողանան նստել իրենց սեղանների առջեւ։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց լամպերը, որ նրանք կարողանան կարդալ իրենց գրքերը։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց հայելիները, որ նրանք կարողանան նայել իրենց երեսները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց սրբիչները, որ նրանք կարողանան չորացնել իրենց երեսները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց սանրերը, որ նրանք կարողանան սանրել իրենց մազերը։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց օճառները, որ նրանք կարողանան լուանալ իրենց ձեռքերը։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց ատամի խոզանակները, որ նրանք կարողանան մաքրել իրենց ատամները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց ատամի մածուկները, որ նրանք կարողանան մաքրել իրենց ատամները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց գրիչները, որ նրանք կարողանան գրել իրենց նամակները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց թանաքները, որ նրանք կարողանան գրել իրենց նամակները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց թղթերը, որ նրանք կարողանան գրել իրենց նամակները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց աթոռները, որ նրանք կարողանան նստել իրենց սեղանների առջեւ։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց լամպերը, որ նրանք կարողանան կարդալ իրենց գրքերը։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց հայելիները, որ նրանք կարողանան նայել իրենց երեսները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց սրբիչները, որ նրանք կարողանան չորացնել իրենց երեսները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց սանրերը, որ նրանք կարողանան սանրել իրենց մազերը։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց օճառները, որ նրանք կարողանան լուանալ իրենց ձեռքերը։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց ատամի խոզանակները, որ նրանք կարողանան մաքրել իրենց ատամները։ Ես ուզում եմ, որ մեր տղաները ունենան իրենց ատամի մածուկները, որ նրանք կարողանան մաքրել իրենց ատամները։

1916 ին Ամերիկա եկաւ։ Հայերու մէջ տարածուած էր լուրը, թէ Ամերիկա ոսկի կը տրուի փնտրողներուն։ Ան ալ ոսկի փնտրելու եկած էր։ Ոսկի չգտաւ, բայց գտաւ հայրենիքի կարօտ, որ զինք տարաւ Ֆրեզնօ, ուր հանդիպեցաւ հայ գաղթականներու մեծ խումբի մը, որոնք հոն հաստատուած էին արդէն։ Ան ալ հոն հաստատուեցաւ։ Ամուսնացաւ, ունեցաւ զաւակներ, որոնք մեծցան, ամուսնացան, թոռներ ունեցան։ Ան ալ ծերացաւ, ինչպէս բոլոր մարդիկ։ Ծերութեան օրերուն, երբ ամէն ինչ կորսնցուցած էր, ինչ որ ունեցած էր, ինչ որ ձեռք բերած էր, ինչ որ ստեղծած էր, ինչ որ շինած էր, ինչ որ կերտած էր, ինչ որ ...

Ան ալ ...

Ան ալ ...

Ան ալ

Ս. ՓԻՐԱԼԻ ՊԵՏ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ

ԱՐՏԱՔՈՐՋԸ

ԵՒ ԿԱՆԱՉԱՆՑԸ

●

Ա. ՊՊԱՍ

Թոռները չէի՞ն որ Պիլի որ Պիլի ասում էին՝ ծերն ի՛նչ ասես որ չի՝ մեկ էլ տեսար ինչ-որ ինչ-որ ինքնաթռիչքի մեջ է, մեկ էլ տեսար Ամերիկայում է, մեկ էլ տեսար Ավստրալիայում է, մեկ էլ տեսար Ասիայում է, մեկ էլ տեսար Աֆրիկայում է, մեկ էլ տեսար Եվրոպայում է, ինչ ասես որ չի՝ ինքնաթռիչքի մեջ է ու ինքնաթռիչքի մեջ էլ

խանութիւնը 1952 Յուլիս 23ին, երեսփ. ժողովը լուծուած էր չորս ամիս առաջ : Նոյն տարուան մարտինֆարուք ցրուած էր ժողովը, ուր մեծամասնութիւն կը կազմէր Վաֆա կուսակցութիւնը, նախագա – հութեամբ Նահաս փաշայի : Դեկտ. 9ին ալ. Նեկիպ Ընջեց 1923ի սահմանադրու – թիւնը, յանուն յեղափոխութեան : Նոյն հրամանագրով զօրավարը կ'ընդէր թէ կա – ռավարութիւնը նոր սահմանադրութիւ՛ մը պիտի մշակէ : Ցիսուն հոգինոց յանձ – նաժողով մը կազմուեցաւ 1953 Յունուար 13ին, նոր սահմանադրութիւն մը յօրի – նելու համար : Յանձնաժողովը իր աշխա – տանքը վերջացուց քանի մը ամիսէն, բայց սահմանադրութեան ամբողջ բնա – դիրը հրատարակութեան չտրուեցաւ : Այդ միջոցին պինուորական իշխանութիւնը յարմար չէր դատեր անմիջապէս վերա – հաստատել խորհրդարանական կեանքը :

Նոր սահմանադրութիւնը կը նախատե – սէ միակ ժողով մը 300 – 350 անդամներ – րով, որոնք պիտի ընտրուին միակ ցանկի մը վրայ : Զինուորական իշխանութիւնը 1953 Յունուար 17ին լուծած էր բոլոր կուսակցութիւնները եւ միութ չունի ար – ձօնելու որ վերակազմուին կամ նոր կու – սակցութիւններ ստեղծուին :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԿԻՊՐՈՍԻ կառավարիչը, մառեչալ Հարտինգ եւ մեթրապոլիտ Մակարիոս արք. վերսկան բանակցութիւնները : Ա – ռաջին տեսակցութիւնը տեւեց աւելի քան երկու ժամ : Զինուորներ կը պաշտպանէին առաջնորդարան տանող բոլոր փողոցնե – րը : Պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ թէ կա – մաձայնութիւն գոյացաւ, նոր բանակ – ցութիւններ կատարելու համար : — Մինչ այս մինչ այն, Անգլիա կը չարունակէ նոր ուժեր ղրկել օդանաւերով : Բացարձակա – պէս զաղանի կը պահուի Կիպրոսի անգ – լիական զինուորներուն թիւը : Առ նուազն տասը հազար հոգի զբաղած են ահաբե – կիչներու հետապնդումով :

ՄԵԹՐՈՑԻ երկու կառախումբեր իրա – րու զարնուեցան Քլեպէր – Էթուալ գծին վրայ : Վիրաւորուեցան երեսուն եւ չորս հոգի, երեքը ծանրապէս :

Ա. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ կը բանակցի եմէնի հետ, առեւտրական դաշնագիր մը կնքե – լու համար : Եուկոսլաւիոյ հետ ալ պայ – մանագիր մը կնքուեցաւ : Ա. Միութիւնը երեք մեծ գործարաններ պիտի հաստատէ այդ երկրին մէջ եւ պիտի վերաշինէ երեք հանքեր :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ առաջար – կին վրայ, Ա. Միութիւնը յանձն առաւ յիսունի զեղչել իր զեսպանատան պաշ – տօնեաներուն թիւը : Միեւնոյն ատեն յա – տաձգուած է խորհրդային հիւպատոսա – րաններու հաստատումը զերմանական մեծ քաղաքներու մէջ :

ՊԱՂՏԱՏԻ դաշինքին դէմ խօսեցաւ մառեչալ Թիթօ, ճառ մը արտասանելով 300·000 ունկնդիրներու առջեւ : Բացատ – րեց թէ այդ ուխտը աւելի չատ պատակ – տումի քան թէ միութեան տարը մը պիտի ըլլայ արաբական աշխարհին համար :

31 *ՔՈՊԱԼՏ – ՌՈՒՄԲ* կը բաւէ ոչնչ – չացնելու համար որեւէ մարդկային, կենդանական եւ բուսական կեանք ամ – բողջ երկրագունդին մէջ, համաձայն զերման մասնագէտ Հանս Ազամի տե – սութեան :

ՊԱՊ ուժգին բողոքագիր մը ուղղեց Լեհաստանի կարմիրներու քաղաքակա – նութեան դէմ, որ կը ձգտի «յառաջդի – մական» կղեր մը պատրաստել : Այս առթիւ կը թելադրէ կաթոլիկ եպիսկոպոսներուն դիմադրել այդ ձեռնարկին, հաւատա – րիմ մնալով հաղարամեայ կաթողիկէ դա – ւանանքին :

ՓԱՐԻԶ հասաւ Պրազիլիոյ նախագահը, Քուպիչէք, որ Մ. Նահանգներէն վերջ այցելած էր նաեւ Լոնտոն : Պիտի ջանայ նոր վարկեր ճարել :

ԱՇԽԱՐՀԻ դեղուհիներէն Տիկին Ան – թուանէթ Պիկար անձնասպան եղաւ, պան – դոկի մը վեցերորդ յարկէն վար նետուե – լով : Զորս տարի առաջ ալ անձնասպա – նութիւն փորձած էր, ծանրապէս վիրա – ւորուելով եւ կը կաղար : «Կեանքը տժգէ է», կ'ըսէր միշտ :

ՎՐԻՊԱԿ.— Առլէն Փափազեանի յօդ – ուածին մէջ (ուրբաթ, Յունուար 13) Գ. սիւնակ վերէն վար 32րդ տողէն կարդալ.

«Զափազանցած չեմ ըլլար եթէ ըսեմ որ երբ պաստառին վրայ Ր. Թէյլըր մը կամ Կ. Փեկ մը ձիու մը վրայ երեւան, հան – դիսատեսին մէջ կը ծնի » եւն. :

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Անիէռ Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղին, Հ. Յ. Դ. Արամ ենթակոմիտէի եւ Նոր Սերունդի կողմէ :

Կիրակի, 22 Յունուար, կէսօրէ վերջ. ժամը 4 – 11, ընկերվարականներու ար – տահին մէջ :

149bis, Ave. d'Argenteuil, Asnières

Դեղարուեստական բաժին, ճոխ պիւֆէ : Մուտքը ազատ է :

Փոխադրութեան միջոցներ.— Թիւ 140 օթօպիւս, Փորթ Քլիշիէն, 165 Փորթ Շամփերէյէն, իջնել Փլաս Պուրկինեան :

ՀԱՅ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Լոյս կը տեսնէ 1934էն ի վեր : Բժշկա – կան, պատմական, գրական, լեզուական ուսումնասիրութիւններով ու պրպտում – ներով՝ միշտ հետաքրքրական : Առողջա – պահական, գործնական ծանօթութիւննե – րով ու նորութիւններով՝ միշտ օգտա – կար :

Ամէն մէկ բաժանորդ եթէ մէկ բաժա – նորդ բերէ, լաւագոյն վարձատրութիւնը կ'ընդայ իմբագրէն :

Տարեկան բաժինդիրը 1000 ֆրանք : Արտասահման 1200 ֆրանք :

Հասցէ. — Շ. Նարդունի,

32, Rue de Trévise, Paris (9)

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

Լիոն, Թ. Մ.— Սիրտուած ենք առնել մը եւս յետադրել :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Համազդայինի վարչու – թիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է ի նպաստ Ն. Փալանճեան ճեմարանի՝ Տէր Սահակ քհնյ. Պապիկեանէն (Վալանս) երկու հազար ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Ռ. Պըհատուրեաններէ հինգ հազար, Ոմն՝ Յանկոյնեբցիէ երկու հազար ֆրանք : Դուռմար 9000 ֆրանք :

Ի նպաստ Համազդայինի Մարսէյլի դպ – րոցին՝ Թուռնոյեան հաստատութենէն՝ («Փառի Մօտ, Պօմոն) տասը հազար ֆր : (Կնիք)

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, RUE RICHER - PARIS (9e)

Tél.: PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Մանկութիւն չունեցող մարդիկ, Ա. Ծառուկեան, մասնաւորապէս «Համազդայինի» Պէյրութ, 1955, գինը 700 ֆրանք :

Դանիէլ Վարուժան, Դ. Ճիզմէճեան, (Դպրոցական կեանքը, Անտիպ նամակնե – րը, Գրականութիւնը), մասնաւորապէս «Ցուսաբեր», Գահիրէ, 1955 գինը՝ 700 :

Ընտանիքին բարեկամը եւ ընդարձակ երազահան, կազմեց՝ Կ. Կիլիկեան, տպ. Կ. Տօնիկեան, Պէյրութ, գին 1000 :

Նոր Քնար երգարան, կազմեց՝ Կարօ Գէորգեան, Պէյրութ, 1954, կազմուած՝ 1650 ֆր. Թղթակազմ՝ 1400 ֆրանք :

Քաջն Նազար եւ ուրիշ 13 պատմուածք – ներ, Համազգայի, Գահիրէ 1955 : Գինը՝ կազմուած 1000, Թղթակազմ 700 ֆր. :

Սիամանթոյի ամբողջական գործը, Գահիրէ, կազմուածը՝ 1800 ֆրանք :

Վերադարձ, Կ. Փօլատեան, Գահիրէ 1955, գինը 500 ֆրանք :

Զրոյց, Կ. Փօլատեան, (Ահարոնի, Է – լիւարի, Շ. Նարդունիի, Օ. Պէրպէրեա – նի, Հ. Ս. Տէր Մովսէսեանի եւ Լիւֆ Անտրէ Մարսելի հետ) Փարիզ, 400 ֆր. : Վէրք Հայաստանի, Ա. Արովեան (նոր տպագրութիւն), Պէյրութ 1954, (կազ – մուած) 700 ֆրանք :

Ամէնուն տարեգիրքը, Կարօ Գէորգեան, Գ. տարի, 1956, պատկերազարդ, 616 էջ, գինը՝ 1200 ֆրանք :

Գիւղը, Համազգայի, Բ. տպ. Ապլահի, Պէյրութ, 1955 : Գինը՝ 600 ֆրանք :

Պատմութիւն Հայ Գաղթականութեան, Բ. հատոր, 722 էջ, Գահիրէ, 1955 : Գինը՝ 1500 ֆրանք :

Խենթութիւն Սրբազան (այլաբան քեր – թուածներ) Բիւզանդ Կանեան, տպ. «Ցուսաբեր«, Գահիրէ 1955 : Գինը՝ 500 :

Մթին Մանկութիւն, Վազգէն Շուշան – եան, հրատ. դպրոցն Գեղամ Սեւանի, 1956, Պէյրութ, 215 էջ : Գինը՝ 400 ֆր. :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Այս չորեքշաբթի ժամը ճիշդ 9ին, քա – ֆէ քաոէի վերնայարկը : Դասախօսն է Պէյրութի Սէն Ժոզէֆ համալսարանի հա – յագիտութեան Ամբիոնի վարիչ՝

Հ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Վ. ՄԸՍԸՐԵԱՆ

Նիւթ՝ «Ազգային եւ հայագիտական լու – բեր Մերձաւոր Արեւելքէն» :

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ

Փարիզի եկեղեցւոյ կեդր. դպրոցի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ 22 Յունուար, կիրակի ժամը 3ին Ապե. տան թատերական սրահին մէջ : 50է աւե – լի աշակերտներ, մանչ եւ աղջիկ, պիտի արտասանեն, երգեն, պարեն եւ ներկա – յացնեն հաճելի անակնկալներ :

Կը հրաւիրուին ծնողները եւ հայ հա – սարակութիւնը քաջալերելու համար նո – րահաս սերունդը եւ ուսուցչութիւնը :

ՓԱՐԻԶԻ եկեղեցւոյ դիւանը չնորհակա – լութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրնե – րը. — Պ. Ն. Արզումանեանց բարեկա – տակ ձեռնարկներու համար հինգ հազար ֆրանք Արմենակ Համբարձումեանի ողբ. տիկնոջը մահուան առթիւ, փոխան ծաղ – կեպսակի : Եպիսկոպոսներու չերմաջերմ համար Խոհչէհիրի Հայր. Միութիւնը տասը հազար ֆր., Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ Դպրաց Դասը 6·700, Տէր եւ Տիկին Ինճէեան եւ Պ. Յակոբ Յա – կոբեան երկու հազարական, Պ. Պ. Աղա – պէկեան եղբայրները եւ Պ. Գաբրիէլ Համ – բարձումեան հազարական, Տիկին Յա – կոբեան 500 ֆրանք : Յանկերու համապատա – սխանը 217·150 ֆրանք :

Դիւան եկեղեցւոյ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Հայաստան» ամառադրին նոր չրջանի (1956) առաջին թիւը, ճոխ բովանդակութեամբ :

Բաժնեդին՝ Ֆրանսա, տարեկան 450 ֆրանք : Արտասահման՝ 500 ֆր. : Դիմել Գրիգոր Փափազեանի՝

25 Rue Martial Boudet, Chaville (S.O.)

ԵԹԷ ՏԱԿԱՒԻՆ ՉԷՔ ԿԱՐԴԱՑԱԾ
ՕԳՏՈՒԵՑԻՔ ԱՒԻԹԼՆ
Սակաւաթիւ օրինակներ կան միայն

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐԻ

երկու վէպերէն՝

«ՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ» եւ «ՅԱՐԱԼԷՋՆԵՐՈՒ ԴԻՒԱՆԱՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ»

Երկու հատորը միասին 1500 ֆր. :
Դիմել՝ «Ցառաջ»ի :

MORY et Cie

SERVICE VAUQUELIN

Մէկ արտօնուած տունն է ծրարները ղրկելու համար ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(U. R. S. S.)

Հաստատութիւնը արտօնուած է Մի – ԱՑՆ ՆՈՐ ՋԳԵՍՏՆԵՐԸ ղրկելու, պաշտօնական հաշուեցոյցներով, իսկ գործածուած հագուստներ՝ շատ լաւ վիճակի մէջ :

3, RUE ST.-VINCENT DE PAUL
Paris 10e, Tél.: TRU. 72-60 (Poste 89)

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի եւ չրջանի արտա – կարգ ժողովը տեղի կ'ունենայ Յունուար 21ին, չաբաթ իրիկուն, ժամը ճիչտ 9ին, «Ահարոնեան» ակումբին մէջ : Ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ի ներկայացուցիչները : Կը հրաւիրուին բոլոր ենթակոմիտէներու ներկայացուցիչները եւ վարչութիւնները :

ՄԱՐՍԻՆԱՅԻ Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Թաքուլ խումբը երկուչաբթի ժամը 21ին :

Գէորգ Զաւուշ խումբը հինգչաբթի 19 Յունուար ժամը 21ին :

Խաժակ խումբը հինգչաբթի, 19 Յուն – ուար ժամը 21ին :

Արամ խումբը չորեքշաբթի :

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորա – կան հաւաքատեղիները : Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչները :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ եր – կուշաբթի, 23 Յունուար, ժամը 21ին, Քատէ սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ Քատէի դէմ : Օրակարգ. —

1. Վարչութեան բարոյական եւ նիւ – թական համարատուութիւնը :
2. Հրաժարական վարչութեան :
3. Ընտրութիւն նոր վարչութեան :

Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներ – կայ ըլլալ այս կարեւոր ժողովին :

ԴԻՒԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

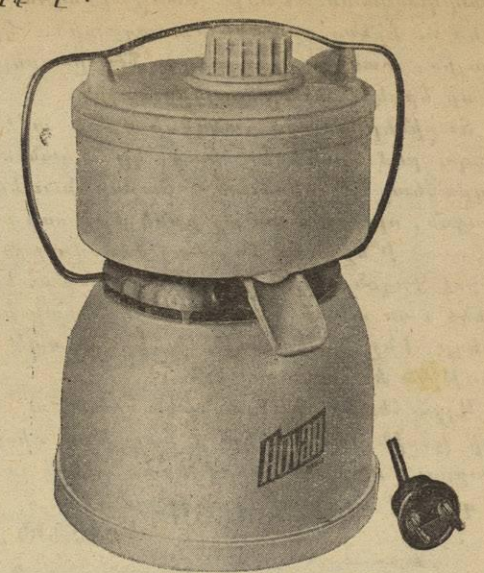
ՀԱՅՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

Հեղինակ Վարպետ քհնյ. Թամկոչեան, Նիս, 99 Պուլվար տը լա Մատըլէն : Գին 400 ֆրանք :

Centrifugeur Electrique

Բժիշկները չարունակ կը յանձնարարեն գործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիւթը առողջապահական տեսակէտով :

Ահաւասիկ կատարելագործուած գոր – ծիք մը :

ԳԻՆ 15·500 ՖՐԱՆՔ

Դիմեցէք ձեր ելեկտրապէտին կամ

APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE

14, Rue Rochambeau, Paris (9)

Գաւառ կը ղրկուի

Contre remboursement

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ

ՊՈՍՓՈՐ

ՀՈՋԱԿԱՒՈՐ ՀԷՎՀԱՆ ԵՒ ԼՈՔՈՒՄԸ, *քժ. շկներու կարծիքով հէվհան եւ լո – քումը կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (իալորի) :*

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ՝ մանուկներու աճումին.

ՕԳՏԱԿԱՐ՝ չափահասներու եւ ծերերու, որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ :

ՊՈՍՓՈՐԻ արդիական պատրաստութիւնը կը դերազանցէ Արեւելքի մէջ իսկ պատրաստուածները :

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ :

2, RUE LOUIS ASTOIN, MARSEILLE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 17 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

MARDI 17 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7879 — 32e ANNEE — Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3290

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՓՈՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ

●

Փորձութեան շրջան մը կը բացուի Ազգ. ժողովին բացումով, որ տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի օր, 19 Յունուար :

Ամէնէն բարդ խնդիրն է ժողովին կազմը, իր այլազան հոսանքներով :

Ոչ մէկ խմբակցութիւն ջախջախիչ մեծամասնութիւն մը կը վայելէ : Հետեւաբար, որեւէ կառավարութիւն ստիպուած է միջին ճամբայ մը փնտռել, քուէ չահելու համար :

Ոչ բուն ձախերը համաձայն են, միացեալ ճակատ կազմելու համար, ոչ ալ մանաւանդ աջերը :

Համայնավար կուսակցութիւնը կը շրջունակէ ժողովրդական ճակատ առա-ջարկել, յարեւմման 1936ի, բայց առաջին օրէն իսկ ժխտական պատասխան ստացաւ ընկերվարականներէն :

Երբեմն կառավարական կուսակցութիւնը, արմատական, երկու թեւերու բաժնուած է :

Մէկուն ղլուխը կը դնուի նախորդ վարչապետը, Մենդէս Ֆրանս, որ Հանրապետական ճակատը կազմած է ընկերվարական կուսակցութեան հետ :

Միւսը կը ղեկավարէ «վտարուած» վարչապետին, էտ. Ֆորի նախագահութեամբ, իր չուրջը համախմբելով ուրիշ չափաւոր հոսանքներ :

Ինչպէս յայտնի է, ղվխաւոր կազմակերպութիւնները արտակարգ ժողովներ սարքած են, իրենց դիրքը վերջնապէս ճշդելու համար :

Առաջինը դումարեց ընկերվարական կուսակցութիւնը : Տրուած որոշումները պիտի կարդաք յաջորդ սիւնակին մէջ :

Բուն սպաւնակը այն է որ բոլորն ալ կ'ուզեն բան մը փոխել Ֆրանսայի ներքին թէ արտաքին քաղաքականութեան մէջ :

Արտաքին գործերու համար տեսակէտի խոր տարբերութիւններ չկան մեծամասնութեան մէջ :

Բոլորն ալ համաձայն են Ատլանտեան դաշինքին, Գերմանիոյ վերամիացման եւ վերազինման, միացեալ Եւրոպայի ծրագրին եւ ուրիշ միջազգային կարգադրու-թեանց որոնք տեղի ունեցան վերջին տարիներու ընթացքին :

Միայն համայնավարները եւ իրենց ուղեկիցները կը մերժեն այդ վինակցութիւնները ու համաձայնութիւնները, հաւատարմօրէն հետեւելով Մոսկուայի մշակած ուղեղծին :

Շատ աւելի կնճռոտ հանդամանք մը կը ներկայացնեն ներքին հոգերը, — քաղաքական, տնտեսական եւ ընկերային :

Քաղաքական տեսակէտով, առաջին տեղը կը բռնէ Հիւս. Ափրիկէի կնճիռը :

Կարելի եղաւ ելք մը գտնել Թունուզի համար : Մարոքի անկախութեան սկզբունքն ալ ընդունուած ըլլալով, մնացեալ հարցերը պիտի կարգադրուին բանակցութիւններով :

Շատ աւելի բարդ է Ալժերիոյ խնդիրը :

Մեծամասնութեան համար այդ երկիրը կը կազմէ Ֆրանսայի ամբողջական մասը, հետեւաբար կը պահանջէ բոլորովին տարբեր լուծում :

Անկախութեան, հետեւաբար եւ անջատման տեսակէտը կը պաշտպանեն մի-այն համայնավարները : (Երբ նոյն տեսակէտը մէջտեղ դնէք Մ. Միութեան բազկացուցիչ երկիրներու եւ ազգերու համար ալ կը գտնանք բուրժուա-նացիոնալիստ, եթէ ոչ պատերազմի հրձիգ...) :

Ներքին հոգերէն տնտեսականը եւ ընկերայինը սկիզբէն ի վեր զարձած են ապարէզ՝ ակազդեցիկ վիճաբանութեանց եւ կուսակցական պայքարներու :

Կը թուի թէ այս անգամ ալ սուր հանդամանք պիտի ստանան :

Մանաւանդ որ, աւետարեր խոսում-ներ չսկսկցուեցան, ընտրական պայքարի ընթացքին :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՋԱԽԱԿՈՂՄԵԱՆ ԴԱՀԼԻՃ ԱՌԱՆՑ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ

●

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Ընկերվարական կուսակցութեան բազմահիկ համագումարը, որ բացուած էր չաբաթ օր, վերջացաւ կիրակի գիշերը : Ժողովը միաձայնութեամբ որոշեց հաւանիլ հանրապետական ճակատի մը կառուցվածքին, սահմանելով ամէն պատասխանատուութիւն : Բանաձեւը անգամ մը եւս պարսաւելով Ազգ. ժողովին լուծումը եւ անոր մեծամասնութեան քաղաքականութիւնը, կը չարունակէ .

— « Այս կացութեան մէջ որ վտանգուր է ժողովրդավար ազատութեանց համար, Հանրապետական ճակատը պէտք է առանձին կազմէ վարչապետ կառավարութիւնը եւ մերժէ ամէն իրաւախոհութիւն, ամէն բանակցութիւն, ամէն զործակցութիւն ժողովրդապետութեան հակառակորդներուն, ինչպէս և այն յեղափոխական կուսակցութեանց հետ որ անոնց մեղսակից են զիտակցաբար կամ անգիտակցաբար : Ուրեմն ընկերվարական կուսակցութիւնը կը պահանջէ հանրապետական ճակատի կառավարութիւն մը եւ պատրաստ է առանձնելու ամէն պատասխանատուութիւն : Համագումարը հաւանելով կի Մոլէի ճառին, համոզուած կ'իւրացնէ անոր ծրագիրը թէ ընտրական օրէնքի բարեփոխման, թէ հակաչիարհական օրէնքներու չնչման, հանրային հաստատութեանց բարենորոգման եւ թէ միջազգային քաղաքականութեան, ալժերիական հարցին խաղաղ լուծման, ինչպէս եւ տնտեսական ու եւ մասնական անօրինութեանց մասին » :

Ինչպէս յայտնի է, ընկերվարականները 88 աթոռ ունին նորընտիր Ազգ. ժողովին մէջ եւ Հանրապետական ճակատ կազմած են Մենդէս Ֆրանսի խմբակցութեան հետ : Բացառիկ համագումարին կը մասնակցէին հինգ հարիւր պատգամաւորներ : Կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղարը, կի Մոլէ, այս անգամ չէշտակի դիրք բռնած էր համայնավար կուսակցութեան հանդէպ :

« Անհրաժեշտ է աւելի յստակօրէն պարզել մեր յարաբերութիւնները համայնավար կուսակցութեան հետ : 1936ին, պարզապէս ամբոխավարութիւն էր համայնավար կուսակցութեան աջակցութիւնը ժողովրդական ճակատին : Ո՞վ կրնար հաւատալ թէ համայնավարները այժմ տարբեր դիտաւորութիւն ունին քան այն զոր կը հռչակէր Թորէզ 1934ին , — « Մեր ուղածն է դիւրացնել ընկերվարական կուսակցութեան աղեցութիւնը բանուոր դասակարգին վրայ» : Այո կամ ոչ, ճի՞շդ է այո : Համայնավար կուսակցութեան վարիչները ոչ կրնան, ոչ ալ կ'ուզեն պատասխանել այս հարցին : Այդ կուսակցութիւնը կը պատրաստուի խափանարար դիրք բռնել Հանրապետական ճակատին դէմ : Սթալինեան ամբոխավարութիւնը չի կրնար յոյս ունենալ մեղմել ոեւէ մեկուն վրայ, յուսահատութեան մատնելու համար ժողովուրդը » :

Կի Մոլէ նոյն ուժգնութեամբ մերժեց ապստային միութեան առաջարկը : « Կարելի՞ է զործակցիլ այնպիսի մարդոց հետ զորս պարսաւած ենք երկրին առջեւ : Անհրաժեշտ չէ մարդարէ ըլլալ, հասկնալու համար թէ ընդհանրապէս համաձայն չըլլալով լուծելի խնդիրներու մասին, չենք կրնար զործակցիլ աջակողմեան հոսանքին հետ, առանց ընկրկելու կամ դաւաճանելու » :

Եզրակացութիւն, — միակ ելքն է Հանրապետական ճակատի կառավարութիւն մը, որուն համար անմիջական զործունէութեան ծրագիր մըն ալ պատրաստուած է :

Այդ ծրագիրը կը նախատեսէ . —

1· Սահմանափակ դահլիճ մը, բաղկացած կամ տասը անդամներէ :

2· Արագ բարեփոխում ընտրական օրէնքի, « կանխելու համար յաճախադէպ լուծումներ որոնք կրնան յանգիլ Վեյմարի հանրապետութեան :

3· Ջնջում Պառանժէի օրէնքին որ պետական նպաստ կը յատկացնէ նաեւ հոգեկան կաթոլիկ դպրոցներուն :

4· Արագ լուծում Ալժերիոյ հարցին, պահպանելով Ֆրանսայի օրինաւոր իրաւունքները, դադրեցնելով զպղտկան զործողութիւնները, ազատ ընտրութիւններ եւ քաղաքապետական բարենորոգումներ կատարելով, աւելի լայն մասնակցութիւն չնորհելով Ալժերիացիներուն՝ վարչական զործերու մէջ եւ աւելի մեծ օգնութիւն տրամադրելով :

5· Վերսկսիլ բանակցութիւնները ընդհանուր զինաթափութեան մասին, քննելով նաեւ հիւլէական ուժը հաւասարակշռող պաշտպանական նպատակներու յատկացնելու ծրագիրը :

6· Ներքին բարենորոգումներ, աւելի երկար արձակուրդ, բարձրացնելով բանուորներու զնելու կարողութիւնը եւն. :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

*

ՉԱՓԸ Կ'ԱՆՑՆԵՆ

Հազիւ երկու խօսք փոխանակեր էինք, երբ Հ. Յովհ. Մրգրեան դիտել տուաւ, խորին զարմանքով.

— Ինչո՞ւ թոյլ կուտաք որ յօդուածներ, նոյնիսկ քղթակցութիւններ արտասպեն առանց աղբիւրը յիշելու :

Եւ բացատրեց թէ ինք բազմաթիւ թերթեր կը ստանայ, եւ անմիջապէս կը հասկընայ թէ ո՛րը որմէ առած կրնայ ըլլալ : Բայց, ներելի չէ որ աղբիւրը անտեսեն :

Բացատրեցինք թէ դաշնակցական թերթերը կրնան արտատպութիւններ կատարել փոխադարձաբար, զանց առնելով արձանագրել աղբիւրը :

Իսկ միւսները խաղողը կերած ատեն իրաւունք չունին այգին մոռնալու : Ինչպէս կ'ըսենք շատեր, Մօտաւոր թէ Միջին Արեւելքի մէջ :

Նոյն իսկ Դաշնակցական մամուլին համար կարգ մը նրբութիւններ կան որոնք պէտք չէ վրիպին խմբագրութեանց ուշադրութենէն :

Ոչ մէկ սահմանափակում՝ կուսակցական յօդուածներու մասին, մանաւանդ երբ գրողը կուսակցական ականաւոր դէմք մըն է, եւ տեսութիւններ կը պարզէ կամ այժմէական խնդիրներ կը լուսաբանէ :

Բայց, ամէն թերթ ունի ոչ – կուսակցական աշխատակիցներ, որոնք մասնաւորապէս պայմանաւորուած են իրեն հետ եւ չեն ուզեր որ իրենց գրութիւնները ազգայինն աւար դառնան :

Այո, կարելի է անոնց գրութիւններն ալ արտատպել առանց աղբիւրը յիշելու, երբ խմբագրութիւնը կամ աշխատակիցը նախապէս հաւանութիւն յայտնած են :

Շատեր այս տարբական պարագան ալ կ'անտեսեն, ամէնէն առաջ տհասութիւն պատճառելով արտատպուած գրութեան հեղինակին :

Հասարակաց աղբիւրներէ բաղուած լուրեր եւ. նիւթեր կան, թարգմանութիւններ եւ ուրիշ գրութիւններ որոնք թերթէ թերթ կը փոխադրուին մեքենաբար, երբեմն հինգ – վեց ամիս վերջը :

Հարցը ատոնց մասին չէ :

Ուրիշ զուարճալի պարագայ մը :

Պոլսական թերթ մը նոյնութեամբ կ'արտատպէ Յառաջի մէկ քղթակցութիւնը, — «Լոնտոնէն կամ ժընեւէն կը գրեն մեզի» :

Ուրիշ թերթ մը նոյնութեամբ կ'արտատպէ քղթակցութիւնը, իբրեւ աղբիւր յիշելով ... պոլսական թերթը :

Եւ դեռ ի՛նչ արեւելեան տեսարաններ :

Կը կարծեմ թէ դժուար չէ բիչ մը կարգ կանոն հաստատել արտատպումներու սովորամոլութեան մէջ ալ, թօթափելով ծուլութեան եւ անհոգութեան փոշիները :

Վ.Մ.Հ.

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԵՆ ՓՈՒԺԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ

Թղթավաճառ – դրավաճառ փիէռ Փուժատ հոսանքն ալ, որ 52 երեսփոխան ունի, զռնփակ ժողով մը դումարեց երեք օր, ճշդելու համար իր զործունէութեան ծրագիրը :

Բառին բուն իմաստով կուսակցութիւն մը չէ այս հոսանքը, այլ տարերային ուժ մը որ բոլոքի ցոյցեր կը սարքէր տուբքերու ծանրութեան դէմ, պաշտպանելով մանր առեւտրականներու եւ արհեստաւորներու չահերը : Նոր պիտի կազմակերպուին իբրեւ կուսակցութիւն, թէեւ աւելի քան 500·000 անդամ կը հաչուեն եւ միշտ նորեր կ'արձանագրեն :

Տեղական թերթերը կը զրեն թէ նախաթերը կը զումարուէին Փորթ Վերսայլ, Ցուցահանդէսներու հաստատութեան մէկ սրահին մէջ, որուն ճակատը կ'երեւային հետեւեալ վերտառութիւնները, եռագոյն զրօշներով չրջապատուած .

— « Միանալ կամ մեռնիլ» .— Ստրկութենէն աւելի գէշ բան մը կայ, — ստրուկներ ունենալ եւ խաղաքացիներ կոչել զանոնք :

Առաջին նիստին մէջ խօսք առնելով, փիէռ Փուժատ — մաքսօրէն փիէռօ — բացատրեց յանուար 2ի ընտրութեանց դասը : Շեշտեց թէ ծանր պատասխանատուութիւն մը կ'իյնայ իրենց վրայ, քանի որ երկու միլիոն քուէ չահեցան : Հաւատարիմ մնալով հանդերձ իրենց սկզբունքներուն, «պէտք է աւելի ընդհանուր ծրագիր մը յօրինենք եւ ոչ թէ ամփոփուինք միայն առեւտրականներու եւ արհեստաւորներու պահանջներուն պաշտպանութեան վրայ :

Ուրեմն, պիտի աշխատին ընդլայնել իրենց զործունէութիւնը եւ դառնալ կուսակցութիւն, ընդգրկելով ընկերային բոլոր խաւերը , — աշխատաւոր, հոգատ զործ, ազատ ասպարէզներու հետեւողներ : Միեւնոյն ատեն պիտի աշխատին մասնաճիւղեր հաստատել մայր երկրէն դուրս :

Միջանկեալ ըսենք որ այս հոսանքին հետեւողներ երեւան եկած են նաեւ Իտալիոյ եւ Անգլիոյ մէջ : Ֆրանսական կարգ մը սենատքաներ կը թելադրեն առեւտուր չընել այն խանութպաններէն որոնք անդամ են փուժատեան կուսակցութեան :

× Լուծեալ Ազգ. ժողովին նախագահը, Շնեւեր, անուանարկութեան զատ բացած է Փիէռ Փուժատի դէմ, որ պատմեց թէ ինք պարզապէս կրկնած է ուրիշի մը մեղադրանքը եւ չի կրնար հաստատել : Բուն ամբաստանեալն էր փուժատեան հոզադործ մը, Լէոն Տիւփոն , որ 400·000 ֆրանք տուգանքի դատապարտուեցաւ : Փիէռ Փուժատի մասին վճիռ պիտի արուի մէկ չաբաթէն :

.....

ՊԱՂՏԱՏԻ զաշինքին դէմ ճառ մը խօսած էր մառեչալ Թիթօ, ինչպէս պիտի ցինք : Պելկրատի անգլիական դեսպանը բողոքեց այս արտայայտութեան դէմ, մանաւանդ որ Անգլիա եւս անդամ է նոյն ուխտին :

ՄԱՐՈՔԻ Սուլթանը տեսակցութեան մը առթիւ յայտարարեց թէ անհրաժեշտ է որ Ֆրանսա Մարոքի անկախութիւնը ճանչնայ առանց պայմանի եւ սահմանափակումներու, փոխադարձ չարաբերութիւնները ճշդելէ առաջ :

(Շար. կարդալ Դ. էջ)

ՈՐԻՆ ԸՆ ՎԱՅՈ

Ա. ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ

Ամեն ինչ սկսվեց այն օրից, երբ Ալիշանի անվան դպրոցի ուսուցիչ Ստեփան Ալիշանը ծանոթացավ Վարդանի հետ։ Ստեփանը նրան հանդիպեց Վենետիկում, Մխիթարյան միաբանության մոտ։ Վարդանը այդ ժամանակ տասնչորս տարեկան էր։ Նա ծնվել էր Կ. Պոլսում, հայրը մահացել էր, մայրը նրան ուղարկել էր Վենետիկ, որ այնտեղ սովորի։ Ստեփանը նրան տեսավ միաբանության դռան մոտ, երբ նա ուզում էր դուրս գալ։ Տղան ուներ մեծ, սև աչքեր, որոնք ուշադիր նայում էին ամեն ինչի վրա։ Ստեփանը կանգնեցրեց նրան և հարցրեց, թե ինչ է անում այդտեղ։ Տղան պատասխանեց, որ սովորում է։ Ստեփանը հարցրեց, թե ինչ է սովորում։ Տղան պատասխանեց, որ սովորում է հայոց պատմություն։ Ստեփանը ժպտաց և ասաց, որ ինքն էլ է պատմություն սովորեցնում։ Տղան հարցրեց, թե ինչ դասարանում է սովորեցնում։ Ստեփանը պատասխանեց, որ Ալիշանի անվան դպրոցում է աշխատում։ Տղան ասաց, որ ինքն էլ է Ալիշանի անվան դպրոցում սովորում։ Ստեփանը զարմացավ և հարցրեց, թե ինչ դասարանում է սովորում։ Տղան պատասխանեց, որ հինգերորդում է սովորում։ Ստեփանը ասաց, որ ինքն էլ հինգերորդում է աշխատում։ Տղան ասաց, որ ինքն էլ

ջեր պահել կղզին: 1878ին երբ զօր. Ուոլսլի կղզին մտաւ՝ օրթոտոքս արքե – պիսկոպոսը որ ընդունելութեան գացած էր յոյն մեծամեծներու հետ, ըսաւ թէ՝ «Ցոյս ունէր որ Մեծն Բրիտանիան պիտի օգնէր Կիպրոսցիներուն միանալու Յու – նաստանին»: Կլէսթըն արձագանգելով, կը հաստատէր .— « Կիպրոսցիները կը վախնան անգլիական տիրապետութենէն : Ուժգնօրէն կը ցանկան միանալ իրենց եղ– բայրներուն եւ կրօնակից Յոյներուն : Որոշ է որ Անգլիան չի կրնար ընդդիմա – նալ — մօտաւոր ապագայի մը — բռնի ուժ գործադրելով » :

Անգլիացի բոլոր պետական անձերը՝ Ձեյսլըէֆէյն Մեքտոնըլտ կ'ըսդունէին Կիպրոսցիներու համայնական ցանկու – թիւնները: 1907ին Ջըրմի, երբ դաշնա – կին նախարար էր կ'ըսէր .— «Կիպրոսցի– ները յունական ծագում ունին եւ ջերմա– պէս կը փափաքին միանալ իրենց մայր հայրենիքին»: Այս տրամադրութիւնները կը բացատրեն թէ Ա. Աշխարհամարտին սկիզբը Անգլիան Կիպրոսը Յունաստանի կ'առաջարկէր, որպէսզի դաշնակիցներուն միանան: Այս առաջարկը թէեւ հետեւանք չունեցաւ, սակայն այսօր հիանալի պա – տրբուակ մըն է Ենոսիսի (միացման կու – սակից) ձեռքը: Այս վերջինները միշտ ալ կը յիշեցնեն էթլիի յայտարարութիւնը Պիրմանիոյ մասին .— «Կը հրաւիրենք , բայց չենք ստիպեր ժողովուրդը կայսրու– թեան մէջ մնալու »:

Որքան ալ տարօրինակ թուի, Կիպրոս վերջին երեք քառորդ դարու ընթացքին ռազմական անհրաժեշտ արժէք մը ունեցաւ Անգլիոյ համար :

Տ'Իզրայէլի (Լորտ Պիքընֆիլտ) կ'որա– կէր կղզին իրրեւ «Արեւմտեան Ասիոյ բա– նալին»· թէեւ այս բանալին երբեք չգոր– ծածուեցաւ: 1882ին Անգլիա ուրացաւ Ե– գիպտոսէ: Աղեքսանդրիան եւ Սուէզը ա– ւելի լաւ խարիսխներ էին, մանա – ւանդ որ համաձայնութեամբ մըն ալ կապ– ուած չէին Թուրքերուն հետ :

Ա. Աշխարհամարտի ամբողջ ընթացքին Մեծն Բրիտանիան արեւելեան Միջերկը– րականի մէջ դէմ առ դէմ գտնուեցաւ Թուրքիոյ հետ, մինչդեռ ոչ մէկ առեն օգտակար եղաւ իրրեւ խարիսխ կամ պին – ուրական նպատակակէտ : Վերջին պա – տերազմին ալ ռազմական մեծ նշանակու– թիւն մը չունեցաւ :

Բ. Աշխարհամարտէն ետք, Մեծն Բրի– տանիա կը մերժէ կղզին Յունաստանի ձգել, ոչ թէ ռազմական տեսակէտով, այլ կացութեան խաթարման պատճառաւ : Երբ Յունաստան զսպեց համայնավար ըմ– բոստութիւնը եւ մտաւ Հիւսիսային Ատ – լանտեանի դաշինքին մէջ , Եգիպտոսը դարձաւ անգլիական քաղաքականութեան գլխաւոր առարկան :

Այսօր ալ կղզին ոչ թէ իրրեւ պինդ – ական խարիսխ կը ծառայէ, այլ իրրեւ ռազմամթերքի կայան: 87 հազար հեկտար տրամադրած են օդակայանի եւ զօրանոցի համար: Դիքալիայի պինդուրական խա – րիսխը ընդարձակեցին: Մեծ դումարներ ծախսեցին Լիմասոլի , Ֆամակուսթայի , Լարնաքայի եւ Եպիսկոպի մէջ: Մօտ 40

ԴԱՄԲԱՆՆԵՐԸ՝ ՀԱՅԵՐԷՆ

●

Այց մը Փարիզի արուարձաններէն, հա – յաչատ Ա. գիւղի գերեզմանատունը , Սկնի ափին: Հոն գիս կը հետաքրքրեն Հայու գերեզմանները, որոնց վրայ չտե– սայ հայերէն գիրեր :

Ո՞վ կ'արդիւէ իրենց յետ մահու ար – ձանագրութիւն մը եւս ունենալ ֆրանսա– կանին քով, իրենց մայրենի լեզուով եր – կու բառ գրել, ինչ որ թէ գացողին մխիթարութիւն մը կ'ըլլայ եւ ողջերուն, մնացեալներուն ալ պարծանք մը, ապա – ցուցանելով թէ մենք ալ մեր լեզուն ու գիրն ունինք , թէեւ տարագիր ու թա – փառական ...

Եւ ապագայ Հայը երբ դիպուածով այցի գայ հոն իր մէկ մեռելին , տեսնէ թէ հոս ալ Հայեր են ապրեր: Հայեր որոնք ա – պաստան են գտեր ու քնակեր այս երկ – րին մէջ ալ, ինչպէս ուրիշ օտար երկիր– ներ : Պատմութիւն մը պատկերազարդ զոր պիտի կարդայ անցորդը վաղուան այդ քարերուն կամ խաչերուն երկու բա – ռերէն :

Ինչո՞ւ կը վարանինք ու կը դժկամա – կինք մեր պատմ. արժէքը ներկայացնելու օտարին ամէն առիթով , հոն ուր պէտք է եւ գլալի :

Եւ ինչո՞ւ պատրուակ տանք չտեսնուն, չփոթելու Հայն ու Թուրքը իրարու հետ, անոնց լեզուն եւ գռեհիկ երգերն խառ – նելով մերիններուն, երբ ամէնահին քը – րիստոնեայ ժողովուրդ ենք եղած եւ լեռ ու ձոր կայ մեր միջեւ :

Թող պիտանի թէ երբ Եւրոպայի մէջ կ'ապրինք, իրենց չափ մենք ալ քաղաքա– կիրթ ենք, ուշիմ եւ չինարար :

Ալ ինչո՞ւ պահենք մեր ինքնութիւնը , փոխանակ ճակատագոց ներկայանալէ թէ ողջութեան , թէ մահէն վերջ :

Տեսայ հայերէնով դամբանները ալ մե–

միլիոն սթերլին կը հաշուեն այս խա – րիսխներուն ծախքը :

Թէեւ Անգլիացիներու այս ռազմական զօրացումը արդելք մը չեն նկատեր Յու – նաստանի միացման համար, որովհետեւ Ենոսիսի կուսակիցները քանիցս յայտա– րարեցին թէ խարիսխները եւ հաղոր – դակցութիւնները ամբողջովին Անգլիոյ տրամադրութեան տակ պիտի դնեն, եթէ կղզին իրականանայ :

Անգլիան Կիպրոսի պէտք ունի ո՛չ թէ պատերազմի առեն, այլ Միջին Արեւելքի մէջ ներքին խռովութիւնները զսպելու :

Ներկայիս, չնորհիւ Կիպրոսի, Մեծն Բրիտանիա միակ արեւմտեան պետու – թիւնն է որ ցամաքային, ծովային եւ օ – դային խարիսխներ ունի: Դիպուածի ար– դիւնք չէ որ մարշալ Սըր Ճոն Հար – մինկ կառավարիչ նշանակուեցաւ Կիպրո– սի : Ան ցարդ կայսրութեան սպայակոյ – տի պետն էր, եւ հոն ղրկուեցաւ ճիշդ այն պահուն երբ բանակցութիւնները սկսան Միջին Արեւելքի պաշտպանութեան հա – մար :

ԷՏ. ՍԱՊԻԻԻ

Շ· Գիւղի փոքր գերեզմանատան մէջ , Ա– նոնց տէրերը նախանձախնդիր են եղած իրենց մայրենի լեզուով թաղուած տես – նել իրենց սիրելիները, որպէսզի անոնց յիշատակը աւելի խոր մնայ իրենց սրտե– րուն մէջ :

Հայ ենք ծներ եւ գոնէ երկու բառով մեր անուններն թող մնան տապանաքարին վրայ, որպէսզի մեր այրած սրտերն ալ զովանան :

Հայու գերեզմաններ կան միշտ եւ պի– տի ըլլան ի սփիւռս աշխարհի :

Բայց ուր որ ալ երթան, գոնէ պահեն իրենց գիրն ու լեզուն սիրական, թէ ող– ջութեան առեն եւ թէ իրենց հողակոյտին վրայ, այն միակ մխիթարութեամբ թէ Հայ մնան, ու թէեւ օտար հող կը մանեն, բայց նորէն Հայ կ'երթան ..

Մ.Ն–Մ.Կ

ԹՐՔԱՊԱՏՈՒՄ

●

Անդարայի Ազգ· ժողովի Ցունուար 3ի նիստին մէջ բուռն քննադատութիւններ եղան ժողովրդապետութեան, մամուլի ա– զատութեան եւ բաց պատկերներու հրա – տարակութեան մասին:

Եուսուֆ Ազիզօղլու ըսաւ .

— Այս երկրին մէջ ժողովրդապետիրու – թիւնը կրնայ իրականանալ միայն այն ա– տեն երբ երկու հաստատութիւններ ամէն կարգի ազդեցութենէ զերծ մնան : Ազգ· Մեծ Ժողով եւ Մամուլ :

«Ցաւով դիտել կուտամ որ մեր երկրին մէջ կառավարութեան գնահատութեան արժանի բաներ ձգուած են եւ անիկա այն– քան իրաւասութիւններու տէր է որ լրա– գրող մը ինքինքը ազատ չի կրնար նկա – տել եւ ազատօրէն իր միտքն ու կարծիքն յայտնել :

Կարելի չէ ազատ նկատել Մամուլը , երբ մեր երկու մեծ քաղաքներու մէջ տե– ղի ունեցած ցաւալի դէպքերուն հետե – ւանքով հռչակուած Պաշարման Վիճակի հրամանատարութիւնը պզտիկ պատճառ – ներով թերթեր կը գոցէ, կը բանայ, երբ Փաստարկութեան Իրաւունքը չի ճանչ – ցուիր: Պետական ծանուցումներու բաշ – խումը գնահատութեան կապուած է կամ այս չնորհէն առաւելապէս կ'օգտուին կա– ռավարութիւնը գովաբանող թերթերը , երբ թերթերուն թուղթի, մելանի նման կարիքներուն անհրաժեշտ տրվըղին բաշ– խումը զարձեալ ձգուած է կառավարու – թեան գնահատանքին :

Եւ երեսփոխանը պահանջեց որ թուղթի եւ մելանի հայթայթման գործը յանձնուի Լրագրողներու Սենտիքային : Ցետոյ հարցուց թէ պետական ծանուցմանց ընդ– հանուր փոխարժէքը ի՞նչ է :

Այս քննադատութիւնը գայրացուց Ան– թալիոյ երեսփոխան Քէնան Ադմանլըը, որ յայտարարեց թէ աշխարհի մէջ Թուր– քիայէն աւելի ազատ մամուլով երկիր չկայ :

Մազհար Շէնէր մատնանշեց սա պարա– գան թէ կառավարութիւնը պետական ծանուցումներու եւ թուղթի ու մելանի բաշխման միջոցներով ճնշումի տակ կը պահէ մամուլը :

Գօճաէլիի երեսփոխան Թուրան Կիւնէչ կարեւոր քննադատութիւններ ըրաւ ու ը– սաւ .

— Զայնատիւէն միայն կառավարու– թիւնը կ'օգտուի, ինչ որ սխալ է: Հայրե – նակիցը կ'ուզէ տեղեկանալ երկրին քա – ղաքական ուղղութեան, բայց իրմէ կը պահեն: Ուրիշ պարագայ մը: Ամենալայն տեղ կը տրուի յայտարարութիւններուն , զոր կ'ընեն նախարարները Ազգ· Մեծ ժո – ղովին մէջ, իսկ երեսփոխաններուն հար– ցումներուն կամ քննադատութեանց կարճ ու քիչ տեղ :

Գալով ձայնասփիւռէն տրուած ներկա– յացումներուն եւ երգերուն , բոլորն ալ խիստ վատորակ են: Ալ զղուեցանք կու – տակցամոլ հաղորդումներէն: Միայն կա– ռավարական քարոզութեան յատկացուած է ան :

Դեմոկրատ երեսփոխան մը Հալիլ Թուր– կուտ ըսաւ .

— Մամուլի Ընդհ· Տնօրէնութիւնը որ թերթերով մօտէն կը հետագրգռուի, թող մեզի պարզէ թէ ազատութիւն կա՞յ թէ ոչ :

Երեսփոխանը միւս կողմէ թերթերէն պահանջեց հրաժարիլ այլեւս վրան բաց պատկերներ հրատարակելէ: «Ցաւով կը տեսնենք որ անբարոյական պատկերներ հրատարակելու մրցումի մը ելած են մեր թերթերը ,լայն լայն էջեր յատկացնելով»:

Պետական նախարար Էմին Գալաֆաթ պատասխանեց քննադատութեանց :

ԶԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԱՄԱՆՈՐԻ ՀԱՆԴԷՍ

ՓՈՆ ՏՐ ՇԷՐԻԻԻ .— Հայ· եկեղեց· ե – րիս· Միութիւնը եւ հայկական դպրոցը միասնաբար Ամանորի եւ Ծննդեան առի – թով հանդէս կազմակերպած էին: Սրահը լեցուն էր երիտասարդ եւ տարեց սե – րունդով: Վարազդոյրը բացուեցաւ «Մոր– հուրդ մեծ» շարականով : Բեմը կը ներ – կայացնէր մուրը, Ցովսէփ, Մարիամ, մանուկ Ցիսուս, հրեշտակներ, հովիւներ եւ մոգեր, մինչ խորհրդաւոր լռութեան մէջ Օր· Մարի Զէյտեմեան կ'արտասանէր « Ծնունդի գիշեր» քերթուածը : Դպրոցի աշակերտները բոլորն ալ անթերի ար – տասանեցին: Եղան նաեւ մեներգներ եւ արտասանութիւններ երիտասարդներու կողմէ :

Հայ· երիտ· կողմէ Կ· Հերմեան եւ Ազգ· Միութեան կողմէ Ց· Պէաճեան շնորհակալութիւն յայտնեցին Արտակ վարդապետի, այս հանդէսին կազմակեր – պութեան համար: Աշակերտներու խըմ – բերգին վերջ հոգեւոր հովիւը խօսեցաւ հայկական դպրոցի մասին: «Մենք ման – կապարտէզ կը կոչենք մանուկներու դպ· րոցը, պարտէզ մը գեղեցիկ է ծաղիկնե – րու պէսպիսութեամբ, մին իր արտաքին տեսքով, ուրիշ մը հոտով: Նոյնքան եւ ա– ւելի գեղեցիկ է մանուկներու պարտէզը անոնց անմեղ հոգիներով: Շաբաթական միայն մէկ օրուան դասով այսքանը կազ– մակերպեցինք: Շնորհաւորելի է ձեր զա– ւակներուն Չանասիրութիւնը, կը սիրեն իրենց մայրենի լեզուն եւ եկեղեցին : Այս մանուկները ծաղիկի նման զանազան չըը – ջանների անցնելէ վերջ,իւրաքանչիւրը իր ընտանիքին փառքը պիտի կազմէ »:

Հանդէսին երկրորդ բաժնին մէջ Տիկին Ա· Գասապեան Ահարոնեանի «Ցարգանք քեզ հայ ժողովուրդ» երկարաշունչ ար – տասանութեամբ արժանացաւ բուռն ծա – փերու : Պ· Վ· Ցովսէփեան իր պատրաս– տած խումբով պարեց հայկական պարեր: Երիտասարդներու կողմէ բեմադրուեցաւ կատակերգութիւն մը, «Կիրակոս աղային ճաշարանը»: Իւրաքանչիւրը իր դերը կա– տարեց մեծ յաջողութեամբ : Պ· Գասապ– եան վարպետօրէն մարմնաւորեց Աբե – լեզքի ճաշարանապետկիրակոս աղան: Իր որդին, Կ· Գասապեան կատարեց Նիկողոս աղայի դերը, Ց· Շիրվանեան անգլիացի յաճախորդի եւ հայ յաճախորդի , Ց· Մելիքեան Ֆրանսացի յաճախորդի դերը, Ղ· Պալեան ծառայի դերը, Մարի Մու – կամեան վարպետի քոյրը, միւս երիտա – սարդներն ալ յաջողութեամբ կատարե – ցին իրենց բաժինները :

Ցետոյ տեղի ունեցաւ վիճակահանու – թիւն եւ աշակերտներու բաժնուեցան նը – ւէրներ: Ժողովուրդը բարոյապէս եւ նիւ– թապէս քաջալերեց երիտասարդութիւնը:

ԱՆՑՈՐԴ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (113)

Մ· ՔԷՄԱԼԻ ԴԷՄ ՍԱՐՔՈՒԱԾ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ ԵՒ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐ

●

Բ· ՄԱՆ

— Ատանկ բաներէ քնաւ տեղեկութիւն չունիմ :

— Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ, ձեր բոլոր ընկեր – ները նոյն բանը յայտնեցին, ըսին թէ դուք ալ գտնուած էք :

— Անկարելի բան է: Զեմ գտնուած :

— Էնվէր փաշայի Անատոլու անցնելու փափաքն ալ չիմացա՞ք:

— Այո, այդպիսի բան մը լսեցի եւ ան– միջապէս նամակ մը գրեցի Թալէաթ փա– շայի, որպէս զի ետ կեցնէ Էնվէր փաշան երկրին մէջ երկպառակութիւն ստեղծող այդպիսի ձեռնարկէ մը, ըսի թէ բացար– ձակապէս սխալ է այդ քայլը :

— Ո՞ր թուականին հայրենիք վերա – դարձաք :

— 1927 Ցուլիսին :

— Ինչո՞վ զբաղեցաք :

— Հանրային Պարտքի վարչութեան մէջ էի: Գրելով ու կարդալով ալ :

— Իթթիհատական ձեր հին ընկերնե – րուն հետ չփում չունեցա՞ք :

— Ճահիճ եւ Գարա Քեմալ պէյերը կա– յին: Ճահիճ պէյի հետ միշտ կը տեսակ – ցէի, Իսմայիլ Ճանպոլաթ պէյն ալ կը տեսնէի, իմ հին, մտերիմ ընկերներս են անոնք, միշտ կը խօսակցէինք եւ կար – ծիքներ կը փոխանակէինք ամէն բանի շուրջ :

— 1923ին, երկրորդ ընտրութեանց չրջանը կը սկսէր, ձեր այդ իթթիհատա– կան էֆէնտիները այլեւս զործունէու – թիւններ ունեցած են: Այս մասին ի՞նչ գիտէք, այսինքն այն առեն ձեր տունը դումարուած ժողովները հասկցուցէք մե– զի :

— Լոզանի Ա· խորհրդաժողովէն ետք էր, Գարա Քէմալ պէյ Իզմիթ գացած , Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի հետ տեսակ– ցած էր: Մենք ալ խորհրդաժողովէն վե – րադարձած էինք: Գարա Քէմալ պէյ ինծի ըսաւ թէ Իզմիթ, Մուսթաֆա Քէմալ փա– շայի հետ ինչեր խօսած էր: Փաշա Հազ – րէթլէրին Քէմալ պէյի հարցուցած էր թէ իթթիհատական ընկերները ինչ պիտի ը– նեն, ան ալ պատասխանած էր թէ այս մասին բան մը պիտի չկրնայ ըսել, միայն իր անձին անունով կրնայ խօսիլ, ընկեր– ներուն անունով խօսելու համար նախ պարտաւոր է անոնց հետ տեսակցիլ եւ ա– նոնց կարծիքը առնել եւ այն առեն միայն պատասխան մը տալ: Քէմալ պէյ ըսել ուզեր է թէ ընկերներուն անունով խօսե – լու իրաւունք չունի :

— Վե՞րջը :

— Վերջը այն եղաւ որ Գարա Քէմալ պէյ կազմ փաշայի փափաքը գործադրե – լով, իր սպասած պատասխանը ստանալու համար իր հին իթթիհատական ընկերնե· րը ժողովի հրաւիրեց: Այս առթիւ, Իզ– միրէն հրաւիրուեցան Տոքթ· Նազըմ եւ Բահմի պէյերն ալ...

— Ո՞ւր գումարուեցան...

— Իմ բնակարանս

— Ձգդենք, ինչպէ՞ս գումարուեցաք , ովքե՞ր կային: Քանի՞ ժողով գումարե – ցիք, ինչե՞ր խօսեցաք: Մի առ մի բա – ցատրեցէք:

Ճավիտ պէյ կը գտնուէր ամէնէն ճա – կատագրական հարցումին առջեւ: Ամփո– փեց մտքերը եւ ըսաւ .

— Երկու անգամ գումարուեցանք, այ – սինքն երկու օր: Առաջին օրը կէսօրէն ա– ռաջ եւ երկրորդը՝ մինչեւ իրիկուն:

(Շար·)

ՆՈՐԷՆ ԾԱՆՐ ԴԷՊՔ ՄԸ ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԷՋ

Նիկոսիայէն կը հեռագրեն թէ Ցուն – ուար 15ին դաւադիրները հրկիզեցին Ցա – մակուաթայի ճամբորդական գրասենեակը (յուն.) : Կը կարծուի թէ թուրք ա – հաբեկիչներ կատարած են այս գործը , անցեալ շաբթու սպանուած թուրք յիս – նապետի մը վրէժը լուծելու համար :

Հեռագիրը կ'ըսէ թէ երբ գրասենեակը կը վառէր , անգլիական բանակին հրշէջ խումբերը քաղաքէն դուրս զացած էին, կեղծ ահազանգի մը վրայ որ նոյնպէս թուրք դաւադիրներուն կը վերագրուի :

Հրկիզեալ ճամբորդական գրասենեակը յունական սեփականութիւն էր : Անգլիա – ցիներն ալ այն կարծիքն ունին թէ հրը – ձիգները թուրք դաւադիրներ են : Վեր – ջերս չատ լարուած են Կիպրոսի Ցոյնե – րուն եւ Թուրքերու յարաբերութիւնները :

× Անցեալ շաբթու 1200 օդալօրք հա – սաւ Կիպրոս , ուղղակի Անգլիայէն : Կիպ – րոսի կառավարիչը նոր օրէնք մը հրատա – րակեց որուն համաձայն կառավարութիւ – նը լայն իրաւասութիւններ կը ստանայ , ահաբեկիչներու թաղման համար : Վեր – ջերս Մակարիոս արք·ի մէկ աղդականին թաղումը տեղի տուած էր ծանր անկար – գութեանց :

× Անգլիացի զինուոր մը սպանուե – ցաւ Ֆամակուսթայի մէջ : Բանուորները գործադուլ մը սարքեցին, բողոքելով բա – ցառիկ օրէնքներուն դէմ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Խ· ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ վեցերորդ հնգամեայ ծրագիրը հրատարակեց Ցունուար 15ին : Ծրագիրը, որ պիտի քննուի կուսակցու – թեան 20րդ համագումարին մէջ, կը նա – խատեսէ արտադրութեանց 65 առ հարիւր յաւելում 1960ին : Այդ թուականին պիտի արտադրուի 63·300·000 թոն պողպատ , այսինքն 51 առ հարիւր աւելի, բաղդա – տելով 1955ի հետ եւն·: Զարկ պիտի տո – ւոի գիտութիւններու եւ մասնագէտներու պատրաստութեան, 50 առ հարիւր աւել – ցնելով անոնց թիւը : Անկէ տարի 2·500·– 000 ուսանողներ պիտի յաճախեն համա – լսարանները եւ բարձրագոյն վարժարան – ները : Զարկ պիտի տրուի նաեւ հիւղա – կան ուժի արտադրութեան : Ծրագրին գլ· խաւոր նպատակն է գերազանցել գրամա – տիրական երկիրները, բոլոր ճակատնե – րուն վրայ :

ՋԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՒ Գահիրէի Ֆրան – սական դեր – հիւպատոսը, Ռընէ Պլա – վիէլ, այն ամբաստանութեամբ թէ իւրա – ցուցած է իրեն վստահուած գումար մը, 17 միլիոն ֆրանք : Երեք չաբաթ առաջ արտաքին գործերու նախարարութիւնը կը տեղակայնէր Սէնի ընդհ· դատախազու – թեան թէ Ռընէ Պլավիէլ Պէյրութ փախած է իրեն յանձնուած գումարով : Դատական նախարարը Լիբանանի կառավարութեան դիմած ըլլալով, փախստականը օդանաւ մը դրուեցաւ եւ ձերբակալուեցաւ կիրա – կի առտու, երբ Օրլի կ'իջնէր :

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՑ նախագահը, մաո – չալ Թիթօ, պաղած կ'երեւայ պալքանեան դաշնակցութենէն եւ այժմ կը նախընտրէ մերձենալ Եգիպտոսի հետ, ինչպէս կը հաւատան իրապէկ աղբիւրէ :

ՊՐԱԶԻԼԻՈՑ նախագահը, որ ջերմապէն ընդունելութեան արժանացած էր Փարի – զի մէջ, արեւմտեան Գերմանիա մեկնե – ցաւ, ուր նոյնպէս ճարտարապետական աշակցութիւն պիտի փնտռէ :

Մ· ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ արտաքին նախա – րարը, Տըլըս, վերջերս կարգ մը յայտ – նութիւններ կատարած էր, ըսելով թէ և – րեք անգամ մազ մնաց որ պատերազմի ձեռնարկէին : Անգլիոյ մէջ խորապէս վըր – դովուած են եւ «ձախաւեր» ելոյթ մը կը վերագրեն Տըլըսի, որուն կարգ մը վերա – դրումները սրանկութիւն պատճառած են նաեւ Ուշինկթընի մէջ :

453 ԳԵՐՄԱՆ գերիներ եւս արձակուե – ցան Խ· Միութեան ազդեցարաններէն : Մոսկուայի թերթերը կ'ըսեն թէ ցարդ արձակուած գերիներու 749ը պատերազմի մեծ ոճրագործներ են :

ԱԼՃԵՐԻԱՑԻՆ կը հեռագրեն թէ 70 բմ – բոստներ սպանուեցան գինուորական դործողութեանց ընթացքին :

ՏՐԱՊԻԶԻ գերման վարպետ Հէնեման, չաբաթ օր յանդուգն փորձ մը կը կատա – րէր Փարիզի Ձմեռնային կրկէսին մէջ, իր կնոջը հետ, երբ վար իյնաւ : Ծոծրա – կը խորտակուած էր : Հիւանդանոց փո – խադրեցին, բայց քանի մը ժամ վերջը մեռաւ :

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Փարիզէն Տէր եւ Տիկին Հ· Պայրամեան մէկ տարեկան «Ցառաջ» կը նուիրեն ի – րենց բարեկամին Տէր եւ Տիկին Կ· Պահ – ջէճեաններու :

Լիոնէն փոքրիկն Պետրոս Ոսկերիչեան (13 տարեկան) մէկ տարեկան «Ցառաջ» կը նուիրէ իր կնքահօր՝ Մարտիրոս Խժ – տահարեանի :

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

Կազմակերպուած Ֆ· Կ· Խաչի Անխէ Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղին, Հ· Ց· Դ· Արամ ենթակոմիտէի եւ Նոր Սերունդի կողմէ :

Կիրակի, 22 Ցունուար, կէսօրէ վերջ ժամը 4 – 11 , ընկերվարականներու սը – րահին մէջ :

149bis, Ave. d'Argenteuil, Asnières

Գեղարուեստական բաժին, ճոխ պիւֆէ : Մուտքը ազատ է :

Փոխադրութեան միջոցները.— Թիւ 140 օթօպիւս , Փորթ Քլիշիէն, 165 Փորթ Շամփերէյէն, իջնել Փլաս Պուրկինեան :

ՀԱՅ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂ· ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Լոյս կը տեսնէ 1934էն ի վեր : Բժշկա – կան, պատմական, գրական , լեզուական ուսումնասիրութիւններով ու պրպտում – ներով՝ միշտ հետաքրքրական : Առողջա – պահական, դործնական ծանօթութիւննե – րով ու նորութիւններով՝ միշտ օգտա – կար :

Ամէն մէկ բաժանորդ եթէ մէկ բաժա – նորդ բերէ, լաւագոյն վարձատրութիւնը կ'ընդայ խմբագրին :

Տարեկան բաժնեդինը 1000 ֆրանք : Արտասահման 1200 ֆրանք :

Հասցէ· — Շ· Նարդունի ,
32, Rue de Trévise, Paris (9)

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՀԱՒԱՔԱՏԵՂԻՆ

Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի ՀԱՑԱՍՏԱՆ թերթին համար ամէն չաբաթ ժամը 15էն 18, 17 ռիւ Պլէօ :

ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ Մուրատ Ուսումնասիրա – ցը չնորհակալութեամբ ստացած է հայ – րենակից Տէրտէրեանէ (Լիոն) 1000 ֆր· :

Հրապարակ ելաւ

ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ
1956
ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ
616 էջ

Եւ հարիւրաւոր նկարներ անհամար նիւթերով :

Գինը 1200 ֆրանք
(Թղթատարի ծախք 100 ֆրանք)

Դիմել Փարիզի հայ գրավաճառնե – րուն :

Մարսէյլի համար դիմել՝
A. Chahbaghlian, 49, Rue des Petites Maries, Marseille. Tél. CO. 76-47

ՄԱՐՍԷՅԼ
11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1956
Մ· Ռ· Ն· Ա· ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
CLUBի մէջ

PLISSEES d'ART (Tous genres et dernières nouveauttés).
JOURS et BRODERIES (Confection de trousseaux).
BOUTONS - BOUCLES
CEINTURES (Tissus).
(*Tarif spécial à couture*)
Venez voir nos collections
« *AUX DOIGTS DE FEE* »
Professionel - Fabricant
19,rue Nationale (Côté Crs Belzunce)
MARSEILLE

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Այս չորեքշաբթի ժամը ճիշդ 9ին, Բա – ֆէ Քաուէի վերնայարկը : Դասախօսն է Պէյրութի Սէն Ժողէֆ համալսարանի հա – յագիտութեան Ամբիոնի վարիչ՝

Հ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Վ. ՄԸՍԸՐԵԱՆ

Նիւթ՝ «Ազգային եւ հայագիտական լու – րեր Մերձաւոր Արեւելքէն» :

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Փարիզի եկեղեցւոյ կեդր· դպրոցի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ 22 Ցունուար, կիրակի ժամը 3ին Ազգ· տան թատերական սրահին մէջ : 50է աւե – լի աշակերտներ, մանչ եւ աղջիկ, պիտի արտասանեն, երգեն, պարեն եւ ներկա – յացնեն հաճելի անակնկալներ :

Կը հրաւիրուին ծնողները եւ հայ հա – սարակութիւնը քաջալերելու համար նո – րահաս սերունդը եւ ուսուցչութիւնը :

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԱՆՊԱՅՄԱՆ

ՊԱՀԱՍՏՈՒԻԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Իր յարգելի հայրենակիցները եւ յաճա – խորդները կը հրաւիրէ իրենց ապսպրանքները ընել մեծաքանակ եւ վոքրաքանակ, գինեերու գլալի գեղչով :

Կը ներքածնենք մեր մասնագիտութեան յատուկ ուտելիքներ միշտ թարմ, համեղ եւ ընտիր, որոնք միշտ գոհ կը ձգեն մեր այցելուները :

Ունինք թահին ու հէլվա, եալանճի տօլ – մա եւ տերեւ, ձիթապտուղ յունական, կալամաթա , տեղական ու թրքական գուտ ձէթ, Ամասիայի չոր պամիա եւ Հա – լէպի կարմիր ոսպ, ճերմակ պանիր, քաշ – քաւալ պալքանեան, պամիա եւ ամէն տե – սակ ֆրանսական պահածոներ , կեսարիոյ ընտիր ապուխտ, եւ սուճուգ, որ միայն մեր քով պիտի գտնէք : Միրանի պաստեղ, պիստակ եւ միջուկը նաեւ փիստաշ 700 ֆրանք քիլօն եւ միջուկը , ֆիշնիշ եւ փի – նիճօն, սալեպ, մահլեպի, սումախ , սա – գըզ, պահար, ֆիմիճօն, չաման, բոլոր հա – մեմները ֆրանսայի ամէն կողմը 24 ժամ – ուան մէջ ղրկելու պայմանաւ, նաեւ Պել – ճիքա, Զուիցերիա, եւ այլուր :

Մանաւանդ մեր ՇԻՐԱԿ ՕՂԻՆ, գուտ խաղողէ պատրաստուած, անպակաս չըլ – լայ ձեր սեղանէն, իսկ քաշուած համեղ գուտ սուրճը, կը մոռցնէ ձեր բոլոր յոգ – նութիւնը :

20 Rue Villeroy et
244 Rue Vendôme, *LYON*

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ
ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ, 1956, պատկ· 1200 ֆրանք :

ՆՈՐ ՔՆԱՐ ձայնապր· երգարան, լա – թակազմ, 1650 ֆրանք :

ԱՆԴԼ· ՀԱՑ· ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ , Ց· Զագմագճեան, նոր տպ· 1955, լաթա – կազմ , 4000 ֆրանք :

ՀԱՑ ԳՈՂԳՈԹԱՆ , Գ· Վ· Պալաճեան , լաթակազմ 1000 ֆրանք :

ՍԻՄԱՆԹՕ ամբողջ· գործեր նոր տպ– 1500 ֆրանք :

ՍՈՂՈՄՈՆ Թ·ՀԱԼԻՐԵԱՆ, Վերյիչումներ , 1250 ֆրանք :

ՍՊԻՏԱԿ ՉԻԱՒՈՐԸ, Համաստեղ, 2 հա – տոր, կազմ· 4000 ֆրանք :

ԳԻԴԸ, Համաստեղ, *Պէյրութ*, 1955 , 700 ֆրանք :

ԹՇՈՒԱՌՆԵՐ, Վ· Հիւկօ, 3 հատոր , *Պէյրութ*, 1500 ֆրանք :

ՑՈ՛ ԵՐԹԱՍ, Սէնճէվիչ, 2 հատոր , 1400 ֆրանք :

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, Ա· Իսա – հակեան, 350 ֆրանք :

ՋՐՈՑՑ, Կ· Փոլատեան, *Գահիրէ*, 400 ֆրանք :

ՎԵՐԱԴԱՐՁ, Կ· Փոլատեան, 1955, 500 ֆրանք :

ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐ, նոր տպ· 300 ֆրանք :

ԳԱՁԱՆԸ ԱՍՏՈՒԱԾ ՄԸ ԿՈՒԶԷ , Տիրազան, 600 ֆրանք :

ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ԶՈՒՆԵՑՈՂ ՄԱՐԴԻԿ , Ա· Ծառուկեան, *Պէյրութ*, 1955, 700 ֆր·:

ՑՈՒԾԵՐ ՇԱՊԻՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԷՆ, Ս· Տէվլէթեան, *Փարիզ*, 1954, 500 ֆրանք :

Դիմել՝
Librairie H. SAMUELIAN, 51, Rue Mr.-le-Prince, Paris 6e. C.C.P. 1278—35.

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ

Հ· Ց· Դ· Մարսէյլի եւ շրջանի արտա – կարգ ժողովը տեղի կ'ունենայ Ցունուար 21ին, չաբաթ իրիկուն, ժամը ճիշտ 9ին, «Ահարոնեան» սրահին մէջ : Ներկայ կ'ըլլան Կ· Կ·ի ներկայացուցիչները : Կը հրաւիրուին բոլոր ենթակոմիտէներու ներկայացուցիչները եւ վարչութիւնները :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ· Ց· Դ· Շրջ· կոմիտէն ընկերական ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ

Արամ խումբը չորեքշաբթի :

Գէորգ Զավուշ խումբը հինգշաբթի 19 Ցունուար ժամը 21ին :

Խաժակ խումբը հինգշաբթի, 19 Ցուն – ուար ժամը 21ին :

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորա – կան հաւաքատեղիները : Ներկայ կ'ըլլան Շրջ· կոմիտէի ներկայացուցիչները :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհ· ժողովը տեղի պիտի ունենայ եր – կուշաբթի, 23 Ցունուար, ժամը 21ին, Քատէ սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ Քատէի դէմ : Օրակարգ· —

1· Վարչութեան բարոյական եւ նիւ – թական համարատուութիւնը :
2· Հրաժարական վարչութեան :
3· Ընտրութիւն նոր վարչութեան :

Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներ – կայ ըլլալ այս կարեւոր ժողովին :

ԴԻՒԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1956ԻՆ

«LES AMBASSADEURS»

Մանրամասնութիւնները յառաջիկայիճ :

ԼՈՑՄ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՑՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՑՑԸ

Հեղինակ վարպետ քննդ· ժամկոչեան , Նիս, 99 Պուլվար տը լա Մատըլէն : Գինն 400 ֆրանք :

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ ԱՐՔԻՕՑԻ ՄԷՋ

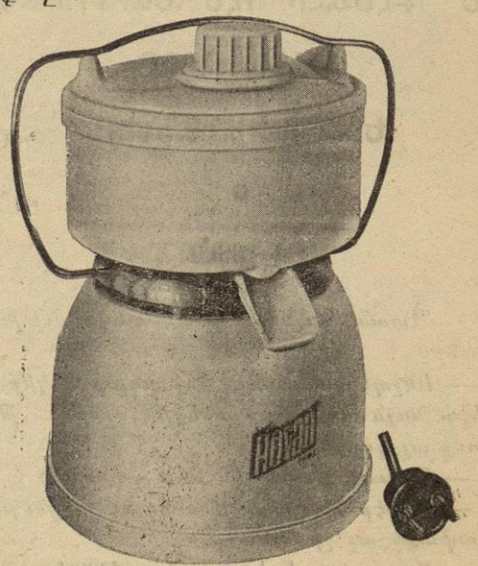
Վարձու է կահաւորուած սենեակ մը, կերակուր եփելու դիւրութեամբ, կնոջ մը կամ երիտասարդ օրիորդի մը համար :

Հեռաձայնել՝ POR. 27-55 *դրա – սենեակի ժամերուն, բացի կիրակիէ եւ երկուշաբթիէ :*

Centrifugeur Electrique

Բժիշկները շարունակ կը յանձնարարեն գործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիւթը առողջապահական տեսակէտով :

Ահաւասիկ կատարելագործուած դոր – ծիք մը :

ԳԻՆ 15·500 ՖՐԱՆՔ

Դիմեցէք ձեր էլեկտրապէտին կամ
APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE
14, Rue Rochambeau, Paris (9)
Գաւառ կը ղրկուի
Contre remboursement

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

MERCREDI 18 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7880 — 32e ANNEE — Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3291

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԹՐՔԱՊԱՏՈՒՄ

●

Այս միջոցին զբաւոր եւ բանաւոր պարտաւորութիւններու կարկուտի մը ենթարկուած է Թուրքիոյ կառավարական կուսակցութիւնը, Դեմոկրատ :

Անոր նախագահը, Ատնան Մենտերէս, որ միեւնոյն ատեն երկրին վարչապետն է, զերազոյն ճիգերը կը թափէ, իշխանութիւնը պահելու համար :

Դեռ նոր կազմեց իր չորրորդ դահլիճը, հեռացնելով հին անդամները :

Բայց, պայքարը այնքան ասպակացած է որ, զրոյց կը մնէ թէ ինքն ալ պիտի հրաժարի :

Իրեն դէմ կանգնած են ոչ միայն երկու ընդդիմադիր կուսակցութիւնները, Հալֆ եւ Միլլէթ, այլ եւ երրորդ ուժ մը, Հիւրիյէթ :

Այս վերջինը կազմուեցաւ անցեալ դեկտեմբերին, նախաձեռնութեամբ Դեմոկրատ կուսակցութենէն բաժնուած անդամներու, եւ հետզհետէ կը զօրանայ :

Ինչպէս բացատրած ենք ուրիշ առեն, պայքարին զլխաւոր պատճառը անտեսական է :

Ընդդիմադիրները վարչապետէն կը հաղորձեն ապրուստի սղութիւնը եւ ուրիշ նեղութիւններ, որոնք անտանելի չափերու հասած են :

Կառավարութիւնը չհայլաբան հատաս տիքներ կուտայ, թուանշաններ ալ չարեալով : Բայց, իր կուսակցութեան անդամներն անդամ հատաք չեն ընծայեր :

Այս միջոցին ուրիշ զրամպղուխ մը եւս զսած են ընդդիմադիրները, սասա կայնելու համար ճակատամարտը :

Ատնան Մենտերէս Յունուար 7ին Գոնիա կ'երթայ հանրապետութեան նախագահին հետ, եւ ճառ մը կը խօսի կրօնի մասին :

— « Թուրք ազգը իսլամ է եւ իսլամ պիտի մնայ : Իսլամին զաւակը պէտք չէ զրկուի իր կրօնը սորվելու իրաւունքէ մը : Հետեւաբար յարմար պիտի զլայ կրօնի դասեր հաստատել մեր միջնակարգ վարժարաններուն մէջ : Անկրօն ազգ մը չի կրնար ապրիլ » :

Եւ ահաւասիկ նոր փոթորիկ մը, որ պայթելով Անգարայի Ազգ. ժողովէն, կը տարածուի ամբողջ երկրին մէջ :

— *Վարչապետը ի՞նչ իրաւունքով քաղաքականութեան դործիք կը դարձնէ կրօնը : Եթէ ուէ հայրենակից այդպիսի ճառ մը խօսէր, անմիջապէս բեմէն վար պիտի առնուէր եւ հարցաքննութեան պիտի ենթարկուէր» :*

Բոլորը կը մեղադրեն վարչապետը, թէ «վտանգաւոր ճամբու մը մէջ մտած է» թէ անհրաժեշտ է խորհրդարանական քննութիւն մը ձեռնարկել, համաձայն սահմանադրութեան :

Շատեր Գոնիայի ճառը աւելի ծանրակչիռ կը համարին քան Ատնան Մենտերէսի ուրիշ մէկ բանախօսութիւնը՝ 1951ին :

Ուրիշներ կ'ըսեն թէ ժամանակը եկած է պատուոյ առեանի մը յանձնելու եւ վարելու վարչապետը, քանի որ իր խօսած ճառը կը հակասէ նոյն իսկ Դեմոկրատ կուսակցութեան ծրագրին :

Այս առթիւ, ուրիշ վարադոյր մը եւս կը բացուի :

Ազգ. ժողովը երբ կը քննէր դատական նախարարութեան եմտաացոյցը, ընդդիմադիրները պիտի չհամարձակէր չհաղորդել հայ բնակիչներուն կրօնական դգացումները, եթէ դատական ապահովութիւն տիրէր երկրին մէջ :

— « Այն առեն ընդհ. դատախազ մը վարչապետին դէմ պիտի եղլէր, իր պարտականութիւնը կատարելու համար» :

Ակնարկը այնքան ծանր էր որ, քանի մը եւեւփոխաններ դէմ դիմաց եկան բարձաձայն, եւ հազիւ կարելի եղաւ ընդհարումի մը առաջքը առնել :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆՆԵՐՆ ԱԼ ՃՇԴԵՑԻՆ ԻՐԵՆՑ ԴԻՐՔԸ

●

ՈՉ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ, ՈՉ ԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏ

ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ ՊԻՏԻ ԲԱՂԿԱՆԱՑ ՏԱՍԸ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԷ.— ՎՏԱՐՈՒՄՆԵՐԸ ԿԸ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒԻՆ.— ՖՐԱՆՔԻՆ ԳԻՆԸ ՊԻՏԻ ՊԱՀԵՆ, ԵԻԱՅԼՆ :

Արմատական կուսակցութեան գործադիր մարմինը առջի օր բացառիկ նիստ դումարելով, կատարեալ համամտութիւն յայտնեց Հանրապետական ճակատի կառավարութեան մը, որ պիտի կազմուի ընկերվարականներուն հետ : Այս առթիւ երկար ճառ մը խօսեցաւ նախորդ վարչապետը, Մենտէս Ֆրանս, պնդելով թէ Յունուար 2ի ընտրութիւնները մեծ յաղթութիւն մը եղան իրենց համար, մանաւանդ որ կուսակցութիւնը 500·000 քուէ աւելի չհաւած էր, բաղդատելով 1951ի հետ : «Արդիւնքը աւելի լաւ կրնար ըլլալ եթէ ընտրական օրէնքը չկաշկանդէր մեզ : Ահա թէ ինչու կը պահանջենք բարեփոխել զայն : Այժմ ամէն կողմէ ձեռք կ'երկարեն մեզի : Կ'առաջարկեն ժողովրդական ճակատ, ազգային միութիւն, այսինքն ընկերակցութիւններ որոնք չեն համապատասխաններ ընտրական պայքարի առեն լսուած խօսքերուն : Եթէ հաւանէ ինք պատասխանել համայնավարներու կոչին, անտարակոյս մեծամասնութիւն մը կրնար գոյանալ թուաբանական տեսակէտով : Բայց մեծ յուսախաբութիւններ պիտի վերապահէին մեզի» :

Այս առթիւ բացատրեց թէ չատ խոր անհամաձայնութիւններ կան արմատականներուն եւ համայնավարներուն մէջ, մասնաւորապէս Հիւս. Ափրիկէի մասին : « Համայնավարները կը պահանջեն եւս կանչել մեր զօրքը, ինչ որ պիտի նշանակէ ջարդի մատնել երկու միլիոն Ֆրանսացիներ » :

Բացատրեց նաեւ թէ ինչո՞ւ կը մերժեն ազգային միութեան առաջարկը : Ժողովը յետոյ քննեց կուսակցութենէն վտարուած անդամներու խնդիրը : Վճռաբանութեանց ներկայ էր առաջին վտարեալը, վարչապետը Պ. Էտ. Ֆոր, որ հանդարտ օրէն կը լսէր իրեն դէմ եղած մեղադրանքները : Տեղեկաբերը կը պահանջէր հաստատել վտարումը :

Պ. Էտ. Ֆոր եւս խօսք առաւ, ինքզինքը պաշտպանելու համար. բայց ժողովը ձեռամբարձ քուէարկութեամբ որոշեց վտարումը հաստատել, սպասելով 1956 Հոկտեմբերի ընդհ. ժողովին :

Վեց հարիւր պատգամաւորներ կը մասնակցէին այս բացառիկ նիստին, նախագահութեամբ Պ. Էտ. Էռիոյի :

Դահլիճի կազմութեան մասին քուէարկուած բանաձեւը կը նախատեսէ հետեւեալ հիմնական կէտերը .— 1· Լուծել Ալժէրիոյ խնդիրը, ազատ ընտրութիւններ կատարելով մինչեւ վեց ամիս : 2·— Վերանայել սահմանադրութիւնը : 3·— Բարեփոխել ընտրական օրէնքը :

× Պ. Մենտէս Ֆրանս իր ճառին մէջ յայտարարեց թէ Ֆրանքը արժեզրկելու միտք չունին, եթէ յառաջիկայ չարաթ իրեն կամ Պ. Կ. Մոլէի առաջարկուի կազմել նոր դահլիճը :

Տեղական թերթ մը դիտել կուտայ թէ տոլարը 402 Ֆրանքի բարձրացած էր Բ. օր, երբ Մենտէս Ֆրանս կը խօսէր եւ թէ Ուրբաթ օր 499ի փակուած էր (օրինական դինը 350 Ֆրանք է) : Միեւնոյն առեն ձօյլ ոսկին բարձրացած էր 464·000 Ֆրանքի (ուրբաթ օր՝ 463·000) :

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ԱՀԱԻԱՍԻԿ ԱՌԱՋԻՆ ՆՄՈՅՇԸ

Ատենէ մը ի վեր բարեմիտներ խնդրեմբ կ'աւետեն :

— Հայաստանի թերթերը այսուհետեւ արտասահմանի գրողներու մասին ալ պիտի խօսին, հրատարակելով անոնց գրութիւնները :

Ո՞վ պիտի չուրախանար, յուսալով թէ գործնական փորձ մը պիտի կատարուի, սերտ կապեր հաստատելու համար հայրենիքին եւ Հայկական Արտասահմանի մտաւորականութեան միջեւ :

Եղբայրական կապ մը, բոլորովին ազատ՝ բաղաքական, կուսակցական կամ հատուածական խտրութիւններէ :

Մանաւանդ որ, ծանօթ «Կուլտուրական կապ»ը դարձած է պարզապէս բարոչական օրկան, աւելի պղտորելով յարաբերութիւնները :

Ինչպէս կ'երեւայ, նոր կարգադրութիւնն ալ նոյն նպատակին պիտի ծառայէ,— խորացնել եղերքը, կամ նոր եղերքներ բանալ տգիտութեամբ, հաւատաբեկութեամբ եւ մոլեռանդութեամբ :

Ահաւասիկ առաջին փաստը :

Երեւանի «Գրական Թերթ»ը 1955 Դեկտեմբեր 25ի թիւին մէջ հրատարակած է բնութիւն մը, հետեւեալ խորագրով .— «Արտասահմանեան հայ գրական մամուլի տեսութիւն » :

Յօդուածագիրին բացումը կը կատարուի երկու պարբերականներով որոնք ոչ ոքի կը տեսնեն Լիբանանի մէջ,— «Մշակոյթ» եւ «Անի» :

Անշուշտ նախապատմութիւն պիտի տայիր « պրոգրեսիւ » հրատարակութեանց :

Բայց գոնէ մտածէիր փրկել երեւոյթները :

Ոչ : Մէկ անգամէն դուրս կուտան իրենց գոյնը, գործնապէս հաստատելով թէ նոր կարգադրութիւնն ալ պիտի ծառայէ որպէս ցանելու արտասահմանի տարագիր բազմութեանց մէջ, ինչպէս եւ մոլորեցնելու Հայաստանի ժողովուրդին միտքը :

Այսպէս, թերթը «Մշակոյթ»ի գրական-գեղարուեստական արժէքը պարզած ատեն, յատկապէս կ'արձանագրէ այդ խմբակին արտայայտութիւնը « Դաշնակցութեան դէմ Սփիւռքի Հայերի մղած անզիջող պայքարում» :

— « *Այդ պայքարում Մէջքին Արեւել-քում հայրենասէր Հայերին թեւ ու թիկունք են հանդիսանում արաբական ժողովուրդները, որոնք Դաշնակների մէջ տեսնում են իմպերիալիստների սուր դործակալներին : Դաշնակ թափթփուկների զազանութիւնների դէմ բովանդակ արաբ ժողովրդի զայրոյթն արտայայտեց Նասուհ Ֆախուրին մի բանաստեղծութեամբ, որը հայերէն թարգմանութեամբ հրատարակուեց « Մշակոյթ»ում* :

Այսպէս, ուրեմն, գրական ճամբով ալ պիտի շարունակուի «Կուլտուրական կապ»ի խեղկատակութիւնը, դեկավարութեամբ Ամերիկայէն Երեւան ապաստանած շաշորթի մը :

Այս «տէօնմէ»ները պատրաստ են հայութեան դէմ գրգռելու որեւէ հիւրընկալ ժողովուրդ, ի հեռուկս Դաշնակցութեան :

ՎԱՀԷ

Ի՞ՆՉ Կ'ՈՒԶԵՆ

ՓՈԻԺԱՏԻ ԿՈՒՍԱԿԻՑՆԵՐԸ

Նոյն օրը փուժատեան չարժումին վրիժը ճառ մը խօսեցաւ Ջմեռնայի մարզարանին մէջ, ի ներկայութեան 20 – 25 հազար ունկնդիրներու : Մենտէս Ֆրանսի թերթը, «Էքսփրէս», երէկ «Փաշական» ժողով կը կոչէր այս հաւաքոյթը :

Պ. Փիէռ Փուժատ իրենց տեսակէտները պարզեց կրակոտ ճառով մը . —

1· Փուժատականութիւնը, որ սկսաւ մանր խանութպաններու ըմբոստութեամբ՝ տուրքերու ծանրութեան դէմ եւ որ այժմ 52 երեսփոխան ունի Ազգ. ժողովին մէջ, պիտի ընդարձակուի, ընդգրկելով բոլոր աշխատաւորները,— հողագործ, գրասենեակի պաշտօնեայ եւ ազատ մասպարէզներու հետեւողները :

2· Փուժատեան երեսփոխանները պիտի դործեն իրարու մէկ միութիւն, խիստ կարգապահութեամբ : Անոնք պիտի օգտուին ամէն պատեհութենէ, պաշտպանելու համար իրենց ամառեական տեսութիւնները, բայց կրնան ձեռնպահ մնալ վիճաբանութենց կամ քուէարկութեան մէջ, երբ տեսնեն որ յուղուած խնդիրները կապ չունին իրենց հետ :

3· Մեր պատուիրակները (Փուժատ կը մերժէ երեսփոխան կոչել զանոնք) վճռապէս պիտի մերժեն բազմիլ Ազգ. ժողովին ծայրագոյն աջակողմեան նստարաններուն վրայ : «Ինչպէս մեր մեծ նախորդները, մենք պիտի պահանջենք նստիլ Լեռան վրայ» :

4· Փուժատեան չարժումը մասնաւորապէս հակառեմական չէ, հակառակ սիրող կարծիքին :

5· Եթէ Ազգ. ժողովը անմիջապէս չհրաւիրէ , մենք պիտի հրաւիրենք պետական ընդհ. ժողովը, (որ գոյութիւն ունէր յեղափոխութենէն առաջ, մասնակցութեամբ կղերին, ազնուականութեան եւ քաղքենի դասուն : Կարծողներ կան թէ Փուժատ կ'ուզէ տապալել ներկայ Ազգ. ժողովը) :

Բանախօսը այս առթիւ ալ հերքեց այն կարծիքը թէ ինք Փաշական է : Ճեառ բարձրաձայն յայտարարեց .

— « *Ֆրանսան պատասխանատուներ ունի : Ամէն անհրաժեշտ է պատասխանել Ֆըրանսացիները : Մի սարսափիք մեր թշնամիներուն բազմութենէն : Անոնք մեծ կը թուին ձեզի : Որովհետեւ դուք ծունկի եկած էք » :*

Ճեառ բացատրեց թէ իրենց հիմնական ծրագիրը կը տրամադրէ ջնջել պետական նպաստները, ներում ապահովել հարկայինն յանցանքներու համար եւայլն : Իր պատուիրակները ի հարկին պիտի պահանջեն ջնջել յունուար 2ի ընտրութիւնները :

Փուժատ լրագրական ասուլիս մըն ալ սարքած էր, բայց աւելի քան մէկ ժամ ուշացաւ եւ թղթակիցները բարկանալով հեռացան : Այս առթիւ յայտարարեց թէ անբաժանելի է Ֆրանսական Միութիւնը : «Եթէ թոյլ տանք որ կազմալուծուի , կարզը պիտի դայ Ալզաս – Լոռէնի » : Ճեառ ըսաւ թէ հրաւէրներ ստացած է Անգլիայէն, Քանատայէն, Պելժիայէն , Հոլանտայէն, Զուիցերիայէն, Իտալիայէն եւ Ցունաստանէն, իր տեսակէտները պարզելու համար :

.....

ԱԼԺԵՐԻԱՑԻՆ կը հետապրեն թէ 103 ըմբոստներ սպաննուեցան եւ 73 հոգի դերի բռնուեցան, չնորհիւ լայն գործողութեան մը :

ՏԻՐՈՒՆԻ .— ԱՐՇԱԿ ԱՐԶՈՒԵԱՆ

Խորին ցաւով կը հաղորդենք դոյժ մը եւս,— Իզմիրի մեր վաստակաւոր ընկերներէն Արշակ Արզուեան, որ Պրուսէ հիւանդանոցը փոխադրուած էր վերջերս , մեռած է երկուշաբթի օր :

Ողբացեալ ընկերը, 85ը անց, բաւական առեն է վեր տկար էր : Եղած է գործօն անդամ Հ. Ց. Դ. Իզմիրի կեդր. կոմիտէին : Տանը հինգ տարուան թիթապարտութեան դատապարտուած եւ Գոնիա փոխադրուած էր ուրիշ ընկերներու հետ, Ա. մեծ պատերազմին : Բոլորն ալ արձակուեցան դինադադարին : Վերջին արտադաղթիկն ի վեր հաստատուած էր Ֆրանսայի մէջ :

Մեր խորին ցաւակցութիւնները իր ընտանեկան պարագաներուն :

ՀԱՑԱՍՏԱՆԸ ԱԿԱՆԱՏԵՍԻ ՄԸ ԱՉՔՈՎ

(ԼՈՆՏՈՆԻ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄԸ)

●

ԽՄԲ.— Քանի մը շաբաթ առաջ հրատարակեր էիք Լոնտոնի կաթոդ· պատգամաւորին՝ Պ. Սարգիս Քիւրքճեանի ամփոփ զեկուցումը՝ Հայաստանի կացութեան մասին:

Պ. Քիւրքճեան, որ միեւնոյն ատեն Լոնտոնի Համայնական Խորհուրդին նախագահն է, վերջերս Գահիրէ գացած ըլլալով, մանրամասնօրէն պարզած է իր տպաւորութիւնները՝ *Ցուսաբեր* ընկերակցութեան թատերասրահին մէջ: Կարտատպենիք ամբողջութեամբ (*Ցուսաբեր*, 9 Յունուար).—

Ցունուար 7ին, երեկոյեան ժամը 8·30ին, «*Ցուսաբեր*» Մշակութային Ընկերակցութեան թատերասրահին մէջ, Լոնտոնի հայ համայնքի պատուիրակը՝ վերջին կաթողիկոսական ընտրութեան, հրապարակային զեկուցում տուաւ Հայաստանի մասին՝ ծանրանալով առաւելաբար Երեւանէն, կաթողիկոսական ընտրութենէն եւ միւռոնօրհնէքէն առած իր տպաւորութենէն վրայ: Զեկուցման վերջաբանի չարժանկարով առնուած պատկերներ ցուցադրեց հասարակութեան:

Զեկուցումը տեւեց 35 վայրկեան, հարցումներու պատասխանը՝ 20 վայրկեան, իսկ պատկերներու ցուցադրութիւնը՝ 15 վայրկեան. ամբողջութեամբ հազիւ մէկ ժամ տասը վայրկեան:

Ընդարձակ թատերասրահը բերնէ-բերան լի էր ունկնդիրներով:

Երկոյթին նախագահեց ընկեր Ե. Ալթընասեան, քանի մը ջերմ բառերով ներկայացնելով իր հին բարեկամը, որ ոչ միայն աչքեր ունի՝ որոնք կը տեսնեն, այլ եւ ականջներ՝ որոնք կը լսեն:

Փորձենք քանի մը սեղմ տողերու մէջ տալ ամփոփ պատկերը Պ. Ս. Քիւրքճեանի աւելի քան սեղմ զեկուցման

*

Սիրելի ազգակիցներ, ամփոփ ձեւով ձեզի պիտի փոխանցեմ այն, ինչ որ տեսայ, ինչ որ լսեցի: Ս. Էջմիածնի աշխարհական պատուիրակներու մէջ, ան չուշա արտասահմանէն Հայաստան եկած, ես միակն էի, որ մասնակցած էի նաեւ 1945ի կաթողիկոսական ընտրութեան: Այս պարագան ինծի դիւրութիւն կ'ընծայէր բաղդատում մը ընելու այն փոփոխութեանց միջեւ, որ տեղի ունեցած էին 1945էն առ 1955 թուականը: Անմիջապէս քեմ ձեզի, որ այս տասը տարիներու ընթացքին ես դրեթէ տասն անգամ յառաջացած զտայ մեր հայրենիքը: Եւ այս յառաջացումը կեանքի բոլոր մարզերուն մէջ՝ շինարարութեան, արուեստի, դրամագլուխի, ընդհանուր կենցաղի, ժողովուրդի տրամադրութեանց եւայլն: Ժողովուրդը չարաչար կ'աշխատի ու կը վերաչինէ իր հայրենիքը:

Հայաստանը ինձ նման մարդոց համար չէ. մեր հայրենիքը պէտքը ունի մարդոց, որոնք հոժարկու բազուկներ ունին, ամուր ուսեր՝ բեռ կրելու համար եւ առողջ կազմուածք՝ չարքաշ կեանքի տոկալու: Փոքր է մեր հայրենիքը, անբերրի հողերը՝ չատ, մենք յամառ ու չարաչար աշխատանքով արդիւնաբերական երկրի մը պէտք է վերածենք զայն: Երկրաբնակ հայութիւնը ես զոհ զտայ իր վիճակին. դժգոհներու հանդիպեցայ ես, ու մեծ թիւով, նեղ-դաղթողներու մէջ: Հիասթափ են, որով-հետեւ սխալ մտածումներով, երեւակայական ակնկալիքներով, մեծ յոյսերով մեկնեցան հոն. Լոնտոնէն, Փարիզէն ու Գահիրէէն մեկնողները մոռցան, որ իրենք Հայաստան կը մեկնին, ուր միայն չարաչար աշխատողը հաց կ'ուտէ: Գրաճանաչ է մեր ամբողջ երկիրը. երբ ես Հայաստանի վարչապետին հարցուցի, թէ անդրադէտները ժողովուրդի ո՞ր տոկոսը կը կազմեն, ան ինծի պատասխանեց՝ «սխալ ձեւակերպեցիք ձեր հարցումը. դուք պէտք է հարցնէիք, թէ համալսարանաւարտները ժողովուրդի ո՞ր տոկոսը կը կազմեն. եթէ մենք անդրադէտներ ունինք, ատոնք կամ ներգաղթողներու մէջ են եւ կամ պառամած ծերերուն»: Այս տեսակէտէն մեր երկիրը ոչ թէ ետ է, այլ, եթէ կ'ուզէք, մինչեւ իսկ աւելի յառաջացած է, քան մինչեւ իսկ ամէնէն յառաջադէմ երկիրներն են, ինչպէս, օրի-նակ, Անգլիան է, Ամերիկան կամ Ֆրանսան:

Հիմնական թերին, որ նշմարեցի ես, ընդհանրապէս մեր հայրենիքի առողջ-պահութեան եւ մանաւանդ մայրա-քաղաքի կոյուղիներու անմխիթար վիճակը էր: Այս ծանր հարցը լուծուած չէ տակաւին. զայն լուծելու համար պէտք կայ 2–2ուկէս միլիոն սթերլինի, գումար մը, զոր մեր փոքր հայրենիքը չունի այսօր: Երբ ես մեր վարչապետին հարցուցի, թէ մենք, արտասահմանի հայերս, պիտի ուզէինք դիտնալ, թէ ի՞նչ բանի պէտք ունիք, ինծի պատասխանեց.— «Սխալ դիրք հարցումը. մենք տէր ենք բարձր արժանապատուութեան, պէտք չէ հարցնէք, թէ ի՞նչ բանի պէտք ունիք, այլ պէտք է ըսէք, թէ դուք ի՞նչ բանով պիտի ուզէիք աջակից ըլլալ ձեր հայրենիքին»: Ու այս աջակցութիւնը պէտք չէ որ դրամով ըլլայ, որովհետեւ մեր դրամը հոն չատ քիչ արժէք ունի, այլ նիւթով եւ իրերով, որոնց արժէքը հոն չատ մեծ է: Միշտ կրնայի է ձեւը գտնել այս աջակցութեան, մինչեւ իսկ, օրինակ, կոյուղիներու հարցի լուծման մէջ, մեսաղէ խողովակներ եւ այլ նման իրեր հասցնելով, ինչպէս նաեւ պատմական մեր աւեր ու փառաւոր վանքերու նորոգման: Ժողովուրդին քով դրամ չուտ կ'ազատիս, տարիքդ փոքր է, օրէնքով իրաւունք չունին քեզ զատապարտելու: Ամէն բան քու ճշմարտախօսութենէդ կախում ունի: Դարձեալ կրկնեմ, մխիթարիս:

Ոստիկանատան մէջ լեցուցած էին աւելի քան քառասուն մարդիկ, Թուրք, Ցոյն, Քիւրտ, ամէն դասակարգէ, ոմանք չալ-վարով, ուրիշներ եւրոպական հագուստ-ներով: Ամէն տարազ իր ներկայացուցիչն ունէր, սակայն բոլորէն կ'երեւէր թէ հասարակ մահկանացուներ չէին, հարուստներ եւ գիրքի տէր մարդիկ էին: Ճարպիկ դեղձարարը ամէն մէկէն հարիւր, երկու հարիւր, մինչեւ հազար ոսկի կորզած էր վկայական մը տալու համար հիւանդանոցի թուղթով եւ կնքուած ոստիկանապետին կլոր կնիքով, որ կեղծած էր մեղրամոմով թէ օճառով:

Ի տես այս դիւահար մարդոց՝ ինքզինքս կորնչուցի: Երբ ոստիկանապետին դիմացը ելայ լեզուպատառ՝ կարծես կախաղանի տակ եմ եւ չուանը վերէն դլխուս վերեւ կը ճօճի:

Սակայն ոստիկանապետը սիրալիր եւ մեղմ ձայնով մը հարցուց.

— Տղաս, այս վերտառութիւնը կը ճանչնա՞ս:

— Այո, պարոն ոստիկանապետ, ես փորձած եմ...

— Ի՞նչ, այս փոքր տարիքիդ այդ չըմո՞րհը ունիս:

— Ոչ, ոչ սուտ կը խօսի այդ լակոտը, խուզարկեցէք եւ պիտի տեսնէք, որ նկարը ան որ դրպանն է, համաձայնած է ընկերոջս հետ, որպէսզի ինքզինքը արդարացնէ:

Երբ խուզարկութեան անոնը լսեցի, սիրտս կարծես փրթաւ բերանս եկաւ: Անմիջապէս մտաբերեցի դրպանիս փամփուշտը: Եթէ փորձած զործէս պը-ծէի՝ այդ անիծեալ առարկային պատճառով տղայական սին անխոհեմութեանս զոհ կրնայի երթալ: Եթէ խուզարկէին ի՞նչ պիտի ըլլար վիճակս... Տէր, զթա խիղճիս, Մայրիկ Աստուածածին օգնութեան հասիր....

Ոստիկանապետը տեղէն ցատկեց եւ ըսպառնալով պոռաց, ճիւաղին.

— Կը բաւէ, անամօթ, լռէ, ոչ միայն հայրենիքիդ դաւաճանեցիր, ոստիկանութեան երդումն ու պատիւը ոտնակոխ ըրիր, այլեւ խաբեցիր այս անմեղ պատանին:

Այդ դայրոյթին մէջ՝ յանկարծ ինծի դառնալով ըսաւ.

— Տղաս այս գործին համար որչա՞փ վճարեց քեզի այդ վատ զեղծարարը:

— Կառավարական սակին համաձայն մօտ երեք հարիւր ղրուշ, էֆէնտի: Ես հացիս դրամը չհեղլու համար կ'աշխատիմ, մեծ մայրիկ մը ունիմ անոր պէտք է օգնեմ,...

Ց. ՀԻՍԱՑԵԱՆ

(7) (Շար.)

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ԳԵՐԱՃՈՒՄ

●

Ճափոնի վերաբերեալ բոլոր հարցերը կը բխին իր յարաճուն բնակչութենէն եւ երկրին փոքրութենէն: Թոքիօ այսօր ութ միլիոն բնակիչ կը համրէ:

Քալիֆորնիայէն աւելի փոքր տարածութեան մը մէջ չափազանց չատ ժողովուրդ կ'ապրի: Ճափոնի հողին 17 առ 100ը միայն մշակելիէ: Ժողովուրդինարագ աճումը կը սպառնայ պակասեցնել երկրին երկրագործականը հարստութիւնը, վնասելով իր արդէն ծանրաբեռն տնտեսութեան:

Թէեւ ամէն մէկ թիզ հող կը մշակուի, սակայն դարձեալ Ճափոն չի կրնար կերակրել իր 88 միլիոն ժողովուրդը: Եթէ այս ընթացքով չարունակէն տարածուիլ Թոքիոն եւ ուրիշ մեծ քաղաքներ, անոնք պիտի ծածկեն բրինձի դաշտերը, որոնք այնքան կենսական են:

1945էն ի վեր երկիրը մեծ փոփոխութեանց ենթարկուած է.— Նախ՝ կորսըն-ցուց պատերազմը, արտասահմանէն եօթը միլիոն Ճափոնցիներ երկիր վերադարձան: Մահերու թիւը պակսեցաւ եւ կեանքի պայմանները բարւոքեցան, որով ժողովուրդի թիւը 17 միլիոն աւելցաւ վերջին տասը տարիներու ընթացքին: Մէկ քառակուսի մշակելի մղոնի վրայ 4500 հոգի կ'ապրի: Իսկ ամէնէն նշանակելին այն է որ ներկայ ժողովուրդին քառասուն միլիոնը քսանէն պակաս տարիք ունի:

Ճափոնի ժողովուրդը տարեկան մէկ միլիոնի չափ յաւելում մը ցոյց կուտայ, հակառակ բոլոր ճիգերուն եւ թելադրութեանց թէ պէտք է աշխատիլ սահմանափակել ծնունդները եւ լայն դիւրութիւններ սըրուած են վիժումներու եւ արուպղթի ծրագիրներու, քանի կաթոլիկութեան թիւը կը չարունակէ աւելնալ:

Մասնագէտները չատ յոյս չունին թէ կարելի է դադրեցնել յաւելումը: Անոնց համաձայն 1970ին ժողովուրդին թիւը հարիւր միլիոնը պիտի անցնի: Պզտիկ յոյս մը կայ թէ՝ երբ այս յաւելումը 110 միլիոնի հասնի 1985ին, քիչ մը պիտի պակսի:

Երբ պատերազմը վերջացաւ աշխարհի երրորդ ամէնէն մեծ քաղաքին՝ Թոքիոյի բնակչութեան թիւը չէր անցներ երեք միլիոնը: 1955ի սկիզբը 7·800·000 էր եւ տարեկան 350 հազարի յաւելում մը կ'աճանգրէ:

Մ. Նահանգներու եւ ազատ աշխարհին համար, պէտք չէ ստորագնահատել հարցին կարեւորութիւնը, կը դէմ ամերիկեան թերթ մը:

Արեւմտեան ազդերը իրենց կարելին կ'ընեն ոտքի վրայ պահելու համար Ճափոնը, հակառակ ժողովուրդի խառնութեան:

Հունձքի նոր մեթոտները, որպէսզի աւելի արտադրութիւն ըլլայ, ինչպէս եւ առեւտրական սեզմումներու մեզմացում մը մաս կը կազմեն Ճափոնի արուած օգնութեան, թէեւ որոշ սահման մը ունի Ճափոնի հողին մշակումը: Օտար չուկան սահմանափակ չափով միայն կրնայ ճարին հաւատացեալներով լեցուն չըլլար, սակայն ժողովուրդ կ'ըլլայ:

Տպաւորիչ էին արարողութիւնները թէ կաթողիկոսական ընտրութեան եւ թէ միւռոնօրհնէքի: Նորընտիր Վեհափառը, որուն ես ծանօթացած էի տակաւին 1945ին, բարձրադոյն կրթութեամբ արժանաւոր եկեղեցական մըն է. համոզուած եմ, որ ան պիտի կարողանայ իր աւանդական բարձրութեան վրայ պահել Ս. Էջմիածինն ու Հայ Եկեղեցին, որոնց այնքան ջերմօրէն կապուած կը մնանք մասնաւորաբար մենք՝ արտասահմանի Հայերս: Ուրախութեամբ կը յայտնեմ ձեզի, որ Ս. Էջմիածինը՝ մեր դարաւոր սրբավայրը՝ վերանորոգուած է, այլեւս հին տաճար վիճակը չի ներկայացներ: Վեհափառի օծման արարողութեան վանքը բերնէ բերան լի էր բաղմութեամբ: Շատ տպաւորիչ էր նաեւ միւռոնօրհնէքը. խուռներամ բաղմութիւն կար նաեւ այս վերջին արարողութեան:

Ահա այն քանի մը տպաւորութիւնները, որ ես կրցայ փոխանցել ձեզի: Կը խնդրեմ հարցումներ ուղղել, եթէ ունիք. ձեզի տրամադրելիք ժամ ունիմ, հարցումներու համար, 15 վայրկեան:

ՑԱՌԱՋ.— Յաջորդով՝ հարցումներուն պատասխանը:

Ս. ՓԵՏՐՈՍԵԱՆ ՍԻՐՈՎ ԳԵՂ ԿԱՂՈՒԱԾ

ՄԱՇՏՈՑԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

●

Ս. ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Ա

Մեր հին գրականութեան մէջ ամենէն աւելի ուշադրութեան արժանացած անձերէն մէկն է անշուշտ Մաշտոցի աշակերտ Սահակ Պարթեւը։ Ան ոչ միայն Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերու գիւտարարն է, այլեւ հայ գրականութեան առաջին ներկայացուցիչներէն մին։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։

Սահակ Պարթեւի մասին մեզ հասած տեղեկութիւնները շատ սակաւ են։ Ան ծնած է Պարթեւաստանի մէջ, հաւանաբար 4-րդ դարու սկիզբը։ Իր ազգանունը կը կրէ Պարթեւ նահանգին անունէն։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։

Մեսրոպ Մաշտոցի վախճանէն ետք, Սահակ Պարթեւ կը շարունակէ իր գործունէութիւնը։ Ան կը մասնակցի Եղիշէի եւ Մովսէս Խորենացիի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։

Սահակ Պարթեւի մահուան թուականը անյայտ է։ Ան կը մահանայ 439-ին, Վաղարշապատի մէջ։ Իր մահուան ատեն ան կը գտնուէր Վաղարշապատի մէջ, ուր կը կատարէր իր գործունէութիւնը։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։

Ա. ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Բ

Սահակ Պարթեւի գործունէութեան մասին մեզ հասած տեղեկութիւնները շատ սակաւ են։ Ան կը մահանայ 439-ին, Վաղարշապատի մէջ։ Իր մահուան ատեն ան կը գտնուէր Վաղարշապատի մէջ, ուր կը կատարէր իր գործունէութիւնը։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։

Սահակ Պարթեւի մահուան թուականը անյայտ է։ Ան կը մահանայ 439-ին, Վաղարշապատի մէջ։ Իր մահուան ատեն ան կը գտնուէր Վաղարշապատի մէջ, ուր կը կատարէր իր գործունէութիւնը։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։

Սահակ Պարթեւի մահուան թուականը անյայտ է։ Ան կը մահանայ 439-ին, Վաղարշապատի մէջ։ Իր մահուան ատեն ան կը գտնուէր Վաղարշապատի մէջ, ուր կը կատարէր իր գործունէութիւնը։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։ Ան Մեսրոպի հետ միասին հայ գրերով առաջին գրութիւնները կատարած է, ինչպէս նաեւ հայերէն առաջին թարգմանութիւնները։

Ս. ՍԱՀԱԿԵԱՆ

(Շար.)

ՅԱՒԻՏ ՔԱՐԱՒՆԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏԸ

Ա

(1913 – 1914) ուսումնասիրած եմ Յաւիտ Քարաւնի վարդապետի կեանքն ու գործունէութիւնը, որ ծանօթ է իբրեւ Ղազարեան Վարդապետ։ Ան ծնած է 1880ին։ Ծագումով Ղարսէն է։ Հայրը՝ Տ. Ղազար քահանայ (Ղազարեան) ազգով Ղարսի Կամսարական գիւղէն էր։ Մայրը՝ Տիրուհի, Ղարսի Ղարսի գիւղէն։ Ան ունեցած է երեք քոյր եւ երեք եղբայր։ Ինքը երրորդ զաւակն է։ Ան ունեցած է երեք քոյր եւ երեք եղբայր։ Ինքը երրորդ զաւակն է։ Ան ունեցած է երեք քոյր եւ երեք եղբայր։ Ինքը երրորդ զաւակն է։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ
ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Եգիպտոսի վարչապետը, պրն. Կամալ Նասըը երկուշաբթի օր (16 յունուար) հռչակեց նոր սահմանադրութիւնը, հըսկայական բազմութեան մը առջեւ: Ըստ թէ ընկերվարական- ժողովրդավար կարգադրութիւն մը պիտի հաստատուի, հանրապետութեան նախագահով: Օրէնսդրական իրաւասութիւնները պիտի գործադրէ միակ Ազգ. ժողով մը: Երեսփ. ընտրող- թեանց թուականը չյայտնեց, բայց ըսաւ թէ ժողովրդային քուէարկութիւն մը պիտի կատարուի Յունիս 23ին, հանրապետութեան նախագահն ընտրելու համար: Ընտրողները միեւնոյն տեղն քուէ պիտի տան Սահմանադրութեան Թեր կամ դէմ: Օրէնքը պիտի գործադրուի երբ վաւերացուի ամբողջ ժողովուրդին կողմէ:

Սահմանադրութիւնը կ'արգիլէ նախագահական պաշտօնի կուչել նախորդ արքայական դերդաստանին անդամները: Նախագահին պաշտօնավարութեան չրջանը չ վեց տարի: Ազգ. ժողովը նախագահական թեկնածու մը պիտի նշանակէ որ պիտի վաւերացուի հանրային քուէարկութեամբ: Սահմանադրութիւնը կ'ապահովէ ազատութիւն պաշտամունքի, մամուլի, ժողովի եւն.:

Այս առթիւ խօսած ճառին մէջ պրն. Նասը յայտարարեց.— «Ամէնուեան ով- կիանոսէն մինչեւ Պարսկական ծոց, մենք պիտի պայքարինք արաբական ազատութեան համար, ընդդէմ աչխարհակալութեան»: Հանդիսութեան պահուն «Միկ» օդանաւեր կ'երեւային Գահիրէի վերեւ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐԻՒՈՑ Ազգ. ժողովին Դեմոկրատ խմբակցութեան մէջ բուռն վիճաբանութիւններ կատարուեցան Յունուար 10ին: Կարգ մը երեսփոխաններ պահանջեցին խորհրդարանական քննութիւն կատարել վարչապետին եւ ներքին գործերու նախարար Նամըք Կէմալի դէմ, ճշդելու համար անոնց պատասխանատուութիւնը Սեպտ. վերջի դէպքերուն մէջ: Ատենն Մենտերէս յայտարարեց.— «Մահապատիժի անդամ պատրաստ եմ, եթէ ապացուցանեն թէ մենք կազմակերպած ենք դէպքերը»:

ՍՈՒՐԻՈՑ եւ Լիբանանի միջեւ ծրագրուած վինակցութեան առթիւ, իրաւ- զեկներ զիտել կուտան թէ դաշնագրին մէկ յօդուածը կը տրամադրէ սուրիական ուժեր տեղաւորել հարաւային Լիբանանի մէջ: Այս պարագան ընդունելի չի համարուիր Լիբանանի համար, չատ մը պատճառներով:

ԿԻՊՐՈՍԻ հարցին լուծման կը սպասուի Լոնտոնի մէջ, մինչեւ այս չաբթու վերջ: Կ'ըսուի թէ նախնական համաձայնութիւն մը դոյացած է անգլիացի կառավարիչին եւ Մակարիոս արք.ի միջեւ: Որեւէ կարգադրութեան մէջ նկատի պիտի առնեն Թուրքերուն չահերը:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ նախագահը խորհրդարանին ներկայացուց նախահաշիւ մը որ կը նախատեսէ 65·9 միլիառ տոլարի ծախք մը, ամբողջովին հաւասարակշռուած: Արտասահմանի յատկացուած օգնութիւնը աւելցած է 80 առ հարիւր: Զինուորական վարկերուն չիսուն առ հարիւրը պիտի տրամադրուի Քորէյայի, Քիւոսանի, Թորմոզայի եւ Թուրքիոյ, որպէսզի կարենան արդիական զէնքեր ճարել իրենց պաշտպանութեան համար:

ՅՈՐԴԱՆԱՆԻՆ Սուրիա քշուեցան 600 Սուրիացիներ եւ Եգիպտացիներ, 150 կառքերով եւ ընդ հակոզութեամբ, իբրեւ անբաղձալի:

ԹՐԱՆԶԼԻՆի ծննդեան 250ամեակը տօնուեցաւ Փարիզի մէջ: Հռչակաւոր փիլիսոփան Մ. Նահանգներուն առաջին դեսպանը եղած է Փարիզի մէջ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Տէր եւ Տիկին Կարապետ Տէր Կարապետեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Տէր Կարապետեան եւ զաւակները (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Գէորգ Քեչեւեան, իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, նամակով, հեռագրով կամ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց որդւոյն, եղբօր, եղբօրորդւոյն, եւ աներձադին՝

ՍԵԴՐԱԿ ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆի

մահուան առթիւ, (4, Յունուար, 1956, 21 տարեկան հասակին, Մարսէյլ):

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Աչէի Անիէս Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղին, Հ. Ց. Դ. Արամ Ենթակոմիտէի եւ Նոր Սերունդի կողմէ:

Կիրակի, 22 Յունուար, կէսօրէ վերջ ժամը 4 – 11, ընկերվարականներու սրբահին մէջ:

149bis, Ave. d'Argenteuil, Asnières

Գեղարուեստական բաժին, մասնակցութեամբ թատրոն ԴԱՐԵԳԻՆի:

Ճոխ պիւֆէ: Մուտքը ազատ է

Փոխադրութեան միջոցները.— Թիւ 140 օթօպուս, Փորթ Շամպերէյէն, իջնել Փլաս Պուրկինեան:

Մեր հայրենակից Պ. Ստեփան Էլէպէկեան

Office Interprofessionnel des Assurances էն (82, rue Lauriston, Paris)

յանձն առած է ձրի եւ առանց պայմանի խորհրդակցութիւններ տալ Փարիզահայերուն ապահովագրութեան ամէն տեսակ հարցերուն շուրջ: Կը բաւէ պարզապէս հեռաձայնել՝

KLE 27-70 ou AUT 84-37

Այս ձեռնարկին չնորհիւ մեր հայրենակիցները պիտի կրնան լայնօրէն իրազեկ ըլլալ եւ ապահովագրուիլ նուազագոյն գիներով:

Պ. Էլէփէկեան ձրիաբար կը սատնձնէ բոլոր հայ բարեգործական կազմակերպութեանց ապահովագրութիւնը, ինչպէս ըրած է Կապոյտ Խաչի համար:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ երկուշաբթի, 23 Յունուար, ժամը 21ին, Քառէ սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ Քառէյի դէմ: Օրակարգ.—

1. Վարչութեան բարոյական եւ նիւթական համարատուութիւնը:
2. Հրաժարական վարչութեան:
3. Ընտրութիւն նոր վարչութեան:

Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներկայ ըլլալ այս կարեւոր ժողովին:

ԴԻՒԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՑԱԾԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ՊԱՆԵԼՈՑԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի, երեկոյեան ժամը 7ին, հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցուի Ս. Ռընէի մատրան մէջ, 83 ռիւ տ'Արբէօյ:

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ ԱԶԳ. ՍՐԱՀԻՆ

Շնորհակալութեամբ ստացուած են հետեւեալ նուէրները.—

Արամ Գասապեան՝ հազար ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Համբարձում Թազուրեան տասը հազար ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Գէորգ Պազըրճեան քսան հազար ֆրանք:

ՃՇԴՈՒՄ.— Նախորդ ցանկին մէջ վհտ Ֆրէնկեան նուիրած է հինգ հազար ֆրանք եւ ոչ թէ 500, ինչպէս սխալմամբ:

Հրապարակ ելաւ

ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆի
1956
ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ
616 էջ

Եւ հարիւրաւոր նկարներ անհամար նիւթերով:

Գինը 1200 ֆրանք

(Թղթատարի ծախք 100 ֆրանք)

Դիմել Փարիզի հայ դրավաճառնե- րուն:

Մարսէյլի համար դիմել՝
A. Chahbaghlian, 49, Rue des Petites Maries, Marseille. Tél. CO. 76-47

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՓԼԻՍԷՆԵՐ

(Ամէն տեսակ, վերջին ճարտարութիւններով)

ԿՈՃԱԿ — ՊՈՒԿԼ

ԳՕՏԻ (կերպաս)

(Մասնաւոր զին կարի համար)

Նկէք տեսէք մեր ֆոլեֆսիոնները

« AUX DOIGTS DE FEE »

Professionel - Fabricant

19,rue Nationale (Côté Crs Belzunce)

MARSEILLE

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Այս չորեքչաբթի ժամը ճիշդ 9ին, Քաֆէ Քատէի վերնայարկը: Դասախօսն է Պէյրութի Սէն Ժոզէֆ համալսարանի հայագիտութեան Ամբիոնի վարիչ՝

Հ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Վ. ՄԸՍԸՐԵԱՆ

Նիւթ՝ «Ագգային եւ հայագիտական լուրեր Մերձաւոր Արեւելքէն»:

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Լոյս կը տեսնէ 1934էն ի վեր: Բժշկական, պատմական, գրական, լեզուական ուսումնասիրութիւններով ու պրպտումներով՝ միչտ հետաքրքրական: Առողջական, պահական, գործնական ծանօթութիւններով ու նորութիւններով՝ միչտ օգտակար:

Ամէն մէկ բաժանորդ եթէ մէկ բաժանորդ բերէ, լաւագոյն վարձատրութիւնը կ'ընդայ իմբագրէն:

Տարեկան բաժնեգինը 1000 ֆրանք: Արտասահման 1200 ֆրանք:

Հասցէ.— Շ. Նարդունի,
32, Rue de Trévise, Paris (9)

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ

Փարիզի եկեղեցւոյ կեդր. դպրոցի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ 22 Յունուար, կիրակի ժամը 3ին Ազգ. տան թատերական սրահին մէջ: 50է աւելի աչակերտներ, մանչ եւ աղջիկ, պիտի արտասանեն, երգեն, պարեն եւ ներկայացնեն հաճելի անակնկալներ:

Կը հրաւիրուին ծնողները եւ հայ հասարակութիւնը քաջալերելու համար նոր բահաս սերունդը եւ ուսուցչութիւնը:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻՆՆիի ՄԷՋ

Ֆ. Կապ. Խաչի տարեկան պարահանդէսը այս չաբթի, ժամը 21էն մինչեւ 3: Նուագախումբ Բարթամեան, նոր եւ վերջերիկ անակնկալներ:

Սիրով կը հրաւիրուի գաղութը, թէ հաճելի երեկոյթ մը վայելելու եւ թէ քաջալերելու Կապ. Խաչի տարեկան ճեռնարկը:

Մուտքը 200 ֆրանք:

Պիւֆէ եւ խմիչք մատչելի գիներով:

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԿԵԱՆՔԻ ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ

(Դեպքեր, դէմքեր, ապրումներ)

Գրեց՝ Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ: 295 մեծադիր էջ, ընտիր տպագրութեամբ եւ պատկերազարդ:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՀԱՒԱՔԱՏԵՂԻՆ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի ՀԱՑԱՍՏԱՆ թերթին համար ամէն չաբթի ժամը 15էն 18, 17 ռիւ Պէօ:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿի

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը կը խնդրէ ճշդել թէ Տիկին Անանիկ Սարաճանի հազար ֆրանքի նուէրը Կապոյտ Խաչի կայանին տրուած էր Գոհար Եղիազարեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի:

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի եւ շրջանի արտակարգ ժողովը տեղի կ'ունենայ Յունուար 21ին, չաբաթ իրիկուն, ժամը ճիշդ 9ին, «Ահարոնեան» սրահին մէջ: Ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ի ներկայացուցիչները: Կը հրաւիրուին բոլոր ենթակոմիտէներու ներկայացուցիչները եւ վարչութիւնները:

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Ազգիւր Սերօբ եւ Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան խումբի ժողովը այս ուրբաթ ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Արամ խումբը չորեքչաբթի:

Գէորգ Զավուշ խումբը հինգչաբթի 19 Յունուար ժամը 21ին:

Խաժակ խումբը հինգչաբթի, 19 Յունուար ժամը 21ին:

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորական հաւաքատեղիները: Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչները:

ԼԻՈՆ.— Վարանդեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին, 101 Ավենիւ տը Սաքսէ սրահը: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ
ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1956ԻՆ

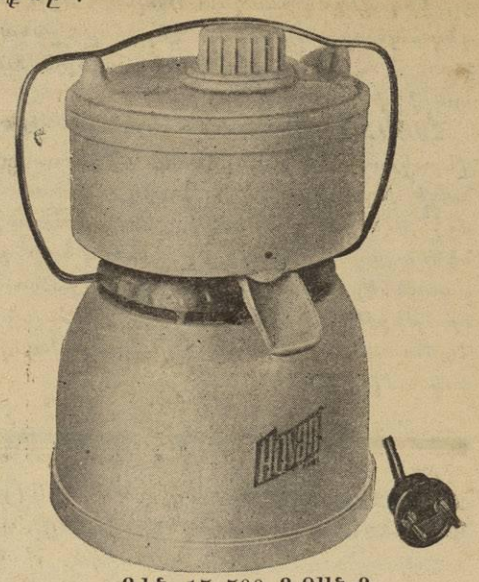
«LES AMBASSADEURS»

Մանրամասնութիւնները յառաջիկայիճ:

Centrifugeur Electrique

Բժիշկները չարունակ կը յանձնարարեն գործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիւթը առողջապահական տեսակէտով:

Ահաւասիկ կատարելագործուած գործիք մը:

ԳԻՆ 15·500 ՖՐԱՆՔ

Դիմեցէք ձեր էլեկտրագէտին կամ

APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE
14, Rue Rochambeau, Paris (9)

Գաւառ կը ղրկուի

Contre remboursement

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՈՒԵՑԻՔ

ՊՈՍՖՈՐ

ՀՈՋԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵՒ ԼՈՔՈՒՄԸ, բժիշկներու կարծիքով հէլվան եւ լոքումը կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (խոլորի):

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ՝ մանուկներու առնւմին.

ՕԳՏԱԿԱՐ՝ չափահասներու եւ ծերերու, որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ:

ՊՈՍՖՈՐի սրդիական պատրաստութիւնը կը վերագտնուի Արեւելքի մէջ իսկ պատրաստուածները:

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ:

2, RUE LOUIS ASTOIN, MARSEILLE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

JEUDI 19 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7881 — 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3292

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԾԱԼՔԸ ՊԻՏԻ ԲԱՑՕՒԻ՛

Յունուար 10ին նոր փոթորիկ մը պայթեցաւ Անգարայի Ազգ. ժողովի շրջանակներուն մէջ :

Կառավարական կուսակցութեան անդամներէն մէկը հարցապնդում ուղղած էր, 1955 Սեպտ. 6ի դէպքերուն առթիւ :

Կը պահանջէր խորհրդարանական քննութիւն կատարել, ճշդելու համար այն օրուան վարչապետին՝ Ատնան Մենտերէսի եւ նեղքին նախարարին՝ Տոքթ. Նամըք Կէտիկի պատասխանատուութիւնը

Ինդիրը նախ քննուեցաւ կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակցութեան մէջ : Մթնոլորտը մէկ անգամէն պղտորեցաւ, երբ նախագահը կը յայտարարէր, նիստին բացումը կատարելով .

— « Սեպտ. 6 – 7ի դէպքերուն հետեւանքով կասկածներ կան կառավարութեան դէմ : Կ'ըսուի թէ ան կազմակերպած է : Նպատակայարմար է խորհրդարանական քննութիւն մը կատարել, այդ զրոյցներուն առաջը առնելու համար : Եթէ սուտ է, Դեմոկրատ կուսակցութիւնը փրկած կ'ըլլաւ այն սեւ խարանէն զոր կ'ուզեն զարնել իր ճակտին» :

Այս յայտարարութեան դէմ ուժգնօրէն բողոքեց վարչապետը, ձեռքը դրաստղա – նին զարնելով եւ ապացոյց պահանջելով :

Նախագահը, Համիտ Շէվքէթ Ինճէսու դիտել տուաւ թէ վարչապետի մը չի վայլեր այդպէս արտայայտուիլ :

Ատնան Մենտերէս աւելի զայրանալով պոռաց .

— Դուն երկու ամիսէ ի վեր դրպտնդ կը պահես հրաժարականդ, ես քեզ կ – սակցական չեմ նկատեր որ պատասխա – նեմ ...

Եւ ուզեց համոզել թէ խաղ մը սար – քուած է կուսակցութեան դէմ , թէ « պատրաստ է կախաղանի, եթէ ապա – ցուցանեն որ մենք կազմակերպած ենք այս դէպքերը » :

Փոխը առատակացաւ, երբ ուրիշ երես – փոխան մը, Ֆեհմի Էօզէոզան կը փորձէր պաշտպանել նոր քննութեան առաջարկը, պնդելով թէ «կառավարութիւնը պատաս – խանատու է » :

Մթնոլորտը այնքան բորբոքած էր որ , չատեր իրենց տեղերէն ելած՝ կ'աղմկէին :

Էօզէոզան կը չարունակէր խօսիլ, միշտ կրկնելով թէ «կառավարութիւնը անմեղ չէ այս դէպքին մէջ, թէ այս ընտանեկան հաւաքոյթին մէջ անդամ չուզեր որ ծալ – քերը բացուին» :

Այս առթիւ պատմեց թէ ինք Եւրոպա կը դնուէր Սեպտ. 6ի խռովութեանց օրեր – րուն եւ իր ընկերներուն հետ «լացաւ, տեսնելով որ «բարբարոս Թուրքեր » կը կոչեն մեզ» : Ցետոյ աղաղակեց .

— « Համոզուա՞ծ էք որ կառավարու – թիւնը պատասխանատու չէ : Ըստ իս կառավարութիւնը փառաւորապէս յանցաւոր է : Ուրեմն անհրաժեշտ է խորհրդարանական հետաքննութիւն մը կատարել եւ ճոյնիսկ դատի յանձնել յանցաւորները » :

Այս համառօտ ամփոփումը ամբողջա – կան զաղափար չի տար : Վայրը ուրիշ մանրամասնութիւններ եւս :

Ինչպէս կ'երեւայ, կառավարական կու – սակցութեան մէջ ալ կասկածներ կը տի – րեն, Սեպտ. 6ի դէպքին հետեւութեան եւ պե – տական պատասխանատուութեան մասին : Եւ պարբերաբար փորձեր կը կատարուին, ծալքերը բանալու համար :

Այս անգամ ընդդիմադիրներէն աւելի յառաջ գացին կառավարական կուսակ – ցութեան անդամները : Բայց առաջարկը նորէն խափանուեցաւ, «չախչախիչ մե – ծամասնութեամբ, քսանի դէմ», ինչպէս կը դրեն թերթերը :

Թուրքիոյ մէջ դժուար կը բացուին այս կարգի դէպքերու ծալքերը :

Եւ սակայն, վարագոյրը չարժողները միշտ ալ պիտի դտնուին :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԲԱՑՕՒՄԸ

(ԱՅՍՕՐ. ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ)

ՁԱՓԱՒՈՐՆԵՐՆ ԱԼ ԿԸ ՃՇԴԵՆ ԻՐԵՆՑ ԴԻՐՔԸ

Նոբընտիր Ազգ. ժողովը հանդիսաւո – րապէս կը բացուի այսօր, Հինգշաբթի : Այս առթիւ յայնորդաբար բացառիկ ժո – ղովներ դումարեցին բոլոր կուսակցու – թիւնները : Խորհրդակցութիւնները կը չա – րունակուին դիշեր ցերեկ , նոր դահլիճին կազմութեան մասին, որ տեղի պիտի ու – նենայ յառաջիկայ չաբթու : Վերջին բա – ցառիկ ժողովները դումարեցին կոլեան – ները որոնք ունին միայն 16 երեսփոխան , համայնավար կուսակցութեան կեդր. կո – միտէն, ժողովրդական Շարժումին խոր – հրդարանական խմբակցութիւնը եւայլն :

Կացութիւնը պարզ չէ տակաւին, ինչ – պէս դիտել կուտան տեղական թերթերը : Արդէն տեղեկութիւնները հաղորդեցինք ընկերվարական եւ արմատական կուսակ – ցութեանց համագումարներու մասին, ո – րոնք հաւանութիւն յայտնեցին Հանրապե – տական ճակատի կառավարութեան մը ծրագրին : Արմատական երեսփոխանները, 44 հոգի, առջի օր ժողով մը դումարեցին Փալէ Պուլպոնի մէջ : Այս առթիւ առա – ջարկուեցաւ որ կուսակցութենէն վտար – ուած անդամները, Պ. Պ. Էմ. Ֆոր , Պերնաս Լաֆէ եւ Ժան Փոլ Դաւիթ վեր – առնուին իրենց իրաւունքները կուսակ – ցութեան մէջ : Այս առաջարկը պաշտպա – նեցին նախկին վարչապետ Քէոյ եւ ուրիշ ականաւոր դէմքեր : Ուրիշ մը առարկեց թէ այդ խնդիրը կը վերաբերի կուսակ – ցութեան ընդհ. ժողովին որ պիտի դու – մարուի յառաջիկայ հոկտեմբերին : Պ. Մենտէս Ֆրանս բացատրեց թէ ամէն ար – մատական իրաւունք ունի քուէարկելու համաձայն իր համոզման , բայց անհրա – ժեշտ է «որոշ կարգապահութիւն հաստա – տել էական խնդիրներու մէջ», որպէսզի խորհրդարանական խմբակցութիւնը վե – րաքննիչ ատեան մը չդառնայ կուսակցու – թեան ընդհ. ժողովներու որոշման դէմ :

Վիճաբանութեանց ընթացքին աչքի կը զարնէր ներդաշնակութեան պակասը՝ կու – սակցութեան ծոցին մէջ : Շատ մը երես – փոխաններ տարբեր տեսակէտ ունին Պ. Ֆորի վարմանն մասին եւ կը կարծեն թէ Մենտէս Ֆրանսի ծրագրած Հանրապե – տական ճակատը չի կրնար դիմանալ ա – նանց համայնավար քուէներու :

ՊԱՑԻԿԱՐ ՓՈՒԺԱՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Նոյն օրը անկախներն ալ դաշնի ժո – ղով մը դումարեցին, իրենց դիրքը ճշդե – լու համար : Այս առթիւ յայտարարու – թիւն մը պիտի ընէր Պ. Փինէ :

Զօր. Ժոլի նախկին կուսակիցները , որոնք 16 երեսփոխան ունին , չեշտակի դիրք բռնած են փուժատեան հոսանքին դէմ : Իրենց անդամներէն Միչել Պոքա – նովսկի լրագրական ասուլիս մը տարքե – լով , յայտարարեց թէ ազգային կոմիտէ մը կազմած են Հանրապետութեան պաշտ – պանութեան համար , ընդդէմ փուժատա – եան չարժումին : Այս առթիւ ըսաւ . — Ա – ռաջին անդամ ըլլալով 53 Փաշական է – րեսփոխաններ կը մտնեն Ազգ. ժողովին մէջ : Մենք չենք պահանջեր որ խմբովին անվաւեր հռչակեն անոնց ընտրութիւնը , վասն զի եթէ այդ Միութեան երեսփո – խանները դոհանան իրենց խորհրդարա – նական պաշտօնին օրինաւոր կիրարկու – մով , փուժատականութիւնը չատ հեռու չի կրնար երթալ, նկատի առնելով իր ծրագրին խեղճութիւնը : Բայց Պ. Փու – ժատ կանդ պիտի չառնէ հոդ , վասն զի ընկերատուած է «դործակից » ներշնչող – ներով որոնք վերջապէս անոնց վաւերա –

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ՍՈՐՎԵՑԱՆ ԵՒ ԿԱՐՏԱԴՐԵՆ

Գիրքեր, գիրքե՛ր սեղանիս վրայ :

Առուակի մը պէս կը հոսին այլազան հրատարակութիւններ, բոլորն ալ Միջին Արեւելքէն :

Գրական – գեղարուեստական արտա – դրութեանց հետ, որոնց մասին խօսեցայ աշխատակից մը, ուշադրութիւնս գրաւեց նոր շարք մը, համալսարանական երիտա – սարդի մը առաջին գործը :

Վեց հատորէ կը բաղկանայ շարքը, ա – ռաջին երեքը՝ *Իրաւախոսութիւն*, միւսնե – րը՝ *Դիւտութեան դասեր* : (Հրատ. *Սեւան* մատենաշարի) :

Բոլորն ալ խնամուած տպագրութեամբ եւ իրագիտական ու գիտական պատկեր – ներով : Անշուշտ նաեւ համապատասխան ոչ միայն մեր դպրոցներու ծրագրին, այլ եւ գիտութեան ներկայ պահանջներուն :

Հեղինակը, *Հրաչ Տատոպատեան*, որ համալսարանական դասընթացքը աւար – տեց Լիոնի մէջ, միեւնոյն ատեն հետեւե – լով գործնական վարժութեանց, Ա. գրքի յառաջաբանին մէջ մանրամասնօրէն կը բացատրէ իր տեսակէտները գիտութեան դասէրու մասին :

Իւրաքանչիւր գրքի մէջ տպուած են շատ մը գունաւոր պատկերներ եւ գծա – գրութիւններ : Ինչպէս եւ հարցումներ ու թելադրութիւններ, որոնք միշտ արթուն կը պահեն աշակերտին միտքը :

Շարքը պատրաստուած է Միջին Արե – ւելքի դպրոցներուն համար. բայց կրնայ օգտակար ըլլալ նաեւ դպրոցէն դուրս , տուներու մէջ եւ մեր շաբաթական դա – սընթացքներուն համար :

Լեզուն մատչելի է եւ սահուն : Գիտա – կան բառերը բացատրուած են կարելի յս – տակութեամբ, ի հարկին փոխառու – թեամբ :

Ահաւասիկ փաստ մը եւս, ապացուցա – նելու համար թէ կարելի է հայերէն գի – տական գիրք հրատարակել առանց թխա – ծոյ եւ անճաշակ օտարաբանութեանց , կամ վանական հայկաբանութեան :

Այս առթիւ կը յիշեմ հանգուցեալ ու – սուցչապետ Ա. Պէգճեանի Բնագիտու – թեան դասագիրքը : Որքան հմտալից , նոյնքան պայծառ՝ իր նիւթերու մշակման տեսակէտով :

Դեռ ունինք թուաբանութեան, մարդա – կազմութեան, տոմարագիտութեան , աշ – խարհագրութեան եւ պատմութեան դա – սագիրքեր , որոնց մէջ մայրենի լեզուն գուգընթաց կ'երթայ ազգային եւ միջազ – գային պահանջներուն հետ, առանց մու – թացկանութեան դիմելու :

Ձեմ գիտեր թէ Երեանի ակադեմիա – ները տեսա՞ծ են այդ հրատարակութիւն – ները, գիտութիւն կամ բառագիտութիւն մշակած ատեն ...

Ահա ուրեմն երիտասարդ մը որ եկաւ, պաշար ամբարեց եւ վերադարձաւ «դէպի տուն», գայն բաշխելու համար ընթերցուն :

Վ.Ա.Հ.

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ամբողջ Եգիպտոս կը ցնծայ, նոր սահ – մանադրութեան հռչակման առթիւ : Ազ – գային առաջնորդութեան նախարարը , Ֆաթի Բրզաման, ճառ մը խօսելով բա – ցատրեց թէ Եգիպտոսի պատմութեան մէջ առաջին անգամ է որ սահմանադրութիւնը կ'ենթարկուի ժողովուրդին հաւանու – թեան : Սահմանադրութեան Բ. յօդուա – ծին տրամադրութեամբ, «վեհապետու – թիւնը կը պատկանի ժողովուրդին իբրեւ չօշափելի իրականութիւն եւ ոչ թէ իբրեւ անմիջ պահանջ » :

Սահմանադրութեան հռչակումէն անմի – ջապէս ետք վարչապետը նիստի հրաւի – րեց յեղափոխական խորհուրդը : Նիստը տեւեց երկու ժամ : Առեւտրական նախա – րարը յայտարարեց թէ «Անհատական ձեռնարկները ապահովութիւն պիտի վա – յելեն . բայց ղրամադլուխը պիտի ենթար – կուի ժողովուրդի չահերուն, յարձրա – ցնելու համար կենցաղի մակարդակը » :

Սահմանադրութիւնը կը տրամադրէ « ազգային միութիւն , ընդդրկելով ամ – բողջ ժողովուրդը», որ թեկնածուներ պի – տի առաջարկէ խորհրդարանին համար : Իրագեկներու կարծիքով, ներկայ Ազա – ատրութեան Համախմբումն է որ պիտի կազմէ այդ ազգային միութիւնը, առաջ – նորդութեամբ գնդ. Նասըի : Այդ համա – խմբումը քաղաքական միակ կազմակեր – պութիւնն է Եգիպտոսի մէջ եւ պիտի տի – րապետէ ապագայ խորհրդարանին վրայ : Հանրապետութեան նախագահն ալ ան – տարակոյս պիտի ըլլայ ներկայ վարչա – պետը, կամալ Նասը, որ յայտարարեց թէ նոր սահմանադրութիւնը օրինակուած չէ որեւէ օտար օրէնքէ եւ «կը բխի ե – գիպտոսի սիրտէն » :

Ջնջուած են բոլոր դասակարգային խտրութիւնները : Ոչ ոք պիտի կրնայ վե – րահաստատել հին արտօնութիւնները , — փա – չա , պէյ , եւայլն :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Մարոքի ուճա քաղաքին մօտ սպան – նուեցաւ երկրապործական ֆրանսացի մը – նօրէնը, Շանփըթիէ ոը Ռիպ, իր կնոջը հետ : Սպանեալը ազգականն էր համանուն նախարարին : Հետպիերը կ'ըսէ թէ սպա – նութիւնը կատարուեցաւ գնդացիրով , խումբ մը ապստամբներու կողմէ : Սուլ – թանը եւ կառավարութիւնը մտնաւոր զեկոյց մը հրատարակեցին, դատապար – տելով ահաբեկչական արարքները :

Ալժերիոյ կուէրմա շրջանին մէջ ալ թակարդը ինկաւ շրջուն պահակախումբ մը : Վեց զինուորներ սպաննուեցան , ու – րիշ վեց հոգի վիրաւորուեցան , չորս հո – գի ալ առեւանդուեցան : Քառասուն ըմ – բոստներ սպաննուեցան :

Ա.ԶԳԱՅՈՂՈՎԸ տասը անդամներէ բաղ – կացեալ յանձնախումբ մը կազմեց , որ միջազգային պայմանագիր մը պիտի յօ – րինէ , արդիլելու համար հարկնցուկ մը վաճառումը՝ իր ընտանիքին, կնոջ մը վա – ճառումը՝ իր ամուսնին կամ զաւկի մը վաճառումը իր ծնողքին կողմէ :

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՑԱՍՏԱՆԸ ԱԿԱՆԱՏԵՍԻ ՄԸ ԱԶՔՈՎ

(ԼՈՆՏՈՆԻ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄԸ)

●

ՅՄԲ.— Երէկ հրատարակեր էինք Պ. Ս. Քիւրքճեանի զեկուցումը Ցուսաբերի թատերասրահին մէջ։ Ահաւասիկ այս առթիւ եղած հարցումներն ու պատասխանները.—

Հ.— Հոն ի՞նչ ըսին ձեզի մեր հողային պահանջներու մասին։

Պ.— Ինծի այդ հարցումին չատ յստակ պատասխան տուին. ըսին, որ այդ հարցը մեզի չի վերաբերիր, այլ կը վերաբերի Մոսկուայի, ու թերեւս նաեւ ձեզի՝ արտասահմանի Հայերուդ։

Հ.— Ձեզի բան մը ըսի՞ն նոր ներդաղթի մասին։

Պ.— Երեւանի մէջ մեր վարիչները այս հարցին մէջ ինձմէ տարբեր կարծիք ունին. ես կը խորհիմ, թէ Հայաստանը այսօր հող ու տարածութիւն չունի նոր ներդաղթողներու համար, մինչ հոն կը խորհին, թէ ունի, սակայն չունի բնակարան եւ այլ դիւրութիւններ, ինչպէս որ չունէր նաեւ 1947 – 8 թուականին – երբ այնքան հոծ բազմութիւններով հայրենադարձներ կը հիւրընկալէր. երբ այդ դիւրութիւնները ունենանք, ըսին, այն ատեն կը մտածենք նոր ներդաղթի մասին։

Հ.— Եթէ 1947 – 8 թուականներուն այդ դիւրութիւնները չունէին, ինչպէս որ դուք կ'ըսէք, ինչո՞ւ տուն – տեղ եղած մեր ազգակիցները երկրէ երկիր տեղահան ըրին։

Պ.— Ըսի ձեզի արդէն, որ յանցաւորը անոնք էին, որոնք ներդաղթողներուն սըխալ մտածումները ներշնչեցին եւ որոնք հոն վտռ յոյսերով մեկնեցան։

Հ.— Ի՞նչ կրնաք ըսել մեզի Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Տրէն Ա.ի մասին. ինչո՞ւ իր անունը երբեք չի տրուիր։

Պ.— 1945ին, երբ ես էջմիածինէն Գահիրէ եկայ, այցելեցի «Ցուսաբեր» եւ խմբագրութեան ըսի, որ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Տրէն Ա. սպաննած, խեղդամահ ըրած են (ճիշդ է, զեկուցաթերը ըսած է մեզի եւ մենք այս մասին գրած ենք, առանց, սակայն, իր անունը տալու. — «Ցուսաբեր»). Նոյնը կը կրկնեմ նաեւ այսօր — մեր կաթողիկոսը՝ Տրէն Ա.՝ խեղդամահ ըրած են։ Սակայն հին ոճիրներու չուրջ տեւաբար պէտք չէ խօսել, նախկին կառավարութեան մը գործած ոճիրին համար նոր կառավարութիւն մը պէտք չէ պատասխանատու բռնել։

Հ.— Հայաստանի վարիչներու հետ դուք հանդիպումներու հնարաւորութիւնը ձեր եւ մեր երկրի վիճակով հետաքրքրուելու դիւրութիւններ ունեցաք։ Պիտի ուզէի գիտնալ, թէ հետաքրքրուեցա՞ք արդեօք եւ ի՞նչ ըսին ձեզի, թէ ո՞ւր են մեզի ծանօթ դրագէտները ու վարիչները, որոնք այսօր չկան։

Պ.— Զեկուցաբերը այս հարցումին չպատասխանեց (թերեւս մոռացումի հետեւանքով)։

Հ.— Աղա՞տ էիք արդեօք կաթողիկոսական թեկնածուի մասնանշումին մէջ եւ կը գոհ՞ք արդեօք, թէ արժանաւոր եկեղեցականը ընտրած էք հայրապետական Գահին համար։

Պ.— Ընտրական ժողովին ես կը նախագահէի եւ քուէները ես կը բանայի։ Մենք ընտրութեան մէջ բոլորովին ազատ էինք։ Նորընտիր Վեհափառը էջմիածին գտնուող եկեղեցականներու մէջ ես կը նկատեմ ամէնէն արժանաւորը. չեմ խօսիր անշուշտ մեր այն եկեղեցականներու մասին, որոնք էջմիածին չեկան եւ ընտրութեան չմասնակցեցան։

Հ.— Ձեր այցելութենէն եւ պատրաստութեան առեն դուրսէն ոստիկանները, օտար աչքեր կը հսկէի՞ն ձեր վրայ։

Պ.— Հայաստանի մէջ ձեր դիտցած ոստիկանները չկան. դուրսէն ալ աչքեր չէին հսկեր մեր վրայ. Հայաստանի մէջ «Արտասահմանի հետ Մշակութային Կապի Ընկերակցութիւն»ը կայ, որուն երկու անդամները միշտ կ'ուղեկցէին մեզի՝ մեր այցելութիւններն ու պատրաստները դիւրացնելու համար։

Հ.— Հոկտեմբեր 12ին Երեւանի մէջ տեղի ունեցած Ֆութպոլի մրցման մասին դիտէք անշուշտ. ի՞նչպէս կ'ըլլայ, որ մրցման օրէնքներուն դէմ մեղանչողները այդքան ծանր պատիժներու կ'ենթարկուին, բանտարկութիւն 10էն մինչեւ 25 տարի։

Պ.— Ես ներկայ էի այդ մրցումին. հին մարզիկ մըն եմ եւ լաւապէս դիտեմ խաղին օրէնքները. այո, ռուս իրաւարարը արդար չեղաւ խաղի վախճանին, կամ սխալեցաւ եւ կամ եղածը չտեսնել ձեւացուց. ժողովուրդը չհանդուրժեց, քար – մութեամբ խուժեց դէպի իրաւարարը եւ քանի մը վայրկեանի մէջ աննկարագրելի ժխոր մը բարձրացաւ։ Երեկոյեան ժամը վեցին մենք ձգեցինք դաշտը եւ մեկնեցանք դէպի տուն. դարձին, մեզ ռուս կարծելով փորձեցին մեզ քարկոծել, սակայն մեզ հետ հայ եկեղեցականները տեսնելով՝ իրենց զայրոյթը մեղմեցին։ Հետեւեալ օրը տեղեկացայ, որ չորս հոգի սպաննուած էին, որոնցմէ մէկը ոստիկանական պաշտօնեայ. ծանրապէս վիրաւորուած էր նաեւ ռուս իրաւարարը. ինչպէս կը տեսնէք, եղածը չատ աւելին էր, քան մարզախաղի պարզ օրէնքներու խախտում մը։

*
**

Հարցումներու համար նախատեսուած 15 վայրկեանը քանի վայրկեան դարձած ըլլալով՝ զեկուցաբերը ներողութիւն խնդրեց ունկնդիրներէն, որ վերջ պիտի տայ հարցումներուն, ապա անցաւ պատկերներու ցուցադրութեան։

Զեկուցումը վերջացած ըլլալով՝ նախագահը՝ ընկեր Ե. Աթաբեկեան՝ շնորհակալութիւն յայտնեց Պ. զեկուցաբերին, միաժամանակ իր խոր հաւատքը յայտնելով ստեղծագործ հանճարին հանդէպ հայ ժողովուրդի, որ դարերով իր վրայ ծանրացած այլազան բռնակալութիւններու ժանրացած այլազան բռնակալութիւններու վերեզմանը փորելով, պիտի տակայ ու յարատեւէ՝ ազատութեան մէջ ալ աւելի չքեղօրէն ստեղծագործելու համար։

ՅՄԲ.— Ցուսաբեր հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ այս տեղեկութեանց առթիւ.—

Ի պատիւ իրեն հոս պէտք է վկայենք, որ երկու անգամ այցելած ըլլալով Հայաստան եւ բազմաթիւ իրողութեանց լաւ տեղեակ ըլլալով, Պ. Ս. Քիւրքճեան, Երկրէն եկած բոլոր պատուիրակներու մէջ, աշխարհական թէ եկեղեցական, միակ բացառութիւնն ըլլալով, պարկեշտութիւնն ու քաղաքացիական արիութիւնը ունեցաւ բարձրաձայն, հանրային բեմին, ի լուր բազմահարիւր ունկնդիրներու, յստակ ու որոշակի բառերով, յայտարարելու, որ, այո, 1938 Ապրիլ 6ի եկեղեցական դիշերը չեկիստները սպաննած, խեղդամահ ըրած են Ամենայն Հայոց Հայրապետը՝ Տրէն Ա.։ Այս արիութիւնն ու պարկեշտութիւնը իրմէ բացի ուրիշ ոչ ոք ունեցաւ։

Անկարելի էր անհնազանդութիւն ցոյց տալով, թէ 34 տարիներ պետական անկախ կեանքով ապրած երկիր մը, ինչպէս որ կը սիրէն կրկնել չարունակ, կրցած չէ երկու – երեք միլիոն սթերլին քով քովի բերել եւ իր մայրաքաղաքի կոյուղիները կարգաւորել ...

Ինչպէս որ կարելի չէր առանց սարսուռ զգալու լսել, թէ ի վերջոյ քրիստոնեայ երկրի մը մէջ, որ դարերով ապրած է քրիստոնէական բարքերով եւ քրիստոնէական մշակոյթով, հայ երիտասարդը, թող թէ անասուած, չի պիտեր, թէ քրիստոնեան ինչպէս կը խաչակնքէ ...

Տարագիր Հայը, որ անհէր ու անտէր – րական երկրէ երկիր կը թափառի, իր հայրենիքէն ակնկալելիք չունի. ընդհակառակն. միշտ պատրաստ է սիրով ու ան – տրտունջ իր բոլորանուէր աջակցութիւնը բերելու անոր։

Սակայն մերկ իրողութիւն է, որ 34 տարիներ չարունակ պետական անկախ կեանքով ապրած մեր հեռաւոր հայրենիքը իր տարագիր զաւակներու աջակցութեան պէտքը, կեանքի բոլոր մարզերու մէջ, աւելի քան ունի։

Նաեւ այս ճշմարտութիւնն է, որ «խորհրդային ընկերվար դրախտ»էն վերադարձած զեկուցաբերը փոխանցեց իր ունկնդիրներուն։

ՆՈՐ ԳԻՐՔ ՄԸ
«ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ»

(Գիւնեաօն ի պատիւ հեղինակին)

●

ՄԱՐՍԷՅԼ, (յատկատած). — Խումբ մը դրասէր բարեկամներ Դեկտեմբեր 28ին դիւնեաօն մ սարքած էին ի պատիւ դրագէտ Պ. Կ. Փօլատեանի, անոր նոր գործին հրատարակութեան առթիւ։ Ընտիր բազմութիւն մը լեցուած էր Քաֆէ Նուայի սրահը։ Տրուած որոշման համաձայն, Պ. Պ. Վ. Սարգսեան, Բ. Միլտոնեան եւ Մ. Համեան պիտի վերլուծէին Փօլատեանի վերջին գիրքը՝ «Վերադարձ»ը։ Այս առթիւ խօսք պիտի առնէին նաեւ Տէր եւ Տիկին Պալար։ Պ. Բենիկ Միլտոնեան բացումը կատարելով յայտարարեց.— «Տեսակ մը մշակոյթի օր է այսօր։ Մշակոյթը տաճար մըն է ազգերու տաղանդներով կերտուած։ Մենք ալ ունինք մեր մշակոյթը եւ արդար են այս բոլոր ջանքերը որ ի գործ կը դրուին մեր կանթեղը վառ պահելու համար։ Պ. Կ. Փօլատեանի տաղանդին մէջ երկու դիծեր կան։ Ես վկան եմ այն տաժանադին երկունքին որ ունեցաւ հեղինակը չարաթներու, ամիսներու ընթացքին։ Ամէն տողին քրտինք թափեցաւ, որպէսզի լաւ ըլլայ իր գիրքը, տա – լով հայեցի հարազատ պատկերը։ Առաջին դիծը.— մտասեւեռումն է հայ գիրը, հայ մշակոյթը։ Երկրորդ՝ իր բոլոր երգերը կը ներկայացնեն տառապող մարդը, տառապող հայ ժողովուրդը։ Հայ դրագէտը անարժան է իր կոչման, երբ ան – տարբեր է հանդիպ հայ տառապանքին։ Փօլատեան միշտ գրած է իր ցեղին տառապանքի մասին։ Ամէնէն կարեւորը իր նուիրումն է։ Նուիրում կը փնտռենք հայ դրողներու մէջ. մանաւանդ այս օրերուն։ Մեր քաջալերանքը, մեր հիացումը կ'երթայ իր ընտրած աղբիւրին, որ հայ ակէն կուգայ»։

Ապա քանի մը հատուածներ կարդաց «Վերադարձ»էն եւ առաջարկեց խմել հեղինակի կենացը։

Երկրորդ բանախօսն էր Պ. Վարդան Սարգսեան, որուն վերլուծումը կ'արժէ «Ցառաջ»ի ընթերցողներուն ներկայացնել ամբողջութեամբ։

Ապա արտասանելու հրաւիրուեցաւ Օր. Անիթա Սարգսեան, որ գովելի առոգանութեամբ արտասանեց Կ. Փօլատեանի գրքէն կտոր մը, Փրանսերէնի թարգմանուած Լ. Ա. Մարսէյլի կողմէ։

Տիկին Պալար եւ Պ. Պալար առանձին, առանձին չեշտեցին Պ. Փօլատեանի գործը Նարեկի թարգմանութեան հետ կապուած խնդիրներուն մէջ։ «Շնորհիւ անոր գլուխ եղաւ գեղատիպ հատորը։ Շնորհիւ անոր մենք կը չարունակենք կապուած մնալ հայ մշակոյթին։ Ան է որ կապ կը պահէ Քահէ տիւ Սիւտ եւ հայութեան միջեւ։

Փօլատեան կ'աշխատի Լիւք Անտէ Մարսէյլի հետ հայ նորագոյն բանաստեղծութեան վրայ։ Կը յուսանք չուտով հրատարակել նոր թարգմանութիւններ։ Ա. – մէնէն տպնիւ եւ նուիրուած ներկայացուցիչն է, զոր հայ ժողովուրդը կրնար տալ մեզի։ Ան՝ ճշմարիտ եղբայր մըն է մեզի համար, համակ խանդավառութիւն, նը – ւիրում եւ ազնուութիւն։

Տիկին Պալար կարդաց Լ. Ա. Մարսէյլի նամակը, որով ներողութիւն կը խնդրէր որ չէր կրցած ներկայ ըլլալ։

Մթնոլորտը արդէն էլեկտրականացած էր, երբ բեմ հրաւիրուեցաւ Պ. Մ. Համեան։

«Քիչ առաջ Պ. Վ. Սարգսեան քննադատ անուն տալով իմ վրաս նետեց ծանր մասը։ Քննադատին պաշտօնը գործին պակասը գտնելը չէ միայն, այլ նաեւ իրական արժէքներ գտնել, լոյս աշխարհ բերել։ Եթէ ճամբան հանդիպէի կուրծքիս պիտի սեղմէի հեղինակը։ Որովհետեւ հայ գրականութեան մէջ լոյս կը բերէ։ Օտարին հետ այդպէս պիտի չվարուէի։ Համակրանքով կը բանամ գիրքը, լաւագոյն յատկանիշներ գտնելու համար եւ սխալած չեմ եղեր։ Ինչո՞ւ «Վերադարձ» կը կոչուի գիրքը։ Կարելի է ենթադրել հայ հողիի մը վերադարձը դէպի հայութիւն։ Բանաստեղծութեան՝ երկար թէ կարճ Պօէմա եւայլն, ինչ կ'ուզէք ըսէք։ Կարելի չէր արձակ գրել այս գիրքը։ Մենք սովոր ենք ամէն բան գիտնութեան ենթարկելու։ Հայութիւն բառը ուրիշ ազգերու մէջ գոյութիւն չունի, ինչու այս մասնայատկութիւնը։ Այս բառին սահմանը ես գտայ «Վերադարձ»ին մէջ, ասիկա առաւելութիւններէն մէկն է։ Փօլատեանի գիրքը ունի հերոսներ, մէկը ինքն է, երկրորդը Ան, երրորդը՝ հերոս, որ թերեւս կարծէինք թէ ամբողջ էութիւնս կը խռովէր։ Կարծես դանակ մը անդադար կը մխուէր կողերուս։ Ի՞նչպէս պիտի կրնամ ազատիլ այս սպանիչ առարկայէն, որ մահացումի պատճառ էր գործած։ Գեաի՞ն նետէի, սակայն կը սարսռայի անոր պայթիւնէն։ Անփորձ էի եւ կը կարծէի թէ փոքրիկ հպումով մը պիտի ճարճատէր եւ մահուանս պատճառ պիտի դառնար։

Հերթապահ ոստիկանը մերթ տեղէն կ'ելլէր, պատյա մը կը կատարէր սենեակին մէջ եամէն անգամ որ ինծի կը մօտենար, աւելի կը կծկուէի, սարսափահար պոռալս կուգար ու այնպէս կ'երեւակայէի թէ ան իր հսկողութեան տակ առած է զիս, ամէն մէկ յարմումիս կը հետեւի մօտէն եւ պիտի թէ վրաս փամփուշտ մը կայ ...

Այս մտածումներուս մէջ, մեծ մայրիկիս պատկերը դամուեցաւ դիմացի պատին, Տիրամօր աղաչող դէմքով, համակ սէր եւ զուրգուրանք, գլուխը ուսին կախած, աչքերէն մարգարիտներ կախուած։ Հոգին կը մխար այրող կսկիծով։

Ներշնչած կը նայիմ իր առաքինի յուսատու դէմքին, պաղատագին օգնութիւն կը խնդրեմ իմ պահապան հրեշտակէս։

Ոստիկանապետը, որ մինչ այդ թուղթերու դէզով մը զբաղած էր, ոտքի ելաւ եւ առանց բառ մը արտասանելու մեկնեցաւ։ Այդ պահուն զգացի մինակութիւնս, խոր առելութիւն մը արթնցաւ մէջս, չէ՞ որ ըսած էր — «քիչ հաքը քեզ ազատ պիտի ձգեմ»։ Ինչո՞ւ հեռացաւ առանց խոստումը կատարելու։ Ուրեմն խաբած էր զիս...

Դժբախտութիւնս իր բոլոր արհաւիրքով ցցուեցաւ դիմացս։ Աչխարհ մը փլաւ գլխուս իր բոլոր ահաւորութեամբ, ա – կանջներս կը բզզային, ոչ մտածելու, ոչ ալ տրամաբանելու կարողութիւն ունէի, չէի կրնար չափել ողբերգութեան խորութիւնը։

Քանի մը վայրկեան հաք ոստիկանապետի համազգեստով պաշտօնեայ մը եկաւ։ Կ'երեւի հերթապահ ոստիկանապետն էր։ Վճռեցի մօտենալ եւ խնդրել որ արտօնէ տուն երթալ, մխայն հանիս տեսնելու, զայն մխիթարելու եւ յաջորդ առաւօտ վերադառնալ։ Անկէ էի այս որոշումիս համար, եթէ մահ անգամ ըսպառնար ինծի։ Մտքիս մէջ կեդրոնացած էր մեծ մայրիկս։ Ամէն անգամ որ կը մտաբերէի զայն, կուրծքս մամուլի մէջ մտած կը զգայի, սիրտս կը դանկըտուէր։

Այս մղձաւանջին տակ մօտեցայ ոստիկանապետին.

— Էֆէնտի, ներողութիւն որ ձեզ անհանդիստ կ'ընեմ։

Ց. ՀԻՍԱՑԵԱՆ

(Շար.)

«ՑԱՌԱՋ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՈՐԲԻ ՄԸ ԳՈՂԳՈԹԱՆ

●

Ցեսոյ զարմացած հարցուց.

— Երեք հարիւր ղրո՞ւշ, թէ երեք հարիւր ոսկի։

— Էֆէնտի, երեք հարիւր ղրուշ, չէ՞ք հաւատար, հարցուցէք կապոյտ ակնոցաւոր էֆէնտիին։

— Շատ լաւ, հոն նստէ, քիչ հաքը ազատ պիտի արձակեմ քեզ։

Եւ դառնալով ոստիկաններուն հրամայեց.— Ձեմալը տարէք մեկուսացուցէք, իսկ միւսները հարցաքննութեան սրահը տարէք, որպէսզի անոնց խնդիրը քննուի։

Ոստիկանապետին դէմքը այլայլած էր, այնպէս դաժանօրէն կը նայէր կապոյտ ակնոցաւորին, կարծես կ'ուզէր աչքերով բզկտել զեղծարարը։

Բոլորը հեռացան, ես մինակս մնացի ոստիկանատան մէջ։ Անուշ թեթեւութիւն մը զգացի, հանդիստ պահ մը ունեցայ վերաքաղ մը կատարելու իրարու յաջորդող յուզումնալի պատահարներուն մասին։ Այս մտորումներուն մէջ՝ յանկարծ բան մը զգացի որ մարմինս կը խոցոտէր, չարագուշակ փամփուշտն էր, որ ամբողջ էութիւնս կը խռովէր։ Կարծես դանակ մը անդադար կը մխուէր կողերուս։ Ի՞նչպէս պիտի կրնամ ազատիլ այս սպանիչ առարկայէն, որ մահացումի պատճառ էր գործած։ Գեաի՞ն նետէի, սակայն կը սարսռայի անոր պայթիւնէն։ Անփորձ էի եւ կը կարծէի թէ փոքրիկ հպումով մը պիտի ճարճատէր եւ մահուանս պատճառ պիտի դառնար։

Հերթապահ ոստիկանը մերթ տեղէն կ'ելլէր, պատյա մը կը կատարէր սենեակին մէջ եամէն անգամ որ ինծի կը մօտենար, աւելի կը կծկուէի, սարսափահար պոռալս կուգար ու այնպէս կ'երեւակայէի թէ ան իր հսկողութեան տակ առած է զիս, ամէն մէկ յարմումիս կը հետեւի մօտէն եւ պիտի թէ վրաս փամփուշտ մը կայ ...

Այս մտածումներուս մէջ, մեծ մայրիկիս պատկերը դամուեցաւ դիմացի պատին, Տիրամօր աղաչող դէմքով, համակ սէր եւ զուրգուրանք, գլուխը ուսին կախած, աչքերէն մարգարիտներ կախուած։ Հոգին կը մխար այրող կսկիծով։

Ներշնչած կը նայիմ իր առաքինի յուսատու դէմքին, պաղատագին օգնութիւն կը խնդրեմ իմ պահապան հրեշտակէս։

Ոստիկանապետը, որ մինչ այդ թուղթերու դէզով մը զբաղած էր, ոտքի ելաւ եւ առանց բառ մը արտասանելու մեկնեցաւ։ Այդ պահուն զգացի մինակութիւնս, խոր առելութիւն մը արթնցաւ մէջս, չէ՞ որ ըսած էր — «քիչ հաքը քեզ ազատ պիտի ձգեմ»։ Ինչո՞ւ հեռացաւ առանց խոստումը կատարելու։ Ուրեմն խաբած էր զիս...

Դժբախտութիւնս իր բոլոր արհաւիրքով ցցուեցաւ դիմացս։ Աչխարհ մը փլաւ գլխուս իր բոլոր ահաւորութեամբ, ականջներս կը բզզային, ոչ մտածելու, ոչ ալ տրամաբանելու կարողութիւն ունէի, չէի կրնար չափել ողբերգութեան խորութիւնը։

Քանի մը վայրկեան հաք ոստիկանապետի համազգեստով պաշտօնեայ մը եկաւ։ Կ'երեւի հերթապահ ոստիկանապետն էր։ Վճռեցի մօտենալ եւ խնդրել որ արտօնէ տուն երթալ, մխայն հանիս տեսնելու, զայն մխիթարելու եւ յաջորդ առաւօտ վերադառնալ։ Անկէ էի այս որոշումիս համար, եթէ մահ անգամ ըսպառնար ինծի։ Մտքիս մէջ կեդրոնացած էր մեծ մայրիկս։ Ամէն անգամ որ կը մտաբերէի զայն, կուրծքս մամուլի մէջ մտած կը զգայի, սիրտս կը դանկըտուէր։

Այս մղձաւանջին տակ մօտեցայ ոստիկանապետին.

— Էֆէնտի, ներողութիւն որ ձեզ անհանդիստ կ'ընեմ։

ՊՈՂՈՍԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՆԴԱՐԱՆԻ ՀԱՐՑԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԻՍՏԻ

Պողոսին հայկական սպանդարանի հարցական քննիչ կոմիտեի նիստին ներկա էին՝ նախագահ՝ Ա. Ա. Ղազարյան, անդամներ՝ Ա. Ա. Ղազարյան, Ա. Ա. Ղազարյան, Ա. Ա. Ղազարյան,

ԹՈՒՐՔԻՈՑ Ազգ. ժողովին Ցունուար 12ի նիստին մէջ նորէն յուզուեցաւ Սեպ – տեմբեր վեցի դէպքերուն պատասխանա – տուութեան խնդիրը : Երեք ընդդիմադիր կուսակցութեանց ճառախօսները պահան– ջեցին խորհրդարանական քննութիւն կա – տարել, այն առենուան վարչապետին եւ ներքին նախարարի մասին : Իսկորն ալ պնդեցին թէ կառավարութիւնը առնուազն «անփոյթ գտնուած է դիմամբ», թէ «կիպրոսը թուրք է» կոմիտէն կազմուած է Մենտերէսի օժանդակութեամբ եւն . :

ՔԱՆԱՏԱՑԻ արտաքին նախարարը պա– տասխանելով խորհրդարանին մէջ եղած հարցումի մը, հաստատեց թէ անցեալ 15 սաաւոնակներ ծախած են եգիպ– տոսի :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ արտաքին նախա – րարը, Ֆ. Տըլլըս, պատասխանելով իրեն ղէմ ուղղուած քննադատութեանց , կը յայտարարէ թէ «Լայֆ» չարաթաթերթը խեղաթիւրումներ եւ չափազանցութիւն – ներ կատարած է իրեն վերագրուած յայ– տարարութեանց մէջ: Բայց խոստովանե – ցաւ թէ ըստ էութեան ճիշդ է յօդուածը եւ աւելցուց . — «Պէտք է վտանգները աչք առնել, խաղաղութիւնը պահպանելու համար»: Ես կը հաւատամ թէ Մ. Նա – հանգները պարտաւոր են փորձել բոլոր պատուաւոր միջոցները՝ որպէս զի խու – սափին պատերազմէ մը: Ես կը կարծեմ թէ պատերազմէ խուսափելու լաւագոյն մեթոտն է կանխաւ հասկցնել թէ մենք պատրաստ ենք մեր սկզբունքները պաշ– պանելու նոյնիսկ մեր կեանքին գնով : — Մոսկուայի կուսակցական պաշտօնաթեր– թը, «Փրաւտա» գիտել կուտայ թէ Պ.Տը– լըսի արտաքին քաղաքականութիւնը կը ձգտի «լարուած պահել միջազգային յա– րաբերութիւնները մինչեւ անդունդին ափը »:

ՀԻՒԼԻԱԿԱՆ ուժերը կեդրոնացնելու եւ խաղաղօրէն օգտագործելու համար ժողով մը գումարուեցաւ Փարիզի մէջ, մաս – նակցութեամբ 34 պատուիրակներու :

ԱՐԺԱՆԹինի վախճանական նախագա – հը, Փերոն, յայտարարեց թէ իր երկիրը պիտի վերագառնայ տարին չվերջացած :

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ Խորհուրդը նորէն յա– տաձգեց Իսրայէլի մասին արուելիք վճի – ռը: Բանաձեւը պիտի վերաքննուի : Սու– րիա միշտ պատիժ կը պահանջէ, իսկ Իս– րայէլ կը գանգատի թէ արաբական բոլոր երկիրները թշնամական դիրք բռնած են իրեն դէմ եւ կը քայքայուին Արեւմուտ– քի կողմէ :

ԹԵՀՐԱՆի վիճուորական վերաքննիչ տեսանը հաստատեց «Ֆեատայանը Իսլամ» կազմակերպութեան պետին՝ Նաւաբ Սա – ֆաւիի եւ երեք մեղսակիցներուն մահա – վճիռը: Զորըն ալ պատասխանատու կը համարուին նախկին վարչապետ զօր. Ռազմարայի սպանութեան (1951):

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԷն անհետացած է Օր. Մա– ոի – էլիզապէթ Թուճարեան, ինչպէս կ'ի– մանանք տեղական թերթին մէջ հրատա – րակուած ազդ մը որ կ'ըսէ թէ Հայուհին վերջերս կը տառապէր ջղային տկարու – թենէ մը եւ ձգած էր զործը, զարման – ուելու համար :

ՎՐԻՊԱԿ.— երկուան թերթին մէջ , առլարին ուրբաթ օրուան գինը տըպ – ուած էր 499 ֆրանք , փոխանակ 399ի (սեւ չուկայ) :

Լոյս տեսաւ առաջին հատորը

ՄԻՆԱՍ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆԻ

ԴԱՐ ՄԸ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

1850—1950

Գ Ո Ր Ծ Ի Ն

736 մեծադիր էջ, տպագրութիւն տո – ղաշարով «Ցուսաբեր»ի :

Կ'ընդգրկէ 1850 – 1920 թուականներու զրականութիւնը, հետեւեալ բաժանում – ներով :

1.— ԶԱՐԹՕՆՔԻ ՍԵՐՈՒՆԴ (1850–1885)
2.— ԻՐԱՊԱՇՏ ՇԱՐԺՈՒՄ (1885 – 1900)
3.— ԳԵՂԱՊԱՇՏ ՍԵՐՈՒՆԴ (1900–1920)

Գինը Ֆրանսայի համար 750 ֆրանք :

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐԸ, որ կ'ընդգրկէ 1950 1955 թուականը, Սփիւռքի եւ խորհրդա – հայ զրականութեան պատմութեամբ, լոյս կը տեսնէ 1956 Ցունուարի վերջը :

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի եւ շրջանի արտա – կարգ ժողովը տեղի կ'ունենայ Ցունուար 21ին, շաբաթ իրիկուն, ժամը ճիշտ 9ին, «Ա.Հարոնեան» ակումբին մէջ: Ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ի ներկայացուցիչները: Կը հրաւիրուին բոլոր ենթակոմիտէներու ներկայացուցիչները եւ վարչութիւնները:

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Ազբիւր Սերոբ եւ Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան խումբի ժողո – վը այս ուրբաթ ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Ուսանողական « Սեւակ » խումբի ժողովը այս ուրբաթ ժամը 21ին , սովորական հաւաքատեղին:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Գէորգ Զավուշ խումբը հինգշաբթի 19 Ցունուար ժամը 21ին:

Խաժակ խումբը հինգշաբթի, 19 Ցուն – ուար ժամը 21ին:

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորա – կան հաւաքատեղիները : Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչները :

ԼԻՈՆ.— Վարանդեան կոմիտէն ժո – ղովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին, 101 Ավե– նիւ աը Սաքսի սրահը: Կը խնդրուի ճշդա– պահ ըլլալ :

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ– ՆԵՐՈՒ հերթական

«Conférence interview»

դասախօսութիւնը, այս ուրբաթ ժամը 21·15ին, Սոսիէթէ Սավանթի աշ սրահին մէջ Գ. յարկը : Դասախօս՝ Պ. ԱՐՄԱՆ ՄԱՐԲՈՒԽԵԱՆ: Նիւթը՝ Տպաւորութիւն – ներ Քամերունէն 1955ին:

Վիճաբանութիւնները պիտի վարէ Բը – ժիշկ Ժան Մեսաքեան :

Մուտքը ազատ է :

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Զինաստանէն եկած հայրենակից մը որ դիտէ բազմաթիւ լեզուներ կը փնտռէ դասախարակի (ընտանիքի մէջ), պահա– պանի, հսկիչի, դիչերապահի գործ մը : Դիմել.—

Mélik Noubarian, (Pour Mikael)
22, Ave. Thèophile Gautier, Tél. JAS. 18-18

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

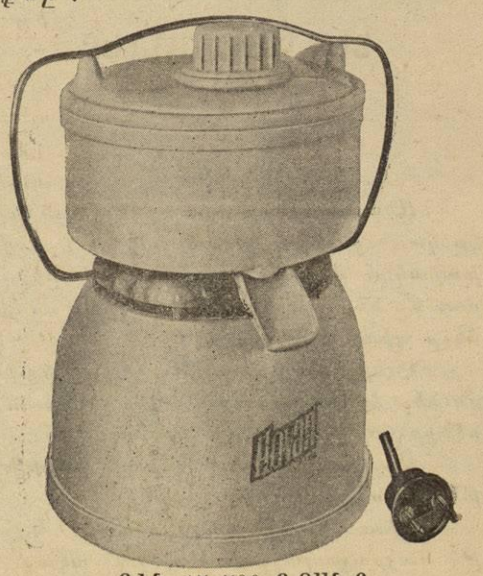
Շատ լաւ կտրոշ (քուփէօր) մը պոռնե – բրիի, հիւսուածեղէնի եւ ձերմակեղէնի համար : Դիմել՝

Paris-Californie, 16. Rue Ste Cécile, Paris

Centrifugeur Electrique

Բժիշկները չարունակ կը յանձնարարեն գործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիւթը առողջապահական տեսակէտով :

Ահաւասիկ կատարելագործուած գոր – ծիք մը :

ԳԻՆ 15·500 ՖՐԱՆՔ

Դիմեցէք ձեր էլեկտրապէտին կամ

APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE
14, Rue Rochambeau, Paris (9)

Գաւառ կը ղրկուի
Contre remboursement

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Անկէա Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղին, Հ. Ց. Դ. Արամ Ենթակոմիտէի եւ Նոր Սերունդի կողմէ :

Կիրակի, 22 Ցունուար, կէսօրէ վերջ ժամը 4 – 11 , ընկերվարականներու սը – րահին մէջ :

149bis, Ave. d'Argenteuil, Asnières

Գեղարուեստական բաժին, մասնակ – ցութեամբ թաւիսա ԴԱՐԵԳԻՆԻ :

Ճոխ պիւֆէ : Մուտքը ազատ է

Փոխադրութեան միջոցները.— Թիւ 140 օթօպուս , Փորթ Քլիշիէն ; 165 Փորթ Շամպերէէն, իջնել Փլաս Պուրկինեոն :

Տէր եւ տիկին Մկրեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Պարդեւ Արզուեան եւ զա – ւակները (Ռումանիա) , Տէր եւ Տիկին Ցակոբ Արզուեան եւ զա – ւակները, Տէր եւ Տիկին Վահէ Արզու – եան եւ զաւակները ցաւով կը ծանուցա – նեն իրենց հօր եւ մեծ հօր՝

ԱՐՇԱԿ ԱՐԶՈՒԵԱՆԻ

մահը որ տեղի ունեցաւ երկուշաբթի օր , ժամը 4ին, Պրուսէ հիւանդանոցը :

Ցուղարկաւորութիւնը պիտի կատար – ուի չաբաթ, ժամը 14ին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Պանէէոյի դերեզմանատունը :

Մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի իբր այդ նկատել ներկայս :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ եր– կուշաբթի, 23 Ցունուար, ժամը 21ին, Քառէ սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ Քառէի դէմ: Օրակարգ. —

1. Վարչութեան բարոյական եւ նիւ – թական համարատուութիւնը :
2. Հրաժարական վարչութեան :
3. Ընտրութիւն նոր վարչութեան :

Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներ – կայ ըլլալ այս կարեւոր ժողովին :

ԴԻՒԱՆ ՎԱՐԶՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՑԱԾԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ՊԱՆԵԷՈՑԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի, երեկոյեան ժամը 7ին , հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուց – ուի Ս. Ծնդկի մատրան մէջ, 83 ռիւ տԱրբէօյ :

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԱՆՊԱՑՄԱՆ

ՊԱՇԱՏՈՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Իր յարգելի հայրենակիցները եւ յաճա– խորդները կը հրաւիրէ իրենց ապսպրանքները ընել մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ, դիներու զղալի զեղչով :

Կը նեղածենք մեր մասնագիտութեան յառուկ ուտելիքներ միշտ թարմ, համեղ եւ ընտիր, որոնք միշտ դոհ կը ձգեն մեր այցելուները :

Ունինք թահին ու հէլվա, եալանճի տօլ– մու եւ տերեւ, ձիթապտուղ յունական . կալամաթա , տեղական ու Թրքական դուա ձէթ, Ամասիայի չոր պտիտ եւ Հա– լէպի կարմիր ոսպ, ճերմակ պանիր, քաշ– քաւալ պալքանեան, պտիտ եւ ամէն տե– սակ Ֆրանսական պահածոներ , կեսարիոյ ընտիր ապուխտ, եւ սուճուկ, որ միայն մեր քով պիտի գտնէք: Միրանի պաստեղ, պիստակ եւ միջուկը նաեւ փիստաշ 700 Ֆրանք քիլօն եւ միջուկը , ֆիշնիշ եւ փի– նիճօն, սալեպ, մահլեպի, սումախ , սա – գըզ, պահար, ֆիմիօն, չաման, բոլոր հա– մեմունքը Ֆրանսայի ամէն կողմը 24 ժամ– ուան մէջ ղրկելու պայմանաւ, նաեւ Պել– ճիքա, Զուիցերիա, եւ այլուր:

Մանաւանդ մեր ՇԻՐԱԿ ՕՂԻՆ , զուտ խաղողէ պատրաստուած , անպակաս չըլ – լայ ձեր սեղանէն, իսկ քաչուած համեղ զուտ սուրճը, կը մոռցնէ ձեր բոլոր յոգ– նութիւնը : 20 Rue Villeroy et
244 Rue Vendôme, *LYON*

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՍԱՄՈՒԷԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ վարժարանի թաւերահանդէսը վարդանանցի առթիւ , փետրուար 26ին :

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Փարիզի եկեղեցւոյ Կեդր. դպրոցի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ 22 Ցունուար, կիրակի ժամը 3ին Ազգ. տան թաւերական սրահին մէջ: 50է աւե– լի աշակերտներ, մանչ եւ աղջիկ, պիտի արտասանեն, երգեն, պարեն եւ ներկա – յացնեն հաճելի անակնկալներ :

Կը հրաւիրուին ծնողները եւ հայ հա – սարակութիւնը քաջալերելու համար նո – րահաս սերունդը եւ ուսուցչութիւնը :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻՆԻ ՄԷՋ

Ֆ. Կապ. Խաչի տարեկան պարահան – ղէսը այս չաբաթ , ժամը 21էն մինչեւ 3: Նուագախումբ Բարթամեան, նոր եւ վե– ղեցիկ անակնկալներ :

Սիրով կը հրաւիրուի պաղութը, թէ հա – ճելի երեկոյթ մը վայելելու եւ թէ քա – ջալերելու Կապ. Խաչի տարեկան ճեռ – նարկը :

Մուտքը 200 ֆրանք:

Պիւֆէ եւ խմիչք մատչելի գիներով :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ԼԻՈՆ.— Եկեղեցաչէն Տիկնանց Միու – թիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները ի նպաստ Լիոնի Ե– կեղեցւոյ շինութեան, իրենց անուան տօ– նախմբութեան առթիւ.—

Պ. Պ. Ցակոբ Մամուլեան հինգ հազար ֆրանք, Ցակոբ Խաչերեան հազար, Ցա – կոբ Պէրպէրեան հինգ հարիւր, Ոմն հա – զար, Մնայեան հինգ հարիւր, Պ. Պ.Յով– հաննէս Պօսթանեան հազար, Յովհ. Ցա – բելեան հինգ հարիւր , Յովհաննէս Տէր – Պետրոսեան հինգ հարիւր, «Ցառաջ»ի մի– ջոցաւ Փարիզէն Տիկին Քէօլէեանէ երկու հազար, Պ. Ստեփան Թէրզեան երկու հա– զար, Կիւլիւստանեան տասը հազար, Տա– քարէն Թաշճեան եղբարք հինգ հազար , Տաքարէն Գարունեան 1500 ֆրանք :

× Լիոնի Աղքատախնամ Տիկնանց Մար– միինը չնորհակալութեամբ ստացաւ հե – տեւեալ նուէրները, Տիկին Աբշալոյս ձըն– կըրեանէ երկու հազար ֆրանք, Տիկին Երջանիկ Ուզունեանէ երկու հազար, Տէր Վռամշապուհ քահանայէ երկու հազար Հաւքուճեան – Պիւքիւճեանէ 500 Ֆր. , Պ. Ճ. Պահատուրեանէ 24 ծրար ուտես – տեղէն աղքատներու բաժնուելու համար :

*

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այրի Տիկին Լիւսիա Ռա – ֆայէեան եւ զաւակները ու աղգականնե – րը իրենց չնորհակալութիւնը կը յայտ – նեն ամէն անոնց , որոնք անձամբ, նամա– կով, հեռագրով եւ ծաղկեպսակով ցա – ւակցութիւն յայտնեցին իրենց ամուս – նոյն, հօր եւ աղգականին Միսաք Ռաֆա– յէլեանի մահուան առթիւ, (10 Ցունուար, 1956) :

●

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Աղքատախնամ – Որբա – խնամ Միութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է Պ. Ցակոբ Փափազեանէ հինգ հազար ֆրանք, փոխան ծաղկեպսակի , ողբացեալ Մկրտչկէօղցի Տիկին Իսկուհի Քէչէեանի (ծնեալ Մկնթչեան, 52 տա – րեկան) անակնկալ եւ կսկծալի մահուան առթիւ :

●

ԿՐՃՆՈՊԼԸ.— Կապ. Խաչի մասնաճիւղը չնորհակալութեամբ ստացած է երկու հա– զար ֆրանք, ի նպաստ իր դպրոցին, Տէր եւ Տիկին Ալիկեանէ, իրենց Թոռնիկին՝ Մեսրոպ Քիւրքճեանի ծնունդին առթիւ :

●

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ֆ. Կ.Խաչի Պոմոնի մաս– նաճիւղի վարչութիւնը չնորհակալու – թեամբ ստացած է Գուլումեան ընտանիքէ հազար ֆրանք, ի նպաստ Կապոյտ Խաչի դպրոցին, իրենց զաւկին ամուսնու – թեան առթիւ, Պ. Զամպաքճեանէ՝ հա – զար ֆրանք, ի նպաստ դպրոցին, իր ող – բացեալ տիկնոջ եւ քրոջ Հոգեհանգստ – եան առթիւ եւ Տիկին Հանրիէթ Գէորգ – եանէ հինգ հարիւր ֆրանք, ի նպաստ դպրոցին , իր ազգականին Հոգեհանգստ– եան առթիւ :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ 20 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

VENDREDI 20 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7882 — 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3293

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԱՆՊԱՏԻՒ ՆԱՀԱՆՋԸ

●

Անցեալ Նոյեմբերի սկիզբը մինչազգա – յին մամուլը կը հաղորդէր Խրուշչեւի մէկ խոստովանութիւնը՝ ռուսեւթուրք յարա – բերութեանց մասին :

Ի պատիւ ասկեան պետութեան մը ներկայացուցիչներուն արուած ճաշի մը առթիւ, Կեղբ. Կոմիտէին Ա. քարտուղա – րը Մոսկուայի թուրք դեսպանին մօտ – նալով, ցաւ յայտներ է բարեկամութեան դաշինքի խզման համար :

Թուրք դեսպանը դիտել տուեր է թէ պատասխանատուն իրենք չեն :

Խրուշչեւ ալ հաստատելով այս պարա – գան, խոստովաներ է թէ պատասխանա – տուն Բերիան է :

Այն առեն չատեր չհաւատացին այս պամուլթեան :

Բայց ահաւասիկ Խրուշչեւ ինք անդամ մը եւս կը հաստատէ զայն, տարբեր ա – ոիթով մը : Եւ նոյնքան պերճախօս խոս – տովանութիւն մը կատարելով :

Մատչել Բուլկանինին վերջ, Կեղբ. Կոմիտէին քարտուղարն ալ մանրամասն զեկուցում տուաւ Գերագոյն Խորհուրդին առջեւ, դէպի Ասիա կատարուած ճամ – բորդութեան մասին :

Այս առթիւ խօսելով Իրանի մասին, անցաւ Թուրքիոյ եւ նորէն ցաւ յայտնեց յարաբերութեանց խզման համար :

— Յայտնի է, որ երբ Թուրքիայի ի – խանութեան դեկավարները Քեմալ Աթա – թիւրքը եւ Իսմէթ Իւէօնիւն էին, մենք շատ լաւ յարաբերութիւններ ունէինք նրա հետ, բայց յետոյ մուայլուեցին : Մենք չենք կարող ասել, թէ դա տեղի ու – նեցաւ միայն Թուրքիայի մեղքով. մեր կողմից եւս թոյլ տրուեցին անտեղի յայ – տարարութիւններ, որոնք մոայլեցին այդ յարաբերութիւնները : (« Սովետական Հայաստան», 31 Դեկտեմբեր 1955) :

Այսպէս, անդամ մը եւս կը հաստատ – ուի թէ Մոսկուա միշտ կը փնտռէ Թուր – քիոյ բարեկամութիւնը, նոյնիսկ խոստո – վանելով որ իրենք ալ յանցանք ունին 1925 *Դեկտ. 17ի դաշինքին խզման մէջ :*

Ինչպէս անցեալ Նոյեմբերի խօսակցու – թենէն, նոյնպէս այս յայտարարութենէն կը հետեւի թէ Մ. Միութիւնը կը ղէջ՛յ որ հողային խնդիրներ յարուցած էր, այն առեն ...

Այո, այն առեն Կարս – Արտահանի խնդիր մը կ՛արծարծէին, կողմնակի մի – ջոցներով, եւ կ՛առաջարկէին վերաքննել Նեղուցներու պայմանագիրը :

Այս հարցը առեն մը քաշքշուեցաւ, վառ յոյսեր ներշնչելով միամիտներու : Վիշինսկի քանի մը խօսք ալ Ազգ.ժողո – վին մէջ արտասանեց, հակաճառերով Թուրք պատուիրակին հետ, եւ ետ պա – հանջուած հողերը վրացական դարձնելով :

Եւ առտու մը, 1953 Մայիս 30ին, Մոս – կուա յանկարծ ժխտեց ամէն իրաւունք : Ծանուցագիր մը ղրկելով Անգարա, յայտարարեց թէ Հայաստան ու Վրաստան հողային պահանջներ չունին Թուրքիայէն :

Այդ օրէն ի վեր, Մոսկուայի վարիչները կ՛օգտագործեն ամէն առիթ, վերահաս – տատելու համար երբեմնի գործօն բա – րեկամութիւնը, որ ոտքի հանեց կիսա – կործան Թուրքիան :

Նոյն պարտականութիւնը դրած են « անկախ » հանրապետութեանց վրայ :

Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդին մէջ ալ, նախագահը, Աւուշեանան, փու – թաց յայտարարել թէ կ՛ուզեն բարի դրացնութեան յարաբերութիւններ հաս – տատել Թուրքիոյ հետ, եւ այլն :

Բոլոր երեւոյթները կը հաստատեն թէ Անգարան անտարբեր դիրք մը բռնած է ոչ միայն անոր համար որ իր կռնակն ունի Արեւմուտքը, այլ եւ լիուլի յագեցած է Խ. Միութեան դիջումներէն, բոլորն ալ ի վնաս Հայաստանի ...

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ ԲԱՑՈՒԵՑԱՒ

●

ԲՈՒՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՇԱՔՈՒ

Երէկ, հինգշաբթի, տեղի ունեցաւ նո – րընտիր Ազգ. Ժողովին բացումը նախա – գահութեամբ երիցագոյն անդամին՝ Պ. Մարսէլ Քաչէնի (86 տարեկան) : Ընդհ. Թիւը կը հաշուէին 596, Ալժերիոյ ընտ – րութիւնները չհաստատուած ըլլալով :

Նախագահը իր բացման խօսքին մէջ պարզեց Ժողովին կատարելիք աշխա – տանքները եւ օրուան պահանջները : Իր – ը ալ ունէր : Ինչպէս դիտել կուտան տեղական թերթերը, մթնոլորտը թանձրացած է պառնութեամբ եւ քաղա – քական հակամարտութեամբ, ճիշդ ինչ – պէս երկրորդ աշխարհամարտի դարձ – րումէն անմիջապէս վերջ :

Առեղական գործօղութեանց առթիւ, մեծ դժուարութիւններ կը նախատեսուին Ազգ. Ժողովի նախագահին ընտրութեան համար : Ընկերվարականներու թեկնա – ծուն է Պ. Թրոքէր : Կը կարծուի թէ Պ. Խա. Ֆոր դահլիճին հրաժարականը պիտի ներկայացնէ չաբաթ դիշեր : Ուրեմն բուն պայքարը պիտի սկսի յառաջիկայ չաբ – թու, երբ Հանրապետութեան Նախագահը նշանակէ վարչապետութեան թեկնածուն :

Հանրապետական ճակատը արդէն պատ – րաստուած է առանձնելու նոր կառավա – րութեան կազմութիւնը, տասը նախա – րարներով եւ բազմաթիւ խորհրդական – ներով : Կ՛ըսեն թէ ցանկն ալ պատրաստ է, — վարչապետ՝ Կի Մոլէ (ընկերվարա – կան), փոխ–վարչապետ՝ Մենդէս Ֆրանս (արմատական), արտաքին գործերու նա – խարար Պ. Քրիսթիան Փինօ (ընկերվ.), դատական՝ Պ. Խա. Տէվրէօ (նոյնպէս), ներքին գործերու՝ Ժան Պերթուան (ար – մատական) եւն. :

Հանրապետական ճակատին երեսփո – խաններու թիւը կը հաշուեն 160, ինչ որ բաւական չի համարուիր ուժեղ եւ տեւա – կան դահլիճ մը կազմելու համար : Կի Մո – լէ եւ Մենդէս Ֆրանս առջի օր խորհրդ – ակցութիւն մը կատարեցին լման երկու – ժամ եւ յայտարարեցին թէ կատարելա – պէս համամիտ են հիմնական հարցերու մասին :

ՁԱՓԱՒՈՐՆԵՐԸ Կ՛ԱԶԴԱՐԱՐԵՆ

Ուշադրաւ է որ արդէն իսկ իրենց դէմ կանգնած են չափաւորները, առաջնոր – դութեամբ արտաքին գործերու նախարա – րին՝ Պ. Անթուան Փինէի :

Սէն Շամոնի քաղաքապետը, որ ասպա – րիզ իջած է հաւասարակշռութիւնը պա – հելու համար, հետեւեալ յայտարարու – թիւնն ըրաւ հրապարակաւ .

—Որոշած էի լռութիւն պահել : Շատեր զարմացան, ուրիշներ իրենց ուզած մեկ – նութիւնները տուին : Ազգ. Ժողովին բա – ցումէն քանի մը ժամ առաջ, պարտք կը սեպեմ ճշդել իմ եւ բարեկամներուս դիր – քը : Հանրապետական ճակատը կը պա – հանջէ նոր կառավարութիւնը կազմելու ի – րաւունք, իր յաղթանակը հռչակելով չունդալից : Ո՞ւր է այդ յաղթանակը : Իր չահած աթոռները 160 են, 600ի վրայ, այսինքն առ առաւելն 26 առ հարիւր : Շահած քուէները,— իբր հինգ միլիոն, այսինքն ընտրողներու 25 առ հարիւրէն ալ պակաս : Փոփոխութիւն մը կատարելու կա՞մքը : Անշուշտ Հանրապետական ճա – կատին չէինար այդ մենաշնորհը : Կարգ մը արդիւնքներ նկատի առնելով, կը վայլէր որ քիչ մը համեստ ըլլային : Ոչ, կարելի չէ խաղալ թուանշաններու հետ որոնք ա – նողոք են » :

Պ. Փինէ յետոյ բացատրեց թէ անտեղի է բոլոր մեղքերը վերապրել նախորդ Ազգ. Ժողովին մեծամասնութեան եւ ար համար – հել վեց միլիոն ընտրողներ որոնք ունին առ նուազն 220 երեսփոխան : « Մոռցա՞ն Ֆրանքին անկումը, դիներու անկար – գութիւնը, պետական վարկին անկումը : Մոռցա՞ն թէ ո՛ր մեծամասնութիւնն էր որ վերջ դրաւ այդ վարկաբեկման : Ո՞վ կրնայ ժխտել անտեսութեան զարգացու – մը, գնելու կարողութեան իրական բար – ւոքումը, ընկերային նոր համաձայնու – թիւնները եւն : Գալով այն խնդիրներուն որ տակաւին չեն լուծուած, մեր օրերէն չեն սկսիր : Մենք տրամադիր չենք ըն –

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

▪ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ▪

*

ՏԵՂԱՏՈՒԻՈՒԹԻՒՆ

Տրտունջք՝ հայաշատ խաղաքէ մը :

— Կ՛ուզէի ընդհանուր տեսութեամբ մը պարզել մեր գաղութին տարեկան պատ – կերը. բայց վարանեցայ, որովհետեւ մխիթարական պարագաներ կը պակսին :

« Ընդհանուր նահանջ մը՝ ամէն նահա – տի վրայ : Ամէն մէկը եթէ մասամբ ընկ – նուած է ընտանեկան հոգերով, բայց, իբրեւ ընդհանուր երեւոյթ, տարուէ տա – րի բան մը կը պակսի նախկին ոգեւորու – թենէն : Գործող ձեռքեր չկան : Ափսո – սանքով կը յիշեմ երբեմնի եռուզեռը ...

« Միւս կողմէ, խառն ամուսնութիւննե – րը հետզհետէ կը բազմապատկուին» :

Տարակոյս չկայ թէ նոյն վրդովիչ պատկերը կը ներկայացնեն ուրիշ հայա – շատ շրջաններ, աւելի կամ նուազ խորու – թեամբ :

Յարդ միայն մէկ տարեկան տեսութիւն երեւցաւ, այն ալ Սէն Շամոնէն, միեւնոյն տժգոյն բովանդակութեամբ :

Ի՞նչ վերբեր պիտի պարզուէին, եթէ իրազեկներ փորձէին պատկերացնել իրենց շրջանին անցուդարձը, սկսելով փարիզի արուարձաններէն :

Օրինակ, ամէն տեղ ալ կը դիտեն որ կը պակսին հայերէնի դասընթացքներուն ա – շակերտները :

Կը նօսրանան ուսկնդիրները, զանազան դասախօսութեանց առթիւ :

Արդէն անհամար բազմութիւն մը կը կազմեն անոնք որ կորսնցուցեր են հայե – րէն գիրի եւ թերթ կարդալու վարժու – թիւնը :

Միւս կողմէ, այո՛, կը բազմապատ – կուին խառն ամուսնութիւնները : Ոչ մի – այն բնիկներու, այլեւ այլազգի, այլացեղ թեկնածուներու հետ :

Բարեբախտաբար տակաւին կա՛ն կա – մաւորներ, «անձինք նուիրեալք» , որոնք իրենց կարելին կը փորձեն, տեղատուու – թիւնը սահմանափակելու համար :

Դիտէ՞ք ազդու միջոց մը, ցնցելու հա – մար այս համատարած թմրութիւնը :

Տեսէք, հիւրընկալ երկրին զաւակներն անգամ իրար անցած են եւ արտակարգ միջոցներ կը մտածեն, «բան մը փոխելու համար » :

Իսկ մենք անընկած ենք, նոյնիսկ եղա – ծը պահելու աշխատանքին մէջ ....

ՎԱՀԷ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ԱԼ ԲԱՆԱԿ ՈՒՆԻ

Արեւելեան Գերմանիոյ խորհրդարանը Յունուար 18ին միաձայնութեամբ վաւե – րացուց օրինագիծ մը որ կ՛արտօնէ «ազ – գային ժողովրդական բանակ մը» կազ – մել, ազգային պաշտպանութեան նախա – րարութեամբ : Օրինագիծը ներկայացուց փոխ – վարչապետը, Ուլրիխ Շեռնէր, զօրա – վարի համազգեստով : Այս առթիւ բա – ցատրեց թէ «անհրաժեշտ է հանրապե – տութիւնը պաշտպանել արեւմտեան Գեր – մանիոյ վերածնեալ վինապաշտութեան դէմ : Ազգային ժողովրդական բանակը պիտի բաղկանայ ցամաքային, ծովային եւ օդային ուժերէ եւ պիտի կատարէ մի – այն պաշտպանութեան դեր : Պարտաւորիչ զինուորութիւնը անհրաժեշտ չէ առ այժմ : Մինչ արեւմտեան Գերմանիոյ վարձկաններու բանակը ամերիկեան հա – մապատասխան կը հագնի, մեր ժողովրդական բանակը գերմանական համազգեստ մը պիտի հագնի, համաձայն գերման աւան – դութեան : Ժողովրդական բանակի մը կազմութեամբ արեւելեան Գերմանիան պիտի կրնայ կատարել իր յանձնառու – թիւնները՝ վարչաւայլ զինուորական դաշինքին հանդէպ » :

Նոր բանակը պիտի սպառազինուի բո – լոր արդիական զէնքերով : Իրականին մէջ, վեց տարիէ ի վեր կազմուած «Ժո – ղովրդական ոստիկանութիւն»ն է որ բա – նակի կը վերածուի աւելի քան 120·000 ոստիկաններով :

Արեւմտեան Գերմանիոյ մէջ մեծ կար – ծութիւն չեն ընծայեր այս փոփոխու – թեան : Դաշնակիցներն ալ կ՛ըսեն թէ պարզապէս կը նուիրագործուի չատոնց հաստատուած իրողութիւն մը : Զարմա – նալին այն է որ, արեւելեան Գերմանիոյ վարչապետը առաջարկած է ոչ – յարձակ – ման դաշինք մը կնքել արեւմտեան Գեր – մանիոյ հետ ...

ՏՒՐՈՒՆԻ .— ԿԻՒՐԵՂ ԽՐԱՅԵԱՆ

Ցաւով կ՛իմանանք Պ. Կիւրեղ Խրայեա – նի մահը՝ Լիոնի մէջ :

Հանգուցեալը, ընկ. Խաբերդցի, հը – րաչքով փրկուած էր Հայջինջ Սարսափ – ներէն, ափ մը որբերու հետ : Տարիներ առաջ պարբերաթերթ մը կը հրատարա – կէր Մարսէյլի մէջ, երեք ընկերներով : Ցետոյ փոխադրուեցաւ Լիոն : Կ՛աշխա – տակցէր «Ցառաջ»ի եւ ուրիշ թերթերու, մասնաւորապէս նուիրուելով պատմական նիւթերու : Տպած է դիրք մը «Մովք»ի մա – սին : Կը կարծենք թէ ունի նաեւ անտիպ ուսումնասիրութիւններ : Մեր ցաւակցու – թիւնները իր ընտանեկան պարագանե – րուն :

× Պոլսոյ թերթերէն ցաւով կ՛իմանանք մահը Թոմս (Թումիկ?) կեսարի, ծանօթ առեւտրական, որ դրաստած է նաեւ հան – րային գործերով : Կեղբ. Վարժարանի նախկին աներէն էր :

ՓՈՒԺԱՏԻ ՏԵՍԱԿԷՏՆԵՐԸ

Օսար մամուլի ընկերակցութիւնը Դէ. օր սեղան մը սարքած էր ի պատիւ Փիէռ Փուժատի : Ներկայ էին 250 լրագրողներ, որոնց կարգին «Ցառաջ»ի ներկայացուցի – չը : Նոր չարժումին վարիչը, որ 35 տա – րեկան է եւ 52 երեսփոխան ունի Ազգ. Ժողովին մէջ, մեկնելէս ժամ խօսեցաւ, պարզելով իր տեսակէտները : Այս առթիւ հերքեց այն մեղադրանքը թէ ցեղապաշտ է կամ հակասեմական : Ըսաւ թէ «մեր առաւելութիւնն այն է որ վարդապետու – թիւն մը կամ փիլիսոփայութիւն մը չենք պարտադրեր : Մենք պարզապէս պիտի բժիշկ մըն ենք որ կ՛ուզէ հիւանդը դար – մանել կարելի արագութեամբ : Տուրքերը մերժելու խնդիր չկայ, այլ կ՛ուզենք որ վճարումը կատարուի արդարութեամբ : Երբ օրէնքը զօրաւորները կը պաշտպանէ ակարներուն դէմ, այս վերջիններուն կը մնայ կազմակերպուիլ, իրենք զիրենք պաշտպանուելու համար : Մենք չենք ու – զեր տապալել պետութիւնը եւ հաստատե – տութիւնը » :

Պատասխանելով զանազան հարցումնե – րու, Փուժատ ըսաւ. — «Պ. Մենդէս Ֆրանս ցեղապաշտ կ՛անուանէ զիս : Ես չեմ կրնար ցեղապաշտ ըլլալ, վասն զի որոշապէս արհամարհալ ցեղ մը չունիմ, իսկ ան ունի : Ցաշակնութիւնը մի չփոթէք ատ – նականութեան եւ ուժականութեան հետ» :

Տեղական թերթերը գիտել կուտան թէ Փուժատ այս անգամ աւելի չափաւոր էր իր արտայայտութեանց մէջ :

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ

Ա.

Ոչ ևս է Հ. Տէրտէրեանը: Զեմ ուզում հաւատալ անողոք իրականութեան: Պատրաստւում էի նամակ գրել իրեն «Հայրե՛նիք» ամսաթերթում լոյս տեսած իր յուշերի համար: Ուշ մնացի, մահը կանխեց ինձ: Էլ իրեն չի հասնի իմ յարգանքի խօսքը:

Սակայն չեմ կարող լռութեամբ անցնել այս կսկծալի կորուստի վրայով: Ճանաչել եմ Հ. Տէրտէրեանը եւ տարիներով աշխատել եմ հետը: Իր կեանքէն մի քանի դրուագների յիշատակումը իմ կողմէ՝ թող լինի անթառամ ծաղկեփունջ իր թարմ շիրիմի համար:

Նորին վշտակցութիւններս իր ազնիւ տիկնոջ՝ Ժենիային եւ զաւակներին: 1916 թուի աշնանը Ռոստով դ/վ(ուրզնաձել էի բարձրագոյն կրթութեան հետեւելու նախկին Վարչաւիան, յետոյ Դոնի համալսարանում), ծանօթացայ Հ. Տէրտէրեանի հետ:

Նոր Նախիջեւան – Ռոստով՝ ընկակայ հայաբնակ գաղութներով՝ աղգային կեանքի ղեկավարներէն հանրածանօթ ի – դաւաբան եւ Ազգ. խորհրդի նախագահ Գրիգոր Զալխուշեանը եթէ ղեկավար ա – ռաջնորդն էր ընկանի ունեւոր պահպանողական տարրի, իրաւաբան Հ. Տէրտէրը – եանն էլ ղեկավարն էր յառաջադէմ, յե – ղափոխական երիտասարդ տարրի:

Տեղացի, կամ եկուոր, ազգային կեանքով հետաքրքրուող եւ ապրող ոեւէ մէկը չէր կարող չճանաչել եւ այդ երկու անձերը: Երկուսն էլ տեղացի, տարբեր տարիքով — Համբարձումը Զալխուշեանի զաւակի տարիքն ունէր — տարբեր անտեսական վիճակով Զալխուշեանը հարուստ էր, տարբեր խառնուածքով, ու մանաւանդ զաղափարներով իրար հակամարտ այդ երկու անձերը իրարու հանդուրժող, իրար որոնող գործակիցներ էին, իրարու լրացուցիչ էին ազգապահպանման հրատապ խնդիրներում:

Տէրտէրեանը՝ հակառակ իրաւաբան լինելուն՝ պերճախօս, մանաւանդ, չողոմախօս չէր: Իր խօսքը կարճ էր, կոպիտ լինելու աստիճան չոր, բայց չիտակ էր, համարձակ, հաւատաւոր, նպատակին ուղիղ գարնելու աստիճան, չինելու, կամ քանդելու վճռականութեամբ: Եթէ չատ չէին իր մտերիմները, անթիւ էին իր գործը գնահատողները եւ յարգողները: Տէրտէրեանը անձնական համակիրներ, արբանեակներ չհեղու համար գլուխ խոնարհել, չողոքորթել չգիտէր:

Գիւղացի էր, թող ներուի ինձ, եթէ ասեմ իմ մէկ մտապատկերս նրա նկարագրի մասին: Արտը՝ (իր ազգային գաղափարը) վարելու համար գութանի լծուած եզ, որ ակօս փորելու համար պիտի գնար անշեղ:

Ն. Նախիջեւան – Ռոստովը հին, կազմակերպուած գաղութ էր իր գիմագծով, ազգային հաստատութիւններով, միութիւններով եւ Հ. Ց. Դ. Կ. կոմիտէու – թեամբ: 1916ին նրա գիմագիծը փոխուած էր, ընդունած լինելով իր մէջ բազմաթիւ գաղթականներ, մանաւանդ Վասպուրականի գաղթականների, որոնք տուն – տեղ եւ գործի ձեռնարկած ըլլալով, չէին կարող անտեսուել ազգային կեանքում:

Կէրէնակու յեղափոխութիւնը նոր կացութեան առջեւ էր գնում բովանդակ հայութիւնը. պէտք էր կուռ կազմակերպութիւն գալիք անծանօթը ընդունելու եւ ի նպաստ հայութեան օգտագործելու համար: Ցեղափոխութեան առաջին իսկ օրերին հնչեց Հ. Ց. Դաշնակցութեան ձայնը: Հրապարակային ժողովի էին հրաւիրում Դաշնակցականները, տեղական կոմիտէութեան մէջ արձանագրուած, կամ չարձանագրուած բոլոր ընկերներին անխտիր:

Ժողովը տեղի ունեցաւ Ռոստովում, հայապատկան Սարատով հիւրանոցի ընդարձակ սրահի մէջ: Սրահը լեցուն էր բերնէ բերան, տեղ չկար նստելու: Ուսուսի սեղմուած ժողովուրդն սպասում էր Դաշնակցութեան խօսքին: Նախագահում էր Հ. Տէրտէրեանը: Աղատ խօսք պիտի ունենային բոլոր փափաքողները:

Հրատապ վայրկեանը ժողովրդի խոր համոզման, ազատ կամքէ բխած կուռ կազմակերպութեան պէտք ունէր. ու բոլորին տրւում էր ազատութիւն արտայայտուելու համար:

Վասպուրականի աղէտը յուսախաբած, վհատեցուցած էր շատերին, մանաւանդ Վասպուրականցիներին: Պղտորած էին մտքերը. նաւարեկ ժողովուրդը նոր վիրաւորս էր որոնում ափ հասնելու համար: Համաշխարհային պատերազմի վերիվայրումներին զոհուած հայ ժողովրդի համար քաւութեան նոխազը ղեկավար տարրըն էր, Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը: Ժողովը եղաւ բուռն, բոցավառ: Եղան պահանջողներ, որ Դաշնակցութիւնը քաշուի հրապարակէն, աղգային կեանքի ղեկավարութիւնը թողնելով նորերի: Ինչ էր մնում ժողովը պայթէր եւ ժողովուրդը ցրուէր առանց արդիւնքի: Տագնապալի վայրկեան էր:

Տողերս գրողի խօսքէն վերջը, որ թէ – լադրեց ժողովրդին նստիլ եւ լսել ժողովը հրաւիրողների վերջին խօսքը, յանկարծ հնչեց Հ. Տէրտէրեանի չոր եւ հատու ձայնը:

— Թող գնան, թող հեռանան այս սը – րահէն բոլոր նրանք, որ էլ Դաշնակցականներ չեն, չեն հաւատում Դաշնակցութեան: Դաշնակցութիւնը կայ ու կը մնայ: Հեռացէք, չուտ ...

Եղան ամիկարար հեռացողներ: Սակայն նստած, կամ ոտքի մնաց մեծամասնութիւնը: Տէրտէրեանի դէմքը կապուտացած էր, ուռած էին քունքերի երակները: Կըրակ էին ցայտում աչքերը, դողում էին ձեռքերը, կարծես ճիգ էր անում զսպելու բռունցքը, որ չբարձրանար եւ չիջնէր գլուխների վրայ:

— Դեհ, ցասած սրտի խօսքեր էին, կեր Տէրտէրեան, կ'անցնի,— հնչեց սրահէն տարեց մի մարդու ձայն: Էն որ Դաշնակցական է, Դաշնակցական էլ կը մնայ, Դաշնակցական էլ կը մեռնի: Ես կոմիտէութեան մէջ արձանագրուած չեմ, արձանագրեցէք:

Լռութիւն: Տէրտէրեանը նստեց, ձեռը տարաւ ճակատին: Լռութեան այդ պահը երբեք պիտի չմոռանամ:

— Ինձ էլ արձանագրեցէք, լսուեց մի ուրիշ ձայն:

Ու ահա, ինքնաբերաբար, լռութեան մէջ սկսաւ ընկերների արձանագրութիւնը: Ու չատ էին նրանք, մեծ մասը գաղթական ու նաեւ տեղացիները, որ մինչ այդ եղած էին համակիր Դաշնակցութեան:

Ժողովը երկար տեւեց: Ոչ ոք չէր ուզում հեռանալ սրահէն: Խօսում էին չափուկով: Կարծես երկունք ապրող մի մօր ազատուելուն էին սպասում: Նոր կացութիւնը նոր պահանջ էր դնում, անհրաժեշտ էր կոմիտէի նոր ընտրութիւն: Երկու, երեք օր ետք, նոյնքան բազմամարդ մի ժողովում, նոյն պահում գաղտնի քուէարկութեամբ ընտրուեց կոմիտէն 7 անդամով: Այդ կոմիտէին մաս էին կազմում նաեւ Գրիգոր Զուբարեան (վերջէն հրաժարած Դաշնակցութենէն) եւ տողերս գրողը:

Հ. Տէրտէրեանը իր յուշերում արդէն գրած է այն բեղնաւոր աշխատանքը, զոր կատարեց Դաշնակցութիւնը, մինչեւ խորհրդային իշխանութեան հաստատումը: Մեծ էր կատարուած գործը ու մեծ էր Հ. Տէրտէրեանի դերը այդ գործում:

Ունէինք «Հայ համայնք», տեղական ազգային խորհուրդ ընտրուած գաղտնի քուէարկութեամբ, ուր մեծամասնութիւն կազմեցին Դաշնակցական պատգամաւորները: «Հայ Համայնք» անունով գրական եւ տեղեկատու ամսաթերթ: Կարսի շրջանի պաղթականութեան (1918ին) ընդունելութիւն եւ տեղաւորում: Նոր կամաւորների առաքում (կերչնակու յեղափոխութիւնն անմիջապէս վերջ):

Երկրորդ, համամնաւոր յեղափոխութեամբ՝ քայքայուած բանակի հիւսիսէն հարաւ, Կովկաս, Հայաստան իջնող հայ սպաների եւ զինուորների համախմբման եւ ապահովութեան գործ, (ճանապարհ չկար տեղ հասնելու): Ձերմակ եւ կարմիր քաղաքացիական կռիւների ընթացքին հայ գաղութի ինքնապաշտպանման գործ,

Ո՞ր մէկն յիշել: Բազմապիսի ու չատ էր գործը, այդ բոլորին պիտի հասնէր Դաշնակցութիւնը, ու իր ղեկավարն էր Հ. Տէրտէրեանը: Վտանգի պարագային նա էր յարաբերութեան մէջ մտնում կարգադրութիւններ տալու: Ամփոփուած ըլլալով խնամքոտ հսկողութեան տակ, ամէն քայլափոխ: Թուրքերը կ'ըսէին թէ՝ «Զար – հուրեզի պիտի ըլլայ, երբ մեր մարդիկը չարժին, կղզին արեան բաղնիքի մը պիտի վերածուի»:

Թուրք բանբեր մը վերջերս կ'ըսէր թէ մեռած պիտի ըլլանք, եթէ երբեք Ցոյները իրաւունք ստանան կղզիին վրայ: Այն ատեն մեր կրցածին չափ յոյն պիտի ըլ – պաննենք, եւ պիտի մեռնինք զոհունակ..

Վերջերս Թրքական յոյցեր տեղի ունեցան, բողոքելու համար Թուրք ոստիկանի մը սպանութեան դէմ, յոյն ահաբեկիչ – ներու կողմէ: Սակայն այդ հակայոյն յոյցերը մարեցան Թրքական Թաղերուն մէջ իսկ, չնորհիւ անպլիական զօրքին զօրաւոր շղթային: Եթէ օրէնքի մասին խօսիս Թուրքերուն, անոնք կ'ըսեն.— «Մենք մէկ ենք չորսի դէմ, սակայն առանձին չենք: Կիպրոսի Թուրքերը թիկունքը կը կազմեն քսաներկու միլիոն Թուրքերու, որոնք միայն մօտ վաթսուն քիլոմեթր հեռու են»:

Կիպրոսի հիւսիս արեւելեան բարձունքները իրրեւ ապաստան կը ծառայեն Է. Օ. Քայի (Ցեղ. Կոմիտէ) անդամներուն: Այս բարձունքներէն, երբ օդը պայծառ ըլլայ, Միջերկրականէն կ'երեւայ Անատոլուն, ուր ժողովուրդը բոլորովին տարբեր յուզական զգացումներ ունի:

Երբ Բեմալ Աթաթիւրք Թաղեցին, ծածկելու համար իր գերեզմանը, Թուրքիոյ բոլոր գաւառներէն հող բերին: Կիպրոսն ալ չմոռցուեցաւ, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ Օսմանեան կայսրութեան անհետացումէն ետքն ալ կղզին սիրելի մնաց անատոլիներուն սրտին:

Թրքական կառավարութիւնը աւելի շատ կը փորձէ մեղմել՝ քան թէ քաջալերել իր ազգակիցներուն տենչերը: Իր գլխաւոր հոգն է զօրացնել պալքանեան դաշնակցութիւնը, որ դժուարաւ կնքուեցաւ, հետեւաբար կը զուշանայ բախում ունենալէ թիկունքէն, երբ Ե. Միութիւնը ճակատէն դէպի յառաջ քալէ: Միայն երկու տարի առաջ էր որ — Ցունաստանի պէս միեւնոյն ներքին քաղաքական պատճառներով — Թուրքերը խորտակէս գրա –

ռումները տակաւին չէն լսուիր դուրսէն, ամփոփուած ըլլալով խնամքոտ հսկողութեան մէջ: Թուրքերը կ'ըսեն թէ՝ «Զար – հուրեզի պիտի ըլլայ, երբ մեր մարդիկը չարժին, կղզին արեան բաղնիքի մը պիտի վերածուի»:

Թուրք բանբեր մը վերջերս կ'ըսէր թէ մեռած պիտի ըլլանք, եթէ երբեք Ցոյները իրաւունք ստանան կղզիին վրայ: Այն ատեն մեր կրցածին չափ յոյն պիտի ըլ – պաննենք, եւ պիտի մեռնինք զոհունակ..

Վերջերս Թրքական յոյցեր տեղի ունեցան, բողոքելու համար Թուրք ոստիկանի մը սպանութեան դէմ, յոյն ահաբեկիչ – ներու կողմէ: Սակայն այդ հակայոյն յոյցերը մարեցան Թրքական Թաղերուն մէջ իսկ, չնորհիւ անպլիական զօրքին զօրաւոր շղթային: Եթէ օրէնքի մասին խօսիս Թուրքերուն, անոնք կ'ըսեն.— «Մենք մէկ ենք չորսի դէմ, սակայն առանձին չենք: Կիպրոսի Թուրքերը թիկունքը կը կազմեն քսաներկու միլիոն Թուրքերու, որոնք միայն մօտ վաթսուն քիլոմեթր հեռու են»:

Կիպրոսի հիւսիս արեւելեան բարձունքները իրրեւ ապաստան կը ծառայեն Է. Օ. Քայի (Ցեղ. Կոմիտէ) անդամներուն: Այս բարձունքներէն, երբ օդը պայծառ ըլլայ, Միջերկրականէն կ'երեւայ Անատոլուն, ուր ժողովուրդը բոլորովին տարբեր յուզական զգացումներ ունի:

Երբ Բեմալ Աթաթիւրք Թաղեցին, ծածկելու համար իր գերեզմանը, Թուրքիոյ բոլոր գաւառներէն հող բերին: Կիպրոսն ալ չմոռցուեցաւ, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ Օսմանեան կայսրութեան անհետացումէն ետքն ալ կղզին սիրելի մնաց անատոլիներուն սրտին:

Թրքական կառավարութիւնը աւելի շատ կը փորձէ մեղմել՝ քան թէ քաջալերել իր ազգակիցներուն տենչերը: Իր գլխաւոր հոգն է զօրացնել պալքանեան դաշնակցութիւնը, որ դժուարաւ կնքուեցաւ, հետեւաբար կը զուշանայ բախում ունենալէ թիկունքէն, երբ Ե. Միութիւնը ճակատէն դէպի յառաջ քալէ: Միայն երկու տարի առաջ էր որ — Ցունաստանի պէս միեւնոյն ներքին քաղաքական պատճառներով — Թուրքերը խորտակէս գրա –

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՆՈՐ ՎԱՌՕԴԱՐԱՆԸ, ԿԻՊՐՈՍ

Գ.

Երբ երեք քառորդ դար առաջ Բարձրադոյն Դուռը Անգլիոյ ձգեց կղզին, բոլոր բարեկեցիկ Թուրքերը հետացան Սուլթանին զօրքին հետ: Այսօր Կիպրոսի մէջ մօտ հարիւր հազար Թուրքեր կ'ապրին, որոնք մեծ մասով չքաւոր են: Անոնք կը նախընտրեն բրիտանական տիրապետութիւնը ինքնավարութենէն, որուն չնորհիւ Ցոյները պիտի միանան Ազիէնքի:

Ցունական աղգայնականութեան դէմ իրենց պայքարին մէջ, Անգլիա անտարբեր չէ այս դաշնակցին զգացումներուն հան – դէպ եւ միջոցներ ձեռք կ'առնէ ի նպաստ Թուրքերուն: Կառավարութիւնը կը բանայ իր դուռները անոնց առջեւ, կը քաջալերէ զպրոցները եւ Թերթերը, մանաւանդ ոստիկանութիւնը անոնց – մէջ ոստիկանական խումբեր կը կազմէ, որոնք կը հետապնդեն ահաբեկիչները եւ կը խանգարեն ցոյցերը: Թուրք մաքսային պաշտօնեաներ կը հետապնդեն մաքսանենգները: Թուրք վարիչներ պատիժներ կը տնօրինեն, զրկս կը գործադրեն Թուրք բանտապահները: Այսպէս, Բրիտանիոյ ներկայացուցիչները Թուրքերու միջոցաւ ամբարտակ մը կը կառուցանեն Ցոյներու յառաջխաղացման դէմ: Զարմանալի է որ ցարդ քաղաքացիական պատերազմ մը տեղի չէ ունեցած այս երկու հասարակութեանց միջեւ:

Ցունական քարոզչութեան դէմ, Թուրքերն ալ անգործ չէ: Երբ նոր կառավարիչ մը գայ կղզին, իսկոյն կ'առաջնորդուի Նիկոսիոյ միւֆթիին քով: «Կիպրոսը Թուրք է», կուսակցութեան նախագահ՝ Ֆազըլ Քիւչիւքը կ'ընդդիմանայ յունական պահանջներուն: Սակայն հող ալ կանդ կ'առնեն վշտերը:

Ցոյն ահաբեկիչներուն դէմ Թուրքերն ալ հզօրս են իրենց Թաքուն դիմադրականութեամբ, զոր կը կոչեն «Վոլքան», թէեւ այս հրաբուխին դո –

ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

(Շար.)

«ՑԱՌԱԶ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՈՐԲԻ ՄԸ ԳՈՂԳՈԹԱՆ

•

Քիչ առաջ ձեր պաշտօնակից ոստիկա – նապետը ինծի ազատ պիտի ձգէր, թերեւս իր զբաղումներուն հետեւանքով մոռցաւ, տունը ծերունի մեծ մայրիկս հիմա կը խենդեւնայ, կը պաղատիմ, էֆէնտի, թոյլ տուէք երթամ, սիրտը հանդարտեցնեմ, եթէ հարկ է վաղը առաւօտ կանուխ հոս կ'ըլլամ: Ի սէր Աստուծոյ, խղճացէք այդ պառաւին, չատ զգայուն սիրտ մը ունի, վերջապէս միակ թոռնիկն եմ: Գիտէք թէ պառաւները որքան մեծ սիրով կապուած կ'ըլլան իրենց փոքրիկներուն, մանաւանդ երբ որբացած ըլլան: Պատճառ մի ըլլաք այդ բարի պառաւին մահուան:

Մարդը այնպիսի նայուածք մը դամեց աչքերուս մէջ որ սարսափահար կ'ուզէի հեռանալ իր մահացու նայուածքէն: Զոր եւ արհամարհական չեչտով մը հրամայեց եղած տեղիս վրայ դամուիլ ...

Պատանիի միամտութեամբ տակաւին բարիք եւ խղճահարութիւն կը սպասէի այս դահիճներէն: Ամբողջ ժողովուրդ մը սպանդանոցներու մէջ կը խողխողէին, երկու տարիէ ի վեր, կը կարծէի թէ հեշտութեամբ ազատ պիտի ձգէին զիս: Մինչդեռ դողդոջաս նոր պիտի սկսէր ...

Ոստիկանապետին այդ թունալի նայուածքը մինչեւ սրտիս խորը մխրճուեցաւ: Դիւահար վերադարձայ տեղս: Գրլուխս ինկաւ կուրծքիս, թախիծը սրտիս՝ կուլայի առանց արցունքի՝ կամաց կամաց կը հասկնայի ցայտի, ստրուկի վիճակէն հասած Հայուն ճակատագիրը:

Այս տառապանքիս մէջ յանկարծ փըրկութեան լոյս մը ծագեցաւ: Հերթապահ ոստիկանին մօտեցայ, խնդրեցի որ ցոյց տայ արտաքնոցը: Մարդը ցոյց տուաւ եւ հետեւեցաւ ինծի: Այս ալ նոր կասկած: Ոչ դող էի, ոչ ալ մարդասպան, որ այդչափ մօտէն հսկէին վրաս: Վերջապէս մըտայ այն խցիկը, որ ունէր կիսադուռ մը, թէ վերէն, թէ վարէն բաց էր: Որեւէ չարժում չէր վրիպեր ոստիկանին տեսողութենէն: Աստր վրայ եթէ աւելցնենք իմ վախկոտութիւնս եւ կասկածամտութիւնս ամէն բան հասկնալի կը դառնայ: Այդ յոյսն ալ ի դերեւ ելաւ...

Մթնշաղին նախորդ ոստիկանապետը վերադարձաւ, ակնարկ մը նետեց վրաս, բաներ մը խօսեցաւ իրարու հետ, պահակին հրամայեց զիս առաջնորդել այն բանտարկեալներուն քով, զոր քիչ առաջ հեռացուցած էին:

Աստուած իմ, ի՞նչ տեսնեմ, ոստիկաններուն ննջարանին մէջ թխմուած էին: բոլորը զրեթէ իրարու վրայ : Երբ ես ներս մտայ, բոլորը վրաս խուժելով՝ հարցումներու տարափ մը թափեցին վրաս:

— Իրա՞ւ է, որ դուն փորագրած ես այդ վերտառութիւնը եւ կնիքը: Ո՞ւր է խանութդ, էֆէնտիմ, տղաս, իմ կեանքս փրկեցիր, ինչ գեղեցիկ արհեստ ունիս, չնորհք եւ ճաշակ ունիս եղեր, Հայերը միշտ ալ վարպետ արհեստաւորներ կ'ըլլան, այդ չուն չան որդին լաւ չէ վճարած քեզի, իսկ մեզմէ հարիւր յիսուն, երկու հարիւր, մինչեւ հինգ հարիւր ոսկի կո – ղոպտեց: Բնաւ մի վախնար, փոքր ես չուտ կ'ազատիս: Այս փոթորիկը անցնելէն վերջ բոլորս քեզի յաճախորդ կ'ըլլանք...

Ց. ՀՈՎԱՍԵԱՆ

(Շար.)

ղեցան այս խնդրով. Թէ պաշտօնական, Թէ ընդդիմադիր Թերթեր «Կիպրոսը Թուրք է» խորագիրներով կը լեցուէին, եւ ամէն օր ժողովուրդը կ'իմանար Թէ Կիպրոս երեքուկէս դար շարունակ Թուրքերուն պատկանած է, Թէ սուլթանին յիսուն հազար զինուորները արիւն Թափած էին զայն ղրաւելու համար:

Բայի ղպացական այս պահանջներէն, Անգարա իրաւական պահանջներ ալ ղրաւ: Կիպրոսի ներկայ դոյավիճակը կը բխէր Լոզանի դաշնագրէն, որ կը լուծէր օս-մանեան կայսրութեան հարցը, եւ որուն տակ սորագրողներէն մէկն ալ Յունաստան էր: Ներկայ վիճակին մէջ փոփոխութիւն պահանջելով յունական իշխանութիւնները դաղարեալ կը հռչակեն դաշնագիրը: Այս պարագային, կ'ըսեն Թուրքերը, կը վերադառնանք նախագոյավիճակի, այսինքն Պոլսոյ Անգլեւ-Թուրք համաձայնութեան, որ կ'ընդունի Թուրքերու գերիշխանութիւնը Կիպրոսի վրայ:

Ասոր վրայ կ'աւելնան պատմական եւ ռազմական խնդիրներ: Դարերու ընթացքին՝ կղզին ենթարկուեցաւ Յոյներուն, Բիւզանդացիներուն, Խաչակիրներուն, Արաբներուն, Թուրքերուն, սակայն անոր հսկողութիւնը միշտ ալ պատկանած է այն իշխանութեանց, որոնք կը կառավարեն Անատոլուն:

Անցեալ ամառ Լոնտոնի մէջ կլոր սեղանին չուրջ դումարուած խորհրդաժողովին մէջ Թուրքերը եւ Յոյները պարզեցին իրենց տեսակէտները: Դիւանագիտական դետնի վրայ Թշնամութիւնները անելի յանդեցան, ինչ որ դժնդակ հետեւանքներ ունեցաւ Արեւելեան Միջերկրականի մէջ:

— Յոյցեր եւ մահափորձեր Յունաստանի մէջ, զանդուածային աւերում Թուրքիոյ մէջ:

Առիթ ունեցայ Թուրքիա այցելելու Սեպտեմբեր վեցի խռովութիւններէն քա-նի մը օր առաջ: Որո՛ւ սիրտը պիտի չճմլէր լուէր տեսնելով Աթաթիւրքի երկրին այս աւերը: Պոլսոյ սիրտը, Վոսփորի ափերը, Իզմիր, Անգարա, ամբողջ երկիրը նոյն ազէտին ենթարկուած էին: Պոլսոյ մէջ երկու կարեւոր համաշխարհային ժողովներ տեղի կ'ունենային երբ խռովութիւնները ծագեցան — Միջազգային Դրամական Հիմնադրամի եւ Միջազգային ոստիկանութեան (Ինթերփոլ), Վերջինը չկրցաւ իր ճաշասեղանը ունենալ, որով հետեւ սրահը աւերակի վերածուած էր...

Աթէնք հետեւեցաւ այնպիսի քաղաքա-կանութեան մը որ դինք հակառակորդի դերին մէջ կը դնէ իր արեւմտեան դաշնակիցներուն հետ: Կիպրոսի հարցը պատ-թուցիկ դետնի վրայ դրուած է, մանաւանդ որ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ դարաւոր առեւրութիւնը նորէն երեւան կուգայ:

Թուրքերը կասկած չունին Յոյներու դիտումներու վրայ: «Էմրոսի եւ Թենեդոսի կղզիներէն եաք, Յոյները հիմա Կիպրոսը կ'ուզեն որպէսզի կարենան հըսկել մեր հարաւի նաւահանգիստներուն վրայ», ըսած է Անատոլցի Թուրք մը եւ իրրեւ ապացոյց ցոյց կուտան Թուրքական ճերմակ Գիրքը:

ԷԴ. ՍԱՊԼԻԷ

ԲՈՒՌՆ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ
ԱՆԳԱՐԱՑԻ ՄԷՋ
ՍԵՊՏ. 6Ի ԴԷՊՔԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

●

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԵՒ ՆԵՐՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԿԸ ՀԱՄԱՐՈՒՒԻՆ. — «ԻՆՉՈ՞Ւ ԿԸ ՎԱԽՆԱՒ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԵՆՆԷ» — «ԴԷՊՔԻՆ ՕՐԸ ԵՒՐՈՊԱ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ, ԹԵՐԹԵՐԸ ՇԱԲԱԹՆԵՐՈՎ «ԲԱՐԲԱՐՈՍ ԹՈՒՐՔԵՐ» ԳՐԵՑԻՆ, ԼԱՑԻՆՔ».— «ԻՆՉԱՄԷ ԿԸ ԿԱՍԿԱԾԻ՞Ս», ԿԸ ՊՈՒԱՅ ԱՏՆԱՆ ՄԵՆԵՏԵՐԷՍ, ՁԵՌՔԸ ՍԵՂԱՆԻՆ ԶԱՐՆԵԼՈՎ.

Յունուար 10ին փոքրիկ մը եւս պայթեցաւ Թուրքիոյ Դեմոկրատ կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակցութեան մէջ, Սեպտ. վեցի խռովութեանց առթիւ: Ներկայ էին վարչապետը եւ բոլոր նախարարները:

Նկատի առնուեցաւ կարգի երեսփոխաններէն Մկհմեթ Հազէրլի մէկ հարցապիրը: Երեսփոխանը կը պահանջէր խորհրդարանական քննութիւն բանալ վարչապետ Մենտերէսի եւ նախորդ ներքին նախարար Տոգթ. Նամըգ Կէմիկլի մասին, իրրեւ պատասխանատու Սեպտ. վեցի դէպքերուն:

Այս առթիւ բուռն վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան եւ կծու խօսքեր փոխանակուեցան: Հարցապիրը կարդացուելէն վերջ, Մենտերէս կարճ յայտարարութիւն մը ըրաւ.

— Ընկերներ, ընդդիմադիրները 6-7 Սեպտեմբերի դէպքերուն առթիւ կը ջանան մեզ ամբաստանել եւ պզտիկ ձգել: Խաղ մըն էր եղածը: Իրենց ամբողջ ջանքն է Ատնան Մենտերէսը տապալել: Կը զբաղարեն մեզ:

Եւ իրաւ ամպիոնէն: Առջեւի չարքերէն «ճիշդ է ճիշդ է» ձայներ բարձրացան: «Կազմակերպուած խաղ է», ըսաւ երեսփոխան մը: Այդ միջոցին Համիտ Շէվքէթ Ինճէ ամպիոն բարձրանալով յայտարարեց.

— Խօսքիս կը սկսիմ յիշելով մեր մեծ բանաստեղծներէն մէկուն խօսքը, զոր Ատնան Մենտերէս յաճախ կը կրկնէ. — «Տէր իմ, Թող ոչ մէկ ճշմարտութիւն դաղտնի մնայ այս աշխարհի վրայ»: Ու-շադրութիւն կ'ընեմ, անցեալ ընտրու-թեանց եւ այս չրջանին ալ Մենտերէս ան-ընդհատ կը խուսափի խորհրդարանական քննութենէ եւ բացատրութիւն տալու ա-ռաջարկներէն:

Ես մէկին եմ որ համոզուած եմ Թէ կառավարութիւնը այս յանցանքին մէջ բաժին չունի: Սակայն զրոյցները այնքան ծանր են եւ ցաւալի որ եթէ խորհրդարանական քննութեան ճամբով ճշմարտու-թիւնները երեւան չհանուին, սրտերու մաքերու մէջ տեղաւորուած կասկածները չեն փարատիր:

Ճիշդ է, այսօր զինուորական ատեանները կը զբաղին հարցաքննութեամբ եւ դատավարութեամբ, բայց այդ աշխա-տանքներուն ենթակաները աւարտուներն են եւ քանդիչները: Մինչդեռ խորհրդա-րանական քննութիւնը պիտի ճշդէ, Թէ վեց Սեպտեմբերի աղէտի օրուան կառա-վարութիւնը անփոյթ գտնուա՞ծ է Թէ ոչ կամ պատասխանատո՞ւ է Թէ ոչ: Քիչ ա-ռաջ մեր մէկ ընկերը յայտնեց Թէ ընդդի-մադիրները տեւականապէս կը ջանան ճանճրացնել եւ տկարացնել կառավարու-թիւնը: Արդէն ընդդիմադրութեան պար-տականութիւնն է տիկիլ. իսկ երբեւ կա-ռավարութիւն մեր ալ պարտականու-թիւնն է մաքուր աչխատիլ եւ օրէնքնե-րուն հպատակիլ:

«Զեմ հասկնար Թէ Ատնան պէյ ինչո՞ւ կը խուսափի խորհրդարանական քննու-թենէն: Ամէնուս մէջ կ'ապրի հնադար-եան կարծիքին վարանումները: Կառավա-րութեան պարտականութիւնը չէ՞ կաս-կածները փարատել: Բացատրութիւն չենք տար, խորհրդարանական քննութիւն չենք ուղեր կատարել, կը նշանակէ որեւէ հա-չիւ տալու պարտաւորութեան տակ չգտ-նուիլ:

Այդ միջոցին Ատնան Մենտերէս ձեռքը սեղանին զարնելով պոռաց.

— Դուն ինձմէ կը կասկածի՞ս:

Համիտ Շէվքէթ Ինճէ դարձաւ վարչա-պետին ու ըսաւ.

— Եահու, ինչո՞ւ կը պոռաս. դուն բա-րեկիրթ մարդ մըն ես. ատանկ պոռչը տուքներ վարչապետի մը կը վայլե՞ն:

— Կասկածիլը իրաւունք մըն է. ամբողջ ազգը, այս ժողովուրդը եւ ես ալ միա-սին, ամէնս ալ կասկածելու իրաւունք ունինք: Այս կասկածը փարատելու հա-մար կամ կառավարութեան դիմելու է, կամ դատարան չերթալու վճիռը ձեռք բե-րելու է:

Վիճաբանութիւնը սաստկացաւ:

Մենտերէս ըսաւ.

— Դուն հրաժարականը ղրպանիդ մէջ ղրած կուսակցական մըն ես.

— Այո, պատասխանեց Շէվքէթ Ինճէ, հրաժարականս ղրպանս է, իսկ հրաժա-րական տալու ժամանակը ոչ Թէ դուն, այլ ես ինքս պիտի որոշեմ: Եկուր սա ամպիոնէն քեզի հետ դիտականօրէն վի-ճաբանինք, դուն ասոր պատասխան տուր, ահաբեկումի պէտք չկայ:

Այդ միջոցին աղմուկ բարձրացաւ ու Մենտերէս կրկին խօսք առնելով ըսաւ.

— Ընկերներ, Համիտ Շէվքէթ կուսակ-ցութիւնը այլասնելու ձեւով Հալքի լեզուն կը զործածէ: Այդ առաջարկը կազմակեր-պուած է, դաւ մըն է Հալքի կողմէ: Կը ձգտին կառավարութիւնն ու կուսակցու-թիւնը մաչեցնել: Խաղի չգանք: Համիտ Շէվքէթ Ինէօնիւի բերնէն կը խօսի: Եթէ ապացուցանեն, պատրաստ եմ կախաղան ելլելու: Կուսակցութիւնը այդպէս բան չըներ եւ չի կրնար ընել: Եւ դառնալով Շէվքէթ Ինճէի, ըսաւ.

— Դուն կուսակցութիւնը պաշտպանե-լու պէս կը խօսիս, բայց հրաժարական ղրպանդ է:

— Այո, կ'ուզեմ հրաժարիլ, զոչեց ընդ-առաջ տեղէն Համիտ Շէվքէթ Ինճէ, բայց Հանրապետութեան նախագահը արդելք կ'ըլլայ:

Կրկին աղմուկ բարձրացաւ.

Վիճաբանութիւնները բաւարար հա-մարուեցան, Թէեւ տակաւին տասը-տասնըհինդ երեսփոխաններ խօսելու հա-մար արձանագրուած էին: Միայն խօսք տրուեցաւ Քէմալ Էօղէօպանի, որ ամէնէն առաջ արձանագրուած էր:

(Մնացեալը յաջորդով)

Ի ՊԱՏԻԻ 36 ՍԱՆԵՐՈՒ

Փարիզի Տիկնանց Միութեան Որբախնամ մարմինը իր պաշտպանեալներուն համար Նոր Տարուան եւ Ծնունդի առթիւ ընդունելութիւն մը կազմակերպած էր, որ տեղի ունեցաւ Յունուար 15ին, Տէր եւ Տիկին Ա. Ճինճեանի բնակարանին մէջ:

Ներկայ էին կաթող. պատուիրակ Սե-րովբէ եպիսկ. Մանուկեան, Սեւրի Մու-րատեան վարժարանին տեսուչը՝ Հայր Ս. Վ. Ազիլեան, Դպրոցասէրի տեսչուհի Օր. Հ. Գարագաչեան, Տիկնանց Միութեան նախագահը Տիկին Ճէվահիրճեան, Որբա-խնամ մարմինին բոլոր անդամները եւ ու-րիշ բազմաթիւ անհատներ:

Միութիւնը կը պահէ 36 տաներ, 16ը Դպրոցասէրի մէջ, 16ը Մուրատեան վար-ժարանը եւ չորսն ալ Անարատ Յղութեան Քոյրերու վարժարանին մէջ:

Կաղանդի սեղանէն վերջ, աչակերտնե-րը եւ աչակերտուհիները արտասանու-թիւններ ըրին, երգեցին տաք մթնո-լորտի մը մէջ: Սերովբէ եպիսկ. Թելա-դրեց աչակերտներուն արդարացնել Որ-բերու խնամատար մարմինին գոհոդու-թիւնները, լրջօրէն աչխատելով:

Այս առթիւ Որբախնամ մարմինին դոր-ծօն անդամներէն Պ. Ա. Ճինճեան, բա-ցատրութիւններ տուաւ իրենց դործու-նէութեան մասին: Դիմումներ չատ ու-նինք ըսաւ, բայց մեր միջոցները Թոյլ չեն տար նոր աչակերտներ առնելու: Նախա-պէս հազիւ տասնեակ մը պաշտպանեալ-ներ ունէինք, բայց ներկայիս այդ Թիւը բարձրացած է 36ի: Շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր անոնց, որոնք ամէն ա-տեն իրենց նպաստները չեն պլանար: Յօսք առաւ նաեւ եկեղեցւոյ դիւանապե-տը, Պ. Ս. Գարակէօզեան:

Ներկաները հիւրասիրուեցան կարկան-դակներով ու խմիչքներով, մինչեւ ժամը տասնըմէկ:

Այս ընդունելութեան համար Տէր եւ Տիկին Ճինճեան ամէն յաղնութիւն եւ հո-գածութիւն յանձն առած էին, իրենց հիւ-րերը արժանի կերպով պատուելու, որուն համար կ'արժէ իրենց շնորհակալութիւն յայտնել հրապարակաւ:

ՆԵՐԿԱՑ ԻՐ

ԼՐԱՏՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԻ

Բազմաթիւ անդամներ առիթը ունե-ցած ենք խօսելու հայազգի դրագէտ Գաբ-րիէլ Արուէի (Արուեչեւ) մասին:

Վերջերս կը յիչէինք որ աչխատած է Տիկին Ժորժէթ Փոլի հետ (Վեպէս-Ադա-ջանեան), այս վերջինին Թատերախաղին համար «Օր. Ֆանին» որ Յունուար 19էն կը ներկայացուի Մաթիւրէն: Իսկ Փարէ-զի Կլոր Թատրոնը (Թէաթր ան Ռոն) կը ներկայացնէ «Շունին եւ պայլին միջեւ» Թատերախաղը, չատ ինքնատիպ: Այդ մասին առանձին կը խօսինք քանի մը օ-րէն:

Տեղական կարեւոր Թերթեր (Լը Մոնտ, Ժուրնալ տը Տիմանչ եւայլն), այս առ-Թիւ դնահատական տողեր նուիրած են մեր հայրենակիցին եւ կը գրեն նաեւ Թէ «Ամպասատէօր»ը մօտ ատենէն պիտի ներկայացնէ իր վերջին կատակերդութի-նը Appelez-moi maître.

Այս Թատերախաղին աչխատակցած է նաեւ Տիկին Արուէ: Պատմութիւնն է Քոլէժ տը Ֆրանսի դասախօսի մը որուն օտար կինը դինքը կը կոչէ «Վարպետ», բայց տակաւին որոչ չէ Թէ հերոսուհին լատին պիտի ըլլայ Թէ սլաւ: Ներկայա-ցումը նախատեսուած է մարտին համար:

Մինչ «Լը Մոնտ» կը յիչէ Արուէի «ռուսական ծագումը», «Ժուռնալ տը Տի-մանչ»ը կը չեշտէ Թէ անոր «խօսակցու-Թեան չեչտը կը մատնէ իր հայկական ծագումը»:

Այս առթիւ կարելի է նչել որ երբ հայ արուեստագէտի մը կամ հեղինակի մը ու-րիշ ազգութիւն կը վերագրուի անպայման ենթական յանցաւոր չէ: Ճաճախ ինք պն-դած է որ Հայ է, բայց լրագրողները կը նախընտրեն Ռուս կամ Թուրք անուանել, որովհետեւ չատեր տակաւին չեն գիտեր Թէ Հայը ի՞նչ է...

Մ. ՔԷՄԱԼԻ ԴԷՄ ՍԱՐՔՈՒԱԾ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ ԵՒ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐ

●

Բ. ՄԱՍ

— Այդ ժողովին մասնակցողներէն ով որ երեսփոխան ընտրուէր ան պիտի չա-նար գործադրել:

— Մի մոռնաք որ ձեր ընկերը Իսմայիլ Ճանպոլաթ ըսած էր Թէ կառավարու-Թեան կեդրոնը Իսթանպուլ պիտի ըլլար: Նոյն բանը կրկնուած է Հիւսէյին Ճահիտ պէյի յօդուածներուն մէջ: Դուք բոլորդ «սիսթէմ»ով աչխատած էք:

— Կը կրկնեմ որ ...

— Մի խեղաթիւրէք, բայց խօսինք, դուք ձեր տունը ժողովներ դումարելով իրր կոմիտէ աչխատեցաք ...

— Նախ ճշդում մը, զանո՞ք հաւաքողը ես չէի, Գարա Քեմալն էր: Ես ալ չէի կր-նար տանս դուռը իրենց երեսին դոցել: Իրենց տրամադրեցի տունս եւ հաւաքուե-ցանք: Գարա Քեմալի խօսքերուն չուրջ տեսակցեցանք, ծանօթ սկզբունքները ճչ-դեցինք: Այս էր ժողովին իսկական հան-դամանքը:

— Շատ լաւ, բայց Քոնկրէ դումարելու իրաւասութիւնը ո՞վ տուաւ ձեզի: Նա-յեցէք, ձահիտ պէյ եւս իր յօդուածին մէջ ինչեր կը յայտնէ:

— Տէր նախագահ, Իթթիհատի անու-նով ոչ ոք իրաւասու է խօսք ըսելու:

— Ըսողը ձահիտ պէյն է, կը նշանակէ որ այդ իրաւասութիւնը գաեր է իր մէջ: Կ'ըսէ Թէ կուսակցութիւն կայ, բայց ա-ռաջնորդ չկայ:

— Ոչ, նախագահ պէյ էֆէնտի, առաջ-նորդին հետ կուսակցութիւնը եւս կոր-սուած է: Երկուքն ալ չկան այլեւս:

— Ճավիտ պէյ, դուք այս ծրագիրը Իթթիհատի անունով չէ՞ք պատրաստած: Կը նշանակէ որ Թէճէտտիւտ կուսակցու-թիւնը, այսինքն Իթթիհատի ձեւափոխու-թիւնը չէք ընդունիր: Հակասութիւններու մէջ էք:

— Կէտ մը կայ: Ճիշդ է: Իթթիհատը Թէճէտտիւտի փոխակերպուեցաւ, բայց շատեր չընդունեցին զայն: Ես արդէն մը-ցած չէի անոր մէջ:

— Հակառակ ասոր, ձեր ընկերները կ'ըսեն Թէ այսպիսի ծրագիր մը չէ չին-ուած, ի՞նչ պիտի պատասխանէք ասոր: Ձեր վերջին խօսքին կը սպասեմ:

— Աման էֆէնտիմ, ինչպէ՞ս կրնան ու-բանալ: Բոլորն ալ ներկայ էին, ծրագրին պատրաստութեան պահուն:

— Տարօրինակ չէ՞, Ճավիտ պէյ, Տոգթ. Բասուհի պէյ, որ նոյն ժողովին ներկայ եղած է, չի պիտեր այդ բանը, նոյնը նաեւ Վէհպի պէյ, Հիւսէյին զատէ Ալի պէյ, Համտի Պապա...: Անոնց ըսածը սա է.

— Մենք վիճաբանեցանք Իթթիհատի դո-յութեան կամ չդոյութեան մասին, ծրա-գիրը եւայլն չկար: Մինչդեռ սա ծրագիրը ցոյց կուտայ Թէ Իթթիհատ վէ Թէրաք-քը կայ ու կը դործէ: Տրամաբանական եզ-րակացութիւնը այս է:

— էֆէնտիմ, ուրիչ առիթով ալ ըսի, այն ընկերները որ երեսփոխան պիտի ընտրուէին, պիտի իւրացնէին եւ պաշտ-պանէին այս ծրագիրը:

Այս յուզումնալից մթնոլորտին մէջ, ուր նախագահը հազարումէկ հարցում-րով կը ռմբակոծէր Ճավիտ պէյը եւ հա-ճոյք կը զգար անոր չփոթութիւնը եւ անձկութիւնը դիտելէ, ընդհ. դատախա-զը ընդմիջեց նորէն եւ առարկեց.

(Շար.)

Օր. ՍՈՒԱՆԺ ԿԱՊՈՒԼԵԱՆ
Պ. ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
Նշանուած
15 Յունուար, 1956, Մարսէյլ

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի եւ չրջանի արտակարգ ժողովը տեղի կ'ունենայ Յունուար 21ին, չաբաթ իրիկուն, ժամը ճիշտ 9ին, «Ահարոնեան» ակումբին մէջ: Ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ի ներկայացուցիչները: Կը հրաւիրուին բոլոր ենթակոմիտէներու ներկայացուցիչները եւ վարչութիւնները:

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Աղբիւր Սերոբ եւ Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան խումբի ժողովը այս ուրբաթ ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Ուսանողական «Սեւակ» խումբի ժողովը այս ուրբաթ ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին:

ԼԻՈՆ.— Վարանդեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին, 101 Ավենիւ տը Սաքսէ սրահը: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ՀԱՄԱՆԱՐԵՐԴԻ Մարսէյլի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Պուլվար տ'Ալճէ, 7, Պար տիւ Կնոպի սրահը: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: Կարեւոր օրակարգ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒԻՆ կը հրաւիրուի Պ. Գեղոս Գույումճեան (նամակ ունի):

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ-ՆԵՐՈՒ ՀԵՐԹԱԿԱՆ

«Conférence interview»

դասախօսութիւնը, այս ուրբաթ ժամը 21·15ին, Սոսիէթէ Սավանթի աշ սրահին մէջ Գ. յարկը: Դասախօս՝ Պ. ԱՐՄԱՆ ԽԱՐԲՈՒԹԵԱՆ: Նիւթը՝ Տպաւորութիւններ Քամերունէն 1955ին:

Վիճաբանութիւնները պիտի վարէ Բժիշկ Ժան Մեսրոբեան:

Մուտքը ազատ է:

ԴՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԻ

Չինաստանէն եկած հայրենակից մը որ պիտի բազմաթիւ լեզուներ կը փնտռէ դասախարակի (ընտանիքի մէջ), պահապանի, հսկիչի, դիւերթապահի գործ մը:

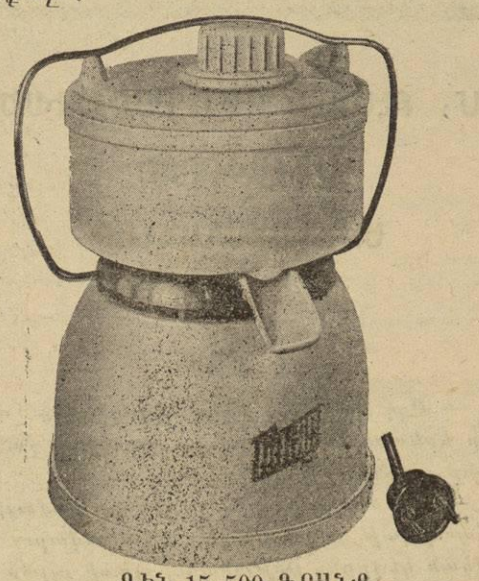
Դիմել.—

Mélik Noubarian, (Pour Mikael)
22, Ave. Théophile Gautier, Tél. JAS. 18-18

Centrifugeur Electrique

Բժիշկները չարունակ կը յանձնարարեն գործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիւթը առողջապահական տեսակէտով:

Ահաւասիկ կատարելագործուած գործիք մը:

Գին 15·500 ՖՐԱՆԿ

Դիմեցէք ձեր էլեկտրապէտին կամ
APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE
14, Rue Rochambeau, Paris (9)
Գաւառ կը ղրկուի
Contre remboursement

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Մատրիտէն Պ. Արմենակ Համբարձումեան իր տիկնոջ կեդծալի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրէ.— 25 հազար ֆրանք Հ. Տիկնանց Կարմիր Խաչին եւ Ողբահնամին: 25 հազար կապոյտ Խաչին, 25 հազար Փարիզի Աղբատախնամին, հինգ հազար «Ցառաջ»ի բարդատաճման, հինգ հազար «Ալթան»ի: Այս դրամարները ստանալ եկեղեցւոյ պլուանատունէն:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ

Փարիզի եկեղեցւոյ կեդր. դպրոցի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ 22 Յունուար, կիրակի ժամը 3ին Ազգ. տան Թատերական սրահին մէջ: 50է աւելի աշակերտներ, մանչ եւ աղջիկ, պիտի արտասանեն, երգեն, պարեն եւ ներկայացնեն հաճելի անակնկալներ:

Կը հրաւիրուին ծնողները եւ հայ հասարակութիւնը քաջալերելու համար նոր բահաս սերունդը եւ ուսուցչութիւնը:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ ՎԻՆՆԻ ՄԷՋ

Ֆ. Կապ. Խաչի տարեկան պարահանդէսը այս չաբաթ, ժամը 21էն մինչեւ 3: Նուագախումբ Բաբթամեան, նոր եւ վերջերիկ անակնկալներ:

Սիրով կը հրաւիրուի դաղութը, թէ հաճելի երեկոյթ մը վայելելու եւ թէ քաջալերելու Կապ. Խաչի տարեկան ճեռնարկը:

Մուտքը 200 ֆրանք:

Պիւֆէ եւ խմիչք մատչելի գիներով:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՏԷՍԻՆ.— Ֆ. Կ. Խաչի դպրոցի հոգաբարձութիւնը իր յաւակցութիւնները կը յայտնէ Պ. Յովսէփ Պետրոսեանի ու իր ընտանեկան բոլոր պարագաներուն, իր տիկնոջ՝ Տիկին Հռիփսիմէ Պետրոսեանի դառն մահուան առթիւ:

Այս առթիւ չնորհակալութեամբ ստացած է Պ. Ց. Պետրոսեանէ հինգ հազար ֆրանք, Հ. Ց. Դ. Տէսինի կոմիտէն հազար ֆրանք:

× Հ. Ց. Դ. Տէսինի կոմիտէն, իր խոր յաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկեր Յովսէփ Պետրոսեանի, իր աղջիկներուն եւ բոլոր ընտանեկան պարագաներուն, Տիկին Հռիփսիմէ Պետրոսեանի դառն մահուան առթիւ եւ փոխան ծաղկեպսակի հազար ֆր. կը նուիրէ Ֆ. Կ. Խ.ի դպրոցին:

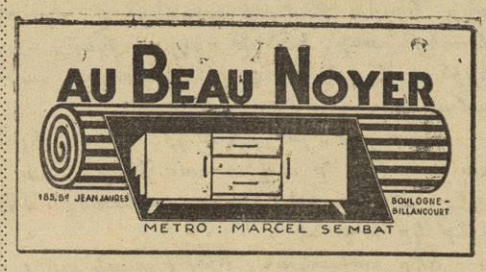
ՆՈՒԻԷՐՆԵՐ

Տիկին Յարութիւնեան Վիլժուիֆէն հազար ֆրանք կը նուիրէ ժանթիլեի դպրոցին, փոխան ծաղկեպսակի, Տիկին Ոհանննա Քիւֆէճեանի մահուան առթիւ:

ԱՐՆՈՒՎԻԼԻ ԱԶԳ. ՍՐԱՀԻՆ ՀԱՄԱՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած են հետեւեալ դրամարները.—

Պ. Արմենակ Աճէմեան երկու հազար ֆր., Մոնմորանսիի Հանգստեան տան պատասպարեալներէն հազար, Տէր եւ Տիկ. Լեւոն Մուրատեանէ ֆր. անգամ տասը հազար ֆր., Պ. Մկրտիչ Եաղըճեանէ հինգ հազար ֆր.: Գումար 18·000 ֆրանք:

Salles de séjour — Penderies - literie
Chambres - cosys — Cuisines laquées
Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵԾ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՁՐԻ ՑԱՆՁՆԵԼԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ
185, Bd. Jean Jaurès
Boulogne - Billancourt
Métro MARCEL SEMBAT

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Անիէս Գուա Քոլոմպի մասնաճիւղին, Հ. Ց. Դ. Արամ Ենթակոմիտէի եւ Նոր Սերունդի կողմէ:

Կիրակի, 22 Յունուար, կէսօրէ վերջ ժամը 4 – 11, ընկերվարականներու սրահին մէջ:

149bis, Ave. d'Argenteuil, Asnières

Դեղարուեստական բաժին, մասնակցութեամբ Թառիտա ԴԱՐԵԳԻՆԻ:

Ճոխ պիւֆէ: Մուտքը ազատ է

Փոխադրութեան միջոցները.— Թիւ 140 օթօպիւս, Փորթ Քլիչիէն, 165 Փորթ Շամփերէէն, իջնել Փլաս Պուրկինեան:

Տէր եւ տիկին Մկրեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Պարզեւ Արզուեան եւ զաւակները (Ռումանիա), Տէր եւ Տիկին Յակոբ Արզուեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Վահէ Արզուեան եւ զաւակները Պ. Արմենակ Արզուեան եւ ընտանիքը (Պուէնոս Այրէս), Պ. Յակոբ Վէզիրեան եւ ընտանիքը (Պուա Քոլոմպ), Պ. Մարկոս Մարկոսեան եւ ընտանիքը (Արժանթին) ցաւով կը ծանուցանեն իրենց հօր, մեծ հօր եւ աղգականին

ԱՐՇԱԿ ԱՐԶՈՒԻԵԱՆԻ

մահը որ տեղի ունեցաւ երկուշաբթի օր, ժամը 4ին, Պրուսէ հիւանդանոցը:

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի չաբաթ, ժամը 14ին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Պանեէօլի դերեզմանատունը:

Մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի իրր այդ նկատել ներկայս:

ԼԻՈՆ.— Պ. Ասաքել Խրայեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Կարապետ Թիւթէլեան (Մարսէյլ) եւ զաւակները, ինչպէս նաեւ Թիւթէլեան եւ Նաւարեան ընտանիքները խորին ցաւով կը ծանուցանեն իրենց եղբօր՝ մօրաքրոջ որդւոյն եւ աղգականին

ԿԻՒՐԵՂ ԽՐԱՑԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ Յունուար 17ին, հիւանդանոցին մէջ, 51 տարեկան հասակին:

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր՝ Ուրբաթ, 20 Յունուար, ժամը 3ին Լիոնի Հայոց եկեղեցին եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Կիյոթիէրէի դերեզմանատունը:

Մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իրր այդ նկատել:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ երկուշաբթի, 23 Յունուար, ժամը 21ին, Քատէ սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ Քատէի դէմ: Օրակարգ.—

1. Վարչութեան բարոյական եւ նիւթական համարատուութիւնը:
2. Հրաժարական վարչութեան:
3. Ընտրութիւն նոր վարչութեան:

Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներկայ ըլլալ այս կարեւոր ժողովին:

ԴԻՒԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՑԱՅԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ՊԱՆԵԷՈՑԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի, երեկոյեան ժամը 7ին, հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցուի Ս. Ռընէի մատրան մէջ, 83 ռիւ տ'Արբէօյ:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՍԱՄՈՒԷԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ վարժարանի թատերահանդէսը Վարդանանցի առթիւ, Փետրուար 26ին:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Մատնագէտ գործաւոր փլոմպիէ մը եւ երկու աշկերտներ, նոյն գործին մէջ աշխատելու համար: Հեռուէն եկող մասնագէտ գործաւորին համար բնակարանը ապահովուած է: Դիմել ԹԱՓՈՒԼԵԱՆԻ՝

14, Rue Julien Lacroix, Paris (20e).

*
**

Շատ լաւ կարող (քուիֆէօր) մը պոճեքրիի, հիւսուածեղէնի եւ ճերմակեղէնի համար: Դիմել՝

Paris-Californie, 16, Rue Ste Cécile, Paris

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ցրաճսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

SAMEDI 21 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7883 — 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3294

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՈՐՆ ԷՐ «ԱՆՏԵՂԻ»Ն

•

Ինչպէս տեսաք, Ֆ. Մխիթեան կեդր. կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը, Ն. Պրուչչեա, պաշտօնապէս կը խոստովանի թէ մեղքը միայն Թուրքիոյ վրայ չի կայնար, եթէ «մոայլուեցան» երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները :

Անկամ մը եւս կարդացէք այդ յայտարարութիւնը որ եղաւ անցեալ Դեկտեմբերին, Գերագոյն Սովետի չորրորդ նստաշրջանին մէջ (Սեսիա?).

— « Յայտնի է, որ երբ Թիւրքիայի իշխանութեան դեկավարները Քեմալ Աթաթիւրքը եւ իսմէթ Ինէօնիւն էին, մենք շատ լաւ յարաբերութիւններ ունէինք նրա հետ. բայց յետոյ դրանք մոայլուեցին: Մենք չենք կարող ասել, թէ դա տեղի ունեցաւ միայն Թիւրքիայի մեղքով. *մեր կողմից եւս թոյլ տրուեցին անտեղի յայտարարութիւններ, որոնք մոայլեցին այդ յարաբերութիւնները* » :

Գերագոյն Խորհուրդի «դեպուտատ»ներէն ո՞ր մէկը պիտի համարձակէր հարցումներ ուղղել այդ «անտեղի» յայտարարութեանց մասին :

Պարզ է որ հարցը կը վերաբերի Արտահանի եւ Նեղուցներու պայմանագրին վերաքննութեան :

Մոսկուան կէս – բերան առաջարկ մը ներկայացուց երկու նահանգներու մասին, կողմնակի միջոցներով : Նոյնիսկ խեղաթիւրեց անոնց հանգամանքը : Յետոյ լռեցաւ :

Ո՛չ խայտառակ նահանջ մը կատարեց, յայտարարելով թէ Հայաստան եւ Վրաստան հողային պահանջներ չունին Թուրքիայէն (1953 Մայիս 30) :

Ինչպէս Եուկոսլաւիոյ հետ եղած յարաբերութեանց խմման առթիւ, այս հարցին մէջ ալ Պրուչչեա եւ ընկ. «անտեղի» յայտարարութեանց պատասխանատուութիւնը կը ձգեն Սթալինի – Բերիա չքախումբին վրայ :

Այս պարագան կը հաստատէ Պրուչչեաի յայտարարութեան մնացեալ մասը, նոյնպէս բոլշեւիկեան հայերէնով .

— «Բայց դրանից յետոյ (ռետո?) մեր կողմից միջոցներ ձեռնարկուեցին ստեղծուած դրութիւնը փոխելու եւ այդ երկրի հետ բարեկամական յարաբերութիւնները վերականգնելու համար: Սակայն Թիւրքական պետական գործիչների կողմից, դժբախտաբար, մենք պատասխան միջոցառումներ չունեցանք : (Սով. Հայաստան, 31 Դեկտ. 1955) :

Ուրեմն, Թուրքերը որ եւ է գործնական պատասխան չեն տուած Ֆ. Մխիթեան առաջարկներուն, եւ յարաբերութիւնները կը մնան «մոայլուած» :

Միւս կողմէ, Թուրքիոյ նոր վիճակից ներն ու խնամակալները կը չարունակեն իրենց չուքը տարածել ծովու թէ ցամաքի վրայ.

— « Թիւրքիա են գնում ամերիկեան գեներալներ եւ ադմիրալներ, որոնք արտասանում են ոգեշունչ ճառեր, ռազմական նաւատորմիղների այցերով ցուցադրում են իրենց ուժերը : (Նոյն) :

Պրուչչեա Թուրքիոյ հետ Իրանն ալ յի – չելով, դիտել կուտայ թէ երկու երկիրները կապելով «պրեսիւ Բաղդատի պակտի հետ» (դաշինք) «եւ հրաժարուելով Սով. Միութեան հետ բարի – դրացիական, բարեկամական յարաբերու – թիւններ հաստատելուց » :

Այսպէս, ուրեմն, Ֆ. Մխիթեան նոր վարիչներն ալ «անտեղի» կը դանեն որեւէ հողային պահանջ՝ ի վնաս Թուրքիոյ, նախընտրելով անոր երեսին բարեկամութիւնը, որ1914ի պատմական սահմաններն ալ խախտեց :

Հայաստանի կը մնայ ճահիճ ցամքեցնել եւ Սեւանը զարձնել Թերակղզի ...

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ Ա. ՆԻՍՏԸ ԿԷՍ ԺԱՄ ՏԵՒԵՑ

•

ՆԵՐԿԱՅ ԷԻՆ 595 ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ

Ինչպէս հաղորդած էինք, նորընտիր Ազգ. ժողովին առաջին նիստը դումար – ուեցաւ Հինգշաբթի օր, նախագահու – թեամբ երիցագոյն անդամին, Պ. Մարսէլ Քաչէնի : Վեց առաջադրեալ քարտուղար – ներէն չորսը համայնավարներ էին, եր – կուքը՝ փուժատեան, իբրեւ ամէնէն և – րիտասարդները :

Մարսէլ Քաչէն իր ճառին մէջ չէչտեց թէ «հետզհետէ աւելի բազմաթիւ Ֆրան – սացիները ժողովրդական ձակատի կարօ – տը կը քաշեն» : Այս առթիւ պարտաւեց այն օտար թերթերը որոնք վարկաբեկիչ հրա – տարակութիւններ կատարեցին Ցունուար 2ի ընտրութեանց մասին : « Այսօր, ինչ – պէս երէկ, 1956ի Ֆրանսան չի մոռնար իր անցեալ աղնիւ աւանդութիւնը : Եւ իր ժո – ղովուրդը կ'ուզէ միշտ հաւատարիմ մնալ մեր Ֆրանսական աւանդութեան : Անկում կը վերապրեն Ֆրանսայի, «Եւրոպայի հի – անդը» կոչելով զայն :1956ի Ֆրանսան կը մերժէ այդ անարժան վերապրումները » :

Ցետոյ ակնարկելով Տըլլըսի վերջին յայտարարութեան, ըսաւ թէ օտար պա – տասխանատու նախարար մը յայտնեց թէ վերջին տարիներու ընթացքին երեք ան – դամ քիչ մնաց որ աշխարհամարտ մը պայթէր : Այս չեղուած յայտնութեան – ներէն եաք Ֆրանսայի ժողովուրդը կը պահանջէ ամէն գնով դադրեցնել այն անպատկառ խաղերը որոնք նոր աշխար – համարտ մը կը պատրաստեն» :

Ապա կարդ մը տեսակէտներ պարզեց, ներքին եւ արտաքին խնդիրներու կար – ղադրութեան համար :

ԺՈՂՈՎԻՆ ԿԱՋՄԸ

ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բացման ճառէն անմիջապէս եաք, ձեռ – նարկուեցաւ ժողովին կազմակերպու – թեան, երեսփոխաններու վաւերացման եւ ուրիշ աւենական գործողութեանց : Ժո – ղովը առ այժմ կը բաղկանայ 595 երես – փոխաններէ : Բաց կը մնան 31 աթոռները, որոնց 30ը Ալժերիոյ կը պատկանին, իսկ մէկը՝ հեռաւոր գաղթավայրի մը : Ընտր – ուած երեսփոխաններէն են.— 151 համայ – նավար եւ յառաջդիմական, 96 ընկերվա – րական, 55 արմատական (Մենդէս Ֆը – րանս), 19 ընկերվարական – ղիմադրա – կան (Նոյնպէս), 12 ձախ հանրապետական (Էտ. Ֆոր), 71 ժողովրդական, 11 ան – դրծովեան անկախ, 97 չափաւորներ (Փի – նէ – Ռենօ), 23 նախկին կոլեան, 51 փու – ժատեան (խանութպաններու եւ արհես – տաւորներու միութիւն), 9 զանազան : Երբ առկախ մնացածներն ալ ընտրուին, ընդհ. թիւը պիտի ըլլայ 627, ինչպէս կը որամադրէ ընտրական օրէնքը :

Նախագահին ընտրութիւնը պիտի կա – տարուի երեքշաբթի օր : Այնուհետեւ Պ. Ֆոր դահլիճին հրաժարականը պիտի ներկայացնէ եւ հանրապետութեան նա – խագահը պիտի սկսի խորհրդակցիլ կու – սակցապետներուն հետ, վարչապետու – թեան թեկնածուն ընտրելու համար :

Ընդհանուր կարծիքն այն է թէ այդ պաշտօնը պիտի առաջարկուի Պ. Կի Մո – լէի, որ կ'ուզէ կառավարութիւն մը կազմել առանց համաձայնութիւններ կնքելու ալ կամ ձախ հոսանքներուն հետ : Եթէ ծրագրուած դահլիճը կարենայ կանգուն մնալ, իր առաջին գործը պիտի ըլլայ կարգադրել Ալժերիոյ խնդիրը, տալ ընտրութիւններ կատարելով մինչեւ վեց ամիս : Տեսակէտները կը տարբերին այս հարցին կարգադրութեան մասին : Բանի –

(Շար. կարդալ Դ. էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

« ՄԱՅՔԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ »

Հանոյիով կարդացի Պոլսէն ղրկուած վիպակ մը, «Մայքերուն վրայ» :

Հեղինակը, Ատրիէ Տատրեան, անծա – նօթ մը չէ լրագրական հրապարակին վը – րայ : Եւ տարիներէ ի վեր մեծ խանդավա – ռութեամբ նուիրուած է մանկական գրա – կանութեան :

Մօտաւորապէս տասը տարիէ ի վեր մանկական ամսագիր մըն ալ կը հրատա – րակէ Պոլսոյ մէջ, «Պարտէզ», ուսուցիչ Բագրատ Թէտեանի հետ :

Յօրինած է թատերախաղեր, սիրուն երգեր եւայլն :

Առաջին անգամ է որ վիպագրութիւն ալ կը փորձէ,— «արագ, խտացած եւ ու – ժեղ » :

Խումբ մը երիտասարդուհիներու եւ ե – րիտասարդներու կեանքն է այս վէպը, որ կը բաղկանայ 162 էջերէ : « կեանքը մայքերուն վրայ :«կեանքը ինչպէս որ է» :

Այնտեղ կ'երեւան տիպարներ՝ դպրո – ցականներու, կանուխէն շուկայ նետուած աղջիկներու, պատահ մը հացի համար ամէնաճակիր աշխատանքի լծուած դըժ – բախտներու :

Կ'երեւան կեդրոնի պատկերներ՝ վոս – փորի նաւերէն մինչեւ Մահմուտ Փաշայի զարիքափին վրայ եւ այլուր պարզուած բարբերու, — խենէշութեան, լրբու – թեան եւ չարաշահութեան : Կ'ուրուա – գծուին դաս մը բացասական տիպարներ ալ, իրենց թուլաւոր եւ չարախինդ մո – լուր-խնճներով :

Եւ վերջապէս կան պատկերներ համար – ձակ եւ խօսուն : Էջեր՝ արդի կեանքէն, ուր Պոլիսը կարծես կը մրցի Փարիզի հետ :

Դժբախտաբար պակաս չեն լեզուական անյեանմութիւնները, անշուշտ հետեւանքն Պոլսոյ լրագրական ժխորին :

Հատընտիր ցանկ մը կազմած եմ ար – դէն, եւ պատահաբար կ'արձանագրեմ քա – նի մը օրինակներ.—

Վրիպա՞կ է « ազատգեղը » (ազատ – բեղ) : *Հակառակ* որ, կը հաւանէր *զայն*, *բահիահալիր* (բրէջալիր), *չծերանար*, *չհասկնար* (չի), *նուազարժէքութիւն*, *գիս կը ներչ եղեր, զէրցած*, կը *համակրիք զինքը*, ձեր մէջ լաւ *մթերք* մը կայ (խըմոր) : Եւայլն :

Միտս վրիպակներու ցանկ մը կազմել չէր, այլ ծանօթացնել համակրելի նորու – թիւն մը, որ ամէն քանէ առաջ կ'ենթա – դրէ դիտելու կարողութիւն, թարմութիւն եւ աշխատանք :

Դժուար չէ ամբողջական վէպի մը վե – րածել զայն, եոխացնելով եւ մանաւանդ մշակելով, իբրեւ լեզու եւ հիւսուածք :

Վ.Ա.Հէ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Ազահովութեան Խորհուրդը Ցունուար 19ին մխաճայնութեամբ քուէարկեց բա – նաձեւ մը որ պատասխանատու կը դտնէ Իսրայէլը, Դեկտ. 11ին կատարուած յար – ձակման առթիւ ուր սպաննուեցան 56 սուրիացի զինուորներ : Վիճաբանութիւն – ները կը քաջքշուէին մէկ ամիսէ ի վեր : Բանաձեւը կը'ոչ թէ Իսրայէլ յայտնա – պէս բռնարարած է 1948ի զինադադարի պայմանագիրը եւ թերացած՝ իր պար – տականութեան մէջ, իբրեւ անդամ Ազ – գաժողովին : Ցետոյ կ'աղաչարկէ թէ Ազահովութեան Խորհուրդը պիտի հար – կադրուի ուրիշ միջոցներձեռք առնել խա – դաղութիւնը վերահաստատելու համար, եթէ Իսրայէլ յառաջիկային թերանայ իր պարտաւորութեանց մէջ : Խորհրդային պատուիրակը առաջարկած էր որ Իսրա – յէլ հատուցում վճարէ Սուրիոյ, սակայն բանաձեւը որեւէ խօսք չի պարունակեր այդ մասին :

× Մ. Նահանգներուն երեսփ. ժողովին արտաքին գործերու յանձնախումբը հա – ւանութիւն յայտնեց որ կառավարութիւ – նը զէնք ճարէ Իսրայէլի, «պաշտպանելու համար լինքզինքը այն յարձակողական զէնքերուն դէմ որոնք չափազանց ժամն գնով կը ծախուին Եգիպտոսի, Ֆ. Մխի – թեան կողմէ» : Ցանձնախումբը մխեւնոյն ատեն կ'ըսէ թէ հակառակ են զինար – շաւին ...

× Գահիրէի ամերիկեան նախկին դես – պանը, ձէֆերսըն Քաֆրի, ճառ մը խօսե – լով ձէնովայի մէջ, ազդարարեց իր արար բարեկամներուն թէ բան չեն շահիր, եթէ պատերազմ ծագի Արաբներուն եւ Իսրա – յէլի միջեւ : Այս առթիւ ներբողեց սահ – մանադրութեան վերահաստատումը Ե – գիպտոսի մէջ :

× Գահիրէի անթելը իսրայէլեան թեր – թէ մը քաղելով կը ծանուցանէ թէ Սու – րիա պայմանագիր մը կնքած է Չեխոսլո – վաքիոյ հետ, վեց միլիոն տոլարի զէնք եւ ռազմանիւթ գնելու համար : Նոյն ազբիւ – րին համաձայն, Սուրիա մօտերս պիտի առանայ հարիւր հրատայլ՝ թնդանօթնե – րով, յիսուն հակօդային հրանօթ, զըն – դացիրներ եւն. : Կ'ըսուի թէ գինամթերքը շատ աժան ծախուած է եւ իրականին մէջ կ'արժէ քանի միլիոն տոլար :

× Սուտան եւս անդամագրուեցաւ Ա – րաբական Դաշնակցութիւն, իբրեւ ան – կախ պետութիւն :

× Իսրայէլ սոխպոզական կոչ մը ուղ –

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ նախագահը, Ա – զգ. Ժողովի առաջին լրագրական ասու – լիսը կատարեց առջի օր, իր հիւանդու – թենէն ի վեր : Ներկայ էին աւելի քան եր – կու հարիւր լրագրողներ : Իր առաջին գործն եղաւ պաշտպանել արտաքին նա – խարարը, Ֆ. Տըլլըս, որ բուռն քննադա – տութեանց ենթարկուած է այս միջոցին : Ըսաւ թէ Տըլլըս իր ճանչցած նախարար – ներուն լաւագոյնն է եւ թէ բացարձակ վստահութիւն ունի անոր վրայ : Գալով իր նախագահական թեկնածուութեան, ը – սաւ թէ հարկադրուած է խնայել աւելորդ յոյնութիւններ :

ԹՈՒՆՈՒԶԻ մէջ ընդհարումներ պա – տահեցան առջի օր : Եօթը ըմբոստներ սպաննուեցան, չորս զինուորներ ալ վի – րաւորուեցան :

ԱԼԺԵՐԻՈՅ մէջ ամէն օր նոր դէպքեր կը պատահին : Բացառիկ վիճակ յայտա – րարուեցաւ Թլեմսանի մէջ : Քանեւութ ըմբոստներ սպաննուեցան Կոստանդինի եւ Բաթնայի շրջաններուն մէջ : Երկուհարիւր – քսան հոգալ զինուորներ կամ եւ պատ – րաստ կը սպասեն, ի նախատեսութիւն ա – նակնկալ յարձակումներու :

ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐ կուսակցութեան կեդր. կոմիտէն բացառիկ նիստ մը գումարելով, որոշեց ամէն միջոց գործադրել, ժողո – վրդական ձակատ կազմելու համար :

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ վտանգը չէ անհետացած, ըսաւ Անգլիոյ վարչապետը, Սըր է. Ի – մըն, ճառ խօսելով օրուան կացութեան մասին : Այս առթիւ բացատրեց թէ նոր աշխարհամարտի մը վախերը եթէ նուա – զած են, պատճառը այն է որ ամէնքն ալ կը սարսափին հիւլէական ուժի գործա – ծութենէն : Տեւական խաղաղութեան մը համար անհրաժեշտ է յիշել նոր աշխար – համարտի մը հետեւանքները եւ պատաս – խանատուութիւններ ստանձնել : Ցետոյ հաստատեց թէ Անգլիա վճռած է ջրածին ռումբ մը չունենալ եւ թէ կացութիւնը վեր – ջերս պզտորած է արեւմտեան պետու – թեանց եւ համայնավար երկիրներու մի – ջեւ :

(Շար. կարդալ Դ. էջ)

ղեց բրիտանական կառավարութեան, որ – պէսզի զէնք ճարէ արաբօրէն, թէ երկրին պաշտպանութիւնը ապահովելու եւ թէ ուժերու հաւասարակշռութիւնը վերա – հաստատելու համար Մերձին Արեւելքի մէջ :

ՀԱՄԱՐՁԱԿ ՏԻՐՏԵՐՔ

Բ.

Ցիրեզ մի քանի րոպե ևս պառկեցավ իր տեղում։ Ապա հանկարծ նստեցավ անկողնում, ականջ դրավ ներսի սենյակից եկող ձայներին, ապա ոտքերը կախ գցեց մահճակալից, ոտքի թռավ, հագավ իր հագուստները, ոտքերը մտցրեց կոշիկների մեջ, ձեռքը տարավ գլխի վրայ, ուզեց սանրել մազերը, բայց հանկարծ ձեռքը կանգ առավ օդում, ինչպես մեխանիկական խաղալիքներ ունեցող տիկնիկները, երբ նրանց բանալին պտտեցնում են։ Ցիրեզ ձեռքը իջեցրեց, ուզեց քայլ անել, բայց ոտքերը ևս կանգ առան։ Նա ականջ դրավ, ներսի սենյակից լսվում էին ծանր հառաչանքներ, ապա մի ուրիշ ձայն, որ ասում էր.

— Ես ուզում եմ, որ ինձ ասես, թե ինչո՞ւ ես այդպես վարվում ինձ հետ։ Ես ուզում եմ, որ ասես, թե ինչո՞ւ ես ինձ հետ այդպես վարվում

Ր. ՔԵՌՈՒԼԵՑ ՈՒԼՐԻՔՍԻ ՎՃՌԱԿՈՒՄԸ

ՄԱՇՏՈՑԻ ԵՎ ՍԱՀԱԿԻ ՄԱՀՎԱՆ ՕՐԵՐԸ

●

Ա. ՄԱՍՆ

— Ես ոչ մի չէաղաւոր բան չեմ տեսել մինչ այժմ, որ ինձ ստիպէ կասկածելու, թէ Ռ. Քեռուլեցը մեղաւոր է Ֆրանսուա Մարիի սպանութեան մէջ։ Ընդհակառակն, ես համոզուած եմ, որ նա անմեղ է։ Ես ինքս ալ այդ կարծիքին եմ։

Այս խօսքերը ըսաւ Ժան Լեռնար, երբ ոստիկանական հրամանատարութեան մէջ ներկայացաւ Ռ. Քեռուլեցի գործին քննիչ Ժան Լեռնարին։

Ժան Լեռնար 10–15 տարեկան տղայ մը կը թուէր։ Ան ոչ միայն ոստիկանական հրամանատարութեան մէջ, այլ նաեւ ամբողջ Փարիզի մէջ ամենաերիտասարդ քննիչն էր։ Ան իր տարիքին համեմատ ունէր ահագին փորձառութիւն, որ ձեռք բերած էր ան իր ծանր պաշտօնին մէջ։ Ան ունէր նաեւ ուրիշ մեծ առաւելութիւն մը։ Ան ունէր ուղեղ մը, որ կրնար ամէն բան ընել, բացի մէկ բանէ, որ էր՝ ստել։

Ժան Լեռնար ամէն բան կ՚ընէր, որպէսզի ինքզինքը ցոյց տայ ամէն մարդու հանդէպ, ինչպէս որ կայ։ Ան ոչ ոքի կը ներկայացնէր աւելի լաւ կամ աւելի վատ, քան որ կայ։ Ան ոչ ոքի կը ներկայացնէր աւելի խելացի կամ աւելի յիմար, քան որ կայ։ Ան ոչ ոքի կը ներկայացնէր աւելի ազնիւ կամ աւելի անազնիւ, քան որ կայ։ Ան ոչ ոքի կը ներկայացնէր աւելի ուժեղ կամ աւելի տկար, քան որ կայ։ Ան ոչ ոքի կը ներկայացնէր աւելի ազատ կամ աւելի ստրուկ, քան որ կայ։ Ան ոչ ոքի կը ներկայացնէր աւելի ուղիղ կամ աւելի ծուռ, քան որ կայ։ Ան ոչ ոքի կը ներկայացնէր աւելի ճշմարիտ կամ աւելի սուտ

մաց Ֆրանսացիները կ'ը'մբռնեն թէ դըժ – ուար է դոհացուցիչ եղբի մը յանդիլ, առանց լայն ինքնավարութիւն տալու այդ երկրին :

Մոլէ – Մենահէս դահլիճը պիտի ըլլայ յետպատերազմեան 22րդ կառավարու – թիւնը : Երբ վատահութիւն չահի, երկու – քէն մէկը Ալժերիա պիտի երթայ անմի – ջապէս, դլուխ դլխի խորհրդակցելու հա – մար տեղացի վարիչներուն հետ : Այնու – մար տեղացի վարիչներուն հետ : Այնու – հետեւ մանրամասն բանակցութիւններ պիտի կատարուին Ազդ· ժողովին մէջ :

Նշանակելի պարագայ մը , — Պ· կի Մոլէ առջի օր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ալժերիոյ կուսակալին՝ Պ· Սուսթելի հետ, որ անդամ է նախկին կոլեան խըմ – բակցութեան : Կուսակալը մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեց Ալժերիոյ կացութեան մասին — տնտեսական, վար – չական, ընկերային, դինուորական եւ քա – ղաքական :

× Ազդ· ժողովին բացման առեն, Պ· Լա· Ֆոր եւ միւս նախարարները քաշուե – լան կառավարական նստարաններէն եւ ուրիշ տեղ փնտռելին : Փուժատեան երես – փոխաններէն չատեր ալ չէին պիտեր թէ ո՛ւր պիտի նստին : Տակաւին նշանակուած չէր երեսի տեղը, ուստի տեղաւորուելոյն ցիրուցան, նոյնիսկ համայնավար չարքե – րուն մէջ : Փուժատեաններէն կը մերժեն ծայրագոյն ա՛ջ համարուիլ եւ կ'ուզեն վերերը՝ վերջին չարքերուն մէջ նստիլ , ձախէն աջ, այն պատճառաբանութեամբ թէ իրենց չարժումը համապարփակ եղ – բայրութիւն մըն է :

Կազմակերպութեան վարիչը, Փիէռ Փուժատ, որ ընտրուած չէ, ներկայ է· ժողովին բացման, բայց չկրցաւ տեղ դա – նել ունկնդիրներու բաժնին մէջ եւ կը չրջէը նրբանցքներուն մէջ : Ընկերվարա – կան երեսփոխան մը ըսկզբանին մէջ տեսնելով Թրքավաճառը, իր բարեկամ – ներուն հետ, պահանջեց որ դուրս ելլէ : Փուժատ պատասխանեց թէ կանոնները չի պիտեր, բայց բաժակը պարպելով դուրս ելաւ : Անչուշտ ալի – լեղի խօսքեր ալ փոխանակուեցան երկու կողմերուն մի – ջեւ :

× Մենահէսի կուսակիցներ արմատականնե – րը ժողով դումարելով, որոշեցին չվաւե – րացնել այն փուժատեան երեսփոխանները որոնց ընտրութեան մասին առարկու – թիւններ եղած են 13 նահանգներու մէջ :

Ե· ՄԻՈՒԹԵԱՆ արբանեակ երկիրներու ներկայացուցիչները յունուար 27ին ժո – ղովի հրաւիրուած են Փրակայի մէջ, կարգադրելու համար Վարշաւայի պայ – մանագրին գործադրութիւնը (զինակցու – թիւն Ատլանտեան դաշինքին դէմ) : Զի – նաստան ալ ներկայացուցիչ մը պիտի ու – նենայ , խորհրդակցական ձայնով : Այս առթիւ արեւելեան Գերմանիան եւս պիտի անդամագրուի զինակցութեան, երբեւ անջատ պետութիւն :

ԼԻԲԻՈՑ կառավարութիւնը քարիւղի մենաշնորհներ յանձնեց ամերիկեան վեց ընկերութեանց :

ՆՈՐ ԽՈՒՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ծագեցան Պոմ – պէյի մէջ : Մեռեալ՝ երեսուն, վիրաւոր՝ 250 : Վարչապետը Նոր Տելհի գնաց, կա – ռավարութեան հետ խորհրդակցելու հա – մար :

ԿԻՊՐՈՍԷն կը հեռագրեն թէ անգլիա – ցի սպայ մը սպաննուեցաւ Նեկոսիոյ մէկ փողոցին մէջ : Տասնեւչորրորդ անգլիա – ցի սպան է որ գոհ կ'երթայ ահաբեկիչնե – րուս : Առջի օր քանի մը ռումբեր պայ – թեցան քաղաքին զանազան թաղերուն մէջ : Մեծ յուզում պատճառեց այն պաշ – տօնական յայտարարութիւնը թէ օրինա – ւոր կամակերպութիւն պիտի համարուի Թրքական «Վոլքան» միութիւնը :

ԱՆԳԼԻՈՑ կառավարութիւնը Սպիտակ Տետրակ մը հրատարակեց, զայն օրէն Մինչեւ Արեւելք ղրկուած զէնքերու մա – սին : Այս հրատարակութեան համաձայն, զէնային զէնքերու մնացորդներ վեր – կացուած եւ եղիպտոս կամ Իսրայէլ ղրկուած են Փարիի եւ Պրիւսէլի ճամբով :

ՄԱՆԿԱԿԱՆ անդամալուծման դէմ նոր չիճուկ մը պատրաստած են անգլիացի գիտնականներ : Զորս Ռուսեր ալ փորձեր կը կատարեն :

250 ԿԻԼՕ ճոյլ ոսկի գողցուեցաւ Փա – րիզի մէկ փողոցին մէջ ձգուած կառքէմը :

ԼԻԲԱՆԱՆԷՆ Ուսչինկթըն զայած մա – րոնի քահանայ մը, Լուի Խալիլ, ճառ մը խօսելով, բաւ թէ համիսլամական չար – ժումը կը ծաւալի Միջին Արեւելքի մէջ : Այս առթիւ բացատրեց թէ «Լիբանանը արաբական պետութիւն մը չէ, այլ եւրո – պական մշակոյթին յառաջապահը Մի – ջին Արեւելքի մէջ եւ թէ հարիւր հազա – րաւոր Մարոնիներ վտանգաւոր կը նկա – տեն Լիբանանի անդամակցութիւնը Սա – րական Դաշնակցութեան » :

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի ժամը 3ին Սալ Սէն Լուի սրահը, ռիւ Ժէ :

Նախաձեռնութեամբ Ֆ· կապ· Խաչի մանուճիւղին :

Գեղարուեստական բաժին դպրոցի աշա – կերտներու կողմէ :

ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱՆ նուէրներով :

Մուտքը ազատ է :

Սրահին ջերմութիւնը ապահովուած է:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

Կազմակերպուած Ֆ· Կ· Խաչի Անիէռ Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղին, Հ· Ց· Դ· Արամ ենթակոմիտէի եւ Նոր Սերունդի կողմէ :

Կիրակի, 22 Յունուար, կէսօրէ վերջ ժամը 4 – 11 , ընկերվարականներու սը – րահին մէջ :

149bis, Ave. d'Argenteuil, Asnières

Գեղարուեստական բաժին, մասնակ – ցութեամբ թատրոն ԴԱՐԵԳԻՆԻ :

Ճոխ պիւֆէ : Մուտքը ազատ է

Փոխադրութեան միջոցներ·— Թիւ 140 օթօպուս , Փորթ Քլիչիէն, 165 Փորթ Շամփերէէն, իջնել Փլաս Պուրկինեան :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհ· ժողովը տեղի պիտի ունենայ եր – կուշաբթի, 23 Յունուար, ժամը 21ին, Քառէ սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ Քառէլի դէմ : Օրակարգ· —

1· Վարչութեան բարոյական եւ նիւ – թական համարատուութիւնը :

2· Հրաժարական վարչութեան :

3· Ընտրութիւն նոր վարչութեան :

Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներ – կայ ըլլալ այս կարեւոր ժողովին :

ԴԻՒԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՑԱՅԵՑԻ ՊԱՏԱՐԱԳ ՊԱՆԵԼՈՑԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի, երեկոյեան ժամը 7ին , հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուց – ուի Ս· Ռընէի մատրան մէջ, 83 ռիւ տ'Արբէօյ :

ՄԱՐՍԷՑԼ

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1956

Մ· Ռ· Ն· Ա· ՄՒՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

CLUBի մէջ

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՍԱՄՈՒԷԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ վարժարանի թատերահանդէսը Վարդանանցի առթիւ , Փետրուար 26ին :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Մասնագէտ գործաւոր փլումպիէ մը եւ երկու աշկերտներ, նոյն գործին մէջ աշ – խատելու համար : Հեռուէն եկող մասնա – գէտ գործաւորին համար բնակարանը ա – պահովուած է : Դիմել ԹԱՖՈՒԼԵՄԱՆ՝ 14, Rue Julien Lacroix, Paris (20e).

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

Մարաշի Խարունիս պիւղէն Ֆոճա Եա – ղուպեան ընտանիքի անդամները, որոնց հետքը կորսուած է դաղթականութեան ա – տեն : Կը լսուի թէ Ֆրանսա գտնուած են : Կը փնտռուի նաեւ Յարութիւն Պարսամ – եան որ Յունաստան գաղթած էր :

Կը խնդրուի տեղեկացնել իրենց քրոջ՝ Տիկին Կատարինէ Պարսամեանի 32 ռիւ տը Թրանս, Տրակինեան (Վար), Ֆրանս :

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել :

× Սեբաստիոյ Շէհիթլեր Մահալլէսի թաղէն եւ Արամեան վարժարանի աշա – կերտներէն Մարտիրոս Տէրտէրեան կը փնտռէ իր ծնողքը, հայրը՝ Սարգիս , մայրը՝ Աննա , եղբայրը Աբգէն, որոնցմէ բաժնուած է 1915ին Սուրուճի մէջ :

Տեղեկացնել՝

Ets. Derderian, 11, Bld. J. Jaurès
Draguignan (Var), France.

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Փարիզի եկեղեցւոյ կեդր· դպրոցի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ 22 Յունուար, կիրակի ժամը 3ին Ազդ· տան թատերական սրահին մէջ : 50է աւե – լի աշակերտներ, մանչ եւ աղջիկ, պիտի արտասանեն, երգեն, պարեն եւ ներկա – յացնեն հաճելի անակնկալներ :

Կը հրաւիրուին ծնողները եւ հայ հա – սարակութիւնը քաջալերելու համար նո – րահաս սերունդը եւ ուսուցչութիւնը :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻՐՆԻ ՄԷՋ

Ֆ· կապ· Խաչի տարեկան պարահան – դէսը այս չաբաթ , ժամը 21էն մինչեւ 3 : Նուագախումբ Բարթամեան, նոր եւ ղե – ղեցիկ անակնկալներ :

Սիրով կը հրաւիրուի դաղութը, թէ հա – ճելի երեկոյթ մը վայելելու եւ թէ քա – ջալերելու կապ· Խաչի տարեկան ճեռ – նարկը :

Մուտքը 200 Ֆրանք :

Պիւֆէ եւ խմիչք մատչելի դիներով :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՄԱՐՍԷՑԼ·— Տէր եւ Տիկին Աւետիս Մելքոնեան կը ծանուցանեն թէ Յունուար ութին կիրակի օր Ս· Ծննդեան Մեհեր – եան առթիւ հոգեհանդիստ կատարուած է Քրատոյի մայր եկեղեցւոյ մէջ, իրենց ող – բացեալ մօր

ԱՆՆԻԿ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆԻ

յիշատակին, (մահացած 1955 Նոյեմբեր մէկին) :

× Այս առթիւ Տէր եւ Տիկին Ա· Մել – քոնեան հազար Ֆր· կը նուիրեն Ֆ· Կ· Խաչին : Մատնալ «Յառաջ»էն :

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԱՆՊԱՅՄԱՆ

ՊԱՇԱՏՈՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Իր յարգելի հայրենակիցները եւ յաճա – խորդները կը հրաւիրէ իրենց ապսպրանքները ընել մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ, գինեղու զգալի զեղչով :

Կը նեղացնենք մեր մասնագիտութեան յատուկ ուտելիքներ միշտ թարմ, համեղ եւ ընտիր, որոնք միշտ գոհ կը ձգեն մեր այցելուները :

Ունինք թահին ու հէլվա, եալանճի տօլ – մա եւ տերեւ, ձէթապտուղ յունական, կալամաթա , տեղական ու թրքական՝ դուա ձէթ, Ամասիայի չոր պաստիա եւ Հա – լէպի կարմիր ոսպ, ճերմակ պանիր, քաշ – քավալ պալքանեան, պաստիա եւ ամէն տե – սակ Ֆրանսական պահածոներ , կեսարիոյ ընտիր ապուխտ, եւ սուճուգ, որ միայն մեր գով պիտի գտնէք : Միրանի պաստեղ, պիստակ եւ միջուկը նաեւ փիստաշ 700 Ֆրանք քիլօն եւ միջուկը , ֆիշնիշ եւ փի – նիճօն, սալեպ, մահլեպի, սուսամբ , սա – գըզ, պահար, ֆիստիճօն, չաման, բոլոր հա – մեմները Ֆրանսայի ամէն կողմը 24 ժամ – ուան մէջ ղրկելու պայմանաւ, նաեւ Պել – ճիքա, Զուիցերիա, եւ այլուր :

Մանաւանդ մեր ՇԻՐԱԿ ՕՂԻՆ, զուտ խաղողէ պատրաստուած, անպակաս չըլ – լայ ձեր սեղանէն, իսկ քաջուած համեղ դուտ սուրճը, կը մոռնայ ձեր բոլոր յոգ – նութիւնը :

20 Rue Villeroy et
244 Rue Vendôme, *LYON*

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ

Հ· Ց· Դ· Մարսէյլի եւ չրջանի արտա – կարգ ժողովը տեղի կ'ունենայ Յունուար 21ին, չաբաթ իրիկուն, ժամը ճիշտ 9ին, «Ահարոնեան» ակումբին մէջ : Ներկայ կ'ըլլան Կ· Կ·ի ներկայացուցիչները : Կը հրաւիրուին բոլոր ենթակոմիտէներու ներկայացուցիչները եւ վարչութիւնները :

ՓԱՐԻԶ·— Հ· Ց· Դ· Ազբիւր Սերբը եւ Մկրտիչ Եօթնեղբայրեան խումբի ժողո – վը այս ուրբաթ ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՀԱՄԱՅՆԱՐԲԵՐԴԻ Մարսէյլի մասնա – ճիւղին ընդհ· ժողովը այս կիրակի առա – ւօտ ժամը 9ին, Պուլվար ա'Ալէն, 7, Պար սիւ Կնոպի սրահը : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ : Կարեւոր օրակարգ :

ՅԱՒԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՑԼ·— Հ· Ց· Դ· Շրջ· կոմիտէն յաւակցութիւն կը յայտնէ այրի տիկին Պօղոսեանի, Տէր եւ Տիկին Ղազար Պօ – ղոսեանի, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Տե – րոյեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն, ինչպէս նաեւ Տարօն – Սալնոյ Զորի մի – ութեան, Գեղամ Պօղոսեանի կսկծալի մահուան առթիւ :

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԻ

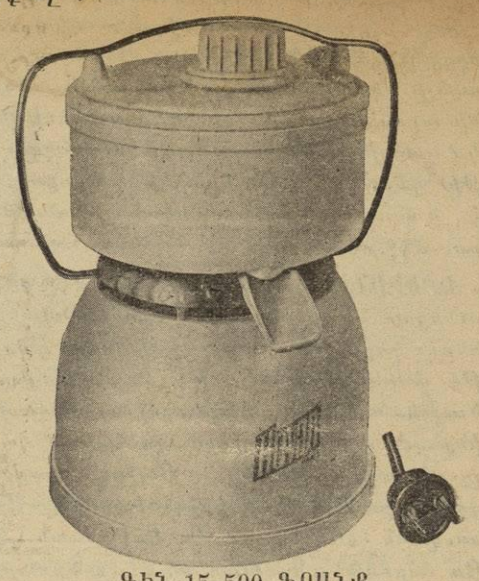
Զինաստանէն եկած հայրենակից մը որ դիտէ բազմաթիւ լեզուներ կը փնտռէ դասախօսական (ընտանիքի մէջ), պահա – պանի, հսկիչի, դիւերապահի գործ մը : Դիմել·—

Mélik Noubarian, (Pour Mikael)
22, Ave. Théophile Gautier, Tél. JAS. 18-18

Centrifugeur Electrique

Բժիշկները չարունակ կը յանձնարարեն գործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիւթը առողջապահական տեսակէտով :

Ահաւասիկ կատարելագործուած գոր – ծիք մը :

ԳԻՆ 15·500 ՖՐԱՆՔ

Դիմեցէք ձեր էլեկտրագէտին կամ

APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE
14, Rue Rochambeau, Paris (9)

Գաւառ կը ղրկուի
Contre remboursement

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Հիմնադիր–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵԻԱՆԵԱՆ

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկաս – եան ընտիր էրակուրներ

ՇԱՆ ՋԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ

4, Rue Robert - Estienne

(Rue Marbeuf) PARIS (8e)

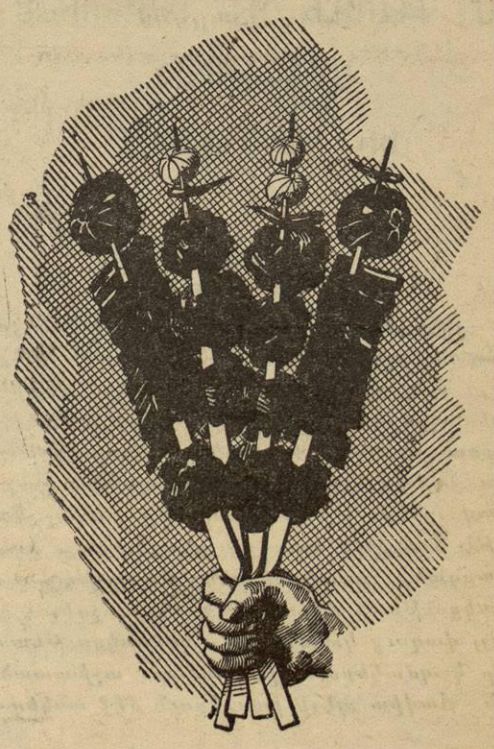
Téléphone BAL. 31 - 21

(Métro: F. D. Roosevelt)

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, «շաշլիք», «քարսքի»

BAR AMERICAIN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 R.C. Seine 376.286

ԹԱԾԱՆՈՒՄՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1500

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

DIMANCHE 22 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7884 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 329

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԼՈՑԸՍԸ ԳՐՈՒԱՆԻ ՏԱԿ

●

Անցեալ կիրակի կարգ մը հարեւանցի տեղեկութիւններ հաղորդեցինք չորս վանքերու մասին, — Վենետիկի, Վիէննայի, Երուսաղէմի եւ Անթիլիասի : (Զենք անտեսեր Նոր Ջուղայի վանքը) :

Ուզեցինք հասատաել թէ չորսն ալ կը պարունակեն անգին հարստութիւններ՝ հայկական մշակոյթին համար :

Արդարեւ, առաջին երեքը ունին բացառիկ արժէք, իրրեւ գանձարան հում նիւթերու, ձեռագիրներու, վիրքերու եւ թերթերու :

Մխիթարեանները խորապէս գնահատելի աշխատանքներ կատարեցին, Միսիթարեան հաստատումէն անմիջապէս վերջ : Եւ յաջորդաբար լոյս տեսան պատկառելի հատորներ :

Կարելի է ամբողջ Մատենադարան մը լեցնել անոնց հրատարակութիւններով,— պատմական, բանասիրական, գրական, բանաստեղծական եւ թարգմանածոյ :

Կրնաք տարբեր տեսակէտներ ունենալ այդ ուսումնասիրութեանց եւ ստեղծագործութեանց արժէքի մասին : Բայց պիտի չկրնաք ժխտել թէ՝ այդ հրատարակութիւնները կը կազմեն թանկագին գանձարան մը, իրրեւ ազբիւր եւ պաշար : Իրրեւ ուղեցոյց մատենագրական վերլուծումներու :

Իսկ այդ բոլորը արդիւնք են աշխատելու եւ յարատեւ, տաժանող կիր աշխատանքի :

Միսիթարեանները չատերուն աչքերը խածած են փոշեթաթախ ձեռագիրներու եւ յիշատակարաններու դէղնած, պատռած էջերուն վրայ :

Ուրիշները պեղած ու պեղած են անդնդահատ, հանդոյց մը աւելի քակելու, տող մը աւելի լուսաբանելու համար :

Միայն ձեռագիրներու, վիրքերու եւ թերթերու հաւաքումը, դասաւորումն ու օգտագործումը հերոսական աշխատանք մը կ'ենթադրէ : Մանաւանդ երբ նկատի առնենք անցեալ ժամանակները, իրենց արկածալի եղերէջներով եւ նիւթական տագնապներով :

Արդ, երեք վանքերն ալ այժմ կը ղեկավարեն բաղդատաբար տանելի կացութեան մը մէջ : Կը վայելեն ընդհանուր համակրանք, որ չօշափելի աշակցութեան կը վերածուի պարբերաբար :

Զորբորդը, Անթիլիասի մենաստանը դեռ նոր լրացուց իր 25ամեակը, եւ կը ջանայ ապահովել նոյնքան ամուր հիմեր, իրրեւ ժառանգորդը Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան :

Այս քանի մը տեղեկութիւնները ալ ըրի առինք իրրեւ լրացում, քննելու համար հետեւեալ հարցը :—

Այսօր ալ, իրենց կոչումին համապատասխան աշխատանքներ կը կատարե՞ն չորս վանքերը, անշուշտ իւրաքանչիւրը համաձայն իր կարողութեան :

Մկրտի ղնելով կրթական եւ կրթական գործունէութիւնը, չորս վանքերը ո՞րքան կը ծառայեն Հայկական Մշակոյթին, ա – նոր զարգացման եւ արդիացման :

Աւելի «մանրենք» հարցումը,—

Չորս վանքերը ունի՞ն կամ կը փորձե՞ն հասցնել նոր սերունդ մը, որ ցոյց տայ քննական ոգի, ընդունակութիւն եւ կամք պրպտելու, վերլուծելու, տեւական գործեր մէջտեղ հանելու :

Չորսին ալ միայն ձեռագիրները անսպառ ոսկեհանք մը կը կազմեն :

Եթէ չենք սխալիր, մանաւանդ վենետիկի եւ Երուսաղէմի մէջ անոնց լոյսը գրուանի տակ է մնացած այժմ, գանազան պատճառներով :

Անոնց հրատարակած թերթերուն մէջ ընդհանրապէս ժժգոյն է քննական – գիտական բաժինը : Մակերեսային են ուսումնասիրական պրպտումները :

Անգամ մը եւս պիտի անդրադառնանք :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

●

ՇԱՐՔ ՄԸ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՎԻՃԵԼԻ ԿԸ ՀԱՄԱՐՈՒԻՆ

Ազգ. ժողովը առջի օր անմիջապէս վարեցաւ 351 ընտրութիւնները, 596է վը բայ : Միւս տեղեկագիրներն ալ կը քննուին արագօրէն : Տեղական թերթերը կը գրեն թէ չարք մը ընտրութիւններ վիճելի համարուած են, մանաւանդ փուժատեան հոսանքէն :

Երեքշաբթի օր պիտի կատարուին Ազգ. ժողովի նախագահին եւ դիւանի ընտրութիւնները : Թեկնածուներուն մէջ կը գտնուին, բացի Պ. Պ. Շնեթերէ եւ Թրոքէրէ, համաչնաւար վեթերանը, Մարսէլ Քաշէն եւ փուժատեան երեսփոխան մը, Օհաննէս Ռուֆ, 59 տարեկան, որ լեմոնատի գործարան մը ունի Վիէնի մէջ· (Զեղէք այս մարդն ալ հայացնէք, լինչպէս ըրած էր լիբանանեան թերթ մը, իրրեւ Հայ ներկայացնելով ուրիշ փուժատեան մը, Փոլ Վահէ...) : Այս թեկնածուն 56·364 քուէ չահած է եւ նախագահն է Վիէնի առեւտրական սենեակին : Կը կարծուի թէ փուժատեաններէն եւ համաչնաւարներէն պիտի Շնեթերի թեկնածութիւնը : Հանրապետական ճակատը անշուշտ քուէ պիտի տայ Թրոքէրի (ընկերվարական) : Այս ընտրութիւնները պիտի պարզեն Ազգ. ժողովին ընդհանուր մթնոլորտը :

Դիւանին ընտրութենէն անմիջապէս վերջ, Պ. Էտ. Ֆոր դահլիճին հրաժարականը պիտի ներկայացնէ : Ընդհանուր կարծիքն այն է թէ Հանրապետութեան նախագահը նոր կառավարութեան կազմութիւնը պիտի յանձնէ Պ. Կի Մոլէի, որ Հանրապետական ճակատը կազմած է Պ. Մենդէս Ֆրանսի հետ :

× Փուժատեաններէն կ'ամբաստանուին թէ մէկէ աւելի ցանկեր ներկայացուցած են 10 – 12 նահանգներու մէջ :

ՕՐՈՒԱՆ ՀՐԱՏԱՊ ՀԱՐՑԸ՝ ԱԼԺԵՐԻԱ

Բոլոր թերթերն ալ կը հաստատեն թէ օրուան հրատապ հարցն է Ալժերիոյ խընդիրը : Հանրային կարծիքը անհամբեր կը սպասէ վերջնական եզրակացութեան մը : Կուսակալը, Ժաք Սուսթել, որ վերջնա – րուած է իրրեւ կռվեան երեսփոխան, առջի օր ըղձրական հաւաքոյթի մը առթիւ լայն լուսաբանութիւններ հաղորդեց Ալ – ժերիոյ կացութեան մասին : Ահաւասիկ ամփոփումը :

— Առաջին խնդիրը ապահովութիւնն է : Երկիրը ահուդողի մէջ կ'ապրի : Ձկայ մոզական դարման մը՝ իրենց որջերէն դուրս հանելու համար ահաբեկիչները : Եւ չկայ Ֆրանսական կառավարութիւն մը որ թոյլ տայ այդ ահաւասիկ մատնել բոլոր Ֆրանսական եւ իսլամական կեանքերը : Տնտեսական եւ ընկերային կարդադրութիւնները երկար ժամանակի կ'կարօտին : Անմիջականը հոգեբանական է : Ամէն դասէ Ալժերիացիներ մատնուած են անվստահութեան տագնապի մը· անվստահութիւն՝ Ֆրանսայի հանդէպ : Ամէնքն ալ կը հարցնեն, — Ֆրանսա կ'ուզէ՞ մնալ Ալժերիոյ մէջ : Եթէ չուզեր մնալ, ինչո՞ւ թոյլ տանք որ մորթեն մեզ, վասն զի ահաբեկիչները կրնան վազը տէր դառնալ կացութեան : Քաղաքական եւ տնտեսական գետնի վրայ միակ ելքն է, թէ Ալժերիոյ եւ թէ Ֆրանսայի համար, հետզհետէ աւելի սերտ ձուլում իրարու հետ : Այս պարագան կը պահանջէ մեծ զոհողութիւն, աւելի բարմաթիւ իսլամ երեսփոխաններ ընդունելով Ազգ. ժողովին մէջ : Ջմոռնանք այն կարեւոր դերը զոր մեր բոլոր անդրծովեան երկիրները կը կատարեն Ֆրանսայի անտեսական կեանքին մէջ : Եթէ Ալժերիան կորսուի, ամբողջ Հիւս. Ափրիկէն ալ պիտի կորսուի, վասն զի Ալժերիա անոր բանալին կը կազմէ եւ բացարձակապէս անհրաժեշտ է փրկել զայն : Անհրաժեշտ է պահել Փարիզ – Ալժերիա – Ջատ – Պրազավիլ գիծը եւ թոյլ չտալ որ խզուի Արեւելք - Արեւմուտք ուժին գծով· որովհետեւ այն ատեն Ֆրանսան ետ պիտի մղուի դէպի Միջերկրական, բոլոր անխուսափելի հետեւանքներով »:

Այս առթիւ յիշեց արաբական առած մը, — «երբ զաւակդ մեծցած է, իրրեւ եղբայր վարուէ անոր հետ :»

Կուսակալը անհրաժեշտ կը դտնէ նաեւ զօրաւոր բանակի մը պահպանումը Ալժերիոյ մէջ : Իր պաշտօնը կը վերջնայ Յունուար 31ին :

× Նոյն օրը վարչապետը, Պ. Էտ. Ֆոր յօդուած մը հրատարակելով, կ'ըսէր թէ համամիտ է Պ. Սուսթելի, որ իրաւունքներու եւ պարտականութեանց հաւասարութիւն հաստատուի Ֆրանսացիներու եւ Ալժերիացիներու միջեւ : Այս առթիւ կը բացատրէր նաեւ թէ ինք հակառակ չէ դաշնակցային կարդադրի մը, թէեւ այդպիսի դրութիւն չկայ Ֆրանսա. Միութեան մէջ :

× Մարոքի Սուլթանը յայտարարեց թէ պատրաստ է միջնորդի դեր կատարելու Ֆրանսայի եւ Ալժերիացիներու միջեւ, եթէ առաջարկուի երկու կողմէն :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

*

ԹԱՐԳՄԱՆԱԿԱՆՆ ԱԼ...

Երեւանի «Գրական Թերթ»ը, որ Գրողներու Միութեան օրկանն է, դառնօրէն կը գանգատի թէ «թարգմանական գրականութեան յաջողութիւնները դեռ եւս շատ չեն » :

— « *Առաւօրէն հրապարակուող թարգմանական գրքերից չատերը չեն, որ ընթերցողները կարդում են առանց դժգոհութեան ու վրդովմունքի, չատերը չեն, որ աչքի են ընկնում իրենց լեզուական կուլտուրայով, բնագրի հարազատ ոգով, դեղարուեստական որակով : Ընդհակառակն, չատ թարգմանութիւնների մէջ աչք են ծակում արուեստի բացակայութիւնը, դիլետանտութիւնը, լեզուական ու ոճական սխալները, բառացի թարգմանութեան մերժելի մեթոդը* » : (18 Դեկտ. 1955) :

Խմբագրականը այս առթիւ իրրեւ փաստ կը յիշէ Ֆրանսացի համայնավար Ա. Սթիլի «Առաջին Հարուածը » (թարգմանիչ՝ Ա. Ալիբեան), «որի մէջ տեղ են գտել լեզուական ու ոճական քազմաթիւ աղաւաղումներ ու աղճատումներ » :

Կը յիշէ, նաեւ, Տուրգենեւի երկերու թարգմանութիւնները, «որոնց մէջ կորել է ռուս մեծ գրողի լեզուի ամբողջ գեղեցկութիւնն ու համայքը » :

— « *Էլ չենք խօսում այն բազմաթիւ սխալների ու աղաւաղումների մասին, որոնք սփռուած են այդ թարգմանութիւնների էջերում* » :

Ամէնէն ողբալին այն է որ, «աղաւաղումներ ու սխալներ տեղ են գտնում Հայպետհրատի հրատարակած համարեա թէ բոլոր թարգմանութիւններում, նաեւ ընդհանրապէս յաջողուած թարգմանութիւններում» :

Ձեմ գարմանար : Երբ լրագրական կամ « հասարակական » գրութեանց մէջ մայրենի լեզուն անգամ թարգմանութեան կը կարօտի, ա՛լ ո՞ւր կը մնան փրանսերէնէ, անգլերէնէ, նոյն իսկ ռուսերէնէ կատարուած թարգմանութիւնները :

Անցեալ տարի, «Սովետական Հայաստան»ը եւ «Գրական Թերթ»ը խստօրէն կը քննադատէին նաեւ ռուսերէնէ կատարուած թարգմանութիւնները, իբրեւ ա – ռաջնորդ ցոյց տալով բանաստեղծ Յովհաննիսեանը, Յովհ. Թումանեանը եւ ուրիշ վարպետներ :

Ամէն պարագայի մէջ, ուրախալի է որ ուշադրութեամբ կը հետեւին թարգմանական սխալներուն, պատասխանատուներն ալ ճշդելով :

Երանի թէ նոյն սրտցաւ հետաքրքրութիւնը ցոյց տային մայրենի լեզուի մշակման եւ զարգացման համար :

Նոյն այդ խմբագրականին մէջ անգամ կը վստան աւելորդ օտարաբանութիւններ—կլասիկ, պրոլբեսիւ, սոցիալիստական կուլտուրա, մեխանիկական, մեխանիկօրէն, պոէզիա, սեկցիա, տրագիզիա, եւ հայատառ այլանդակութիւն մը — սկզբունքայնութիւն :

Եթէ չեն գիտեր, պատրաստ ենք մասնաւոր դասընթացք մը բանալու :

Վ.Ա.Հ.

ԱՌԱՋԻՆ ԳԵՐՄԱՆ ՍՊԱՆԵՐԸ ԵՒ ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Աբեմաեան Գերմանիոյ վարչապետը, Տօքթ. Ատընաուըր Յունուար 20ին աչքէ անցուց 1500 սպաներ եւ զինուորներ, Անդերնաքի մարզարանին մէջ : Առանք յառաջապահ զօրամասն են ծրագրուած գերման բանակին : Վարչապետը այս առթիւ ճառ մը խօսելով յայտարարեց .

— Գերման ժողովուրդը ձեր մէջ կը տեսնէ կենդանի մարմնացումը իր կամքին՝ դէմ մը կատարելու ազատ ժողովուրդներու պաշտպանութեան մէջ, համաշխարհային մը որուն կը պատկանինք այսօր հաւասար իրաւունքներով եւ պարտականութիւններով : Ասիկա մեզի համար զաշտպիրներէ բնած պարտաւորութիւնները արդիւնքը չէ, այլ խոր զգացում մը որ արմատացած է մեր սիրտերուն մէջ : Գերմանիոյ վերազինման միակ նպատակն է նպաստել խաղաղութեան : Կրնաք այդ նպատակին հասնիլ երբ զաշնակիցներու պաշտպանութեան հաւաքական կարողութիւնը որեւէ տեղ մեծ վտանգ մը ներկայացնէ հաւասարակշիռ մը դէմ : Այսպիսի ռազմական ուժի մը մէջ, որ պարզապէս բանական է մեր պաշտպանութեան համար, ոչ մէկը կրնայ սպառնալիք մը տեսնել :

« Զինուորներ, կը դնուիք պարտականութեան մը առջեւ որ մասնաւորապէս դժուար է, նկատի առնելով անցեալին սուեերները եւ ներկայի խնդիրը : Տասը տարուան անցքը (գերման բանակին խորտակումէն ի վեր) կը ներկայացնէ միակ պատեհութիւն մը նոր սկզբնաւորութեան մը, եւ պարտականութիւն մը անդուլ ճիգերով լրացնելու ինչ որ պակաս առնուած է » :

Արարողութեան ներկայ էին Ատլանտեան ճակատի գինակիցներուն գինուորական կցորդները եւ ամերիկեան մարզիչները :

Պաշտօնապէս 1322 կը հաշուեն նորակազմ զօրախումբին թիւը, իսկ սպաները՝ հազիւ 150 :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ե. Միութեան վարչապետը, մառեչալ Բուլկանին, հերեւար Յունուար 31ն ի վեր : Մոսկուայի մամուլի վերատեսուչը կը մերժէ պատասխանել եղած հարցումներուն : Առջի օր պաշտօնական անձնաւորութիւն մը յայտարարեց .— «Վարչապետը կը գտնուի» :

ՊՈՄՊԷՅԻՆ (Հնդկաստան) կը հետապրեն թէ խռովութիւնները կը չարաճակուին : Ամբոխը կը քարկոծէ ոստիկանութիւնը եւ աւարի կուտայ խանութները : Ահաւասիկ կը տիրէ քաղաքին մէջ հինգ վեց օրէ ի վեր եւ կարելի չէ ճշդել զոհերուն թիւը : Քաղաքին 1·500·000 բնակիչները երկու մասին բաժնուած են եւ մանաւանդ խմբերով կը կռուին իրարու դէմ :

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՄԱՊԱՏԿԵՐ

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

(ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ)

Զ.

(Բառարաններ, պարբերականներ)

Տարիներ տարիներուն յաջորդեցին եւ արեւմտահայ գրականութիւնը չունեցաւ իր նոր բառարանները: Ինչ որ մեր ձեռքին մէջ ունէինք, տասնեակ մը տարիներու հնութիւն կը բուրէին: Ոչ ոք նոր հրատարակութեան մը կը ձեռնարկէր: Որովհետեւ բառարանի մը սպառումը չա՛տ դժուար է, եւ մէկը պիտի չուզէ նիւթական մեծ բեռի մը տակ մտնել: Ոչ վէպ, ոչ պատմութիւն, կամ ընթերցա-նութեան համար մատչելի դիրքեր են ա-նոնք:

Ձեմ խօսիր Հայկազեան երկհատոր, ե-րբեմն Վարդապետաց բառարանին մասին, որ չատոնց սպառած կարելի է նկատել: 1865ին Վենետիկ տպուած առձեռն բա-ռարանն ալ (Բ. տպ.) անգտանելի է: Ե-ղիա Տէմիրճիպաշեանի Ֆրանսերէնէ հա-յերէն բառարանին վերջին տպագրութիւ-նըն է 1930: Եւ այսպէս ուրիշ բառարան-ներ:

Քանի մը տարի առաջ բախտաւորու-թիւն էր ձեռք բերել Ստ. Մալխասեանի, Երեւան տպուած բացատրական հայ.-հայ. բառարանը, չորս հատոր, չուրջ 2500 էջերով եւ երեք սիւնակներով: Անչուշտ ամէն քսակի մատչելի չէր, եւ հիմա ըս-պառած կարելի է նկատել եւ անգտանե-լի է:

Անյետաձգելի պահանջներու դոհացում տալու համար է, որ Պէյրութի մէջ վեր-ջերս բառարաններ լոյս ընծայելու դոր-ձունէութեան մը լծուած են, նկարագիրով մեթոտով, երբ որեւէ բառարան առանց փոփոխութեան, առանց յաւելումի, կարճ ժամանակուան մէջ եւ անհամեմատ մատ-չելի գիներով լոյս կ'ընծայուի:

Այդ կերպ աշխատանքն ալ կը դնահա-տենք: Գիտենք որ օգտակար գործ մը կը տեսնեն հրատարակիչները:

Այսպէս ունեցանք Ս. Գաբամաճեանի հայ. հայ. բառարանը «Աղդակ»ի տպա-գրութեամբ, 1400 էջ, ինչպէս նաեւ անգլ. հայ. Զաքմագճեան բառարանը, 1424 մե-ծադիր էջերով: «Աղդակ» կը պատրաստէ նաեւ Մ. Նուպարեանի Ֆրանս. հայ. բառարանը, Ա. տպագրութիւնը՝ 1892ին:

Սեւան հրատարակչականը կը պատ-րաստէ Ստ. Մալխասեանի բացատրական բառարանը մեծադիր հատորներով: Գա-հիրէի մէջ քանի մը տարի առաջ լոյս տե-սաւ Մ. Գուլումճեանի հայ. անգլ. տուրք բառարանը, ինչպէս նաեւ Օր. Մ. Բարսեղեանի Ֆրանս. հայ. համադրական բառարանը, Աղեքսանդրիա: Գ. Տօնիկեան լոյս ընծայեց դպրոցականներու յատուկ անգլ. հայ. դրպանի բառարանը, առանց արտասանութիւններուն:

Այս բոլորը դնահատելի են անշուշտ, նկատելի է սակայն, որ մեր հրատարա-կիչները դիւրին աշխատանքը կ'որդե-դրեն: Բայց մեր աշակերտները ու ինք-նուսոյցները կը փնտռեն արդիական, մատչելի եւ դիւրատար առձեռն բառա-նը, որեւէ լեզուէ:

*
**

Մեր պարբերական մամուլին թիւը քա-նի մը տասնեակի կը հասնի: Ինչպէս որ դիրքերու առթիւ խօսեցանք, նկատի առ-նելով ընթերցողներուն թիւը, մեր պար-բերականները չատ են: Մէկը միւսին կը վնասէ: Մէկ հանդէսին բաժանորդ դըր-ւողը՝ կ'անտեսէ երկրորդն ու երրորդը: Դժուար է ցոյց տալ պարբերական մը.— երկամսեայ, ամսագիր, կիսամսեայ եւ չաբաթաթերթ.— որ ոչ միայն իր ծախ-քերը հանէ, այլեւ փոքր չափով մը իր ֆիզիքական եւ մտաւորական աշխատու-թիւնը վարձատրուի: Եւ սակայն, հա-կառակ բացատական այդ վիճակին, նոր պարբերականներ երեւան կուգան, ոմանք ալ կը դադրեցնեն իրենց հրատարակու-թիւնը: Կը լսենք դժգոհութիւններ յա-ճախ, բայց իմբաղիրներուն յանդղնու-թիւնը պէտք է չնորհաւորենք:

Մեր ամէնէն վաղեմի պարբերական-ները, «Բազմավէպ» (1843) եւ «Հանդէս Ամսօրեայ» (1887), չնորհիւ իրենց սե-փական տպարաններուն, քանի մը հարիւր օրինակներով կը շարունակեն լոյս տես-նել, բանասիրական, մատենագրական, պատմական ու լեզուաբանական բովան-դակութեամբ: «Հայրենիք» ամսագի-րը 34 տարիներէ ի վեր իր դոյութիւնը կը պահէ, ամէն ամիս կանոնաւոր լոյս տես-նելով: «Հայաստանի կոչնակը» յիսնամ-եակը բոլորեց իրրեւ չաբաթաթերթ եւ ժողովրդական բովանդակութեամբ:

Գրական, պատմական եւ բանասիրա-կան պարբերաթերթեր են Ակօս, Նչան Փալանճեան Ձեմարանի ընթացաւարտնե-րուն երկամսեայ օրկանը, Անի ամսաթեր-թը, «Նայիրի» չաբաթաթերթը եւ «Երի-տասարդ Հայուհի» ամսագիրը, բոլորն ալ Լիբանան:

Փարիզն ալ ունի իր պարբերաթերթե-րը: Բանասեղծ Բ. Թօփալեանի «Ան-դաստան»ը նախ, որ իր չուրջը համախմ-բած է Ֆրանսահայ գրողներէն չատերը, խնամուած պարբերական մը: «Զուարթ-նոց» ամսագիրը, քանի մը տարիներու դադարէ մը վերջ, կրկին ոտքի կեցած է, չնորհիւ խմբագրին ճիգերուն, եւ վերջա-պէս «Լուսապրիւր»ը, որմէ չատ քիչ թիւեր տեսած ենք: Շ. Նարդունիին «Հայ-Բոյժ»ը որ իր դոյութիւնը կը պահէ 22 տարիէ ի վեր, հակառակ բժշկական-դիտական, ժողովրդական ամսագիր մը ըլլալուն, յաճախ գրական ինքնատիպ է-ջեր ալ կը պարունակէ: Հեռաւոր Թեհ-րանն ալ ունի իրը՝ «Արմենուհի»ն ան-գրական պահանջներուն դոհացում տուող: Ձենք տեսած Երուսաղէմի «Սիոն»ը, Ան-թիլիասի «Հասկ»ը, Պոլսոյ «Շողա-կաթ»ը:

ԻՄ ՓՈՔՐԻԿ ԱՇԽԱՐՀՍ

●

Իմ տունս է անիկա: Տունը՝ որուն պա-հապաններն են երեք հարսներ: Երկուքը վարն են, պարտէզին մէջ, երկու արմա-ւենիներ: Երրորդը վերն է, իմ չունչիս մէջ, գրեթէ չորս տասնեակ տարիներէ ի վեր: Այս վերջինն է որ տարօրինակ հը-մայք մը կուտայ միւս երկուքին, իր բա-զուկներուն արեւային չարժումը իմ չուր-ջըս կը ստեղծէ կարծես կրկներեւոյթը նաղելագեղ չարժումին՝ որով պարտէզին հարսները կ'օրօրեն իրենց սաղարթները: Ձեմ կրնար զանոնք իրարմէ բաժնել: Պի-տի կորսնցնեն իրենց խորհրդաւոր հրա-պոյրը եւ երրորդն ալ թախծադէմ ընկե-րուհի մը պիտի ըլլար:

— Գիտե՞ս, կ'ըսեմ անոր. առենօք երբ այս կերպարանքով չէիր ստեղծուած թերեւս հազարաւոր տարիներ առաջ, ար-մաւենի մ'էիր դուն, անապատին արե-ւահուր սրտէն բխած, յետոյ՝ գուցէ եղ-նիկ մը եղար եւ որսորդին զնդակը մա-հացուօրէն վիրաւորեց քեզ, եւ այն ա-տեն, երբ Ակնայ մէջ վարդենիները լու-սաշող դեղեցկութեամբ մը ծաղկած էին. նորէն աշխարհ եկար դուն կնոջ մը ծո-ցէն:

Ի՞նչ պիտի ըլլար իմ փոքրիկ աշխարհս, իմ տունս, եթէ անոր պատերը հիւսուած ըլլային ոչ թէ հոն՝ օտարութեան աւազ-ներուն վրայ, այլ հայրենիքիս մէջ, եւ երկու վայրկեան ուռենիները աղբիւրին ջուրերը ծածկէին իրենց զալարագեղ մա-զերով ...

Ես այս տարիքիս, արդէն կուրացուցած եմ ամէն յոյս՝ երդիք մը ունենալու հոն, ուր պապերուս ածիւնն է խառնուած հայ-րենի հողին: Ամէն յոյս չիջած է ինծի համար ոսկեչող ճրագ մը վառելու չեմին վրայ եւ գիշերամուտի խաղաղութեան մէջ երկիւղածօրէն նայուածքս սեւեռելու ճիւնասպիտակ սրբազան կատարներուն:

Հոս, անապատին եղերքը, պիտի մեռ-նիմ ես, եւ զերեզմանս պիտի ծածկուի մոռացութեան թանձր քողին տակ:

Բայց մինչեւ այն ատենը պիտի սիրեմ իմ փոքրիկ աշխարհս: Պիտի դուրգուրամ անոր վրայ, ինչպէս եթէ անոր պատու-հաններէն ներս խուժին հովերը կարօ-տաճան ազաղակներով փոթորկած:

Անոր դռնէն մտած եւ ելած պահուս ինծի պիտի թուի միշտ թէ քաղցր ստուեր մը կ'ընկերանայ քայլերուս եւ դիս կ'ա-ռաջնորդէ լուսաւոր ճամբաներէ դէպի անհասելի ուխտավայրս՝ որուն տեսիլքը միայն կը յայտնուի հորիզոնի ալեզին տակ՝ սաստկօրէն ճմլելով պանդուխտին սիրտը:

Բայց իմ փոքրիկ աշխարհս, հակառակ ամէն տանջանքի եւ կարօտի, ուրախու-թեան օրերու արեւով ալ կը լուսաւորուի երբեմն: Նահապետական մթնոլորտ մը կայ հոն. եւ ինչ որ անայլայլ մնացած է մանկութենէս, յուշեր եւ պատկերներ, անոր անփոխարինելի հրապոյրը կը կազ-մէ:

Եթէ գարունը չի ժպտիր հոն, իմ ծը-նողավայրիս ծաղիկներովը Եդիպտոսի Աչունը կ'ընծայէ անոր իր մշկաբոյր գան-ձերը: Սորված եմ թէ ինչպէս խաղողը կը ճմլեն եւ անոր քաղցրահամ հոյդովը գինի կը պատրաստեն: Շատ բան սորված եմ, պատանեկան տարիքիս, տունին խորհուրդներէն՝ որոնք գրոշմուած են մտքիս մէջ հրեղէն պատկերներով:

Ուրախութեան ոսկեվառ հեղեղ մը կը ծածկէր ամէն ինչ տունին մէջ, երբ այ-գիներէն կը հասնէին խաղողի կողովնե-րով բեռցուած կառքերը: Հնձաններ կ'լլկէին դեռահասակ աղջիկներն ու հարսները՝ որոնց ձեռքերուն վրայ գըր-ուած հինան դեռ չէր ժժդունած: Մեղու-ներէն կը խայթուէին անոնք եւ անոնց ճիչերը լուսահնչուն ծիծաղներ էին ուե-լի, քան ցաւի արտայայտութիւն:

Հիմա որ թանձր վարագոյր մը իջած է անցեալին վրայ, ես տունիս մէջ կը գտ-նեմ մանրանկարը միայն, բայց որքան արտայոյտ ու քաղցր այն օրերուն՝ որոնց արեւը չէ չիջած կարօտակէզ հոգիիս մէջ:

Սորը է դինին, միւռոնի պէս անապակ եւ օրհնեալ, երբ անոր սափորները կը կնքուին արցունքով:

Ինչ անհուն բերկրանք է բաժակը լե-ցնել եւ պարզել զայն ի յիշատակ բոլոր անոնց՝ որոնց կերպարանքները կը յայտ-նուին մահուան խաւարին ընդմէջէն: Կեանքը տառապանք չէ սոսկ: Անիկա մե-զի նաեւ բաժին կը հանէ ուրախութեան եւ սիրոյ անթուելի ընծաներէն՝ որոնց մով լեցուն է աշխարհը:

Իմ փոքրիկ աշխարհս, իմ տունս, ուր ամէն առաւօտ արեւին լոյսը կը մտնէ եւ մինչեւ սենեակիս պատուհանները կ'եր-կարէ հեղաշարժ սաղարթներուն ստուե-րը, գիս անխուսելի կապերով կը չղթայէ մեր Եփրեմենց տնակին՝ ուր մանկու-թիւնս եմ ապրած:

Ես հետս բերած եմ անքակտելի օզակ մը, որ երդումի մը չափ հզօր է եւ ան-գրժելի:

Պանդխտութեան մէջ իսկ հայ նահապե-տի պէս կ'ապրիմ:

Գինին հրակայծակ, զոր ես լինքս կը պատրաստեմ ամէն աշնան, կ'արբեցնէ դիս, լինչ փոյթ որ ամէն անգամ երբ չրթներուս մօտեցնեմ բաժակը, աչքերիս առջեւ մէջ քանի մը կաթիլ արցունք հո-սին ...:

ԱՐՍԷՆ ԵՐԿԱԹ

ՈՐԲԻ ՄԸ ԳՈՂԳՈԹԱՆ

●

Իսկ ես սարսափին չչմած չէի համար – ձակեր կծկուած տեղէս չարժիլ: Թաքս – տոցիս մէջ միտքս տունն էր, մեծ մայրի-կիս տուայտանքներով համակուած:

Ցանկարծ զգայի խոցեր մարմնիս վը-րայ: Ես զերծ մնացած էի այդ դժոխային խոչտանգումներէն: Լաւագոյն առիթը կը ներկայանար ազատուելու այն մղձա-ւանջ զարճած փամփուշտէն, սակայն քա-ջութիւն չունէի այդ կռիւէն եաք դուրս ելլել մահճակալին տակէն:

Սիրտս կը բաբախէր ուժգնօրէն: Տատ-րակի վախկոտութեամբ կամաց կամաց գլուխս դուրս ցցեցի, ուշի ուշով չուրջս նայեցայ: Ոչ մէկ ոտիկան: Ոաքի կեցայ անվստահ, կասկածոտ: Մաքրութեան մասնակցելու ճարպիկութեամբ գործի սկսայ: Առաջին փորձս եղաւ կոր մը թուղթ վերցնել, երեսս պատին, անկե-ալ փամփուշտը հանեցի, աճապարանքով փաթթեցի թուղթին մէջ: Ցետոյ բոլոր թուղթերը՝ մոլեգնօրէն կը փաթթէի ու կը փաթթէի, մինչեւ որ ձմերուկի մը ծա-ւալով մեծցաւ: Ցաղթական մօտեցայ պատուհանին, դուրս նետեցի ու հեռա-ցայ: Կը սպասէի փամփուշտին պայթու-մին ... թեթեւցած էի, փրկուելով մահ-ուան մղձաւանջէն ...

Գիշերը անցաւ վախի, լացի եւ տառա-պանքի մէջ: Պոռացող կրօնականը կը խուճար մահամերձ: Ծանր վիրաւորները կը զառանցէին, իսկ հրաչքով ազատ-ուողներս կը սպասէինք նոր չարչարանքի:

Ցաջորդ առաւօտ կանուխ բոլորս դուրս հանեցին եւ ոտիկանատան առջեւ երկու երկու իրար կապեցին: Ո՞ւր պիտի տա-նէին: Այդ օրերուն դաւաղիր մահը ամէն տեղ կը սպառնար:

Հոգիս կը մղկտար: Ազատուելու բոլոր յոյսերս ցնդեցան ...

Ոստիկանատան «հիւրանոց»ին (միտա-ֆիրխանէ) մէջ մնացած էինք հինգ օր: Ամէն օր հարցաքննութիւն, ծեծ եւ նա-խատինք:

Մեր սպասման սրահին կից կար հա-ցաքննութեան սենեակ մը, ուր հինգ օր եւ գիշեր կը լսէի ծեծի եւ հայհոյանք-ներ, մասնաւորաբար քանի մը յոյն կի-ներու ձայները սիրտս կը բզկտէին, անոնց «Փանայա, Փանայա»ները, պատերուն զարնուիլը աւելի կը խռովէին: Ամէն վայրկեան կը սպասէի իմ կարգիս: Այս-պէս կ'երեւակայէի թէ անոնց մաղերէն բռնած պատէ պատ կը զարնէին: Անոնց աղիողորմ ձայները մինչեւ հիմա տակա-ւին կ'ականջամտին մտքիս մէջ: Ձեմ դիտեր թէ ի՞նչ եղան: Այդ Ցոյներուն այրերն էին եղած մեր բոլոր չարչարան-քին պատճառը: Անոնք, իրենց հակառա-կութեան հետեւանքով մատնած էին կա-պոյտ ակնոցաւորը եւ երեւան հանած զեղծումին ծալքերը ...

Արեւը չբարձրացած արդէն Պոլսոյ կա-մուրջը անցած էինք: Րումելիի պահակա-նոցին մէջ արձանագրութեանք: Անոնք որ անցեալ ունեցող չարագործներ էին բաժ-նեցին մնացեալներս, աւելի քան քառա-սուն հոգի, նետեցին փոքրիկ սենեակի մը մէջ: Գետինը հող, պատերը ազատ, մլուկներու արիւնով մանրանկարչութիւն էին կատարած: Կային նաեւ ատոր-դրութիւններ:

Գիշերները անկարելի էր քնանալ: Օդը ապականած, մլուկներու յարձակումը ա-ւելի անտանելի կը դառնար եւ կարելի չէր հանգստանալ՝ իրարու վրայ պառկե-լով, եթէ կարելի է այդպէս ըսել:

Լաւ չեմ յիշեր, երկու թէ երեք օր ետքն էր, քանի մը բանտարկեալներ թուղթ ճարելով կը խաղային, ղրամներն ու թղթադրամները ձեռք ձեռք կ'ան-ցընէին: Ցանկարծ կռիւ մը փրթաւ, կռ-ամութին մէջ հարուածները իրարու կը յաջորդէին: Նեղ սենեակին մէջ խաղացող եւ չխաղացող իրար խառնուեցան, ան-խնայ իրար կը հարուածէին: Այդ խառ-նիճաղանճի պահուն բոլոր կռուողները կծիկ մը կազմած իրարու վրայ էին բարձրացած: Ձեմ դիտեր, թէ ինչպէ՞ս այդ մարդկային մարմիններէն կազ-մուած բուրգի մը բարձրութեան վրայ դռնուեցայ, ինքզինքս նետելի առաստա-ղին մօտ զտնուած պատուհանին մէջ ու սկսայ դիտել այդ վայրենիներու ջա-մարտը: Շատերուն դէմքը արիւնլուայ, քիթ – բերան ճեղքուած, ակռաներ ջար-ուած, շապիկ, փողկապ պատառ, պա-տառ, կը յօշոտէին իրար առանց թշնամին ու բարեկամը զանազանելու:

Պահակին օգնութիւն կանչին վրայ ներս խուժեցին տասնեակ մը ոստիկաններ բի-բերով զինուած ու սարքուեցաւ աներե-ւակայելի ծեծ մը: Իրար փեռեկտելը լը-բացուցին այն ճիւաղները: Ցետոյ զատե-ցին խաղամոլները, տասնի չափ, դուրս հանեցին եւ լուութիւնը տիրեց բանտին մէջ ...

Հեռուէն կը լսուէին աղիողորմ ձայ-ներ, զաւազանի հարուածներուն հետ կո-պիտ հայհոյանքներ ... պատժարան էին տարած անուղղաները ... Պահ մը վերջ անուղղաները բերին կիսամեռ վիճակի մէջ, փուրջի կտորներու նման նետեցին գետինն ու հեռացան:

Մեր անունդը ողորմելի էր, կտոր մը չոր հաց, տաք ջուր մը: Այդ օրերուն ար-դէն պաչարը նուազած էր Օսմանեան պետութեան երկրին մէկ ծայրէն միւսը, բանակը անօթի էր, ո՞վ ուշադրութիւն պիտի դարձնէր բանտարկեալներուն վը-րայ:

Ց. ՀԻՍԱՑԵԱՆ

(Շար.)

Ս. ՓԻՏՈԼԱՅԻ ՍԻԶԻՖՈՍԸ

ԾՈՎՈՐԱՅՈՒՆ ՏԱԿ ԿԱՂԱՆԴԸ

ԵՒ ԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆ. ՍԱՍՆ

(Ornifle, L'Amour fou,
Entre chien et loup)

•

— Չկա՛յնայ, ի՞նչ ըսեցի, ես գոռամ – պոռամ, ես չեմ ուզեր ձայնս լսուի, ամէն ինչ ինծմէ կ՚ուզեն, ես ալ կ՚ընեմ, ինծի՛ հարցուցէք, ես ալ կ՚ըսեմ, ձայնս չի՛ լսուիր, ես ալ կ՚ըսեմ, ես ալ կ՚ըսեմ, ես ալ կ՚ըսեմ

ՉԵԽԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ խորտակուե – ցաւ հիւսիսային Սլովաքիոյ լեռներուն մէջ: Քսաներկու հոգի մեռան, չորս հոգի վիրաւորուեցան: — Անգլիական օդանաւ մը դիւղի մը վրայ իյնալով, դժոխքի վերածեց ամբողջ կեդրոնը :

ԱՐԺԱՆԹԻՆի վախճանական նախագահը, Փերոն, դիրք մը հրատարակեց ,— «Ուժը անասուններուն իրաւունքն է » խորագրով: Այս հառորին մէջ մանաւորապէս կ'ամբաստանէ Ուրուկուէյը թէ ոչ միայն մերժեց ապաստան տալ իրեն, այլ եւ օդնեց Արժանթինի ըմբոստներուն , զինքը տապալելու համար: Յետոյ կ'ըսէ թէ ուխտած է վրէժ լուծել այդ երկրէն, երբ նորէն իշխանութեան գլուխ անցնի :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ նախագահը , Այզենհաուըր, ձայնասփիւռ ճառ մը խօսելով յայտարարեց թէ պիտի պաշտպանէ հանրապետական կուսակցութեան քաղաքականութիւնը, ինչ դեր ալ ունենայ : Միշտ անորոշ կը մնայ իր թեկնածուներ – րուն խնդիրը :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ փոխ-վարչապետը, Ուիլի Շթոֆ, որ 41 տարեկան նախկին բանուոր մըն է, ազգ· պաշտպան նուիրեան նախարար նշանակուեցաւ : Իր առաջին գործը պիտի ըլլայ կազմակերպել ազգային բանակը, համաձայն քանի մը օր առաջ տրուած որոշման: Այս բանակը պիտի կազմուի Վարշաւայի դաշինքին, իբրեւ լրացուցիչ մասը արեւելեան ճակատին: Արդէն իսկ կազմ եւ պատրաստ են 110·000 զինուորներ, որոնք նախկին հաւաքուած էին իբրեւ «ժողովրդական ոստիկանութիւն » : Նոր բանակը պիտի սպառազինուի ամէնէն արդիական զէնքերով :

ՏԻԿԻՆ ՐՈՆՕ, համանուն հասարակութեան անօրէնին այրին, դատ բացաւ անձնաւոր անձի մը կամ անձերու դէմ, այն ամբաստանութեամբ թէ բանակին մէջ խոշտանգելով սպաննած են իր ամուսնը, Լուի Ռընօ, պատերազմի ընթացքին: Ռընօ ձերբակալուելով Փրէնի բանտը փոխադրուած էր 1944 Սեպտեմբերին, իբրեւ գործակից Գեղմանիոյ: Փաստաբանը , Իզորնի կ'ըսէ թէ բանտարկեալը խոշտանգուած էր իր խցիկին մէջ հոկտ· 3-4ի գիշերը, եւ հիւանդանոց մը փոխադրուելով մեռաւ Հոկտ· 24ին: (Ռընոյի հարցաքննութիւնը պետական սեփականութիւն է այժմ) :

250 ԿԻԼՕ ՁՈՒԼ ՈՍԿԻՆ, որ կ'արժէ 280·000 տոլար, դողցուած է ոչ թէ փոխիպի, այլ ժընեւի փողոցներուն մէջ: Կառապանը ոսկին օդանաւէն առած էր 25 տուփերով եւ իր կառքին մէջ պնդէկ վերջ արձարան մը քաչուած էր: Գողերը չեն բռնուած տակաւին :

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ տորմիղին եղմտագոյցին մէջ 1400 միլիոն տոլարի վարկ մը կը նախատեսուի, նոր մարտանաւերու շինութեան համար: Մտահոգիչ պիտի ըլլայ 11·000 թոն տարողութեամբ, ինչպէս եւ վեց նոր սուզանաւեր: Բոլորն ալ պիտի բանին հիւլէական ուժով :

ՀԱՋԻԻ ԵՕԲԸ ԹԱՄ պիտի տեւէ յառաջիկայ պատերազմը, ինչպէս յայտարարեց Քանատայի օդնաւային ուժերու հրամանատարը: « Այդքանը կը բաւէ բոլորովին ոչնչացնելու համար կեանքի մէն հետք երկրի մը մէջ, քանի մը ջրածին ռումբերով » :

ԹՈՒՐՔԻԱ եւս բողոքագիր մը ուղղեց Եւհոսլաւիոյ, դանգատելով թէ մտաենչալ Թիթօ քննադատած է Պաղտատի դաշինքը: Ինչպէս կը յիշուի, Պելկրատի անլիսան դեսպանը յայտնած էր առաջին բողոքը, քանի որ Անգլիան ալ անդամ նոյն ուխտին :

ԱԼՃԵՐԻՈՑ Թլեմսէն քաղաքը ահռելագրեալի մատնուած է երեք օրէ ի վեր: Ամէն գործ դադրած է: Կը վախցուի որ սով ծագի: Բնիկները չափազանց զրկուած են :

Հայց չէ մնացած քաղաքին մէջ: 8000 բնիկները թշնամական ցոյց մը կատարեցին, Արաբի մը յուղարկաւորութեան առթիւ: Կիներն ալ կը մասնակցէին ցոյցին, վրէժ պահանջելով :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Մասնագէտ գործաւոր փլոմպիէ մը եւ երկու աշկերտներ, նոյն գործին մէջ աշխատելու համար: Հեռուէն եկող մասնագէտ գործաւորին համար բնակարանը ապահովուած է: Դիմել ԹԱՓՈՒԼԵԱՆ՝
14, Rue Julien Lacroix, Paris (20e).

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ՀԱՅ — ԲՈՅԺ

ԺՈՂ· ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Լոյս կը տեսնէ 1934էն ի վեր: Բժշկական, պատմական, գրական , լեզուական ուսումնասիրութիւններով ու պրպտումներով՝ միշտ հետաքրքրական: Առողջապահական, գործնական ծանօթութիւններով ու նորութիւններով՝ միշտ օգտակար:

Ամէն մէկ բաժանորդ եթէ մէկ բաժանորդ բերէ, լաւագոյն վարձատրութիւնը կ'ընդայ խմբագրէն :

Տարեկան բաժնեգինը 1000 ֆրանք : Արտասահման 1200 ֆրանք:

Հասցէ· — Շ· Նարդունի ,
32, Rue de Trévise, Paris (9)

Պ· Ժօզէֆ Գարագաչեան, Տէր եւ Տիկ· Մանկիկեան եւ զաւակները, յաւուր կրնծանուցանեն իրենց մեծ մօր

ԹՈՒՐՖԱՆՏԱ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ իր բնակարանը : 11պիս, ռիւ տիւ Շըմէն – վէռ, Քլա – մար :

Թաղումը պիտի կատարուի երկուշաբթի ժամը 1·30ին:

Հաւաքուիլ իր բնակարանը , ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Քլամարի գերեզմանատունը :

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ· Կ· Խաչի Պուլ· Օտտոյի մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Կարապետեանի եւ բոլոր ընտանեկան պարագաներուն իրենց ողբացեալ զաւկին եւ ազգականին Սեդրակ Տէր Կարապետեանի մահուան առթիւ : Նաեւ ցաւակցութիւն Այրի Տիկին Ալթուն Վարդանեանի եւ բոլոր պարագաներուն , իրենց ողբացեալ ամուսնոյն եւ ազգականին Տիգրան Վարդանեանի մահուան առթիւ :

Լոյս տեսաւ առաջին հատորը
ՄԻՆԱՍ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆԻ

ԴԱՐ ՄԸ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

1850—1950

Գ Ո Ր Ծ Ի Ն

736 մեծադիր էջ, տպագրութիւն տուդաշարով «Յուսաբեր»ի:

Կ'ընդգրկէ 1850 – 1920 *թուականներու գրականութիւնը, հետեւեալ բաժանումներով :*

1·— ԶԱՐԹՕՆՔԻ ՍԵՐՈՒՆԴ (1850–1885)
2·— ԻՐԱՊԱՇՏ ՇԱՐԺՈՒՄ (1885 – 1900)
3·— ԳԵՂԱՊԱՇՏ ՍԵՐՈՒՆԴ (1900–1920)

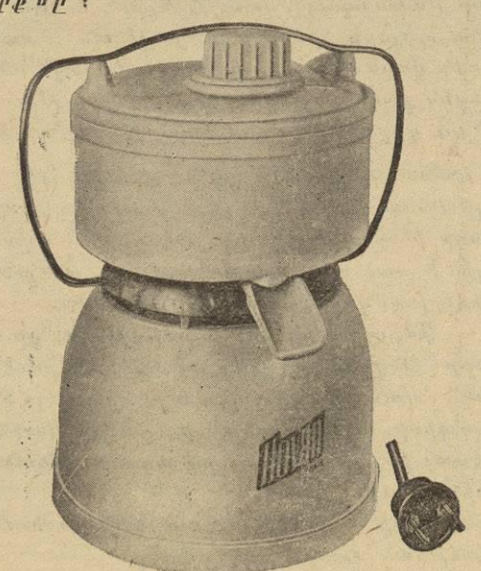
Գինը Ֆրանսայի համար 750 ֆրանք :

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐԸ, *որ կ'ընդգրկէ 1950 1955 թուականը, Սփիւռքի եւ խորհրդահայ գրականութեան պատմութեամբ, լոյս կը տեսնէ 1956 Յունուարի վերջը :*

Centrifugeur Electrique

Բժիշկները չարունակ կը յանձնարարեն գործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիւթը առողջապահական տեսակէտով :

Ահաւասիկ կատարեալ գործուած գործիք մը :

ԳԻՆ 15·500 ՖՐԱՆՔ

Դիմեցէք ձեր ելեկտրագէտին կամ
APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE
14, Rue Rochambeau, Paris (9)
Գաւառ կը դրկուի
Contre remboursement

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

Վիէնի Հ· Մ· Ը· Մ·ի տարեկան պարահանդէսը տեղի կ'ունենայ 28 Յունուարին, շաբաթ իրիկուն, քաղաքապետարանի ընդարձակ սրահներուն մէջ : Առաջնակարգ նուագախումբ :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի ժամը 21ին, Քաւէի սրճարանին վերնայարկը: Կը խօսի Պ· ՄԻՒՔԱՑԷԼ ՄԵԼԻՔ-ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ: Նիւթ՝ Զինաստանի եւ Նակկայի հայութեան կեանքը 1916էն 1955 :

Մուտքը ազատ է :

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, RUE RICHER - PARIS (9e)
Tél.: PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Մանկութիւն չունեցող մարդիկ, Ա· Ծառուկեան, մասնաւորապէս «Համազգայինի» Պէյրութ, 1955, գինը 700 ֆրանք :

Դանիէլ Վարուժան, Դ· Ճիզմէճեան , (Դպրոցական կեանքը, Անտիպ նամակները, Գրականութիւնը) , *մասնաւորապէս «Յուսաբեր», Գահիրէ, 1955 գինը՝ 700 :*

Ընտանիքին բարեկամը եւ ընդարձակ երազահան, *կազմեց՝ Կ· Կիլիկեցի, տպ· Կ· Տօնիկեան, Պէյրութ, դին 1000 :*

Նոր Քնար երգարան, *կազմեց՝ Կարօ Գէորգեան, Պէյրութ, 1954, կազմուած՝ 1650 Ֆր· Թղթակազմ՝ 1400 Ֆրանք :*

Քաջն Նազար եւ ուրիշ 13 պատմուածքներ, *Համաստեղ, Գահիրէ 1955: Գինը՝ կազմուած 1000, Թղթակազմ 700 Ֆր· :*

Սիամանթոյի ամբողջական գործք, *Գահիրէ, կազմուածը՝ 1800 Ֆրանք :*

Վերադարձ, *Կ· Փօլատեան , Գահիրէ 1955, գինը 500 Ֆրանք :*

Զրոյց, *Կ· Փօլատեան*, (Ահարոնի, Է· Լիւարի, Շ· Նարդունիի, Օ· Պէրպէրեան, Հ· Ս· Տէր Մովսէսեանի եւ Լիւֆ Անտրէ Մարսէլի հետ) *Փարիզ*, 400 Ֆր·: Վէրք Հայաստանի, *Խ· Արովեան (նոր տպագրութիւն), Պէյրութ 1954, (կազմուած) 700 Ֆրանք:*

Ամէնուն տարեգիրքը, *Կարօ Գէորգեան, Գ· տարի, 1956, պատկերազարդ, 616 էջ, գինը՝ 1200 Ֆրանք :*

Գիւղը,, *Համաստեղ, Բ· տպ· Ազդակի, Պէյրութ, 1955: Գինը՝ 600 Ֆրանք:*

Պատմութիւն Հայ Գաղթականութեան, *Բ· հատոր, 722 էջ, Գահիրէ, 1955: Գինը՝ 1500 Ֆրանք :*

Խենթութիւն Սրբազան (*արձակ քերթուածները*) *Բիւզանդ Կոռանեան, տպ· «Յուսաբեր«, Գահիրէ 1955: Գինը՝ 500 :*

Մթին Մանկութիւն, *Վազգէն Շուշանեան, հրատ· զրատուն Գեղամ Սեւանի , 1956, Պէյրութ, 215 էջ: Գինը՝ 400 Ֆր·:*

ՅԱԿՈԲ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ

Ողբացեալ Յակոբ Նշանեանի մահուան առթիւ Տէր եւ Տիկին Ղազարեան (Ժուան Լէ Փէն) երկու հազար Ֆր· կը նուիրեն Ֆ· Կ· Խաչի կայանին :

Տոհանալ «Յառաջ»էն :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՍԱՄՈՒԷԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ վարժարանի թատերահանդէսը Վարդանանցի առթիւ , Փետրուար 26ին :

Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ
ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Նուիրուած է 1915ի քառասնամեակին : Ընդարձակ Պոէմա մը, ուր ինքնատիպ ձեւով մը տրուած է մեր ազգային ահաւոր տոհմը :

Կարելի է գտնել բոլոր հայ գրավաճառներու մօտ: Գին՝ 500 ֆրանք : Ընտիր տպագրութիւն, 150 էջ: Հեղինակին հասցէն՝ G. POLADIAN,
53, Chemin de St. Julien
Marseille (B. du R.) France

MORY et Cie

SERVICE VAUQUELIN

Միակ արտօնուած տունն է ծխարներ ղրկելու համար ՀԱՅԱՍՏԱՆ
(U. R. S. S.)

Հաստատութիւնը արտօնուած է ՄԻԱՑՆ ՆՈՐ ԶՈՀՍՏՆԵՐԸ ղրկելու, պաշտօնական հաշուեցոյցներով, խակ գործածուած հագուստներ՝ շատ լաւ վիճակի մէջ :

3, RUE ST.-VINCENT DE PAUL
Paris 10e, Tél.: TRU. 72-60 (Poste 89)

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԵՐԿՈՒ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲՈՎ
Կազմակերպուած

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՂՄԷ

5 Փետրուար, կէսօրէ վերջ ժամը 4–12
«LES AMBASSADEURS»
3, Avenue Gabriel, Champs - Elysées Métro Concorde
Մասնակցութեամբ
RUDDY CASTEL et son orchestre du CAROLL'S
et Orchestre MICHEL CATHEBRAS
Սիրայօժար մասնակցութեամբ
EDDY MARNAY, accompagné d'EMIL STERN
Կանխաւ ապահովեցէք ձեր սեղանները հեռաձայնելով ELYsées 67 - 03

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՈՒԵՑԻՔ

ՊՈՍՖՈՐ

ՀՈՒՋԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵՒ ԼՈՔՈՒՄԸ, *բժիշկներու կարծիքով հէլվան եւ լոքումը կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (ֆլորի) :*

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ՝ մանուկներու աճումին .

ՕԳՏԱԿԱՐ՝ չափահասներու եւ ծերերու, որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ :

ՊՈՍՖՈՐԻ արդիական պատրաստութիւնը կը վերապահէ Արեւելքի մէջ իսկ պատրաստուածները :

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ :

2, RUE LOUIS ASTOIN, MARSEILLE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 24 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

MARDI 24 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7885 32e ANNEE

ԽՄԲԱԳԻՐ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3296

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԹՐՔԱՊԱՏՈՒՄ

•

Նորէն յուսախաբութեան մատնուեցան անոնք որ կը կարծէին թէ լոյս մը պիտի ծագի 1955 Սեպտ. 6ի ղէպքերու մասին կատարուած վիճաբանութիւններէն :

Առաջին ճեղքը բացին Թուրքիոյ կառավարական կուսակցութեան անդամները, Յունուար 10ին, հարցը քննելով մանաւանդ ժողովի մը մէջ :

Օրուան նախագահը նիստը բանալով, բացատրեց թէ կասկածները կան որ կառավարութիւնը սարքած է ղէպքը, հետեւաբար անհրաժեշտ է խորհրդարանական քննութիւն մը կատարել :

— « Եթէ սուտ է, Դեմոկրատ կուսակցութիւնը փրկած կ'ըլլաւ այն սեւ խարանէն զոր կ'ուզեն փակցնել իր ճակտին» :

Վարչապետը, Ատնան Մենտերէս, մեկ անգամէն պոռթկաց, բարկացաւթ, ձեռքը սեղանին զարնելով : Այն աստիճան որ նախագահը հարկադրուեցաւ յիշեցնել թէ վարչապետի մը չի վայլեր այդքան փըփրիլ :

Ճառախօսներուն ամէնէն համարձակը էր Քեմալ Խոշէսան, որ յայտարարեց թէ « կառավարութիւնը փառաւորապէս յանցաւոր է · « հետեւաբար անհրաժեշտ է քննութիւն մը կատարել եւ նոյնիսկ դատի յանձնել յանցաւորները » :

Այս առթիւ կը պատմէր թէ Եւրոպա կը դանուէր Սեպտ. 6ի խռովութեանց աւեն եւ թէ « ինք ու ընկերները լսային, տեսնելով որ թերթերը « բարբարոս Թուրքեր » կը կոչեն մեզ» :

Անհարազատելի ժխոր մը կը տիրէր ժողովին մէջ : Եւ սակայն, մեծամասնութիւնը մերժեց քննութիւն կատարելու առաջարկը :

Խնդիրը երկրորդ անգամ արծարծուեցաւ Յունուար 13ին, բուն իսկ Ազգ. ժողովին մէջ :

Վարչապետը ջազդրկիռ վիճակ մը ունէր. մանաւանդ որ երրորդ անգամ հարցապնդում կը կատարուէր : Այս առթիւ ալ փութաց բացատրել թէ կառավարութիւնը իր պատասխանատուիութիւնը կատարած է, թէ քննութիւնները կը չարունակուին :

Կարգը եկած էր ընդդիմադիր կուսակցութեանց, « Հալք »ի եւ « Միլլէթ »ի, որոնց ներկայացուցիչները բացորոշապէս յայտնեցին թէ կը կասկածին վարչապետն եւ ներքին գործերու նախարարէն :

Երկրորդ հոսանքին ներկայացուցիչը Պէօլիւքպաշի, նոր փոխորիկ մը յարոյց, հետեւեալ յայտարարութեամբ .

— Եթէ Մենտերէս անմեղ է, թող բնութիւն պահանջէ, թող պատնէշին ետին չծածուի վստահութեան ֆուէ ուզելով :

Նոյնքան ուժգին ղէրք մը բռնած էր նոր կուսակցութիւնը, « Հիւրիյէթ », որ կազմուած է Դեմոկրատէն բաժնուած անդամներէ :

Ընդհանուր ժխորին մէջ, նորէն խօսք առաւ Հալքի ներկայացուցիչը, որ ուշ - զակի ամբաստանեց վարչապետը, պնդելով թէ ոստիկանութիւնը չէ մէջամտած, կառավարութեան թելադրութեամբ :

Դարձեալ « Հիւրրիյէթ »էն Մուամմէտ Ալթանթ պահանջեց քննութիւն կատարել, « որպէսզի ամբողջ աշխարհ իմանայ թէ թուրք ազգը պատասխանատու չէ փոքրամասնութեան դէմ կատարուած յարձակման». փոքրամասնութիւն որուն կեանքն ու ինչքը աւանդ ձգուած էմեղի » :

Վերջին խօսքը տրուած էր վարչապետին, որ ըսաւ թէ ընդդիմադիրները ամէն մէջոց կը փորձեն, որպէսզի խորհրդարանական քննութիւն կատարուի :

— Ձեր սպասած առիթը պիտի չկրնաք ձեռք բերել : Լգեցէք ձեր ափը :

Մեծամասնութիւնը այս անգամ ալ խնդիրը փակեց, քննութեան առաջարկը մերժելով բուռն ծափերու մէջ :

Սպասենք չորրորդ վարագոյրին :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄՈՒԻ ՆՈՐ ԴԱՒԼԻՃԸ

•

ԱՅՍՕՐ Կ'ԸՆՏՐՈՒԻ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Նորընտիր Ազգ. ժողովը այսօր պիտի ընտրէ իր նախագահը, օգնականներով եւ դիւանով : Երկու ցլխաւոր թեկնածուներ կան նախագահութեան համար : Այնուհետեւ պիտի սկսի բուն տարընտրը, նոր դահլիճին կազմութեան համար :

Ժողովրդական Շարժումը (Կաթոլիկ), որ 71 աթոռ ունի Ազգ. Ժողովին մէջ, առջի օր բացառիկ նիստ գումարեցաւ, որոշեց սպասողական դիրք մը բռնել ծրագրուած դահլիճին հանդէպ, որ ամենայն հաւանականութեամբ պիտի կազմուի Հանրապետական ճակատին կողմէ (կի Մոլէ, Մենտէս Ֆրանս) :

Ժողովրդական Շարժումի ազգ. կոմիտէն երկու օր նիստ գումարելէ ետք, յայտարարութիւն մը հրատարակեց որ կը բացատրէ թէ անհրաժեշտ է տեւական կառավարութիւն մը կազմել, լուծելու համար ծանրակշիռ խնդիրներ եւ թէ յաջորդ վարչապետը պէտք է որոշ ծրագիր մը կազմէ, ճշդելով իր մեծամասնութիւնը : Ցետոյ կը չարունակէ . —

1. Կազմակերպութիւնը հակառակ է ժողովրդական ճակատի ոեւէ կառավարութեան որ բնականաբար պիտի ունենայ համամասնական անդամները, այդ կուսակցութեան 151 երեսփոխաններով :

2. Հակառակ է ոեւէ կառավարութեան, ինչպէս օրինակ՝ այն զոր կ'ուզեն կազմել Կի Մոլէ եւ Մենտէս Ֆրանս, որ բաց դուռ պիտի ձգէ, հանրապետական կամ համամասնաւոր քուէներ ընդունելու համար :

Ժողովրդական Շարժումը քննելով Ազգ. ճակատի եւ Հանրապետական ճակատի դահլիճ մը կազմելու խնդիրը, կ'եզրակացնէ . — Աւելի քան երբէք անհրաժեշտ է Հանրապետականներու համաձայնութիւն մը՝ երկրին փրկութիւնը ապահովելու եւ ազատութիւնները պաշտպանելու համար ծայրայեղներու դէմ :

Իրազեկներ դիտել կուտան թէ այս մերժման ճամբան բռնելով, Ժող. Շարժումը կ'ուզէ սակարկութիւն մը կատարել Հանրապետական ճակատին հետ :

Այսօր, երեքշաբթի, երբ Ազգ. ժողովին նախագահն ընտրուի, Պ. Էմ. Ֆոր պիտի ներկայացնէ առժամեայ դահլիճին հրաժարականը : Այն ատեն Հանրապետութեան նախագահը յաջորդաբար պիտի կանչէ մեծամասնութեան ներկայացուցիչները, վարչապետութեան թեկնածուն որոշելու համար : Ընդհանուր կարծիքն այն է թէ վարչապետութիւնը պիտի առաջարկէ Պ. Կի Մոլէի (ընկերվարական), որուն աջ թեւն է նախորդ վարչապետը, Մենտէս Ֆրանս : Նոր կառավարութեան առաջին գործը պիտի ըլլայ արագօրէն լուծել Ալժերիոյ խնդիրը, որ հետզհետէ կը ծանրանայ : Ցետոյ կարգը պիտի գայ սահմանադրութեան եւ ընտրական օրէնքի բարեփոխման, ինչպէս եւ հարկային օրէնքի վերաքննութեան :

Կուսակցութեանց դիրքը հետեւեալ պատկերը կը ներկայացնէ, ցնոր անօրինութիւն,—Համայնավարները, որոնք 151 երեսփոխան ունին, յամառօրէն կը պահանջեն Ժողովրդական ճակատ ընկերվարականներուն (96 երեսփոխան) եւ Մենտէս Ֆրանսի արմատականներուն հետ (55). որով տեսականօրէն պիտի ունենան 302ի մեծամասնութիւն մը 596ի վրայ :

Ձախ կեդրոնը կ'ուզէ կառավարութիւն մը կազմել մասնակցութեամբ ընկերվարականներու (96 աթոռ) եւ արմատական-

(Շար. ը կարդալ Դ. էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ԱՀԱ ՁԵԶԻ ՓՈՐՈՁ ...

Երուսաղէմի երիտասարդ վարդապետները ո՛ւր որ երթան, բան գործ կ'ընեն եկեղեցասէր Տիկնանց կամ երիտասարդաց Միութիւններ կազմել, զարկ տալու համար Հայ. եկեղեցւոյ պայծառութեան :

Անշուշտ կ'ուզեն այդ եամբով ծառայել ազգապահպանման, ինչպէս կը յայտնաբարեն բարձրագոյն, բարոզներով եւ յօդուածներով :

Չեմ գիտեր թէ բիչ մը կորկոտ ալ կը դնե՞ն իրենց բարոզներուն մէջ, իբրեւ արդիական կրթութիւն ստացած կղերականներ :

Մանաւանդ որ, շատերը անգլերէն ալ գիտեն, հետեւած ըլլալով անգլեսաքսոն աստուածաբանութեան :

« Կոչնակ »ի 1955 Դեկտ. 10ի թիւէն կ'իմանամ թէ վերջերս Լոս Անճելըս այցելեր է երուսաղէմի նուիրակը, կիւրեղ վարդապետ Գաբիկեան, « վեհ պարտականութիւնով մը» :

Այս առթիւ բաջալերական խօսքեր ուղղելով եկեղեցասէր Տիկնանց Միութեան, հետեւեալ « յուզիչ » դրուագը պատմեր է. Եղիա Աղտուպեցի կաթողիկոսի մօր կեանքէն .—

« Եղիա Աղտուպեցի կաթողիկոսի մայրը մուրացկան մըն էր, նուիրուած եկեղեցւոյ :

« Ամէն օր, անխիղա կաթողիկոսարանի դրան առջեւ կծկուած եւ թեւերն ալ տարածած՝ կը մուրար արտասուաթոր աչքերով. անոր այդ սրտաճմլիկ ընթացքը կաթողիկոսարանի ներսի կողմը բնակող սրբազան հայրապետներուն խաղաղութիւնը վրդովելու պատճառ կը հանդիսանար :

« Անոնք օր մը մուրացկան տիկինին կ'ըսեն որ՝ եթէ այլեւս հոն չմուրայ եւ լացն ու կոծը դադրեցնէ, կաթողիկոսը իր առօրեայ ապրուստը պիտի հայթայթէ յօժարակամ :

— Ոչ, չեմ ընդունիր, եւ լացս ու կոծս ալ չեմ դադրեցներ . այսպէս մուրալով է որ ես իմ հոգեհատոր կաթողիկոսական աթոռին վրայ պիտի նստեցնեմ», կ'ըսէ խեղճ մուրացիկը :

Եւ « գաղափարապաշտ, աստուածավախ ու եկեղեցասէր մայրիկը իր այդ տաժանելի կեանքը կը բաշկոտէ», մինչեւ որ « հմտութեամբ օժտուած որդին կաթողիկոսական գահը կը բարձրանայ » :

Կոչնակ չըսեր թէ եկեղեցասէր Տիկնանց Միութեան գաղափարապաշտ անդամուհիները հարցումներ ալ ուղղեցի՞ն, այս հոգեշահ բարոզին իմաստը հասկնալու համար :

Եթէ չեմ սխալիր, կիւրեղ վարդապետ ըսել ուզած է թէ այնքան ալ ծանր չէ իրենց շալկած բեռը, բաղդատելով Աղտուպեցի կաթողիկոսի մօրը մուրացկանութեան հետ :

Կարելի չէ՞ր աւելի խօսուն օրինակ մը առնել՝ ժամանակակից կեանքէն :

Եւրոպա եւ Ամերիկա հաստատուած եկեղեցասէր Տիկինները արբայութեան բանալին գտած պիտի ըլլային, եթէ իրենց զաւակները ոչ թէ վարդապետութեան կամ կաթողիկոսութեան պատրաստուէին, այլ գոնէ իրենց մայրենի լեզուն սորվէին. . .

ՎԱՀԷ

ԽՐՈՒՇՉԷՒԻ ՆՈՐ ՍԱՍՏԸ

•

ՑԱՋՈՂԱ՞Ծ ԵՆ ՄՇԱԿԵԼ ԽԱՄ ԵՒ ԽՈՊԱՆ ՀՈՂԵՐԸ

*Խ. Միութեան կեդր. Կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը, Ն. Խրուշչեւ Յունուար 22-ին կրակոտ ճառ մը խօսեցաւ հազար աչխատաւորներու առջեւ որոնք յատկացուած էին խամ եւ խոպան հողերու մշակութեան, Ուզպեկիստանէն մինչեւ Սիպերիա : Այս առթիւ խոստովէն ձայնկեց « մսխումը, մեղկութիւնը եւ յոռի ղեկավարութիւնը, որոնք վնասած են իր փառաւոր ծրագրին գործադրութեան» եւ պահանջեց հողագործութեան եւ կոլխոզներու նախարարներէն կարգի դնել իրենց պաշտօնատուներէն : Ընդունելով հանդէպ որ 30 միլիոն հեկտար խոպան հող մշակուած է, Խրուշչեւ դիտել տուաւ թէ խոպան տարածութեան մը վրայ 255 հոգի գործածուած են, բայց անոնց 51ը արտադրիչ ձեռքեր չէին : Ուրիչ տարածութեան մը վրայ 250 մասնագէտներ նուաճած են եւ միայն 48 բանուորներ : « Այսպէս , ամէն ինչ որ կ'արտադրեն իրենք կ'ուտեն : Ընկերներ, ձեր եռանդը ուղղեցէք դիւանակալներուն դէմ (բիւրոկրատ), պէտք է թօթափենք չափազանց եալ պաշտօնէութեան բեռը, պէտք է բարեկարգենք պետական ապարանքներու (կոլխոզ) ղեկավարութիւնը, աւելի մեծ ուշադրութիւն ընծայենք անոնց աշխատաւորներու պէտքերուն» : Ցետոյ ըսաւ թէ դանդաղները լսած է փոքրաքանակ վաճառումներու մասին եւ խոստացաւ պատժել յանցաւորները : « Կոյս հողերու մշակման առեն աճապարանքով գործած են եւ ոչ յաջող : Կարգ մը դժբախտ որոշումներ տրուած են հողի ընտրութեան համար, ոչ միայն դեռնին յատկութիւնը ճշգած, այլ եւ ցանած առեն » :

.....

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ազգ. պաշտպանութեան նախարարը ճառ մը խօսելով Ազգ. ժողովին մէջ, յայտարարեց թէ 4408 հոգի ձերբակալուած են Պոլսոյ, Իզմիրի եւ Անդարայի մէջ, Սեպտ. վեցի խռովութեանց հետեւանքով :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

500·000 ՖՐԱՆՔ տուգանքի դատապարտուեցաւ Փիէռ Փուժատ, որուն դէմ անունարկութեան դատ բացած էր Ազգ. ժողովի նախագահը, Շնեվեթը, այն համբաստանութեամբ թէ առաջօր վերապրումներ ըրած է իր մասին, ճառեր խօսած առեն : Վճիռը պիտի հրատարակուի հինգ թերթերու մէջ, իւրաքանչիւր հրատարակութեան համար հաշուելով մինչեւ 25·000 ֆրանք : Փուժատ պիտի վճարէ նաեւ դատական ծախքերը : Իր կուսակիցներէն Լէոն Տիւփոն եւս 400·000 ֆրանք տուգանքի դատապարտուած էր քանի մը շաբաթ առաջ, նոյն ամբաստանութեամբ : Դատավճիռը կ'ըսէ թէ Փիէռ Փուժատ կրկնած էր Տիւփոնի վերապրումները, հիմնուելով անոր մէկ նամակին վրայ : Դատապարտեալը վերաքննութեան դիմեց անմիջապէս :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒԻ արտաքին նախարարութիւնը յայտարարութիւն մը հրատարակեց որով « անընդունելի » կը նկատէ կարմիր Չինաստանի պահանջը Ֆորմոզայի մասին : Կ'ըսէ թէ Մ. Նահանգները որեւէ ակարկութիւն պիտի չընդունին այս հարցին մէջ : Ցետոյ դիտել կուտայ թէ Չինաստան չէ արձակած բոլոր ամերիկացի գերիները : Այդ յայտարարութեան համաձայն, Չինաստանի նպատակն է ամերիկեան ուժերը հեռացնել Ֆորմոզայէն, լքել ռազմական խարխինները եւ խաղաղ վերադարձ օդնութեան դաշինքը :

ԻՍՐԱՅԷԼԻ կառավարութիւնը տեղեկացուց Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն թէ պատրաստ է մասնակցելու որեւէ հաշտութեան ժողովի՝ Արաբներուն հետ, այն վերապահութեամբ որ նախապայմաններ չդրուին մէկ կամ միւս կողմէն : Իսրայէլ կը յուսայ թէ Անգլիոյ վարչապետը Ուընսթընկթըն գայած առեն, կրնայ այս խնդիրն ալ քննել ամերիկեան կառավարութեան հետ : Նոյն աղբիւրին համաձայն, Իսրայէլ կը նախընտրէ առանձին խօսակցիլ արաբական պետութեանց հետ, որոնց հետ վաստօրէն պատերազմական վիճակի մէջ է 1948էն ի վեր :

ԿԱՐ ՈՒ ՉԿԱՐ

Ա.

Բանագող հռչակեցին Զարլի Չէփլինը՝ երբ մեծ կատակերգակը, բեմէն, իր ութսնամեակը տարածեց զանգուածներուն վրայ... եղեռնեայ դաւադանով մը, զմբեթարդ գլխարկով մը, ծակ ձեռնոց – ներով եւ լայն տաբատով մը, որուն գօ – տին ... թոյլ էր քիչ մը՝ ինչպէս պիտի։

Գործը զնաց մինչեւ դատարան։ Ամ – բաստանողները կանգնեցան չարան չա – րան։ Մին կ'ըսէր թէ եղեռնեայ առաձգա – կան դաւազան գործածելու ձեւը, զոր ի – րացուցած է Զարլի Չէփլին, ի'ր գիւտն է, իր սեփականութի'ւնը։ Միւսը կը պըն – դէր թէ զմբեթարդ գլխարկ գործածելու գիւտը իր գլխի'ն է բնած ։ Երրորդը կը հաստատէր թէ առաջին անգամ ի'նք գոր – ծածած է ծակ ձեռնոցները։ Չորրորդը թէ «աղը կախ» տաբատով ինք է խաղացած ու խնդացուցած հանդիսականները առա – ջի'ն անգամ ։

Բանագողութի'ւն, ուրեմն ։

Կարգը եկաւ... բանագողին, արդարա – ցնելու ի'նքզինք ։

Զարլի Չէփլին խոստովանեցաւ թէ ե – ղեռնեայ դաւազանը գիւտն է պարոն Զըն – ֆինին, «աղը կախ» տաբատը գիւտն է տիար Անձանօթին, զմբեթարդ գլխարկը գիւտն է յարղելի Անոնչին, ծակ ձեռ – նոցներով խաղալը գիւտն է մեծապատիւ Ոչինչին։ Բայց, պարո'ն դատաւոր, աւել – ցուց Զարլի Չէփլին, թող մեղադրողները իրենք ալ խոստովանին, իւրաքանչիւրը իր կարգին, թէ «աղը կախ» տաբատով Պարոնը եղեռնեայ դաւազան չգործածեց երբեք կամ զմբեթարդ գլխարկով Տիարը ծակ ձեռնոց չդրաւ միաժամանակ, ամէն մէկը իր մէկ հատիկ գիւտով խաղայ, իսկ ես կը խաղամ չորս գիւտաբարձրուն չորս գիւտերը մէկ անձի վրայ միացու – ցած, ո՞վ կրնայ պնդել եւ հաստատել թէ մէկուն կամ միւսին մէկ գիւտովը միայն երեւցայի բեմին վրայ։ Իմ ինքնատպու – թիւնս կը կայանայ չորս գիւտերը միա – ցնելուն մէջ ։

Այս մանրավէպով կը բացուի Թրքական Հէֆեաք-ներ խորագրով հատոր մը, հա – տաքածոյին ճակատը կը փայլի անուն մը՝ Փէրթէվ Նայիլի Պորաթավ։ Խելացի մա՛րդ է Պորաթավ, ընթերցողին կը պատասխանէ՝ երբ դեռ բերա՛ն չէ բացած ընթերցողը, բանագողութի՛ւն պռոշլու համար երեսին ։

Կը յիշէ՞ք, — Ամանն պէյին կնիկը բա – նագող հռչակեց... Կոմիտասը։ Խելացու – թիւն չէ՛ր, ի հարկէ խելացութիւն չէ՛ր՝ կը խորհի Պորաթավ։ Ի՞նչ հարկ կար խն – դիր հանելու բանագողութեան մասին ։ Կ'ուրանաս սեփականութեան սկզբունքը, մանաւանդ ժողովրդական բանահիւսու – թեանց մասին, — լմնցաւ։ Հէֆեաթները տէր ունի՞ն մի թէ։ Ֆրանսացին Փըթի Փուռէ կոչեր է հէֆեաթին հերոսը, Թուր – քը՝ Քէլօղլան, Մալկոչը՝ Պիպիլոնա, աւելցուր վրան քիչ մը իւղ ու քացախ՝ կ'ըլլայ սալաթա, մի թէ մասալը ուրիշ կի՞ըլլայ։ Փոյթ չէ մնացածը։ Ցա – ռաջաբանը դրողը, Փօլ Տըլարիւ, կը վա – ւերացնէ եւ կը վերջնայ։ Ո՞վ պիտի խնդիրը հանէ այլեւս։ Հայե՞րը, թէ դող – ցա՞ն մեր երդերը, եղանակները, հէք – եաթները ։

Ասանկ խնդիրներու մէջ բանագողու – թիւն չկա՛յ, կը յայտարարէ Պորաթավ ։ Վէլին է պատմեր թէ Նէլլին, Մուհամմէ – դը թէ կարապետը, կարեւորն այդ չէ ։ Միայն թէ ո՛վ նեաէ առաջ հրապարակ, ա՛ն միայն կ'ուտէ fայմամ։ Եւ, ահա, փէրթէվ Նայիլի Պորաթավ հրապարակ կը նետէ ազուոր հատոր մը Թրքական Հէֆ – եաթ-ներու, Փարիզեան «Երասմոս» հրա – տարակչական տան մատենաշարին մէջ,— հատորը զարդարուած է Ապիտին Տինոյի գծանկարներով, թուղթը որ հարցնես՝ fայմա՛ֆ ։

*
**

Ժողովրդական բանահիւսութեանց քա – ղը իր ստոյգ կամ ամբողջական պատմու – թիւնը չունի տակաւին մեր մէջ, ինչ – պէս օտարներու մօտ։ Ոմանք, մեր մէջ, Սրուանձտեանցը բռներ են կ'երթան։ Շա՛տ աւելի առաջ, Աբովեան քաղը սկսեր էր արդէն, թելադրութեամբ դերման մը – տաւորականներու, որոնք ռոմանթիսմին ներշնչումով, ի խնդիր տեղական դոյն եւ արեւելեան ճաշակի, որոնումներու ե – լած էին իրենց երկրին խորերը եւ իրենց երկրին սահմաններէն դուրս՝ մինչեւ Կովկաս։ Այսպէս, կարելի է ըսել թէ ԺԹ. դարը ժողովրդական բանահիւսու – թեանց քաղի շրջա՛ն եղաւ Եւրոպայի հա – մար։ Նշանաւոր է, մասնաւորաբար Ֆը – րանսական մատենագրութեան մէջ, Ռա – պինէ տէ Ֆէ հէքեաթներու հաւաքածոն, որ կը բաղկանայ 41 հատորներէ (1785 – 1789),— այս հաւաքածոյին թարգմանու – թիւնները տուած եմ, ժամանակին, «Ցա – ռաջ»ի մէջ։ Հին է այս հաւաքածոն եւ փնտռուած, բայց չես դիտեր ինչո՛ւ՝ մզլոտած համ մը ունի բովանդակութիւ – նը։ Քաղը կատարողները, կ'երեւի թէ, ճաշակ չունէին եւ ոչ ալ ծանօթութիւն հէքեաթներու մասնայատկութեանց մա – սին։ Սկսիլոյի հաւաքածոն, քանի մը տասնեակ հատոր նոյն հետաքրքրու – թեամբ, աւելի յարգի, որովհետեւ քաղը կատարողները մասնագէտ։ Տեղը չէ յի – շատակելու «մշակուած» հէքեաթներու շարքը, ոչ ալ հէքեաթներու բաղդատա – կան ուսումնասիրութեանց երկար ցանկը (Վան Կէննէփ)։

Եւ ահա, ժողովրդական բանահիւսու – թիւն հաւաքելու, նոր մատենաշար մը կազմելու շարժում մը եւս, Ֆրանսայի մէջ, այս մեր օրերուն, երբ ընդունուած էր թէ ժողովուրդները նոր երդեր, նոր հէքեաթներ չեն հիւսեր այլեւս։ Կարելի է քանի մը հարիւր հատոր յիշել, այստեղ, որպէսզի բաւական ըլլար կարծել տալու թէ Ֆրանսայի բոլոր դաւառներն ալ պար – պուած են վերջնապէս, բանահիւսու – թեանց «որսորդներուն» տուած՝ իրենց ամբողջ հաւաքումութիւնը ։ Բայց ահա նոր քաղեր եւ նոր հրատարակութիւններ, այլապէս հետաքրքրական եւ յատկանշա – կան, որոնք կը հաստատեն թէ ցամքած չէ ժողովրդական բանահիւսութեան ա – ւիշը ։

Այսպէս Ֆրանսայի Ժող. Աւանդու – թեանց եւ Արուեստներու Թանգարանին անօբէնութեան հովանաւորութեան տակ, «Երասմոս» հրատարակչական տունը ձեռ – նարկած է տալու երկու նոր մատենաշար.

1.— Ֆրանսական դաւառներու հրաշա – վէպերը (հէքեաթ)։

2.— Աշխարհի հինգ մասերու պատ – մուածքները (հէքեաթ)։

Առաջին մատենաշարին մէջ լոյս տեսած են արդէն քանի մը հատոր։ Երկրորդ մա – տենաշարին մէջ՝ Մալկաչներու հէքեաթ – ները եւ Թրքական հէքեաթները ։

Տեսնենք թէ ի'նչ հէքեաթներ են այս վերջինները ։

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՆՈՐ ՎԱՌՕԴԱՐԱՆԸ, ԿԻՊՐՈՍ

Դ.

1950էն ի վեր Կիպրոսի եկեղեցիները մեծ եռանդով գործի լծուած են կղզին Ցունաստանի միացնելու համար։ Այս նը – պատակով, այն առեն հանրաքուէ մըն ալ կազմակերպեցին, որուն մասնակցեցաւ յոյն ժողովուրդին 95 առ հարիւրը։ Թէեւ հանրաքուէին գաղափարը համայնավար – ներն էին որ յղացան եւ կ'ուզէին գործա – դրել, սակայն յայտնութիւն չդտաւ անոնց ձեռնարկը, մինչեւ որ օրթոտոքս եկեղեցիներն ալ գործի լծուեցան։ Անկէ ի վեր միացեալ ուժերով կը պաշտպանեն էնոսիսը (Ցունաստանի միացում)։ Բա – յտնութիւն կը կազմեն պաշտօնատարները եւ անոնք որ պատիւներու կ'արժանանան Մեծն Բրիտանիոյ կողմէ ։

Բոլորն ալ էնոսիսի համաձայն ըլլալով հանդերձ, կարծիքի տարբերութիւններ կան ձախի եւ աջի միջեւ։ Ցոյն միապե – տականները կ'ուզեն ամբողջովին մաս կազմել Ցունաստանի, իսկ յառաջդիմա – կանները, ընդհակառակն, կ'ուզեն ընկեր – վարական եւ հանրապետական կօրիզ մը կազմել յոյն համայնքին մէջ։ Ազգայնա – կան չարժման մէջ երկու հոսանք կայ — պահպանողական, որ իր եռին ունի օր – թոտոքս եկեղեցին Գերագոյն Մորհուր – դը, միւսը յեղափոխական, որուն մղում կուտայ «Աքել» յեղափոխական կոմիտէն։ Միայն Անգլիոյ ներկայութիւնն է որ կը միացնէ այս երկու հակամարտ հոսանք – ները, Սեւն ու Կարմիրը ։

Սեւը Մակարիոս արքե՛պ է, պետը կիպրոսի օրթոտոքս եկեղեցիին եւ յոյն համայնքին։ Հին աւանդութեամբ մը ե – կեղեցին համայնքը կառավարելու իրա – ւունքն ունի։ Ամէն անգամ որ պատմու – թեան թաւալումին մէջ ցոյները զրկուած են իրենց պետութենէն, եկեղեցին է որ կը ստանձնէ ազգին ղեկավարութիւնը ։ 1453ին Պոլսոյ անկումին երբ Արեւելքի Հելլէնները կորսնցուցին իրենց անկա – խութիւնը եւ լինկան Օսմանեան տիրապե – տութեան տակ, անոնք Պոլսոյ պատրիար – քին կը դիմէին։ Մուհամէտ Բ.ն ալ ըն – դունեց այս կամաւոր յարաւմը եւ «Միլ – լէթ Վեքիլ»ի տիտղոսը տուաւ յոյն ազգին պետին ։

Կիպրոսի մէջ կղերը հեղինակութեան լծուած է։ Ցոյն կղերականները կը մերժեն Հաղորդութիւն տալ Անգլիացիներուն հետ դործակցողներուն։ «Էնոսիս»ը վարդապետութիւն մը դար – ձած է։ Քարոզներն անգամ քաղաքական ճառերէ տարբերութիւն չունին ։

Մինչեւ վերջերս Անգլիացիները չփո – թութեան մատնուած էին, թէ՝ ինչպէս կ'ըլլայ որ համայնավար կուսակցութիւնը օրէնքէ դուրս է Ցունաստանի մէջ, իսկ կիպրոսի համայնավարները կը ցանկան միացման։ Չէ՞ որ վերջ պիտի դրուի ի – րենց դոյութեան։

Նախ սկզբունքով համայնավար կու – սակցութիւն չկայ կիպրոսի մէջ։ «Աքել»ը տեսակ մը «ժողովրդավար ճակատ» է, որ կը համախմբէ ազատականները, հակա – կղերականները, ժողովրդավարները եւ համայնավարները։ Հաւիւ թէ տասը հարիւրը իրական մարքսական են ։

1946ին համայնավարները կատարեալ յաղթութիւն մը չահեցան քաղաքապետա – կան ընտրութեանց առեն։ Գրեթէ բոլոր քաղաքները, բացի երկուքէ, հրահանգ կը ստանային Մոսկուայէն եւ Փրահայէն ։ Սակայն համայնավարները Մուրճն ու Մանգաղը ձդեցին եւ աշխատեցան ազգա – յին համակիրպրոսեան կազմակերպութիւն մը ստեղծել, Լոնտոնի հետ բանակցելու համար։ Այս ձեռնարկը յաջողութիւն չդտաւ, որովհետեւ մնացեալ բոլոր կազ – մակերպութիւնները խմբուեցան եկեղե – ցիին չուրջ ։

1949էն ի վեր երբ համայնավարները պարտուեցան Ցունաստանի մէջ, «Աքել»ի վարիչները այնքան ալ խանդավառուած չեն Աթէնքի հետ միացումով։ Անոնց նչա – նախօսքն է — անկախութիւն։ Սակայն «Էնոսիս»ը այնքան սիրուած է զանգուա – ծէն, մանաւանդ երիտասարդութենէն, որ համայնավարները ստիպուած են անոնց միանալ առ նուազն բերանացի ։

1950ին «Աքել»ի վարիչը կը յայտարա – րէր Կոմինֆորմի թերթին մէջ թէ՝ «Ցու – նաստանի միանալու միակամ բաղձանքը եղբա՛ք հաւանութիւն չի նչանակեր միա – պետական — ֆաշական վարչաձեւին, որ հաստատուեցաւ Ցունաստանի մէջ անգլ – եամերիկեան աչխարհակալութեան կող – մէ»։ Աքել չուզեր որ կիպրոս «արեւմտեան օդանաւակիր» մը դառնայ, իսկ աջակողմ – եանները կ'ուզեն որ Անգլիացիները խա – րիսխներ ունենան կիպրոսի մէջ, պայմա – նաւ որ կղզին իրաւականօրէն Ցունաստա – նի ղերիչխանութեան տակ դրուի ։ Սահ – մանադրութեան հարցին մէջ ալ երկուքին տեսակէտները կը տարբերին։ Համայնա – վարները կ'ուզեն անմիջապէս ընդունիլ Անգլիացիներուն առաջարկած Սահմանա – դրութիւնը, որովհետեւ 25 առ հարիւր աթոռ կ'ապահովէ իրենց։ Եկեղեցին ընդ – հակառակն, կը մերժէ Անգլիոյ առաջար – կած բարենորոգումները, նախքան ինք – նավարութեան սկզբունքին ընդունումը ։ Համայնավարները դէմ են նաեւ ահաբեկ – չութեան։ Այս տեսակէտով անոնք բա – խումներ կ'ունենան Է. Ո. Քայլ երիտա – սարդ ահաբեկիչներուն հետ ։

Աղգային ազատագրութեան ի նպաստ պայքարելով հանդերձ, համայնավարները կը հետապնդեն իրենց ընկերային պայ – քարն ալ։ Անոնք կը հսկեն սէնտիքանե – րու մեծ մասին վրայ ։

Այս երկու անհաչտ հոսանքներու դո – յութիւնը ազգայնական չարժման մէջ, յոյսեր ներչնչեց Անգլիացիներուն, այս պատճառով ալ աջակողմեան մամուլը կը դրէր թէ համայնավարները կը քաչալեր – ուին Անգլիացիներու կողմէ։

Բանի մը չաբաթէ ի վեր արդիլուած է համայնավար կուսակցութիւնը կիպրոսի մէջ։ Իր թերթը դադրեցաւ, վարիչը ձեր – բակալուեցաւ ։ Մեծն Բրիտանիան կ'աչ – խատի անտեսական եւ ընկերային բարե – նորոգումներ կատարել, մեղմացնելու հա – մար թշնամութիւնները ։

Այսօր կղզիին մէջ կը չնան բարեւաւել ապրուստի մակարդակը։ Սակայն ոչ մէկ դիջում կ'ընդունին Ցոյները։ Բոլոր երի – տասարդները համոզուած են թէ իրենք ի վիճակի են կառավարելու կղզին ։

Կիպրոսի առողջապահութիւնը բաց – առիկ է։ Մահերը սակաւաթիւ են, « Մեր կղզին սիրոյ կղզին է, առողջութիւնը միչտ ալ քաղաւոյդ է»։ Անգլիացիները հպարտ են որ դրեթէ անգրագէտ չկայ հոն ։

Է. Տ. ՍԱՓԼԻԻ

«ՑԱՌԱԶ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՈՐԲԻ ՄԸ ԳՈՂԳՈԹԱՆ

●

Ես պատուհանիս մէջ մնացած էի։ Ոչ մէկը ժամանակ անգամ չունէր լինդի օդ – նութեան հանելու։ Գոհ էի որ այդ խա – ժամուժէն հեռու կ'ապրէի։ Ահ ու սար – սափի ենթարկուած, մարմինս թուլցաւ, քունս տարած էր։ Ախ, որչափ լաւ էր այդպէս հանդիստ քնանալ, ուժերս վե – րադանելու, չիղերս հանդարտեցնելու համար։ Անբջային աչխարհ մը վոխա – դրուած, մեծ մայրիկիս փաթթուած կա – րօտագին, կ'ապրէի պահիկ մը երանու – թեամբ։ Ահա Տիրամօր բարի պատկերին առջեւ, մամիկ ու Թոռնիկ ծունկի եկած կ'աղօթենք, անոր մեղմանուշ ձայնը կը կը հնչէր պատարագի մը նման։ Ինծի համար պատրաստած էր կարկանդակներ, պուդինդներ, հաց ու պանիր, անմահական ջուր։ Զեռքս կ'երկարէի անյագօրէն լա – փելու համար, կարծես ձեռնակապեր ու – նէնայի։ Հանիս դիմացս նստած կուլար, կ'աղաչէր, կը պաղատէր, որ ուտեմ, ես ալ կը հեծկլտայի, լեղուս բռնուած էր, չէի կրնար ցաւս հասկցնել։ Այս խղճալի վիճակիս մէջ սկսանք իրարմէ հեռանալ, կարծես մէկը ինձմէ բռնած կը քաչէր, մա – միկս լալագին կը տարուէր վայրենիներ – րու կողմէ։ Ախ, ինչ սահմռկեցուցիչ տե – սարան, հրէշի նման այլանդակ դէմքեր, խառնածին ճիւաղներ շրջապատած էին զիս, կ'երեւի սարսափահար զառանցած եւ պոռացած եմ։ Աչքերս ապչութեամբ բացի, երկու դիմասիրտ մարդիկ իրարու ուսի բարձրացած պատուհանէն վար կ'առնէին զիս ։

Հոս մնացինք մօտաւորապէս տասնը – հինգ օր, այս բառը կը կոչուէր «Մի – թիֆիրիքքա»։ Իսկական ախոռ մը ...

Առաւօտ մըն ալ երկու պաշտօնեաներ եւ խումբ մը ոստիկաններ բանտին դուռը բացին, բոլոր բանտարկեալներուն ա – նունները մէկիկ մէկիկ կարդացին ։ Դարձեալ զոյդ զոյդ, այս անգամ եր – կաթեայ ձեռնակապերը անցուցին մի – ձեռքերը։ Այլեւս համոզուեցայ, թէ եր – կար ժամանակ բանտերուն մէջ պիտի քաչքչուիմ, մինչեւ որ դատապարտուի անխուսափելիօրէն մահուան ։

Բաւական երկար քալեցինք, մաքուր օդն ու կենսատու արեւը աչխոյժ մը տա – ւին ինծի։ Հոգիս աւելի զուարճա – ձած էր եւ սկսայ լալ սա ճակատագրիս վրայ։ Ամէն մարդ ազատ կը չրջագայէր մայթերուն վրայ։ Չկին զարմանար ան – գամ տեսնելով մեր կարաւանին տարօրի – նակութիւնը։ Այդ օրերուն սովորական բան էր փախստականներ ձերբակալել եւ ճակատ ճամբել։ Դասալքութիւնը սով – րական երեւոյթ էր Թուրքերու մէջ։ Իսկ մենք, զաւճաններ էինք, որովհետեւ ոս – միկանապետի փոխանորդ մը զեղծումի մղած եւ հարիւրաւորներու ուրացումին պատճառ եղած էինք, ուրեմն ես ալ հա – յու լաճ մը, իմ մեղքերս պէտք է քաւեմ կախաղանին վրայ, կամ կռնակէս դնդա – կահարուելով ։

Ընդարձակ հրապարակի մը վրայ, եր – կաթապատ հսկայ դրան մը առջեւ կեցու – ցին մեզ, մէկիկ, մէկիկ մեր անուններդ կարդալով ներս անցանք։ Ահա մեր նոր բանտը։ Ամէն կողմէ կը փսփսային «Սուլթան Պայազիտ», «Տիվանը Հար – պիէ» (Պատերազմական առեան)։

Այս փսփսուքները իմ մէջս որեւէ բան չէին արթնցներ. կամաց կամաց արթնց – ցայ ։ Հոս միայն պետութեան եւ բանա – կին դէմ դաւադիրները եւ դասալիքները կը բերէին, իսկ բանտարկեալները զլխա – ւորաբար վտանգաւոր ապստամբներ եւ ոճրագործներ էին։

Ց. ՀԻՍԱՑԵԱՆ

(12) (Շար.)

ՆՈՐԷՆ ՓՈԹՈՐԻԿ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ
ԱՆՑՈՏ ՕՐ ԳԷՊՔԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

●

ԵՒ ՍԱԿԱՅՆ ԿԸ ՄԵՐԺԵՆ
ՓՆՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՆԱԼ

Սեպտեմբեր 6ի խռովութեանց խնդիրը նորէն յուզուեցաւ Թուրքիոյ Ազգ. ժողովին մէջ, Յունուար 13ին: Թեր ու դէմ ելոյթներէ ետք, մեծամասնութեամբ մերժուեցաւ խորհրդարանական հետաքննութեան առաջարկը:

Ահաւասիկ մանրամասնութիւնները, հաղուած Պոլսոյ թերթերէն.—

Առաջին խօսողը եղաւ նոյն ինքն վարչապետ Մենտերէս, որ յայտնեց թէ երրորդ անգամ ըլլալով այս խնդիրը կը բերուի ժողովին եւ բոլոր դրդռութիւն – ներու եւ ջանքերու հակառակ, ժողովը իր երրորդ դահլիճին ալ վստահութիւն յայտնեց:

Իմէթ Ինէօնիւ, իր չորրորդ դահլիճի ծրագրին ընթերցման առթիւ ալ առանց փաստի իր ամբողջ քննադատութիւններ – րուն նիւթ ըրաւ Սեպտեմբեր վեցի դէպ – քը եւ ծանր ամբաստանութիւնները ընդդէմ Թուրք ազգն ու պետութիւնը պատմական ծանր պատասխանատուութեան տակ թո – ղուց: Հակառակ ասոր իր չորրորդ դահ – լիճն ալ վստահութեան քուէ առաւ: Ա – ռանց սպասելու քննութեանց արդիւնքին, ամբաստանութիւնները նոյն ուժգնու – թեամբ կը չարունակուին. Ձեր Բարձր ժողովը անշուշտ կ'ըմբռնէ անոնց ձըդ – տումը:

Յետոյ Մենտերէս վերլուծելով հաղէ – րին առաջարկը, յայտնեց թէ ոչ մէկ հիմք ունին անոր փաստարկութիւնները. ու աւելցուց.

— Ձեռք առնուելիք միակ պարագան սա է որ դէպքին օրը ես եւ Նամըդ Կէտիք Խթանպուլ կը գտնուէինք: Երբ մենք ոչ եւ է քաղաք կը գտնուինք, տեղին քաղա – քական իշխանութեան իրաւասութիւնները մեզի՞ կը փոխանցուին: Պաշարման Վի – ճակի հրամանատարութիւնը անմիջապէս որ գործի անցաւ, անհրաժեշտ նկատած անձերը հարցաքննեց, այսինքն կուսա – կալը, բանակի քննիչը, սպայակոյտի պետը եւ զօրաբանակի հրամանատարը, ներքին նախարարութեան մասնաւոր քըն – նիչ մարմինն ալ զնոց Խթանպուլ, կարդ մը պաշտօնատարներ հարցաքննեց, տե – ղեկագիրը նախարարութեան հաղորդեց եւ բանակէն ալ յանձնուեցաւ Պետական Խորհուրդին որ քննութիւնները աւելի խո – րացնելու որոշումը տուաւ:

Բացատրութիւններէս կը հասկցուի որ քննութիւնը կը չարունակուի:

Կարճ խօսեցաւ նաեւ Նամըդ Կէտիք (Դեմոկրատ երեսփոխաններ գոյն ալ ծա – փահարեցին): Նախագահը խօսք տուաւ առաջարկը ներկայացնող Մէհմէտ Հաղէ – բին, որ սակայն կը բացակայէր. հետե – ւաբար Հալքի կողմէ խօսեցաւ Մալաթիոյ երեսփոխան Նիւվիտ Եաքին.

— Երբ Սեպտեմբերի դէպքերուն առ – թիւ ժողովը արտակարգ նիստի հրաւէր – ուեցաւ կառավարութեան բացատրու – թիւնները գոհացուցիչ չնկատուեցան: Մենտերէսի չորրորդ դահլիճին ծրագրին ընթերցման միջոցին ալ այդ դէպքը ծանր վիճաբանութեանց նիւթ եղաւ, իսկ ընդ – դիմադիրները բնաւ չյայտնեցին թէ կա – ռավարութիւնը յանցաւոր չէ, ընդհակա – ռակն ամէն ջանք թափուեցաւ որպէս զի վստահութիւն յայտնուի կառավարու – թեան:

«Վարչապետը թող մեզի ներկայանայ Պաշարման Վիճակի քննութեան մէկ տե – ղեկագրով եւ բացատրութիւն տայ դէպ – քին պատճառներուն եւ զործադրութեան եղանակի մասին: Մինչդեռ հինգ ամիս անցաւ Պաշարմանվիճակի հռչակումէն ի վեր ու տակաւին բան մը չըրաւ: Անձամբ կ'առաջարկեմ որ տեղեկագիրը հասնելէն վերջ վիճաբանութիւններ կատարուին:

Մենտերէս կրկին խօսք առաւ ու յայտ – նեց թէ քննութեան համար երեք ամիսը անբաւական գալով վեց ամսուան երկա – րաձգուեցաւ: Պետական Խորհուրդն ալ արդէն քննութիւնները խորացնելու պէտ – քը տեսաւ: Վեց հազար յանցաւորներուն հարցաքննութիւնը դիւրին դիւրին չըլ – լար: Յարդ 700 ամբաստանեալ երեւան բերուած են: Եւ հարցուց.

— Թող բայէ ի բայ ըսեն որմէ՞ կը կասկածին: Պաշարման Վիճակէ՞ն, Պե – տական Խորհուրդէ՞ն թէ դին. տեսան – ներէն:

— Ձեզմէ կը կասկածինք, դոչեց Հալքի շարքերէն Աթալայ (բուռն աղմուկներ):

Վարչապետը պատասխանեց.

— Կրնամ հաճոյ չթուիլ Սըրըը Աթա – լային, բայց այդ վերագրումով Պետա – կան Խորհուրդը, Ձին. Ատեան եւ Պա – շարման վիճակի հրամանատարութիւն Մենտերէսի կասկածելի արարքներուն մեղսակից չե՞ն ըլլար:

Այդ միջոցին Հիւրրիէթի անդամ Մուս – թաֆա Էքինճի նստած տեղէն գոչեց.

— Մենտերէս, մի վախնար, ուրիշները թող քեզ պաշտպանեն, եւ ոչ թէ դուն ինքզինքդ.

— Շնորհակալ եմ, էքինճի, ըսաւ վար – չապետը: Ա՛ս ալ ըսեմ թէ ոչ ոքէ կը վախնամ եւ վախնալիք վիճակ ալ չունիմ: Պիտի տեսնէք թէ որո՞նք են այդ դէպքե – րուն բարոյական պատասխանատուները:

Մինչեւ կուսակցութեան նախագահ Օս – ման Պէօլիքպաշը նախ զարմանք յայտնեց որ վարչապետը այնքան ջղայնացած է: Յետոյ անութին տակէն դէպ մը թուղթեր հանելով, թերթ մը քաշեց ու ըսաւ որ բան մը պիտի կարդայ.

— Ո՞ր թերթն է այդ, գոչեցին Դե – մոկրատները.

— Անհոգ եղէք, թերթ մը որուն վկա – յութիւնը ընդունելի է, («Ձաֆէր» թերթն է Դեմոկրատ օրկան): Եւ կարդաց հատ – ուած մը, ուր կը պարզուի թէ ինչպէս Ոսկան էֆէնտիի բնաւորութիւնը այս էր, անուն չէր դրեր:

— Ուրիշ Հայու մըն ալ արձանագրու – թիւնը կայ:

— Ըսի, Արսլան էֆէնտին է:

— Ուրիշ նամակի մը մէջ ալ մեր բա – րեկամը կ'ըսէք, այսինքն անծանօթ մնա – ցած բարեկամ մը:

— Պէյ էֆէնտի, Պալտատի մէջ Ոսկան էֆէնտիէ եւ Արսլան էֆէնտիէ զատ, ուրիշ ոչ մէկ բարեկամ եւ ծանօթ ունիմ:

Նախագահը դադրեցուց հարցումներու տարափը եւ եզրակացուց.

— Այսքանը կը բաւէ:

Անկախութեան Ատեանը համոզում պա – յացուցած էր թէ ճավիտ պէյ վարիչն էր զաղտնի կոմիտէին, տեղեկութիւն ունէր պետական հարուածի եւ մահափորձի պատրաստութիւններէն եւ իր տան մէջ դումարուած ժողովները այս նպատակին կը ձգտէին: Իթթիհատական դատապիրնե – րը ուզած էին օգտուիլ մասնաւորաբար ճավիտ պէյի վայելած միջազգային համ – բաւէն:

Ճավիտ պէյէ զատ կային նաեւ նոյնքան կարեւոր ամբաստանեալներ, ինչպէս Իթ – թիհատի պատասխանատու քարտուղար Նաիլ, Արտահանի երեսփոխան եւ քարտ – ղէչ Հիլմի պէյերը, եւ առանձնապէս Հիւ – սէյին Ճահիտ պէյ:

Անկախութեան Ատեանը յաջորդ օր դա – տեց ժամանակակից նշանաւոր դէմք մը, Հիւսէյին Ճահիտ (Եալչընը) որ Անգարա բերուած էր Զորումի իր աքսորավայրէն եւ հիմա նստած էր ամբաստանեալի աթո – ռին վրայ, իրրեւ լրացուցիչ եւ գործօն մէկ տարրը Իթթիհատական կազմակեր – պութեան:

Թէրաքքըփէրվէրներուն չարժումին առթիւ, այդ թունդ Իթթիհատական հը – րապարակագիրը արդէն իսկ ցկեանս աք – սորի դատապարտուած եւ ղրկուած էր Զորում: Բայց հիմա վերստին կը ներկա – յանար Անկախութեան դատարանին, մա – հափորձի դէպքին եւ այլ ամբաստանու – թեանց հետեւանքով: (Ցետագային, Անկախութեան Ատեանը ջնջեց ցկեանս աքսորի պատիժը, պայմանաւ որ որեւէ դիր չգրէ, ցնոր տնօրինութիւն):

Հիւսէյին Ճահիտ հանդարտօրէն նստած էր ոստիկան վինուորներու սուինեներուն տակ, իր խելացի աչքերը յառած անորոշ կէտի մը: Պահ մը, ան ալ եաին դարձաւ եւ մտերիմ դէմքեր փնտռեց ունկնդիրը – ներուն մէջէն: Ինքն ալ քանի մը անգամ մասնակցած էր Ճավիտ պէյի տան դաղա – նի ժողովներուն, եւ դատին առանցքն ալ այս կը կազմէր արդէն: Անկախութեան Ատեանը կ'ուզէր ճշդել թէ այս դաղտնի ժողովները ինչ չափով կապ ունէին կա – պիին դէմ սարքուած դաւերուն հետ:

Նախագահը առաջին առթիւ հետեւեալ հարցումը ուղղեց Հիւսէյին Ճահիտ պէյի.

(Շար.)

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ ՄԻԼԱՆԻ ՄԷՋ

ՄԻԼԱՆ, 15 Յունուար (Ցառաջ).— *Ե – րէկ երեկոյ Հայ Տան մէջ տեղի ունեցաւ Օր. Լեսլի Ալեանաքեանի երգահանդէսը, կազմակերպուած Հայ Տիկնանց Մխու – թեան կողմէ:*

Մասնաւոր հետաքրքրութիւն առեղծը – ւած էր մեր դաղութին մէջ այս երգահան – դէսի չուրջը, որովհետեւ երգչուհին վեր – ջերս երեք մրցանիշներ չհած էր, Խաս – լիոյ, Զուիցերիոյ, եւ Գերմանիոյ մէջ:

Օրիորդին երգը ներկայացնելու եւ մեկ – նելու արուեստը, խանդավառու – թիւն եւ հիացում է արթնացը – նում ունկնդիրի մէջ: Իր երաժշտական ղգայնութիւնը եւ իր ձայնի ճկունութիւնը չատ ուշադրաւ են, մանաւանդ «մեցո ֆոռթէ» եւ «փիանիսիմօ» բարձրագոյն նօթերի վրայ:

Իր հնչեղ եւ տաք ձայնով այս սիրուն երգչուհին կրցաւ ցայտուն կերպով ի յայտ բերել ամենանուրբ երանգները եւ դրանով իւրաքանչիւր երգի տուաւ ինք – նայատուկ նկարագիրը եւ բովանդակու – թիւն, միշտ նրբաբուեաստ ղգայնու – թեամբ, թափանցումով եւ ինքնավստա – հութեամբ:

Իր ներկայացրած հայերէն, իտալերէն եւ անգլերէն երգերի մէջ, պէտք է մաս – նաւորապէս յիշել երկու մեղեդիներ «Խաղաղութիւն, Խաղաղութիւն, Տէր իմ», վերտիի «Ճակատագրին ուժը» օփերայից եւ Մակսայի Մինօթի Քոնսոլը օփերայից, որոնց համար անհրաժեշտ են ոչ միայն ձայնի մասնաւոր յատկութիւններ, այլեւ խորագոյն զգայ – նութիւն եւ ըմբռնում: Մեր համակրելի Հայուհին այս երկու կտորներով խոր տպաւորութիւն ձգեց եւ արժանացաւ պիզերու:

Շատ քիչ անդամ երգահանդէսից դուրս ենք գալիս այսքան գոհ եւ խանդավառ եւ դրա համար Հայ Տիկնանց Մխութեան կազմակերպիչ մարմինը արժանացաւ ունկնդիրների ջերմ շնորհակալութեան:

Մեր սրտագին մաղթանքները մեծագոյն յաղթանակների որոնց լիովին արժանի է Օր. Ալեանաքեան:

Լիւսի Սեւումեան Արզումանեան

ԶԱՑՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

« ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ »

ԼԻՒՆ, 17 Յունուար.— Երէկ կիրակի կէսօրէ վերջ Յոյներու սրահին մէջ տօն – ուեցաւ Մանուկներու օրը, նախաձեռնու – թեամբ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին: Ժամը 4·30ին մօտ հինգ տասնեակ փոք – րիկներ բոլորուեցան, իրենց համար մաս – նաւորապէս պատրաստուած սեղաններու չուրջ, բաժնուեցաւ կաթ, հաց, պտուղ, կարկանդակ: Օրուան նախագահը քանի մը խօսքով բացատրելէ վերջ Կապոյտ Խաչի դերը, հարցուց.— « Որո՞նք են այս Մխութեան անդամուհիները,— Հարիւրին հարիւր, մեր ժողովուրդի համեստ զա – ւակորդի զաւակները: Անոնք ալ ուրիչ հայ տիկիններու նման ունին իրենց ամենօր – եայ հոգերը, իրենց աշխատանքի ժամե – րը, բայց կը գործեն, տոկալով ամէն տե – սակ դժուարութեանց եւ միշտ պատրաստ ծառայելու իրենց սիրած ազդին »:

Ցետոյ կարդով արտասանեցին եւ եր – գեցին ներկայ փոքրիկները մաքուր առո – գանութեամբ, մեծ ուրախութիւն պատ – ճառելով ներկաներուն:

« Սինէ Ղազօ» մօտ մէկ ժամ խնդացուց փոքրիկ հիւրերը, իր չարժանկարներով:

Կապոյտ Խաչի կողմէ ձեռագործ բարձ մը եւ շիշ մը խմիչք վիճակահանութեան դրուեցաւ: Կարճ ժամանակէն բոլոր թի – ւերը սպառեցան: Ներկաները ան – խոտր մասնակցեցան եւ վիճակահանու – թիւնը չհետեցաւ Տիկին ասպետեան, 500 Ֆրանք նուիրելով:

Այսպէս ուրեմն քանի մը ժամեր ապ – րեցանք հայկական ջերմիկ մթնոլորտի մը մէջ:

Այս առթիւ Կապոյտ Խաչը հրապարա – կաւ չնորհակալութիւն կը յայտնէ հետեւ – եալ նուիրատուներուն.— Կէնճեան եղ – բայրներուն, որոնք անուուկ մը նարինջ նուիրած էին իրենց մայրիկին մահուան Շրդ տարեդարձին առթիւ, Տէր եւ Տիկին Պէրպէրեան (Սորմա), Պ. Յակոբ Սօֆ – եան (1500 Ֆրանք), եւ Տիկին Ղազար – եանի, որոնք ամէն տարի պզտիկները կ'ուրախացնեն չարժապատկերի ցուցա – դրումով, նաեւ բոլոր անոնց որոնք իրենց նիւթական մասնակցութիւնը բերին Մա – նուկներու Օրուան հանդէսին:

Հիւսէնիկցի

Մ· ՔԷՄԱԼԻ ԴԷՄ ՍԱՐՔՈՒԱԾ ՄԱՀԱՓՈՐՁԸ ԵՒ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐ

●

Բ· ՄԱՍ

— Մենք ժողովներու հրաւէրէն տարի մը առաջ, առիթով մը հաշտուեցանք Շիւքրիւ պէյի հետ որ օր մըն ալ այցե – լութիւն տուաւ մեզի:

Նախագահ.— *Ճավիտ պէյ, ձեր նա – մակներուն մէջ Հայոց անուններ ալ կան: Ոսկան էֆէնտին (Մարտիկեան) պիտենք, ուրիչ ընկեր մըն ալ ունիք, ան ո՞վ է:*

— Հանրային Պարտքի Վարչութեան քարտուղարներէն Արսլան էֆէնտի:

— Ազգութիւնը ի՞նչ է:

— Լատին է:

— Ուրիչ հայ ընկեր մըն ալ ունիք, ան ո՞վ է:

— Սասուն էֆէնտի:

— Շիտակը ըսէք, Պալտատի հետ թղ – թակցեր էք, հոն անպատճառ ծածուկ անձ մը կայ ···:

— Ոչ, էֆէնտիմ, Սասուն էֆէնտին է:

նկրու (55), յուսալով քուէ չհաւել նաեւ քանի մը ձախակողմեան հոսանքներէ (19) եւ կողեան մնացորդներէ (23), առանց կարօտելու համայնավարներու օգնու – թեան. բայց պիտի չմերժէ, եթէ անոնք թեր քուէարկեն ինքնաբերաբար :

Ալ – կեդրոնը կը ներկայացնէ 12 պատ. էա. Ֆորի խմբակցութենէն, 71 պատ. Ժողովրդական Շարժումէն, տասնըմէկ՝ անկրծուեան անկախներէն եւ 97 պատ. փինէ – Ռենոյի ղեկավարական եւ անկախ հոսանքներէն :

Իսկ բուն ալ թեւը կը հաշուէն խա – նութպաններու եւ արհեստաւորներու Մի – ութիւնը (Փուժատ) որ ունի 51 պատ. : Առ այժմ 10–12 ընտրութիւններ վիճելի կը համարուին : Այս հոսանքը ֆաշական կը համարուի. բայց փիկո Փուժատ վըճ – ռապէս կը հերքէ :

Ժողովրդական Շարժումի ազգ. կոմի – տէին նախագահը, փ. Ա. Թեթժեն ժո – ղովին փակումէն եառ յայտարարեց.

— Մենք չենք ուզեր Ժողովրդական ձախակողմ կառավարութիւն մը, որ բակ ծրագրի մը ղեմակին տակ բացէ ի բաց համայնավարական քուէները պիտի խնդրէ կամ իր հաւատիքներով եւ լռու – թիւններով պիտի հրապուրէ կարմիրներ – ը : Ինչո՞ւ, վասնզի մենք չենք մոռցած ը որ : Ինչո՞ւ, վասնզի մենք չենք մոռցած փրակայի դաւը, վասն զի ազատ արհես – տակցական Միութիւնները պիտի խոր – տակուին, Ֆրանսա պիտի կորսնցնէ ամէն մէջազգային վարկ և իր դաշնակիցներուն եւ բարեկամներուն վստահութիւնը : Բայց դիտենք նաեւ որ ընկերվարական ղեկա – վարութեամբ դահլիճ մը անպատճառ ժո – ղովրդական ճակատի կառավարութիւն մը պիտի չըլլայ : Իր ծրագիրը կրնայ, մասնաւորապէս միջազգային եւ եւրոպա – կան գործերու մասին տեղի չտալ որեւէ երկդիմութեան » :

Նախկին վարչապետներէն Ռոպէռ Շու – ման եւս յայտարարեց, — Ձնջենք այն ա – ռաստղը թէ միայն արմատական – ըն – կերվարական կառավարութիւն մը կրնայ բարենորոգել ամէն բան : Պ. Ժորժ Պիտօ հեգնեց այն տեսակէտը թէ «ով որ դիս կը սիրէ թող ինծի հետեւի » :

Թունիզիէն կը հեռագրեն թէ 14 ըմ – բոստներ սպաննուեցան Ալժերիոյ սահ – մանին վրայ, 18 հոգի ալ դերի բռնուե – ցան :

Երկու «միկ» օդանաւեր իրարու ընդհարեցան Աստրիոյ վերեւ : Կ'ըսուի թէ օդանաւերէն մէկուն վարիչը դասա – լիք մըն էր : Երկու օդանաւերն ալ բռըն – կեցան :

Անգլիոյ վարչապետը, Սըր Է. Իտըն ճառ մը խօսելով հեռատեսիլէն առջեւ, ը – սաւ թէ կը յուսայ որ Այզընհաուըրի հետ ունենալիք տեսակցութիւնը յուսալից պի – տի ըլլայ աշխարհի համար, աւելի մեծ վստահութիւն ներշնչելով խաղաղութեան մասին :

Սոիրիոյ արտաքին գործերու նախա – րարութիւնը կը պնդպատ թէ Ֆրանսա – կան իշխանութիւնները թոյլ չեն տուած որ Ազգաժողովին սուրիական պատուի – րակը, Ահմէտ Շուքայրի, Օրլիէն դուրս ելլէ, պատյտ մը կատարելու համար Փա – րիզի մէջ :

Եգիպտոս հասաւ Հնդկաստանի ակա – նաւոր վարիչներէն Քրիշնա Մենոն : Կ'ըսուի թէ կարեւոր խօսակցութիւններ պիտի ունենայ Միջին Արեւելքի եւ մաս – նաւորապէս Պաղեստինի մասին :

Նոր ռումբ մը պիտի պայթի Սաքրէ Քէօրի մէջ, կիրակի օր, երբ էր անծա – նօթ մը, նամակը ուղղելով առ որ անկէ է : կիրակի օր բազմաթիւ ոստիկաններ նե – կայ եղան պատարագին, բայց ռումբին տեղ դատ տուի մը փոչի, հազար Ֆը – րանոց մը եւ նամակ մը որ կը խնդրէր ազօթել ...

Կիպրոսի Նիկոսիա քաղաքին անդլիա – կան վարժարանէն ճամբուեցան յիսուն յոյն աշակերտներ, որոնք դասադուլ մը սարքած էին, բողոքելու համար աշա – կերտի մը վտարման դէմ : Առաջին ան – գամ է որ այսպիսի դէպք մը կը պատա – հի :

Մարգահան — Ֆրանսայինները բըկ – պիի (13) մրցում մը կատարելով յաղթե – ցին Նոր Զելանտացիներուն, չաբաթ օր, Փարիզի մէջ, երեք դէմ 24 կէտով : — Կիրակի օրուան մրցումներէն վերջ Փութ – պոլի առաջին բաժանումին գլուխը կը պահուի Նիս, 28 կէտով : — Մոնթէ Քար – լոյի ինքնաշարժի արշաւը չահեցան իր – լանտացի Ատանս եւ Պեկկեր ժակուար կառքով :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դպրոցասիրութիւնը այս չո – րեքշաբթի ժամը 21ին, Քատէի սրճարա – նին վերնայարկը : Կը խօսի պ. Միհքայէլ Մելիք–Նուպարեան : Նիւթ՝ Չինաստա – նի եւ Շանկայի հայութեան կեանքը 1916էն 1955 :

Մուտքը ազատ է :

ՄԱՐՍԷԻԼ

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1956

Մ. Ռ. Ն. Ա. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

CLUBի մէջ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մարսէյլ — Ֆ. Կ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղի վարչութիւնը շնորհակալու – թեամբ ստացած է պ. Սուրէն Արզուման – եանէ հազար հինգ հարիւր ֆր. փոխան ծաղկեպսակի ողբացեալ Միսաէ Ռափա – յէլեանի մահուան առթիւ : Նոյնպէս եր – կու հազար ֆր. պ. Ժան Պէժեանէ :

× Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Մալաթեանէ հազար ֆրանք, ի – լենց երրորդ թոռան ծնունդին առթիւ, նաեւ Տէր եւ Տիկին Նշանեանէ հազար ֆր. կնունքի առթիւ :

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ամէնուն տարեգիրքը, 1956, պատկ. 1200 ֆրանք :

Նոր քնար ձայնապր. երգարան, լա – թակազմ, 1650 ֆրանք :

Անգլ. հայ. ընդարձակ բառարան, Ց. Զագմագճեան, նոր տպ. 1955, լաթա – կազմ, 4000 ֆրանք :

Հայ գողգոթան, Գ. վ. Պալաճեան, լաթակազմ 1000 ֆրանք :

Սիամանթօ : ամբողջ. գործեր : նոր տպ. 1500 ֆրանք :

Սողոմոն Թէհլիրեան, Վերյիշումներ, 1250 ֆրանք :

Սպիտակ Զիւհիրը, Համաստեղ, 2 հա – տոր, կազմ. 4000 ֆրանք :

Գիհղը, Համաստեղ, Պէյրութ, 1955, 700 ֆրանք :

Թշնամիներ, վ. Հիւկօ, 3 հատոր, Պէյրութ, 1500 ֆրանք :

Ցո՞ երթաս, Սեճճիէվիչ, 2 հատոր, 1400 ֆրանք :

Բանաստեղծութիւններ, Ա. Խա – հակեան, 350 ֆրանք :

Զրոյց, Կ. Փոլատեան, Գահիրէ, 400 ֆրանք :

Վերադարձ, Կ. Փոլատեան, 1955, 500 ֆրանք :

Մեծապատիւ մուրացկաններ, նոր տպ. 300 ֆրանք :

Դիմել՝

Librairie H. SAMUELIAN, 51, Rue Mr.-le-Prince, Paris 6e. C.C.P. 1278—35.

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

Մարաշի Խարունիս դիւղէն Քոճա Նա – զուպեան ընտանիքի անդամները, որոնց հետքը կորսուած է զաղթականութեան ա – տեն : Կը լսուի թէ Ֆրանսա գտնուած են : Կը փնտռուի նաեւ Յարութիւն Պարսամ – եան որ Ցունաստան զաղթած էր :

Կը խնդրուի տեղեկացնել իրենց քրոջ՝ Տիկին Կատարինէ Պարսամեանի 32 ռիւ տը Թրանս, Տրակիենեաճ (Վար), Ֆրանս :

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել :

× *Սերաստիոյ Շէհիթլեր Մահալլէսի Թաղէն եւ Արամեան վարժարանի աշա – կերտներէն Մարաիրոս Տէրտէրեան կը փնտռէ իր ծնողքը, հայրը՝ Սարգիս, մայրը՝ Աննա, եղբայրը Արսէն, որոնցմէ բաժնուած է 1915ին Սուրուճի մէջ :*

Տեղեկացնել՝

Ets. Derderian, 11, Bld. J. Jaurès Draguignan (Var), France.

*

Կը փնտռուի — *Մ. Նահանգներէն Տի – կին Եւգինէ Թորոսեան կը փնտռէ բնիկ Պոլսեցի Գրիգոր Հէքիմեանը, կնոջը ա – նունը՝ Վերժին, երկու զաւակներուն ա – նուններն են Մալվինէ եւ Սիլվա, Տեղե – կացնել Խաչատուր Կարապետեանի 59, ռիւ Տիւնուար, Լիոն (Ռօն) :*

Տէր եւ Տիկին Տոքթ. Արշակ Աղբէյա – եան, զաւակները եւ թոռները, Տէր եւ Տիկ. Սուրէն Աղբէյասեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Բարգէն Աղբէյասեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Եփրեմ Ձըր – ճրեան (Լոնտոն), ինչպէս նաեւ Պալաք – եան, Աղբէյասեան, Փանոսեան, Բար – սեղեան, Էքսէրճեան, Պէնլեան, Սարաֆ – եան, Պլօճեան, Շահնազար Հէքիմեան ըն – տանիքները խորին ցաւով կը ծանուցա – նեն մահը իրենց մօր, մեծ մօր եւ պզտա – կանին՝

ՏԻԿԻՆ ՌՕԶԱ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆԻ

(Ծնեալ Պալաճեան)

որ տեղի ունեցաւ Ցունուար 21ին, 84 տարեկանին :

Ցուղարկաւորութիւնը պիտի կատար – ուի այս չորեքշաբթի, ժամը 15·30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15 ռիւ Ժան Կուժօն, ուրկէ մարմինը պիտի փոխա – դրուի Քոլոմպ, ընտանեկան դամբարա – նին մէջ :

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իրր այդ նկատել :

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Վիէնի Հ. Մ. Ը. Մ.ի տարեկան պա – րահանդէսը տեղի կ'ունենայ 28 Ցունուա – րին, չաբաթ իրիկուն, քաղաքապետու – թեան ընդարձակ սրահներուն մէջ : Ա – ռաջնակարգ նուագախումբ :

Օր. Հերմինէ Մհաճեան

պ. Հայկազ Քիւսէրեան

Նշանուած

Քաշան, 15 Ցունուար 1955 *Փարիզ*

Այս առթիւ Այրի Տիկին Աբէլեան եւ Տէր եւ Տիկին Յակոբ Աբէլեան (Շաւիլ) հազար ֆրանք կը նուիրեն «Ցառաջ»ին, հազար ֆրանք ալ Մշակոյթի Տան Ֆոն – տին :

Ստանալ «Ցառաջ»էն :

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

Ալֆորվիլ — Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւ – ղի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրա – ւիրէ բոլոր ընկերուհիները այս ուրբաթ, ժամը 21·30ին, ծանօթ սրճարանը, 40պիս ռիւ Էթիէն Տօլէ : Խիստ կարեւոր օրա – կարգ : Երկու տարուան հաշուետուու – թիւն : : Նոր պատգամաւորի ընտրու – թիւն : Կը խնդրուի բոլոր ընկերուհինե – րէն ներկայ ըլլալ ճիշդ ժամուն :

Պանեհօ Քաշան — Հ. Ց. Դ. «Ար – ծիւ» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 20·30ին, ծանօթ հաւաքատեղին : Բացակաները նկատի կ'առնուին :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Սամուէլ – Մուրատեան վարժարանի թատերահանդէսը Վարդանանցի առթիւ, Փետրուար 26ին :

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱ ՀԱՆԴԷՍ ԵՐԿՈՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲՈՎ

Կազմակերպուած

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՂՄԷ

5 Փետրուար, կէսօրէ վերջ ժամը 4–12

«LES AMBASSADEURS»

3, Avenue Gabriel, Champs - Elysées Métro Concorde

Մասնակցութեամբ

RUDDY CASTEL et son orchestre du CAROLL'S

et Orchestre MICHEL CATHEBRAS

Սիրայօժար մասնակցութեամբ

EDDY MARNAY, accompagné d'EMIL STERN

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր սեղանները հեռաձայնելով ELYsées 67 - 03

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԱՆՊԱՅՄԱՆ

ՊԱՇԱՏՈՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Իր յարդելի հայրենակիցները եւ յաճա – խորդները կը հրաւիրէ իրենց ապսպրանքները ընել մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ, գինեղու ղալի ղեղչով :

Կը նեղածենք մեր մասնագիտութեան յատուկ ուտելիքները միշտ թարմ, համեղ եւ ընտիր, որոնք միշտ գոհ կը ձգեն մեր այցելուները :

Ունինք քահիւ ու հէլվա, եալանճի տօլ – մա եւ տերեւ, ձիթապտուղ յունական, կալամաթա, տեղական ու Թրքական դուտ ձէթ, Ամասիայի չոր պամիա եւ Հա – լէպի կարմիր ոսպ, ճերմակ պանիր, քաշ – քաւալ պալքանեան, պամիա եւ ամէն տե – սակ Ֆրանսական պահածոներ, կեսարիոյ ընտիր ապուխտ, եւ սուճուգ, որ միայն մեր քով պիտի գտնէք : Միրանի պատատեղ, պիստակ եւ միջուկը նաեւ փիստաշ 700 ֆրանք քիլօն եւ միջուկը, ֆիշնիշ եւ փի – նիճօն, սալեպ, մահլեպի, սումախ, սա – գըզ, պահար, ֆիմիճօն, չաման, բոլոր հա – մեմները Ֆրանսայի ամէն կողմը 24 ժամ – ուան մէջ ղրկելու պայմանաւ, նաեւ Պել – ճիքա, Զուիցերիա, եւ այլուր :

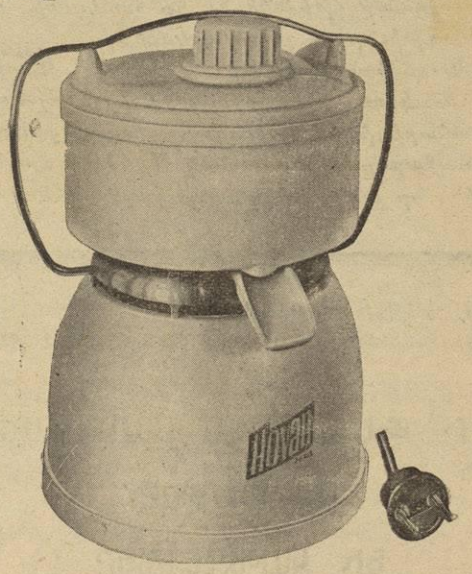
Մանաւանդ մեր Շիրակ օղին, դուտ խաղողէ պատրաստուած, անպակաս չըլ – լայ ձեր սեղանէն, իսկ քաչուած համեղ դուտ սուրճը, կը մոռցնէ ձեր բոլոր յոգ – նութիւնը :

20 Rue Villeroy et 244 Rue Vendôme, *LYON*

Centrifugeur Electrique

Բժիշկները չարունակ կը յանձնարարեն գործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիւթը առողջապահական տեսակէտով :

Ահաւասիկ կատարելագործուած գոր – ծիք մը :

ԳԻՆ 15·500 ՖՐԱՆՔ

Դիմեցէք ձեր էլեկտրադէտին կամ

APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE

14, Rue Rochambeau, Paris (9)

Գաւառ կը ղրկուի

Contre remboursement

ՍՏԱՑԱՆՔ

Թաւջուժակի վրաց (բանաստեղծու – թիւններ) : Գրեց՝ Յ. Աղայեան, Փարիզ 1956 : Ընտիր տպագրութեամբ, (Արտաքս) : Հասցէ Աղայեան, 63 Պուլվ. Լօնշան, Մարսէյլ :

Արջառ էջեր, Աւետիք Իսահակեանի, Բ. հատոր : Հրատ. Էլվան, Պէյրութ, 1955 : Գեղեցիկ տպագրութեամբ : Գին 1 տոլար :

Մամուլի տակ է Արփիար Արփիարեանի «Կարմիր Ժամուց»ը, նոյն մատենաշա – րէն :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Մատնագէտ գործաւոր փլոմպիէ մը եւ երկու աշկերտներ, նոյն գործին մէջ աշ – խատելու համար : Հեռուէն եկող մասնա – գէտ գործաւորին համար բնակարանը ա – պահովուած է : Դիմել Թաթուլեանի՝

14, Rue Julien Lacroix, Paris (20e).

*

Շատ լաւ կարող (քուփէօր) մը պոնե – բրիի, հիւսուածեղէնի եւ ճերմակեղէնի համար : Դիմել՝

Paris-Californie, 16. Rue Ste Cécile, Paris

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 25 ՅՈՒՆՈՒԱՐ • MERCREDI 25 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7886 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3297

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԱՅՍ ԴԱՍՆ ԱԼ ՍԵՐՏԵՑԷՔ

•

Ո՛ւր որ ալ պտտուիք, փարիզ, Պոլիս թէ Հիւս. Ամերիկա, պիտի լսէք հետեւեալ դէպքերը.

— Մե՛ղք որ չսրվեցանք օրինակ առնել Հրեաներէն:

— Տեսէք ի՛նչ վարպետ են... Ամէն դժուարութեան ելք մը կը գտնեն ...

— Ի հարկին դիւանագիտութիւն կը բանեցնեն, եւ փորձանքէն կ'ազատին անվնաս կամ նուազագոյն վնասով ...

— Գիտեն պահել ցեղային միութիւնը, ամէն բանէ վեր դասելով ազգային չահը:

— Կը փութան իրարու օգնել :

— Նոյն խակ միջոցները կը հնարեն, որպէսզի իրենց հարստութիւնը օտարին ձեռքը չանցնի ...

— Այս խմաստութեան չնորհիւ հայրենիք եւ պետութիւն ալ ունեցան, եւ իրենց վարկը բարձրացաւ ... Եւայլն:

Ամէնէն համեստ համբակէն մինչեւ ինքնահաւան բանդէտը առածի վերածեր են այս դիտողութիւնները: Եւ միշտ կը ճոխացնեն, կ'ընդլայնեն, կը դոնաւորեն, համոզելու համար թէ չատ մը փորձանքներէ փրկուած կ'ըլլայինք, եթէ Հրեա ներուն հետեւէինք :

Ինչպէս ամէն ժողովուրդ, Հրեան ալ ունի յատկութիւններ որոնք օրինակելի կը համարուին :

Ահաւասիկ վերջին կէնդանի փաստը, իսկապէս օրինակելի :

Այս միջոցին հրէական համաշխարհային համագումար մը տեղի կ'ունենայ Լոնտոնի մէջ, մասնակցութեամբ 65 երկիրներու հրեայ հասարակութեանց ներկայացուցիչներուն :

Օրակարգին վրայ արձանագրուած են այն բոլոր խնդիրները որ կը չահագրգռեն Հրեան, —

Իր հայրենիքը՝ Իսրայէլ: Քաղաքական եւ տնտեսական հոգեր: Յիրուցան բաղմութեանց վիճակը եւ ապահովութեան խնդիր: Ներգաղթ: Նիւթական միջոցներ ի նպաստ հայրենիքին եւ տարագիր բազմութեանց: Եւայլն:

Ամբողջ դաղութներ Իսրայէլ փոխադրուած են 1948էն ի վեր: Եւ պետութիւնն ու Հրէական Գործակալութիւնը չունակ միջոցներ կը մտածեն, մնացեալն ալ փոխադրելու համար :

Այս միջոցին մասնաւոր հոգածութիւն կը վայելեն Հիւս. Ամերիկի Հրեաները, որոնց թիւը կը հաշուեն առ նուազն կէս միլիոն :

Հիմա հարցուցէք մեր բանդէտներուն.— Սերտելիք բաներ չկա՞ն այս գործունէութեան մէջ ալ: Ինչո՞ւ ճառեր չէք խօսիր նա՛եւ այս մասին:

Առնենք Լոնտոնի համագումարը :

Մի ըսէք թէ Հրեաները հարուստ են եւ ամէն բան կրնան ընել :

Մեր մէջ ալ հարուստներ պակաս չեն, անհատ ըլլան թէ կազմակերպութիւն :

Բարոյական եւ մտաւոր հարստութիւնն է որ կը պակսի, եւ ոչ թէ նիւթականը :

Եթէ առ այժմ կարելի չէ համաշխարհային համագումար մը կազմել, քննելու համար մեր չարն ու բարին, դժուա՞ր խորհրդակցութիւններ կատարել չրջանէ չրջան :

Արեւմտեան Եւրոպայի հայկական դաղութները լուր ունի՞ն իրարմէ, սկսելով մեր բնակած երկրէն: Ծանի՞ն հատարա կաց հոգեր, մեծ ըլլան թէ փոքր :

Ո՞վն է միութեան դիծը՝ այս ընդարձակ չրջանին մէջ :

Ո՞րն է այն դլուխը որ պիտի վարէր այս ճակատը, ճակատագրական պահու մը:

Նոյն հարցումը՝ Ամերիկայի համար, հիւսիսէն հարաւ :

Ձենք մոռնար Միջին Արեւելքն ալ որ այլապէս խոցելի ճակատ մը կը կազմէ :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

•

ԴԱՀԼԻՃԸ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Երէկ, երեքչաբթի, տեղի ունեցաւ նորընտիր Ազգ. ժողովի նախագահին ընտրութիւնը, դաղտնի քուէարկութեամբ: Երկու դլխաւոր թեկնածուներն էին Պ. Պ. Շնլթեը (ժողովրդական) եւ Լը Թրոքէր (ընկերվարական): Համայնավարներն ալ ունէին իրենց թեկնածուն, Պ. Մարսէլ Բաչէն, որ 86 տարեկան է:

Նախագահին ընտրութենէն վերջ առաժամեայ վարչապետը, Պ. Էտ. Ֆոր դլխաւոր հրաժարականը ներկայացուց Հանրապետութեան նախագահին, որ սկսաւ խորհրդակցիլ նորընտիր ատենապետին եւ կուսակցապետներուն հետ : Վարչապետութեան համար ամէնէն հաւանական թեկնածուն կը համարուի Կի Մոլէ, ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, որ իրրեւ փոխ – վարչապետ նկատի ունի Պ. Մենդէս Ֆրանսը :

Տեղական թերթերը կը դրեն թէ 11 համակցութիւններ կազմուած են Ազգ. ժողովին մէջ, ինչ որ կը նշանակէ թէ մեծ դժուարութեանց պիտի հանդիպի նոր կառավարութեան (22րդ) կազմութիւնը :

× *Երբ նոր վարչապետը նշանակուի, իր կառավարութեամբ եւ ծրագրով պիտի ներկայանայ Ազգ. ժողովին, թերեւս հինդշաբթի օր: Այն ատեն պիտի պարդուի թէ կրնա՞յ դլխանալ առանց համայնավարներու կամ աջերու օդնութեան : Այս առթիւ ճշմարիտ փորձաքար մը պիտի դառնայ Ալժերիոյ խնդիրը : Կարծիքները կ'ուղղեն որ Ֆրանսա քաչուի Ալժերիայէն: Ուրիշներ կը պահանջեն այդ երկիրը աւելի սերտօրէն միացնել Ֆրանսայի, հաւասար իրաւունքներ տալով : Երրորդ հոսանք մըն ալ կ'առաջարկէ դաշնակցային կապեր հաստատել: Ալժերիոյ կուսակալը, Ժաք Սուսթել, միշտ կը յիշեցնէ թէ Ֆրանսա պիտի կորսնցնէ ամբողջ Հիւս. Ափրիկէն, եթէ կորսնցնէ Ալժերիան :*

× *Կի Մոլէ եւ Մենդէս Ֆրանս բանակցութիւններ կը կատարեն, նախարարական պաշտօններու մասին: Ամէնէն դժուարն է արտաքին եւ ելմտական նախարարներու ընտրութիւնը: Այս երկու պաշտօններն ալ կրնան նոր ճեղքեր բանալ Ազգ. ժողովին մէջ :*

× *Կարդ մը փուժատեան երեսփոխաններու ընտրութիւնը վիճելի համարուած ըլլալով, այդ նոր կազմակերպութիւնը անմիջապէս բողոքարկիր մը հրատարակեց: Այս առթիւ կ'ազդարարէ թէ ծանր հետեւանքներ պիտի ծագին, «եթէ արհամարհուի ընտրողներուն կամքը »:*

ԿԻՊՐՈՍ ԵՒ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Անգլիոյ վարչապետը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Կիպրոսի կառավարիչին հետ: Միեւնոյն ատեն նոր վաչառ մը ճամբայ հանուեցաւ զէպի Կիպրոս, օդանաւերով, ամրապնդելու համար ապահովութիւնը: Վարչապետը կ'ուղէ ամբողջական դաղափար կազմել ապահովութեան մասին, Ուրիշնկիքէն մեկնելէ առաջ: Իրեն պիտի ընկերանան պատաքին դործերու նախարարը եւ խումբ մը խորհրդականներ: Ճամբորդութիւնը պիտի կատարուի չորեքշաբթի :

Լոնտոնի թերթերը կը դրեն թէ Կիպրոսի կառավարիչը, մտադիր Սըր Ճոն Հարտինկ, սպառնացած է հրաժարիլ, եթէ չընդունուին կարդ մը պայմաններ Մտադիրը անմիջապէս հերքեց այս լուրը, չնայելով թէ կարելին պիտի փորձէ, եկքի մը յանգելու համար :

Վերջին լուրերու համաձայն, կացութիւնը երբեք չէ բարւոքած Կիպրոսի մէջ:

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ՊՐՊՏԵՆՔ ԵՒ ԳՏՆԵՆՔ

Գիտութիւնը կը սլանայ սրընթաց, գետնէն մինչեւ երկինք, ծովերէն մինչեւ օդային ալիքները, վերիվայր շրջելով ամենօրեայ կեանքն ու... բառարանները :

Վա՛յ անոնց որ աղօտ են մտքով եւ արտայայտութեան միջոցներով, կամ շատուն ակ օտարին դուռը կը գարնեն, իբրեւ հասարակ մուրացիկ :

Ամենօրեայ բաւականութեան մէջ, մեր լեզուն ալ մասնաւոր աշխատանք եւ հոգածութիւն կը պահանջէ: Ոչ միայն աւելի զարգացնելու, այլ եւ պակասները լրացնելու համար :

Բազմաթիւ ընթացիկ բառեր կան որոնց հայերէնը չունինք :

Ներելի չէ ծալապատիկ ճաստիլ, ըսելով թէ Ակադեմիաներ եւ լեզուագիտական «հինտիտուտ»ներ ունինք Երեւանի մէջ :

Առնուազ ստիպուած են բանիլ բոլշեւիկ – եան կտաւին գլայ, ռուսական տպաւորի մը վերածելով Հայկազնեան բառարանը :

Արդէն իսկ խառնիճաղանճ մը ստեղծուած է, իբրեւ հետեւանք տգիտութեան, խմաստակութեան եւ բռնութեան :

Հայկական Արտասահմանին ալ ունի բազմաթիւ հմուտ գլուխներ եւ գիտուն գրիչներ որոնք ի վիճակի են շրջուն ակադեմիա մը կազմելու :

Երկրորդ աշխարհամարտէն առաջ, հարցարան մը բացած էինք, շարք մը օտար բառերու հայերէնը գտնելու համար : Կը վերահաստատենք այդ ձեռնարկը :

Թիւ 1.— *Télévision.*

Ո՞ր բառը կը նախընտրէք, իբրեւ համազօր «թելեվիզիոն»ի :

Յառաջ նախապէս կ'առաջարկէր *հեռապատկեր*, վերացական բառին (փերս – փեէքթիւ) վերապահելով *հեռանկարը* :

Յետոյ առաջարկեց «հեռատեսիլ» :

Երեւանի մէջ հնարած են անհաշակ բառ մը, հնոտի հայկաբանութեամբ.— *Հեռուստատես, հեռուստատեսութիւն* :

Ամերիկայի մէջ կը գործածեն «պատկերասփիւռ», հետեւողութեամբ «ձայնասփիւռ»ի :

Տ. Զիլբունի կ'առաջարկէ.— *Հեռացոլ, հեռացոլարան, հեռացոլիկ*, մերժելով «հեռատեսիլ»ը :

Այս առթիւ, «տեսիլ»ը կը շփոթէ «տեսիլք»ին հետ (վիզիոն): Մինչդեռ առաջինը շատ սովորական իմաստ մը ունի,— ներկայացում բեմի վրայ, տեսարան, պատկեր կամ գործողութիւն, ինչպէս կը գրեին հին թատերագիրները :

Հեռաւոր Քալիֆորնիայէն Թէոդիկ Որդի գործնական չգտնելով «հեռացոլ»ը, «հեռացոլարան»ը կամ «պատկերասփիւռ»ը, կը նախընտրէ ամէնէն դիւրինը,— *Հեռապատկեր* :

Ի՞նչ է ձեր կարծիքը: Կամ ունի՞ք աւելի յարմար բառ մը :

Որ եւ է բառ թելադրած առեն, մի մոռնաք կէտ մը եւս,—

Երեկոյթի մը, բանախօսութեան մը կամ երգահանդէսի մը ներկաներուն կ'ըսենք *հանդիսատես, ունկնդիր*, եւն.:

Ի՞նչ անուն պէտք է տալ անոնց որ հեռատեսիլի մը կը հետեւին (թելեսփէքթաթ՞ր) :

Ուրիշ բառեր՝ չաբթէ չաբաթ :

Վ.Ա.Հէ

ՍԵՊՏ. 6Ի ԴԷՊՔԻՆ ՀԱՇՈՒԵՑԱՐԴԱՐԸ

4408 ՀՈԳԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ,
3933Ը ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

Անատոլուի հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ, Յունուար 20 թուականով.—

Ազգ. Մեծ ժողովի այսօրուան նիստին Մանիսայի երեսփոխան Մուհլիս Թիւմայ հարցապնդում մը ըրաւ Սեպտ. վեցի դէպքերուն մասին:

Երեսփոխանը հարցուց, թէ Իսթանպուլի, Իզմիրի եւ Անգարայի մէջ Սեպտ. 6 – 7ի դիչերուան դէպքերուն առթիւ ձերբակալուածներէն քանի՞ հոգի արձակուած են, քանի՞ թղթածրար յանձնուած է Պաշտպան Վիճակի դատարաններուն եւ քանի՞ դատավարութիւն տեղի ունեցած է:

Ազգ. Պաշտպանութեան փոխ նախարար Շէմի Էրկին ի պատասխան ընդարձակ բացատրութիւններ տուաւ.— Սեպտ. վեցին Իսթանպուլի մէջ ձերբակալուած

Լոնտոն ստիպուած է նոր ձեռնարկ մը կատարել, Յոյները զոհացնելու կամ կղզին ամբողջովին զինուորական վարչութեան տակ առնելու համար :

Այժմ 15·000 անգլիացի զինուորներ կը գտնուին Կիպրոսի մէջ: Մէկ մասը ի հարկին պիտի օդտագործեն Միջին Արեւելքի ապահովութեան համար, նկատի առնելով Յորդանանի վերջին դէպքերը :

× *Կարդ մը թերթեր կը դրեն թէ Կիպրոսի կառավարիչը վերադարձին վերջնագիր մը պիտի յանձնէ Մակարիոս արք. ի «այո» կամ «ոչ» պատասխանը պահանջելով : Ինք ամէն լիազօրութիւն ստացած է կառավարութենէն, բարեկարգութիւնը պահպանելու համար, եթէ Մակարիոս արք. մերժէ Անգլիոյ նոր առաջարկները եւ եթէ ահաբեկումները վերսկսին :*

× *Անգլիոյ վարչապետին այցելութեան առթիւ, իրազեկներ դիտել կուտան թէ լուրջ տարակարծութիւններ կան երկու պետութեանց միջեւ: Մ. Նահանգները չեն*

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Երկուշաբթի օր տեղի ունեցաւ Համազգային ընկերութեան Փարիզի վարչութեան տարեկան ընդհ. ժողովը: Վարչութեան բարոյական եւ նիւթական գործունէութեան զեկուցումէն վերջ, տեղի ունեցան թեր ու դէմ վիճաբանութիւններ : Նոր վարչութեան անդամ ընտրուեցան Տիկիններ Հ. Խոնդկարեան, Գ. Ազապպեան եւ Ա. Յակոբեան, Պ.Պ. Մ.Պարսամեան եւ Պ. Զպուքճեան :

են 3813 հոգի, Իզմիրի մէջ՝ 424 եւ Անգարայի մէջ՝ 171:

Իզմիրի եւ Անգարայի մէջ պաշարման վիճակը վերցուած ըլլալով, ամբաստանեալներուն թղթածրարը յանձնուած է քաղաքային ատեաններուն: Իսթանպուլի մէջ կը մնան 288 դատապարտեալները ո – րոնք հետեւեալ յանցանքներով ամբաստանուած էին .

— Քանդում, թալան, համայնավար քարոզչութիւն, ճամբայ կտրել, խափանարարութիւն, կրօնքի եւ նուիրականութեանց սրբապղծում, պատուոյ բռնաբարում եւ կառավարութեան դէմ ըմբոստացում :

Տակաւին Իսթանպուլի մէջ կը գտնուին 2567 թղթածրար, Իզմիրի մէջ 166, Անգարայի մէջ 210: Իսթանպուլի մէջ 166 հոգի հետապնդումէ զերծ մնացին, Իզմիրի մէջ քսան հոգի, Անգարայի մէջ 20 հոգի: Իսկ դատավարութեան համար յանձնուած թղթածրարներուն թիւն է Իսթանպուլի մէջ 894, Իզմիրի մէջ 134 եւ Անգարայի մէջ 162 :

Իսթանպուլի մէջ պաշարման վիճակի վեց ատեան կազմուած է, Իզմիրի եւ Անգարայի մէջ մէկական: Այս վերջին քաղաքներուն զին. ատեաններ փոխադրուած են Իսթանպուլ :

Հարցապնդող երեսփոխանը չնորհակալութիւն յայտնեց նախարարին, իր տուած զոհացուցիչ պատասխանին համար ու համառօտակի կանդ առնելով Սեպտեմբեր վեցի դէպքերուն վրայ, մատնանշեց թուրք ընդհ. հանրային կարծիքին զղացած ցաւը :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԶԱՆՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ա.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Բ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Գ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Դ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Ե.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Զ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Է.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Ը.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Թ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Ժ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԶԱՆՔ

Ա.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Բ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Գ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Դ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Ե.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Զ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Է.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Ը.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Թ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Ժ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԶԱՆՔ

Ա.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Բ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Գ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Դ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Ե.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Զ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Է.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Ը.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Թ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

Ժ.

Հայերը հին ատենները ունէին իրենց սեպագիր գրերը, որոնցմով կը գրէին իրենց լեզուն։ Ասոնք կը կոչուէին Հայկազեան գրեր։ Ասոնցմով գրուած շատ մը գրքեր կան եղեր, որոնք ցրուեցան ու կորսուեցան։ Ասոնցմէ միայն քանի մը հատ մնացած է։ Ասոնք ալ կը գտնուին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութեան մատենադարանին մէջ։

ՆՈՐԷՆ ՓՈԹՈՐԻԿ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ
ԱԵՊՏ. 6Ի ԴԷՊՔԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻԻ

●

ԵՒ ՍԱԿԱՅՆ ԿԸ ՄԵՐԺԵՆ
ԿՆՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՆԱԼ

(Ր. եւ վերջին մաս)

Այս անգամ ամպիոն բարձրացաւ Հիւրրիւէթ կուսակցութեան նախագահ Մանիսայի երեսփոխան Ֆէվզի Լութֆի Գարասմանօղլու, որ հայրենասիրական ճառ մը խօսեցաւ, յետոյ պահանջեց խորհրդարանական քննութիւն, պարզապէս քանի մը վարիչներ կասկածներէ փրկելու համար :

— Սեպտեմբեր վեցի գիշերը Իսթանպուլի եւ Իզմիրի մէջ ազգային ազէտ մը կը պատահէր : Արդ, որո՞նք են պատասխանատուները, պէտք է հասկնալ· հաշիւը պէտք է տրուի· այստեղ գոց բան պէտք չէ մնայ, այլ ամէն ինչ պէտք է պարզուի· (ընդդիմադիրները երկարօրէն ծափահարեցին) :

Կրկին խօսք առաւ Նիւվիտ Եթքին, բայց այնքան սաստկացած էր աղմուկը եւ այնքան յաճախ ընդհատուեցաւ թէ նախագահին եւ թէ դեմոկրատ երեսփոխաններու կողմէ, որ անկարելի եղաւ ճիշդ պաղատիլը մը կազմել : Միայն, երբ « Ֆէօփրիւլիւ լուր ունէր» խօսքը ըսաւ արտաքին նախարարը տեղէն ցատկեց, քանի մը քայլ առաւ ու խստութեամբ դիմադարձեց : Աղմուկն ու դոռում դղրդումը նախկին սաստկութեամբ կը մնար :

Պահ մը էմին Գալաֆաթ եւս նստած տեղէն պոռաց : Նիւվիտ Եթքին յայտնու-Թիւններ կ'ընէր : Արդարեւ, ըսաւ թէ Սեւրանիկի ռումբէն վերջ Ուսանողական Համագործակցութիւնը կուսակալին կ'երթայ ու մինիկի արտօնութիւն կ'ուզէ : Իսկ կուսակալը ըսած էր, պէտք չկայ, քիչ վերջ կը տեսնէք թէ ինչպէս ժողովուրդին ազգային զգացումները պիտի պոռթկան :

Վարչապետը նստած տեղէն պոռաց·

— Սուտ, սուտ, բոլորովին սուտ ···

Նիւվիտ Եթքին յետոյ յայտնեց, թէ վարչապետին օգնութեամբ հիմնուած է « Կիպրոս Թուրք է» ընկերակցութիւնը :

— Այդ ալ սուտ է, պոչեց վարչապետը· ես չեմ օգնած· քիչ վերջ ամէն բան կը պարզեմ :

Այդ միջոցին Ֆէօփրիւլիւ Գալաֆաթ եւ կէտիք եւս բաներ մը կը պոռային, բայց բան մը չհասկցուեցաւ :

Նիւվիտ Եթքին մէջ բերաւ նաեւ Իսթանպուլի երեսփոխան Հաճոփուլոսի սա խօսքը թէ այդ օրը ոստիկանութիւնը ոչ թէ մեզ, այլ յարձակողները կը պաշտպանէր : Ասիկա լինքնին կը ցուցնէ թէ կառավարութիւնը յանցաւո՞ր է թէ ոչ :

— Ամչցիր, ամչցիր, պոչեց Գալաֆաթ :

Սրահը կրկին աղմկեցաւ :

— Եթէ ամչնալ պէտք է, ըսաւ Եթքին, Թող կառավարութիւնը խորհի : Սեպտեմբեր վեցի գէպքերուն հանդէպ կառավարութիւնը, որ առնուազն «դիտմամբ անփոյթ » էր :

Եթքին յայտնեց նաեւ, թէ վարչապետը դէպքերը, ժամէ ժամ կը հաղորդէր Լոնտոն, Ֆաթին Րիւշիւ Զօրլուի :

Վարչապետը կրկին խօսք առաւ· Ջղայնացած էր : Յայտնեց թէ Հալեպ Առեան Մենաերկոյը տապալելու կոյր կիրքէն տարուած է : Թող լաւ գիտնան որ դեմոկրատներուն հետ չեն կրնար պայքարիլ : 1950ին ալ եւ 1954ին ալ գիրենք տապալեցինք : Քուէի գողութեան չջանը ան ցած է այլեւս· ժողովրդավարութեան չջանը կ'ապրինք (ծափեր) :

Վարչապետը հաւատաց թէ այդ միութեան կազմակերպութեան մէջ ամենադոյզն բաժին չէ ունեցած· նոյնինքն Հալէքը կազմեց գայն (Հալքի նախարաններէն ազմուկ) : Հալիտ Թոյտէմիր անուն դեմոկրատ երեսփոխանը, Հալքի փոխ քարտուղար Թուրկուտ Կէօլէի եռեւէն պոռաց ·

— Դուն սուս· քուէի գող, քու գարդ անցած է այլեւս :

Այս երեսփոխանը մերթ ընդ մերթ այսպէս կ'աղմկէր ու կը պոռար, յետոյ չի գերը հանդարտեցնելու համար դուրս կ'ելլէր օդ առնելու :

Վարչապետը ըսաւ ·

— Գիտենք թէ որոնք կը դրդռեն Ուառանողական Միութիւնները, առեղը գայլուն պէս հաչելի պիտի նստինք իրենց հետ :

Ապա յայտնեց Սեպտեմբեր վեցի նախորդող օրերուն կացութիւնը, զրոյցներ : Ցետոյ ըսաւ·

— Այդ օր Մսի Քոմպինան այցելեցինք եւ զարմանք : Ըսին թէ կուսակալը գեղ կը վինուէ : Կուսակալը յայտնեց որ ռումբի դէպքը չիլերը լարած է : Յանձնարարեցի գին· ուժերուն դիմել եւ հինդ հոգիի հաւաքուելուն արգելք ըլլալ : Ո՞վ կրնար եւրեւակայել որ հարիւր հազարաւոր մարդիկ չարժման պիտի անցնին :

— Ուրախ եմ որ արիւն չհոսեցաւ : Այդ դէպքը ազգային ազէտ մը պիտի ըլլար, եթէ արիւն թափէր : Նիւթական կորուստը կը զարմանուի : Ոստիկանութիւնը չէ միջամտած, կ'ըսեն, ոստիկանական եւ գինուորական ուժերն ալ ազգային յուզումին մասնուած էին : Եղբայրասպանութիւն պիտի ըլլար, եթէ բանակը դէնք գործածէր : Բանակը իր դէնքը որո՞ւ պիտի ուղղէր :

Նիւվիտ Եթքին անգամ մը եւս խօսք առնելով հերքեց այն վերապրումը թէ Հալքը կազմած է «Կիպրոս Թուրք է» միութիւնը : Վարչապետը հինդ հազար ոսկի տուած է այդ Միութեան եւ Միութեան նախագահ, Հիթմէթ Պիլը իր ինքնաշարժով տարած է Ֆլօրիա : (Ազմուկներ) :

Ազգ· Մեծ Ժողովը մեծամասնութեամբ մերժեց վարչապետին եւ Նամըք Կէմալ մասին խորհրդարանական քննութիւն բանալու առաջարկը :

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ Ը
ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

●

Ինչպէս գրած էինք Յունուար 7ին տեղի ունեցաւ Պէյրութի մէջ Հ· Մ· Ը· Մ·ի 13րդ պատգմ· ժողովը :

Այս առթիւ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը քաղենք «Ազգակ Մարզականի» վերջին թիւէն (Յունուար 17) :

Օրինաւոր իրենց ներկայացուցիչներով ժողովին մասնակցող ընկերներն էին·—Հալէպ, Դամասկոս, Լաթաքիա, Համա, Գամիշլի, Տէր Զօր, Արաբ Բունար, Պէյրութ, Պուրճ Համուտ, Թրիփոլի, Զահլէ, Ձիւնի, Հատէթ, Երուսաղէմ եւ Ամման :

Առաջին երեք ժողովները յատկացուեցան մասնաճիւղերու երկամեայ նիւթական բարոյական գործունէութեան տեղեկագիրները, որոնցմէ ի յայտ եկաւ որ բոլոր ընկերները, որոնք մասնաժողովներու մէջ, որոնք յաճախ տարապայմաններու դէմ առնուազ եղած են, կրցած են դիմագրաւել բոլոր խոչընդոտները ու բոլորած բաւականին բեղնաւոր տարեշրջան մը, միշտ ջանալով բարձր պահել միութեան վարկը մարզական թէ մշակութային դեմքի վրայ :

Մարզական տեսակէտէն եւ բոլոր մարզախաղերու մէջ, առաւելապէս նախանձելի դիրքի վրայ մնացած են մասնաւորապէս Հալէպ եւ Պէյրութ, որոնք իրենց փութկոտ եւ պղտկանց խումբերով, փինկ փոնկի եւ սկաուտական խմբաւորումներով, առաջին դիրքի վրայ եկած են, վերապահելով նոյն խաղերու ախոյենութիւնները, յարդանքի եւ հիացումի առարկայ դառնալով որքան իրենց բազմահազար համակիրներուն, նոյնքան ու նաեւ իրենց քաղաքներու մարզական վերին մարմիններուն մօտ :

Մասնաճիւղերու տեղեկագիրներէն վերջ, ժողովը ուշի ուշով լսեց Շրջ· վարչութեան երկու տարուան գործունէութեան տեղեկագիրը, ուր լայնօրէն կը խօսուէր Միութեան վերին մարմնի կատարած աշխատանքներուն մասին, ներքին թէ արտաքին ճակատներուն վրայ :

Ժողովի վերջին երեք նիստերու ընթացքին, ժողովականները ուսումնասիրեցին եւ վիճաբանութեան նիւթ դարձուցին առաւելապէս միութեան ապագայ առաջադրութիւնները եւ ծրագիրները եւ երբեւ որոշում, պարտականութիւն յանձնուեցաւ նոր Շրջ· վարչութեան՝ գանոնք գործադրել յաջորդ երկու տարիներու ընթացքին : Այդ առաջադրութիւնները են·—

1) Գործադրել վերամշակուած եւ վերացուած սկաուտական նոր կանոնագիրը :

2) Ամառուան արձակուրդներու ընթացքին, մարզական դպրոցներ հաստատել Հալէպի եւ Պէյրութի մէջ՝ մարզիչներ պատրաստելու համար :

3) Նոր ստեղծուած շրջանն գործիչի դրութիւնը չարունակել :

4) Առնուազն երկու տարին անգամ մը խորհրդակցական ընդհանուր ժողով գումարել :

5) Մասնաճիւղերու վարչական ընդհանուր թուականները նոյնացնել, ու կատարել ամէն տարի Յունուար ամսուան ընթացքին :

6) Հայկ· դպրոցներէն ներս մարմնամարզութիւնը աւելի տարածել, ու այս առթիւ նիւթապէս թէ բարոյապէս զօրավիգ կանգնիլ դպրոցներու հոգաբարձութեանց թէ տնօրէններուն :

7) Հ· Մ· Ը· Մ·ի հիմնադիրներու մեծադիր նկարները վերարտադրել եւ շրջանկել բոլոր մասնաճիւղերուն :

8) Հալէպի գոյգ դաշտերը բարեզարդելու համար հարկ եղած օժանդակութիւնը ընել, կարելի սահմաններուն մէջ :

9) Նախորդ Պատգմ· ժողովի առած որոշումը՝ կոփամարտի արգելքի մասին, նոյնութեամբ պահել :

10) «Ազգակ Մարզական»ը ընդունիլ իբրեւ Միութեան կիսապաշտօնական օրգանը, ու գայն աւելի ճոխացնելու ու տարածելու համար ոչ մէկ ջանք խնայել :

Ժողովը իր օրակարգի բոլոր աշխատանքները սպառելէ վերջ, գաղտնի քուէով եւ դրեթէ միաձայնութեամբ ընտրեց նոր Շրջանային վարչութեան անդամները, որոնք ընտրեցին իրենց դիւանը ·—

Առենապետ՝ Յովհաննէս Շահինեան, առենադպիր՝ Տօքթ· Յակոբ Պէրպէրեան, դանձապահ՝ Մանուկ Տէմէեան, հաշուապահ՝ Լեւոն Պապիկեան, սկաուտ· վարիչ՝ Յակոբ Խուպէսէրեան, փութպոլի պատասխանատու՝ Արամ Անթիքաճեան, աթլէթիզմի պատասխանատու՝ Անդրանիկ Երամեան :

× Գնդակախաղի 28 մարզիկներ ընտրուած են Լիբանանի Ազգային խումբին համար : Ազգային խումբին յանձնաժողովը, որուն նախագահն է Պ· Ժողէֆ Նալպանեան, խումբին մարզիչին տրամադրութեան տակ դրած են 28 «փութպոլիստաներ», որոնք կը մարզուին փետրուար 5, 12 եւ 19ին, խաղալու համար Աւստրիա Հունգարիա խառն խումբին դէմ :

Ընտրուած 28 «փութպոլիստա»ներուն վեցը առնուած են Հ· Մ· Ը· Մ·էն, չորսը Հ· Մ· Մ·էն, մէկը Բագրամեանէն, իսկ մնացեալը Բասկնկէն :

Հ· ՅՈՎՀ. ՄԸՍԸՐԵԱՆԻ
ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

●

Անցեալ չորեքշաբթի իրիկուն Հ· Յովհ· Մըսըրեան Հայկական դասախօսութիւն մը տուաւ Ֆրանսահայ լսարանին մէջ, «Ազգային եւ հայագիտական լուրեր Մերձաւոր Արեւելքէն» նիւթին շուրջ :

Դասախօսը նախ ներկայացուց Լիբանանի եւ Սուրիոյ Հայկական կեանքը, իր ազգային, կրթական եւ լուսաբական դարձուածքներուն համեմատ : Նիւթապէս հայ ժողովուրդը հետզհետէ բարգաւաճ վիճակ մը կը ստանայ :

Մշակոյթի տեսակէտով Պէյրութ, օրինակ, ներկայիս տեղը կը բռնէ նախկին Պոլսոյ եւ Թիֆլիսի :

Հ· Մըսըրեան մասնաւորաբար յիշեց Յովհ· արք· Նալպանեանի Փրանսերէն «Ցուշերը» : Հոյակապ գործ մը որ նիւթական մեծ զոհողութիւն արժած է : Ցետոյ տեղեկութիւններ հաղորդեց Հայագիտական բաժնի դասախօսութեանց մասին :

Այս դասընթացքները հիմնուած են 1933ին, դասախօսն է ինք : Դասընթացքը կ'ընդգրկէ հին չրջանէն՝ Ե· ԺԴ· դար, արդի հայերէնի ծագումն ու կազմաւորումը, արդի հայերէնի բաղդատական քերականութիւնը, Արաբական – Բիւզանդական դարերը (640էն 1071), Հայոց ընդհանուր պատմութիւն՝ հին ժամանակաշրջանը (սկիզբէն մինչեւ արաբական արշաւանք) դասախօս Հ· Մօրիս Թալան : Դասընթացք Հայաստանի կարգադասարքի մասին :

Պարբերաբար տեղի կ'ունենան նաեւ հրապարակային հայագիտական ասուլիսներ եւ նոր հրատարակութեանց յուշագրութիւններ : Հայոց պատմութեան դասընթացքը հրապարակային է :

Հայագիտութեան ամբիոնը ունի նաեւ պարբերական հրատարակութիւններ, Հայագիտական տեղեկագիր, Հայագիտական Մատենաշար եւ գրախօսական – ներ :

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՊՈՒՏՈ, 19 Յունուար·— Ֆր· Կ· Խաչի մասնաճիւղը Նոր Տարուան առթիւ դպրոցական հանդէս մը սարքած էր Յունուար 15ին : Կիրակի օր, Կղերականներու սրահը : Հանդէսը կազմակերպած էր Ֆ· Կ· Խաչի ժրաջան ուսուցչուհին՝ Օր· Շ· Քէնտէրեան ճոխ յայտագրով մը :

Օրուան նախագահը՝ Տիկին Շ· Թաչեան քանի մը խօսքով բացատրեց Կապ· Խաչին գերը եւ ծնողներու պարտականութիւնը, որպէսզի իրենց զաւակները հայերէն դիտանան :

Դպրոցի աշակերտներն ու աշակերտուհիները հանդէսի բացումը կատարեցին «Զմրան երգ»ով դաշնակի ընկերակցութեամբ իրենց ուսուցչուհիին : Ներկաները ուշադրութեամբ կը հետեւէին փոքրիկներու արտասանութիւններուն, որոնք առնուած էին հայ գրականութենէն եւ պատմութենէն :

Ահա մէկը Հայաստանի գաշտը եւ յաղորդ մը ծաղիկներէն կ'երգէ : Խմբերգ մը՝ « Նոր Տարի », հատ մը եւս « Սարեակ » : Յաստիկ Կարապետեան, Արփ· Թաշճեան եւ Հայկ Հալաճեան յաջողակ ներկայացուցին մանկական թատերախաղ մը երգախառն, « Հիւանդ Պուպրիկը» : Ժ· Հալաճեան, Ար· Հոթիկեան եւ Ա· Տօներեան «Երեք Որբերը » : Մ· Հալաճեան, Ա· Թաշճեան, Ա· Հոթիկեան ներկայացուցին «Ամէն բան չուտով տղան» : Կաղանդ հայրիկը աշակերտներուն գրիչ, գիրք, կարկանդակ եւ պտուղ բաժնեց, ինչպէս նաեւ բոլոր պզտիկներուն : Նուէր մըն ալ ստացաւ ուսուցչուհին, որ չնորհակալութիւն յայտնելով ըսաւ· — Հոգեկան հրճուանք է բոլորիս համար տեսնել այս փոքրիկ թռչնիկները որ մեր չուրջը կը դառնան՝ հայերէն կը ճլլան եւ կը դայլայլեն : Հայ ծնողքին աւագ պարտականութիւնն է տարրական հայերէն սորվեցնել իրենց հոգեհատորներուն եւ սիրցնել հայ գիրը » :

Տեղի ունեցաւ ճաշկերոյթ մը, կոկիկ դուռմար մը ապահովելով : Շահողը Պ· Ս· Գոնեալեան հազար ֆր· եւս նուիրեց : Եղան ինքնարուխ նուէրներ, ի նպաստ դպրոցին : Պ· Ա· Հոթիկեան հազար ֆր – բանք նուիրելով փակեց նուիրատուութիւնը :

Այստեղ ալ ունինք դաս մը մարդիկ որոնք օրն ի բուն հայրենասիրութիւն կը քարոզեն, առանց իրենց մատը մոխիրը դնելու կամ պարտականութիւն մը կատարելու : Միեւնոյն առեն խծբծանքներ կ'ուղղեն այս կամ այն միութեան, ձեռնարկին դէմ : Որքա՞ն չուտ մոռցան աքսորի օրերը, երբ մեր ծնողները հայերէն կը սորվեցնէին մեզի, անապատի կիզիչ արեւուն եւ եաթաղանի սպառնալիքին տակ ···

Մեր ներկայ տառապանքին մէջ մեր սիրտերը պէտք ունին միութեան եւ աջակցութեան, վառ պահելու համար ազգային ոգին :

× Կաթողիկոս Խաչի Պորտոյի մասնաճիւղը չնորհակալութեամբ ստացած է ուղարկած հազար ֆրանք : Օր· Զ· Ճերմակեանի եւ Պ· Ժ· Մերմարեանի (Վալանս), նչանախօսութեան առթիւ նուիրած են ·— Տիկ· Վ· Ճերմակեան, Ց· Ղուկասեան (Վալանս), Ս· Թումիկեան, Կ· Դաւիթեան, Տիգրան, Աբրահամեան (Մարսէյլ) հազարական, Ճ· Տօնիկեան, Հալաճեան եղբայրներ, Տօնէրեան 500ական :

ՁԱԼԿԱՐԱՅԻ

ԼՐԱՏՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԻ

Քանի մը օրէ ի վեր Փարիզ վերադարձած է Վահէ Քաչա, որ, ինչպէս ըսած էինք, Պէյրութ գացած էր, բեմադրիչ Անտրէ Քայաթի հետ, ուսումնասիրելու համար «Ակն ընդ Ական»ի արտաքին մասերը չարժանկարի վերածելու յարմարութիւնները : Երիտասարդ վիպագիրը մեծ ընդունելութիւն գտած է Լիբանանի մէջ : Այս առթիւ «Ազգակ»ին տուած իր մէկ տեսակցութեան մէջ յայտարարած է թէ կը պատրաստէ նոր վէպ մը յանձնելու համար Արլէն Փափազեանի որ չարժանկարի վերածէ :

Բեմական նիւթը մարդու մը բարոյական անկումն է : Գործողութիւնները տեղի կ'ունենան Պէյրութի մէջ :

Արլէն Փափազեան օգնականն է (ասիստանթ – մեթէօր ան սէն) բեմադրիչ Մարսէլ Քառնէի :

ուղեր ճնշում բանեցնել Ցորդանանի եւ Լիբանանի վրայ, որպէսզի միանան Պաղտատի դաշինքին : Միւս կողմէ, յոյս չկայ որ Մ. Նահանգները իրենք անդամակցին այդ զինակցութեան :

× Ազգաժողովին ընդհ. քարտուղարը, որ այս միջոցին քննական պատյտ մը կը կատարէ երկիրէ երկիր, ներուսաղէմ հասաւ առջին օր, տեսակցելու համար Իսրայէլի վարիչներուն հետ : Գահիրէ եւս հանդիպած էր եւ Եգիպտոսի վարչապետը տեսնելէ վերջ, յայտարարեց թէ կը հաւատայ որ կարելի է կարգադրել Պաղեստինի խնդիրը :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ վարչապետը, պնդ. Կամալ Նասր, Մատրիտ պիտի երթայ, Սպանիոյ դիկտատորին հրաւէրով : Այս ամառ պիտի այցելէ նաեւ Մոսկուա, Փրակա, Փեշթա, Պուքրէշ եւ Պելկրատ :

ՄԱՐՈՒԲԻ նշանաւոր ցեղապետը, էլ Կլաուի, որ կը կոչուի նաեւ Մարաքէշի փաշան եւ որուն խօսքը պատգամ էր հազարաւոր պէրպէր ռազմիկներու համար, մեռաւ առջի օր, 78 տարեկան : Իր հպատակներուն թիւը կը հաշուեն մէկէն մինչեւ չորս միլիոն : Զեմ բարեկամ էր Ֆրանսայի եւ վճռական դեր կատարեց՝ Սուլթանին պահընկէցութեան մէջ : Երբ Սուլթանը աքսորէն վերադարձաւ, էլ Կլաուի Փարիզ գալով, անոր բնակած պալատը դնաց, ծունկի եկաւ եւ ներում խնդրեց :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Ապր. Ապահովութեան Խորհուրդը աղաղարտութիւններ ըսացած է կառավարական պաշտօնեաներէ, որպէսզի կարճ կապին պատուիրա-կութեանց փոխանակութիւնը Խ. Միութեան հետ : Այս առթիւ դիտել կուտան թէ Ռուսերը ո՛ւր որ երթան, միշտ կ'օգտուին փոխադարձ այցելութեանց առաւելութիւններէն :

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐի մեծագոյն վարպետներէն Սըր Ալեքսանդր Քորտա մեռաւ առջի օր, սրտի տագնապի մը հետեւանքով : 62 տարեկան եւ անգլիական հպատակ դառնալով ազնուականութեան տիտղոս ստացած էր թագաւորէն : Իր նշանաւոր դործերն են «Անդի Ք.ի անձնական կեանքը», «Մարիուսը», «Երրորդ մարդը», «Զորս փետուրները», «Առիւծը թեւեր ունի», եւն. : Ամուսնացած էր երեք անդամ :

ԱՁՐԻ ՏԻԿԻՆ ՌԸՆՈՑի փաստաբանները կ'ըսեն թէ ոչ միայն խոշտանգումներու հետեւանքով մեռած է Լուի Ռընօ, այլ եւ սպառնալիքներ եղած են իր կնոջ, որպէսզի վերաժարի արտասահմանի մէջ ունեցած ստացուածքներէն (1944) : Դիպլըն-նութիւն պիտի կատարուի, մահուան պարադաները ստուգելու համար :

ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ համաշխարհային ժողովին մէջ (Լոնտոն) նախագահը յայտարարեց թէ Եգիպտոս մեծաքանակ ռմբա-ձիգ օդանաւեր ստացած է եւ կրնայ ուժ վայրկեանէն զարնել չատ մը քաղաքներ : Ժողովը քննեց նաեւ Հիւս. Ափրիկէի 500 հազար Հրեաներու խնդիրը : Փուժաուեան չարժումի մասին ալ խօսելով, նախագահը յայտարարեց թէ «բացէ ի բաց հակասեմական է, վերովհետ ախտանշան հրէական ամենավայրագ հասարակութեան համար» :

ԹԵՀՐԱՆԷՆ կը հեռագրեն թէ կրօնական Քաշանի, որ ձերբակալուեցաւ անցեալ չաբթու, խոստովաներ է որ ինքն ալ դրդած էր սպաննել նախկին վարչապետը, զօր. Ռազմարան (1951) :

ԼԻԲԱՆԱՆ խզեց բանակցութիւնները Իրաքի Քարիւղի ընկերութեան հետ, նաեւ Թագծի պայմանագրին վերաքննութեան մասին :

ՅՈՐԴԱՆԱՆի ուսանողները բողոքի ցոյցեր կատարեցին Ամմանի եւ Երուսաղէմի մէջ, պահանջելով արձակել այն աշակերտները եւ ուսուցիչները որոնք ձերբակալուած են վերջին խռովութենէն առեն : Իրրեւ պատասխան կառավարութիւնը փակեց դպրոցները եւ համալսարանները :

ՊՈԼՍՈՑ Թերթերը կը գրեն թէ Ապհսարի մէջ (Իզմիր) զնդակահարած մրցում մը վերջացաւ կատաղի կռիւով մը : Հինդ հոգի վիրաւորուելով հիւանդանոց փոխադրուեցան, մէկը մահամերձ : Կռիւը տարածուեցաւ դաշտէն դուրս ալ, քաղքին մէջ : Իրաւարարը, փորձառու մարդ, առաջին իսկ հարուածին մօտակայ տուն մը ապաստանեցաւ, զգալով գլխուն գալիքը :

29 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՆ Լոս Անճելըսի մէջ (Քալիֆորնիա), չոլեհատքի արկածի մը հետեւանքով : Վիրաւորներուն թիւը՝ 50 :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի ժամը 21ին, Քատէի սրճարանին վերնայարկը : Կը խօսի Պ. ՄԻՔԱՅԷԼ ՄԵԼԻՔ-ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ : Նիւթ՝ Զինաստանի եւ Շահկայի հայութեան կեանքը 1916էն 1955 :

Մուտքը ազատ է :

ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

ԶԱՒԱՐԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Գ. ՏԱՐԻ

Նիւթ՝ Մանկական վէպ մը

Պայմաններ. —

1.— Պէտք է նուազագոյն յիսուն էջ ըլլայ, սովորական գրքի էջով :

2.— Պէտք է ինքնատիպ ըլլայ եւ նախընտրաբար հայկական կեանքէ եւ աւան-դութիւններէ քաղուած :

3.— Պէտք է մեզի հասնի մինչեւ 31 Դեկտեմբեր, 1956 :

4.— Հեղինակի անունը եւ հասցէն պէտք է գրուած ըլլայ առանձին թուղթի վրայ, եւ ոչ գրութեան :

5.— Արդիւնքը կը յայտարարուի 31 Մարտ 1957ին :

6.— Մրցանակը՝ 300 ս. ոսկի, կը բաժնուի առաջին հանդիսացողին 150, երկրորդին՝ հարիւր, երրորդին՝ 50 :

ԾԱՆՕԹ.— 1955ի մրցումին համար մեզի հասած գրութիւններուն արդիւնքը կը յայտարարուի մինչեւ 31 Մարտ 1956 :

ՀԱՍՑԷ.— Գէորգ Պարսումեան, 37, Քէյեթալի փողոց, Ձիտէյիէ Հալէպ, Սուրիա :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ. Հրանդ Շահրիկեան (Տիթոյիթէն) շնորհակալութիւն կը յայտնէ բոլոր անոնց որոնք իր Եւրոպա այցելութեան առթիւ հիւրասիրեցին զինքը : Մասնաւոր շնորհակալութիւններ Վենետիկի Մխիթարեան Հայրերուն, Պ. Մուշեղ Ճերանեանի եւ Ճերանեան ընտանիքի (Վալանս) եւ Պ. Տիգրան Ալանեանի (Ժընեւ) :

Ֆ. Կ. Խաչի Ազիզի մասնաճիւղը չորհակալութեամբ ստացած է հազար ֆրանք Տէր եւ Տիկին Թիւթիւնճեանէ իրենց մօր մահուան տարելիցին առթիւ :

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՈՆ.— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը յաւակցութիւն կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Թիւթիւնճեանի եւ իրենց պարագաներուն, իրենց զարմիկին Կիւրեղ Մրայեանի դառնադէտ մահուան առթիւ :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

LES MEMOIRES DE MGR. JEAN NASLIAN. Evèque de Trébizonde, sur les événements politico-religieux en Proche Orient de 1914 à 1928.

Երկու ստուար հատորներ, կուռ եւ փաստացի բովանդակութեամբ, քարտէսներով եւ բազմաթիւ փաստաթուղթերով, առաջինը 607, երկրորդը 1030 էջ : Տպ. Վիէննա, 1955 :

Դիմել Պ. ՕՒՈՆ ՀԷՔԻՄԵԱՆի, 74 Ռիւ տը Լուրմէլ, Փարիզ (15) :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՍԱՄՈՒԷԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ վարժարանի թատերահանդէսը Վարդանանցի առթիւ, Փետրուար 26ին :

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Զինաստանէն եկած հայրենակից մը որ դիտէ բազմաթիւ լեզուներ կը փնտռէ դաստիարակի (ընտանիքի մէջ), պահապանի, հսկիչի, դիւերապահի գործ մը : Դիմել.—

Mélik Noubarian, (Pour Mikael)
22, Ave. Théophile Gautier, Tél. JAS. 18-18

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ.— Մ. Նահանգներէն Տիկին Եւգինէ Թորոսեան կը փնտռէ բնիկ Պոլսեցի Գրիգոր Հէքիմեանը, կնոջը անունը՝ Վերժին, երկու զաւակներուն անուններն են Մալվինէ եւ Սիլվա, Տեղեկացնել Խաչատուր Կարապետեանի 59, ռիւ Տիւնուար, Լիոն (Ռօն) :

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի
ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

Վիէնի Հ. Մ. Ը. Մ.ի տարեկան պարահանդէսը տեղի կ'ունենայ 28 Յունուարին, չաբաթ իրիկուն, քաղաքապետուեան ընդարձակ սրահներուն մէջ : Առաջնակարգ նուագախումբ :

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ԼԻՈՆԻ ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ

Տարեկան պարահանդէսը 14 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն, Պէրիէ Միլիէի չքեղ սրահներուն մէջ :

Լոյս տեսաւ առաջին հատորը
ՄԻՆԱՍ ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆի

ԴԱՐ ՄԸ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
1850—1950
Գ Ո Ր Ծ Ի Ն

736 մեծադիր էջ, տպագրութիւն տուաջարկով «Յուսաբեր»ի :

Կ'ընդգրկէ 1850 – 1920 թուականներու գրականութիւնը, հետեւեալ բաժանում-ներով :

1.— ԶԱՐԹՕՆՔԻ ՍԵՐՈՒՆԴ (1850–1885)
2.— ԻՐԱՊԱՇՏ ՇԱՐԺՈՒՄ (1885 – 1900)
3.— ԳԵՂԱՊԱՇՏ ՍԵՐՈՒՆԴ (1900–1920)

Գինը Ֆրանսայի համար 750 ֆրանք :

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐԸ, որ կ'ընդգրկէ 1950 1955 թուականը, Սեպտեմբեր եւ Խորհրդա-հայ գրականութեան պատմութեամբ, լոյս կը տեսնէ 1956 Յունուարի վերջը :

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ
46, RUE RICHER - PARIS (9e)
Tél.: PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Մանկութիւն չունեցող մարդիկ, Ա. Ծառուկեան, մասնաւորաբար «Համազգային» Պէյրութ, 1955, գինը 700 ֆրանք :

Դանիէլ Վարուժան, Դ. Ճիզմէճեան, (Դպրոցական կեանքը, Անտիպ նամակները, Գրականութիւնը), մասնաւորաբար «Յուսաբեր», Գահիրէ, 1955 գինը՝ 700 :

Ընտանիքին բարեկամը եւ ընդարձակ երազահան, կազմեց՝ Կ. Կիլիկեան, տպ. Կ. Տօնիկեան, Պէյրութ, գին 1000 :

Նոր Ռնար երգարան, կազմեց՝ Կարօ Գէորգեան, Պէյրութ, 1954, կազմուած՝ 1650 Ֆր. Թղթակազմ՝ 1400 ֆրանք :

Քաջն Նազար եւ ուրիշ 13 պատմուածքներ, Համաստեղ, Գահիրէ 1955 : Գինը՝ կազմուած 1000, Թղթակազմ 700 Ֆր. :

Սիամանթոյի ամբողջական գործը, Գահիրէ, կազմուածը՝ 1800 ֆրանք :

Վերադարձ, Կ. Փոլատեան, Գահիրէ 1955, գինը 500 ֆրանք :

Զրոյց, Կ. Փոլատեան, (Ահարոնի, Էլիւարի, Շ. Նարդունիի, Օ. Պէրպէրեանի, Հ. Ս. Տէր Մովսէսեանի եւ Լիւթ Անտրէ Մարսէլի հետ) Փարիզ, 400 Ֆր. : Վէրք Հայաստանի, Ա. Արուճեան (նոր տպագրութիւն), Պէյրութ 1954, (կազմուած) 700 ֆրանք :

Ամէնուն տարեգիրքը, կարօ Գէորգեան, Գ. տարի, 1956, պատկերազարդ, 616 էջ, գինը՝ 1200 ֆրանք :

Գիւղը,, Համաստեղ, Բ. տպ. Ազնակի, Պէյրութ, 1955 : Գինը՝ 600 ֆրանք :

Պատմութիւն Հայ Գաղթականութեան, Բ. հատոր, 722 էջ, Գահիրէ, 1955 : Գինը՝ 1500 ֆրանք :

Խեճութիւն Սրբազան (արձակ քերթուածներ) Բիւզանդ Կռանեան, տպ. «Յուսաբեր», Գահիրէ 1955 : Գինը՝ 500 :

Մթին Մանկութիւն, Վազգէն Շուշանեան, հրատ. գրատուն Գեղամ Սեւանի, 1956, Պէյրութ, 215 էջ : Գինը՝ 400 Ֆր. :

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

*

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները այս ուրբաթ, ժամը 21·30ին, Ծանօթ սրճարանը, 40պիս ռիւ Էթիէն Տօլէ : Խիստ կարեւոր օրակարգ : Երկու տարուան հաշուետուութիւն : Նոր պատգամաւորի ընտրութիւն : Կը խնդրուի բոլոր ընկերուհիներէն որ ներկայ ըլլալ ճիշդ ժամուն :

ՊԱՆԵԼՕ ՔՈՇԱՆ.— Հ. Ց. Դ. «Արծիւ» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 20·30ին, Ծանօթ հաւաքատեղին : Բացակաները նկատի կ'առնուին :

ՀՐԱՒԻՐ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

Տրուպլիզոնի նահանգի Հայր. Միութեան տարեկան ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ Փետրուար հինգին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Քաֆէ Ռէժանի վերնայարկը, մէթրօ Քատէ : Օրակարգ՝ Ա) Զեկուցում, Բ) Ընտրութիւն վարչութեան : Ներկայութիւնը թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի :— Վարչութիւն

Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ
ՎԵՐԱԴԱՐՁ

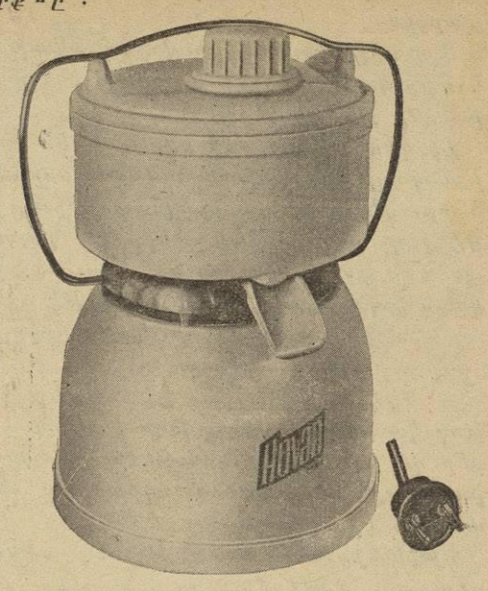
Նուիրուած է 1915ի քառասնամեակին : Ընդարձակ Ոռէմա մը, ուր ինքնատիպ ձեւով մը տրուած է մեր ազգային ահաւոր տոհմը :

Կարելի է դանել բոլոր հայ գրավաճառներու մօտ : Գին՝ 500 ֆրանք : Ընտիր տպագրութիւն, 150 էջ : Հեղինակին հասցէն՝ G. POLADIAN,
53, Chemin de St. Julien
Marseille (B. du R.) France

Centrifugeur Electrique

Բժիշկները չարունակ կը յանձնարարեն գործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիւթը առողջապահական տեսակէտով :

Ահաւասիկ կատարելագործուած դործիք մը :

ԳԻՆ 15·500 ՖՐԱՆՔ

Դիմեցէք ձեր էլեկտրաղէտին կամ
APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE
14, Rue Rochambeau, Paris (9)
Գաւառ կը ղրկուի
Contre remboursement

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ՊՈՍՖՈՐ

ՀՈՋԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵՒ ԼՈՔՈՒՄԸ, բժիշկներու կարծիքով հէլվան եւ լոքումը կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (ֆլորի) :

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ՝ մանուկներու աճումին.

ՕԳՏԱԿԱՐ՝ չափահասներու եւ ծերերու, որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ :

ՊՈՍՖՈՐի արդիական պատրաստութիւնը կը գերազանցէ Արեւելքի մէջ իսկ պատրաստուածները :

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ :

2, RUE LOUIS ASTOIN, MARSEILLE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1500

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 26 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

JEUDI 26 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7887 — 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3298

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՀՕԳԵՐ ԵՒ ԿԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

●

Իբրեւ օրինակ յիշելով Հրէական Համագումարը, բացատրենք թէ ի՛նչ ըսել կ՚ուզենք :

Հրեաները հաստատուն եւ զօրաւոր կազմակերպութիւններ ունին, որոնք ի – բար կը լրացնեն, կազմելով տեսակ մը համաչխարհային դաշնակցութիւն :

Եւ համագումարներ կը սարքեն պարբերաբար : Երբեմն ալ բացառիկ, աշխարհի այս կամ այն մայրաքաղաքին մէջ :

Անոնք ալ ունին զանազան թեւեր ու ճակատներ, տարբեր հոսանքներ :

Բայց, դիտեն զանազանել հիմնականն ու երկրորդականը : Իսկ երբ իրական վտանգ մը տեսնեն, ձեւ մը կը գտնեն, միացեալ ճակատ կազմելու համար :

Մենք ալ ունէինք այդ յատկութիւնը, որ հետզհետէ կը տկարանայ, սանձար – ձակ ազատութեան եւ համատարած թըմ – րութեան մէջ :

Կարգ մը շրջանակներու մէջ, դաշա – փարհան պայքարը վերածուած է խու – ժանավարական ժխորի մը՝ լրագրական հրապարակին վրայ :

Ո՛վ որ աւելի բարձր պոռայ եւ ամէնէն պիղծ, թունաւոր բառերը գործածէ, դիւրու վրայ տեղ ունի :

Ո՛վ որ թերթը փողոցի վերածէ, ապա – կանութեան, անբարոյականութեան եւ տգիտութեան ոստումներ կատարելով, կը համարուի «աղգասէր» :

Արդէն իսկ անչնչելի մթնոլորտ մը ստեղծուած է Միջին Արեւելքէն մինչեւ Ամերիկա, հայերէն եւ օտարալեզու պղծաբանութիւններով :

Այս կացութեան հետեւանքով, ճեղքերը այնքան բազմացած են որ, քրիստոնեա – կան համբերութիւնն ալ բաւական չէ, ընդհանուր եզր մը գտնելու համար :

Կը մնայ փորձեր կատարել բաղդատա – բար խաղաղ շրջաններու մէջ, գոնէ տե – ղական ինքնապաշտպանութիւնը ապահո – վելու համար :

Այսպէս : երբեք դժուար չէ աւելի սերտ կապեր հաստատել արեւմտեան Եւրոպայի մէջ, իբրեւ կեդրոն ունենալով Փարիզը :

Քանի մը անգամ բացատրեցինք թէ բանկալներու կամ ակումբներու վերած – ուած է մեր հանրային կեանքը, Ֆրան – սայի եւ հարեւան զաղութներու մէջ :

Անհրաժեշտ է վերջ տալ այս ժժդոյն քաչքչուքին, նախ կեդրոնական իշխանու – թիւն մը հաստատելով մեր զաղութին համար :

Միացեալ գեկավարութիւն մը կընայ բարոյական կապեր հաստատել նաեւ հա – րեւան շրջաններու հետ, առանց միջա – մտելու անոնց ներքին ինքնավարութեան :

Այսպէս անջատ – անջատ եւ անկապ, իւրաքանչիւր զաղութ ինքն իր մէջ տապ – կուելով, ինքն իր մէջ ալ պիտի հալի, ուշ կանուխ :

Միամտութիւն է կարծել թէ Լուսաւոր – չի կանթեղը վառ կը մնայ հոգեշահ քա – րոզներով կամ հանդիսաւոր արարողու – թիւններով :

Տարագիր բազմութեանց ինքնապաշտ – պանութիւնը ամէն բանէ առաջ կը պա – հանջէ ծրագրեալ եւ յարատեւ աշխա – տանք :

Ամէն տեղ ալ կան պարկեշտ եւ պիտա – նի ուժեր, որոնք համախմբուելով, կը – նան կատարել այդ աշխատանքը :

Եթէ տարեցները անճարկած են, թող ե – րիտասարդները հարթեն վերակազմու – թեան եւ վերանորոգման ճամբան :

Ո՞ր օրուան վերապահած են իրենց կա – նանչ արեւն ու դիտութիւնը :

Կարելի՞ է որեւէ բարեփոխում ապահով առանց սերունդի փոփոխութեան :

Աւելի քան երբեք ժամանակն է արժե – ցնելու արդար յաւակնութիւնները :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆՏՐՈՒԵՑԱԻ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒԻՆ

●

ԴԱՇԼԻՃԻՆ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄԸ

Ազգ. ժողովը բաւական դժուարութիւն կրեց, ընտրելու համար իր նախագահը : Ի վերջոյ ընտրուեցաւ ընկերվարական թեկնածուն, Լը Թրոքէր, որ 71 տարեկան է : Ընտրութենէն անմիջապէս վերջ Պ. Քոր Ֆահլիճին հրաժարականը ներ – կայացուց Հանրապետութեան նախագա – հին :

Առաջին քուէարկութեան կը մասնակ – ցէին 562 երեսփոխաններ : Ժողովրդական Շարժումի թեկնածուն, Շնեթեր չհեցաւ 212 քուէ, համայնավար թեկնածուն՝ Մարսէլ Քաչէն, 145, ընկերվարական թեկնածուն՝ Լը Թրոքէր 133, Փուժատ – եան թեկնածուն Ռուֆ 57, զանազան՝ 15 : Բացարձակ մեծամասնութիւնն էր 282 : Ուրեմն ոչ մէկը չհաց էր :

Երկրորդ քուէարկութեան կը մասնակ – ցէին 561 երեսփոխաններ, մեծամասնու – թիւնն էր 281 : Լը Թրոքէր չհեցաւ 279 քուէ, Շնեթեր 217, Ռուֆ 56, զանազան 9 : Դարձեալ ապարդիւն :

Հարկ եղաւ երրորդ քուէարկութիւն մը կատարել : Այս անգամ ձգուած քուէնե – րուն թիւն էր 493 : Լը Թրոքէր չհեցաւ 280, Շնեթեր 205, զանազան՝ 8 : Ուրեմն ընտրուեցաւ ընկերվարական թեկնա – ծուն, որուն վերջին պահուն քուէ տուած էին համայնավարները :

Երկրորդ քուէարկութեան առեն երկու ձայն միայն կը պակսէր Թրոքէրի : Այդ պահուն համայնավար խմբակցութիւնը յայտարարեց թէ եա կ՚առնեն Մարսէլ Քաչէնի թեկնածութիւնը եւ իրենց քուէ – ները կը կեդրոնացնեն ընկերվարական թեկնածուին վրայ, «պարտութեան մատ – նելու համար յեղաղխմութեան թեկնա – ծուները, խորտակելու համար համաձայ – նութեան որեւէ փորձ աջակողմեան կու – սակցութեանց միջեւ, նպաստելու համար բանուորական եւ ժողովրդավար ուժերու միութեան » :

Յայտարարութիւնը կ՚ըսէր նաեւ թէ Մարսէլ Քաչէնի ձախակողմեան թեկնա – ծուներու ղլուխն անցած է առաջին քուէ – արկութեամբ, 145 քուէ չհեղով : «Նկա – տի առնելով այս արդիւնքը, համայնա – խմբակցութիւնը առաջարկեց ընկերվա – րական եւ արմատական խմբակցութեանց երկրորդ քուէարկութեան առեն քուէ տալ Մարսէլ Քաչէնի, որպէսզի ամրապնդուի յունուար 2ի ընտրութիւններով գոյացած մեծամասնութիւնը ընդդէմ յեեղաղխմու – թեան : Այս առաջարկը չընդունուեցաւ ընկերվարական եւ արմատական խմբակ – ցութեանց կողմէ : Համայնավար խմբակ – ցութիւնը ցաւ կը յայտնէ այս որոշման առթիւ որ հակառակ է ժողովուրդի յոյ – սերուն եւ կամքին » :

Տեղական թերթերը կը դրեն թէ՝ երկրորդ քուէարկութեան ձախողումէն ետք, համայնավար խմբակցութիւնը եւ հանրապետական ճակատը պահանջեցին երրորդ քուէարկութիւն մը կատարել ան – միջապէս, պարզ մեծամասնութեամբ, թէ իրենց նպատակն էր ժամանակ չտալ որ Ազգ. ժողովին միւս ճակատը համա – ձայնութիւն մը կնքէ ուրիշ թեկնածուի մը մասին : Անկախ երեսփոխան մը, ի – զորնի, պահանջեց ընդհատել նիստը, սա – կայն ձայրագոյն ձախը ուժգնօրէն մեր – ժեց : Եւ անմիջապէս ձեռնարկուեցաւ եր – րորդ քուէարկութեան : Թրոքէրի ընտ – րութիւնը ապահովուած էր այլեւս :

Միջանկեալ, փուժատեան խմբակցու – թիւնն ալ կը յայտարարէր թէ՝ « ի տես

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ԲԱՑԱՌԻԿ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրեմն լմացաւ թէ ինչ տեսակ ռեիր – ներ գործուած են 1955 Սեպտ. 6 – 7ին, մասնաւորապէս Պոլսոյ մէջ :

Թուրքիոյ ազգ. պաշտպանութեան փոխ նախարարն է որ կը յայտարարէ, Ազգ. Մեծ ժողովի բեմէն .

— *Իսթանպուլի մէջ կը մնան 288 դա – տապարտեալներ որոնք ամբաստանուած են հետեւեալ յանցանքներով.— Քան – դում, թալան, համայնավար քարոզու – թիւն, ճամբայ կտրել, խափանարարու – թիւն, կրօնի եւ նուիրականութեանց սըր – բապղծում, պատուոյ բռնաբարում եւ կառավարութեան դէմ ըմբոստացում :*

Նախարարը միեւնոյն ատեն կ՚ըսէր թէ ձերբակալուած են 4408 հոգի, բայց 3933ը ազատ արձակուած են :

Ուրեմն, մաղելով – մաղելով, Պոլսոյ 3813 կալանաւորներէն յանցաւոր գտած են միայն 288 հոգի :

Կ՚արժէր գիտնալ թէ երբ այս 288 ռե – ըագործները փողոցէ փողոց շրջելով հա – զարաւոր խանութներ կը թալանէին, կը քանդէին, ճամբայ կը կտրէին, եկեղեցի – ներ կը հրկիզէին, գերեզմաններ կ՚ան – ըէին, բռնաբարումներ կը կատարէին սանձարձակ, միւս հազարաւորները ի՞նչ կը բանէին :

Միայն « եաշասուն » պոռալով ծա՞փ կը զարնէին :

Գոնէ լեռնակուտակ թալանը փողոց թափելու կամ այլուր փոխադրելու «բան – ուորական» աշխատանքի՞ն ալ չմասնակ – ցեցան :

Այդ 288 ամբաստանեալներէն իւրա – քանչիւրը քանի՞ հազար ձեռք ու ոտք ու – նէր, ամբողջ քաղաք մը տակնուվրայ ը – նելու համար, քանի մը ժամուան մէջ :

Չեմ գիտեր թէ ի՛նչ պատիժներ սահ – մանուած են այս 288 հատընտիր ռեիրա – գործներուն, «յօրինակ այլոց » :

Ամէն պարագայի մէջ, կը գտնուինք բացառիկ ներուքեան մը առջեւ.—

1· Թուրք նախարար մը պաշտօնապէս կը խոստովանի թէ Թուրքեր քանդում, թալան, սրբապղծում եւ բռնաբարում կատարած են Պոլսոյ մէջ իսկ :

2· Թէ 2 – 300 Թուրքեր բաւական են, Պոլիսը թալանելու, հրկիզելու եւ ահու – սարսափի մատնելու համար :

Կը մնայ գիտնալ թէ 288 հատընտիր ամբաստանեալներուն պատիժն ալ բացա – ռիկ ներուքիւն մը պիտի պարզէ՞ :

Վ.Ա.Հէ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

●

ԻՆՉ ԿԸ ՄՏԱԾԵՆ ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կ՚ընծայեն Անգլիոյ վար – չապետին եւ նախագահ Այզընհաուըրի տեսակցութեան : Երկու պետութեանց վարիչները մասնաւորապէս պիտի քննեն Միջին Արեւելքի կացութիւնը, Եւրոպա – յի, Ասիոյ եւ Ափրիկէի վերաբերեալ խն – դիրները, ինչպէս եւ ջրածին ռումբի փա – փուկ հարցը :

Միջին Արեւելքի խնդիրը մտահոգու – թիւն կը պատճառէ Լոնտոնի եւ Ուաշինկ – թընի մէջ : Մասնաւորապէս անոր համար որ Մ. Միութիւնը գործօն դերք մը ըլո – նած է : Միեւնոյն ատեն կը վախցուի որ նոր փոթորիկ մը պայթի Պաղեստինի վէ – ճին հետեւանքով : Անգլիոյ վարչապետը պիտի ջանայ համոզել Ամերիկան որ ա – ւելի ազդու հանդամանք մը տան 1950ի յայտարարութեան, պահելու համար ու – ժերու հաւասարակշռութիւնը Միջին Ա – րեւելքի մէջ : «Զեխական զինամթերքին ընդհրնի նժարը հակած է ի նպաստ արա – բական պետութեանց : Կը թուի թէ արա – բական երկիրները դերակշռութիւն կը վայելեն ցամաքին վրայ եւ օդին մէջ :

Սոֆիացին հասած ճամբորդէ մը կ՚ի – մանանք թէ ծանօթ մտաւորական Հայկ Ասատրեան, որ վերջերս վերադարձած էր տասնամեայ աքսորէն, յանկարծամահ լ – ած է Ճունուար 13ին, տեսնելով որ իր կինը նորէն ամուսնացեր է :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Խ. ՄԻՒՐԹԵԱՆ ամենամեծ հանրապե – տութեան, բուն Թուրքիոյ վարչապետը, Պուզանով յանկարծ հրաժարեցաւ, «որ – պէսզի զօրանայ կառավարութեան դեկա – վարումը» : Այս յայտարարութիւնն ը – րաւ Գերագոյն Խորհուրդի 1200 անդամ – ներուն առջեւ, որոնք միաձայնութեամբ հաւանութիւն յայտնեցին : Իրեն յաջորդ ընտրուեցաւ Մոսկուայի քաղաքապետը, Մէխայիլ Եասնով : Բանդիտներ նմանու – թիւն մը կը տեսնեն Պուզանովի և Մալե – կովի հրաժարականներուն միջեւ : Նոր վարչապետը, Եասնով անդամ է կեդր. կոմիտէին եւ Մոսկուայի քաղաքապետու – թիւնը կը վարէր հինգ տարիէ ի վեր :

ՊՐԻՒՍԻԱՅի Թուրք դեսպանը, Թահիր Սաման, մեռաւ ինքնաչարժի արկածի մը հետեւանքով, իր չարժավարին հետ : Կինն ալ վիրաւորուեցաւ : Արկածը պատահե – ցաւ Լիւքսէմպուրկ – Պրիւսէլ ճամբուն վրայ, որ սառած էր :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ նախագահը իր տե – սեական պատգամաւորները ուղղելով խոր – հրդարանին, կ՚ըսէ թէ 1956ի ընդհ. ար – տադրութիւնը պիտի ըլլայ 400 միլիառ տոլար, թէ նախատեսուած բարգաւաճու – մը պիտի չարունակուի, թէ ազգային ե – կամուտը 9 առ հարիւր աւելցած է 1955 – ին, հասնելով 326 միլիառ տոլարի եան. :

ՈՒՇԻՆԿԹընի խորհրդարանը դեսպա – նը, Զաբուրին, Այզընհաուըրի յանձնեց մտաբեալ Բուլկանինի անձնական նամա – կը : Բովանդակութիւնը գաղտնի կը պահ – ուի :

Եկած է ժամանակը հարցնելու Խ. Միու – թեան թէ ուրամտի՞ր է մասնակցելու խորհրդակցութեան մը, պահպանելու համար խաղաղութիւնը Միջին Արեւելքի մէջ» :

× Եուկոսլաւիոյ նախագահը արտօնած է որ չեխական զէնքերը իր երկրէն անց – նին, անմիջապէս Եգիպտոս փոխադր – ուելու համար : Այս մասին համաձայնու – թիւն գոյացած էր երբ Թիթօ Գահիրէ կը գտնուէր :

"ՅՈՒՍԱԲԵՐ"Ի ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆԸ

●

Եգիպտոսի մեր պաշտօնակիցը՝ « Ցուսաբեր » երկար տարիներէ ի վեր Հրատարակչական մը հաստատած է, որ լուռ ու մունջ կ'աշխատի, զոհողութիւններ կը տանձնէ եւ կը ծառայէ հայ մտքին ու մշակոյթին :

Ունինք համազգային, ընդհանրական Հրատարակչական մը, որ նիւթական լայն միջոցներ ունենար, հրատարակելու համար հայ գրողներու հին ու նոր գործերը : Շարժում ստեղծէր հայ գրքին չուրջ, քաջալերէր հայ գրագէտը եւ հայ գրքին տարածումով, նպաստէր հայ մշակոյթի զարգացման ու, նաեւ, հայապահպանման գործին :

Սփիւռքի ներկայ պայմաններուն մէջ, կը թուի թէ նման Հրատարակչականի մը գոյութիւնը եթէ ոչ անկարելի, դէթ չափազանց դժուարին գործ մըն է :

Սակայն, եթէ չունինք ընդհանրական Հրատարակչական մը, ունինք մասնակի, մասնաւոր Հրատարակչականներ, որոնք իրենց շրջանակին մէջ կ'ընեն իրենց կարելին, հայ գրականութեան ճրագը վառ եւ հայ մշակոյթի այդին զալար պահելու համար :

Արտասահմանի մէջ կան, զանազան ա-նուններու կարգին, Փարիզի Հայ Գրա-պէտներու Բարեկամները Հրատարակչականը, որ չուրջ քառորդ դարէ ի վեր կ'աշխատի բարեխղճութեամբ, հրատա-րակելով նահատակ գրագէտներու կամ մոռցուած ու արժէքաւոր գրագէտներու գործերը : Իր հրատարակութիւններուն թիւը հասած է այժմ 18ի, վերջինը ըլլա-լով Ե. Տէմիրճիպաշեանի ամբողջական գործերուն ամփոփումը : Ցեասյ, կայ Համազգայինի Հրատարակչականը, պէյ-րութ, որ Շանթի ամբողջական գործե-րուն, Աղբալեանի եւ Գ. Իւզալեանի գը-րական ու պատմական մէկ քանի գործե-րը հրատարակելէ ետք, անոնց կարգին հրատարակած է ու կը հրատարակէ գա-ղափարքեր ու մանկական գիրքեր, կարե-ւոր պակաս մը լրացնելով այսպէս :

Առնչուէ գատ կան դեռ մեր վանքե-րուն՝ Վենետիկի, Վիէննայի, Երուսաղէմի եւ Անթիլիասի Հրատարակչականները, իրենց կրօնական, բանասիրական ու գրա-կան ու պատմական հանդէսներով ու հը-րատարակութիւններով, որոնք միշտ ար-ժէք մը կը ներկայացնեն եւ թանկագին նպաստ մը կը բերեն հայ մտքին ու մշա-կոյթին :

Ծանօթ է արդէն «Հայրենիք»ի Հրատա-րակչականը իր բազմակողմանի եւ հա-րուստ հրատարակութիւններով :

Այս բոլորին կարգին մասնաւոր, ու-շադրաւ եւ պատուաբեր տեղ մը կը գրա-ւէ «Ցուսաբեր» Հրատարակչականը, որ տպարանական իր նոր սարուածքով կ'ընայ մրցիլ որեւէ տպարանի հետ, իսկ իր գոր-ծունէութեամբ կուգայ առաջին դիծերուն վրայ :

Վերջին 2–3 տարուան ընթացքին, մաս-նաւորաբար, «Ցուսաբեր»ի Հրատարակ-չականը ունեցաւ կարգ մը հետաքրքրա-կան ու թանկագին հրատարակութիւններ, մեր հին ու նոր գրականութենէն : Հրա-տարակեց Խորենացին, Փաւստոս Բիւզան-դը եւ Կորիւնը, առաջին երկուքը Ստ. Մալխասեանի աշխարհաբարի վերածու-մով ու յառաջաբան – ուսումնասիրու-թեամբ, վերջինը՝ Մ. Աբեղեանի թարգ-մանութեամբ, յառաջաբանով ու ծանօ-թագրութիւններով, մէկ հատորի մէջ զը-բաղաբար բնագիրն ու աշխարհաբար թարգ-մանութիւնը :

Մեր դասական մատենագրութենէն այս թանկագին գործերէն ետք, Հրատարակ-չականը լոյս ընծայեց Սիամանթոյի «Ամ-բողջական Գործերը», պատկառելի հա-տորով մը, աւելի քան 500 մեծադիր է-ջերով, որոնց մէջ ամփոփուած են եղե-բարախտ բանաստեղծին բոլոր քեր-թուածները, առանձին պրակներով հրա-տարակուած, թէ թերթերու մէջ լոյս տեսած : Քերթուածներուն հետ, նաեւ, անտիպ նամակներ, գրական ասուլիս՝ իր մասին, եւ մատենախօսութիւն եւն. :

Ներկայիս Հրատարակութիւն մըն է այս գործը, ուր մեր ազգային ու դիւցազնա-չունչ բանաստեղծին սիրտն ու հոգին կը բաբախեն, լեզուական թռիչքներուն ու իր արուեստին նուաճումներուն հետ : Դարեվի չէ կարդալ Սիամանթօն՝ առանց ալեկոծութեան, որովհետեւ իր ինքնա-տիպ տողերը դեռ հզօր չունչ մը կը բերեն իրմէ եւ իր ժողովուրդին տառապանքէն, եւ իր վրդովումն ու բողոքը կը հանեն մեր սրտերուն, կը խառնուին մեր բողո-քին. եւ որովհետեւ իր հաւատքի բոցերը կը տաքցնեն մեզ, լուսաւորելով նաեւ մեր վաղուան ճակատագիրը :

Սիամանթոյէն ետք՝ Վարուժանը կը տրուի մեզի, իր անտիպ նամակներուն ամփոփումով — « Դանիէլ Վարուժան » (դպրոցական կեանքը, անտիպ նամակ-ներ) : Սիրուն, ճաշակաւոր ու շատ հետա-քրքրական, դեղեցիկ հատոր մը, որ պարզ, մտերմական ու յուզիչ նամակնե-րու մէջ կը պատկերացնէ երիտասարդ բանաստեղծին պանդուխտի կեանքը, ա-նոր երիտասարդական աւիւնը, յուսահա-տութեան ու խանդավառութեան պահե-րը : Դ. Ճիւմկճեան, որուն ուղղուած են այս նամակները, իր կարգին կը պատմէ Վարուժանի դպրոցական կեանքէն ան-տիպ դրուագներ, որոնք ոչ միայն Վա-րուժանը կը պատկերացնեն այնքան հա-մակրելի ու սիրելի, այլեւ պատմողը ին-քը, իր դուրգուրանքովն ու ընկերական ղղացումներու անկեղծութեամբն ու ջեր-մութեամբը :

Քիչ գիրքեր կան այնքան հաճելի ու յուզիչ, որքան Վարուժանի նամակնե-րուն այս հատորը, որովհետեւ եթէ դրագէտ մը կամ բանաստեղծ մը իրենց գործերուն մէջ ի յայտ կուգան առաւելա-պէս, սակայն, յաճախ, իրենց նամակնե-րուն մէջ կը յայտնուի բուն մարդը, իր հոգեկան ու իմացական հարազատ պատ-կերով : Այս հաղուագիւտ գործերէն է Վարուժանի այս հատորը, որ կ'ամբողջ-նայ նաեւ մէկէ աւելի գրողներու դրա-կան – քննադատական վկայութիւններով :

« Ցուսաբեր»ի Հրատարակչականին վերջին գործը՝ Համաստեղի նոր գիրքն է, « Քաջն Նաղար եւ 13 պատմուածքներ » , ճաշակով հրատարակուած հատոր մը, ուր ամփոփուած են «Սպիտակ Ձիւտոր»ի հե-ղինակին գիւղի եւ գիւղէն դուրսի կեան-քէն առնուած հետաքրքրական եւ միշտ արժէքաւոր կարճ պատմուածքները, ո-րոնց ընթերցումը հաճոյք է :

« Ցուսաբեր »ի Հրատարակչականը այս թանկագին գործով 70 հատոր ընծայած կ'ըլլայ հայ գրականութեան, գրական, պատմական ու քաղաքական :

Հակառակ իր դժուարին պայմաննե-րուն, կը ստեղծէ ան միջոցը՝ նոր հրա-տարակութիւններ ընելու եւ ժողովրդա-կանացնելու համար զանոնք : Կը հաւա-տանք որ «Ցուսաբեր»ի Հրատարակչակա-նը պիտի չարունակէ իր բեղուն գործու-նէութիւնը, սակայն մեր հաւատքը չի բաւեր, եթէ մեր ժողովուրդը չհայ իր լիակատար օժանդակութիւնը :

Երբ «Ցուսաբեր» իր էջերովն ու հրա-տարակութիւններով կը ծառայէ հայ ժո-ղովուրդին ու իր մշակոյթին, այնքան նուիրումով, մեր պարտքն է աջակցիլ ի-րեն, իր հրատարակութիւնները տարա-ծելով հայ տուներէն ներս :

«ՑԱՌԱՋ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՈՐԲԻ ՄԸ ԳՈՂԳՈԹԱՆ

●

Բանտապահները խուժեցին իմ կողմս, առանց վրաս նայելու : Այդ տեսարանին առջեւ, անմիջապէս, սկսան մարդը խոշ-տանգել ու հրմշտկելով սալայատակին վրայ քաշկռտելով ձգեցին դացին :

Աւելորդ է ըսել, թէ բանտին մէջ ամէն տեսակ փոխանցիկ ու վճռաբեկան ախ-տերով վարակուածներ կը վխտային, տարբեր դարման չկար : Ծայրայեղ պարագային հիւանդը կ'անհետանար ...

Բանտին մէջ լսեցի Հայաջինջ նախճի-րին ահաւորութիւնը : Հասարակ ոճրա-գործներ, սպանդանոցի ճիւաղներ, որոնց ձեռքերը անմեղ մանուկներու, ծերունի-ներու արիւնով էին նոսկուած, հրէշային լրբութեամբ իրենց ոճիրները եւ կը պար-ծենային :

Կը պատմէին թէ ինչպէս յաղենալով դեղանի Հայուհիներու լկտիմներէն կը խողխողէին զանոնք, թէ ինչպէս կը յո-չոտէին անոնց մարմինը, դուրս հանելով երախաները, թէ ինչպէս երիտասարդներ, ծերեր, կիներ նետած էին լեռներու բար-ձունքներէն դէպի խորխորատ կամ դէպի դետերը, թէ անոնց մարմիններով խա-րույկներ կազմած եւ հրկիզած էին, եւ կը ծեղով հայ տուներէն ներս :

Հայ գիրքերու ներկայութեամբ՝ ապա-հով է հայ տունը եւ կրկնակի Հայ : Հայ՝ ոչ միայն լեզուով, այլեւ սրտով ու ո-ղիով :

(Խմբագրական ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ)

ՍՊԻՐԻԴՈՆ ՄԵԼԻՔԵԱՆ

(Ծննդեան 75ամեակին առթիւ)

●

Երաժշտագէտ Սպիրիդոն Մելիքեան իր երկարամեայ երաժշտական գործունէու-թեան ընթացքին եղաւ յօրինող, խմբա-վար, մանկավարժ, երաժշտագէտ եւ ե-րաժշտական հանրային գործիչ :

Սպիրիդոն Մելիքեան ծնած է 1880 Դեկտեմբեր մէկին, էջմիածին, գիւղա-կան ուսուցիչի ընտանիքի մէջ : 1893ին կը մտնէ էջմիածնի Գէորգեան ճեմարանը իբրեւ գիշերօթիկ սան : Հոն արդէն ու-շադրութիւն կը գրաւեն իր երաժշտական կարողութիւնները : Կը մասնակցի Կոմի-տաս վարդապետի երգեցիկ խումբի աշ-խատանքներուն :

1902ին կ'աւարտէ ճեմարանը եւ կը նը-շանակուի երաժշտութեան օգնական ու-սուցիչ Կոմիտասին, նոյն դպրոցին մէջ : Միեւնոյն տարի իր ուսուցիչէն մասնաւոր դասեր կ'առնէ : 1904ի աշնան կը մեկնի Պերլին : «Երբ ես կը պատրաստուէի ար-տասահման ճամբորդել, Կոմիտաս, իրրեւ իմ ուսուցիչս եւ ուղեցոյցս ինձ տրամա-դրեց իր հաւաքած երգերու ամբողջ ժո-ղովածուն, իրրեւ հայկական նիւթերու անսպառ աղբիւր, որովհետեւ շատ մտա-հոգ էր իմ՝ գերմանական աղդեցութիւն-ներով չտարուելու խնդրով» : Պերլինի մէջ Սպիրիդոն Մելիքեան մասնագիտական ա-ռարկաներու ուսումնասիրութեան հետ միասին կը հետաքրքրուի խմբական ար-ուեստով : Այս սէրը իր մէջ արթնցած էր երբ էջմիածին Կոմիտասի խումբին կը մասնակցէր :

1908ին աւարտելով երաժշտական բարձ-րագոյն կրթութիւնը, Սպիրիդոն Մելիք-եան կը վերադառնայ Կովկաս : Նախ Շու-շիի թեմական դպրոցին մէջ, իսկ 1909ին Թիֆլիսի Ներսիսեան դպրոցը իբրեւ երգի եւ երաժշտութեան դասատու եւ խմբա-վար, կ'աշխատի տասներկու տարի :

1911ին Սպիրիդոն Մելիքեանի նախա-ձեռնութեամբ կը ստեղծուի «Թիֆլիսի Հայոց երգեցիկ ընկերութիւն»ը, որ իր գոյութեան տասը տարիներու ընթացքին կը կազմակերպէ համերգներ եւ դասախօ-սութիւններ, տալով հայկական ժողովր-դական երաժշտութեան լաւագոյն նմոյշ-ները եւ հայ երգահաններու երգերը : Ըն-կերութիւնը մասնաւոր համերգներ կը նը-ւիրէ Կոմիտասի ստեղծագործութենէն :

Սպիրիդոն Մելիքեան 1912ին կը կազ-մակերպէ «Թիֆլիսի Հայոց երաժշտական ընկերութիւնը», որու նպատակակէտը կ'ըլլայ հաւաքել եւ ձայնագրել հայկա-կան ժողովրդական երաժշտութիւնը, ա-նոր հարուստ գանձերը կորուստէ փրկե-լու :

Այս առթիւ Կոմիտաս կը գրէ Սպիրիդոն Մելիքեանին :

— « Լրագիրի մէջ կարդացել էի հիմ-նած երաժշտական միութեանդ մասին եւ իսկոյն գուշակեցի որ դու չարժել ես քա-ղաքիդ երաժշտական ճահիճները : Ի'լ ա-ւելի ուրախացայ, որ ազատան ապահո-վելու համար հրաժարուել ես նախագա-հութենէն, զի գործերը սկիսի գրգռուին քո դէմ, ապրիս պապկիս Սպիրիդոն ջան» :

1914ին Ընկերութիւնը կը կազմակերպէ երաժշտական առաջին ազգագրական ար-շաւը Շիրակի ժողովրդական երգերը ձայ-նագրելու : Այս արշաւախումբի մասին կը գրէ Սպիրիդոն Մելիքեան :

— « Ես քանի գնում համոզուում եմ, որ եթէ Ընկերութիւնն էլ ինձ չուղարկէր, ես ինքս պարտաւոր էի իմ հաշուով գը-նալու, որովհետեւ առանց ժողովրդի ճանաչողութեան, մեր գոր-ծունէութիւնը անգոյն է եւ անհոգի » :

Հայաստանի մէջ խորհրդային կարգերը հաստատուելէն ետք Սպիրիդոն Մելիքեան կը տեղափոխուի էջմիածին եւ ապա Երե-ւան, ուր Պետական երաժշտանոցին մէջ կ'աշխատի նախ իբրեւ խմբավար, ապա դասախօս, ուսումնավար եւ տնօրէն : Սպիրիդոն Մելիքեանի ղեկավարու-թեամբ, խումբը կը սկսի համերգներ տալ թէ Երեւանի մէջ եւ թէ շրջանները, արժանանալով ջերմ ընդունելութեան : Երբ իր երգեցիկ խումբը 1927ին կը մաս-նակցի Մոսկուայի մէջ Ե. Միութեան Ազգ. արուեստներու ցուցահանդէսին, կեդրոնական մամուլը կը գրէ թէ՝ Երե-ւանի Պետական երաժշտանոցի երգեցիկ խումբը, ղեկավարութեամբ Սպիրիդոն Մելիքեանի, առաջին անգամ ըլլալով այդպէս լրիւ եւ չհեղեկն ձեւով ցոյց տը-ւաւ հայ ժողովուրդի երաժշտական ըս-տեղծագործութեան լաւագոյն նուաճում-ները :

Իրրեւ երգահան Սպիրիդոն Մելիքեան մշակած է թէ՛ ինքնուրոյն եւ թէ ժողովր-դական եղանակներ, ինչպէս «Ծամթել», «Թըխ Կոնդա», «Ես սարէն կուգայի », « Մէրանի ծառ», «Կարօտ» եւայլն :

Իրրեւ երաժիշտ – ազգագրագէտ Սպի-րիդոն Մելիքեան Կոմիտասէն ետք առա-ջինն էր, որ այդքան ջերմութեամբ զբա-ղեցաւ ժողովրդական երաժշտութեան նը-մոյշներու հաւաքումով եւ ուսումնասի-րութեամբ, զայն դնելով լուրջ հիմքի վը-րայ :

Սպիրիդոն Մելիքեան զբաղած է հայ ե-րաժշտութեան հետ սերտ առնչութիւն ու-նեցող խնդիրներու լուսաբանութեամբ եւ ուսումնասիրութեամբ :

Բացի պարբերական մամուլին մէջ լոյս տեսած զրուածներէն, մասնաւոր գիր-քերով հրատարակուած են իր աշխատու-թիւնները. «Ցունական ազդեցութիւնը հայ երաժշտական տեսակների վրայ », բաղան կրակ մը՝ լափելու բոլոր զահիճ-ները :

Վեց ամիս քաշքշուեցայ Սուլթան Պա-յազիտի բանտը :

Առաուտ մը բարի լոյսին հետ բանտա-պետը երկու սուինաւոր պահակներով ե-կաւ ինծի տանելու : Ո՞ւր, սիրտս փրթաւ բերանս եկաւ : Արենակիցներս ըսած էին թէ պիտի գնդակահարուիմ, ահա վերջին ժամս հնչած էր... Անմեղսունակ հոգիս «Դուն Աբրահամու» պիտի երթար, երեք հարիւր ղրուշ չհեղու համար :

Ցանկարծ բանտապետը քաղցր ձայնով ըսաւ. — Տղաս աճապարէ, դոյքերդ հա-ւաքէ դատարան պիտի ներկայանաս :

Կարծես այդ խօսքերը երդ մը, մեղե-դի մը դարձան, այնքան մեղմանուշ թը-ւեցան որ երանութիւն մը զգայի, երկու քուրջի կտորս հապճեպով կապեցի եւ հե-տեւեցայ բանտապետին, երկու զինուոր-ներու մէջտեղ : Հակառակ անոնց մահա-ցու փայլին՝ սուիններնը կարծես կը չոյէ-ին պտիտս խաղաղութիւնը : Ազատութեանս յանկուցիչ նախազգացումով մը համակ-ուած, աւելի կը կաքաւէի քան կը քա-լէի : Հեռուն դարպասին մօտ ծանօթ դէմք մը տեսայ :

Ց. ՀԻՍԱՑԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

(14)

Ս. ՖԻՐՍԱԼԻ ՉԵՍ ՍՈՒՏՔԸ
ՄՆԱՑՈՐԴԸ
ԵՒ ԿՍԿՍՈՒՆԸՆԵՐ

Ա. ՄԱՍՆ

— Մամլոյ ներկայացուցիչ կայ, ո՞ր գործով եկած է, որո՞ւ պետք է տեսնէ — հարցուց ոստիկանը, նոր նշանակուած պաշտօնեան:

Գրի առաւ անունը, տուն, գործի տեղը եւ ապա ուղարկեց զիս մեծ դահլիճ մը, ուր մօտ 50 հոգի կային արդէն: Ամէնքն ալ ինծի պէս կը սպասէին:

Ժամ մը անցաւ, երկու ժամ, երեք ժամ, չորս ժամ... Ոչ ոք կը հրաւիրուէր ներս: Ոչ ոք կը հետաքրքրուէր մեզ: Ոչ ոք կը գիտնար, թէ ինչո՞ւ համար կը սպասենք:

Ես ալ կը սպասէի, ինչպէս միւսները, ոչ թէ որովհետեւ կ'ուզէի հանդիպիլ Ֆիրսալիի հետ, այլ որովհետեւ ինծի ըսուած էին, թէ ան ինծի հետ պիտի խօսի

երկրորդ եւ երրորդ քուէարկութեան միջեւ կատարուած նեղմամիտ խաղերուն, միաձայնութեամբ որոշած է, իբրեւ բացառիկ, չմասնակցիլ քուէարկութեան » :

Պ. Թրոքէր իր նախագահական ճառը խօսեցաւ երէկ, ժամը 17ին : Ցետոյ ձեռնարկեցաւ դիւանները կազմութեան : Նորընտիր նախագահը հաղիւ բազմած էր իր աթոռին վրայ, երբ կառավարութեան անդամները զատ զատ սորտպրելով իրենց հրաժարականը, ներկայացան էլիզէի պալատը, առաջնորդութեամբ Խ. Ֆորի : Վարչապետը քանի մը վայրկեան խօսեցաւ Հանրապետութեան նախագահին հետ, մաղթելով որ նոր գահլիճը կազմուի կարելի եղածին չափ չուտ : « Կը կարծեմ թէ անհրաժեշտ է արագօրէն լուծել սահմանադրական բարենորոգման խնդիրը, Ալժերիոյ հարցը եւ չարունակել տնտեսական բարգաւաճումը » :

Հանրապետութեան նախագահը անմիջապէս գործի ձեռնարկեց, նոր վարչապետ մը նշանակելու համար, խորհրդակցելով Ազգ. ժողովի եւ ծերակոյտի նախագահներուն հետ : Այսօր – վաղը կը սպասուի նոր վարչապետին ընտրութեան : Այդ պարագային վաւերացումը պիտի կատարուի յառաջիկայ երեքշաբթի : Ամէնէն հաւանական ընտրելին է կի Մոլէ (ընկերվարական), որուն քուէ տալու պատրաստ են համայնավարներն ալ, որպէսզի աջակողմեան դահլիճ մը չկազմուի :

× Հրաժարեալ վարչապետը, Խ. Ֆոր յայտարարեց թէ այսուհետեւ պիտի նը – ւիրուի երեսփոխանի պարտականութեան : Իր կարծիքով, անյաղթելի չեն ներկայ դժուարութիւնները, «մանաւանդ որ բարգաւաճ կացութիւն մը ձգած եմ իմ յաջորդիս » :

ՍԱՐի երեսփ. ժողովին նախագահը, Տօքթ. Շնայէր, յօդուած մը հրատարակելով, կ'ըսէ թէ Փարիզի եւ Պոնի մէջ մշակուած ատոմական ծրագիրները ընդունելի չեն իրենց համար» : Արեւմտեան Գերմանիոյ արտաքին նախարարը յայտարարեց թէ Ֆրանսայի ատոմական չափերը պիտի յարգուին :

ԿԱՐՄԻՐ ՋԻՆԱՍՏԱՆի կառավարութիւնը տրամադրութիւն յայտնեց որ արտաքին նախարարը տեսակցութիւն մը ունենայ Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարին հետ, քննելու համար վիճելի խնդիրները :

ԿՈՓԱՄԱՐՏԻՆ դէմ պարասանք մը պիտի հրատարակէ Վատիկան, հիմնուելով բժշկական տեղեկագիրներու վրայ :

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ընդհ. քարտուղարը Գահլիճ զանուած ատեն ծրագիր մը մշակեր է, Արաբներու եւ Իսրայէլի յարաբերութիւնները մեղմացնելու համար : Եւ պիտոս հաւանութիւն յայտնած է :

ԱԼԺԵՐԻԱՑին կը հեռագրեն թէ 80 ըմբոստներ հրկիզեցին քաղաքի մը դպրոցը եւ վառեցին քաղաքապետութեան դիւանաթուղթերը :

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ վինակցութիւնը ողջունելու համար Եուկոսլաւիոյ, Ցունաստանի եւ Թուրքիոյ արտաքին նախարարները Ժողով մը պիտի գումարեն յառաջիկայ մարտին : Ինչպէս կը յիշուի, Ցունաստան վերապահ դիրք մը բռնած է Սեպտ. վեցի դէպքէն ի վեր : Եուկոսլաւիա կ'ուզէ մերձին ճամբայ մը գտնել, հաշտեցնելով երկու պետութիւնները, այլապէս վինակցութիւնը անուանական հանգամանք պիտի ունենայ :

ՎԱՏԻԿԱՆի պաշտօնաթերթը բուռն յօդուած մը հրատարակած է մեղադրելով թէ «Ֆոլի Պերժէր»ի պարուհիները ան – ճոռնի պարեր կը պարեն Նափոլիի մէջ, «Աւէ Մարիա»յի եղանակով (Կունօ) :

« ԲԱՅԱՐՁԱԿ ՁԻՆԴ»ի պատրաստութիւնը կը չարունակուի Մ. Նահանգներուն մէջ : Իրազեկներ կ'ըսեն թէ ոչ մէկ պաշտպանութիւն կարելի է այս պէնքին դէմ որ կրնայ Ատլանտեանը կտրել ժամական 13.000 քիլոմէթր արագութեամբ :

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆի մէջ խլրտումները կը չարունակուին, տեղական ինքնավարութեան պահանջներով : Կառավարութիւնը խիստ ազդարարութիւն մը ուղղեց, չեզոտելով թէ «վտանգ կը սպասնայ ազգին » : Այս առթիւ կը դատապարտէ Պոմպէյի մէջ պատահած անկարգութիւնները որոնք մէկ չաբաթ տեւեցին եւ «ամօթ մը կը կազմեն այդ քաղաքին եւ Հնդկաստանի համար » :

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ «ՅԱՌԱՋ»Ը

ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

ԶԱՒԱՐԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Գ. ՏԱՐԻ

Նիւթ՝ Մաւկական վէպ մը

Պայմաններ. —

1.— Պէտք է նուազագոյն յիսուն էջ ըլլայ, սովորական գրքի էջով :

2.— Պէտք է ինքնատիպ ըլլայ եւ նախընտրաբար հայկական կեանքէ եւ աւանդութիւններէ քաղուած :

3.— Պէտք է մեզի հասնի մինչեւ 31 Դեկտեմբեր, 1956 :

4.— Հեղինակի անունը եւ հասցէն պէտք է գրուած ըլլայ առանձին թուղթի վրայ, եւ ոչ գրութեան :

5.— Արդիւնքը կը յայտարարուի 31 Մարտ 1957ին :

6.— Մրցանակը՝ 300 ս. ոսկի, կը բաժնուի առաջին հանդիսացողին 150, երկրորդին՝ հարիւր, երրորդին՝ 50 :

ԾԱՆՕԹ.— 1955ի մրցումին համար մեզի հասած գրութիւններուն արդիւնքը կը յայտարարուի մինչեւ 31 Մարտ 1956 :

ՀԱՍՑԷ.— Գէորգ Պարսումեան, 37, Քէյեալի փողոց, Ճիտէյիէ Հալէպ, Սուրիա :

ՄԱՐՍԷՅԼ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բարեկենդանը աւելի փառաւոր կերպով տօնելու համար, ՄՈՒՐԱՏ – ՌԱՓԱՑԷԼԵԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ԱՇԱԿԵՐ – ՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ տարեկան պարահանդէսը՝

LE VAMPINGի ՍՐԱՀԸ

18 Փետրուարին եւ ոչ թէ Քլիիիպի մէջ 11 Փետրուար

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱԻԻԼի ՄԷՋ

Յառաջիկայ պատարագը Փետրուար 5ին :

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԱՆՊԱՏՄԱՆ

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Իր յարգելի հայբենակիցները եւ յաճախորդները կը հրաւիրէ իրենց ապսպրանքները ընել մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ, դիներու զգալի զեղչով :

Կը նեղանձնենք մեր մասնաւորութեան յատուկ ուտելիքները միշտ թարմ, համեղ եւ ընտիր, որոնք միշտ գոհ կը ձգեն մեր այցելուները :

Ունինք թահին ու հէլվա, եալանճի տոլմա եւ տերեւ, ձիթապտուղ յունական, կալամաթա, տեղական ու Թրքական գուտ ձէթ, Ամասիայի չոր պտիտա եւ Հալէպի կարմիր ոսպ, ճերմակ պանիր, քաշքաւալ պալքանեան, պտիտա եւ ամէն տեսակ Ֆրանսական պահածոներ, կեսարիոյ ընտիր ապուխտ, եւ սուճուգ, որ միայն մեր քով պիտի գտնէք : Միրանի պաստեղ, պիստակ եւ միջուկը նաեւ փիստաշ 700 Ֆրանք քիլօն եւ միջուկը, ֆիշնիշ եւ փինճիօն, սալեպ, մահլեպի, սումախ, սագըզ, պահար, բիմիօն, չաման, բոլոր համեմները Ֆրանսայի ամէն կողմը 24 ժամուան մէջ ղրկելու պայմանաւ, նաեւ Պելճիքա, Զուիցերիա, եւ այլուր :

Մնաւանդ մեր ՇԻՐԱԿ ՕՂԻՆ, զուտ խաղողէ պատրաստուած, անպակաս չըլլայ ձեր սեղանէն, իսկ քաչուած համեղ զուտ սուրճը, կը մոռցնէ ձեր բոլոր յոգնութիւնը : 20 Rue Villeroy et 244 Rue Vendôme, *LYON*

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Վիէննի Հ. Մ. Ը. Մ.ի տարեկան պարահանդէսը տեղի կ'ունենայ 28 Ցունուարին, չաբաթ իրիկուն, քաղաքապետուեան ընդարձակ սրահներուն մէջ : Առանձնակարգ նուագախումբ :

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ԼԻՈՆի ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ

Տարեկան պարահանդէսը 14 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն, Պէրիէ Միլիէի չքեղ սրահներուն մէջ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ. Հրանդ Շահրիկեան (Տիթրոյիթէն) շնորհակալութիւն կը յայտնէ բոլոր անոնց որոնք իր Եւրոպա այցելութեան առթիւ հիւրասիրեցին զինքը : Մասնաւոր շնորհակալութիւններ Վենետիկի Միխթարեան Հայրերուն, Պ. Մուշեղ Ճերանեանի եւ Ճերանեան ընտանիքի (Վալանս) եւ Պ. Տիգրան Ալանեանի (Ժընեւ) :

★

ՏԷՍԻՆ.— Պ. Յովսէփ Պետրոսեան եւ զաւակները, Պ. Գրիգոր Պատէեան շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, ղրկուր, ծաղկեպսակով եւ մամուլով դաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրեցեալ տիկնոջ, մօր, հօրաքրոջ

ՀՌԻՓՍԻՄԷ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի

կսկծալի մահուան առթիւ :

Այս տխուր առթիւ Պ. Յովսէփ Պետրոսեան հինգ հազար ֆր. կը նուիրէ Կաթոյա Խաչի ղպրոցին :

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՏԷՍԻՆ.— Տարօն Տուրուբերանի Հայր. Մխիթեան Տէսկնի մասնաճիւղը յատակ յանձնառութիւն կը յայտնէ այրի Տիկին Պօղոսեանի, Տէր եւ Տիկին Ղազար Պօղոսեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն, Գեղամ Պօղոսեանի կսկծալի մահուան առթիւ : Նոյնպէս յատակութիւններ այրի Տիկին Մխիթարեանի, Տիգրան Մխիթարեանի կսկծալի մահուան առթիւ : Այս առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հազար ֆրանք կը նուիրեն Տէսկնի ազգ. ղպրոցին :

ՏԷՍԻՆ.— Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Պետրոսեան յատակութիւններ կը յայտնէ այրի տիկին Պօղոսեանի, Տէր եւ Տիկ. Ղազար Պօղոսեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն, Գեղամ Պօղոսեանի դառն մահուան առթիւ :

ԺԱՆԹԻՑԻ.— Տէր եւ Տիկին Աբմենակ Յակոբեան եւ զաւակները յատակութիւններ կը յայտնեն Այրի Տիկին Պօղոսեանի, Տէր եւ Տիկին Ղազար Պօղոսեանի, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Տէրոյեանի եւ պարագաներուն իրենց ամուսնոյն, եղբօր, աներոջ Գեղամ Պօղոսեանի կսկծալի մահուան առթիւ :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը իր խորին յատակութիւնները կը յայտնէ ընկերուհի Սաթենիկ Թիւթիւնեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն Կիւրեղ Խաչատրեանի մահուան առթիւ :

Նոյնպէս խորին յատակութիւններ. ընկերուհի Հայաստան Տէրոյեանի եւ բոլոր պարագաներուն, իրենց եղբօր Գեղամ Պօղոսեանի մահուան առթիւ :

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Տունը աշխատող գործաւորուհիներ ֆօմֆէխիօնի համար : Դիմել՝

Maison Jasmine, (Baltayan), 19, Fg. St. Denis, Métro St. Denis.

ԺԱՄԱՒԻՆ հաստատութիւնը խանութ – պաններու եւ չրջուն առեւտրականներու ուշադրութեան կը յանձնէ թէ ամէն օր բաց է, բացի կիրակիէ :

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

*

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. «Րաֆֆի» խումբի ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 21ին, Քաֆէ Ռեժան : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Հ. Ց. Դ. Եօթնեղբայրեանի ընդհ. ժողովը այս չաբաթ, ժամը 21ին ղպրոցի սրահին մէջ : Կարեւոր օրակարգ :

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Ազգ. Եկեղ. Միութեան ընդհ. ժողովը Փետր. 12, կիրակի կէսօրէ վերջ, ուր ժէն սրահին մէջ ժամը 3ին : Օրակարգ երկամեայ նիւթական եւ բարոյական զեկուցում եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն : Կը հրաւիրուին բոլոր անդամները :

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները այս ուրբաթ, ժամը 21.30ին, ծանօթ սրճարանը, 40պիս ռիւ Էթիէն Տօլէ : Խիստ կարեւոր օրակարգ : Երկու տարուան հաշուետուութիւն : Նոր պատգամաւորի ընտրութիւն : Կը խնդրուի բոլոր ընկերուհիները ներկայ ըլլալ ճիշդ ժամուն :

ՊԱՆԵԼՕ ՔԱՇԱՆ.— Հ. Ց. Դ. «Արծիւ» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 20.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին : Բացականները նկատի կ'առնուին :

ԼԻՈՆի «ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ» ՎԱՐԺԱՐԱՆի

Դպրոցական ամառորի հանդէսը

Հովանաւորութեամբ Լիոնի եւ չրջանի Ազգ. Միութեան :

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Իմաքիւլէ Քոնէպիսիօն սրահին մէջ, 24 *ռիւ Տիւնուար, Լիոն :*

Դպրոցական, մանկական նոր եւ հաճելի պարեր ու երգեր :

Կը ներկայացուի նաեւ դպրոցական ա – չակերտներու կողմէ կատակերգութիւն մը

ԿԻՐԱԿՈՍ ԱՂԱՑԻՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

Ղեկավարութեամբ ուսուցչուհի Օր. Ընձայ Ստեփանեանի :

«Կաղանդ Պապան» նուէրներ պիտի բաժնէ աշակերտներուն :

Մուտքը ազատ է :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆի Հայր. Միութեան հանդէսը որ տեղի պիտի ունենար, Փետրուար 26ին, յետաձգուած է Մարտ 18ին, Ֆրանքօ – Պելժ սրահին մէջ, ժամը 14էն 24 : Ձեռնաձեւերու համար Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի ձեռնարկը :

**

ՍԱՄՈՒԷԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ վարժարանի թատերահանդէսը Վարդանանցի առթիւ, Փետրուար 26ին :

Centrifugeur Electrique

Բժիշկները չարունակ կը յանձնարարեն դործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիմք առողջապահական տեսակէտով :

Ահաւասիկ կատարելագործուած դործիք մը :

ԳԻՆ 15.500 ՖՐԱՆՔ

Դիմեցէք ձեր էլեկտրադէտին կամ

APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE
14, Rue Rochambeau, Paris (9)

Գաւառ կը ղրկուի

Contre remboursement

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԵՐԿՈՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲՈՎ

Կազմակերպուած

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՂՄԷ

5 Փետրուար, կէսօրէ վերջ ժամը 4–12

«LES AMBASSADEURS»

3, Avenue Gabriel, Champs - Elysées Métro Concorde

Մասնակցութեամբ

RUDDY CASTEL et son orchestre du CAROLL'S

et Orchestre MICHEL CATHEBRAS

Սիրայօժար մասնակցութեամբ

EDDY MARNAY, accompagné d'EMIL STERN

et JACQUES ACHDJIAN (de Bruxelles), le jeune fantaisiste de la chanson française.

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր սեղանները հետաձգմամբ ELYsées 67 - 03

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 — Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

VENDREDI 27 JANVIER 1956

32ին ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7888 — 32e ANNEE

ԽՄԲԱԳԻՐ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3299

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԹԻՒՐԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

●

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ մը ասոն կուտայ դառն խորհրդածութեանց : (Տես Գ. Էջ) :

Նամակագիրը տիկին մըն է, որ իր կարգին չօշափելով սերունդի վերկութեան խնդիրը, «եղերամայրի անպատասխան դիրք մը» կը վերագրէ ֆրանսահայ թերթերուն : Եւ կը փորձէ դաս մը տալ :

Անշուշտ մեղադրանքը մանաւորապէս ուղղուած է «Յառաջ»ի դէմ :

Ուստի, պարագ սեպհականք ղրկի առնել ինչ որ կը մտածէինք, նամակը հրատարակութեան յանձնած ատեն :

Եթէ տիկինը «Յառաջ»ին հետեւած ըլլար կանոնաւորապէս, պիտի խոստովանէր նէթ թէ այս թերթը ոչ «եղերամայրի անպատասխանատու դիրք» բռնած է երբեք սոսկ տարիէ ի վեր, ոչ ալ անճրկած է՝ իբրեւ ուղեցոյց :

Այս թերթը ինքնուրոյն յատկաբանութիւններ ալ ունի, — սերունդի փրկութիւն, ինքնապաշտպանութիւն, եւն. :

Կը նշանակէ թէ ունի նաեւ հաւատք՝ վաղուան համար : Ունի տեսակէտ եւ ուղղութիւն, հիմնական հարցերու լուծման մասին :

Այդ հարցերէն մէկն է սերունդի փրկութիւնը, որ մաս կը կազմէ տարապարբեր բազմութեանց ինքնապաշտպանութեան եւ յարատեւման :

Ընդհուպ տարիէ ի վեր, եւ տարիներու ներկու ամիս երբ այս խնդիրը կ'արծարծենք խմբագրականներով, «Օրը Օրին»ով կամ աշխատակիցներու փոխանցութեամբ, մէյ մալ կը խօսինք զարմանի մասին :

Կ'ըսենք եւ կը բացատրենք թէ հրաշագործ միջոցներ չունինք այս համայնակուլ ծովուն մէջ, բայց կան բազմաթիւ միջոցներ՝ կարելիին փրկելու համար :

Տարբերան պարտականութիւն մըն է ահազանգ հնչեցնել օրն ի բուն, ոչ թէ «արեւելեան ճակատագրականութեամբ», կամ վհատած ըլլալով, այլ քնացողները ու քնացնողները արթնցնելու համար :

Այս դիտակցութեամբ ալ, դուրգուրանքով կ'արձանագրենք ինչ աշխատանք որ կը կատարուի որ եւ է անկիւնի մէջ, օ – տարացման թափը կասեցնելու համար :

Այդ դուրգուրանքին եւ խանդավառութեան չյաւատակարան՝ «Յառաջ»ի երե – սուն տարուան հաւաքածոն :

Դուք անոր մէջ պիտի գտնէք վաւերա – կան, կենդանի փաստերը սերունդի փրկութեան համար կատարուած ճիգերուն : Եւ մեր ներշնչած հաւատքին :

Մեզի համար հանդիսաւոր պատարագ մը աւելի կ'արժէ ծաղկոցի մը բացումը՝ այս կամ այն հայաշատ շրջանին մէջ :

Եւ, այո, կ'ողբանք, երբ կէս ճամբան կը մնան : Երբ ճրագ մը կը մարի անհո – գութեամբ, ծուլութեամբ կամ նիւթին պատակամներով :

Ապա նաեւ կ'ըմբոստանանք, երբ կը տեսնենք որ չատ մը հայրեր ու մտնա – ւանդ մայրեր մատը մատին չեն խփեր, «պղտահայ կենսունակ, ճկուն եւ նեղ – դաշնակ »ի ղեկուին զոնէ այբենարանը սորվեցնելու համար իրենց զաւակներուն :

Հաւատը մը կը կազմեն այդ առթիւ հրատարակուած մեղադրանքները, մէկը միւսէն վրդովիչ :

Իրականութիւն չէ՞ որ չատեր ոչ միայն կը խուսափին այդ պարտականութենէն, այլ եւ իրենք ալ հետզհետէ կ'ուծանան, նոյն իսկ անճանաչելի կը դառնան, մատքի թել մը ձգելով իրենց եւ հայկական մշակոյթին միջեւ, իրրեւ ընտանեկան յիշատակ :

Գանգատագիրը ուրիշ հարց մը եւս կը յուզէ, իրրեւ եղրակացութիւն :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

●

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ Կ'ՈՒԶԵՆ ՎՃՌԱԿԱՆ ԴԵՐ ՄԸ ԿԱՏԱՐԵԼ

Հանրապետութեան նախագահը առջի օր իր մօտ հրաւիրեց զանազան կուսակցութիւններուն ներկայացուցիչները, նոր վարչապետին ընտրութեան մասին խորհրդակցելու համար : Վերջնական որոշում պիտի արուէր երկի իրիկուն : Ամէնէն հաւանական թեկնածուն էր ընկերվարական կուսակցութեան կեդր. կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը, կի Մոլէ, որուն կենսագրականը պիտի կարդաք վաղը :

Համայնավար կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, Ժաք Տիւքլո հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ նախագահին հետ տեսակցելէ ետք .

— Ներկայ կացութեան մէջ առաջար – կեցի Հանրապետութեան նախագահին ընկերվարականի մը յանձնել նոր դահլիճին կազմութիւնը :

Նոր վարչապետը անմիջապէս դործ պիտի ձեռնարկէ ,դահլիճին անդամներուն ցանկը կազմելու եւ Ազգ. ժողովին ներկայանալու համար յառաջիկայ Գշ. օր :

Նորընծաիր Ազգ. ժողովը առջի օր կազմեց իր դիւանը : Տեղական թերթերը դիտել կուտան թէ կարգ մը անհամութիւններ ծագեցան այս առթիւ : Առաւոտ խմբակցութեանց ներկայացուցիչները ժողով մը գումարած էին նորընծաիր նախագահին հետ, բաժնելու համար պաշտօնները, համեմատական դրութեամբ : Այս բաշխումը կը կատարուի համաձայն իւրաքանչիւր խմբակցութեան քանակին , ոչ թէ որակին : Այսպէս, համայնավար – ները սացան երկու փոխ – նախագահութիւն, մէկը՝ առաջին, եւ չորս քարտուղարի պաշտօն : Վարչական պաշտօնեայ մը եւս կ'ուզէին պարտադրել , բայց մերժուեցաւ : Ձախ հանրապետականները եւ նախկին կոլեաններուն սացան մէկ – մէկ փոխ նախագահութիւն , դժգոհ ձգելով փոխժառանգները որոնք աւելի բազմաթիւ են քան այդ երկու խմբակցութիւնները միասին : Փոխժառանգները ներկն ընտրուեցան միայն երկու քարտուղարներ : Իրենց ներկայացուցիչը , Լը Փեն, որ կրակոտ երիտասարդ մըն է, անմիջապէս բողոքեց, հետեւեալ յայտարարութեամբ .

— Կը թուի թէ այս ժողովին մէջ կան – խամաճեալ կամք մը կայ նկատի չառնելու ընդհ. քուէարկութեան վճիռը :

Ընկերվարական ներկայացուցիչը, պ. Տէվրէօ, պատասխանեց թէ չարժէր դրաղիլ մանր խնդիրներով : Եւ 160ի դէմ 387 ձայնով մերժուեցաւ փոխժառանգները բանաձեւը (փոխ – նախագահութիւն մը) :

Վարչական պաշտօնեաներու ընտրութեան առեն ալ, արմատականները մեր – ժեցին Մենդէս Ֆրանսի կուսակիցներուն թեկնածուն : Կը կարծուի թէ յանձնաժողովներու ընտրութեան առեն ալ միջադէպեր պիտի ծագին :

× Ընդհանուր կարծիքն այն է թէ նոր դահլիճը փոքրամասնութեան մէջ պիտի մնայ, միշտ կախում ունենալով համայ – նավարներու կամ չափաւորներու քուէներէն : Այդ պարագային, հազիւ քանի մը ամիս կրնայ դիմանալ : Յետպատերազմեան դահլիճներու միջին տեւողութիւնը վեց ամիսէն ալ պակաս եղած է : Իրագեկներու կարծիքով, նոր կառավարութիւնը (22րդ) չի կրնար աւելի բախտաւոր ըլլալ, եթէ հրաշք մը չպատահի :

Մոլէ – Մենդէս Ֆրանս դահլիճի մը յաջողութիւնը ամբողջովին կախում ունի իր ծրագրէն : Ժաք Տիւքլո, որ Հանրապետութեան նախագահին հետ խօսակցած էր

(Շար. ը կարդալ Դ. էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

« ԱՍՏՈՒԾՄԷ ԴՏՆԷ»

Գացին – եկան, Սեպտ. 6ի խոովութեանց միակ պատասխանատու գտան Պոլսոյ կուսակալը, Կէօֆայ, ինչպէս կ'իմանամ Պոլսոյ վերջին թղթակիրէն :

Անգարայի Ազգ. ժողովին Յունուար 18ի նիստին մէջ, երբ կը բննուէր ներքին գործերու նախարարութեան եւմտացոյցը, Րիզէի երեսփոխան Քեմալ Պալթա յայտարարեց .

— « *Սեպտ. 6 – 7ի դէպքերուն միակ պատասխանատուն Իսթանպուլի կուսակալն է : Մինչդեռ ոչ մէկ հետապնդում կատարուած է անոր դէմ եւ կէօքայ կը մնայ պաշտօնի վրայ* :

« *Այս նոյն կուսակալն էր որ առենով խելագարի տեղեկագիր մը տալով բանտէն ազատած էր մարգասպան Բէճէպ Զիւհտին, վեց ամիս վերջն ալ խելօք է ըսելով վերահաստատած էր երեսփոխանութեան մէջ (այս մարդը սպանած էր իր հոմանուհին)* :

« *Նոյն կուսակալը Սեպտ. վեցի դէպքերէն վերջ կը յայտնէ թէ վճռական հրաման ստացած է վարչապետէն, եաեւէն ալ կը սպառնայ թէ անոր հետ բոլոր խօսակցութիւնները ձայնագրուած են* » :

Երբ այս ամբաստանութիւնը կը հաղորդեն կուսակալին, մարդը կը պատասխանէ .

— « *Ըսելիք չունիմ. ճշմարտութիւնը չըսելուն համար Աստուծմէ պտնէ* » :

Թուրքիոյ դարաւոր պատմութեան մէջ Աստուած միշտ Մուհամմէտին հետ եղած է, անպատիժ ձգելով անոր արիւնազանգ բուրը «կեավուր»ներուն դէմ :

Չեմ գիտեր թէ Պոլսոյ կուսակալին անէծքը բան մը պիտի փոխէ՞ այս անգամ, պատժելով անոնք որ կը ծածկեն ճշմարտութիւնը :

Ինչպէս կ'երեւայ, Սեպտ. վեցի դէպքին ծալքերը ամբողջովին չեն բացուած տակաւին :

Արդեօք լոյս մը պիտի ծագի՞, փոխադարձ մեղադրանքներու այս ժխորին մէջ :

Մինչ այս մինչ այն, թուրք թերթերը կը գրեն թէ կառավարութիւնը որոշած է 200 – 250 հոգինոց ոստիկանական ուժեր միշտ պատրաստ պահել չորս մեծ քաղաքներու մէջ, որեւէ նոր դէպքի առաջքը առնելու համար :

Այդ չորս մեծ քաղաքներն են Իսթանպուլ, Իզմիր, Ատանա եւ Անգարա :

Նախատեսուած 200 – 250 ոստիկաններն կազմ եւ պատրաստ պիտի ըլլան, «ճիշդ հրշէջ գունդերու պէս», անմիջապէս միջամտելու եւ կրակը մարելու համար :

Նոյն աղբիւրին համաձայն, հանգստեան կոչուած են 300 ոստիկաններ , այնպէս որ պատասխանութեամբ թէ իրենց պարտականութիւնը չեն կատարած Սեպտ. 6ի խոովութեանց ատեն :

Այս յանցապարտներուն մէկ մասը «այլոյր պիտի փոխադրուի » :

Ճիշդ այնպէս ինչպէս կ'ըսէին Սուլթան Համիտի շրջանին, անկեալ եպարքոս մը Իզմիր կամ Ատանա փոխադրելով :

Սեպտ. 6ի դէպքը փորձաքար մը եղաւ Անգարայի համար, ցնոր տեսիլներուն :

Վ.Ա.Հ.

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

ԳԼՈՒԽ ԳԼԽԻ

●

ՕՐԱԿԱՐԳԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐԷՆ

ՄԷԿԸ՝ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ակղլիոյ վարչապետը, Սըր Է. Իսըն , Յունուար 25ին ճամբայ ելաւ դէպի Մ. Նահանգները «Քուին Էլիզապէթ» շոգենաւով, «աշխարհի խաղաղութեան համար» միջոցներ փնտռելու խոստումով : Իրեն կ'ընկերանան արտաքին նախարարը եւ բազմաթիւ խորհրդականներ, ինչպէս եւ Լոնտոնի ամերիկեան դեսպանը : Շոգենաւ նստած առեն Սըր Է. Իսըն յայտարարեց թէ ուրախութեամբ կ'երթայ խորհրդակցելու իր բարեկամին՝ նախագահ Այզընհաուըրի հետ , երկու երկիրներու բարօրութեան եւ աշխարհի խաղաղութեան համար :

Հրատարակուած տեղեկութեանց համաձայն, խօսակցութիւնները պիտի սկսին Յունուար 30ին, Ուաշինկթընի նախագահական պալատին մէջ : Օրակարգին վրայ կը դտնուին չարք մը հրատապ խնդիրներ ,— զէրմանական, ասիական, հիւլէական եւայլն : Կարեւոր տեղ մը կը բռնէ Միջին Արեւելքի կացութիւնը, որու մասին պիտի խորհրդակցին երկու օր : Անգլիոյ վարչապետը կ'ուզէ աւելի զօրացնել 1950ի յայտարարութիւնը : Կ'ըսուի թէ պիտի առաջարկէ օդանաւային եւ ծովային ուժ մը ստեղծել Միջին Արեւելքի մօտ, Կիպրոսի մէջ, որպէս պահեստ միջամտել, եթէ նոր միջադէպ մը ծագի Եգիպտոսի եւ Իսրայէլի կամ ուրիշ արաբական երկրի մը եւ Իսրայէլի միջեւ. Յետոյ պիտի ջանայ հաշտել կարգ մը անգլեւամերիկեան վէճեր որոնք դարձեալ կապ ունին Միջին Արեւելքի հետ : Ժողովակցութիւնները պիտի տեւեն 3ուկէս օր : Գալով միւս խնդիրներուն, Անգլիա պիտի առաջարկէ աւելի սերտ զործակցութիւն հաստատել Ջրածին ռումբի արտադրութեան մասին, անգլեւամերիկեան կապ – մակերպութիւն մը ստեղծել, նոր միջոց – ներ խորհիլ Գերմանիոյ միացման համար եւայլն :

ՄՈՍԿՈՒԱՆ ԱԼ ԿԸ ՇՈՅԷ ԱՅԶԸՆՀԱՈՒԸՐԸ

Կը հաստատուի թէ Ա. Միւնթեան վարչապետը, Մառէշալ Բուլկանին, չատ սիրալիր նամակ մը ուղղած է նախագահ Այզընհաուըրի : Առ այժմ միայն ենթադրութիւններ կ'ըլլան բովանդակութեան մասին : Ուաշինկթընի խորհրդային դեսպանը մերժեց որեւէ տեղեկութիւն հաղորդել լրագրողներուն, երբ նախագահական պալատ կ'երթար, նամակը անձամբ յանձնելու համար : Այս առթիւ ը – սենք թէ չարք մը նամակներ փոխանակուած են Այզընհաուըրի եւ Բուլկանինի միջեւ, փընեւի խորհրդաժողովէն ի վեր : Անշուշտ երկուքն ալ կապ ունին միջազգային կացութեան եւ երկու երկիրներու յարաբերութեանց հետ :

× Կեդր. կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը, Ն. Խրուշչեւ, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Նիւ Եորքցի փաստաբանի մը հետ, որ 1946ին Ուկրայնա գտնուած է, իրրեւ ներկայացուցիչը միջազգային օդնութեան մարմնի մը : Այս առթիւ ըսաւ թէ կը հաւատայ որ նախագահ Այզընհաուըր եւ ամերիկեան վարիչները խաղաղութեան համար կ'աշխատին եւ պատերազմ չեն ուզեր : Յետոյ բացատրեց թէ անհրաժեշտ է ընդլայնել յարաբերութեանց մեղմացումը որ կը տիրէ Ժընեւի ժողովէն ի վեր : Խրուշչեւ հաստատեց թէ Ա. Միւնթեան վարիչները համոզուած են որ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի վարչապետներն ալ պատերազմ չեն ուզեր :

.....

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ վարչապետը առաջարկեց փութացնել զինուորական օդնութիւնները, 500·000 հոգինոց բանակ մը կազմելու համար : Ինք ալ մերժած է արձակուրդի երթալ, հակառակ բժիշկներու պատուէրին, որպէսզի պրաղի զինուորական օդնութիւններուն քննութեամբ : Կառավարութիւնը այժմ պրաղած է վեց հազար կամաւորներու զինուորագրութեամբ , համաձայն օրէնքի մը որ կը լրանայ մարտ 31ին : Այնուհետեւ զինուորներու , նաւաստիներու եւ օդաչուներու զինուորագրութիւնը կանգ պիտի առնէ, եթէ խորհրդարանը տեւական օրէնքներ չհաստատէ անմիջապէս :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՄԵԾՆ ՏԻԳՐԱՆԻ ԵՒ ՀԻՆ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

●

ԼՈՆՏՈՆ (Յատ.)— Յունուար 20, ուրբաթ իրիկուն, Լոնտոնի մէջ հնչեց ձայն մը որ առաջին անգամ ըլլալով քիչ մը մօտ էր հայկականին: Հայ Երիտասարդ Միութիւնը, որ կը բազկանայ մեծ մասով Պարսկաստանէ, Լիբանանէ, Եգիպտոսէ եկած ուսանողներէ, հրաւիրած էր Պ. Տօուսէթը, Լոնտոնի համալսարանի Արեւելեան վարժարանի երիտասարդ հայադէտ Անգլիացին, դասախօսելու Մեծն Տիգրանի եւ Հռոմի յարաբերութեանց մասին:

Համակրելի եւ աշխուժ դիտնական մըն է Տօքթ. Տօուսէթ, մեր ղրկարը սորված փրոֆ. Ֆէյտիէ եւ այցելած հայկ. դպրոցները, մինչեւ Նոր Ջուղա: Գեղեցիկ սրահը լեցուն էր մեր ուսանողներով: Մօտ հարիւր հոգի լսեցին դասախօսութիւնը կեդրոնացած ուշադրութեամբ: Կը նախագահէր Հայ Երիտ. Միութեան գործօն անդամներէն Պ. Վահրամ Գրիգորեան (Թեհրանէն), որ վայելչօրէն ներկայացուց դասախօսը: Բա նախօսութիւնը բնականաբար ամբողջապէս անգլերէն էր, ինչպէս նաեւ հարցումները:

Դասախօսը նախ յիշեց այն աղբիւրները որոնցմէ օգտուած էր.— Մանանդեան, Կոռւսէ, Փաուստոմաճեան, Մօրկան եւն.: Ապա յիշեցուց անցեալ տարի Պ. Ա. Սաֆրաստեանի տուած բանախօսութիւնը, ը– սաւ որ ինք պիտի խօսի Մեծն Տիգրանի վրայ: Լման մէկ ժամ երիտասարդ դիտնականը պատմեց Մեծն Տիգրանի ծագումը, պահակալութեան պարագաները, վէճերն եւ բախումները Պարթեւներու հետ, դինակցութիւնը Պոնտոսի Մեծն Միհրդատի հետ, հռոմէական եւ պոնտական պատերազմները, հռոմէացի զօրավարները Սուլլայի եւ Լուկուլլոսի արշաւանքները Միհրդատի դէմ եւ վերջապէս Մեծն Տիգրանի միջամտութիւնը Նպաստ Միհրդատի, երկուքին «պարտութիւնը» Հռոմէացիներէ, յետոյ Պոմպէոսի մեծ յաղթութիւնները Մեծն Տիգրանի վրայ, երասխն անցնիլը եւ Արտաշատէն քիչ մը հեռու Մեծն Տիգրանի հպատակութիւնը ընդունիլը եւ դաշինքի մը կնքումը երկու կողմերու միջեւ եւն.:

Մինչեւ այստեղ, պարզապէս հետեւելով Պլուտարքոսի առասպելներուն, Մոմսէնի եւ Ռէնաքի (երկուքն ալ Հրեայ) չարամիտ եւ նենգ ստախօսութիւններու, Տօքթ. Տօուսէթ դուսպ ոճով ներկայացուց Մեծն Տիգրանը որպէս թէ պարտուած Հռոմէն: Գրեթէ ամբողջ եւ– րոպացի (բացի Մարքուարթէ եւ Վիբ– նըը Շուրէ) եւ Ամերիկացի պատմագէտներու եւ մանուլագէտներու միօրինակ, կազապարուած եւ քիչ բառերով տարբեր դրոյթն է այս, ուր անարդարական եւ կծու ոճով հեղնած են ոչ միայն Մեծն Տիգրանը, այլ եւ Հայաստանը, ինչպէս յիշուցաւ վերը: Առանց մէկ Մոմսէնն եւ Ռէնաքի ամէնէն նենգաւորներն են:

Տօքթ. Տօուսէթ, ըլլալով նոր եւ երիտասարդ, բնականաբար չէր կրնար ղգալապէս չեղիլ Արեւմուտքի կազապարուած դիծէն. բայց առաջին Եւրոպացին, եւ մանաւանդ առաջին Անգլիացին էր, որ դծեց նոր ուղի մը, յստակ դրաբարով կարդաց Մովսէս Խորենացիի այն դլուխը որ կը վերաբերի Տիգրան–Պոմպէոս պատերազմին, նաեւ աւելցնելով որ փրոֆ. Մանանդեանը հերքած է Լուկուլլոսի եւ Պոմպէոսի յաղթութիւնները չատ խիստ ոճով:

Ահա փրկարար նորութիւն մը, դիտական նոր ոգի, զոր հայցէր Տօուսէթ պիտի ներածէ Եւրոպայի անպատկառ եւ սուտ պատմագրութեան մէջ: Թերեւս սկսած է ծագիլ պատմ. արդարութեան արշալոյսը:

Ներկայ ունկնդիրները բուռն ծափերով ողջունեցին դասախօսին վերջին խօսքերը: Ապա ատենապետը հրաւիրեց հարցումներ տալ: Պ. Սաֆրաստեան ներմապէս չնորհաւորեց բանախօսը իր ճարտար ըմբռնումին եւ ուրուագծած դիտական ուղղութեան համար: Առաջին անդամն է որ անգլիացի մասնագէտ մը կը դիմէ Հայոց դրաւոր պատմական աւանդութեան, հերքելու համար Պլուտարքոսի զազրաբան– նութիւնները, Կրուսէ արդէն գծած էր այդ ուղին իր արժէքաւոր պատմութեան հատորով: Պ. Սաֆրաստեան յոյս յայտնեց որ Տօուսէթ պիտի բանայ հայկական ուսմանց նոր ճանապարհը անգլեւամերիկեան աշխարհին մէջ, սրբագրելով Արեւմուտքի պատմագրութեան ծիծաղելի թիւրիմացութիւնները: Լուկուլլոս ոչ միայն չտեսաւ Տիգրանակերտի պարիսպները, այլեւ իր խայտաբղետավարձկաններուն լեզիոնը Արեւմտեան Եփրատի մօտ, Մալաթիոյ շրջակայքը, կերաւ այնպիսի ուժով մը հայկական զրահապատ այրուձիէն, որ կաղ ու երկչոտ Հռոմէացին հազիւ նշմարեց առած Մծբինի մօտերը, իր մանկլաւիկ Արխիասին զրել տուաւ Հռոմի ծերակոյտին թէ իր զօրքը վախնալով Հայաստանի ցուրտէն, ապստամբեցաւ եւ յառաջ չքալեց դրաւելու Արտաշատը: «Ծանօթ եմ թէ Տիգրանակերտի եւ թէ Մծբինի ամուրներուն, ուեւէ տարբերութիւն չկայ երկուքին մէջ: Եթէ Լուկուլլոս զրաւեց Տիգրանակերտը զինուզօրութեամբ, ինչո՞ւ չամուրեց Տիգրանակերտի մէջ, եւ փախաւ դէպի հարաւ: Գալով Պոմպէոսին, անկասկած ունէր աւելի զինուորականն ձիրք քան փերեզակ Լուկուլլոս, բայց Պոմպէոսն ալ երբեք չէրցաւ անցնել Եփրատը, երբեք չտեսաւ երասխը, աւելի քիչ Մեծն Տիգրանի երեսը: Բոլորովին առասպել է թէ Պոմպէոս պատերազմեցաւ Աղուանից եւ Վրաց դէմ: Պոմպէոսը աւելի զբաղած էր Կարիոյ եւ Բիւթանիոյ մէջ վարչատուական գործերով, իսկ իր մանկլաւիկն Թէոֆանէս Միլետացին, ինչպէս Լուկուլլոսի Արխիասը, գրեց Հռոմի ծերակոյտին թէ Հայոց մեծ թագաւորն իր թագն հանեց եւ դրաւ Պոմպէոսի ոտքին»:

Պ. Սաֆրաստեան թախանձեց որ Տօքթ. Տօուսէթ հիմնապէս ուսումնասիրէ Մեծն Տիգրանի պատմագիրը՝ Մեթրոդորոսի հեղինակութեան բեկորները՝ հարիւր տարի առաջ հաւաքուած Քարլ Միւլլերէն, եւ սէթ:

Հ. Տէրտէրեանի եւ, քիչ փոփոխութեամբ, նոյն ուսուցչական կազմի հետ պաշտօնավարեցի նոյն դպրոցում: Տարուէ տարի բարձրացաւ դասարանների թիւը, հասնելով վեցերորդ բաժանմունքի:

Տնօրէնի եւ ուսուցչական կազմին համար պարտադիր էր վեց դասեան դպրոցի ուսումնական ծրագիրը, հիմք ունենալով անչուշտ փորձուածը, մենք աշխատում էինք տալ աւելին: Հակառակ ջերմախառն եւ վատառողջ կլիմային, պէտք է ասել որ հայ մանուկների ուսումնական մակարդակը միջակէն բարձր էր: Ունէինք սովորելու ատակ, աշխատասէր ըսքանչելի տղաներ եւ աղջիկներ: Դպրոցն ունէր նաեւ մի փոքրիկ գրադարան: Ա– չակերտները սիրում էին կարդալ: Բացի ուսուցչական մանկավարժական եւ ծնողական ժողովներէն, կազմակերպում էինք նաեւ դասախօսութիւններ հանրութեան եւ մեծ աշակերտների համար:

Դպրոցի գեղեցիկ թատերասրահը հնարաւորութիւն էր տալիս կազմակերպել թատերական ներկայացումներ ուսուցիչների եւ տեղական սիրողների խաղարկութեամբ: Կազմակերպում էինք թատերական – գեղարուեստական ներկայացում – ներ բարձր դասարանների աշակերտական ուժերով, գրելով նոյն իսկ նոր թատերախաղեր պատանիների համար:

Դպրոցի նիւթական հասոյթներէն մէկը հնչէն ի վեր եղած էր տարեկան մեծ պահանդէսը, ուր երեւում էին նաեւ դիմակաւորներ: Այդ ձեռնարկին իր մասնակցութիւնն էր բերում ամբողջ դաղութը, բացի, համայնավարներէն: Այդ հանդէսին՝ յատուկ հրաւէրներով եւ ինքն– բերաբար դալիս էին նաեւ պարսիկ գին– ուորական եւ քաղաքական բարձր պաշտօնեաներ, երբեմն կիներով, ինչպէս եւ պարսիկ մտաւորականներ: Թատերասրահը ունէր օթեակներ: Պարսիկ կիներէ համար (նամհրամ) օթեակները ծածկըւում էին վարագոյրներով:

Քաղաքի միակ թատերասրահն էր դպրոցինը, որով պարսկերէն ներկայացումները եւս տեղի էին ունենում մեր թատրոնում:

Նոյն տարիների ընթացքին ծանօթ հանրային գործիչ եւ դպրոցի հոգաբարձու Գրիգոր Եղիկեան պարսկական պատմական անցեալէն ղրեց երկու տրամաներ, որոնք բեմադրուեցան մեծ չուքով, եւ յատկապէս պատրաստուած «տէքոր»ներով: Կանացի դերերը խաղում էին տեղացի պարսկերէն լեզուին հմուտ Հայուհիները: Գլխաւոր կանացի դերը ներկայացնում էր Տիկին Շուշանիկ Աբրահամեան, որ հակառակ երեք զաւակի, (վերջին երկուսը երկուորեակ), մայր լինելուն, իր լայն մասնակցութիւնն էր բերում հանրային եւ մշակութային կեանքին:

Դպրոցում պարսկերէն լեզուն պարտադիր էր: Ունէինք երիտասարդ, յեղափոխական ուսուցիչ մը, որ ներդաշնակ աշխատում էր մեզ հետ: Պարսիկ իշխանութեան վերաբերմունքը բարեկամական էր ազգայնական հայութեան, որով եւ դպրոցի հետ:

Անվերապահօրէն կարելի է հաստատել, որ Հ. Տէրտէրեանի տեսչութեան շրջանին Ռաշտի հայկ. դպրոցն ունեցաւ վերելք,

Հ. Տէրտէրեանի եւ, քիչ փոփոխութեամբ, նոյն ուսուցչական կազմի հետ պաշտօնավարեցի նոյն դպրոցում: Տարուէ տարի բարձրացաւ դասարանների թիւը, հասնելով վեցերորդ բաժանմունքի:

Տնօրէնի եւ ուսուցչական կազմին համար պարտադիր էր վեց դասեան դպրոցի ուսումնական ծրագիրը, հիմք ունենալով անչուշտ փորձուածը, մենք աշխատում էինք տալ աւելին: Հակառակ ջերմախառն եւ վատառողջ կլիմային, պէտք է ասել որ հայ մանուկների ուսումնական մակարդակը միջակէն բարձր էր: Ունէինք սովորելու ատակ, աշխատասէր ըսքանչելի տղաներ եւ աղջիկներ: Դպրոցն ունէր նաեւ մի փոքրիկ գրադարան: Աշակերտները սիրում էին կարդալ: Բացի ուսուցչական մանկավարժական եւ ծնողական ժողովներէն, կազմակերպում էինք նաեւ դասախօսութիւններ հանրութեան եւ մեծ աշակերտների համար:

Դպրոցի գեղեցիկ թատերասրահը հնարաւորութիւն էր տալիս կազմակերպել թատերական ներկայացումներ ուսուցիչների եւ տեղական սիրողների խաղարկութեամբ: Կազմակերպում էինք թատերական – գեղարուեստական ներկայացում – ներ բարձր դասարանների աշակերտական ուժերով, գրելով նոյն իսկ նոր թատերախաղեր պատանիների համար:

Դպրոցի նիւթական հասոյթներէն մէկը հնչէն ի վեր եղած էր տարեկան մեծ պահանդէսը, ուր երեւում էին նաեւ դիմակաւորներ: Այդ ձեռնարկին իր մասնակցութիւնն էր բերում ամբողջ դաղութը, բացի, համայնավարներէն: Այդ հանդէսին՝ յատուկ հրաւէրներով եւ ինքնաբերաբար դալիս էին նաեւ պարսիկ գինուորական եւ քաղաքական բարձր պաշտօնեաներ, երբեմն կիներով, ինչպէս եւ պարսիկ մտաւորականներ: Թատերասրահը ունէր օթեակներ: Պարսիկ կիներէ համար (նամհրամ) օթեակները ծածկըւում էին վարագոյրներով:

Քաղաքի միակ թատերասրահն էր դպրոցինը, որով պարսկերէն ներկայացումները եւս տեղի էին ունենում մեր թատրոնում:

Նոյն տարիների ընթացքին ծանօթ հանրային գործիչ եւ դպրոցի հոգաբարձու Գրիգոր Եղիկեան պարսկական պատմական անցեալէն ղրեց երկու տրամաներ, որոնք բեմադրուեցան մեծ չուքով, եւ յատկապէս պատրաստուած «տէքոր»ներով: Կանացի դերերը խաղում էին տեղացի պարսկերէն լեզուին հմուտ Հայուհիները: Գլխաւոր կանացի դերը ներկայացնում էր Տիկին Շուշանիկ Աբրահամեան, որ հակառակ երեք զաւակի, (վերջին երկուսը երկուորեակ), մայր լինելուն, իր լայն մասնակցութիւնն էր բերում հանրային եւ մշակութային կեանքին:

Դպրոցում պարսկերէն լեզուն պարտադիր էր: Ունէինք երիտասարդ, յեղափոխական ուսուցիչ մը, որ ներդաշնակ աշխատում էր մեզ հետ: Պարսիկ իշխանութեան վերաբերմունքը բարեկամական էր ազգայնական հայութեան, որով եւ դպրոցի հետ:

Անվերապահօրէն կարելի է հաստատել, որ Հ. Տէրտէրեանի տեսչութեան շրջանին Ռաշտի հայկ. դպրոցն ունեցաւ վերելք,

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ

Դ.

Փետրուար ամսին (1924), ամուսինս Արդաբիլէն եկաւ Ռաշտ: Մեզ մօտ ապրող հայրենակցուհուս յաջողած էր ուղարկել Բաքու: Իր աշխատանքով, մասամբ էլ իմ օգնութեամբ տուել էր մեր բոլոր պարտքերը, ու թէեւ դրպանը պարապ, բայց ճակատը բաց եւ անունը մաքուր թողել էր Արդաբիլը: Իր Ռաշտ հասած օրը փետրուար 18ն էր: Կոմիտէն՝ Հ. Ց. Դ.՝ որուշած էր այդ երեկոյ ընկերահամակրական մի հաւաքոյթ սարքել յիշելու համար փետրուարեան ապստամբութեան այդ պատմական օրը: Հաւաքոյթը տեղի ունեցաւ հողաբարձու Պ. Մինասեանի տունը (հայրը ծանօթ նկարիչ Յարութիւն Մկրտչեան):

Պատրաստուած էր առատ սեղան, եղաւ կեր ու խում, խօսք ու ոգեկոչում:

Զգիտեմ, մինչ այդ, ուրիշ որեւէ տեղ յիշատակուա՞ծ, տօնուա՞ծ էր փետրուար 18ը: Ռաշտի հայութիւնը տօնեց, ու այնուհետեւ սովորութեան կարգ անցաւ այդ թուականի տօնակատարութիւնը: — Ամէն տարի դաշտահանդէսով, կամ դպրոցում, թէ գէշ էր օդը, տօնում էինք Մայիս 28ի ազատութեան տօնը, ու այդ բոլոր տօնակատարութիւններին մասնակցում էր աշակերտութիւնը:

վերջացուց իր խօսքը մաղթելով որ Տօուսէթ յաջողի Արեւմուտքի կեղծ պատմագրութեան արատը մաքրել անցեալ սերունդներու ճակատէն, եւ ըստ համեմատաբար ուղիղ հռոմէական պատիչներու՝ Սալլուստիոսի, Կիկերոնի, Տակիտոսի վկայութեամբ ի յայտ բերել ոչ միայն Մեծն Տիգրանի, այլեւ Հայաստանի 30 պարեայ փառահեղ, անպարտելի եւ ներշնչող հին պատմութիւնը:

Ունկնդիրները ջերմօրէն ծափահարեցին մեր հայրենակիցը: Եղան բազմաթիւ ուրիշ հարցումներ, Պ. Պ. Տիգրանէ, Ա. Ապաճեանէ, որ հարցուց Մամիկոնեաններու Զինացի ըլլալու մասին, Գ. Պլըքճանէ՝ որ հարցուց մեր հին մշակոյթի եւ Բագրատունեաց Հրեայ ըլլալու մասին: Տօքթ. Տօուսէթ պատասխանեց մասամբ եւ դոհացուցիչ կերպով: Իսկ Սաֆրաստեան յառաջ բերաւ փաստեր Ասորեստանի թագաւորներու սեպագրութիւններէն, ապացուցանելու որ Բագրատուհիները զուտ հայ զրմական ընտանիք էին, յիշեալ 2700 տարի առաջ, ինչպէս դրած է Պոսթընի Արմենիըն Րեվիու եամսեայ հանդէսին մէջ:

Աւետեանեան Պ. Վ. Գրիգորեան յայտնեց երիտասարդութեան ջերմ շնորհակալութիւնը Տօքթ. Տօուսէթին, իր շատ շահեկան բանախօսութեան համար, յուսալով թէ պիտի ըլլայ երկրորդը եւ պիտի չարունակուի տարուան ընթացքին: Ապա մեծ խմորով գացինք մօտակայ ճաշարան մը ուր մինչեւ կէս գիշեր խօսեցանք բանախօսութեան մասին: Շատ զուարթ եւ ընկերական դիտնական մըն է Տօուսէթ:

ԹՂԹԱԿԻՑ

Ռաշտի հայկ. դպրոցն ունեցաւ վերելք,

«ՑԱՌԱՋ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՈՐԲԻ ՄԸ ԳՈՂԳՈԹԱՆ

●

Այո, չէի խաբուած մօրեղբօրս տղան էր, ուղեցի վազել եւ վիզը փաթթուիլ կարօտով: Արցունքներս սկսան հոսիլ այտերս ի վար: Անոր զուսպ շարժումը սանձեց եռանդս: Նայուածքովը ապահովցուց իմ փրկութիւնս, եւ հետեւեցայ պահակներուն ...

Դատարանն ենք, դինուորականներ, քաղաքացիներ եւ ղէն ու ղրահով պահակներ: Պատերազմական ատեան: Ի՞նչ էի ըրած, մարդ չէի սպաննած. դինուորութենէ չէի փախած եւ ոչ ալ դաւաճանած երկրին: Մուրքին մօտ, գրասեղանի մը առջեւ նստած էր խոժոռ դէմքով մարդ մը, որ մանրամասն հարցաքննութեան ենթարկեց դիս, թղթածրարի մը վերաքաղը կը կատարէր: Քիչ վերջ ներկայացայ դատաւորներուն, ոստիկանատան մէջ առաջին ձերբակալութեանս օրը եղած հարցումները ուղղեցին: Պատասխանեցի նոյնութեամբ, զի բանտին մէջ դասս լաւ սերտած էի: Առանց ատոր ալ ուրիչ բան չէի կրնար աւելցնել, սուտ խօսիլ, ճարպիկութիւն խորթ էին, մեծ մայրիկս դիս կրթած էր միամիտ, համեստ ու քրիստոնեայ: Եթէ սուտ խօսէի Աստուած զիս կը քարացնէր, անոր պատիժը չատ ծանր էր, ինչպէս բարութիւնը անսահման:

Դատաւորներուն մէջ ճանչցայ մեր թաղեցի Թուրք մը, որ մեծ յարգանք կը վայելէր թէ իսլամէն եւ թէ քրիստոնեաներէն: Պետական բարձր պաշտօնեայ էր: Անոր կը պարտիմ իմ ազատութիւնս:

Դատարանէն դուրս ելայ ուրախութեամբ: Կը կարծէի թէ անմիջապէս պիտի հեռանամ այդ դժոխքէն, սակայն պաշտօնական ձեւակերպութիւնը պիտի տեւէր երեք օր:

Այդ օրերուն համեմատաբար աղատ էի, կը պտըտէի ընդարձակ բակին մէջ: Որքան երկար թուեցան այդ վերջին օրերը:

Մուլթան Պայազիտի չէնքը, հնադարեան ապարանքի մը երեւոյթը ունէր: Վանքի մը կամ ճգնարանի մը երեւոյթով, իր նեղքին եւ արտաքին բաժանումները, ճարտարապետութիւնը աղնիւ մարմարէ եւ քարէ չինութիւնը, ընտիր կամարներով եւ միաձոյլ սիւներով տպաւորիչ էր, սակայն այդ օրերուն սպանդանոց–բանտի վերածուելով կորսնցուցած էր իր նախկին փայլը: Ապականութիւնն ու անհոգութիւնը ազարտած էին անոր դեղեցկութիւնը:

Երեք օր եռք պապենական տունս էի, բայց աւա՛ղ մեծ մամիկս կսկիծէն մահացած էր: Որբութիւնս կատարեալ էր:

Եւ տասնեակ տարիներ եռք, հայ զողոթային քառասնամեակի տօնակատարութեան մը առթիւ, այդ ահռելի նախճիրին ցեղին կիսուն նահատակութեան յիշատակը ոգեկոչելու պահուն, երբ կը վերյիշէի ազգի մը բնաջնջման քսամնեայ դէպքերը ու հոն հաւաքուած բազմութիւնը, ամէն քաղաքէ եւ դիւղէ, Հայոց աշխարհի յարութեան ապաւէնը կը նկատէի:

Աւելի քան երկու հազար հոգի լիաթոք անվերապահ հաւատքով ու վճռակամութեամբ կը խնդրէին Աստուծմէ որ խնկելի նահատակներուն տառապակէզ հոգիները խաղաղեցնէ, հայրենիքի ազատութեան արդար երազը իրականացնէ:

Այդ խրախճհրդուրդ երդեցողութեան եւ լեւէլներուն մէջ սրահը զարձած էր եկեղեցի, բեմը սրբազան խորան, ժողովուրդը պատարագող: Մեր եկեղեցական երաժշտութիւնը, չարականներու հիւսուածքը՝ ոսկեղ հոգիներու ստեղծագործութիւնն է: Լսեցէք պահ մը մեր «Լոյս զուարթ»ը, «Առաւօտ Լուսոյ»ն, «Տէր ողորմեա»ն, ո՞վ չի խոնարհիր անոնց վեհութեան առջեւ: Լսեցէք մեր դեղջկական անպաճոյճ, բայց սրտեր յուզող երգերը: Անոնց եղանակները իրենց լեռներուն մէջ քաղցր արձագանգի մը վերածուած՝ կը դառնան հոդեբուխ մեղեդիներ:

Հայուն կեանքն ու տառապանքը սո– րողութեամբ չարական է, համանուագ ու աղօթք:

Ու այդ խորհրդաւոր պահուն հանիս իր բարութեամբ եւ ոսկի սրտով դիմացս կեցաւ, կարծես ինծի յիշեցնելով այն երանելի օրերը, ուր մխսին կ'աղօթէինք մեղի համար, իսկ այսօր կը պատրաստէր աղօթել մեր խնկելի նահատակներուն անթառամ յիշատակին: Անոր նման Հայոց աշխարհի բոլոր հայ մամիկներն էին որ պատրաստակին հարազատ եւ տոկուն սերունդներ, ի հեճուկս դարաւոր թշնամիներու ...

Ց. ՀԻՍԱՑԵԱՆ

(15րդ եւ վերջ)

ՊՐ. ՓԱՇԱԼԵԱՆ ՍԱՐԳԻՍԻ ՄԱՀՎԱՆ ԵՒ ՍԱՆԱՀԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ը.

— Ես գիտեմ բայց մեզի միայն, սաստիկ մի՛ խօսիր։ Ինչ եւ ինչպէս որ ուզես, ես քեզ կը հասկնամ եւ կը հաւատամ։ Բայց ուրիշներուն հետ ամենեւին մի՛ խօսիր։ Ես քեզ կը հասկնամ։ Ես գիտեմ թէ ինչ կը տառապիս։ Ես գիտեմ թէ ինչ կը տառապիս։ Ես գիտեմ թէ ինչ կը տառապիս։

Ինչպէ՞ս կրնայ ան ինծի հասկնալ, երբ ես ինքս ինծի չեմ հասկնար։ Ինչպէ՞ս կրնայ ան գիտնալ թէ ինչ կը տառապիմ, երբ ես ինքս չեմ գիտեր թէ ինչ կը տառապիմ։ Ինչպէ՞ս կրնայ ան գիտնալ թէ ինչ կը տառապիմ, երբ ես ինքս չեմ գիտեր թէ ինչ կը տառապիմ։

Ես ինքս ինծի չեմ հասկնար, ինչպէ՞ս կրնայ ան ինծի հասկնալ։ Ես ինքս ինծի չեմ հասկնար, ինչպէ՞ս կրնայ ան ինծի հասկնալ։ Ես ինքս ինծի չեմ հասկնար, ինչպէ՞ս կրնայ ան ինծի հասկնալ։

— Ես գիտեմ թէ ինչ կը տառապիս։ Ես գիտեմ թէ ինչ կը տառապիս։ Ես գիտեմ թէ ինչ կը տառապիս

մօտ կէս ժամ, տեղեկութիւններ հաղորդ – ելով լրագրողներու, բացատրեց թէ հա – մայնավար կուսակցութիւնը ամէնէն զօ – րաւոր խմբակցութիւնն է Ազգ. ժողովին մէջ, հետեւաբար իրաւունք ունի կազմե – լու նոր գահլիճը, բայց ատիկա «դժուար է ներկայիս, իբրեւ հետեւանք պաշտօնա – կան չրջանակներու եւ միւս ձախակողմ – եան կուսակցութեանց բռնած դիրքին: Հետեւաբար առաջարկեցի նախագահին ընկերվարականի մը յանձնել կառավարու – թեան կազմութիւնը, իբրեւ ղեկաւար նը – պատակ ունենալով խաղաղութիւն հաս – տատել Ալժերիոյ մէջ, բանակցութեանց միջոցաւ»:

Հանրապետութեան նախագահը ունկն – դրութեան ընդունեցաւ նաեւ Պ. Լա. Տեփրէօն որ առաջարկեց Հանրապետա – կան ճակատի կառավարութիւն մը կազ – մել (կի Մոլէ – Մենէս Ֆրանս):

Հին եւ նոր վարչապետներու եւ կու – սակցապետներու կարգին, Հանրապետու – թեան նախագահը ունկնդրութեան ըն – դունեցաւ նաեւ փուժատեան հոսանքին ներկայացուցիչը, Պ. Փոլ Վահէ, որ թե – լադրեց մասնագէտներու դահլիճ մը կազ – մել, երկիրը փրկելու համար ներկայ ըն – կերային եւ անհետեւական տագնապէն: Յանուիթպաններու եւ արհեստաւորներու խմբակցութեան նոր անունն է «Ֆրանսա – կան Միութիւն եւ Եղբայրութիւն»: Իրենց 52 երեսփոխաններէն լինը վիճելի կը հա – մարուին եւ կը կարծուի թէ փոթորիկ մը պիտի պայթի, եթէ չվաւերացուին:

Կը կարծուի թէ դիւերային նախաերը պիտի արգիլուին նորընտիր Ազգ. ժողո – վին մէջ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Խ. ՄԻՒՒԹԵԱՆ արտաքին նախարարը, Մոլոթով եւ ազգ. պաշտպանութեան նա – խարարը, մառեչալ Ժուկով, Փրակա պա – յին, մասնակցելու համար Վարչապետ դաշինքին անդամներու խորհրդակցական ժողովին: (Ձինակցութիւն Ալժիրական ճակատին դէմ, արբանեակ պետութեանց հետ):

ԱԼԺԵՐԻՈՑ Պլիտա քաղաքին մօտ օ – դանաւային արկածի մը զոհ գացին վեց Ֆրանսացի սպաներ: — Ալջիր օր քսան ըմբոստներ սպաննուեցան, 30 հոգի ալ վերք բռնուեցան:

ՄԱՐՈՒՔԻՆ հասած լուրերու համաձայն, ըմբոստները կը սպառնան կտրել Ֆէս – Թազա ճամբան: Օդնական զօրք ղըր – կուեցաւ:

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ մասնաւոր պատուիրա – կութիւն մը ղնաց Հելսինկի, սառըպատե – լու համար այն պայմանագիրը որով Ֆին – լանտայի կը վերադարձուի Փորքալայի չրջանը, 11 տարուան բռնագրաւումէ մը վերջ: Ֆինլանտա բռնութեան տակ վար – ձու տուած էր այս հողը, իբրեւ վնասա – րակ խաբիսխ, 50 տարուան համար:

ԹՈՒՐՔԻՈՑ արտաքին նախարարը յայ – տարարեց թէ «Կիպրոսի բնակիչները ի – րաւունք չունին ինքնորոշում պահանջե – լու իրաւական, աշխարհագրական եւ պատմական պատճառներով»:

ԱՆԳԼԻՈՑ նախկին վարչապետը Էթլի, որ հրաժարելով կոմսութեան տիտղոս ստացած էր, Լորտերու ժողովը մտաւ: Ա – ռաջին անգամ է որ նախկին աշխատաւո – րական վարչապետ մը Լորտերու ժողովը կը մտնէ:

5000 ՖՐԱՆՔ տուգանքի դատապար – տուեցաւ Գիտութեանց Ակադեմիայի ան – դամներէն Փոլ Ամման Տըլիէ, 82 տարե – կան, այն ամբաստանութեամբ թէ «միք – րոմաթոզ» հիւանդութիւնը տարածելով պատճառ եղած է մլլիոնաւոր ճագարներու սպանութեան, Ֆրանսայի եւ ուրիշ եւրո –

Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ
ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Նուիրուած է 1915ի քառասնամեակին: Ընդարձակ Պոէմա մը, ուր ինքնատիպ ձեւով մը տրուած է մեր ազգային ահա – ւոր տուամը:

Կարելի է դանել բոլոր հայ դրավաճառ – ներու մօտ: Գին՝ 500 ֆրանք: Ընտիր տպագրութիւն, 150 էջ: Հեղինակին հաս – ցէն՝

G. POLADIAN,
53, Chemin de St. Julien
Marseille (B. du R.) France

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ
46, RUE RICHER - PARIS (9e)
Tél.: PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Մանկութիւն չունեցող մարդիկ, Ա. Ծառուկեան, մատենաշար «Համազգային» Պէյրութ, 1955, գինը 700 ֆրանք:

Դանիէլ Վարուժան, Դ. ձիզմէճեան, (Դպրոցական կեանքը, Անտիպ նամակներ – ը, Գրականութիւնը), մատենաշար «Ցուսաբեր», Գահիրէ, 1955 գինը՝ 700:

Ընտանիքին բարեկամը եւ ընդարձակ երազահան, կազմեց՝ Կ. Կիլիկեցի, տպ. Կ. Տօնիկեան, Պէյրութ, գին 1000:

Նոր Քնար երգարան, կազմեց՝ Կարօ Գէօրգեան, Պէյրութ, 1954, կազմուած՝ 1650 Ֆր. Թղթակազմ՝ 1400 Ֆրանք:

Քաջն Նազար եւ ուրիշ 13 պատմուածք – ներ, Համասեղ, Գահիրէ 1955: Գինը՝ կազմուած 1000, Թղթակազմ 700 Ֆր.:

Սիամանթոյի ամբողջական գործք, Գահիրէ, կազմուածը՝ 1800 Ֆրանք:

Վերադարձ, Կ. Փօլատեան, Գահիրէ 1955, գինը 500 Ֆրանք:

Զրոյց, Կ. Փօլատեան, (Ահարոնի, Է – լիւարի, Շ. Նարդունիի, Օ. Պէրպէրեա – ցի, Հ. Ս. Տէր Մովսէսեանի եւ Լիւթ Անտրէ Մարսէլի հետ) Փարիզ, 400 Ֆր.: Վէրք Հայաստանի, Խ. Աբովեան (նոր տպագրութիւն), Պէյրութ 1954, (կազ – մուած) 700 Ֆրանք:

Ամէնուն տարեգիրքը, Կարօ Գէօրգեան, Գ. տարի, 1956, պատկերազարդ, 616 էջ, գինը՝ 1200 Ֆրանք:

Գիւղը,, Համասեղ, Բ. տպ. Ազդակի, Պէյրութ, 1955: Գինը՝ 600 Ֆրանք:

Պատմութիւն Հայ Գաղթականութեան, Բ. հատոր, 722 էջ, Գահիրէ, 1955: Գինը՝ 1500 Ֆրանք:

Խենթ-ութիւն Սրբազան (արձակ քեր – թուածներ) Բիւզանդ Կռանեան, տպ. «Ցուսաբեր«, Գահիրէ 1955: Գինը՝ 500:

Մթին Մանկութիւն, Վազգէն Շուշան – եան, հրատ. դրատուն Գեղամ Սեւանի, 1956, Պէյրութ, 215 էջ: Գինը՝ 400 Ֆր.:

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱԻԻԼԻ ՄԷՋ

Ցառաջիկայ պատարագը Փետրուար 5ին:

ԱՑՆՃԱՐԻ ԴՊՐՈՑԻՆ ՀԱՄԱՐ

Կրթասէր ընթերցող մը Պ. Գ. հաղար Ֆրանք կը նուիրէ Ա.ինճարի «Ցառաջ» վարժարանին, «Ցառաջ»ի մէջոցաւ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը փնտռուին Մարկրիթ եւ Տիրուհի Զէրընեան քոյրերը, այս վերջինը ծնած 1907ին Ձեթահի մէջ (Անատոլու), որոնք կը կարծուի թէ Ֆրանսա կամ Հարաւային Ամերիկա կը գտնուին: Տեղեկացնել ի – րենց եղբօր Պ. Զէրընեանի,

114, rue de la Chasse, Mamers (Sarthe)

Կամ Փարիզի Աղբատախնամի վարչու – եան,

32, Rue de Trévise, Paris (9)

Զերմապէս կը խնդրուի Հարաւ. Ամե – րիկայի «Ամենիա»յէն արտաւոպել:

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի
ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

Վիէնի Հ. Մ. Ը. Մ.ի տարեկան պա – րահանդէսը տեղի կ'ունենայ 28 Ցունուար – ին, չաբաթ իրիկուն, քաղաքապետու – թեան ընդարձակ սրահներուն մէջ: Ա – ռաջնակարգ նուագախումբ:

Ց. Կ. ԽԱՉԻ ԼԻՈՆԻ ՄԱՄՆԱՁԻՒՂԻՆ

Տարեկան պարահանդէսը 14 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն, Պէրիէ Միլիէի չքեղ սը – րահներուն մէջ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ. Հրանդ Շահրիկեան (Տիթրոյիթէն) չնորհակալութիւն կը յայտնէ բոլոր ա – նոնց որոնք իր եւրոպա այցելութեան առ – թիւ հիւրասիրեցին ղինքը: Մասնաւոր չը – նորհակալութիւններ Վենեսիկի Միխ – թարեան Հայրերուն, Պ. Մուշեղ Ճերան – եանի եւ Ճերանեան ընտանիքի (Վալանս) եւ Պ. Տիգրան Ասլանեանի (Ժընեւ):

★

ՍԻՓԱՆ – ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբի վար – չութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները, փոխան ծաղկե – փունջի, միութեանը անդամներէն Օր. Գ. Դանիէլեանի եւ Պ. Ա. Զահրիճեանի նշա – նախօսութեան առթիւ: Տիկին Ա. Զիլինկիրեան, Օր. Վ. Տէտէճեան, Պ. Ա. Գիւ – փէլեան 500ական, Պ. Ա. Գիւղիրեան եւ Ս. Պօյաճեան հազար, Պ. Ժ. Խրոլչեան եւ Մ. Խաչատուրեան 500ական:

*
**

Այրի Տիկին Ազատի Ցակոբեան եւ զա – ւակները, Տէր եւ Տիկին Ցովսէփ Ասլան – եան եւ զաւակները խորին չնորհակալու – թիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք ան – ձամբ, ծաղկեպսակով եւ գրաւոր ցաւակ – ցութիւն յայտնեցին իրենց ամուսնոյն, հօր եւ եղբօր

ԵՂԻԱ ՑԱԿՈԲԵԱՆԻ

մահուան առթիւ, (յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Ցունուար 20ին, Առնու – վիլ):

×

ԼԻՈՆ.— Եկեղեցաչէն Տիկնանց Միու – թիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները ի նպաստ Լիոնի և – կեղեցւոյ չինութեան: — Մարսէյլ նորոգ հանդուցեալ Տիկին Իսկուհի Քէչէեանի (ծնեալ Մկնթէչեան) մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Օր. Արփինէ Փա – փազեան 5000 Ֆր. (Լիոնէն):

Նոյն առթիւ Փարիզէն Պ. Կարապետ Փա – փազեան հինգ հազար Ֆրանք:

Պորտոյէն Պ. Կարապետ Դաւիթեան իր եղբօրը զաւկին ծննդեան առթիւ 5000:

Իրենց անուան տօնախմբութեան առ – թիւ, Պ. Պ. Կարապետ Զիլինկիրեան, Կար – պետ Ճնկըլտրեան, Կարապետ Ցովհաննէս – եան 5000ական, Կարապետ Մակէտեան 2000, Ցակոբ Պալթեան հազար, Կարապետ Խա – չատուրեան հինգ հարիւր, Մկրտիչ Դեր – ձակեան հազար, Մարսէյլէն Տիկին Զըր – բաչեան երկու հազար, Փարիզէն Պ. Ա.ժ – ակրեան երկու հազար, ամն հարիւր դուի – ցեցիական Ֆրանք:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Տունը աշխատող զործաւորուհիներ fօնֆէֆիօնի համար: Դիմել՝

Maison Jasmine, (Baltayan), 19, Fg. St. Denis, Métro St. Denis.

ԺԱՄԻՆ հաստատութիւնը խանութ – պաններու եւ չրջուն առեւտրականներու ուշադրութեան կը յանձնէ թէ ամէն օր բաց է, բացի կիրակիէ:

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

*

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս երեքշաբթի, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. «Րաֆֆի» խումբի ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 21ին, Ռաֆֆի Ռեժան: Բոլոր ընկերներու ներ – կայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Հ. Ց. Դ. Եօթնեղբայր – եանի ընդհ. ժողովը այս չաբաթ, ժամը 21ին դպրոցի սրահին մէջ: Կարեւոր օրա – կարգ:

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Ազգ. եկեղ. Միութեան ընդհ. ժողովը փետր. 12, կիրակի կէսօրէ վերջ, ուխ ժէյի սրահին մէջ ժամը 3ին: Օրակարգ երկամեայ նիւթական եւ բարո – յական զեկուցում եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն: Կը հրաւիրուին բոլոր ան – դամները:

ԱԼՅՈՐՎԻԼ.— Ց. Կ. Խաչի մասնաճիւ – ղի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրա – ւիրէ բոլոր ընկերուհիները այս ուրբաթ, ժամը 21·30ին, Ծանօթ սրճարանը, 40պիս ուխ էթիէն Տօլէ: Խիստ կարեւոր օրա – կարգ: Երկու տարուան հաշուետուու – թիւն: : Նոր պատգամաւորի ընտրու – թիւն: Կը խնդրուի բոլոր ընկերուհինե – րէն ներկայ ըլլալ ճիշդ ժամուն:

ՑԵՏԱԶՈՒՈՒԱԾ է «Արծիւ» ենթակոմի – տէի ընդհ. ժողովը որ տեղի պիտի ունե – նար այսօր, ուրբաթ:

ԼԻՈՆԻ «ՀԱՑԿԱԶԵԱՆ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Դպրոցական ամաւորի հանդէսը

Հովանաւորութեամբ Լիոնի եւ չրջանի Ազգ. Միութեան:

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Իմաքիւլէ Քոնսէփսիօն սրահին մէջ, 24 ուխ Տիւնուար, Լիոն:

Դպրոցական, մանկական նոր եւ հաճե – լի պարեր ու երգեր:

Կը ներկայացուի նաեւ դպրոցական ա – չակերտներու կողմէ կատակերգութիւն մը

ԿԻՐԱԿՈՍ ԱՂԱՑԻՆ ՁԱՇԱՐԱՆԸ

Ղեկավարութեամբ ուսուցչուհի Օր. Ընծայ Ստեփանեանի:

«Կաղանդ Պապան» նուէրներ պիտի բաժնէ աշակերտներուն:

Մուտքը ազատ է:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՏԱՐՕՆ ՏՕՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ Հայր. Միու – թեան հանդէսը որ տեղի պիտի ունենար, Փետրուար 26ին, յետաձգուած է Մարտ 18ին, Ֆրանքօ – Պելժ սրահին մէջ, ժամը 14էն 24: Ձեռնհաս ընելու համար Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի ձեռնարկը:

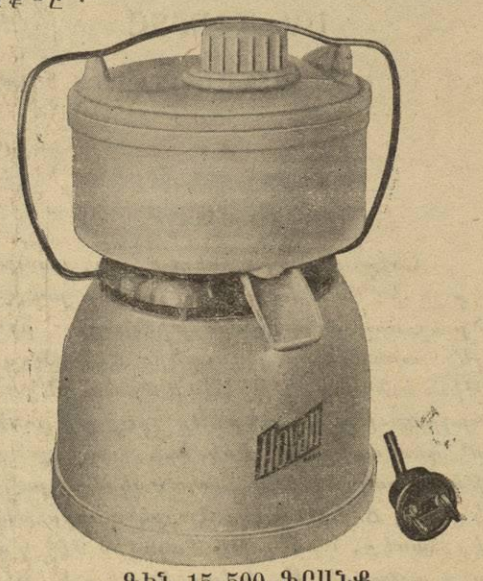
*
**

ՍԱՄՈՒԷԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ վարժարանի թատերահանդէսը Վարդանանցի առթիւ, Փետրուար 26ին:

Centrifugeur Electrique

Բժիչկները չարունակ կը յանձնարարեն գործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիւթը առողջապահական տեսակէտով:

Ահաւասիկ կատարելագործուած զոր – ծիք մը:

ԳԻՆ 15·500 ՖՐԱՆՔ

Դիմեցէք ձեր էլեկտրադէտին կամ

APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE
14, Rue Rochambeau, Paris (9)

Գաւառ կը ղրկուի
Contre remboursement

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՑԵՐԵԿՈՑԹ – ՊԱՐԱ ՀԱՆԴԷՍ ԵՐԿՈՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲՈՎ
կազմակերպուած

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՂՄԷ

5 Փետրուար, կէսօրէ վերջ ժամը 4–12
«LES AMBASSADEURS»
3, Avenue Gabriel, Champs - Elysées Métro Concorde
Մասնակցութեամբ
RUDDY CASTEL et son orchestre du CAROLL'S
et Orchestre MICHEL CATHEBRAS
Միրայժար մասնակցութեամբ
EDDY MARNAY, accompagné d'EMIL STERN
et JACQUES ACHDJIAN (de Bruxelles), le jeune fantaisiste de la chanson française.
Կանխաւ ապահովեցէք ձեր սեղանները հետաձգելով ELYsées 67 - 03

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ • SAMEDI 28 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7889 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3300

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

Ո՞Ր ՕՐՈՒԱՆ ԿԸ ՍՊԱՍԵՆ

•

Երէկ հրատարակուած զանգատագիրը կը վերջանայ բաղձանքով մը.

— « Ազգին համախմբումը երկարաձգելու միակ իրական միջոցն է մեր կարգին ստեղծել երկրորդական վարժարաններ»:

Այս ծրագիրը ցնորք մը չէ, ինչպէս կը կարծեն ոմանք »:

Սրտցաւ տիկինը այս առթիւ կը յիշէ Սեւրի Մուրատեան վարժարանը, հարիւր քսան աշակերտներով եւ կը շարունակէ.

— « Ի՜նչ հրաշագործ արդիւնք կարելի չէր սպասել այդկանց վարժարանէ մը որ ազգային կազմակերպութեանց հովանաւորութիւնը վայելելով *ամէն դասակարգերու մատչելի ըլլար* »:

Սիրսւած ենք անգամ մը եւս յիշեցնել թէ՝ «Ցառաջ»ը երեսուն տարուան նիւթ ունի, այս հարցերու մասին :

Ոչ թէ ողբալով կամ հարեւանցի թելադրութիւն, այլ փաստացի պատճառաբանութիւն, անհրաժեշտ դիտելիքներով: Ու նաեւ յարատեւ խնդրավառութիւն :

Մնդիրը արծարծած ենք այն առեն երբ աւելի բազմաթիւ ունեւորներ կային զաղութին մէջ: Երբ տարագիր բազմութեանց ջիղերը թմրած չէին տակաւին:

Ամէն անգամ որ Բարեգործականը մեծ ծախումբ կատակ մը կ'ապահովէր, կը յիշեցնէինք ճեմարանի մը հաստատման պահանջը (վերջին անգամ՝ Սիմոն Գայ – սէրլեանի ժառանգութեան առթիւ):

Ո՞վ է յսողը: «Դրամագլուխ ունեցող ազգային կազմակերպութիւններու վարիչնե՞րը», որոնք «ընդհանրապէս դրամատէր, հայրենասէր, բարեացակամ բայց բազմազբաղ մարդիկ են »:

Ոչ ուշեցոյց պակասած է, ոչ յստակ ծրագիրը, ոչ ալ ազդասիրական կոչ :

Բայց, այդ «բազմազբաղ մարդիկ»ը հայերէն թերթ կը կարդա՞ն: Կամ տրա – դի՞ր են որ եւ է առաջարկ լսելու , թօթ – ուելով իրենց սովորամոլութիւնը եւ մեծամտութիւնը :

Մնաց որ, այնքան ալ դիւրին չէ «երկրորդական վարժարաններ » հաստատել այս երկրին մէջ :

Մենք չնորհակալ պիտի ըլլայինք, եթէ «դրամատէր եւ հայրենասէր մարդիկ »ը բարեհաճէին ճեմարան մը բանալ, օրի – նակ, Մարսէյլի մէջ :

Դեռ անցեալ տարի կ'արծարծէինք այս հարցը, Համազգային ընկերութեան եւ Փալանճեան ճեմարանի 25ամեակին առ – նակատաբութեան առթիւ:

Լսեցի՞ք որ եւ է ձայն «դրամատէր եւ բարեացակամ» ջրջանակէն :

Բացառիկ պարագայ մըն է Մուրատեան վարժարանի նոր տարեշրջանին յաջողութիւնը, տարիներու տատնապներէն վերջ :

Գալով աշկանց վարժարանի մը հաստատման, հատ մը ունինք արդէն, Դպրոցասէրը, որ կը վայելէ Բարեգործականին հովանաւորութիւնը :

Ինչո՞ւ հապիւ 50 – 60 աշակերտ ունի : Եթէ կրթական մակարդակը տակաւ է, ինչո՞ւ հեռուէն կը դիտեն: Եթէ դիները մատչելի չեն, ինչո՞ւ միջոցներ չեն մատածեր, չափաւորելու համար :

Նամակագիր տիկինը, որ Մուրատեան վարժարանի խնամակալուհիներէն մէկն է, անշուշտ դիտէ այս «ինչու»ներուն պատասխանը :

Այն առեն , կը մնայ համոզել թէ կարելի է աղջկանց վարժարան մը հաստատել «տարեկան երեք հարիւրէ ա – ւելի աշակերտներով»:

Ո՞ր օրուան կը սպասեն, այդ «հրաշագործ արդիւնք»ը ձեռք բերելու համար:

Որ եւ է հարցի լուծման համար միայն բաղձանքները բաւական չեն :

Անհրաժեշտ է գործնական առաջարկներ ձեւակերպել, նկատի առնելով միջավայրին պայմանները :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊԻՔԵՐԸ

ՆՈՐ ԴԱՇԼԻՔԸ ՊԻՏԻ ԿԱՋՄԷ Պ. ԿԻ ՄՈԼԷ

•

ՄԵԾ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒԻՆ

Հանրապետութեան նախագահը երկար խորհրդակցութիւններէ ետք նոր դահլի – ճին կազմութիւնը յանձնեց Պ. Կի Մոլէի , որ 50 տարեկան է եւ ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը եւ ո – րուն կենսագրականը պիտի կարդաք այ – սօր (Գ. էջ):

Եթէ յաջողի, առաջին ընկերվարական վարչապետը պիտի ըլլայ, ութ տարուան մէջ: Վերջինը Փոլ Ռամատիէն էր որ հա – մայնավարները դուրս ձգեց իր դահլի – ճէն: Նոր վարչապետն ալ այդ քաղաքա – կանութեան պիտի հետեւի, թէեւ կրնայ պէտք ունենալ անոնց 150 քուէներուն , ինչպէս պիտի կուտան տեղական թերթե – րը : Պ. Կի Մոլէ անմիջապէս հաւանու – թիւն յայտնեց եւ կը յուսայ Ազգ. ժողո – վին ներկայանալ Գշ. օր, իր ծրագրով եւ կազմած կառավարութեամբ :

Նոր վարչապետը չերմ կուսակից է Ատլանտեան դաշինքին եւ միացեալ Եւրոպա – յի ծրագրին: Վերջերս եռանդով կ'աշխա – տէր հիւլէական ուժի օգտագործման մի – ութիւն մը կազմելու համար ,մասնակցութեամբ վեց պետութեանց :

Հանրապետութեան նախագահին հետ Երկու ժամ խորհրդակցելէ ետք, Պ. Կի Մոլէ անմիջապէս գործի ձեռնարկեց . դահլիճին կազմութիւնը փութացնելու համար: Կ'ըսուի թէ ինքն ալ հաւատք չունի որ երեք ամիսէն աւելի տեւէ նոր կառավարութիւնը : Էլիզէի պալատէն դուրս ելած առեն հետեւեալ յայտարա – րութիւնն ըրաւ մամուլի ներկայացու – ցիչներուն :

— Հանրապետութեան նախագահը ինծի պաշտօն յանձնեց կազմել նոր կառավա – րութիւնը: Անհրաժեշտ չէր որ պատաս – խանի մը սպասէր եւ անմիջապէս հաւա – նութիւն յայտնեցի ... Իր իսկ խորհուր – դին վրայ պիտի չհապաղեմ: Մէկ – երկու օր խօսակցութիւններ պիտի ունե – նամ եւ տեղեկութիւնները պիտի քաղեմ զանազան խնդիրներու մասին: Նախագա – հը եւ ես աչքէ անցուցինք ներքին եւ արտաքին խնդիրներ եւ անդրծովեան հարցեր »:

Ինչպէս յայտնի է, Պ. Կի Մոլէ հան – րապետական ճակատ մը կազմած է նա – խորդ վարչապետ Մենդէս Ֆրանսի հետ որ ունի 57 երեսփոխան (արմատական) , իսկ ինք 96: Ուրեմն պիտի կազմէ փոք – րամասնութեան կառավարութիւն մը որ կը կարօտի համայնավարներու կամ կեդրոնի խմբակցութեանց քուէներուն : Եթէ յաջողի չահիլ հանրապետական ճա – կատին չորս խմբակցութեանց քուէները, ինչպէս եւ 150 համայնավարներու ձայ – նը, պիտի ունենայ 341 քուէ, այսինքն օ – րինական մեծամասնութենէն աւելի :

Ընկերվարական կուսակցութիւնը չեր – մապէս ողջունելով Կի Մոլէի անուանու – մը, երեք լուծում կը նախատեսէ . — 1· Հանրապետական ճակատի կառավարու – թիւն մը Մենդէս Ֆրանսի հետ: 2·— Ամ – բողջովին ընկերվարական դահլիճ մը , եթէ համաձայնութիւն չգոյանայ արմա – տականներուն հետ: 3·— Հրաժարում Կի Մոլէի, որպէս զի Մենդէս Ֆրանս կազմէ նոր դահլիճը: Կուսակցութիւնը կը նախ – ընտրէ առաջին լուծումը :

Մենդէս Ֆրանս յօդուած մը հրատա – րակելով իր օրաթերթին՝ «Էքսփրէս»ի մէջ, կը յայտարարէ թէ նոր վարչապետը «կրնայ վստահիլ բոլոր անոնց որ խաղա – ղութեան եւ ընկերային յառաջդիմու – թեան քաղաքականութիւն մը կ'ուզեն :

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ԵՂԻԱՆ ԱՂՔԱ՞Տ ԷՐ

— «Եղիան (Տէմիրճիպաշեան) երբեք տատապած չէ աղքատութենէ»:

Այս յայտարարութիւնը կը ստորագրէ Տիկին Զարուհի Գալէմճեարեան, իր յուշերը պատմելով «Նոր Աշխարհ» շաբաթաթերթին մէջ :

Այս առթիւ յիշելով իր ազգականական կապերը տարաբախտ գրագէտին հետ, կը նկարագրէ անոր մայրը, Սբբմա հանըմ:

— Մայր ու զաւակ առանձին էին երկյարկանի տան մը մէջ: Երեք սենեակնե – րէն մէկուն մէջ կը բնակէր մայրը : Միւս երկու սենեակներէն մին կը ծառայէր ե – ւիայիին ննջարան եւ աշխատանոց: Հոն էր գրասեղանը՝ ծանրաբեռնուած գիրերով:

Մայրը յաճախ կ'ըսէր մեծ մօրս .

— Էլպի՛ս, քուրիկս, ես ի՞նչ ընեմ այդ բանաստեղծութիւնը, վէպ – նը, վարժապետութիւնը : Եղիաս ասանկ ըլլալիք մարդ չէր, չնորհքով կերակուր մը կերած չունի, խելքը միտքը թուղթն ու գրիչն է: Ինսո՞ր ձգեց Բ. Դրան իր լաւ պաշտօնը եւ գրոց եղաւ: Հոն չունի ռոգաս, դիւրներները կը լուացնէ, մայր է – դիր եւ դիմացիր ...

Եղիայի վերջին օրերն ալ նկարագրե – լով, յօդուածագիրը անգամ մը եւս կը յայտարարէ թէ «ան քնաւ չէ եղած ա – նարծաթ կամ աղօտ գրագէտ :

— « Որքան ատեն որ կը բնակէր Գա – լըքէօյ եւ ուսուցիչ էր կեդր. վարժարա – նի, կանոնաւոր կը ստանար իր ամսա – կանները, անշուշտ քիչ թէ չատ կը վճար – ուէին նաեւ անոր յօդուածները»:

Բայց գրագէտը կը վատնէր շահած դրամները :

— Կարեւոր մաս մը կը գործածէր զգեստեղէններու, գրս չափու վրայ պատրաստել կուտար այդ շրջանին Պոլսոյ լաւագոյն այրերու յատուկ դերձակատան մէջ: Նոյնքան խնամքով ու չափու վրայ պատրաստած էին կօշիկները: Որքան ատեն որ կ'ապրէր մայրը, ուսեստեղէնի մասին նեղուած չէր բնաւ. ատկէ յետոյ էր, որ Եղիա իր չահած դրամին մեծ մասը կուտար դուռը զարնող մուրացիկ – ներու, թանկարժէք նուէրներ՝ իրեն ծա – ռայութիւն մատուցանող կիներու : Մեր սպասուհին երբ կ'երթար մաքրութեան , միշտ վերադարձին ունէր ծրարիկ մը՝ անուշաբոյր սրուակներու, կարի կամ ձե – ռագործի վերաբերեալ իրեղէններու, ա – ժէքաւոր ժանեակէ օձիք մը եւն.: Տան վարձքը վճարելէ յետոյ, իրեն հազիւ կը մնար կաթի ու մածունի դրամ մը եւ չատ դիւերներ անկողին կը մտնէր ամսո մը կաթնեղէն սնունդով »:

Տիկին Գալէմճեարեան սխալ կը գտնէ նաեւ այն կարծիքը թէ Տիկին Նիսրն ծրիաբար կը խնամէր Եղիան :

Քանի մը տող եւս, իբրեւ հուշ նիւթ գրականութեան պատմութեան համար :

Վ.Ա.Հէ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԱՐեւԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՑՈՒՇԱԳԻՐ ՄԸ

•

Անգլեամերիկեան խորհրդակցութեանց առթիւ, որ տեղի կ'ունենան Ուաշինկթընի մէջ, Ֆրանսական կառավարութիւնը յու – շագիր մը ուղղած է երկու պետութեանց: Հրատարակուած տեղեկութեանց համա – ձայն, յուշագիրը այս անգամ ալ կը յի – շեցնէ Պաղտատի դաշինքին անպատե – հութիւնները : Ցետոյ յստակօրէն կը պարզէ Ֆրանսայի տեսակէտները՝ վերա – հաստատելու համար արեւմտեան պետու – թեանց դիրքը Միջին Արեւելքի մէջ: Ա – հաւասիկ հիմնական կէտերը . —

1· Խորհրդային սպառնալիքին լաւա – գոյն պատասխանը պէտք է տրուի տըն – տեսական դեռնի վրայ, — 2· Պաղտատի դաշինքը աւելի կը պատակէ քան թէ կ'ամրապնդէ Միջին Արեւելքի միութիւ – նը.— 3· Նախընտրելի է անտեսական օգ – նութիւնը կազմակերպել Ֆրանքեանդլեա – մերիկեան միացեալ ճակատի մը միջո – ցաւ.— 4· Կարգադրել Եգիպտոս–Իսրայէլ վէճը, միանաբար ձեռնարկներ կատա – րելով երկու երկիրներուն մէջ.— 5· Վե – րահաստատել 1950ի յայտարարութիւնը Միջին Արեւելքի զինեալ ուժերու հատա – տարակչութեան մասին: Այս առթիւ Ֆրանսա վստանգաւոր կը դանէ նոր զէն – քեր չտալ Իսրայէլի.— 6· Ֆրանսա կը պահանջէ որ տեղեկութիւնները հաղոր – դուին իրեն, անգլեամերիկեան խօսակ – ցութեանց մասին, նկատի առնելով Հիւս. Ատլանտեան դաշինքի պարտաւորութիւնները :

× Մ. Նահանգներու արտաքին նախա – րարը, Ֆ. Տըլըս իր մօտ հրաւիրելով Ուաշինկթընի հրէական դեսպանը, յայ – տարարեց թէ ներկայ պարագաներուն մէջ չեն կրնար զէնք տրամադրել Իսրայէլի : Ցետոյ բացատրեց թէ չարաթներ եւ ա – միսներ կրնան անցնիլ, մինչեւ որ Մ. Նահանգները եղրակացութեան մը յանգին այս հարցի մասին :

.....

ԱՐեւԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ պաշտօնապէս ընդունուեցաւ Փրակայի մէջ, իբրեւ անգամ ութ խորհրդային երկիրներու մի – ջեւ կնքուած դինակցութեան, որ պիտի հակադրէ Ատլանտեան դաշինքին :

— « Որքան ատեն որ կը բնակէր Գա – լըքէօյ եւ ուսուցիչ էր կեդր. վարժարա – նի, կանոնաւոր կը ստանար իր ամսա – կաններէը, անշուշտ քիչ թէ չատ կը վճար – ուէին նաեւ անոր յօդուածները»:

Բայց գրագէտը կը վատնէր շահած դրամները :

— Կարեւոր մաս մը կը գործածէր զգեստեղէններու, գրս չափու վրայ պատրաստել կուտար այդ շրջանին Պոլսոյ լաւագոյն այրերու յատուկ դերձակատան մէջ: Նոյնքան խնամքով ու չափու վրայ պատրաստած էին կօշիկները: Որքան ատեն որ կ'ապրէր մայրը, ուսեստեղէնի մասին նեղուած չէր բնաւ. ատկէ յետոյ էր, որ Եղիա իր չահած դրամին մեծ մասը կուտար դուռը զարնող մուրացիկ – ներու, թանկարժէք նուէրներ՝ իրեն ծա – ռայութիւն մատուցանող կիներու : Մեր սպասուհին երբ կ'երթար մաքրութեան , միշտ վերադարձին ունէր ծրարիկ մը՝ անուշաբոյր սրուակներու, կարի կամ ձե – ռագործի վերաբերեալ իրեղէններու, ա – ժէքաւոր ժանեակէ օձիք մը եւն.: Տան վարձքը վճարելէ յետոյ, իրեն հազիւ կը մնար կաթի ու մածունի դրամ մը եւ չատ դիւերներ անկողին կը մտնէր ամսո մը կաթնեղէն սնունդով »:

Տիկին Գալէմճեարեան սխալ կը գտնէ նաեւ այն կարծիքը թէ Տիկին Նիսրն ծրիաբար կը խնամէր Եղիան :

Քանի մը տող եւս, իբրեւ հուշ նիւթ գրականութեան պատմութեան համար :

Վ.Ա.Հէ

ԿԻՊՐՈՍԻ ԹՆՃՈՒԿԸ

*Անգլիոյ գաղթային նախարարը առջի օր կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ երեսփ. ժողովին մէջ, Կիպրոսի մասին : Այդ յայտարարութիւնն ալ կ'ապացու – ցանէ թէ յոռետեսութիւն կը տիրէ գոհա – ցուցիչ կարգադրութեան մը մասին: Նա – խարարը հաստատեց թէ Կիպրոսի կառա – վարիչը իր պաշտօնատեղին վերադարձած է եւ բանակցութիւնները պիտի վերսկսի Մակարիոս արք.ի հետ, բայց մերժեց տեղեկութիւններ հաղորդել նախատես – ուած գիջումներու մասին: Միայն խոստա – վանեցաւ թէ կարեւորարակարծութիւն – ներ կան: Ցետոյ աւելցուց .— « Սխալ է ենթադրել թէ տարակարծութիւնները մի – այն բառերու մասին է: Անոնք մեծ մա – սով կապ ունին նաեւ հիմքին հետ: Ջեմ կրնար նախատեսել թէ ներկայ վիճակին մէջ կարելի պիտի ըլլա՞յ համաձայնու – թեան մը յանգիլ : Կառավարութիւնը եւ կառավարիչը կ'ըմբռնեն թէ սպասողա – կան է արագ եղրակացութեան մը յան – գիլ»:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ կը հեռագրեն թէ կեդր. կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը, Ն. Խրուշչեւ հնդկական դեսպանատուն այցելեց մտանուր պատուիրակութեան մը հետ , այդ երկրին անկախութեան տարեդարձի առթիւ: Ցետոյ զացին Փինլանտական դեսպանատուն, ուր ընդունելութիւն մը սարքուած էր Փորքալայի երկրամասին վերստացման առթիւ: Շատ սիրալիր խօ – սակցութիւններ տեղի ունեցան Հնդկաս – տանի ներկայացուցիչներուն հետ :

ԻՏԱԼԻՈՑ վարիչներն ալ հրաւէր ստա – ցած են Մոսկուայէն, պաշտօնական այ – ցելութեան մը համար: Խորհրդակցու – թիւններ կը կատարուին :

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆ ճակատին սպարապետը, զօր. Կրունթըը յայտարարեց թէ արեւ – մտեան Գերմանիոյ զինեալ ուժերը պիտի կրնան զործնապէս մասնակցիլ Արեւ – մուտքի պաշտպանութեան, մինչ 1959 եւ թերեւս աւելի կանուխ: Զօրավարին կար – ծիքով արեւելեան Գերմանիոյ զինեալ ու – ժերը մեծ արժէք մը չեն ներկայացներ :

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ նոր նաւատորմին սպանե – րը պիտի մարզուին Անգլիոյ մէջ, ինչպէս հաղորդուեցաւ պաշտօնապէս :

ՀԱՅԿ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

(Ծնվ. 1900 թ.)

Հայկ Հովհաննիսյանը ծնվել է 1900 թվականին Կարսի մարզի Ախուրյան գյուղում։ Նա սկզբնական կրթությունը ստացել է հայրենի գյուղում, ապա ուսումը շարունակել Կարսի ռուսական գիմնազիայում։ Գիմնազիան ավարտելուց հետո նա մեկնել է Պետերբուրգ, ընդունվել համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը։ Ուսումնառության տարիներին նա ակտիվ մասնակցություն է ունեցել հեղափոխական շարժմանը, եղել է ռուսական սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության անդամ։ Ցարական կառավարությունը նրան մի քանի անգամ ձերբակալել է, ենթարկել բանտարկության։

Հայկ Հովհաննիսյանը գրել է բազմաթիվ պատմվածքներ, որոնցից շատերը տպագրվել են «Ցոլար» հանդեսում։ Նրա առաջին գրքույկը՝ «Ցոլար» ժողովածուն, լույս է տեսել 1926 թվականին։ Այդ ժամանակ նա արդեն հեղինակություն էր վայելում որպես ընդունակ գրող։ Ժողովածուի հրատարակությունը մեծ ոգևորություն է առաջացրել ընթերցողների շրջանում։ Գրքույկը կազմված է 33 պատմվածքներից։ Դրանցից մի քանիսը նվիրված են հեղափոխական պայքարի տարիներին։

Հայկ Հովհաննիսյանի գրչին են պատկանում նաև «Ծաղիկ» ամսագրի էջերում տպագրված «Ծաղկի» մասին հոդվածները, որոնք ներկայացնում են ամսագրի ստեղծման պատմությունը, նրա նպատակներն ու խնդիրները։ Հոդվածներում հեղինակը գրում է. «Ծաղիկ» ամսագրի նպատակն է ոչ միայն ծաղկեպսակ հյուսել մեր նահատակների գերեզմանների վրա, այլև ծաղկեպսակ հյուսել մեր ապագա սերունդների համար, որպեսզի նրանք ևս ոգևորվեն մեր նահատակների նման հանուն հայրենիքի ազատության պայքարելու»։

Հայկ Հովհաննիսյանը մահացել է 1937 թվականին։

ՀԱՅԿ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

(Ծնվ. 1900 թ.)

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Հայկ Հովհաննիսյանի «Ծաղիկ» ամսագրի էջերում տպագրված «Հուշատետրի տարեդարձը» պատմվածքը ներկայացնում է մի ուսուցչուհու կյանքի դրվագներ։ Ուսուցչուհին՝ Աստղիկ անունով, ապրում է հեռավոր մի գյուղում, որտեղ ամեն ինչ նրան թվում է ձանձրալի ու միապաղաղ։ Նա ամեն օր գրում է իր հուշատետրում, բայց գրառումները ոչ մի հետաքրքրական բան չեն պարունակում։ Աստղիկը երազում է մեծ քաղաքում ապրելու, ընթերցասեր մարդկանց հետ շփվելու մասին։

Մի օր նրա մոտ գալիս է հին ընկերուհին՝ Նվարդը, որը ամուսնացել է գյուղի հարուստ վաճառականի հետ։ Նվարդը հրավիրում է Աստղիկին իրենց տուն, որտեղ նա ծանոթանում է Նվարդի ամուսնու՝ Գրիգորի հետ։ Գրիգորը մեծ գրադարանի տեր է, և Աստղիկը հիացած է գրքերի առատությամբ։ Գրիգորը նրան թույլ է տալիս ընտրել ցանկացած գիրք տանելու համար։

Աստղիկը վերադառնում է տուն, կարդում գրքերը, և նրա կյանքը սկսում է փոխվել։ Նա հասկանում է, որ գրքերը կարող են բացել նոր աշխարհներ, և որոշում է ինքն էլ սկսել գրել։ Նա գնում է քաղաք, գնում է գրքեր, և նրա կյանքը ամբողջությամբ փոխվում է։

ՀԱՅԿ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

(Ծնվ. թվական չունի)

Պատրաստեց Նիկողայոս Ղազարյանը

Հայկ Հովհաննիսյանը ծնվել է Ախուրյան գյուղում, սովորել է Կարսի ռուսական գիմնազիայում, ապա ընդունվել Պետերբուրգի համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը։ Ուսանողական տարիներին նա ակտիվ մասնակցություն է ունեցել հեղափոխական շարժմանը, եղել է ռուսական սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության անդամ։ Ցարական կառավարությունը նրան մի քանի անգամ ձերբակալել է, ենթարկել բանտարկության։

Հայկ Հովհաննիսյանը գրել է բազմաթիվ պատմվածքներ, որոնցից շատերը տպագրվել են «Ցոլար» հանդեսում։ Նրա առաջին գրքույկը՝ «Ցոլար» ժողովածուն, լույս է տեսել 1926 թվականին։ Այդ ժամանակ նա արդեն հեղինակություն էր վայելում որպես ընդունակ գրող։ Ժողովածուի հրատարակությունը մեծ ոգևորություն է առաջացրել ընթերցողների շրջանում։ Գրքույկը կազմված է 33 պատմվածքներից։ Դրանցից մի քանիսը նվիրված են հեղափոխական պայքարի տարիներին։

Հայկ Հովհաննիսյանի գրչին են պատկանում նաև «Ծաղիկ» ամսագրի էջերում տպագրված «Ծաղկի» մասին հոդվածները, որոնք ներկայացնում են ամսագրի ստեղծման պատմությունը, նրա նպատակներն ու խնդիրները։ Հոդվածներում հեղինակը գրում է. «Ծաղիկ» ամսագրի նպատակն է ոչ միայն ծաղկեպսակ հյուսել մեր նահատակների գերեզմանների վրա, այլև ծաղկեպսակ հյուսել մեր ապագա սերունդների համար, որպեսզի նրանք ևս ոգևորվեն մեր նահատակների նման հանուն հայրենիքի ազատության պայքարելու»։

Հայկ Հովհաննիսյանը մահացել է 1937 թվականին։

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Հայկ Հովհաննիսյանի «Ծաղիկ» ամսագրի էջերում տպագրված «Հուշատետրի տարեդարձը» պատմվածքը ներկայացնում է մի ուսուցչուհու կյանքի դրվագներ։ Ուսուցչուհին՝ Աստղիկ անունով, ապրում է հեռավոր մի գյուղում, որտեղ ամեն ինչ նրան թվում է ձանձրալի ու միապաղաղ։ Նա ամեն օր գրում է իր հուշատետրում, բայց գրառումները ոչ մի հետաքրքրական բան չեն պարունակում։ Աստղիկը երազում է մեծ քաղաքում ապրելու, ընթերցասեր մարդկանց հետ շփվելու մասին։

Մի օր նրա մոտ գալիս է հին ընկերուհին՝ Նվարդը, որը ամուսնացել է գյուղի հարուստ վաճառականի հետ։ Նվարդը հրավիրում է Աստղիկին իրենց տուն, որտեղ նա ծանոթանում է Նվարդի ամուսնու՝ Գրիգորի հետ։ Գրիգորը մեծ գրադարանի տեր է, և Աստղիկը հիացած է գրքերի առատությամբ։ Գրիգորը նրան թույլ է տալիս ընտրել ցանկացած գիրք տանելու համար։

Աստղիկը վերադառնում է տուն, կարդում գրքերը, և նրա կյանքը սկսում է փոխվել։ Նա հասկանում է, որ գրքերը կարող են բացել նոր աշխարհներ, և որոշում է ինքն էլ սկսել գրել։ Նա գնում է քաղաք, գնում է գրքեր, և նրա կյանքը ամբողջությամբ փոխվում է։

Ս. ՓԱՐԱՋԱՆՈՎԻ ՊԱՏՄՎԱԾՔԸ

ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ

●

Ս. ՊԱՆՈՍ

Մեր ազգային պատմագրության մեջ Ս. Փարաջանովի անունը հանդիսանում է ամենից առաջ հայրենասիրության, ազգային ոգու և ինքնուրույն մտածողության խորհրդանիշ։ Նա ապրել և ստեղծագործել է ազգային ծանր ժամանակներում, երբ հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը ուղղված էր ոչ միայն օտար լծի դեմ, այլև ներքին հակասությունների, ազգային միասնության ամրապնդման համար։ Ս. Փարաջանովը ոչ միայն ականատես է եղել այդ պայքարին, այլև ինքն է մասնակցել դրան։ Նրա կյանքի ուղին ինքնին խորհրդանշական է։ Ծնվել է Վանում, ապրել Կ. Պոլսում, Զմյուռնիայում, Մարսելում, Փարիզում, Վենետիկում, Վիեննայում, Ժնևում, Կ. Պոլսում, Վանում, Ալաշկերտում, Մուշում, Կարսում, Էջմիածնում, Երևանում, Թիֆլիսում, Ղարաքիլիսայում, Ալեքսանդրապոլում, Ախալքալաքում, Ախալցխայում, Ղազախ

Նոր կառավարութեան կ'իյնայ փրկել Ֆրանսական Ափրիկէն, սակայողաբար վերահաստատել պետութեան հեղինա – կութիւնը բոլոր աւտոնոմութեանց հանդէպ որոնք կ'ուզեն անոր տեղն անց – նել եւ այժմ բացէ ի բաց ապստամբած են իրաւակարգին Թշնամիներուն: Մենք ո վարան մեր լիակատար աջակցութիւնը պիտի ընծայենք կի Մոլէի կառավարու – թեան: Եւ կը խնդրենք բոլոր քաղաքացի– ներէն անոր ուժ տալ համոզումով. որով– հետեւ այս անդամ Հանրապետութիւնը փրկելու հոգն ունինք »:

Լրագրողներու հարցումներուն ալ պա – տասխանելով, Մենդէս Ֆրանս յայտա – րարեց .— Հանրապետութեան նախագա – հին հետ քննեցինք Հիւս. Ափրիկէի եւ մասնաւորապէս Ալժերիոյ խնդիրը: Ան – տարակոյս ամէնէն ծանրակշիռ հարցն է այս եւ հարկ է երկար խորհիլ, կարգ մը քաղաքական որոշումներ տալէ առաջ:

Շատ մը արմատականներ կ'ուզեն որ Մենդէս Ֆրանսի յանձնուի անդրծովեան (գաղթայրին) նախարարութիւնը, որպէս զի կարենայ վարել Ալժերիոյ գործերը: Հաւանական է որ արտաքին նախարարու– թիւնը միաժամանակ վարեն վարչապետը եւ Մենդէս Ֆրանս: Կարծողներ կան թէ կի Մոլէի առաջին գործը պիտի ըլլայ Ալժե– րիա երթալ կամ հոն ղրկել Մենդէս Ֆը– րանսը, քննութեան համար:

× Նոր վարչապետը քանիցս բացատրած է թէ յարմար չէ նոր ազդայնացումներ կատարել ներկայ պարագաներուն մէջ: Ցետոյ, համաձայն է սահմանադրութեան եւ ընտրական օրէնքի բարեփոխման, ճշ – դելու համար Ազգ. ժողովի լուծման պա – րագաները եւ ապահովելու համար երես– փոխանները ուղղակի ընտրութիւնը:

× Հաւանական է որ ներքին եւ կրթա – կան նախարարութիւնները յանձնուին ա– մատականներու: Ազգ. պաշտպանութեան նախարարութեան համար ալ թեկնածու կը համարուի արմատական մը՝ Շապան Տելմաս:

× Ազգ. ժողովին զանազան յանձնա – խումբերն ալ կազմուեցան: Տեղական թերթերը կը գրեն թէ համայնավարները 11 անդամ ունին իւրաքանչիւր յանձնա – ժողովի մէջ, ընկերվարականները եւ անկախները՝ եօթնական, արմատական – ները՝ չորսական եւայլն:

× Խմբակցութիւնները վերջնապէս տե– ղաւորուեցան: Փուժատեան երեսփոխան – ներուն յատկացուեցաւ Ազգ. ժողովի սրահին ծայրագոյն աջ մասը:

ՓՈՒԺԱՏԵԱՆ չարժումին դէմ պայքա – րելու համար բանաձեւեր քուէարկեցին Աչխատանքի Դաշնակցութիւնը, Բանուո – րական Ուժը եւ Քրիստոնեայ աչխատա – ւորներու սենտիքան:

ՄԵՆԱՄԱՐՏԻ հրաւիրուեցաւ խտալական թերթի մը փարիզեան թղթակիցը, որ «Փուժատի կապիկները» կոչած էր ի – տալացի փուժատեաններուն:

ԱՐԲԱՑ ՓԻՆԻի հետեւորդները գրաւե– ցին Օթէօյի կամարուղին, անտուն բնա – կիչներ տեղաւորելու համար:

ՄԱՐՈՒԻ մէջ առանձնաչնորհներ կը վայելէին Մ. Նահանգները, 1787էն ի վեր: Որոչեցին հրաժարիլ, մեծ գոհու – նակութիւն պատճառելով Ֆրանսայի:

ՈՉ – ՅԱՐԶԱԿՄԱՆ դաչինք մը կնքել առաջարկած է Բուլկանին, Այզընհաուըրի ուղղած նամակով, ինչպէս կը հաւատան ամերիկեան աղբիւրէ:

×

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Այս կիր. Մարսէյլի Հ.Մ.Ը.Մ.Ը կը մրցի Քանկի խումբին դէմ, Թրէդ Քուանի մարզադաշտին վրայ, նոր յաղթանակ մը չահելու առաջադրութեամբ:

ԶՄԵՌՆԱՑԻՆ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԸ.— Հինգ– շաբթի օր Քորթինայի մէջ Իտալիոյ Հան– րապետութեան նախագահը՝ Կրօնքի պաշ– տօնապէս բացուած յայտարարեց Շրջ մարզական խաղերը (ձմեռնային): Կը մասնակցին 33 ազգեր: Սովետ մարզիկնե– րը բաւական մտահոգութիւն կը պատճա– ռեն սովորական «Քալորի»ներու: Առա– ջին առթիւ սկսան սքիի եւ hoftյի մըր – ցումները:

ԿՈՓԱՄԱՐՏ.— Համխա – Մնէյեռա կո – փամարտի մրցումը տեղի ունեցաւ հինգ– շաբթի իրիկուն Մարզական Պալատին մէջ: Ներկայ էին տասը հազար հոգի: Պելժ Մնէյեռսի «Թեքնիք» առաւելութիւնը բաւական չեզաւ հաւասարութիւնը կոտ – րելու եւ արդիւնքը յայտարարուեցաւ «մաչ նիւլ»: Թէեւ ոմանք վիճելի կը գտ– նէին այս վճիռը:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պ. Արմենակ Համբարձումեանի տիկնոջ ԵՐՄՈՆԻ ՀԱՄԱՐՁՈՒՄԵԱՆի (ծնեալ Մարկոսեան) կսկծալի մահուան քառա – սունքին առթիւ պիտի մատուցուի Ս. պատարագ եւ պիտի կատարուի հոգե – հանգստեան պաշտօն 4 Փետր., չարաթ առաւօտեան ժամը 10ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյն մէջ:

Կը պատարագէ Հայրապետական պատ– ուիրակ Գեր. Տէր ՍԵՐՈՎԲԻ եպիսկ. ՄԱ– ՆՈՒԿԵԱՆ:

Ամուսինը, զաւակները, թոռները, Համբարձումեան եւ Մարկոսեան ընտա – նիքները յարգող բոլոր բարեկամները եւ ազգականները կը հրաւիրուին ներկայ ըլ– լալ:

Մասնաւոր հրաւէր եւ մահազդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

●

Այրի Տիկին Արուսեակ Զորայեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհան– դիստ պիտի կատարուի այս կիրակի Փա– րիզի Հայոց Ժան Կուժոնի եկեղեցին, ի յիշատակ իրենց ողբացեալ ամուսնոյն եւ հօր

ՆՇԱՆ ԶՈՐԱՑԵԱՆի

մահուան տարեդարձին առթիւ:

Կը հրաւիրուին ազգականները, բարե – կամներ եւ իր յիշատակը յարգողները:

*
**

Տիկին Թեֆար Դաւիթեան կը ծանու – ցանէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցին, ի յիշատակ՝

ՏԻԳՐԱՆՈՒՀԻ ՏԱՑԵԱՆի

(Մեռած Հայաստան)

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները:

ՀԱՑԱՇԽԱ ՊԱՏԱՐԱԳ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի ժամը 10ին, Սէն Քանա եկեղեցին: Կը պատարագէ Ց. Վ. ՋՈՒ – ՀԱՃԵԱՆ, ժողովրդապետ Մարսէյլի Հայ Կաթողիկէ Համայնքին:

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

Ցառաջիկայ պատարագը Փետրուար 5ին:

ՀԱՄԱՁԳԱՅԻՆ

Վարչութեան ժողովը պիտի գումարուի Փետրուար մէկին, Զորեքշաբթի ժամը 18ին, Ռեժան սրճարանին վերնայարկը: Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

ՄԱՐՍԷՅԼ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բարեկենդանը աւելի փառաւոր կեր– պով ծօնելու համար, ՄՈՒՐԱՏ – ՌԱՓԱՑԷԼԵԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ԱՇԱԿԵՐ – ՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ տարեկան պա– րահանդէսը՝

LE VAMPINGի ՍՐԱՀԸ

18 Փետրուարին եւ ոչ թէ
Քլիիիպի մէջ 11 Փետրուար

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը փնտռուին Մարկրիթ եւ Տիրուհի Զթըրեան քոյրերը, այս վերջինը ծնած 1907ին Ձերահի մէջ (Անատոլու), որոնք կը կարծուի թէ Ֆրանսա կամ Հարաւային Ամերիկա կը գտնուին: Տեղեկացնել ի – րենց եղբօր Պ. Զթըրեանի,

114, rue de la Chasse, Mamers (Sarthe)

Կամ Փարիզի Աղքատախնամի վարչու– եան,

32, Rue de Trévise, Paris (9)

Ջերմապէս կը խնդրուի Հայրա. Ամե – րիկայի «Արմենիա»յէն արտատպել:

Տէր եւ Տիկին Աբտաչէս Շահիկեան, Տէր եւ Տիկին Նուպար Գըզիրեան, Օր. Պէաթ– րիս .Պ. Սէրժ եւ Պ. Ժան Գըզիրեան, Տիկին Մ. Գըսիրեան եւ Տէր եւ Տիկին Ա. Սարգիսեան (Երեւան), Տէր եւ Տիկին Հ. Նալպանտեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տի– կին Ա. Շահիկեան եւ զաւակները, ինչպէս եւ Տէր եւ Տիկին Ա. Փանոսեան եւ զաւա– կը, Տէր եւ Տիկին Գանթարեան, Այրի Տիկին Պարոնվարդեան եւ Պ. Երուանդ Գալաճեան կը ծանուցանեն իրենց եղբօր, մօրեղբօր, աղգականին եւ բարեկամին

ՏԻԳՐԱՆ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆի

մահը որ տեղի ունեցաւ յետ կարճատեւ հիւանդութեան, Յունուար 27ին:

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի երկուշաբթի, Յունուար 30ին, ժամը 10·45ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին (15 ռիւ Ժան Կուժոն), ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Անկէնի գերեզմանատունը, ամփոփուելու իր ընտանեկան դամբարա– նին մէջ:

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

Վիէնի Հ. Մ. Ը. Մ.ի տարեկան պա – րահանդէսը տեղի կ'ունենայ 28 Յունուա– րին, չարաթ իրիկուն, քաղաքապետու – թեան ընդարձակ սրահներուն մէջ: Ա – ռաջնակարգ նուագախումբ:

Ց. Կ. ԽԱՉԻ ԼԻՈՆԻ ՄԱՆԱՁԻՒՂԻՆ

Տարեկան պարահանդէսը 14 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն, Պէրիէ Միլիէի շքեղ սը– րահներուն մէջ:

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՆԱԻԱՍԱՐԴ, պաշտօնաթերթ Հ. Մ. Ը. Մ.ի, Գ.տարի, թիւ 40 (Նոյեմբեր 1955): Հայերէն եւ սպաներէն բաժիններով: Պուէնոս Այրէս (Արժանթին):

ՊԱՐՏԻԶ, մանկական թերթ, 10րդ տա– րի թիւ 122, (Յունուար 1956): Խմբագիր– ներ Ասրինէ Տաւրեան եւ Բաղարատ Թեւեան: Պոլիս:

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

Մասնագէտ մեքենագէտ
Մեքենաներու նորոգութիւն
ԳՆՈՒՄ, ՎԱՃԱՌՈՒՄ և ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ
Surjeteuses, raseuses, R. BLOT, 9. Rue Clignancourt
Paris (18), Tél. MON. 80-72, Métro Barbès

AGENCE DE L'URSINE

PETIMAL MARDIK
33, Paul Doumer. Velizy (S.etO.)
Tél. 135 Chaville

Ծախու է 29 սենեակներով պանդոկ մը չաս նպաստաւոր պինով:

Boulogne-Billancourt ի մէջ
Հոդով միասին 5·775·000 ֆրանք:
եւ
Վելիզիի մէջ երեք սենեակով, ան – միջապէս տրամադրելի փավիյոն մը պար– տէզով, 1·400·000 ֆրանք:

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Տունը աշխատող գործաւորուհիներ foնփէխիօնի համար: Դիմել՝

Maison Jasmine, (Baltayan), 19, Fg. St. Denis, Métro St. Denis.

ԺԱՄԱՒԻՆ հաստատութիւնը խանութ – պաններու եւ շքջուն առեւտրականներու ուշադրութեան կը յանձնէ թէ ամէն օր բաց է, բացի կիրակիէ:

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՑԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱ ՀԱՆԴԷՍ ԵՐԿՈՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲՈՎ
կազմակերպուած

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՂՄԷ

5 Փետրուար, կէսօրէ վերջ ժամը 4–12
«LES AMBASSADEURS»
3, Avenue Gabriel, Champs - Elysées Métro Concorde
Մասնակցութեամբ
RUDDY CASTEL et son orchestre du CAROLL'S
et Orchestre MICHEL CATHEBRAS
Միրայօժար մասնակցութեամբ
EDDY MARNAY, accompagné d'EMIL STERN
et JACQUES ACHDJIAN (de Bruxelles), le jeune fantaisiste de la chanson française.
Կանխաւ ապահովեցէք ձեր սեղանները հեռաձայնելով ELYsées 67 - 03

— ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ —

*

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս երեքշաբթի, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին:

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Հ. Ց. Դ. Եօթնեղբայր– եանի ընդհ. ժողովը այս չարաթ, ժամը 21ին դպրոցի սրահին մէջ: Կարեւոր օրա– կարգ:

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Ազգ. եկեղ. Միութեան ընդհ. ժողովը Փետր. 12, կիրակի կէսօրէ վերջ, ռիւ Ժէյ սրահին մէջ ժամը 3ին: Օրակարգ երկամեայ նիւթական եւ բարո– յական զեկուցում եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն: Կը հրաւիրուին բոլոր ան – դամները:

ԼԻՈՆԻ «ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Դպրոցական ամանորի հանդէսը

Հովանաւորութեամբ Լիոնի եւ չրջանի Ազգ. Միութեան:

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Իմաքիւլէ Քօնսէփսիօն սրահին մէջ, 24 ռիւ Տիւնուար, Լիոն:

Դպրոցական, մանկական նոր եւ հաճե– լի պարեր ու երգեր:

Կը ներկայացուի նաեւ դպրոցական ա – չակերտներու կողմէ կատակերգութիւն մը

ԿԻՐԱԿՈՍ ԱՂԱՅԻՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

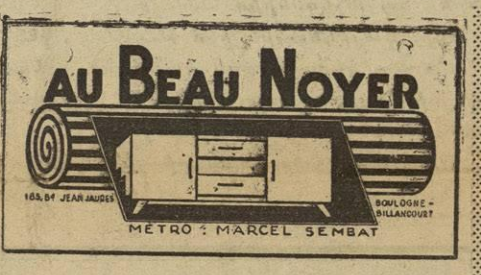
Ղեկավարութեամբ ուսուցչուհի Օր. Ընձայ Ստեփանեանի:

«Կաղանդ Պապան» նուէրներ պիտի բաժնէ աչակերտներուն:

Մուտքը ազատ է:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ֆ. Կ. Խաչէ Պուլվար Օտտոյի վարչութիւնը շնորհակալու – թեամբ ստացած է առեւտրատեսուհի Տիկ. Նազլու Ղարիպեանէ չորս հազար Ֆր., իսկ երկու հազար ալ դպրոցին համար, իր Ամերիկա մեկնումին առթիւ:

Salles de séjour Penderies - literie
Chambres - cosys Cuisines laquées
Salons-tapisserie Fauteuils-canapés lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵԾ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

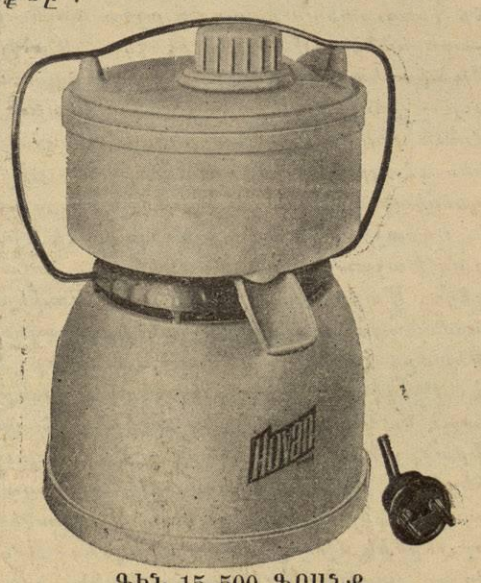
ՋՐԻ ՑԱՆՋՆԵԼԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ
ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

185, Bd. Jean Jaurès
Boulogne - Billancourt
Métro MARCEL SEMBAT

Centrifugeur Electrique

Բժիշկները չարունակ կը յանձնարարեն դործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիւթը առողջապահական տեսակէտով:

Ահաւասիկ կատարելադործուած դոր – ծիք մը:

ԳԻՆ 15·500 ՖՐԱՆՔ

Դիմեցէք ձեր էլեկտրադէտին կամ
APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE
14, Rue Rochambeau. Paris (9)
Գաւառ կը ղրկուի
Contre remboursement.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, *Rue de Trévise, Paris-9e*

C.C.P. Paris 1678-63 R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարին. 3500 ֆր. կամ $ 10 Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

DIMANCHE 29 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7890 32e ANNEE

Խմբագիր ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3301

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՕԳՏԱԳՈՐԾԵԼ ԳԱՆՁԵՐԸ

●

Մեր մատնանշած չորս – հինգ վանքերը եթէ իսկապէս պիտի ծառային մշակոյթի զարգացման, տարբական պայման է որ դառնան կենդանի վառարան ուսումնասիրութեան եւ արտադրութեան :

Ինչպէս ղիւեալ կուսակիցք վերջին անդամ, անոնց միայն ձեռագիրները ան – տեսո՛ւ ոսկեհանք մը կը կազմեն :

Ի՞նչ օգուտ այդ անշարժ հարստութե – նէն, եթէ պղպտումներ եւ պեղումներ պիտի չկատարուին : Եթէ նոր դէմքեր մէջտեղ պիտի չելլեն մէկ սերունդէն միւսը, լեզու տալու համար զեղնած թուղթերուն :

Բանասիրութիւնը եւ պատմութիւնն ալ մշտանորոգ վերլուծում, պրպտում եւ մշակում կը պահանջեն, ինչպէս մշակոյթի միւս ճիւղերը :

Ըսքան կրցած ենք հետեւիլ, Վիէննայի Մխիթարեանները մնացած են հաւատա – րիմ՝ իրենց աւանդութեան : Իրենց ամ – սագիրը, «Հանդէս Ամսօրեայ», հատոր – ածոյ մըն է մատենագրական – բանասիրական ուսումնասիրութեանց, երբեմն չա – փազանց մասնագիտական :

Իրենց «Պզտ. Մատենադարան»ը կը կազ – մէ գանձարան մը տեւական գործերու, աւելի կամ նուազ հասուն մշակումով :

Այդ աշխատանքն ալ կրնայ կանգ առ – նել, եթէ նոր ուժեր պատրաստած չեն, յաջորդելու համար Տաշեաններու եւ Ա – կինեաններու :

Պատահած է որ այս ուղղութեամբ հար – ցումները ուղղենք Վենետիկի Մխիթա – նեաններուն :

Պատասխան.— Վարդապետները ընդ – հանրապէս կլանուած են վանքին վարչա – կան – ներքին հոգերով : Շատերն ալ կը նախընտրեն աշխատիլ վանքէն դուրս, նուիրուելով կրթական–դպրոցական գոր – ծունէութեան :

Ըսել կ'ուզեն թէ տրամադրելի ուժեր չեն մնար, Մատենադարանին եւ ձեռա – գրատան վրայ հակելու, պրպտելու եւ տքնաջան, տեւական աշխատանքներ կա – տարելու համար :

Այնպէս որ իրենց ամսագիրն ալ, Բազ – մավէպ, գործած է գրական թերթ :

Ի՞նչ պատկեր կը ներկայացնէ Երուսա – ղէմի վանքը, այս տեսակէտով :

Իրողութիւն է որ վանքը ծանր տագ – նապներու մատնուած է թէ երկրորդ աշ – խարհամարտին եւ թէ մանաւանդ Պաղես – տինի պատերազմին հետեւանքով (1948) : Աւելի ծանր քան միւս վանքերը :

Մենաստանին ապահովութեան եւ մա – տակարարութեան հետ, հազարաւոր պա – տըսպարեալներու պարենաւորման հոգը տեսակ մը խնամատարութեան վերածած է Միսթանութիւնը :

Երեւի ա՛յս է պատճառը որ իրենց ամ – սագիրն ալ, «Սիոն» կը մնայ ժպտոյն եւ տհաս, իրրեւ բանասիրական պարբերա – թերթ :

Կը մնայ պիտի՞ալ թէ գոնէ երիտասարդ Միսթարեաններուն մէջ կա՞ն ընդունակ տար – բեր, օգտագործելու համար այնքան ճոխ ձեռագրատունը :

Իսկ Անթիլիասի մէջ ամէն ինչ է լինե – լութեան է, իրրեւ նոր հաստատութիւն :

Մնաց որ, դպրեվանքն ալ աւելի չատ կը ձգտի հոգեւոր հովիւներ արտադրե – լու, վարդապետ կամ քահանայ ճարելու, Միջին Արեւելքէն մինչեւ Ամերիկա :

Այդ պատճառով ալ, իր ամսագիրը, Հասկ, աւելի չատ խոստում է :

Միջանկեալ ըսենք թէ չորս վանքերուն ամսագիրներն ալ չատ անկանոն կը հրա – տարակուին :

Հաւատա՞նք թէ վերազնահատման փորձ մը պիտի կատարեն վերոյիշեալ Միսթարութիւնները, որպէսզի մենաս – տանները չդառնան հասարակ ճգնարան կամ ծուլարան :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

●

ԿԸ ՅՈՒՍԱՆ ՎԵՐՋԱՑՆԵԼ ՎԱՂԸ

Նոր վարչապետը, կը Մոլէ, կը չարու – նակէ իր խորհրդակցութիւնները, օր ա – ռաջ կազմելու համար իր դահլիճը : Կը յուսայ կազմը լրացնել այս իրիկուն (կի – րակի) եւ Ազգ. ժողովին ներկայանալ Դշ. օր : Այս առթիւ յայտարարեց թէ կէս մը պիտի մեկուսանայ, իր ծրագիրը մշակե – լու համար :

Իրազեկները կը կարծեն թէ պարզ մե – ծամասնութիւն մը պիտի չահի համայնա – վարներու 150 քուէներով : Բայց չատ բան կախում ունի դահլիճին ծրագրէն : Եթէ համայնավարները մերժեն վստահութիւն յայտնել, այն ատեն մեծամասնութիւն կրնան ապահովել Էտ. Ֆորի կուսակից – ները (14), Պ. Փինէի անկախները եւ կոլ – ձանները (95), ինչպէս եւ ժողովրդական Շարժումը (73 երեսփոխան) : Առանց ա – յին կամ ձախին աջակցութեան Մոլէ – Մենդէս Ֆրանս ճակատը պիտի ունենայ միայն 191 քուէ :

Ամէն պարագայի մէջ, բանդէտները կը կարծեն թէ նոր դահլիճը պիտի ըլլայ փոքրամասնութեան կառավարութիւն մը, կարճ տեւողութեամբ :

Պ. Կի Մոլէ առջի օր երկար տեսակցու – թիւն մը ունեցաւ նախորդ վարչապետին՝ Էտ. Ֆորի հետ : Երէկ ալ պիտի տեսակ – ցէր : Իսկ Մենդէս Ֆրանսի հետ միշտ կը խորհրդակցի, վերջնական եզրակացու – թեան մը յանգելու եւ ծրագիրը մշակելու համար : Մանաւանդ տեսակցութիւն մը ունեցաւ, նաեւ, Պանք տը Ֆրանսի կա – ռավարիչին եւ ուրիշ մասնագէտներու հետ, ուսումնասիրելու համար երկրին տնտեսական եւ եմտական կացութիւնը : Օրուան հրատապ խնդիրը կը կազմէ Ա – ժերիոյ վտանգավից հարցը : Կուսակալը, Ժաք Սուսթել, Փարիզ եկած է նորէն, խորհրդակցելու համար : Ինչպէս գրած ենք արդէն, Պ. Սուսթել միշտ կը յիշե – ցնէ թէ ամբողջ Հիւս. Ափրիկէն կոր – սուած է, եթէ Ալժերիան կորսնցնեն :

Վարչապետը զինուորական կացու – թիւնն ալ քննեց, տեսակցելով պզտ. պաշտպանութեան Նախորդ Նախարարին՝ ղօր. Պիւթէի հետ : Հրատարակուած տեղեկութեանց համաձայն, այս վերջինը աղմարարած է թէ լաւ տպաւորութիւն պիտի չէղոյանայ արտաքսմանի մէջ (Անգլիա եւ Մ. Նահանգները), եթէ նոր կառավարութիւնը չափէն աւելի հակի դէպի ծայրագոյն ձախ :

Զանազան ենթադրութիւններ կ'ըլլան նոր դահլիճին կազմութեան մասին : Այսպէս, կ'ըսեն թէ Մենդէս Ֆրանս պի – տի ըլլայ փոխ վարչապետ, ուրիշ երկու արմատականներու հետ. Պ. Քրիսթիան Փինօ (ընկերվարական) արտաքին գոր – ծերու, Լաքոսա (նոյնպէս), եմտական, Ժիլպէր Ժիւլ (արմատական) ներքին գործերու, կալիէ (ընկերվարական), աշ – խատանքի, Մորօ Ժիաֆերի (արմատա – կան) դատական եւն. :

Դահլիճը պիտի բաղկանայ 10–12 նա – խարարներէ, բազմաթիւ խորհրդական – ներով :

× Տեղական թերթ մը, «Փառի Փրէս», յօդուածաշարք մը սկսած էր երէկ Ալժե – րիոյ մասին : Յօդուածագիրը, Փոլ Ժե – ռէն, որ Հիւս. Ափրիկէ գացած էր վեր – ջերս, կը յայտարարէ թէ «պիտի ըսեմ անողորմ ճշմարտութիւնը», եւ քարէս մըն ալ դնած է, պատկերացնելով ըմբոս – տութեան ծաւալումը :

× Ազգ. ժողովին մէջ փուժառեան ե – բեսփոխաններուն յատկացուած է ամփի – թատրոնին ծայրագոյն աջ թեւը, ուր եր – բեմն կը նատէին կոլեաններէն : Փուժատ – եան, որպէսզի տեւական խաղաղութիւն մը հաստատուի Միջին Արեւելքի մէջ : Յետոյ կ'ըսէ թէ Ֆրանսա համաձայն է համախորհուրդ գործելու Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն հետ, հակազդելու համար խորհրդային ձեռնարկներուն՝ Միջին Ա – րեւելքի մէջ :

▪▪ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ▪▪

*

ՆՈՐԷՆ ԵՂԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

Տիկ. Գալէմբեարեան իր յուշերուն մէջ բանի մը ճշդումներ եւս կատարելով, դի – տել կուտայ թէ Մատամ Նիսքըն կը բնա – կէր վատահամբաւ փողոցի մը մէջ, «տուն մը որուն առջեւ կը վառի կարմիր լոյս մը» : Այնպէս որ, իր զարմիկները չէին կրնար այցելել :

Այդ միջոցին, եղիան բոլորովին կերպա – րանափոխուած էր, «փիզիքապէս ալ, իր հագուելու, խալելու ձեւերով » :

Այս առթիւ կը պատմէ թէ օր մը եղիա – յին հանդիպած է Կիւմիւշ Սուի ճամբուն վրայ, Բերա, ընկերակցութեամբ Տիկին Նիսքընի :

— « *Եղիա այլակերպուած ձեւ մը ու – նէր. հագած էր այլանդակ խոշոր հա – դուստ մը. ճմռթկուած խոշոր փէս մը դլխուն, որուն չուրջ կապուած էր սպի – տակ փաթթոց մը : Անոնց կը հետեւէր հսկայ մարդ մը, ջրհանկիրի երեւոյթով : Երբ Մատամ Նիսքըն զիս նշմարեց, նշան ըրաւ որ չմօտենամ. ճամբուն մէկտեղ մնացի սահմռկած : Կրնա՞ր եղիան ըլլալ այսպէս : Մատամ Նիսքըն յետոյ երբ այ – ցելեց ինձ, ըսաւ թէ ստիպուած էր պա – հել այս մարդը Եղիայի հսկողութեան համար* » :

Այսպէս, այդ օտարուհիին միշտ կը գուրգուրար հիւանդ գրագէտին վրայ, «հուժկու ջրհանկիր մը պահելով հսկո – ղութեան համար, որպէսզի գիշերով չփախչի տունէն կամ ճամբաց բալած ա – տեն խոյս չտայ, միշտ անձնասպանու – թեան մղձաւանջէն բռնուած » :

Այսպէս ըլլալով հանդերձ, Տիկին Զա – րուհի կը բացատրէ թէ «Տիկին Նիսքըն եր – բեք իրաւունք չունէր եղիային մահուր – ենէն վերջ գանգատելու թէ հայ ազգը անտարբեր գտնուեցաւ իր մեծ գրագէտին, փիլիսոփային եւ իմաստասէրին հանդէպ : Ինք լաւ, բարի ու նուիրուած կին էր, բայց իր տունը դիւրամատչելի չէր » :

Եւ ահաւասիկ անձնասպանութեան պա – րագան.

— « *Նորէն, սակայն, հնարամիտ այլ ցնորած հէք եղիան, ընտանիքին միակ եղիան, օգտուելով Տիկին Նիսքընի մի քա – նի վայրկեան բացակայութենէն, մէջքին կապած զօտիով, այն երկայն ու մէջքին փաթթուած հատ զօտիով, որ իր ա – ռողջ ու զեղապաշտ օրերուն տեսնելն իսկ պժգանք պիտի պատճառէր անոր, այդ ստորադաս մարդոց զօտիով, որ ո՞վ դի – տէ ի՛նչ առթիով կապուած էր մէջքին, եղաւ անձնասպան՝ ինքզինքը կախելով, իր նստած սենեակին դրան վրայ հաս – տատուած կեռադամէն կապելով զօտին* » :

Ուրիշ վկայութիւններ ալ կը հաստա – տեն թէ որբան անհաւասարակշիռ վիճակ մը ունէր դժբախտ փիլիսոփան, մանա – ւանդ վերջին տարիներու ընթացքին :

Երբեմն կը պատահէր որ ամէնէն վրս – տահելի բարեկամին հրամցուցած սուրճը խմելէ մէկ օր վերջ, փոքորիկ մը յա – րուցանէր, աղաղակելով .

— Թունաւորեցին զիս, բոյն դրած էին սուրճին մէջ... Վ.Ա.Հ.

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

●

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԲՈՂՈՔԸ ՊԱՂՏԱՏԻ ԴԱՇԻՆՔԻՆ ԴԷՄ

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, Ֆրան – սական կառավարութիւնը յուշագիր մը ուղղած է Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն, պարզելով Պաղտատի դաշինքին անպա – տեհութիւնները : Այս բոլորը ջղագրգռու – թիւն պատճառեց Անգլիոյ մէջ :

Իրազեկ աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ Ֆրանսա մանաւանդ պատճառներ ունի մտահոգութեան մատնուելու, «ծայր աս – տիճան վտանգաւոր կացութեան մը հան – դէպ» : Ինքն ալ ստորագրած ըլլալով 1950ի յայտարարութիւնը, պատասխա – նատուութիւններ ունի Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն հետ : Ցետոյ, կը վախնայ որ արաբական աշխարհին դէպքերը ծանր անդրադարձումներ ունենան Հիւս. Ափ – րիկէի մէջ :

Ֆրանսական յուշագիրը պիտի՞ կուտայ թէ երբ հրապարակ հանուեցաւ Պաղտա – տի դաշինքին ծրագիրը, Ֆրանսական կա – ռավարութիւնը, որուն կարծիքը չէին ա – ռած, լուրջ կասկածներ յայտնեց այդ մասին : Այս առթիւ նորէն կը բացատրէ թէ ազատ աշխարհին սպառնացող վը – տանգը աւելի տնտեսական եւ քաղաքա – կան է քան զինուորական : Հետեւաբար արեւմտեան պետութիւնները պէտք է ի – րենց ճիգը կեդրոնացնեն տնտեսական ճա – կատին վրայ, փոխադարձ ջղնութեան ծրագիր մը մշակելով Միջին Արեւելքի համար : Ֆրանսական կառավարութիւնը նպատակայարմար չի դաներ Պաղտատի դաշինքին ընդլայնումը, նկատի առնելով արաբական աշխարհին թշնամական դիր – քը անոր հանդէպ :

Ցուշագիրը կը յայտնէ թէ Ֆրանսա միշտ պատրաստ է գործակցելու, վերջ տալու արաբական պետութիւններու եւ Իս – րայէլի միջեւ տիրող վտանգաւոր կացու – ճանները բոլոքելին, պահանջելով սրա – հին միջին մասը, «երկու կէսերուն միջեւ ուր ջուրերը կը բաժնուին», ինչպէս կ'ը – սէր իրենց անդամներէն մին : Բայց ի վերջոյ համակերպեցան, արձանագրել տալով իրենց բողոքը :

ՅԱՋ-ՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ԴԱՇԻՆՔ

Միջազգային մամուլը կը չարունակէ դանազան ենթադրութիւններ հրատարա – կել, մասնաւոր Բուլկանինի կողմէ նախա – գահ Այզընհաուըրի ուղղուած անձնա – կան նամակի մասին :

Պաշտօնական եւ դիւանագիտական շըր – ջանակներու մէջ դրոյց կը շրջի թէ Մի – ութեան վարչապետը առաջարկած է ոչ – յարձակման եւ բարեկամութեան դաշինք մը կնքել Մոսկուայի եւ Ուշինկթընի մի – ջեւ : Կ'ըսուի թէ նամակը հրատարակու – թեան պիտի տրուի յարմար առեն մը : Ուրիշ լուրի մը համաձայն, Մ. Նահանգ – ներու Ապահովութեան Խորհուրդը քննած է նամակը, անոր կարգ մը մասերը հա – ղորդելով կուսակցութեանց պետերուն : Նախագահական պալատին մամուլի վե – րաբաժնուհը մերժեց որեւէ տեղեկութիւն հաղորդել շրջած զրոյցներու մասին :

Ֆրանսայի արտաքին գործերու պաշ – տօնատունը կը ծանուցանէ թէ ստացած է նամակին մէկ պատճէնը, Ուշինկթընի Ֆրանսական դեսպանին միջոցաւ :

Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ վարչապետը եւ Լոնտոնի ամերիկեան դեսպանն ալ, որոնք տակաւին «Քուին Էլիզապեթ» չղեկաւը կը գտնուին, լուր ունին նամակին բո – վանդակութենէն, որ առ այժմ գաղտնի կը պահուի :

× Մոսկուայի կեդր. կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը, Պ. Խրուշչեւ : Հնդկաստա – նի անկախութեան տարեդարձին առթիւ տարբած ընդունելութեան ատեն յայ – տարարեց թէ Բուլկանին քաջառողջ է : Ընդունելութեան ներկայ էին նաեւ Մի – կոյեան, Քաղանովիչ եւ Մալենկով : Ու – րիշ մըն ալ հաստատեց թէ վարչապետը կը հանդստանայ քաղաքէն դուրս եւ մո – տերս պիտի վերադառնայ :

Թեան, որպէսզի տեւական խաղաղութիւն մը հաստատուի Միջին Արեւելքի մէջ : Ցետոյ կ'ըսէ թէ Ֆրանսա համաձայն է համախորհուրդ գործելու Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն հետ, հակազդելու համար խորհրդային ձեռնարկներուն՝ Միջին Ա – րեւելքի մէջ :

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԿԱՐ ՈՒ ՉԿԱՐ

Բ.

Փրոֆ. Փէրթէվ Նայիլի Պորաթավի ժո-
ղովածուն կը պարունակէ 22 հէքեաթ, ա-
ռաջինը՝ քէֆէրլէմէ մը :

Համաճայն թրքական բառարաններու,
ինչպէս եւ Պորաթավի բացատրութեանց,
քէֆէրլէմէ կը կոչուի ամէն սուտ-զրոյց,
որ, իբրեւ յառաջաբան, կը կցուի հէք-
եաթներուն : Օրինակ մը (կրճատուած)
Պորաթավի ժողովածուէն.— «Առենօք,
երբ հոլը մունետիկ էր, ուղտը՝ սափրիչ,
301 տարեկան էի ես եւ ունէի երկու ըն-
կեր, մէկը կոյր եւ միւսը մօրչ մերկ, ո-
րոնց հետ որսալու գացի նապաստակ մը
որ ծնած չէր, եւ սկսանք հալածել թը-
փուտներու մէջ որոնք բուսած չէին տա-
կաւին : Կրակեցինք հրացանը, որ ոչ փող
ունէր, ոչ ալ բուն՝ ուսին կոթնցնելիք, ու
զարկինք բաղերը, որոնք կը լողային լի-
ճի մը մէջ՝ ժայռերուն տակը : Կոյրը զը-
նաց վինտռելու զարնուած բաղերը, զոր
մօրչ մերկ ընկերս խօթեց իր զրպանին
մէջ : Յետոյ մօրթեցինք զանակով մ
որ ոչ բերան ունէր, ոչ ալ կոթ ... » :

Եւ այսպէս չղթայաւորում մը անկա-
պակից խօսքերու եւ դէպքերու, որոնց
միակ յատկանիշը կը կազմէ, ըստ պատ-
մողին տալանդին, ստեղծել ոչ միայն
տուրեան զուարճալի մթնոլորտ մը, այլ
եւ կտրել անհատատալի եւ անտրամաբա-
նական զրոյցներու մրցանիշը :

Պէտք էդիտել տալ թէ այս խաղը, զոր
մենք հայերէն կը կոչենք սուտասանու-
թիւն, կարճ կը տեւէ ընդհանրապէս, ոչ
աւելի քան երեք կամ չորս նախադասու-
թիւն : Ընդհակառակն Պորաթավ կուտայ
նմոյշ մը որ կը զրաւէ վեց էջ եւ կը վեր-
ջանայ սա տողերով. «Այժմ, էֆէնտի-
ներ, սուտը փոխենք իրաւի» : Եւ, միշտ
ըստ Պորաթավի, այս սուտէն ետքը կը
սկսի ... բուն հէքեաթը, «իրաւը» :

Թրքական այս ժողովածուին մէջ, քէ-
էրլէմէն, որովհետեւ երկար, Պորաթավ
կը դնէ ամբողջական հէքեաթներու կար-
գը, իբրեւ առանձին հէքեաթ : Ընդունե-
լով որ, յաճախ, քէֆէրլէմէէն երկու ե-
րեք նախադասութիւն բաւական է՝ սկսե-
լու համար բուն հէքեաթը :

Արդարեւ, հէքեաթը իր տարրերն ու-
նի սկսելու, պատմելու եւ վերջացնելու,
ճիշդ ինչպէս երրորդութեան կանոն մը
դոյութիւն ունի թատերախաղին կամ
հնչեակին կազմակերպութեան մէջ :

Իրականին մէջ, սկսիլ բառը չի բացա-
տրեր հէքեաթին կազմախօսական այդ
անդամին դերը եւ նկարագիրը,— նախա-
սութիւն բառը աւելի յարմար է թերեւս :
Որովհետեւ հէքեաթը սուտ մըն է, ծա-
դումով կախարդական աւանդութիւն, որ
ունի արարողական խորհրդաւոր սկզբնա-
ւորութիւն մը, յարդարանք՝ եթէ կ'ուզէք
(քէմմ տը կիմուար) :

Ինչպէս առաջ, սակայն, հէքեաթին
կազմախօսութիւնը, սման աւանդական
տարրերը, Պորաթավի ժողովածուէն
թարգմանաբար կուտանք Պառաւը եւ աղ-
ուէսը հէքեաթը (տես վարը), բանահիւ-
սական սեռի ճշդում մը եւ ծագմանական
բաղդատութիւն մը կատարելու համար
« Թրքական » կոչուած հէքեաթներուն
մասին՝ մեր ընթերցողներուն հետ միաս-
նաբար :

Երբ կը կարդաք Պառաւը եւ աղուէսը,
կը զգաք թէ ներքին կշռոյթ մը կայ՝ որ
կը թաւալի եւ երդի կը վերածէ կարծես
հէքեաթը : Արդարեւ բանահիւսական այս
ձեւը ծանօթ է ոչ միայն արձակով, այլ եւ
երգով : Հայերէն նման երգեր, նոյնիսկ
պարերգներ չատ ունինք մենք, Գայլն ու
այծը, օրինակ : Զիթունի աւելին պիտէ :
Վերջերս Մնացականեանի Հայկական
Զարդարուեստին մէջ (տպ. Երեւան,
1955) գտայ նմոյշ մը եւս.

Ահա ցնծայ ծովն ու ծփայ,
Ալիւն զալիւն տայ,
Ծովն յարեւուն մանր աւազին
խաղա՞յ, ծփա՞յ,
Ալիւն զալիւն տայ :
Ահա խաղայ նաւն ի ծովին ...

Եւ ահա այսպէս կը կուտակուին տե-
սարանին մանրամասնութիւնները, զորս
երգողը, ամէն անգամ որ նոր անդամ մը
կ'աւելցնայ, կը թուէ սկիզբէն՝ ետ դառնա-
լով եւ թաւալ – թաւալ հասնելով մինչեւ
նոր կուտակում մը : Այսպէս ծովին վրայ
կը յայտնուի նաւ մը, նաւին վրայ ի-
տեննուի վէմ մը, վէմին վրայ՝ բեմբ մը,
բեմբին վրայ՝ խաչ մը, եւ այնքան կ'եր-
կարի չղթայաւորումը, որ երբ ետ կը
դառնայ երգիչը՝ սկիզբէն թուելու հա-
մար կուտակուած բոլոր մանրամասնու-
թիւնները, չունչը կը կարի,— ձեռագիր
մը կը վկայէ թէ մէկ մարդու չունչը չի
բաւեր թուելու համար ամբողջական չա-
րայարութիւնը .

Ահա թռաւ ագռն ի ձուէն,
Ձուն ի քնէն,
Բունն ի ճղէն,
Ճիւղն ի ծառէն,
Ծառն ի տակէն,
Տակն ի խաչէն,
Խաչն ի բեմբէն,
Բեմբն ի վիմէն,
Վէմն ի նաւէն,
Նաւն ի ծովէն,
Ծովն յարեւուն մանր աւազին,
Խաղա՞յր, ցնծայր,
Ալիւն զալիւն տա՞յր :

Մնացականեան կը դրէ թէ «հայկական
ժողովրդական հնագոյն դիցաբանական
երգերից » մէկն է այդ կտորը :

« Ցառաջ»ի մէջ երկու անգամ (1951
Յունիս 2 եւ աւելի ետքը) գրած եմ գրա-
կան այս սեռին մասին, որ փորձուած է
թէ երգով եւ թէ արձակով, — նմոյշներ
տուած եմ մեզմէ եւ օտարներէն : Այդ սե-
ռը կը կոչուի Ֆրանսերէն ռանտոնէ : Ունի
ուրիշ բազմաթիւ անուններ ալ, ինչպէս
բաժանումները,— ռէսի բիւմիւլաթիֆ կը
կոչուի՝ երբ օղակ առ օղակ չղթայ մը կը
կազմեն պատումին արկածները, դէպքե-

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ԵՐԿԵՐԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

●

ԽՄԲ.— Հայաստանի պետական Հրա-
տարակչականը վերջերս հրատարակեց
ողբացեալ բանաստեղծ Ռուբէն Սեւակի
երկերը : Այս առթիւ հետեւեալ տեսու-
թիւնը՝ *Սով. Հայաստան* օրաթերթէն,
արեւմտահայ աշխարհաբարի վերած-
ուած .— (24 Դեկտ. 1955) .—

Գրքին հրատարակութիւնը հնարաւո-
րութիւն կուտայ ընթերցողներու լայն
շրջաններուն ծանօթանալ հեղինակի ըս-
տեղծագործութիւններուն եւ միաժամա-
նակ առիթ՝ յաւերժացնելու անուանի բա-
նաստեղծի եւ առաջաւոր մարտիկի յի-
շատակը, զրոյ մը, որ իր ամբողջ կեան-
քին մէջ երգեց ու պայքարեցաւ յանուն
վսեմ սիրոյ, յանուն հայրենիքի, մարդա-
սիրական վեհ գաղափարներու :

Տաղանդաւոր բանաստեղծին կեանքը ե-
ղերական վախճան ունեցաւ : 1915 Ապրիլ
11ին թրքական կառավարութեան հրամա-
նով Ռուբէն Սեւակ եւս ձերբակալուեցաւ,
նոյն օրն իսկ աքսորուելով Պոլսէն, զա-
ժանօրէն սպանուեցաւ Դանիէլ Վարու-
ժանի եւ միւս գրողներու ու մտաւորա-
կաններու հետ :

Ռուբէն Սեւակի ներկայ ժողովածուն
կազմած, ծանօթագրած եւ ներածականը
գրած է բանասիրական գիտութեանց
թեկնածու Եղիշէ Պետրոսեան : Գիրքը
խմբագրած է բանաստեղծ Սողոմոն Տա-
րօնցին :

Ժողովածուին մէջ է հեղինակին գրա-
կան ժառանգութեան զգալի մասը : Գրքին
մէջ զետեղուած չափածոյ եւ արձակ գոր-

ծերու մէկ մասը առնուած է 1946ի վա-
րկեան հրատարակութիւններէն, իսկ մը-
նացեալը հաւաքուած է 1906 – 1914ի ա-
րեւմտահայ պարբերական մամուլէն :

Ժողովածուին «Սիրոյ Գիրքը» բաժինին
մէջ տպագրուած 47 բանաստեղծութիւն-
ներէն աւելի յայտնի ընտրուածները կարե-
լի է համարել «Կարապի երգը», «Երնեկ
ջուր», «Պիտի սպասեմ», «Հին եղանակ»,
« Ասպետի երգը», «Երեք ձիաւորներ »,
« Գիշերն իջաւ», «Ինչո՞ւ» բանաստեղ-
ծութիւնները, որոնք չափածոյ ստեղծա-
գործութեան լաւագոյն նմոյշներ են :
Ռուբէն Սեւակի սիրային – քնարական
երգերը խորապէս կը տարբերին իր նա-
խորդներու եւ ժամանակակիցներու բանաս-
տեղծութիւններէն՝ իրենց ինքնատիպու-
թեամբ : Ատոնք անկեղծ եւ վարակիչ
քնարերգութեամբ, յստակ լեզուով գր-
ուած ստեղծագործութիւններ են : Ոչ նը-
ւազ ուշագրաւ են եւ դեղեցիկ Սեւակի
բազմաթիւ հայրենասիրական ոտանաւոր-
ները ու քերթուածները : Իբրեւ օրինակ
կարելի է յիշատակել «Վերջին օրօր»ը,
« Ով իմ հայրենիք » , « Զանգակներ ,
Զանգակներ », «Հայաստան» եւայլն, ո-
րոնց մէջ մարմնաւորուած է հայրենիքի
սիրոյ վսեմ գաղափարը :

Բանաստեղծին ստեղծագործութիւննե-
րու նիւթ կազմած են ոչ միայն սէրը,
հայրենիքը, բնութիւնը, այլեւ քաղաքա-
կան – ընկերային հնդիրներ բարձրա-
ձնող չարժառիթներ : Այս չարքի գործերը
ամփոփուած են «Պոէմներ» բաժնին մէջ :
Արեւմտահայ բանաստեղծներուն մէջ Ռ.
Սեւակը առաջիններէն է (Դ. Վարուժանի
հետ), որ բանաստեղծութեան նիւթ է
դարձուցած գրամատիրական աշխարհի
դասակարգային հակամարտութիւնները :

Այս չարքի ստեղծագործութիւններէն
յատկանշական է «Այս գանակը» քեր-
թուածը, ուր նկարագրուած են գործա-
զուրկ բանուորի հոգեկան ծանր ապրում-
ները : Ան տարիներ չարունակ աշխատած
է, իսկ այժմ փողոց նետուած է, ընտա-
նիքը քաղցած է, զաւակները հաց կ'ու-
զեն, եւ ծերունի բանուորը կը դիմէ գա-
նակի օգնութեան՝ կերպով մը հաց ճա-
րելու համար : Սակայն ալնիւ աշխատա-
ւորը կը տանջուի ոճրագործ գառնալու
միտքէն եւ գարսափելով ինքնասպանու-
թեան կը դիմէ : Այսպիսի լուծումը բնա-
կանաբար կրնար որոշ չափով բթացնել
քերթուածի մարտական ուղին, եթէ վեր-
ջի մասին մէջ բանաստեղծը չհիմնաւորէր
իր գաղափարախօսութիւնը՝ հետեւեալ
տողերուն մէջ.

Ու ֆանի՛ անգամ ֆու առջեւդ լացի,
Ո՛վ բարի, ժանգոտ դանակդ հացի,
Դո՛ւն վերջին պաշտպան զրկուած մար-
դուն.
Դո՛ւն յաւէտ լռիկ, այլ յաւէտ արթուն...

Պայքարի բանաստեղծութիւններու չբր
չանակէն է «Կարմիր Դրօշակը», որու մէջ
նկարագրուած է, թէ ինչպէս քաղցածնե-
րու ամբոխը կարմիր դրօշակ պարզած
փողոց դուրս եկած է, բողոքի ցոյցի :

ՊԱՌԱՒԸ ԵՒ ԱՂՈՒԷՍԸ

(ՀԷՔԵԱԹ)

●

Կ'ըսէայ չ'ըսէաը՝ պառաւ կնիկ մը կ'ըս-
էայ : Այս պառաւը ունէր չունէր կով մը
ունէր, ու կ'ապրէր ծախելով իր կովին
կաթը : Ամէն առտու, կը կթէր կովը, կա-
թը կաթնամանին մէջ՝ կը ձգէր բակը,
յետոյ կ'երթար զբաղիլ իր տնական գոր-
ծերով :

Օր մըն ալ, երբ գործը լրացուցած՝ վե-
րադարձաւ բակ, տեսաւ որ կաթը պար-
պած՝ չրջած են կաթնամանը : Նոյն բանը
պատահեցաւ յաջորդ օրը, յետոյ նորէն
յաջորդ օրը : Պառաւը բարկացաւ սաս-
տիկ, չէր գիտեր թէ ո՛վ կը գողնար իր
կաթը : Որոշեց լրտեսել՝ գողը գտնելու
համար : Պահուըտեցաւ եւ սպասեց : Եւ
տեսաւ քիչ ետքը, որ աղուէս մը մօտե-
ցաւ կաթնամանին, խմեց պարպեց կաթը,
չրջեց ամանը : Պառաւը կացինը առաւ,
գողունի մօտեցաւ, հը՛ ըրաւ, զարկաւ իր
ամբողջ ուժով : Աղուէսին պոչը փրթաւ
ինկաւ արմատէն : Կենդանին սկսաւ լալ
եւ աղաչել .

—Մեծ – մամայրի՛կ, տուր ինծիծիծի՛,
տուր պոպոպո՛չս ...

— Ոչ, ոչ, ոչ, պիտի չտամ քու պոչդ,
ատատանա՛յ, դուն չէի՞ր որ խմեցիր կա-
թըս, իմ ամբողջ կաթս :

— Մեծ – մամայրի՛կ, տուր ինծիծի-
ծի՛, պոչս տուտուտո՛ւր ...

— Տուր կաթս, տամ պոչդ, պատաս-
խանեց պառաւը :

Աղուէսը գնաց գտաւ ոչխարը .

— Ոչխար քուրիկ, կաթ տուր ինծի,
տամ պառաւին, որ տայ ինծի պոչիկս,
իմ ճնալի՛կ պոչիկս :

— Կանանչուկ խոտ քաղէ՝ բեր ինծի,
որ կաթ տամ քեզի, ըսաւ ոչխարը :

Աղուէսը գնաց գտաւ մարզագետինը :

— Մարզագետի՛ն, մարմանդ գետին,
կանանչուկ խո՛տ տուր ինծի, տամ ոչ-
խարին, ոչխարը կաթ տայ ինծի, կաթը
տամ պառաւին, որ ինծի տայ պոչիկս,
իմ ճնալի՛կ պոչիկս :

— Գնա աղուոր աղջիկներ բեր ինծի,
թող գան պարեն մէջքիս վրայ, որ տամ
քեզի կանանչուկ խոտ :

Աղուէսը գնաց գտաւ աղջիկները :

— Աղուո՛ր, աղուո՛ր աղջիկներ, եկէք
պարեցէք մարզագետնին վրայ, մարզա-
գետինը կանանչ խոտ տայ ինծի, խոտը
տամ ոչխարին, ոչխարը կաթ տայ ինծի,
կաթը տամ պառաւին, որ ինծի տայ պո-
չիկս, իմ ճնալի՛կ պոչիկս :

— Կը պարենք, հաճոյքո՛վ կը պարենք,
բայց գնա մարզրիտ բեր մեզի՝ կախենք
մեր վիզին :

Աղուէսը գնաց գտաւ գոհարավաճառը :

— Բարի՛ եղբայր գոհարավաճառ,
մարգրիտ տուր ինծի, մարգրիտները տամ
աղջիկներուն, աղջիկները գան պարել
մարզագետնին վրայ, մարզագետինը կա-
նանչ խոտ տայ ինծի, կանանչ խոտը տամ
ոչխարին, ոչխարը կաթ տայ ինծի, կաթը
տամ պառաւին, որ տայ պոչիկս, իմ ճնա-
լի՛կ պոչիկս :

— Գնա ջուր բեր, որ եղիպտացորեն
տամ քեզի :

Աղուէսը գնաց գտաւ գետակը :

— Գետա՛կ, մեծ գետա՛կ, ջո՛ւր տուր
ինծի, ջուրը տամ արտին, արտը եղիպ-
տացորեն տայ ինծի, եղիպտացորենը տամ
հաւերուն, հաւերը հաւկիթ տան ինծի,
հաւկիթները տամ գոհարավաճառին, գո-
հարավաճառը մարգրիտ տայ ինծի, մար-
գրիտները տամ աղջիկներուն, աղջիկները
գան պարել մարզագետնին վրայ, մար-
զագետինը կանանչ խոտ տայ ինծի, կա-
նանչ խոտը տամ ոչխարին, ոչխարը կաթ
տայ ինծի, կաթը տամ պառաւին, որ ին-
ծի տայ պոչիկս, իմ ճնալի՛կ պոչիկս :

Եւ գետակը ջուր տուաւ, աղուէսը տա-
րաւ արտ, արտը եղիպտացորեն տուաւ,
եղիպտացորենը տարաւ հաւերուն, հաւերը
հաւկիթ տուին, հաւկիթները տարաւ գո-
հարավաճառին, գոհարավաճառը մար-
գրիտ տուաւ, մարգրիտները տարաւ աղ-
ջիկներուն, աղջիկները եկան պարեցին
մարզագետնին վրայ, մարզագետինը կա-
նանչ խոտ տուաւ, կանանչ խոտը տարաւ
ոչխարին, ոչխարը կաթ տուաւ, կաթը
տարաւ պառաւին եւ այսպէս վերադար-
ձուց գողցած խմած ամբո՛ղջ կաթը, եւ
ի վերջոյ ստացաւ իր պոչը, իր ճնալի՛կ
պոչիկը :

Ս. ՓԱՐԱՆՋԵՄԻ ՈՒԽՏԸ ԶՈՀԱՓԱՐՈՒԹԵՍ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Ք. ՊՊԱՆ

Նախ Խոսք.— Ես ոչ միայն ոչ մի առիթ չունեցայ Զոհափառութեան մասին խօսելու, այլ եւ ոչ մի անգամ մտածեցի, որ ինձ համար ներելի կամ թոյլատրելի է նման բան ընել։ Ես միշտ համոզուած եմ եղել, որ Զոհափառութիւնը ոչ թէ մարդկային ինչ-որ ստեղծագործութիւն է, այլ՝ Աստուածային մի յայտնութիւն, որ ներկայանում է մարդկանց միջոցով։ Ուստի եւ ամէն անգամ, երբ ինձ հարցնում էին Զոհափառութեան մասին, ես միշտ ասել եմ, որ ինձ համար ամենից դժուարը հէնց այդ հարցն է եղել։ Ես միշտ զգացել եմ, որ Զոհափառութիւնը ինձ համար մի այնպիսի խորհուրդ է, որ ես չեմ կարող ոչ ընդունել եւ ոչ մերժել, ոչ հաստատել եւ ոչ ժխտ

× Կը հաստատուի թէ Սէուտ Արաբիա երեք հազար զինուոր համախմբած է Ա – քապայի ծոցին մօտ, 15զրահապատ կառքերով եւ 12 դաշտային թնդանօթներով : Անգլիոյ պատերազմական նախարարու – թիւնը մասամբ կը հաստատէ այս տեղե – կութիւնը : Լոնտոնի մէջ կը կարծեն թէ այս զործողութեան նպատակն է ճնշում բանեցնել Յորդանանի վրայ որպէս զի հրաժարի Անգլիոյ հետ կնքած զինակցու – թենէն :

× Եգիպտոսի վարչապետը յայտարա – րեց թէ արտակարգ նիստի պիտի հրաւի – րէ Արաբական Դաշնակցութիւնը, քննե – լու համար Իրաքի մեղադրանքը եգիպ – տական դեսպանատան մէկ պաշտօնեային դէմ որ բանտարկուած է Պաղտատի մէջ Այս պաշտօնեան, Ալի Իսա կը դաւուի այն ամբաստանութեամբ թէ վարիչն է ահաբեկիչ խմբակի մը : Եգիպտոսի վար – չապետը կ'ըսէ թէ «Պաղտատի դաշինքը ծրագրուած է իբրև ընդարձակ բանտ մը, իսկ Իսան անոր առաջին անմեղ բանտար – կեալն է »:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ Գերմանիոյ վարչապետը, Տոքթ. Ատընաուըր, անձնական նամակ մը ստացաւ նախագահ Այզընհաուըրէ : Բովանդակութիւնը գաղտնի կը պահուի :

ԱՐԲԱՆԵԱԿ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ վարչապետ – ներուն, արտաքին գործերու եւ պաշտպանութեան նախարարներուն խոր – հրդաժողովը կը չարունակուի Փրակայի մէջ : Առաջին նիստէն վերջ զեկոյց մը հր – բառարակուեցաւ , որ կ'ըսէ թէ ժողովը վաւերացուց հետեւեալ օրակարգը : 1·— Միջազգային խնդիրներ : 2·— Քննութիւն վարչաւայի դաշինքէն բխած խնդիրնե – րու : Ներկայ նստաշրջանին համար նա – խագահ ընտրուեցաւ Ալպանիոյ վարչա – պետը, Մեհմէտ Շեհու : Չեխոսլովաքիոյ պաշտպանութեան նախարարը ճառ մը խօսելով, բացատրեց թէ միջազգային յարաբերութիւնները որոշ չափով մեղ – մացած են, չնորհիւ Մ. Մոլոթեան : « Բայց եւ այնպէս յարձակողական ուժե – րը հրաժարած չեն իրենց առաջադրու – թիւններէն : Տակաւին անլոյծ կը մնան միջազգային ծանրակչիռ հարցեր »:

ԿԻՊՐՈՍԻ կառավարիչը, Սըր Ճոն Հարտինկ ,վերադարձէն անմիջապէս վերջ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մակարիոս արք. ի հետ : Շրջուն պահակախումբեր կը հսկէին փողոցներուն մէջ : Նիկոսիոյ ա – պահովութեան ուժերը արտասուաբեր կազով ցրուեցին երեք հարիւր ուսանող – ներ որոնք փողոցի մը մէջ զէրք բռնելով քարեր կ'արձակէին : Ազջիկներն ալ քա – րեր կը նետէին զպրոցին տանիքէն : Քա – նի մը ուսանողներ ձերբակալուեցան : Պաֆոսի մէջ ալ երկու հարիւր դպրոցա – կաններ համախմբուած էին քաղաքին հր – բապարակը, բայց ոստիկանները ցրուե – ցին : Կ'ըսուի թէ Անգլիա պիտի խափանէ Աթէնքի անթելին զեկուցումները, եթէ Ճունաստան չփոխէ իր դիրքը Կիպրոսի մասին :

ԱԼԺԵՐԻՈՑ արեւմտեան եւ արեւելեան մասերուն մէջ յիսուն հոգի սպաննուեցան ընդհարումներու հետեւանքով : Չինուո – րական զործողութիւններ կը կատարուին Մարոքի սահմանին վրայ :

ԻՍՐԱՑԷԼԻ արտաքին գործերու պաշ – տօնատար ընդհ· տնօրէնը յայտարարեց թէ մեծ պետութիւնները ճնշում կը բա – նեցնեն, բայց իսրայէլ երբեք պիտի չհա – ւանի որեւէ հողային զիջում կատարել : Ցետոյ բացատրեց թէ «Միջին Արեւելքը պաղ պատերազմի կեդրոն մը դարձած է Արեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ »:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Գերմանիայէն արեւմտե – եան չրջանը ապաստանած փախստական – ներու թիւը կրկնապատկուած է Ցուն – ուարի ընթացքին : Իրպեկներու կարծի – քով, եթէ այսպէս չարունակուի , 250000 հոգի փախած պիտի ըլլան այս տարուան ընթացքին :

ԳԵՏՆՈՒՂի մը պիտի չինուի Էթնուալի հրապարակին տակ, թեթեւցնելու համար բիւրաւոր բազմութեանց խճողումը : Ըս – ճուղին, որ պիտի անցնի Ցաղթական կա – մարէն Շան զ'Էլիզէ, պատրաստ պիտի ըլ – լայ յառաջիկայ սեպտեմբերին :

ԱՆԳԼԻՈՑ Թագուհին Նիկոլիա (Ափրի – կէ) մեկնեցաւ օդանաւով, իր ամուսնին եւ երկու զաւակներուն հետ : Այս զաղ – թավայրը բրիտանական տիրապետու – թեան տակ է 60 տարիէ ի վեր : Ունի 31 միլիոն բնակիչ, միայն հինգ հարիւր բ – ժիշկներով : Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ մէկ միլիոն բնիկներ պիտի զիմաւո – րեն Թագուհին, բոլորի ոտքերով :

LE COMITÉ DU PRIX BREMOND

կազմակերպած է դասախօսութիւն մը կր – կուշաբթի , փետրուար 6ին ժամը 21ին՝

Salle Debussy, 252, Fg. St. Honoré

Կը խօսի՝

DOM MERCIER
Professeur à l'Institut Catholique de Paris

Նիւթ՝ «Ակնարկ մը հայ ծիսական երա – ժշտութեան պատմութեան վրայ» :

ՄԱՐՍԷՅԼ
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բարեկենդանը աւելի փառաւոր կեր – պով ծոնելու համար, ՄՈՒՐԱՏ – ՌԱՓԱՑԷԼԵԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ԱՇԱԿԵՐ – ՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ տարեկան պա – րահանդէսը՝

LE VAMPINGի ՍՐԱՀԸ

18 Փետրուարին եւ ոչ թէ
Քլիիիպի մէջ 11 Փետրուար

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը փնտռուին Մարկրիթ եւ Տիրուհի Զէքըրեան քոյրերը , այս վերջինը ծնած 1907ին Ճերահի մէջ (Անատոլու), որոնք կը կարծուի թէ Ֆրանսա կամ Հարաւային Ամերիկա կը գտնուին : Տեղեկացնել ի – րենց եղբօր Պ. Զէքըրեանի ,

114, rue de la Chasse, Mamers (Sarthe)

Կամ Փարիզի Աղքատախնամի վարչու – եան ,

32, Rue de Trévise, Paris (9)

Ջերմապէս կը խնդրուի Հարաւ· Ամե – րիկայի «Արմենիա»յէն արտասպել :

ՍԻՓԱՆ · ԿՈՄԻՏԱՍ

Սիփան Կոմիտաս երգչախումբը դիմա – կաւոր եւ ծպտեալ հաւաքոյթ մը կը կազ – մակերպէ , Բարեկենդանի առթիւ :

Կիրակի , 12 Փետրուար , ժամը 3էն 10 , Ազգ· Տան թատերասրահին մէջ :

Կը հրաւիրուին բոլոր անդամները եւ համակիրները :

Մասնաւոր մրցանակ լաւագոյն տարազ – ներուն համար :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Վարչութեան ժողովը պիտի դումարուի Փետրուար մկկին, Չորեքշաբթի ժամը 18ին, Ռեժան սրճարանին վերնայարկը : Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊԱՍԿԻ

Տէր եւ Տիկին Էմիլեան փոխան ծաղկե – պակի հինգ հարիւր ֆր· կը նուիրեն «Ցառաջ»ին, Տիկին Վարդանեանի (Ծըն – եալ Մանուկեան) մահուան առթիւ :

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԱՆՑԱԳԻՐ մի նոր կեանքի մէջ մտնելու համար (առողջ եւ աւելի երկար ապրելու համար) : Գրեց՝ Դոկտ· Գիլուրա Հավլը – ղեր : Թարգմ· Արշակ Տէր Ցակոբեան : Տպ· «Ալիք», Թեհրան : Գին 50 ռիալ :

ԼՈՒՍԱՒԵՐ, մանկական – պատանեկան ամսագիրը, 7րդ տարի, 1955, Նոյեմբեր – Դեկտեմբեր : Այլազան նիւթեր բազմաթիւ պատկերներով : Տարեկան 12 դիրք : Հաս – ցէ· — Խաչատուր Նատիրի , Թեհրան :

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Ց· Դ· «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս երեքշաբթի, ժամը 21ին, նովորական հաւաքատեղին :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅՑ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական հաւաքոյթը այս չորեքշաբ – թի ժամը 9ին, Քաֆէ Քատէի սրահը : Դասախօս Պ· Յ· Նազարեան, նիւթը՝ «Հայրենիքի վերելքը, եւ Հայէ Հայ ի – րերօդնութեան անհրաժեշտութիւնը »: Նաեւ պիտի լսուին նոր եկած երգչախում – բներ :

Այրի Տիկին Պիւլպիւլ Պէկեան եւ զա – ւակները՝ Տօնիկ, Անդրանիկ, Մարիամ , Լուիզ, Մարգրիտ Պէկեան, Պ· Օհան Պէկեան, Պ· Պաթիւթ Սարգիսեան, Պ· Իսքենտէր Գարայեան և զաւակները ,Շեր – պէթեան, Խաչատուրեան եւ Սարգիսեան ընտանիքները խորին ցաւով կը ծանուցա – նեն իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբօր, փե – սեն, աներձագին եւ ազգականին

ԱՂԱՃԱՆ ՊԷԿԵԱՆԻ
(Թոքատոքի)

մահը :

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատար – ուի երկուշաբթի, Յունուար 30, ժամը 13·30ին, իր բնակարանը, 45 ռիւ տը լա Տէֆանս, Իսի լէ Մուլիւնօ, ուրկէ մարմի – նը պիտի փոխադրուի Իսիի վերեմտանա – ւանը, ամփոփուելու համար ընտանեկան դամբարանին մէջ :

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԱՒ ՈՐ ԱՆԿ Է·— Գրուաճ = (էօլչէք , չինիկ) : Աւետարանի խօսք է :

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ ԱԶԳ· ՍՐԱՀԻՆ ՀԱՄԱՐ Շնորհակալութեամբ ստացուած է·— Ոմն տասը հազար ֆրանք , Մոնմորան – սիէհանգստեան տան պատասպարեալներէն հազար ֆրանք, Մոնթէ Գարլոյէն Տիկին Լուսին Մուրատեան՝ Պ· Մկրտիչ Եզեան – եանի մահուան առթիւ երկու հազար ֆր : Գումար 13·000 ֆր· : Նախորդ գումար 208·500 , ընդհ· գումար 221·500 ֆրանք :

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Տունը աշխատող գործաւորուհիներ fօնֆէքսիօնի համար : Դիմել՝

Maison Jasmine, (Baltayan), 19, Fg. St. Denis, Métro St. Denis.

ԺԱՄԻՆ հաստատութիւնը խանութ – պաններու եւ չրջուն առեւտրականներու ուշադրութեան կը յանձնէ թէ ամէն օր բաց է, բացի կիրակիէ :

ՏԱԽՈՒ Է

Ազատ յարկաբաժին մը, երեք սենեակ , մուտք, խոհանոց, W. C.

Դիմել՝ Պ· ժէորժիատես՝

25, Rue Victor Massé, Métro Pigalle

5րդ յարկ, ալ կողմը :

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՑԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱ ՀԱՆԴԷՍ ԵՐԿՈՒ ՆՈՒԱԴԱԽՈՒՄԲՈՎ
Կազմակերպուած

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՂՄԷ

5 Փետրուար, կէսօրէ վերջ ժամը 4–12
«LES AMBASSADEURS»
3, Avenue Gabriel, Champs - Elysées Métro Concorde
Մասնակցութեամբ
RUDDY CASTEL et son orchestre du CAROLL'S
et Orchestre MICHEL CATHEBRAS
Միրայօժար մասնակցութեամբ
EDDY MARNAY, accompagné d'EMIL STERN
et JACQUES ACHDJIAN (de Bruxelles), le jeune fantaisiste de la chanson française.
Կանխաւ ապահովեցէք ձեր սեղանները հեռաձայնելով ELYsées 67 - 03

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌՑԷՔ

ՊՈՍՖՈՐ

ՀՈՋԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵՒ ԼՈՔՈՒՄԸ, բժիշկներու կարծիքով հէլման եւ լո – քումը կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (ֆլորի) :

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ՝ մանուկներու աճումին .

ՕԳՏԱԿԱՐ՝ չափահասներու եւ ծերերու, որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ :

ՊՈՍՖՈՐԻ սրդիական պատրաստութիւնը կը գերազանցէ Արեւելքի մէջ իսկ պատրաստուածները :

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ :

2, RUE LOUIS ASTOIN, MARSEILLE

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ–ՏՆՕՐԷՆ ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

★

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկաս – եան ընտիր կերակուրներ

ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ

4, Rue Robert - Estienne

(Rue Marbeuf) PARIS (8e)

Téléphone BAL. 31 - 21

(Métro: F. D. Roosevelt)

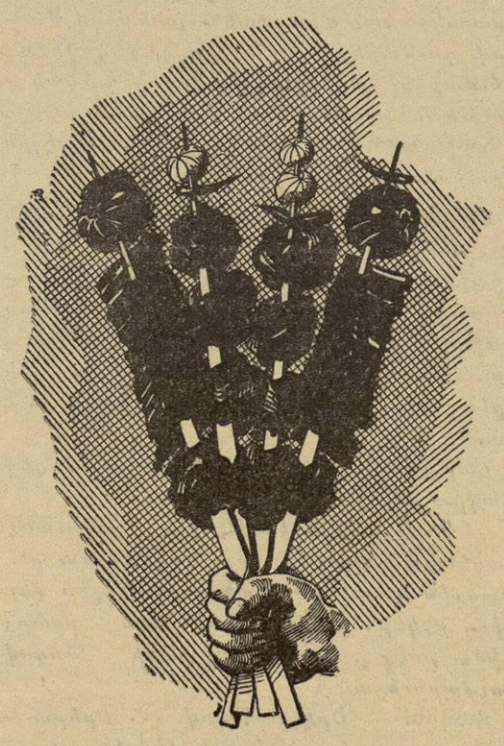
★

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, «չաշլիք », «քարսքի»

★

BAR AMERICAIN

AGENCE DE L'URSINE

PETIMAL MARDIK
33, Paul Doumer. Velizy (S.etO.)
Tél. 135 Chaville

ԾԱԽՈՒ Է 29 սենեակներով պանդոկ մը չատ նպաստաւոր գինով :

Boulogne-Billancourt ի մէջ
Հոդով միասին 5·775·000 ֆրանք :
եւ
ՎԵԼԻԶԻի ՄԷՋ երեք սենեակով , ան – միջապէս տրամադրելի փավիյոն մը պար – տէզով, 1·400·000 ֆրանք :

MORY et Cie

SERVICE VAUQUELIN
Միակ արտօնուած տունն է ծրարները դրկելու համար ՀԱՑԱՍՏԱՆ
(U. R. S. S.)

Հաստատութիւնը արտօնուած է ՄԻ – ԱՑՆ ՆՈՐ ՋԳԵՍՏՆԵՐԸ դրկելու, պաշտօնական հաշուեցոյցներով, իսկ գործածուած հագուստներ՝ շատ լաւ վիճակի մէջ :

3, RUE ST.-VINCENT DE PAUL
Paris 10e. Tél.: TRU. 72-60 (Poste 89)

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86 - 60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C. Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման տարեկ. 3500 ֆր. կամ $ 10 Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

MARDI 31 JANVIER 1956

32ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7891 32e ANNEE

ԽՄԲԱԳԻՐ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 12ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3302

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԹՐՔԱՊԱՏՈՒՄ

●

Վերջին տեղեկութիւնները կը հաստա – տեն թէ Թուրքիա անհամբեր կը սպասէ 300 միլիոն տոլարի ամերիկեան վարկին, որ մերժուեցաւ անցեալ տարի :

Միեւնոյն ատեն, թուրք թերթերը ու – բախութեամբ կ'աւետեն թէ Մ. Նահանգ – ներու նախագահը առաջարկած է 1ուկէս միլիառ տոլարի վիճուրական, 1·8 մի – լիառի անտեսական օգնութիւն տրամա – դրել Թուրքիոյ, Փաքիստանի, Քորէայի եւ Ֆորմոզայի, յատկիկ տարեշրջա – նին համար :

Նոյն աղբիւրին համաձայն, Այզընհա – ուրը յատկապէս թելադրած է արդիական զէնքեր, հրասայլեր եւն. ճարել այդ ե – կիրներուն :

Մինչ այս մինչ այն, կուսակցական պայքարը սաստկացած ատիճանին հա – սած է զլխաւոր քաղաքներուն մէջ :

Առաջ միայն Հալքն էր որ կը մաքառէր կառավարական կուսակցութեան՝ Դեմոկ – րատի դէմ : Այժմ երկու թեւերը ալ անխը – նայ կը քարկոծեն Ատնան Մենտերէսի կառավարութիւնը :

Քանի մը շաբաթ առաջ, Հալքի ընդհ. քարտուղարը, Գասըմ Կիւլէք կը յայտա – րարէր թէ նորէն իշխանութեան գլուխ պիտի գան : Այս առթիւ նկարագրելով ապրուստի սղութիւնը, կ'ըսէր թէ մէկ հատիկ ձիթապտուղը վեց ղրուշի կը ծախուի :

Իրենց նախկին վարչապետներէն կ'ու – նալթայ անցեալ շաբթու չնորհաւորելով նորակազմ «Հիւրրիյէթ» կուսակցութիւ – նը, հետեւեալ յայտարարութիւնը կ'ընէր հրապարակաւ :

— Դեմոկրատ կուսակցութիւնը երբ հե – ռանայ իշխանութենէն, չի կրնար ապրիլ· վասն զի հիմնուած է ստամոքսականներու վրայ : Դեմոկրատ կուսակցութիւնը օր մը պիտի ֆայֆայուի եւ դուճ պիտի մնայ :

Տարնապին խորութեան մասին դաղա – փար մը տալու համար, կը բաւէ ըսել թէ այս միջոցին զատական քննութիւն կը կատարուի 3–5 նախկին նախարարներու դէմ (Դեմոկրատ) :

Թուրք մամուլը չընդալից յայտնու – թիւններ կը հրատարակէր ամբաստան – եալներու մասին· բայց այժմ լռութիւն կը պահէ :

Այս առթիւ ծանուցումներու խնդիր մըն ալ յուզուեցաւ Անդարայի Սղ· ժողո – վին մէջ :

Ընդդիմադիր երեսփոխան մը դիտել տուաւ թէ 1954 Մայիս 2էն մինչեւ 1955 Նոյեմբեր 12 պետական ծանուցումներու համար ուղի միլիոն 604·668 ոսկի ծախ – ուած է Պոլսոյ, Անդարայի եւ Իզմիրի թերթերուն :

Եւ պահանջեց եթէ առնել նախկին նա – խարար Սարոլի կողմէ իր թերթին տր – ուած աղդերուն փոխարժէքը, իբրեւ մխում :

Մանանչուած դեղծումներուն մէկ մանրանկարն է այս : Բուն պալարը պիտի պայթի, երբ քննութիւնները վերջանան :

Տնտեսական տագնապին հետ, Անգա – րայի վարիչներուն մտահոդութիւն կը պատճառէ, նաեւ, դրամին անկումը : Ար – դէն իսկ օրինագիծ մը առաջարկուած է Սղ· ժողովին, թղթադրամի չրջաբերու – թիւնը կրճատելու եւ ուրիշ միլիոններ ձեռք առնելու համար :

Գալով Սեպտ· 6ի դէպքերուն, վարչա – կան քննութիւնը վերջացած եւ տեղեկա – դիրը պետական Խորհուրդին յանձնուած է, ինչպէս կը հաղորդեն Թուրք Թեր – թերը :

Ձեւակերպութիւն մըն ալ այս, երե – ւոյթները փրկելու համար : Պոլսոյ պա – շարան վիճակի վեց ամիսը կը լրանայ յառաջիկայ մարտին, եւ տակաւին ոչ մէկ պատժական անօրինութիւն ...

Շ·

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ ԿԱԶՄՈՒԵՑԱԻ

●

ԱԶԳ· ԺՈՂՈՎԻՆ ՊԻՏԻ ՆԵՐԿԱՑԱՆԱՑ ԱՅՍՕՐ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

Պ· կի Մոլէ կիրակի օր լրացուց իր դահլիճին կազմը եւ այսօր, երեքշաբթի, Ազգ· ժողովին կը ներկայանայ, իր ծրա – դիրը պարզելու եւ վաւերացում խնդրելու համար :

Նոր կառավարութիւնը կը բաղկանայ 13 նախարարներէ, որոնց զլխաւորները են.— Վարչապետ՝ կի Մոլէ (ընկերվա – րական), անպաշտօն նախարար՝ Մենտէս Ֆրանս (արմատական), զատական՝ Ֆր· Միթըրան (ձախ հանրապետական), նախ – կին ռազմիկները՝ Շապան Տելմա (նախկին կոլեան), արտաքին զործերու՝ Քրիս – թիան Փինօ (ընկերվարական), Ալժե – րիոյ՝ զօր· Քաթրու, տնտեսական եւ ել – մտական՝ Ռ· Լաքոսա (ընկերվարական ընկերային զործերու՝ Ա· Կոզիէ (նոյն – պէս), ազդ· պաշտպանութեան՝ Մոնուրի (արմատական), ներքին՝ Ժիլպէռ Ժիւլ (նոյնպէս), կրթական՝ Պիյեր (նոյն – պէս), անդրծովեան՝ Կասթոն Տէֆէռ (ընկերվարական), վարչապետութեան պատուիրակ նախարար՝ Պուանյէ (ձախ հանրապետական) :

Տակաւին կան աւելի քան քսան փոխ – նախարարներ կամ խորհրդականներ :

Կառավարութեան առաջին զործը պի – տի ըլլայ լուծել Ալժերիոյ խնդիրը : Ասոր համար ալ անհրաժեշտ համարուած է մասնաւոր նախարարութիւն մը ստեղծել, ընդելով կուսակալի պաշտօնը : Վարչա – պետը յայտարարեց թէ իր առաջին զործը պիտի ըլլայ Ալժերիա երթալ, եթէ Ազգ· ժողովը վաւերացնէ իր դահլիճը : Զօր· Քաթրու Ալժերիա պիտի հաստատուի, միեւնոյն ատեն վարելով կուսակալի պաշ – տօնը : Կը յիշուի թէ 1954ին ալ ուրիշ վարչապետ մը, Մենտէս Ֆրանս, Թու – նուզ զնայ օդանաւով, անձամբ քննու – թիւն կատարելու եւ ելք մը զտնելու հա – մար (ինքնավարութիւն) : Պ· Մոլէ բա – ցատրեց թէ զօր· Քաթրու լայն իրաւա – սութիւններ պիտի վայելէ, եւ թէ ներքին զործերու եւ ազդ· պաշտպանութեան փոխ – նախարարներն ալ ուղղակի պիտի զրաղին Ալժերիոյ զործերով : Զօրավարը, որ 79 տարեկան է, երեսփոխան չընտրուի, պիտի չհրնայ իր քաղաքականութիւնը պաշտպանել Ազգ· ժողովին մէջ :

Տեղական թերթերը կը զրեն թէ Ալժէրի մէջ երեք հազար նախկին ռազմիկներ ազ – դրկալի ցոյց մը կատարեցին նոր կառա – վարութեան, եւ մասնաւորապէս զօր· Քաթրուի եւ փոխ – վարչապետ Մենտէս Ֆրանսի դէմ : Բազմութեան մէկ մասը թափօր մը կազմելով զնաց պատերազմի զոհերու յիշատակարանին առջեւ, եւ « Մարսէյեզ» երգեց : Այս առթիւ բա – նաձեւ մը քուէարկուեցաւ որ կը պահան – ջէ կառավարութենէն , — Հանդիսաւո – րապէս եւ վճռապէս հռչակել իր տիրա – պետութիւնը Ալժերիոյ վրայ · բոլոր մի – ջոցներով ապահովել երկրին բնակիչնե – րուն կեանքը, կարելի եղածին չափ չուտ վերահաստատել բարեկարգութիւնը եւ ա – պահովութիւնը :

Պ· Պ· Մոլէ եւ Մենտէս Ֆրանս միշտ կը յիշեցնեն թէ իրենց ուղածն է ընտրու – թիւններ կատարել Ալժերիոյ մէջ, յետոյ բանակցիլ յաղթական կուսակցութեան հետ, նոր յարաբերութիւններ հաստատե – լու համար Ֆրանսայի եւ Ալժերիոյ միջեւ : Փարիզի մէջ միշտ Ֆրանսայի ամբողջա – կան մասը կը համարին Ալժերիան :

× *Երէկ ալ խռովութեանց լուրեր հա – սան Հիւս· Ափրիկէի դանազան չրջաննե – րէն : Մարոքի լեռնային մասերուն մէջ սպաննուած են 40 ըմբոստներ եւ 18 լե – դէոնականներ : Թունուզի մէջ արիւնալի*

■ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ■

*

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄՆ Ա՛Լ ...

Երկար ատեն է ի վեր, ոչ էջմիածնի, ոչ ալ Երուսաղէմի օրացոյց տեսած եմ :

Գիտեմ որ էջմիածնի օրացոյցին մէջ ազգային եւ տօնական օրերը կը դասա – տրուին համաձայն «բանուորական» իշ – խանութեան կամքին :

Այսպէս, 1915 Ապրիլ 11/24ի տարե – դարձն անգամ տեղէն խախտած եւ ուրիշ օրուան մը կապած են :

Եւ յետոյ, լայն տեղ տրուած է շատ մը բոլշեւիկեան դէմքերու կամ դէպքերու, ի սփիւռս աշխարհի :

Կը կարծէի թէ զոնէ Երուսաղէմի վանքը հաւատարիմ կը մնայ պատմութեան եւ աւանդութեան :

« Դո՛ւ միայն կաս յԵրուսաղէմ...» :

Յուսաբերէն (25 Յունուար) կ'իմանամ վերջին նորութիւնը :

Երուսաղէմի Միաբանութեան օրացոյցն ալ հետեւելով «ռեւոլուցիոն» շարժումին, Ապրիլ 24ի մասը լեցուցեր է ծիսական գիտելիքներով, առանց մոռնալու իսլա – մական «Գատրը կէճէսի»ն :

Իսկ Ապրիլ 30ի դիմաց կ'երեւայ հե – տեւեալ արձանագրութիւնը :

— « *Ցիշատակ բիւրաւոր նահատակացն մերոց յընթացս համաշխարհային պատե – րազմին»* :

Ուրեմն, փոխած են ոչ միայն յիշատա – կութեան ձեւը, այլեւ բուականը :

Դարձեալ «*Յուսաբեր*»ի վկայութեամբ, օրացոյցին Մայիս 28ի օրը կը պարունակէ կրօնական ծիսակատարութիւններ · — «Կիր· քկ· Զ· Լ.Զ· օր Յիսուսից» եւն· :

Ոչ մէկ խօսք՝ Հայաստանի հաւրապե – տութեան հռչակման մասին :

« Նշանաւոր սարեդարձներ»ու ցանկին մէջ ալ ոչ մէկ խօսք՝ այդ մասին :

« Բազմաթիւ մեծ ու փոքր ազգերու կեանքէն առնուած 59 այլազան տօներու» մէջ կ'երեւայ միայն հետեւեալ յիշատա – կութիւնը, գլխագիր :

Հաստատութիւն հայկական սոցիալիս – տական խորհրդային հանրապետութեան (1920) : (Իրական անունն է՝ «Հայկական Սովետական Սոցիալիստական ռեսպուբ – լիկա » :

Մեր պաշտօնակիցը հեգնութեամբ դի – տել կուտայ թէ՝ «նշանաւոր տարեդարձ – ներ»ուն մէջ կ'երեւան հետեւեալ տօները·

— *Ծնունդ Ֆրետերիք Թ· Թագաւորին Տանըմարքայի* (1890)·

— *Հաստատութիւն սահմանադրու – թեան Ռումանիոյ* (1881) :

— *Գահակալութիւն Քրետերիք Թ· Թա – գաւորին Տանըմարքայի* (1947) :

— *Ազգային տօն Մեքսիկայի* :

— *Ծնունդ Մուհամմէտ Բիւրա Շահի* :

— *Ազգային տօն Լիբուանիոյ* :

Արդարեւ, ի՞նչ կ'արժեն աւելի քան մէկ միլիոն Հայերու անհետումը եւ Հայաս – տանի հանրապետութեան ստեղծումը՝ վերի աւետաբե՛ր, աշխարհասասա՛ն դէպ – քերու տարեդարձին հետ :

Կ'ենթադրեմ թէ այն միաբանը որ յանձն առած էր խմբագրել օրացոյցը, շաբաթ – ներով ցգներ է գետնափոր խցիկի մը մէջ, առանց հարեւան Մատենադարանը կամ տպարանը հանդիպելու :

Եւ կամ «ժրներէն ոգի» կը փորձեն Յոր – դանանի ափերուն վրայ եւս :

Կոզմոզն ու Դանիանոսը անշարժ կը մը – նան իրենց տեղը, մեր մեռելներն ու ռամ – իկները իրենց սպանուած կամ կոտած թուականին յիշատակութե՞ն ալ արժա – նի չեն...

Ո՞ւր կ'ուզէք հասնիլ այսքան բարակ բանելով ... Վ.Ա.Հէ

ԱՁՋԸՆՀԱՒՈՒԼԸ ՄԵՐԺԵՑ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԱՌԱՋԱՐԿԸ·-

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇԻՆՔ

ԵՐԿՈՒ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵԻ

Վերջապէս մամուլին յանձնուեցաւ մա – ռեչալ Բուլկանինի կողմէ Այզընհաուըրի ուղղուած նամակը, որով կ'առաջարկէր բարեկամութեան դաշինք մը կնքել Խ· Միութեան եւ Մ· Նահանգներուն միջեւ : Այզընհաուըր մերժած է, ապերջ դառնե – լով այսպիսի դաշինք մը :

Ստորեւ կ'ամփոփենք երկու նամակնե – րուն հիմնական կէտերը · —

Բուլկանին·— *Մեր երկու երկիրներուն յարաբերութեանց պատմութիւնը համո – զիչ կերպով կ'ապացուցանէ թէ իրենց բարեկամական զործակցութիւնը, փոխա – դարձ հասկացողութեամբ, ինչպէս եւ յարձակողական ուժերու դէմ հաւաքա – կան պայքարով զոհացում տուած է եր – կու ազգերուն : Դուք իսկ, իրբեւ ականա – ւոր հրամանատարը հակահիթլերական ճակատին, մասնաւորապէս զիտէք որ Խ· Միութեան եւ Մ· Նահանգներուն զինու –*

«պայքար մը ծագած է երկու զլխաւոր կուսակցութեանց միջեւ : Ծայրայեղ թե – ւեին առաջնորդը , Սալահ Պէն Եուսէֆ , որ վտարուած էր կառավարական կու – սակցութենէն, յանկարծ փախաւ, լսելով որ հետապնդումներ կը կատարուին իրեն դէմ : Իր կուսակիցներէն 40 – 50 հոգի ձերբակալուեցան : Մասնաւոր ատեան մը կազմուած է, զատելու համար այս հո – սանքին անդամները, իրբեւ զաւադիր եւ մեղսակից չարագործներու : Կուսակցու – թեան ընդհ· քարտուղարը, Պուրկիպա , կ'ուզէ խորտակել որեւէ ընդդիմութիւն ներկայ կառավարութեան դէմ :

Ալժերիոյ մէջ սպաննուած կամ վիրա – ւորուած են 92 ըմբոստներ, վերջին 24 ժամուան ընթացքին :

ԽԱՌՆԱԿԻՋՆԵՐԸ ՓՈՂՈՑ ԻՋԱՆ

«*Ազդակ*»ի յունուար 28ի թիւէն կը բա – դենք հետեւեալ տեղեկութիւնները·—

Բոլշեւիկ եւ յառաջդիմական ճակատը տեսնելով որ օրինաւոր ազգային իշխա – նութեանդէմ իր դաւերը զուր կ'անցնին, քանի մը հարիւր խառնակիչներով փողոց իջած է նորէն : Պէյրութի հակազաշնակ – ցական մամուլը այս եպերելի եւ ազդա – վնաս արարքը հերոսութիւն եւ հայրենա – սիրութիւն նկատելով, այս քանի մը հա – րիւրի խառնիճաղանճը կը ներկայացնէ իբրեւ հինգ հազարի հասնող բազմու – թիւն : Այս առթիւ ծիծաղելի պատկերներ ալ հրատարակուած են :

«*Ազդակ*» անդամ մը եւս կը յիշեցնէ ·— *Մեր ազդ· զործերը կը անօրինուին սահ – մանադրութեամբ եւ ժողովուրդի կամ – քով : Միակ ճամբան օրէնքի ճամբան է : Ամէն զուրս ինչ որ կը կատարուի, կը վտանգէ մեր ժողովուրդին հաւաքական զոյութիւնը :*

բական զործակցութիւնը երկրորդ աչ – խարհամարտի ընթացքին՝ խիստ կարեւոր դեր մը կատարեց հասարակաց թշնամին ոչնչացնելու համար : Նորապէս ցաւալի է որ, յետպատերազմեան շրջանի ընթաց – քին վատթարացան բարեկամութեան եւ զործակցութեան յարաբերութիւնները Խ· Միութեան եւ Մ· Նահանգներուն մի – ջեւ : Այս վատթարացումը — ինչ որ ալ ըլլան պատճառները — հակառակ է երկու ժողովուրդներու շահերուն եւ ցաւալի ազդեցութիւններ կը զործէ միջազգային կացութեան վրայ : Սովետա-ամերիկեան յարաբերութեանց բարւոքումը կրնայ դիւրաւ վերջ տալ զինարշաւին եւ օգնել տնտեսական աղբիւրներու լրիւ օգտա – զործման :

« *Ես անկեղծօրէն համոզուած եմ թէ ստիպողական է սովետա-ամերիկեան յա – րաբերութեանց բարւոքումը : Իմ կարծի –*

(Շար·ը կարդալ Դ· էջ)

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՊԱՀԵԼ ՄԵՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

●

Շատ դժուարին ժամանակներու մէջէն անցանք, եւ կը թուի թէ դեռ չատ դժուարութիւններ պիտի ունենանք :

Քաղաքական ծանր կացութիւն, հականերու հակամարտութիւն, կատաղի ու անողոք դրացի երկիրներ՝ մեր հայրենիքին չուրջ, իսկ մենք թիւով քիչ, անզօր եւ ցիրուցան աշխարհի չորս հովերուն . — ահա մեր ժողովուրդին կեանքը : Անսասանութեամբ եւ ամէն կարգի վտանգներով շրջապատուած, հեռու մեր հայրենիքէն : Ի՞նչպէս պահել մեր ժողովուրդը այս կացութեան մէջ, ի՞նչպէս կրնանք պահել ապագայ ցիրուցան բեկորներուն միութիւնը , մշուշին մէջէն մատնանշելով ուղիղ ճանապարհը, չմոլորելու, չկորսուելու համար :

Եթէ դարերով կարելի եղաւ երթալ եւ նախատեսել ապագայի վտանգները , որոնք պիտի դային, — որոնք եկան արդէն — ջարդերու եւ աւերածութիւններու հետ միասին, անկարելի պիտի ըլլար ենթադրել՝ թէ հնարաւոր էր ժողովուրդ մը, ազգ մը պահել այդ պայմաններուն մէջ :

Այսքան ահաւոր վտանգներու մէջէն , փոքրիկ, հալածական ու անզօր ժողովուրդի մը գոյութեան պահպանումը հը – րաշքով միայն կարելի էր :

Իրողութիւնը այն է սակայն, որ մեր ժողովուրդը ոչ միայն պահած է իր գոյութիւնը , այլեւ զարգացուցած է զայն , կեանքի մէկէ աւելի երեսներուն վրայ , հրաշքի տպաւորութիւնը տալով դիտողներուն :

Զարդուած է յաճախ, սակայն ժամանակի ընթացքին զարմանուած է, եւ վերսին դառած իր համրանքը :

Ցրուած է աշխարհի, չորս ծագերուն , քաժնուած իրարմէ ծովերով ու լեռներով, սակայն միացած է պահել իր ազգային հոգեկան կապը :

Իր հայրենիքէն դուրս քշուած է, օտար հայրենիքներու մէջ տեղաւորուած , սակայն երազած է միշտ իր նախահայրենի հայրենիքը, վառ պահելով անոր ըղձացումը :

Պայքարած է իրեն պարտադրուած մութ ճակատագրին դէմ, զոհեր տալով բազմապիսի փոթորիկներու, այլ սակայն յաջողած է դիմադրել անոնց, զօրանալ ներքինապէս , հաւատալով լաւագոյն օրերու :

Այս ամէնը անբացատրելի թուած է , հրաշքի մը տպաւորութիւնը տալով դիտողներուն, մինչ իրականին մէջ, բացատրելի երեւոյթ մըն է ան, տրուած ըլլալով որ ազգի մը գոյութիւնը ոչ միայն արտաքին, այլեւ ներքին ազդակներու կապուած է սերտօրէն : Շօշափելի զօրութիւններու կարգին կան անշօշափելի իրողութիւնները, տեսանելի պայմաններուն հետ կան անտեսանելի պայմաններ, որոնք կենդանի կը պահեն ժողովուրդի մը ուժերը եւ կ'ապրեցնեն զայն :

Հայը պահած է իր գոյութիւնը, որով – հետեւ կրցած է պահել միշտ՝ հայրենիքի ու ազատութեան ղազացումը : Պատմութեան մէջ չատ քիչ ժողովուրդներ կան , որոնք այնքան ջերմօրէն հայրենասէր եղած ըլլան, որքան Հայը եւ չատ աւելի քիչերը, որոնք այնքան արիւն թափած ըլլան հայրենիքի ազատութեան համար , որքան Հայը թափած է : Դարերով բռնութեան ենթարկուած է ան, սակայն պայքարած է բռնութիւններուն դէմ, խրատպէս հաւատալով, թէ օր մը՝ վերջ պիտի դառնեն անոնք : Շատ յաճախ, աւերածութիւններու մատնուած են իր տունն ու տեղը, իր դիւղն ու քաղաքը, իր հայրենիքը, սակայն, վերաշինած է զայն միշտ, ստուգապէս հաւատալով, թէ վերջ պիտի ունենան անոնք եւ օր մը աչքը պիտի ըլլայ իր ճակատագրին :

Հայրենի հողին կարօտը բարախած է միշտ իր հոգիին խորը եւ հայ պահած է դինք, օտար երկինքներու տակ : Կառչած իր ազգային իրաւունքներուն, դիտակցութեան պայքարած է անոնց յաղթանակին համար : Դիտած է, որ աշխարհ կ'ընթանայ ղէպի ազգերու ազատութիւնը , մեծ ու փոքր ժողովուրդներու եւ հայրենիք – ներու վերականգնումը, հակառակ առժամեայ աշխարհակալութիւններու կամ բռնատիրական իշխանութիւններու, կարմիր թէ կանանչ :

Այս հաւատքով ու պայծառատեսութեամբ պայքարած է, եւ պայքարի մէջ՝ պահած իր գոյութիւնը, խորապէս համոզուած թէ, առանց պայքարի մահ է ու չքացում : Առանց դինքի զինուորը դատապարտուած է պարտութեան , դերութեան ու մահուան . ահա թէ ինչու դինքը երբեք վար դրած չէ Հայը, չօշափելի ըլլայ այդ դինքը, թէ անչօշափելի, հոգեկան :

Այս պայքարին ընթացքին, որ Հայոց պատմութիւնը կը յատկանշէ, Հայը պայքարած է նաեւ իր ցրուածութեան դէմ հզօր կապի մը վերածելով իր ազգային արժէքները , — իր լեզուն ու դիրը , իր երգն ու երաժշտութիւնը, չինարար ոգին, բովանդակ մշակոյթը, որ ամէն տեղ, որեւէ հորիզոնի տակ, կը չողայ իբրեւ հայկական ազգային բերք, բովանդակ հայութեան հոգիէն, խառնուածքէն խօսող բան մը, մնայուն ու ցեղային արժէք մը :

Մեր եկեղեցին, կրօնքներու եւ քրիստոնէական եկեղեցիներուն ծովուն ու ալեկոծութեան մէջ, մնացած է կանգուն , պահելով իր վարդապետական հաւատարմութիւնը եւ ազգային կարգն ու սարքը, հայ մշակոյթին հետ չաղախուած : Պահած է ան իր քրիստոնէական դրոշմը եւ ազգային նկարագիրը , յարգանք ներշնչելով մեծերուն եւ զառնալով հոգեւոր պաշտպան հայ ժողովուրդի գոյութեան :

Եւ եկեղեցիին հետ, մեր բազմապիսի

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԱԿՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

●

Համայնավար կուսակցութիւնը 166 եր – բեսփոխան ունեցաւ 1946ին , 5·489·000 ձայնով (28·6 առ հարիւր) մայր երկրին համար, 4·910·547ով (25·89 առ հարիւր) 97 երեսփոխան 1951ին, 5·426·000 ձայնով (25 առ հարիւր) 150 երեսփոխան ունի ներկայիս :

Ա՛ռողջներու փոփոխութեան պատճառը ընտրական օրէնքն է — համեմատական էր 1946ին, զանգուածային խնամութիւն ունէին 1951ին, մասնակի խնամութիւն 1956ին :

Ձայներու բաղդատութիւնը չատ աւելի նշանակալից է : Անկումէ մը եաք , համայնավար քուէները կայուն վիճակ մը ստացան, նկատի առնելով ընտրողներու թիւին յաւելումը :

Աչխարհագրականօրէն համայնավար կուսակցութիւնը կորսնցուցած է այն նահանգներուն մէջ, ուր մեծամասնութիւն կը կազմէ դիւղացի տարրը : Այս կորուստը վերստացաւ ճարտարարուեստական նահանգներուն մէջ : Այս շրջաններուն մէջ (Հիւսիս, Փա տը Քալէ, Պուշ տիւ Ռոն) անոնց չահը չատ աւելի պակաս է քան ընկերվարականներունը : Փարիզեան շրջանին մէջ անկում ունի, ասոր դէմ, կարեւոր յառաջդիմութիւն ցոյց կուտայ Արեւելեան նահանգներուն մէջ :

Ընտրական տեսակէտով, ձայներու փոփոխութիւնը մէկ նահանգէն միւսը մօտաւորապէս տասը տարիէ ի վեր կը հատասարակշռուի :

Բազդատմամբ 1946ի եւ 1951ի, կուսակցութիւնը աւելի զօրաւոր է կազմական եւ քաղաքական տեսակէտով :

Ազատագրութենէն եաք դէպի չատ ոստում մը ունեցաւ, սակայն չկրցաւ մտնել պետական կազմին մէջ : Քաղաքականապէս 1947էն ի վեր մեկուսացման դատապարտուած է, որ 1951ին զրեթէ կատարեալ եղաւ :

Հիմա դլխաւոր ընդդիմադիր ուժն է եւ ամէն մէջոց կը փորձէ, վերակենդանացնելու համար ժողովրդական ճակատը :

Այս չարժումին դլխաւոր արդելքը կերվարական կուսակցութեան ընդդիմութիւնն է : Կի Մոլէ միանգամընդմիշտ ալ տասխանեց թէ.— « Համայնավար կուսակցութիւնը ճախ չէ այլ Արեւելքցի է.. » :

Համայնավար կուսակցութիւնը պիտի աչխատի փորձել հանրապետական ճակատը, իբրեւ խորհրդարանական նեցուկ, հաստատ մնալով իր տեսակէտներուն վրայ :

Զարմանալի չէ իր տաք վերաբերումը Հանրապետական ճակատին հանդէպ , միշտ յուսալով թէ պիտի միացնէ բոլոր ճախ ուժերը : 1936ին Ժողովրդական ճակատը կազմուեցաւ, չնորհիւ ժողովրդական հակազդեցութեան մը փաչական վերտանդին դէմ, ինչպէս 1944ին Ազգային ճակատը՝ դործակիցներուն եւ բանապրանիչներուն դէմ :

Համայնավարներու թիւը չատ պակաս է : Համաճայն կուսակցութեան պաշտօնական թիւերուն, 1·034·000 էր 1946ին, 620·000 էր 1950ին եւ 506·000 1954ին : 1954էն ի վեր տասը առ հարիւր պակաս է : Նկատելով որ այս թիւերը ուռած են , կը կարծուի թէ իրականին մէջ 380·000 անդամ ունի :

Աչխատանքի Դաչնակցութեան տոմսերուն համաճայն 1946ին 6·130·000ի դէմ – մաց այսօր երկու միլիոն է : Զորս միլիոն էին 1947ին :

Բայց համայնավար կուսակցութեան իսկական ուժը իր հարիւր հազար գործօն ուժերն են երեսուն հազար մնայուն գործիչները, որոնք ամէն օր իրեն համար կ'աչխատին : Մօտ մէկ երրորդը նախապատրաստական ռազմիկներն են, մյուսները կը կազմեն «ազգային սերունդը» : Վերթերանները յոդնած են պայքարելէ .

Ո՞վ կը վարէ համայնավար կուսակցութիւնը :

Ընդհ. քարտուղարը եւ վարիչը Մորիս Թորէզն է, սակայն չատ զգալապէս կը կրէ իր չրջապատին ազդեցութիւնը, մասնաւորաբար իր կնոջ Ժանէթ Ֆեըմերըչի : Միւսը Ժաք Տիւքլոն է :

Համայնավար կուսակցութեան գերադոյն մարմինը իր ընդհ. ժողովն է : Տեսականօրէն այս ժողովն է որ կ'որոչէ ա – նոր քաղաքական ուղղութիւնը եւ կ'ընտրէ գործադիր մարմինը : Քաղաքական Բիւրօն կը նչանակէ քարտուղարութեան անդամները, որոնք կ'ապահովեն ընթացիկ աչխատանքը, կազմելով գործադիր յանձնախումբեր :

Աչխատանքի Դաչնակցութիւնը որ համակրութիւնը աւելի զօրաւոր է կազմական եւ քաղաքական տեսակէտով :

Ազատագրութենէն եաք դէպի չատ ոստում մը ունեցաւ, սակայն չկրցաւ մտնել պետական կազմին մէջ : Քաղաքականապէս 1947էն ի վեր մեկուսացման դատապարտուած է, որ 1951ին զրեթէ կատարեալ եղաւ :

Հիմա դլխաւոր ընդդիմադիր ուժն է եւ ամէն մէջոց կը փորձէ, վերակենդանացնելու համար ժողովրդական ճակատը :

Այս չարժումին դլխաւոր արդելքը կերվարական կուսակցութեան ընդդիմութիւնն է : Կի Մոլէ միանգամընդմիշտ ալ տասխանեց թէ.— « Համայնավար կուսակցութիւնը ճախ չէ այլ Արեւելքցի է.. » :

Համայնավար կուսակցութիւնը պիտի աչխատի փորձել հանրապետական ճակատը, իբրեւ խորհրդարանական նեցուկ, հաստատ մնալով իր տեսակէտներուն վրայ :

Զարմանալի չէ իր տաք վերաբերումը Հանրապետական ճակատին հանդէպ , միշտ յուսալով թէ պիտի միացնէ բոլոր ճախ ուժերը : 1936ին Ժողովրդական ճակատը կազմուեցաւ, չնորհիւ ժողովրդական հակազդեցութեան մը փաչական վերտանդին դէմ, ինչպէս 1944ին Ազգային ճակատը՝ դործակիցներուն եւ բանապրանիչներուն դէմ :

Համայնավարներու թիւը չատ պակաս է : Համաճայն կուսակցութեան պաշտօնական թիւերուն, 1·034·000 էր 1946ին, 620·000 էր 1950ին եւ 506·000 1954ին : 1954էն ի վեր տասը առ հարիւր պակաս է : Նկատելով որ այս թիւերը ուռած են , կը կարծուի թէ իրականին մէջ 380·000 անդամ ունի :

Աչխատանքի Դաչնակցութեան տոմսերուն համաճայն 1946ին 6·130·000ի դէմ – մաց այսօր երկու միլիոն է : Զորս միլիոն էին 1947ին :

Բայց համայնավար կուսակցութեան իսկական ուժը իր հարիւր հազար գործօն ուժերն են երեսուն հազար մնայուն գործիչները, որոնք ամէն օր իրեն համար կ'աչխատին : Մօտ մէկ երրորդը նախապատրաստական ռազմիկներն են, մյուսները կը կազմեն «ազգային սերունդը» : Վերթերանները յոդնած են պայքարելէ .

Ո՞վ կը վարէ համայնավար կուսակցութիւնը :

Ընդհ. քարտուղարը եւ վարիչը Մորիս Թորէզն է, սակայն չատ զգալապէս կը կրէ իր չրջապատին ազդեցութիւնը, մասնաւորաբար իր կնոջ Ժանէթ Ֆեըմերըչի : Միւսը Ժաք Տիւքլոն է :

Համայնավար կուսակցութեան գերադոյն մարմինը իր ընդհ. ժողովն է : Տեսականօրէն այս ժողովն է որ կ'որոչէ ա – նոր քաղաքական ուղղութիւնը եւ կ'ընտրէ գործադիր մարմինը : Քաղաքական Բիւրօն կը նչանակէ քարտուղարութեան անդամները, որոնք կ'ապահովեն ընթացիկ աչխատանքը, կազմելով գործադիր յանձնախումբեր :

Աչխատանքի Դաչնակցութիւնը որ հա – մը օրեր, ու հասաւ մեծ քաղաքի մը առջեւ :

Բնակիչները քաղաքին չուրջ պարիսպ մը չինելու վրայ էին եւ իրեն առաջար – կեցին որ իրենց գործին միանայ :

— Չեմ կրնար, պատասխանեց Հոանէ – Սիաօ, ես Ծեր Իմաստունին քով կ'եր – թամ խորհուրդ հարցնելու :

Այս լսելով, քաղաքացիները սկսան ա – ղաչել եւ ըսել :

— Ով պատուական օտարական, խընդ – րենք, ծառայութիւն մը ըրէ մեզի : Քանի որ Ծեր Իմաստունին քով կ'երթաս, հարցուր անոր, որ ինչո՞ւ մեզի անկարելի է մեր պարիսպը վերջացնել : Ամէն դիշեր մեր չինածը կը քանդուի արեւմտեան անկիւնէն : Մեր զաւակները եւ մեր կիները անպատսպար կը մնան աւազակներուն դէմ :

Հոանէ – Սիաօ յօժարութեամբ ընդու – նեց եւ խոստացաւ այդ հարցումը ընել Ծեր Իմաստունին եւ չարունակեց իր ճամբան :

Երբ դիւղէ մը կ'անցնէր, Հոանէ – Սիաօ տունի մը սեմին վրայ նչմարեց չարդելի ծերունի մը որ կուլար : Մեղքցաւ անոր եւ մօտեցաւ :

Թարգմ. ՊԱՐԳԵՒ ՆԻԿՕԼԵԱՆ

(1) (Շար.)

ՉՈՐՐՈՐԴ ՀԱՐՑՈՒՄԸ

(Չինական հէքեաթ)

●

Կար ու չկար, Սէ – Զուէն նահանգին դիւղերէն մէկուն մէջ երիտասարդ դիւ – ղացի մը կար, որուն անունն էր Հոանէ – Սիաօ :

Ոչ տուն ունէր, ոչ հող եւ կ'աչխատէր հարուստ վաճառականի մը ագարակին մէջ : Արշալոյսէն մինչեւ իրիկուն՝ դաշտերուն մէջ աքնալան կ'աչխատէր , իբրեւ վարձք ունենալով խչտեակ մը դի – չերուան համար եւ օրական քանի մը ափ բրինձ, անօթի չմեռնելու չափ :

Օր մը, երբ Հոանէ – Սիաօ իր ափրոջ հաւերը կը կերակրէր, յանկարծ չահէն մը երկինքէն վար սուրաց, յափշտակեց ա – մէնէն դիրուկ հաւը իր ճիրաններով եւ թռաւ փախաւ : Հաւը ծանր էր, եւ չահէ – նը, իր որսով ծանրաբեռնուած՝ քիչ մը դանդաղ կը թռչէր :

Հոանէ – Սիաօ սկսաւ հետապնդել դի – չատիչ թռչունը , որովհետեւ կը վախնար իր ափրոջ բարկութենէն :

Հոանէ – Սիաօ դժուարութեամբ կը հետեւէր չահէնին եւ անկարելի է ըսել թէ ինչպէս պիտի վերջանար այս հետապնդումը, սակայն յանկարծ նետ մը սուլեց օդին մէջ եւ դիչատիչը, առանց իր որսը ձդելու, ինկաւ մեծ պարտէզի մը մէջ :

Հոանէ – Սիաօ յանկապատէն ներս ցատկեց եւ սկսաւ փնտռել թռչունը : Ծառերու կանաչին մէջ թեւատարած՝ ին – կած էր չահէնը, սպանուած, իսկ գովը կանգնած էր ամէնէն դեղեցիկ աղջիկը , ղոր Հոանէ – Սիաօ երբեք տեսած ըլլար : Աղջիկը աղեղ մը բռնած էր մէկ ձեռքով , իսկ մյուսով դեղեցիկ ոսկեձաղիկ մը :

Քայլերու ձայն առնելով, դեռատի աղ – ջիկը ղլուխը դարձուց եւ Հոանէ – Սիաօ տեսաւ անոր աչքերը, խորունկ, ինչպէս կ'ըլլան լիճերը դիշեր առեն : Անուշ ձայն մը հասաւ չփոթած երիտասարդ դիւղա – ցիին ականջին :

— Ի՞նչ է քու յարդելի անունդ, սիրուն երիտասարդ :

— Անունս Հոանէ – Սիաօ է, իսկ քո՞ւդդ :

— Իմ անունս Եուան – Մէյ է :

Հոանէ – Սիաօ, իր յանդգնութեան վրայ զարմացած՝ յանկարծ բռնեց աղջկան ձեռքէն եւ ըսաւ .

— Կը սիրեմ քեզ : Ալ չեմ կրնար ապրիլ առանց տեսնելու քու աչքերդ, որոնք դիչերային լիճերու պէս են : Կինս եղիր :

Եուան – Մէյ կարմրեցաւ, ժպտեցաւ եւ ի վերջոյ ըսաւ :

—Ես ալ քեզ կը սիրեմ, Հոանէ – Սիաօ : Կ'ուզեմ կինդ ըլլալ : Ղրկէ իմ հօրս մօտ քու յարդելի բարեկամներդ մէկը, որ պաշտօնապէս ձեռքս խնդրէ, ինչպէս որ սովորութիւն է :

Սիրտը հրճուանքով լեցուն, Հոանէ – Սիաօ տուն վազեց, պատահարը իր ափրոջ պատմեց եւ խնդրեց անկէ երթալ եւ պաշտօնական դիմումը կատարել :

Եուան – Մէյի հայրը պատիւներով ընդունեցաւ հարուստ վաճառականը եւ մտիկ ըրաւ խնդրանքին :

—Այդ երիտասարդը հարո՞ստ է, հարցուց ի վերջոյ :

— Հարո՞ստ, ըսաւ վաճառականը խընդալով . ան միայն երկու ուժով թեւ ունի եւ հաճելի դէմք մը, որուն ձեր յարդելի դուստրը հաւներ է : Ասկէ զատ սարքէք մը անդամ չունի (չինական մանրուք դրամ) :

— Ես ի՞նչ ընեմ այդ տեսակ փեսան , ըսաւ հայրը, դժգոհ : Եթէ ձեր պատուելի ծառան աղջիկս առնել կ'ուզէ, իրրեւ հարուստական նուէր, թող ինձի բերէ տասը արծաթէ ադիւս, երեք ոսկի թել եւ Զինաստանի ամենագեղեցիկ մարդարիտը, եթէ ոչ ամուսնութիւն չկայ :

Վաճառականը այս անդուէթ պատասխանը բերաւ Հոանէ – Սիաօյի եւ դնաց հանդիստ մը քնացաւ : Իսկ Հոանէ – Սիաօ աչքերը չկրցաւ փակել եւ ամբողջ դիչերը մտատանջութեան մէջ լինկաւ :

Ցաջորդ առաւօտ, լոյսը ծագելուն պէս, երիտասարդ դիւղացին ճամբայ լինկաւ երթալ խորհուրդ հարցնելու համար Ծեր Իմաստունին, որ աչխարհի ծայրը կը բնակի եւ որ ամէն բան դիտէ :

Հոանէ – Սիաօ երկար քալեց : Ամբողջ օր մը, յետոյ օր մը եւս եւ տակաւին չատ

Ս. ՔԱՐԱՔԱՆԻ ՈՒՂԻՆ ՍԱՀՄԱՆՎԵՑ

ԵՒ ՍԱՀՍՈՒՆԸ

Ռ. ՍԱՍՈՒՆ

•

Ի՞նչ տալ ելայր վախճան ձմեռնամուտ եւ տա՛ք ամիսներ, Տոքթ. Կարէն, ի բա– ժանում կեանքիդ, Գարէգին Գասպարեան դասընկերդ, Գաբրիէլ Ղազարեան, Ճանաչելով քեզ մօտէն, ես միայն կրնամ քեզ ներկայացնել իբրեւ մարդ, որ իր բոլոր ուժերը, ամբողջ էութիւնը նուիրեց մարդկային մարմինի բուժման գործին։ Ինչպէս ամէն մարդ, որ ունի իր ուժերուն եւ կարողութեան գիտակցութիւնը, դուն ալ ունէիր ինքնավստահութիւն, որ ոչ միայն քեզ կը մղէր դէպի գործ, այլ նաեւ կը ներշնչէր հաւատք ուրիշներուն։ Ինչպէս ամէն մարդ, որ ունի իր թերութիւնները, դուն ալ ունէիր քու թերութիւնները, որոնք կը մեղմանային քու ազնիւ սրտիդ ջերմութեան մէջ։

Մեզ համար, որ քեզ ճանչցանք, ցաւը օրերու, տարիներու հետ չի մեղմանար, այլ կը խորանայ, որովհետեւ մեր կեանքին մէջ ամէն կողմ դատարկութիւն կը տեսնենք։ Մեր ամէն մէկ ուղեւորութեան, ամէն մէկ ժողովի, ամէն մէկ հանդիպումի ատեն, մեր միտքը քեզ կը փնտռէ, մեր աչքերը քեզ կը որոնեն, մեր ականջները քու ձայնդ կը լսեն։ Ամէն տեղ, ուր մենք քեզ կը գտնէինք, ուր դուն մեզ կը սպասէիր, ուր մեր հանդիպումները կ՚ունենայինք, հիմա դատարկութիւն կայ։ Ամէն տեղ, ուր մենք քեզ կը գտնէինք, ուր դուն մեզ կը սպասէիր, ուր մեր հանդիպումները կ՚ունենայինք, հիմա դատարկութիւն կայ։ Ամէն տեղ, ուր մենք քեզ կը գտնէինք, ուր դուն մեզ կը սպասէիր, ուր մեր հանդիպումները կ՚ունենայինք, հիմա դատարկութիւն կայ։

քով, ուեւէլի դիւրաւ կրնանք հասնիլ այս նպատակին, բարեկամութեան եւ գործակցութեան դաշինք մը կնքելով մեր երկիրներուն միջեւ :

Այզընհաուըր.— Ուշադրութեամբ քննեցի ձեր թելադրութիւնը բարեկամութեան եւ գործակցութեան դաշինք մը հաստատելու մասին : Նախ նկատեցի որ մեր երկու երկիրները արդէն կապուած են իրարու հետ, հանդիսաւոր դաշնագրով մը· — Միացեալ Ազգերու դաշինքը : Ձեր ա – ռաջարկած դաշնագիրը կը բաղկանայ ե – րեք դիմաւոր յօդուածներէ : Կը նկատեմ որ այդ կէտերէն իւրաքանչիւրը նախա – տեսուած է Ազգաժողովի ուխտինքացորոշ որոշումներով : Ազգաժողովին ուխտը հանդիսաւոր դաշնագիր մը կը կազմէ ոչ միայն ձեր երկրին եւ մեր երկրին հանդէպ, այլեւ դաշնագիրը մըն է բազմաթիւ ազգերու միջեւ, որոնք ամէնն ալ կապուած են մեզի հետ եւ իրարու միջեւ եւ ամէնքն ալ համաչխարհային խաղաղութիւն կ'ուզեն :

« Պետութեանց միջեւ բարեկամական գործակցութիւն մը կախում չունի միայն դաշնագիրներու պարունակած խոստում – ներէն, այլ եւ կառավարութեանց ոգիէն եւ գործնական վերաբերումէն : Այդպիսի ոգի եւ վերաբերում ստեղծելու համար էր որ ժէլնեւ գայլ անցեալ յուլիսին, ձեռ – նարկ մը որ աննախընթաց էր ամերիկեան պատմութեան մէջ, խաղաղութեան առեն : Դժբախտաբար ամերիկեան ժողովուրդը տխրութեամբ յանդեցաւ այն եզրակացու – թեան թէ յետպատերազմեան աշխարհը չարդարա – ցուցին իր յոյսը » :

Նախագահը այս առթիւ կը յիշէ Գեր – մանիոյ միացման, զինաթափութեան ուրիշ խնդիրներու մասին կատարուած բանակցութիւններու ձախողումը, Ֆ· Միւթեան վերջին կարգ մը ձեռնարկները որոնք աւելի պղտորեցին միջազգային յարաբերութիւնները եւ կը յիշեցնէ թէ անհրաժեշտ է արագ միջոցներ ձեռք առ – նել Գերմանիոյ միացման համար, պրո – ծադրել Բ· աշխարհամարտին առեն եղած յանձնառութիւնները՝ ազգերու ինքնո – րոշման մասին, փոխադարձաբար առու – զել սպառազինութիւնները եւ կարելի կր – ճատումները կատարել, փարատել կաս – կածամտութիւնը եւ թիւրիմացութիւննե – րը՝ տեղեկութիւններ, այցելութիւն – ներ եւ զաղափարներ փոխանակելով ա – զատօրէն :

× Լոնտոնի եւ Փարիզի մէջ շատ գոհ մնացին Այզընհաուըրի տուած պատաս – խաններէն : Ընդհանուր կարծիքն այն է թէ Մոսկուա նորէն քարոզչական փորձ մը կը կատարէ, ճիշդ այն պահուն երբ արե –ւելեան Գերմանիոյ բանակին ալ կը միա – ցնեն Վարշաւայի զինակցութեան եւ Մո – լոթով կ'ազդարարէ Փրակայի մէջ·— « Հա – մայնավար ճակատը ուժին պիտի պա – տասխանէ ուժով » :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Կիպրոսի մետրոպոլիտը, Մակարիոս արք· արտակարգ ժողով մը սարքած է, քննելու համար Ամպլիոյ նոր առաջարկ – ները ինքնորոշման իրաւունքի, ինքնա – վարութեան եւն· մասին : Այս առթիւ վե – կոյց մըն ալ հրատարակուեցաւ, որ խօսք չի պարունակեր նոր տեսակցութեան մը մասին :

Հիւլիւկան ուժի օգտագործման մա – սին համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ Ֆ· Միւթեան եւ Եուկոսլաւիոյ միջեւ :

Զինաստան վերջնագիս որոշեց այրե – նարան մը սարքել, մասնաւոր տառե – րով, փոխանակ ներկայ բարդ եւ տաժա – նելի դրութեան :

Մոցարթի ծննդեան 200ամեակը մեծ հանդիսաւորութեամբ տօնուեցաւ Սալց – պուրկի մէջ : Հազարաւոր քաղաքացիներ այցելեցին իր ծնած սենեակը, ուր տա – կաւին կը մնայ իր հին դաշնակը : Ճառեր խօսեցան Աւստրիոյ վարչապետը եւ կր – թական նախարարը : Այն չէնքը որ իրբեւ բնակարան ծառայած է Մոցարթի ընտա – նիքին, 1747էն 1773, չինուած է 1585ին : Մեծ երաժշտագէտը այնտեղ յօրինած է իր սահղծագործութիւններէն շատերը : Փա – րիզի մէջ ալ հանդիսութիւններ սարքուած են 200ամեակին առթիւ :

Մարգական կեանք.— Շաբաթ օր Քո – լոմպի մէջ Ֆրանսացիները պարտութեան մատնեցին Իրլանտացիները րգկպիի մըր – ցումի մը ընթացքին, 8ի դէմ 14 կէտով :

× *Նոյն օրը Պրիւսէլի մէջ պասքէթի մրցումի մը ընթացքին Ֆրանսացիները յաղթեցին 40ի դէմ 57 կէտով :*

× *Կիրակի օրուան Քութպոլի մրցում – ներու չարքին մէջ մեծ փոփոխութիւն մը տեղի չունեցաւ առաջին բաժանումի դա – սաւորման մէջ, ուր Նիս միշտ կը պահէ առաջին տեղը, բայց անմիջապէս վերջը Լանս կը հասնի միայն մէկ կէտ տարբե – րութեամբ :*

× *Քորթինայի ձմեռնային ողիմպիա – կանը կը չարունակուի : Այրերու չարքին մէջ Աւստրիացի Զայլեր չհեցաւ Հսկայ սլալոմի մրցումը (սքի) :*

ՀՐԱՒԷՐ ԸՆԴՀ· ԺՈՂՈՎԻ

Արեւմտ· Եւրոպայի Կ· Կ·ը ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ փարիզեան չրջանի բոլոր ընկերները, այս չաբաթ դիւեր ժամը 8·30ին, Պարտօթ սրճարանի վեր – նայարկը, Կառ տիւ Նօր :

Ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Գ· Լազեան :

ՀՐԱՒԷՐ ԱՏԱՓԱԶԱՐՑԻՆԵՐՈՒՆ

Հայրենակցական կարեւոր խնդրոյ մը մասին, կարծիքի փոխանակութեան հա – մար, հաւաքոյթ մը որոշուած է, յառա – ջիկայ կիրակի, 5 փետրուար, ժամը 16– ին, Էքը Ռէժան սրճարանին վերնայարկը, 70 ռիւ Լաֆայէթ, մէթրօ Քաւէլ ճիշդ դիմացը :

Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները անխտիր, այր թէ կին :

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական հաւաքոյթը այս չորեքչաբ – թի ժամը 9ին, Քաֆէ Քաւէի սրահը : դասախօս Պ· Յակոբ Նազարեան, նիւթը՝ « Հայրենիքը, Սփիւռքը եւ Իրերօդնու – թեան անհրաժեշտութիւնը» :

Նաեւ պիտի լսուին նոր եկած երգապնակ – ներ :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Վարչութեան ժողովը պիտի դումարուի փետրուար մէկին, Զորեքչաբթի ժամը 18ին, Ռեժան սրճարանին վերնայարկը : Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ :

« ԳՈՑԱՄԱՐՏ » ՕՐԱՑՈՑՑՆԵՐ

Սփացողներէն կը խնդրուի դրամները ղրկել հետեւեալ հասցէին ·—

M. Djanikian Garabed, 2, Rue Nuvolone
St. Jérôme, Marseille (B. du R.)

ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ — ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· « Մուրատ » խումբի կողմէ, Փետրուար 11ին, չաբաթ իրիկուն, Լը Փոնթէ, Լա Քրուա Վէրթի մէջ :

Կը խօսի ընկեր Տ· Թադեոսեան :

Կը մասնակցին Հ· Ց· Դ· Սէն Լուի նը – ւագախումբը եւ Հ· Ց· Դ· Կարաանի թա – տերախումբը :

Ներկայացում, երգ, նուագ, արտասա – նութիւն, հայկական եւ եւրոպական պա – րեր :

Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ :

ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

ԶԱՒԱՐԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Գ· ՏԱՐԻ

Նիւթ՝ Մանկական վէպ մը

Պայմաններ· —

1·— Պէտք է նուազագոյն չիսուն էջ ըլ – լայ, սովորական գրքի էջով :

2·— Պէտք է ինքնատիպ ըլլայ եւ նախ – ընտրաբար հայկական կեանքէ եւ աւան – դութիւններէ քաղուած :

3·— Պէտք է մեզի հասնի մինչեւ 31 Դեկտեմբեր, 1956 :

4·— Հեղինակի անունը եւ հասցէն պէտք է գրուած ըլլայ առանձին թուղթի վրայ, եւ ոչ գրութեան :

5·— Արդիւնքը կը յայտարարուի 31 Մարտ 1957ին :

6·— Մրցանակը՝ 300 ս· ոսկի, կը բաժնուի առաջին հանդիսացողին 150, երկրորդին՝ հարիւր, երրորդին՝ 50 :

Ծանօթ·— 1955ի մրցումին համար մե – դի հասած գրութիւններուն արդիւնքը կը յայտարարուի մինչեւ 31 Մարտ 1956 :

Հասցէ·— Գէորգ Պարսումեան, 37, Բէյեալի փողոց, Ճիտէյիէ Հալէպ, Սուրիա :

Imp. «Araxes», 46, Rue Richer - Paris (9e)

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ԵՐԿՈՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲՈՎ

Կազմակերպուած

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՂՄԷ

5 Փետրուար, կէսօրէ վերջ ժամը 4–12

«LES AMBASSADEURS»

3, Avenue Gabriel, Champs - Elysées Métro Concorde

Մասնակցութեամբ

RUDDY CASTEL et son orchestre du CAROLL'S

et Orchestre MICHEL CATHEBRAS

Սիրայօժար մասնակցութեամբ

EDDY MARNAY, accompagné d'EMIL STERN

et JACQUES ACHDJIAN (de Bruxelles), le jeune fantaisiste de la chanson française.

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր սեղանները հեռաձայնելով ELYsées 67 - 03

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պ· Արմենակ Համբարձումեանի տիկնոջ ԵՐՄՈՆԷ ՀԱՄԱՐՋՈՒՄԵԱՆԻ (ծնեալ Մարկոսեան) կսկծալի մահուան քառա – սունքին առթիւ պիտի մատուցուի Ս· պատարագ եւ պիտի կատարուի հոգե – հանգստեան պաշտօն 4 Փետր· , չաբաթ առաւօտեան ժամը 10ին, Փարիզի Ս· Ցովհ· Մկրտիչ եկեղեցւոյն մէջ :

Կը պատարագէ Հայրապետական պատ – ուիրակ Գեր· Տէր ՍԵՐՈՎԲԷ եպիսկ· ՄԱ – ՆՈՒԿԵԱՆ :

Ամուսինը, զաւակները, թոռները, Համբարձումեան եւ Մարկոսեան ընտա – նեկանները կը հրաւիրուին ներկայ ըլ – լալ :

Մասնաւոր հրաւէր եւ մահազդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Շատ լաւ կարող (քուփէօր) մը պոռնե – բրիի, հիւսուածեղէնի եւ ճերմակեղէնի համար : Դիմել՝

Paris-Californie, 16. Rue Ste Cécile, Paris

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Ց· Դ· « Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս երեքչաբթի, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին :

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԱՆՊԱՏՄԱՆ

ՊԱՇՏՕՒՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Իր յարգելի հայրենակիցները եւ յաճա – խորդները կը հրաւիրէ իրենց ապսպրանքները ընել մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ, դիներու զգալի զեղչով :

Կը ներածենք մեր մասնագիտութեան յատուկ ուտելիքներ միշտ թարմ, համեղ եւ ընտիր, որոնք միշտ գոհ կը ձգեն մեր այցելուները :

Ունինք թահիճ ու հէլվա, եալանճի տոլ – մու եւ տերեւ, ձիթապտուղ յունական, կալամաթա, տեղական ու թրքական ղուտ ձէթ, Ամասիայի չոր պամիա եւ Հա – լէպի կարմիր ոսպ, ճերմակ պանիր, քա – քաւով պալըքեսեան, պամիա եւ ամէն տե – սակ Ֆրանսական պահածոներ, կեսարիոյ ընտիր ապուխտ, եւ սուճուգ, որ միայն մեր քով պիտի գտնէք : Ծիրանի պաստեղ, պիստակ եւ միջուկը նաեւ փիստաշ 700 Ֆրանք քիլօն եւ միջուկը, Ֆիշնիշ եւ փի – նիօճ, սալեպ, մահլեպի, սումաք, սա – գըզ, պահար, Ֆիմիօճ, չաման, բոլոր հա – մեմները Ֆրանսայի ամէն կողմը 24 ժամ – ուան մէջ ղրկելու պայմանաւ, նաեւ Պել – ճիքա, Զուիցերիա, եւ այլուր :

Մանաւանդ մեր ՇԻՐԱԿ ՕՂԻՆ, զուա – խաղդէ պատրաստուած, անպակաս չըլ – լայ ձեր սեղանէն, իսկ քաչուած համեղ զուտ սուրճը, կը մոռնէ ձեր բոլոր յոգ – նութիւնը : 20 Rue Villeroy et 244 Rue Vendôme, *LYON*

ԾԱԽՈՒ Է

Ազատ յարկաբաժին մը, երեք սենեակ, մուտք, խոհանոց, W. C.

Դիմել՝ Պ· Ժէորժիասիս՝

25, Rue Victor Massé, Métro Pigalle

Երդ յարկ, ալ կողմը :

DOCKS de la MACHINE à COUDRE

H. SHARP

71, Rue de Réaumur, 71

185, Rue Saint-Denis, 185

PARIS (2)

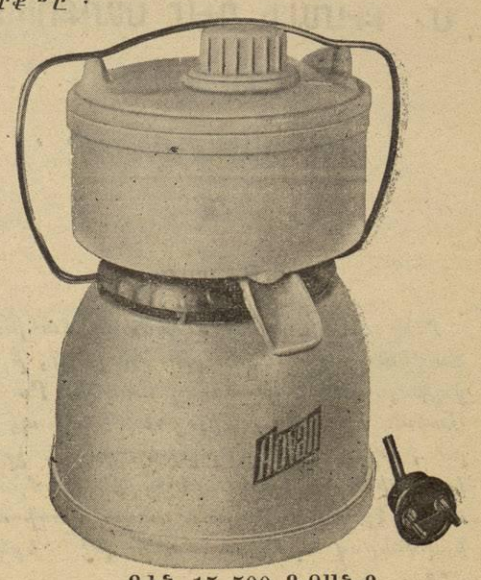
LOU. 35-31

Machines à coudre rapides et silencieuses (neuves)
(Cornély - Gritzner)
et Singer d'occasion
Machines à ourler à pointe invisibles
(Adamson - neuves)
Machines à surjeter (Everest)

Centrifugeur Electrique

Բժիշկները չարունակ կը յանձնարարեն գործածել, բանջարեղէնի եւ պտուղներու հիւթը առողջապահական տեսակէտով :

Ահաւասիկ կատարելագործուած գոր – ծիք մը :

ԳԻՆ 15·500 ՖՐԱՆՔ

Դիմեցէք ձեր էլեկտրագէտին կամ

APPAREILLAGE ELECTRO-MECANIQUE

14, Rue Rochambeau, Paris (9)

Գաւառ կը ղրկուի

Contre remboursement